

UAN

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN
DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECA

DE ALEX
CONFESS
MONIAL.

BX1757

.A4
1728

c.1

006169

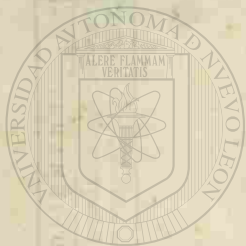
1080026347

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN
 CARRILLO ALFONSO SINA BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
 5/11/83 MICROFILMADO R-37

UAN

• UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN •
 DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECA

**CONFESSARIUS
MONIALIUM**

Cum novissimis Additionibus .

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN ®

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

CONFESSARIUS MONIALIUM

Commoda, Brevi, & Præctica
Methodo Instructus

*Circa earum Obligaciones, Privilegia,
& cætera ferè omnia ad hanc Ma-
teriam spectantia*

A P. D.

CAJETANO DE ALEXANDRIS

Clerico Regulari Sacræ Theologiæ
Professore.

EDITIO QUARTA

Pluribus in locis locupletata.

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE LEÓN

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

VENETIIS,

Ex Typographia Ballooniana.

M. DCCXXVIII.

Superiorum Permissu, ac Privilegiis.

UNIVERSIDAD DE LEÓN
BIBLIOTECA UNIVERSITARIA Y TALLER

bx 1757

CONFESSARIUM

MONIALIUM

1728

Commoda, Brevis & Facilis

1728

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE MÉXICO

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

VERBETIM

INVENTARIO

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE MÉXICO
DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

LECTORI.

M Iraris, quòd argumen-
to à tot eruditissimis
Scriptoribus illustrato
ego quoque ausim te-
nuem calamum admovere? U-
nam excipe audaciæ meæ excu-
sationem. Qui operis novitate
placere non potui, studii bre-
vitate juvare, levabit sanè pro-
lixæ iuquisitionis laborem coacta
in angustum materia. Huc ego
spectavi. Conatum approba, si
rem non potes. Fruere opere,
si placet, & quæ placere non
possunt, excusa.

300 00
A 3 IN.

I N D E X

Capitulum, & Paragraphorum.

CAPUT I.

De Monialium obligationibus ratione status.

- §. 1. **D**E obligatione monialium tendendis ad perfectionem. pag. 11.
 §. 2. De obligatione monialium ratione regulae. 13.

CAPUT II.

De Puellarum receptione ad habitum.

- §. 1. De conditionibus requisitis in puellis recipiendis. 16.
 §. 2. De exprobratione voluntatis. 26.
 §. 3. De Aetate Professionis. 30.
 §. 4. De Honorum renunciatione. 38.
 §. 5. De Dote ante professionem solvenda. 49.
 §. 6. De monialium Professione. 61.

CAPUT III.

De Monialium Consecratione. 73.

CAPUT IV.

De Voti Paupertatis obligatione.

- §. 1. De natura Voti Paupertatis. 79.
 §. 2. De Pecunia, & ejus uso. 89.
 §. 3.

- §. 3. De licentia requisita ad licite distrabendum. ⁷ 98.
 §. 4. De largitione munerum. 104.

CAPUT V.

De Voto Religiosae Castitatis. 110

CAPUT VI.

De Monialium subiectione erga Superiores ex vi voti Obedientiae.

- §. 1. De natura voti obedientiae. 119.
 §. 2. De subiectione quoad Ordinarium. 127.
 §. 3. De subiectione erga Praelatum regularem. 140.
 §. 4. De subiectione quoad canonicam visitationem. 143.
 §. 5. De subiectione quoad pignus. 148.
 §. 6. De subiectione quoad Confessarium. 153.
 §. 7. De Officio Confessarii. 157.
 §. 8. De confessorio quoad absolutionem a reservationis. 168.
 §. 9. De Confessorio Monialium quoad sigillum Confessantis. 179.
 §. 10. De Confessorio quoad sollicitationem. 187.
 §. 11. De Confessorio quoad Moniales scrupulosos. 196.
 §. 12. De Confessorio quoad Moniales habentes visiones, &c. 205.
 §. 13. De Confessorio Extraordinario. 212.

CAPUT VII.

De Monialium obligatione quoad Clausuram.

- §. 1. De Clausura in communi. 221.
 A 4 §. 2.

- §. 2. De licentia ad ingressendam Clausuram
requisita. 223
- §. 3. De causa requisita ad concedendam
tam licentiam. 234
- §. 4. De Clausura quoad ingressum Prælatorum
238.
- §. 5. De Clausura quoad ingressum officialium,
&c. 243
- §. 6. De Clausura quoad ingressum Confessorii. 249
- §. 7. De Clausura quoad mulierum ingressum. 257
- §. 8. De Clausura quoad puellas in educationem
rapiendas. 263
- §. 9. De Clausura quoad Monialium egressum. 271
- §. 10. De Clausura quoad accessum fornicorum. 283
- §. 11. De penis contra violantes Clausuram. 309

CAPUT VIII.

De precipuis Monialium obligationibus.

- §. 1. De Hierarum Clausurarum obligatione. 310
- §. 2. De obligatione quoad Misam. 321
- §. 3. De obligatione quoad Confessionem, &
Communem. 326
- §. 4. De obligatione quoad jejuniarum, & Festi-
vum observantiam. 331

CAPUT IX.

De obligationibus Monialium quoad elec-
tionem Abbatissæ.

- §. 1. De qualitatibus & eligenda in Abbatissa. 342
- §. 2. A quibus, & quomodo eligenda sit Abbatissæ.
347
- §. 3. Per quot annos debeat eligi Abbatissa. 352
- §. 4. De confirmatione, & benedictione Abbatissæ.
354

CA-

CAPUT X.

De Monialium Privilegiis.

358

CAPUT XI.

De particularium Monialium obligationibus
& privilegiis.

- §. 1. De obligationibus, & privilegiis Abbatissæ.
374.
- §. 2. De Vicariis, & Discretariis, seu Decanarum
obligationibus. 393
- §. 3. De obligationibus & privilegiis Magistra
Novitiarum. 397
- §. 4. De obligationibus & privilegiis Novitiarum.
404
- §. 5. De Sacristana obligationibus & privilegiis.
415.
- §. 6. De Infermarum obligationibus & privilegiis.
425
- §. 7. De Infermaria obligationibus, & privilegiis.
443
- §. 8. De Aromataria obligationibus & privilegiis
448
- §. 9. De Cellaria obligationibus, & privilegiis.
455
- §. 10. De Janitoria Rotaria, & Asculatriciæ ob-
ligationibus. 462
- §. 11. De Conuersarum obligationibus, & privile-
giis. 469
- §. 12. De Tertiariarum obligationibus, & privi-
legiis. 490

A 5

D. AN.

13
D. ANTONIUS MARIA CORREALE
Congregationis Clericorum Regularium
Præpositus Generalis.

Hoc Opus inscriptum *Confessarius Monialium* à P. D. Cajetano de Alexandris no-
stre Congregationis Theologo compositum,
& juxta assertionem Patrum, quibus id cõ-
misi mus, approbatum, ut Typis mandetur,
quoad Nos spectat, facultatem concedimus
In quorum fidem presentes literas manu
propria subscripsimus, & solito nost. ro Si-
gillo firmavimus.

Dat. Romę die 24. Septembris 1712.

D. Antonius Maria Correale Præpositus
Generalis Clericorum Regularium.

D. Josephi Maria Alprandi Secret.

UNIVERSITÀ
NOI RIFORMATORI
dello Studio di Padova.

Havendo veduto per la Fede di revisione, & ap-
provazione del P. F. Tomaso Maria Gennati In-
quisitore, nel Libro intitolato; *Confessarius Monia-
lium* &c. Instrutto à P. Cajetano de Alexandris
Clerico Regulari, non v'esser cosa alcuna contro la
Santa Fede Cattolica, e pazimente per attestato del
Secretario Nostro, niente contro Principi, e buoni
costumi, concedemo Licenza che possa esser stampato,
osservando gl'ordini in materia di Stampe, e
presentando le solite copie alle Publiche Librarie
di Venezia, & di Padova.

Dat. 28. Settembre 1712.

(Gerolamo Venier Kav. Proc. Rif.

(Gio: Francesco Morosini Kav. Rif.

Agostino Gadaldini Segr.
CON-

CONFESSARIUS
MONIALIUM.
CAPUT PRIMUM.

De Monialium obligationibus.

§. I.

*De obligatione Monialium tendendi ad per-
fectionem ratione status.*

Virgines contemplativam, & cõ-
nobiticam vitam professentes,
vartis in primitiva Ecclesia
fuerunt nominibus nuncupa-
te, & quidem omnibus san-
ctitatem præferentibus, Sacer-
dotes illas appellavit Basilius, Deo Sacratas
Fulgentius, & velatas Christi Sponsas Opta-
tus. Hoc nostro ævo intitulantur Moniales à
Græco nomine *Moiras*, quod *solitudinem cap-
tantes* significat. Hæc tam speciosa, & ple-
na Religionis vocabula enunciant, quales ex-
primi debeant à Sacris Virginitus mores, un-
de merito Tractatum hunc ab obligatione
qua tendere ad perfectionem tenentur, exor-
dimur. Igitur.

A 6 *Quer.*

13
D. ANTONIUS MARIA CORREALE
Congregationis Clericorum Regularium
Præpositus Generalis.

Hoc Opus inscriptum *Confessarius Monialium* à P. D. Cajetano de Alexandris no-
stre Congregationis Theologo compositum,
& juxta assertionem Patrum, quibus id cõ-
misi-mus, approbatum, ut Typis mandetur,
quoad Nos spectat, facultatem concedimus
In quorum fidem presentes literas manu
propria subscripsimus, & solito nost. ro Si-
gillo firmavimus.

Dat. Romę die 24. Septembris 1712.

D. Antonius Maria Correale Præpositus
Generalis Clericorum Regularium.

D. Josephi Maria Alprandi Secret.

UNIVERSITÀ
NOI RIFORMATORI
dello Studio di Padova.

Havendo veduto per la Fede di revisione, & ap-
provazione del P. F. Tomaso Maria Gennati In-
quisitore, nel Libro intitolato; *Confessarius Monia-
lium* &c. Instrutto à P. Cajetano de Alexandris
Clerico Regulari, non v'esser cosa alcuna contro la
Santa Fede Cattolica, e pazimente per attestato del
Secretario Nostro, niente contro Principi, e buoni
costumi, concedemo Licenza che possa esser stampato,
osservando gl'ordini in materia di Stampe, e
presentando le solite copie alle Pubbliche Librerie
di Venezia, & di Padova.

Dat. 28. Settembre 1712.

(Gerolamo Venier Kav. Proc. Rif.

(Gio: Francesco Morosini Kav. Rif.

Agostino Gadaldini Segr.
CON-

CONFESSARIUS
MONIALIUM.
CAPUT PRIMUM.

De Monialium obligationibus.

§. I.

*De obligatione Monialium tendendi ad per-
fectionem ratione status.*

Virgines contemplativam, & cõ-
nobiticam vitam professentes,
vartus in primitiva Ecclesia
fuerunt nominibus nuncupa-
te, & quidem omnibus san-
ctitatem præferentibus, Sacer-
dotes illas appellavit Basilus, Deo Sacratas
Fulgentius, & velatas Christi Sponsas Opta-
tus. Hoc nostro ævo intitulantur Moniales à
Græco nomine *Moiras*, quod *solitudinem cap-
tantes* significat. Hæc tam speciosa, & plea-
na Religionis vocabula enunciant, quales ex-
primi debeant à Sacris Virginitus mores, un-
de merito Tractatum hunc ab obligatione
qua tendere ad perfectionem tenentur, exor-
dimur. Igitur.

A 6

Quer.

Quar. 1. Utrum Moniales teneantur ex vi sui professionis tendere ad perfectionem.

1. Resp. Affirmative, quia hæc est obligatio sui status, & in quo differunt à laicis. Nam statui laicorum solum dicitur à Christo Matthæi 19. *Serva mandata. Statui verò Religiosorum, qui insinuat illis verbis, Si vis perfectus esse, ulterius dicitur, Vade, & vende quæ habes, & da pauperibus, & veni, & sequere me;* per quod denotantur consilia, & per consequens perfectionis sequela. Non tenetur tamen tendere ad perfectionem per omnia opera consiliorum, aut supererogationis, sed per illa tantum, quæ sunt secundum Regulam, & observantias sui Ordinis, quia non se obligaverunt nisi ad illam perfectionem, quæ mediis institutis suæ Religionis comparari potest. Neque tenentur esse perfectæ in facto esse; quia status Religionis non est status perfectionis acquiræ, sed acquirenda. Unde neque tenentur ex vi huius obligationis domicas, seu superatas habere omnes suas passiones inordinatas, sed sufficit, ut ad eas vincendas, quantum poterint, contentur.

Quar. 2. An prædicta obligatio tendendi ad perfectionem sit sub mortali.

Resp. Affirmative, quia est de re gravissima, quam noverunt, & in qua consistit substantia status Religiosi. Ita Gorduba, & Rodriguez 2. 1. 22. Regul. 2. 2. art. 1. Non esse tamen obligationem distinctam ab obligatione servandi vota, & observantias regulares, probabilis est, ut notat Sanchez in Decal. lib. 6. c. 5. n. 5. Quia culpe, & præcepta nisi ex evidentissimis rationibus sunt multiplicanda; cumque veretur in materia odiosa, quod minimum est, sequendum.

Quar.

Quar. 3. Quando contra hoc præceptum peccent Moniales.

Resp. Peccare contra hoc præceptum, quando transgrediuntur regulam, etiam si ad venialem tantum, vel ad nullam culpam obligaret, eo sine; ut impediatur perfectionem, aut quando firmiter statuunt apud se, nullo modo curare de perfectione sui status, quia hoc est directè contra id, quod promiserunt. Valentia; Valquez & alii. Item quando intervenit contemptus consiliorum, quibus pervenitur ad perfectionem. Cajetan. 2. 2. qn. 86. art. 9. Talis autem contemptus tunc intervenit, quando Monialis refugit subijci consiliis divinis, ut à Deo traditis; vel quando parvi æstimat opera ipsa consiliorum, ita ut illa secundum se vilipondat. Quare si Monialis spirituales profectum, & divina consilia, ut à Deo tradita, reveretur, & tantum de illis non curat, quia non tenetur ad illa, nec sunt necessaria ad salutem, non peccat mortaliter. Sanchez loc. cit. num. 9. ubi subdit, venialiter tamen peccare, quia aliquis contemptus est omittere intentionem, & executionem mediorem conductum ad profectum spirituales.

§. 11.

De obligatione Monialium ratione Regulae.

Quar. 1. AN, & quo genere obligationis teneantur, Moniales servare Regulam, seu Constitutiones, & statuta sui Ordinis.

Resp. Teneri equidem, quia Regula, & Constitutiones participant rationem legis, cui

cui se subiecerunt per promissionem factam in professione. Qua autem obligatione teneantur, an scilicet ad culpam, vel ad peccatum tantum, vel ad utrumque, ex ipsis regulis metiendum est. Advertendum tamen, quod si Regulæ, seu Constitutionum transgressio fiat ex contemptu formali, semper est peccatum mortale, ut diximus supra de obligatione tendendi ad perfectionem, quia est peccatum inobedientiæ formalis; & hoc verum est, etiam si Regulæ non obligent ad ullum peccatum, vel ad veniale tantum, quia licet materia sit levis, contemptus tamen est gravis, & formalis. Ita Navar. Cord. Valent. & Barthol. à S. Fausto in *Thesuro Religiosorum lib. 6. quæst. 157.* Quod si transgressio Regulæ, ad nullam culpam obligantis, oriatur ex nimia cupiditate erga aliquid, & non ex alio malo fine, est peccatum veniale, quia dato, quod à Regula non esset prohibita illa actio, esset tamen culpa ex libidine, id est ex nimia cupiditate, ergo a fortiori venialis erit, dum à Regula est prohibita. Ita D. Tho. 2. 2. q. 186. art. 6. ad. 1.

Quær. 2. An Monialis, quæ passim ex consuetudine violat Regulam, quæ non obligat ad culpam, peccet mortaliter ex contemptu.

Resp. Negativè, quia contemptus inclusus in illa consuetudine non est formalis, sed interpretativus; nam formalis contemptus in solo actu interiori voluntatis pericitur, ac proinde ob solam externi operis multiplicationem induci nequit. Bene verum est, quod consuetudo supradicta disponit ad contemptum formalem, sicuti venialis peccata sæpe reiterata disponunt ad mortale. Ita Div.

hom. loc. citat. ad 3. Quare Monialis teneatur sub mortali eam consuetudinem tollere,

re,

re, quotiescumque advertit per illam exponi periculo labendi in contemptum formalem, vel votorum transgressionem, vel etiam præbendialis occasionem transgressionis. Sicut, quamvis consuetudo jurandi non possit dici peccatum mortale, at negligentia illam extirpandi, animadverso perjuriorum periculo inde confurgente, est lethalis, Sanch. in *Decal. lib. 6. cap. 4. n. 21.*

Quær. 3. An quando Regula consuetudine laxata est, teneantur Moniales in suo pristino rigore eam servare.

Resp. Quod si Regula accipiatur prout dicit tria substantialia religionis vota, debet exactè in suo pristino rigore servari, quia tria vota obligant ex jure divino naturali, adversus quod nulla consuetudo prævalere potest. Si verò regula accipiatur quatenus præscribit à lia tribus votis adjuncta, inter quæ ad numerandum est modus paupertatis, & obedientiæ, potest consuetudine tolli, quia sicuti cum Superior dispensat in aliqua ex illis legibus, excusatur à culpa non observans, excusabuntur similiter Moniales ex consuetudine non servantes aliqua ex præscriptis in regula, cum contra legem eadem sit vis consuetudinis, & dispensationis. S. Thom. 4. dist. 38. qu. 1. art. 3. *quæst. in 1. ad 5.* & ibi Cajetan. Turrecrem. Palac. alique plurimi relati à Sanchez lib. 6. cap. 2. n. 26.

Quær. 4. An saltem si regula reformetur, & ad pristinum statum restituatur, teneantur illam sic reformatam servare.

Resp. Si Moniales tempore professionis limitatam habuerant intentionem, non se amplius obligandi, quam ad illam regulam sic relaxatam, tunc non tenentur reformatam servare, quia actus non obligant ultra intentionem

nem

nam agentium: Ita multi apud Sanchez. *loc. cit. num. 39.* Si verò absque illa expressa limitatione professæ sunt, tenentur regulam sic reformatam amplecti; quia sponte sua in religione proficentes, se ita regulæ, & vitæ religiose subjiciunt, ut paratæ esse debeant, quantum ex se est, ad conservandam ipsius procurandam: quare si bonus religionis status collapsus sit, tenentur moniales pati, ut instauraretur, & per consequens tenentur etiam regulam sic instauratam observare. Sanchez. *loc. cit.* Alique plurimi ibi relaxati. Licet tamen regulares regulam, quam professi sunt, teneantur observare, & cogendi sunt; nihilominus Moniales, quæ non ita exacte eam observant, veluti in jeuniis, in comedendo carnes, gestando indusum lineum, recitandis horis matutinis certa hora noctis, sunt tolerandæ, ut in monialibus Santi Benedicti; & hoc esse juxta mentem Gregorii XIII. asserit Pignatelli. *tom. 8. consult. 45. num. 25.*

CAPUT II.

De Puellarum receptione ad habitum Religionis.

§. I.

De conditionibus requisitis in Puellis recipiendis.

Quar. 1. Quæ conditiones attendi debeant in puellis ad habitum recipiendis.

Resp. Varias præscribi conditiones tum ju-

TC

re naturali, tum jure Pontificio, tum jure particulari singularum Religionum. Idco hæc omnia attendere debent moniales Deum solum, & bonum Religionis præ oculis habentes, omni carnis sanguinisque interesse postposito. Solum igitur idoneas quoad tempus, & vires recipiant, considerata religionis auctoritate majori, vel minori, attentique laboribus, ad quos assumuntur puellæ. Si enim aliqua in cõveria recipitur viribus debilitata, certum est, quod non erit habilis, & similiter si ad asperissimam Capucinarum religionem assumatur aliqua delicatula, & debilis, non attenditur in hoc bonum religionis.

Quar. 2. Anamens in aliquo genere, sed in reliquis ratione utens, possit ad probationem, & professionem admitti.

Resp. Ex Bordon. *variar. res. p. 2. res. 54. n. 25.* affirmativè quia cognoscit quid experiatur, & ad quid se obliget, ut suppono. Imò ejusmodi personæ potius simplices, & loves, quam amentes dicende sunt. Item si dementia superveniat Novitiæ jam receptæ, non per hoc tenetur vel novitiatum denno incipere, vel phrænesis tempus suppleat, si per octo, vel quindecim tantum dies dura veris, cum tam breve tempus pro nihilo reputetur. Secus verò est, si in ista alienatione mentis duret permanentem, nam licet tunc non teneatur novum novitiatum incipere, cum non censetur eo tempore novitiatum interruptus, tenetur tamen tempus illud dementiæ suppleat, quia qui rationis compos non est, disciplinam ecclesiasticam experiri non potest. Ita Sanchez, & Barbosa. citati à Peyrin. *p. 2. q. 3. §. 2. n. 39.* contra Bord. *loc. cit. n. 2.* qui negat debere suppleri, & contra Suarez, qui sustinet novum novitiatum esse incipiendum.

Quar.

Quar. 3. Ad quem spectat probare dementiam in ordine ad expellendam puellam Monasterio.

Resp. Ad illum spectare, qui vult illam excludere, *Glos. in cap. Confaldas 17. q. 2.* Talis autem dementia probari potest per alias moniales, cum quibus sulta conversata fuit. *Rota vol. 2. decr. 107. n. 8.* quia vicinis, & cum quibus conversata, presumuntur nota facta nostra, *ex c. quosdam 7. cap. quanto 3. de presump. ubi n. 24.* dicit, dementiam esse probandam ad fuisse tempore professionis, & censetur probata, si constet de amentia ante, & post professionem, quia probatis extremis, presumitur de mediis, ut de furore argumentantur Anchar. Ruin. & Curtius junior relatià Bordon *supra n. 35.*

Quar. 4. An viduæ, & illicitè corruptæ possint ad religionis habitum admitti.

Resp. Quoad viduas affirmativè stando in jure communi, tum ex ipso usu Ecclesiæ, tum ex cap. Vidua 20. *quæst. 1.* & cap. Vidua, 1. *q. 3.* sed viduam non convenire admittit ad habitum monachalem virginum declaravit Sacra Congr. Episcop. apud Gavant. *in Man. Episcop. v. Monialium receptio num. 7.* Quo ad feminas verò illicitè corruptas, maxime si lapsus carnis est publicus, decens est non admitti propter scandalum ceterarum, nisi in specialibus monasteriis mulierum penitentium, & nisi fortè sint aliquæ circumstantiæ, quæ tale scandalum aut minuunt, aut tollant. *Suar. t. 4. de relig. tract. 9. l. 1. cap. 11. num. 2. Lezana 99. regular. cap. 25. num. 9.*

Quar. 5. An Hernaphroditus, si prævallet sexus fæmineus, possit ad religionem admitti.

Resp.

Resp. Cum communi negative, quia id esset in scandalum, & offendiculum multarum quæ ratio desumpta est c. *Defimus 18. q. 2.*

Quar. 6. An debeant attendi aliæ conditiones in puellis recipiendis.

Resp. Affirmativè, scilicet, illas debere esse irreprehensibiles, morigeratas, ut decet sponsas Christi, & ipsi s procul debet esse omnis defectus, qui aliis virginibus nocere possit, tum ratione mali exempli, & scandali, tum ratione periculi inficiendi in reliquis mores, & religiosam observantiam. Unde scandalosæ petulantæ excommunicatæ, hæreticæ, vel schismaticæ aut habitiois, à domo Dei excluduntur, ut expresse habetur *in cap. 1. de stat. Relig. 12. in 6.* Neque debet admitti contagiosa, morbosa, aut dæmoniaca, vel furiosa, immò si talis reperitur ante professionem, est expellenda.

Quar. 7. An puella muta, & surda, vel cæca possit ad Religionem admitti.

Resp. Affirmativè, dummodo probetur poliere intellectu perfecto, & signis posse consensum exprimere; si enim ad matrimonium carnale est apta, ut probat Sanchez, *de matrimonio. l. 1. disp. 5. nn. 12.* cur non erit ad spirituale cum nec minor obligationis notitia, nec consensus minor desideretur in matrimonio carnali, quam in spirituali? Ita pluribus adductis Diana *in opere coord. t. 7. tra. 1. resol. 142.* ubi ex Sanchez *in sum. t. 2. lib. 5. cap. 3. nu. 2.* notat hoc non procedere, si non solum sit muta, & surda, sed etiam cæca, quia muta tantum, & surda, solis signis edoceri potest professionis naturam, quam per nutus percipere non potest si cæca, neque patiter habere locum, si cæca sit simul, & surda, quamvis non muta, licet hoc non è natura habeat, sed casu, nequit enim

enim verbis edoceri, quia iurda; nec nutritus, quia coeca.

Quar. 8. Quid agendum si recipiatur puella quae postea detegatur gravida, & pariat in Monasterio.

Resp. Admonendum esse Episcopum, qui si casus sit occultus, solique Monialibus notus, & timeatur ab expulsiōne scandalum, vel imminet puellae à parentibus vitæ periculum, illam intra Monasterium decludet in carcerem à quo non debet amoveri, nisi prius Sac. Congregatione consulto. Interim Monialibus prohibendum cum illa colloqui, & novitias annum non curare, rescriptis Episcopo Interim. Sac. Congregatione 6. Julii 1593. apud Pignat. 7. 6. cons. ult. 25. n. 2. 13.

Quar. 9. An conditiones assignatae à Sixto V. pro receptione, & professione novitiorum extendantur ad Moniales.

Resp. Negative, ita enim declaravit ipse. met Sixto V. in secunda constitutione *Ad Romanam spectat*. Idem dicendum esse de Decretis Clement. VIII. & Urbani VIII. circa receptionem, & institutionem novitiorum, & aliter Legan. loc. cit. n. 52.

Quar. 10. An puella recipi possit ad habitum ante annum duodecimum expletum.

Resp. Negant Rodrig. Nald. Tamburin. de iure Abbatis. disp. 4. quæst. 2. num. 2. & colligunt ex Trident. sess. 25. de regular. ca. 16 ubi sic habet: *Sacra Synodus statuit, atque decernit, ut, si puella, qua habitum regularem suscipere voluerit, major duodecim annis sit non ante eum suscipiat, nec postea ipsa, vel alia professionem emittat, quam exploraverit Episcopus etc.* Nihil tamen in hoc decreto Concilium statuere de aetate puellarum recipendarum ad habitum religionis, docent Sanchez.

in d. real. lib. 4. cap. 18. n. 33. Villalob. Miranda, Sanchez, & alii, præcipue Medini lib. 2. de continent. centur. 9. cap. 4. qui inter fuit Cancell. Trident. quando hoc sancitum fuit. Ratio est, quia Concilium solius decernit de exploratione voluntatis earum, quae suscipiunt habitum, & profitentur, quod nimirum fit ab Episcopo, vel eius Vicario exploranda voluntas, si sint majores duodecim annis. Priorem tamen sententiam amplectendam censet, attenda declaratione Sacrae Congregationis, quam refert Vecchius in *prax. Novit. disp. 2. dub. 6.* & est tenor sequentis: *Congregatio rescripsit aliquam puellam non debere admitti ante duodecimum annum ad habitum suscipiendum, eius causa requiritur voluntas puella exploratio. Non est autem voluntas Congregationis, neque Concilii, ut ante illam aetatem puella admittatur. Quare puellae natu minores nullatenus admittendae sunt, nisi impetrata licentia à Sacra Congregatione in per Episcopum, & Regul. quae non nisi raro, & aetate deliberatione illam concedere consuevit, ut advertit Pignat. 7. 9. cons. ult. 87. num. 35. ubi notatur de praxi.*

Quar. 11. Quid aliud requiratur ad validum puellarum receptionem.

Resp. Requirit Monialium consensus. Quia inter Monasterium recipiens, & moniale receptam sit contractus reciprocos perpetuo valiturus, si puella profiteatur, qui contractus subsistere non potest, nisi accedente reciproco consensu, quapropter monialium consensus requiritur.

Quar. 12. An debeat concurrere etiam Episcopicalicentia, & Prælati, sub cuius gubernio existunt.

Resp. Affirmative. Quia receptio est ali-

quo modo actus jurisdictionis, quare oportet, ut Prælati, apud quem est propria jurisdictio, concurrat. Ita Suar. *2. 4. de relig. strall. lib. 10. cap. 11.*

Quar. 13. An Episcopi licentia requiratur etiam pro recipiendis puellis in monasteria Regularibus subiecta.

Resp. Videri quodd non, quia concessio huiusmodi licentia est actus jurisdictionis, vel saltem superioritatis, ut diximus; Episcopus autem nullam habet superioritatem in Monasteria Regularibus subiecta; exceptis casibus à jure, & Pontificiis Constitutionibus expressis; quod autem talem licentiam concedere spectet ad Episcopum, nullibi reperitur expressum. Nihilominus tenendum est, ad Episcopum spectare, quia id pertinet ad monialium clausuram, & cujus conservatio Episcopis demandatur per Tridentinum, & ita declaratæ Sacra Congr. super Episcop. quam declarationem refert Pignatell. *2. 4. consule. 17. in. 2.*

Quar. 14. An veniente Abbatissa possint Moniales recipere ad habitum religionis, eisque probationem, puellam ingressum religionis petentem.

Resp. Possè, dummodo accedat consensus Prælati; colligitur ex Suar. *loc. cit.* quia in actis capitularibus Abbatissa nullam exercet jurisdictionem sibi quæ tali propriam, nã jurisdictionis propriæ dictæ est incapax; ergo se habet tantum ut monialis talis monasterii, unde sit, quod sicut renuente hac, vel illa moniali, nihilominus valida fieri potest receptio, si interveniat debitus numerus suffragiorum, sic valida etiam erit receptio, quamvis dissentiat Abbatissa.

Quar. 15. An Episcopus, vel Prælati regu-

regularis respectu exemptarum possit in vitis monialibus alicujus monasterii aliquam monialem recipere.

Resp. Universaliter loquendo, quod non, & ita docent Abbas *cap. postulat. num. 12. de cens. graves.* & ibi Anton. *num. 11. Imola nu. 15. & 16.* ubi asserunt, expediendum ab Episcopo cum Capituli consensu indigere consensu Episcopi, & ultra illum, consensu majoris partis Capituli; & idem ait Abbas dicendum de quocumque Collegio. Veruntamen est, quod si Monasterium penuriam monialium haberet, & conventus monitus assignato sibi termino nollet admittere; in tali casu possent Episcopus, vel Prælati supplere conventus consentum; quod probant Dominic. *cap. fin. num. 5.* & ibi Francus in fine de *regul. in 6.* quos refert, & sequitur Sanchez. *lib. 5. cap. 4. n. 71.*

Quar. 16. An peccent moniales mortaliter, si absque justa causa denegent votum puellæ alias idoneæ ad ingrediendam religionem.

Resp. Contra Sanchez, & Caramuel affirmativè, quia lædunt charitatem proximi in gravi, nam unicuique mandavit Deus de proximo suo; & operantur contra bonum religionis, quia expellunt idoneas. Ita Barthe. à S. Fausto, & Miranda cum aliis. Quod à fortiori locum habet in admissione ad professionem, cum ad ipsam puella, dummodo sit idonea, habeat jus acquisitum.

Quar. 17. An puella semel, ac iterum capitulariter exclusa ab admissione ad religionem, coactò iterum capitulo admitti possit.

Resp. Affirmativè ex declaratione Sacræ Congregationis in *Assisen. 10. Junii . . .*

apud Nicol. v. Novita. num. 23. & hoc maxime locum habet, si occurrant de novo rationes id suadentes. E contra poterit puella capitulariter admissa coactio iterum a capitulo novis causis superveniens excludi: contrarium enim eadem est disciplina quantum ad juris dispositionem. *l. diem*, §. *flari*, ff. *de arbitris*, & notat Peregrin. p. 2. *constit. c. 5*, §. 11. C. 12.

Quar. 18. An moniales possint recipere in quocumque numero puellas potentes religionis ingressum, si alias dotibus requisitis sint prædita?

Resp. Non posse si in monasterio extet jam numerus monialium taxatus juxta decretum Concil. Trid. *sess. 25. cap. 3. de regular. ac Constitutione S. Pii V. Circa Paschalis*, quibus statuitur, ut receptio monialium non fiat nisi intra numerum monialium, quæ ex redditibus, aut consuetis elemosynis sustentari commode possint.

Quar. 19. An possit admitti supra numerum puella, quæ secum deferat dotem, ex qua commode valeat sustentari.

Resp. Affirmant Suar. Navar. Lezan. & alii relati à Novar. *Sum. Bull. comment. 95. num. 7.* Nam talis dos computari potest inter elemosynas, aut redditus monasterii, sicque cessat ratio præsentis prohibitionis. Puto nihilominus non esse recedendum à sententia Portel. qui dicit præfatam puellam non esse recipiendam absque legitima licentia, ob expressam prohibitionem factam.

Quar. 20. An professio puellæ supra numerum admittæ sit irrita.

Resp. Affirmative juxta dispositionem *cap. unic. §. sane de statu Regular. in 6.* Talem tamen irritationem putat Sanchez consuetudine abrogatam, quod non admittit Calbro-

Palas

Palas dicens, consistere de irritatione, de consuetudine vero abrogante non consistere. Notat tamen Lezana *ex declaratione Sac. Congregat. sub die 6. Septembris 1604.* Moniales, quæ supra numerum præfixum in quocumque Monasterio recipiuntur, in locum morientium monialium non subrogari (nisi in licentia, quæ impetrari debet à Sacra Congregatione, teste Gavanti, aliter sit dispositum.) Nec obflare, quin alia in locum earumdem ex numero constituto demortuarum recipi eodem modo possint, quo in uno quoque Monasterio admitti possunt intra numerum, quinimo præfatas moniales sic supra numerum receptas semper quo ad hoc manere supranumerarias, esto in cæteris nihil differant ab aliis, & iis in omnibus sint pares.

Quar. 21. Utrum Episcopus possit numerum augere, si contingat, redditus annuos sustentari sine dispendio monasterii.

Resp. Neque in hoc casu numerum monialium augeri posse ab Ordinario sine licentia Sacre Congregationis. Ita pluries declaravit Sac. Congregat. *super Episcop. C. Regular. in Brundusina die 12. Martii 1602. in Laurisana 27. Julii 1602. & 23. Julii 1649.* quæ non conceditur, nisi redditus ita sint aucti, ut quotannis ultra triginta aureos annuos sit aliquid reliqui, *ut in Rogien. 29. Novembris 1600.*

B

§. 2.

§. II.

De exploratione Voluntatis puella
recipiendæ.

Quæ. 1. AN, a quo, & quando puellæ
recipiendæ voluntas sit explo-
randa.

Resp. Ex Concil. Trident. *sess. 23. de Regular.*
cap. 17. puellæ voluntatem esse explorandam
ab Episcopo, vel eo absente, vel impedi-
to, ab eius Vicario, aut aliquo eorum sum-
ptibus ab eis deputato. Est autem explora-
tio hæc bis faciendæ, antequam scilicet puella
habitum religionis suscipiat, & professio-
nem emittat. Si tamen alicubi legitimo præ-
scriptum, quod semel tantum voluntas explo-
retur, servandam esse consuetudinem, non
obstante Tridentini decreto, docent Miran-
da, Villalob. Portel. Sanch. & Rodriguez *l.*
3. qq. regular. q. 12. art. 3. ubi in praxi testatur
in Hispania servari. Ubi vero utraq; explora-
tio est in usu, si omittatur prima in ordine
ad habitum, iustè sit secunda in ordine ad
professionem, & ita referunt decisum a Sacra
Congregatione Praxis Episcopi, *p. 2. v. Absentes.*
Barbol. *de potest. Episc. allegat. 500. m. 4.* Quod si
contingeret utramque explorationem omitti,
peccaretur quidem mortaliter, quia violaretur
constitutio Concilii Tridentini in re gra-
vi, non tamen irrita esset professio, cum
Concilium non ponat decretum irritans.
Rodriguez, Barbol. Tamburin. & Sanch. *lib.*
5. sum. cap. 4. nu. 284. & ita declaravit Sacra
Congreg. Concilii apud Fagnanum.

Quæ. 2. Ad quod ordinata sunt hæc volun-
tatis exploratio.

Resp.

Resp. Ex eodem Concil. *loc. cit.* ad consulend-
um libertati puellarum, ad discernendum
scilicet, an illarum electio inconsiderata sit,
an secunda, an spontanea, an coacta.

Quæ. 3. Quid agere debeat Episcopus, si
reperiat puellam non satis in vocatione cons-
tantem: vel vii, aut metu in monasterium de-
tritam.

Resp. Quoad primum, debet præfigere ter-
minum quindecim dierum, in quo delibe-
ret, an velit inducere habitum, aut profes-
si, nec ne. Ita decisum referunt Campanil.
Barbol. *allegat. cit. m. 2.* Tambur. *de jur. Abbatif.*
disp. 4. q. 2. n. 10. Quoad secundum, debet il-
lam de monasterio educere, in tuto colloca-
re, ejus libertati consulere, & si quid damni
passa fuerit, illi providere expensis illius, qui
eam in monasterium inclusit, qui propterea
debet severe puniri. Tamb. *cit. disp. 33.*
q. 2. n. 9.

Quæ. 4. An dentur aliqui casus, in qui-
bus licitum sit cogere puellas ad religionis in-
gressum.

Resp. Tres casus enumerat Peyrin. *t. 1. q. 1.*
cap. 19. concl. 2. quorum primus est, quando
puella sponte religionem vovit. Secundus,
quando conjux conscia de dispositione juris
consentit virum ingredi religionem, ut in ea
profiteatur. Tertius, quando quis delictum
commisit, per quod necesse sit in monasterium
destrui. In secundo, & tertio casu non potest
cogi ad profectum, sed ad ingrediendum
religionem, vel ad continentiam servandam,
vel ad luendam poenam. Cogi insuper po-
test, si conjugata post duos menses rennat
consummare matrimonium, ad delibera-
ndum de religione. Si post quinque menses
professionem fuisse nullam. Præter hæc: ca-
sus,

B 2

lus,

sus, compellere ad religionem expressè prohibetur sub pœna excommunicationis majoris, non tamen reservat. à Concil. Trident. *sess. 25. cap. 18.*

Quar. 5. An decretum Concilii, in quo agit de coactione, debeat intelligi de coactione propriè dicta.

Resp. Affirmativè. Ita Azor. *p. 1. lib. 13. cap. 9. q. 2.* Barbos. *allegat. 104. num. 3.* asseren. Articulas. resiliant. ita fuisse decusum; cum enim decretum sit pœnale, debet stricte accipi, atque adeo de coactione strictè, & rigorose sumpta. Hinc neque vehemens persuasio, neque preces, nisi sint personæ, à qua proveniat metus reverentialis, subsunt huic pœnæ; ut notat Bonacin. *de censur. disp. 2. g. 2. par. 1. num. 2.*

Quar. 6. An hæc excommunicatio extendatur ad cantes consilium, auxilium, consensum, aut favorem.

Resp. Affirmativè ex Concil. Trid. quia huiusmodi actus, cum sint accessorii, & correlativi ad priorem actum, aliquo modo influunt in ipsum, unde merito comprehenduntur sub prohibitione. Et ob eandem rationem extenditur pœna etiam ad scientes puellam spontè non ingredi, habitum suscipere, aut prosteri, si præsentès fuerint a dui, aut consensum, aut auctoritatè interposuerint. Nominè tamen præsentis intelligitur tantum illa presentia, quæ sit ex proposito, & intentione actus prohibiti, ita ut contineat quendam tacitum consensum, ut notat Sanch. *lib. 4. sum. r. 4. n. 21.* Unde qui præsentès esset ex alia causa, non subieceretur huic pœnæ.

Quar. 7. An ad hoc, ut habeat locum hæc excommunicatio, requiratur effectus, scilicet ingressus, aut habitus susceptio, aut professio.

Resp.

Resp. Requirit, quia non imponitur nisi cogentibus ingredi &c. non dicitur autem cogi ingredi, nisi sequatur effectus, scilicet ingressus &c. Neque habet locum, si coactio non sit ad vitam religiosam suscipiendam, ut notat Navar. Rodriguez, Zerol. Sanch. & Bonac. *dis. cit. p. 2. nu. 6.*

Quar. 8. An pro hac coactione inducenda sufficiat metus.

Resp. Non esse dubitandum, si metus sit gravis, quin ad inducendam coactionem sufficit, quod actus non sit voluntarius; actus autem ex metu elicitur voluntarius non est; quia voluntas meticulousa habet in superficie volitionem, & in medulla nolitionem, *l. No. bul. ff. de regul. jur. Bald. in cap. quisquis num. 11. de elect.*

Quar. 9. An metus reverentialis sufficiat ad hanc excommunicacionem contrahendam.

Resp. Si ex le concipitur a puella ob reverentiam parentum absque illorum cooperatione, non sufficit, quia in tali casu parentes non se habent activè, ita tenent Rodriguez, Ricius, Tamb. & Portel. *in dub. regular. v. Moniales 12.* Si vero oritur ex declaratione voluntatis parentum, aut consanguineorum, contrahitur præterit excommunicatio, siquidem in iure habetur ratio hujus timoris, unde non contradicens ob reverentiam non censetur contentio, *l. si rursus detem, §. non autem tempore, ff. de solut. matrim.* Rursus reverentia parificatur cum metu, *l. 1. §. qua oneranda, quar. rer. act. non det.*

Quar. 10. An peccent moniales scienter recipientes puellam coactè suscipere habitum religionis, vel professionem emitte.

Resp. Quod sic, & quidem mortaliter.

Peyrin. 1. . 9. 3. c. 1. §. 2. Si enim cogentes ad ingressum mortaliter peccant, peccabunt quoque moniales, quia recipientes puellam cooperantur a se in iurioso libertati, & consequenter peccaminoso. Imo incidunt etiam in prædictam excommunicationem, quia coadmodum ad ingressum, & admissio in presenti casu sunt correlativa, quia coactio, ut diximus, debet intelligi cum effectu, de natura autem correlativorum est, quod dictum de uno, de altero quoque dictum esse censeatur, l. ult. C. de ind. vid. rel. C. de Cupr. lib. 11. Si ergo subduntur excommunicationi cogentes, subdeantur etiam admittentes, quod clare habetur ex Trident. loc. cit. ibi. Quoque modo eidem a-
 ctui presentiam, vel consensum interposuerint. Ita Maiol. & Tamb. quos refert, & sequitur Pasqualig. in Laur. p. 1. n. 664.

§. III.

De Anno Probationis.

Quæ. 1. **A** Quo tempore incipiat annus probationis.

Resp. Incipere a die susceptionis habitus, sive ab eo die, quo communem sequitur aliarum monialium vitam, & incipit puella experiri religionis asperitates, ac incorporari aliquo modo religioni, ita ut ponatur in dispositione, quod fiat membrum ipsius. Miranda, Faustus, Pasqualig. & alii.

Quæ. 2. In qua ætate possint puellæ admitti ad annum probationis.

Resp. Cum communi non posse admitti ante perfectam pubertatem, quæ in feminis perficitur anno duodecimo completo. Ratio est, quia tempus probationis datur ad hoc,
 ut no-

ut novitia experiri possint religionis austeritates, inter quas supremum omnium locum tenet oservantia callitatis, cujus difficultates impuberes nequeunt experiri.

Quæ. 3. An probationis annus debeat esse completus.

Resp. Debere; constat ex Trident. sess. 25. de Regul. cap. 15. ibi. In quacunque religione tam virorum, quam mulierum; nullus ad professionem admittatur, qui minus tempore quàm per annum in probatione fuerit; professæ autem antea factæ, sit nulla, nulloque habeat effectus. Hoc decreto remanet sublata facultas remittendæ annum probationis, qui de partium consensu remitti poterat, cap. ad Apostolicam de Regular.

Quæ. 4. An iste annus debeat esse completus de momento in momentum.

Resp. Cum communi quod sic, quia Concilium statuit, quod nullus ad professionem admittatur, qui minori tempore, quam per annum, in probatione fuerit; unde qui haret una hora, vel quadrante minus, stare minus anno, juxta l. 3. §. minorem, ff. de minor. atque adeo contra statutum Concilii operaretur. Tum quia quando assignatur cum præpositione Per, debent esse completi, l. non parvum & l. si annus, ff. de condition. & demonstr. Dissidentur Roderiq. Gratian. Dian., & alii, asserentes sufficere diem esse incertam; quia in favorabilibus dies cepta habetur pro completa, & in moralibus parum pro nihilo reputatur; sed hæc non subsistunt, quia procedunt, quando lex aliter non disponit, prout in casu. Unde etiam in Anno bisextili duo dies debent computari pro uno, quia tunc ille annus eo solum modo dicitur completus. Ita Sanch. Lessius, Rody,

& Labor, qui refert ita decifum fuiffe à S. Congreg. Quare moniales admittentes fcienter puellam ad profeflionem ante dictum annum expletum peccant mortaliter, quia in gravi agunt contra Concilium. Faulus, Lell. Silveft. & Peyr.

Quar. 5. An probationis annus debeat eſſe continuus.

Reſp. Cum communi affirmative, quia, quando lex certum tempus requirit intelligendum eſt de tempore continuo, ut volunt Doctores, ita interpretatur conſuetudo, & declaravit Sacr. Congreg. Concilii, teſte Suar. t. 3. de Relig. lib. 5. c. 25. n. 3. Sufficit tamen, quod hæc continuatio fit per annum expletum; unde ſi completo anno puella egrederetur monaſterio, & poſtea rediret, profeflionem emittere poſſet vixit ante dictam probationis, nec teneret novum novitatus annum incipere, ut contra Suarez, & Vecchium docet Sanchez cum Gloſ. 1. in cap. eum qui de Regular. in 6. quæ dicit, eum, qui certus eſt, certiorari amplius non oportere. Et hoc ipſum ſeruat Jun. And. in addit. v. excoit. & legitur Lapp. allegat. 27. num. 2. & 3. S. Antonin. & Silveſt. dicens hanc ſententiam eſſe indubitatam, quam etiam probavit Sacra Congregat. Concilii in Novitia, quæ exivit ſine licentia. Item propoſito dubio, An novitia, quæ finito anno probationis exivit & monaſterio ſine licentia Ordinarii, iterum reverſa, poſſit ad profeflionem ſine nova probatione emitenda admitti. Die 12. Februarii 1598. Sacra Congreg. cenſuit poſſe, niſi conditio religionis; aut perſona ſit immutata, idque à ſuperioribus Monaſterii, diligenter eſſe deſpiciendum.

Quar.

Quar. 4. Quomodo probationis annus interrumpatur.

Reſp. Interrumpi per quancumque habitus diſmiſſionem factam animo eum amplius non reſumere, ac religionem deſerendi. Ita Suarez, Vecchius, Portel. & Sanchez, qui cum Peyrin. Navar. & aliis cenſet, qui cum Peyrin. Navar. & aliis cenſet, etiam per modicam interpolationem unius, vel duorum dierum probationis annum interrumpi. Quia tempus petitum ad aliquem actum, cenſetur peti tanquam forma, ut probat text. auth. quæ ſupplicatio, cap. de precib. ſuper. offer. Omiſſio autem formæ in minimo viciat actum, ut alios allegans probat Tiraquel. tract. de iud. in rebus exiguis. n. 12. Cum ergo ad profeflionis valorem petat Tridentinum annum continuum, illam irritam reddet quantumvis minimus continuatiois deſectus. Quod maxime verum eſt, ſi novitia egrediator cum animo determinato permanendi in ſæculo, quia per egreſſum, & voluntatem non profitendi novitatus antecedens dicitur extinctus, ut reſpondit Roſta in Milviana nullatius profefſionis coram Roja det. 291. n. 13. & ſeq.

Limitat hanc doctrinam Nav. in 1. edit. lib. 2. c. 15. de regul. cenſ. 45. n. 2. caſu quo novitia breviter tempore latitaret in camera monaſterii animo fugiendi, quia momentaneum, & non conſiderabile reputatur, ſtante permanentia, & continuatioe in monaſterio.

Quar. 7. An puella interrumpat probationis annum, ſi fugiat à monaſterio habitu relicto.

Reſp. Interrumpere. Ita ſentunt Roſel. Silveſt. Manuel, & Sanch. quia per permanentiam extra religionem jugum obedientiæ interrumpitur. Ecce videntur lentire etiam

B 5 ſiani.

sanimo redeundi fugiat. Hoc tamen non admittit Sanchez, nisi quando esset proprie fuga qua religio deseritur animo etiam redeundi; nam si exiret ad vitandam tantum Abbatissae, vel Magistræ servitiam, non teneretur incipere novitatum, quia in rigore fugitiva non esset.

Quar. 8. An censeri debeat interruptus probationis annus, si puella a Monialium capitulo dimissa, & habitu religionis expoliata, postea mutata sententia ad habitum restituitur, antequam exeat a Monasterio.

Resp. Non censeri interruptum, quia in hoc casu habitus dimissio non est cum effectu egressionis. Suar. Vecc. & Peyrin.

Quar. 9. An probationis annus interrumpatur, si novitia tempore probationis, causa infirmitatis curanda, in domum parentum habitu religionis induta se transferat.

Resp. Dilcrepant in hoc Doctores. Non interrupti putant Suar. 2. 7. *de rel. lib. 5. cap. 14. n. 13.* Nav. Sorb. & alii, & ita declaratum fuisse a Sac. Congreg. refert Vecci. *disp. 12. dub. 5. n. 13.* Censetur enim monachus esse in monasterio, quando extra moratur de licentia sui Abbatis, ut dixit Abb. *c. cum illo- rum de sent. exco. m.* Quod procedit etiam si huiusmodi licentia illicita, & sine causa rationali concedatur, ut ex Suar. & Diana notat Barbo. *allegat. 101. n. 28. de off. O. test. Episcop.*

Aliter in hoc puncto iudicavit Rota Romana, apud Farin. *p. 1. decisi. 171. n. 2.* Quapropter priorem opinionem modo in praxi non esse tutam, ait Gratian. *discept. for. 1. 1. c. 166. n. 16.* quia continuus anni probationis in religione est de forma, & in his, quæ sunt de forma, rigor juris servandus est. Amplectitur hanc secundam sententiam Peyrinus in casu

lor-

longæ absentia sine causa procuratæ, ad sugendas asperitates; si vero absentia sit per breve tempus aliquorum dierum, non mensum, admittit primam.

Quar. 10. An sit de essentia quod novitatus complector a puella habitu religionis induta.

Resp. Esse de essentia; patet ex Trid. *sess. 25. de regul. cap. 15. in illi verbis: Monari tempore quam per annum post susceptum habitum in probatione steterit.* Hoc confirmat consuetudo; & suadet ratio; nam non posset novitia probare austeritatem monachalem, quæ magna ex parte in vestibus consistit. Ita Azor. Rodriquez, Sanch. Mirand. & alii. Et quidem vestis novitæ debet esse secundum regulæ suæ statuta. Sylvester *v. habitus. n. 1. O. 3.* & ubi figura, color, & materia vestium determinata sunt, peccaret mortaliter varians, vel mutans, nisi fieret mutatio parva, quæ non sit notabilis, ut in prolixitate, vel brevitate. Ita Tambur. & ante eum Jo. Andr. *de regul. jur. res. 88. n. 3.*

Quar. 11. An moniali novitæ iusta de causa possit protrahi annus probationis

Resp. Videri quod non, quia Concilium *cit. sess. c. 16.* expresse præcipit, quod finito tempore novitatus, Superiores novitias, quæ habiles invenerint, ad professionem admittant, aut eas in monasterio eiciant, & iuxta hoc decretum Sacra Congregatio Concil. teste Mirand. *q. 8. de Monial. art. 3.* declaravit, monialibus, elapso tempore novitatus, si habiles sint, præstigiendum esse ab Ordinario terminum quindecim, aut viginti dierum, ad deliberandum, num velint profiteri nec ne, & si renuant profiteri, continuo remittendas esse ad parentes, aut sanguineos.

Verum per hoc decretum non tolli, quia ex rationabili causa possit prorogari annus probationis, & proinde verba illa *prout tempore* intelligenda esse civiliter, ac cum moderata latitudine, & quando nulla lubet causa prorogandi, tradunt Rodriq. Navar. Sanch. Less. & Faustus, & ita declaravit Sac. Congreg. ut habetur ex *colleſi*. Card. Bellar. *ad c. 15. de regul. ſeſſ.* 25. ita etiam observatur in praxi. Alioquin nimis durum esset, ut novitia revoluta anno probationis, confestim, & nulla interjecta mora, expellenda esset e Monasterio, si protinus ob legitimum aliquod impedimentum proficere non posset, aut pro quolibet brevi dilatione impetranda recurrendum esset ad Sedem Apostolicam.

Quar. 12. Quantum possit probationis tempus prorogari.

Resp. Quod si prorogetur, quia novitia de presenti sit inhabilis ad proficendum, & ad sit spes super venturae habitatis; potest protrahiturque ad sextum mensem, sicut declaravit S. Pius V. pro Patribus Dominicanis in *eorum Constit. ad text. 12. c. 14. de Novit. dist. 1.* referente Donato in *Praxi regul. part. 4. tract. 9. g. 18. n. 9.* & cum hoc sit fundatum in ratione, unibi videtur servandum, quia nisi per sex menses superveniat habitas, non videtur amplius speranda, praesertim si agatur de moribus.

Si vero protrahatur ratione impedimenti, aut negotii, videndum est, an puella remaneat in novitiatu, ita ut continuari possit experimentum morum ipsius, an vero exeat e monasterio. Si remaneat in Novitiatu, atque adeo in experimento, exillimat Pasqual. in *Leuret. p. 1. n. 43.* quod possit prorogari per totum illum tempus, quo durat impedimentum, seu

seu negotium, nam durante causa prorogationis, potest etiam durare prorogatio, cum inde non proveniat aliquod damnum religioni, immo potest diutius novitiae mores experiri. At si exeat e Monasterio, non poterit prorogari, nisi per breve tempus, in quo non sit moraliter possibile, quod mutet mores, unde ad futurum prorogari poterit per duos menses, nam in minori tempore posset de morum mutatione dubitari.

Quar. 13. An facta una prorogatione, possit fieri & alia.

Resp. Si debet fieri in ordine ad expectandam habitatem, poterit fieri, si iam inceperit fieri habilis, secus autem si non inceperit, na tunc prudenter cunctanda est desperata habitas. Si vero est facta ob negotia, vel impedimenta, poterit fieri, si maneat in novitiatu; at si maneat extra monasterium, nullo modo poterit fieri, quia facili illam disciplinam exueret, qua in novitiatu fuit imbuta.

Quar. 14. An quando prorogatur tempus, & debeat compleri de momento in momentum.

Resp. Debere compleri, sicut diximus de anno probationis, nam prorogatio censetur una & eadem cum prima dispositione, ut per Rotam coram Seraph. *dec. 5326. n. 3.* & primum tempus praefixum ita consuevit cum tempore postea addito per prorogationem, ut reputetur unum & idem tempus, non autem diversum a primo. Ita in terminis prorogationis novitiatus Rovit. *dec. 40. num. 11.*

Quar. 15. An puella de licentia Ordinarii possit recipi in habitu saeculari intra monasterium ad effectum quidem abitum religiosum suscipiendi, sed non nisi post plures dies.

Resp. Non posse, quia Ordinarii nullam auctoritatem.

Corruptam habent in introducendi puellas intra
clausuram nisi ad effectum habitus illic susci-
piendi in locis numerariis, ac directo ad lo-
cum novitatus eundi. *Salernitana 10. Februa-
rio 1645. C. 11. Junii 1646.* Hec habitus susce-
ptio debet fieri immediate, vel ad summum
si adit consuetudo, puelle detineri possunt in
habitu seculari per duos, vel tres dies. In
Brixian. 13. *Junii 1594.* Alia tam ingredien-
tes, quam recipientes in cenituras,
& pœnas Bullæ Gregorij, 13. in Auximana 13
Novemb. 1589. in Asten. 18. Decemb. ejusd. an.

§. IV.

De bonorum renunciatione ante professionem
facienda.

Quæ forma in bonorum renun-
ciatione sit servanda.

Ref. Forma in bonorum renunciatione
servanda traditur à Concilio Trident. *sess. 25.
de Regul. cap. 16.* ubi dicitur, *Nulla renuncia-
tio, aut obligatio interdum facta etiam cum jura-
mento, vel in favorem cuiusvisque causæ, nisi
cum licentia Episcopi, sive eius Vicarij fiat intra duos menses proximos ante profes-
sionem: ac non alias intelligatur effectum suum
sortiri, nisi secum professione, alter verò facta,
etiamsi cum hujusmodi expressa renunciatione
etiam jurata, sit irrita. C. nullius effectus.*

Quæ. 1. Qui contractus comprehendan-
tur sub nomine renunciationis, & obliga-
tionis.

Ref. Quod cum mens Concilij fuerit no-
vitiarum libertati consulere, in hoc decreto
comprehenduntur omnes ille renunciatio-
nes, & obligationes, quæ difficilis è re-

ligio-

ligione egressum possunt efficere. Quare sub
hac prohibitione veniunt omnes contractus
lucrativi, quales sunt donationes, renuncia-
tiones, sive jussiones, liberationes à reddendis
rationibus &c. & etiam illi contractus
onerosi, in quibus non tantumdem recipitur,
quantum datur. Non tamen comprehendun-
tur contractus emptionis, & venditionis, per-
mutationis, locationis &c. nec testamentum, quia
quis in his casibus, cum non minuat patri-
monium, non leditur libertas novitiarum: ita
quod difficilis reddatur egressus, ad quod re-
spectit Concilium: cessante igitur ratione fi-
nali, cessabit quoque prohibitio. Ita San-
chez, in *Doct. 1. 2. lib. 7. cap. 5. à nem. 31. usque
ad 33.* alios referens. Addunt aliqui, posse
novitiam de propriis bonis à liquid monasterio
mutuare, maxime si intercedat fidejussio,
vel pignus, aut saltem scriptura publica, quia
ratio Concilij cessat in mutuo, nam si discedit
novitia à religione, facile recuperare poterit,
quod mutui verit monasterio. Verum in pra-
xi sequendum oppositum tanquam conformis
menti Concilij.

Quæ. 2. An comprehendatur sub decreto
renunciatio facta à novitia statim post susce-
ptum habitum sub conditione, ut sit irrita, si
non sequatur professio.

Ref. Comprehendi. Ita Navar. Rodri-
quez & Faust. quos refert, & sequitur San-
chez *loc. cit. nu. 17.* & ratio est, quia in renun-
ciatione facta in tempore habili, & cum sole-
mnitate requisita per decretum inest tacita
conditio, ut professione nondum secuta sit
nullius valoris, & tamen ea solemnitas est ne-
cessaria: ergo dicendum idem est, ea condi-
tione expressa, cum taciti & expressi idem sit
judicium, *1. cum quid. ff. de cert. pet. & fructu.
c. xxiij.*

exprimitur, quod tacite subintelligitur, *l. Cornelia, ff. de hered. insti.*

Quar. 4. An renunciatio facta à puella de suis bonis ante ingressum, intuitu tamen ingressus religionis, sit valida.

Resp. Contra Navar. & alios, quos refert, & reprobat Sanchez *ubi supra num. 3.* esse validam. Quia puella renuncians ante habitum susceptionem, est persona merè secularis, & tractatur de honorum temporalium renunciacione: ergo non censetur de ea aliquid disponere voluisse Tridentinum, cum in *d. c. ap.* non loquatur de secularibus, sed de Novitiis, unde subintrat regula, quod prohibita certo tempore, censentur in reliquos permilla. Quare cum illa renunciatio sit prohibita tempore novitiatus, in alio tempore, nempe ante novitiatum, cenletur permilla. Et ita hanc sententiam tenent Mansos. Passarel. Gratian Vega, & Sanchez *loc. cit. n. 4.* qui refert, Sacram Congreg. censuisse, dispositionem Concilii non habere locum in renunciacione facta ante susceptionem habitus.

Quar. 5. An renunciatio facta à novitia religionem ingressa, non servatis solemnitatibus juris civilis, sit valida.

Resp. Quod sic. Quia attendendus est status, in quo disponens reperitur, ad videndum, quibus legibus teneatur. Novitia autem, quamvis sit tantum in via ad religionem, reputatur tamen pro persona Ecclesiastica, Cap. *Religiose §. 1. de sup. excom.* ubi ceteri Canonisti. Si ergo novitia est intra Statum Ecclesiasticum, non tenetur regulare suis dispositionibus secundum solemnitates juris civilis, & ideo iis deficientibus erit valida renunciatio. De hoc fuit Sperell. *de is. 16. num. 17.*

Quar. 6. An renunciatio facta à Novitia, juxta

juxta formam Tridentini in favorem monasterii, vel alterius, corrumpit, si novitia ante professionem moriatur.

Resp. Quod sic, quidquid in contrarium sustineat Fulcius. Ratio est, quia secuta morte non est adimplera Tridentini conditio quæ est, ut non alius intelligatur effectum sortiri nisi secuta professione. Et hanc opinionem tenent Navar. & Passarel. in *privileg. Minor. cap. 37.* qui testatur, Sacram Congregationem sic respondisse. Idem quoque dicendum est, si professio sit invalida, quia idem est, actum non fieri, & esse nullum, ut latè probat Sanchez *de Matrim. lib. 3. disp. 3. num. 5.* Quare si probata nullitate dimitatur ad seculum per sententiam iudicis, evanescit omninò renunciatio, ac si nunquam facta fuisset. Si verò professionem ratificet, renunciatio quoque firmatur à bisquè aliquo actu de novo versante circa ipsam renunciacionem.

Quar. 7. Si renunciatio, seu donatio ex defectu formæ sit nulla, subsequente postea professione vel tacita, vel expressa, quibusnam debeantur bona novitiæ, parentibus ne, si in istorum favore facta fuit renunciatio; an verò monasterio.

Resp. Videtur, deberi parentibus, quia ex illa renunciacione, vel donatione, quantumvis nulla, colligitur animus profertentis, non transferendi in monasterium; quæ renunciaverat; vel donaverat; juxta *l. legatum §. fin. ff. de adm. leg.* Nihilominus non obstante hac intentione tenendum est, deberi monasterio. Nam intentio donantis non potuit fortiri suum effectum ob nullitatem renunciacionis, & ideo bona renunciata remanent sub dominio ipsius, unde cum in professione dicitur se ipsam, & sua Deo, & religioni? ex

vi hujus efficacis intentionis transferuntur in Monasterium, non secus ac si non processisset donatio, vel renunciatio aliqua. Et hoc verum est, etiam si tempore professionis non haberet notitiam nullitatis, quia translatio horum bonorum in monasterium consequitur ad translationem persone, quæ trahit secum omnia bona, & jura ex natura sua, & ideo non est necessaria in proficiente specialis voluntas transferendi hæc bona, sed sufficit, si intendat tradere propriam personam. Ita Pasqualig. in quest. de heredi. Jurid. quæ. 26.

Quær. 8. An valeat renunciatio, in qua novitia nihil sibi nec monasterio reservavit.

Resp. Valere, quia liberam habet potestatem disponendi de omnibus suis bonis volens ingredi religionem, ex Authent. de Monar. §. illud. Ita omnes cum Gratian. cap. 18. in sum. 29. & 30. ubi de testamento novitiæ, quod non rumpatur, factio intuitu ingressus, licet nihil relictum fuerit Monasterio. Sanch. loc. 7. cap. 3. num. 24.

Quær. 9. An novitia renuncians bona monasterio possit illud obligare ad sibi solvendam certam pensionem annuam.

Resp. Possit, & quidem ita ut monasterium teneatur ex justitia ei solvere dictam pensionem. Peyrin. 2. cap. 2. §. 1. ex Ledesma, qui bene assentitur Tamburinus; quia novitia ipso actu renunciandi est domina suorum bonorum, atque adeo potest de iis liberè disporre, cui maluerit, sive absolute, sive cum onere. Constat autem, quod hæres tenetur ex justitia implere onera sibi injuncta. Verum tamen est, quod post professionem non potest uti dicta pensione sine licentia.

Quær. 10. An possit novitia facere elemosynam de suis bonis tempore novitiatu abscue

que solemnitate requisita à Trident. diff. cap. 16.

Resp. Possit non solum pauperi extraneo, sed etiam monasterio, dummodo tamen consideratis facultatibus ipsius novitiæ sit modica, & ratio est, quia oblatæ non potest libertati egredi ad religionem. Ita Sanch. loc. cit. n. 22. qui eximit, dictas elemosynas non teneri monasterium restituere novitiæ, si contingat discedere ad religionem.

Quær. 11. An parentibus novitiæ interdictum sit de propriis ipsorum in bonis facere monasterio elemosynas illas, & donationes, quas facere possunt cuicumque extraneo.

Resp. Non esse prohibitum, quia Concilium in d. decreto solum prohibet ex bonis novitiæ aliquid tribui monasterio, non autem ex bonis parentum. Sanch. loc. cit. n. 23.

Quær. 12. An lata sit aliqua poena in parentes, & procuratores, vel propinquos novitiarum, qui de earum bonis aliquid tribuant Monasterio.

Resp. Ex Mannel, & Rodriq. quos refert Sanch. loc. cit. n. 26. esse latam à Concilio, d. cap. 16. excommunicationem ipso facto incurrendam. Alii tamen non latam esse solum, sed ferendam; quia Sancta Synodus præcipit sub anathematis poena dantibus, & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat, quæ verba solum excommunicationem ferendam continent, ut tradunt Doctores in tract. de excommunic. Sanch. ubi supra.

Quær. 13. Quo tempore faciendi sit renunciatio.

Resp. Fieri debere intra bimestre computandum à die professionis futuræ. Patet ex Concilio loc. cit. ubi dicit, *intra duos menses proximos ante professionem*. Et hoc bimestre esse

esse mathematicè accipiendum, sustinent Sanch. & Peregrin. ad *Constit. sui Orato. p. 2. cap. 1. §. 20.* & declaravit Sac. Congr. 22. *Januarii 1637.* apud Aldan. Ratio est, quia dum Concilium statuit bimestre, requirit tempus certum, & limitatum, quod constat ex tot diebus tanquam partibus libi essentialibus, ita quod si desit unus dies, non dicitur amplius illud tempus, sed aliud diversum. Igitur hoc bimestre numerandum est mathematicè, alioquin si desisset unus dies, non diceretur renunciatio facta intra bimestre, sed extra illud.

Quod si contingat, professionem ultra novitatus annum ex causa prorogari, non est opus, renunciacionem fieri intra bimestre proximum professioni, sed est in arbitrio novitici renunciare intra illud bimestre, quod præcedit ultimum terminum anni formalis probationis, quia lex ea, quæ frequenter accidunt, spectat, & professio frequenter finito anno novitatus fieri solet. Unde cum Concilium petit, fieri renunciacionem bimestri ante professionem, intelligendum est bimestri proximo tempore, quo regulariter professio fieri debet. Ita Sanchez *lib. 120. cap. 5. n. 27.*

Quæ. 14. Si ex dispensatione pontificia omissa vo mense novitia esset profectura, an sufficeret in hoc casu tempus bimestre ante professionem ad renunciacionem faciendam.

Resp. Affirmativam sententiam tradi à Castro Palao & Diana, quod Concilium nihil aliud exoptulat, nisi quod renunciatio fiat intra bimestre proximum professioni, sive professio dilaturatur, sive acceleretur. Oppositam tamen ut securiorem in praxi sustinent Sanch. *loc. cit. num. 85.* Coron. & alii, & sic volunt, renunciacionem esse faciendam, vel

vel die professionis, vel die immediatè antecedenti, quia dispensatio non se extendit ad accessoria separabilia, sed ad necessario inseparabiliter connexa. Non est autem inseparabiliter connexum, ut renunciatio fiat integro bimestri ante professionem, unde ea dispensatio non extenditur ad totum id tempus, quia tamen renunciatio fieri nequit tempore designato à Concilio, erit servandum in quantum fieri potest, & sic quod fiat proxime professioni.

Quæ. 15. An valeat renunciatio extra bimestre facta à novitia ex ingulto S. Pii V. causa periculi mortis infra annum probationis profectente.

Resp. Valet, si fiat paulò ante professionem, & mortem, juxta dictam responsionem antecedenti de profectente infra annum probationis ex privilegio. Si autem convalescat, quia ea professio pronulla habetur, cum non deceaserit, ut ex relatis à Sperello *decis. 18. nu. 24.* nullius momenti est renunciatio, cum pendeat a professione illa, quæ evanescit, consequenter ea iterum facienda est ad normam Tridentini intra bimestre proximum professioni, probationis anno finito. Peyrin, Bordon, & alii.

Quæ. 16. An puella nondum secuta professione possit renunciacionem revocare.

Resp. Paqual. in *Lauret. p. 1. num. 26.* affirmativè, quia Concilium decrevit, quod non intelligatur esse cum suum fortiri nisi secuta professione, & proinde induit naturam testamenti quoad hanc partem, quod ideo est revocabile, quia non sortitur effectum, nisi secuta morte. Nec obstat, quod renunciatio statim valida sit, & firma, & solum suspendatur effectus; nam etiam testamentum statim

statim ac conditum est cum debitis solemnitatibus, est validum, & firmum; quia tamen non disponit de presenti, sed pro tempore mortis, remanet revocabile. Sic etiam, quia renunciatio non disponit pro tempore presenti, sed pro tempore professionis, nam solum per professionem confirmatur in ordine ad effectum, erit revocabilis. Unde non recte Sanchez lib. 7. cap. 5. n. 4. asserit esse irrevocabilem, & postea n. 50. concedit posse revocari per testamentum. Nam si absolute non est revocabilis, nec etiam per testamentum revocari poterit, semper enim expectandus esset eventus conditionis: esset conditionalis. Huc usque Palqualis, qui pro se citat Menoch. consulti. 353. n. 34. eni adde Carenam res. 166. n. 4. & Bucat. de off. 531. Verum opposita sententia est communis, quam multis probat Bordon. res. 69. qu. 10. num. 15.

Quaer. 17. An sit necessaria Episcopi licentia ad valide renunciandum.

Res. Esse necessariam ex Trident. d. cap. 16. ubi habet. *Nisi eam licentia Episcopi, seu eius Vicarii, & si Episcopus nolit hanc licentiam concedere, poterit Archiepiscopus supplere, si novitia ad eum recurrat, quia est iudex appellacionis in causis suffraganeorum, Diana p. 9. tract. 2. res. 53.*

Quaer. 18. Quomodo veniant nomine Episcopi ad effectum hanc licentiam impertiendi.

Res. Cum concessio huiusmodi licentiae sit actus jurisdictionis, venire omnem illis, quibus competit jurisdictione. Cum ergo haec competat Episcopo etiam non consecrato, Archiepiscopo non palliato, Capitulo, vel eius Vicario, sede vacante, Abbasibus, & Praelatis habentibus territorium, & nullo Episcopo subjectis, nec non Vicariis Prae-

torum

torum jurisdictione episcopali gaudientibus omnes poterunt talem licentiam impertiri. Ita Peregrin. p. 2. cap. 1. §. 25. lit. G. Poterunt etiam talem facultatem delegare, quia haec est potestas ordinaria, eum sit a lege.

Quaer. 19. An nomine Episcopi veniat Vicarius Foraneus, & Monialium

Res. Vicarius Foraneus non venire, atque adeo non posse easmodi licentiam concedere. Ita declaravit Sac. Congregat. Conc. in una Sortanen. die 4. Februarii. 1648. Neque venire Vicarium per Episcopum ad regimen monialium deputatum, nisi fuerit eidem concessa sufficientis facultas, censuit saepe Sacra Congreg. Concilii: Secus tamen dicendum est, si in deputatione fuerit concessa omnimoda potestas cognoscendi omnes, & quascumque causas, etiam civiles, cum omnibus annexis, connexis, emergentibus, & dependentibus, nec non faciendi omnia, quae iuxta formam Sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini facienda sunt, quia licet in dictis clausulis nulla fiat expressa mentio de facultate dandi dictam licentiam, censetur concessa per quipollens. Ita pariter censuit Sac. Congreg. Concilii in una Neapolitana 23. Aprilis 1627. Quod etiam iudicet Palqualis. cit. n. 26.

Quaer. 20. An licentia Episcopi pro renunciacione requiratur in scriptis.

Res. Non exigi in scriptis, quia Tridentinum nullam teripitur mentionem facit, & ubi in scriptis eam obtinendam voluit, id expressit, ut fecit res. 35. de regula. cap. 5. tractans de licentia ad ingrediendum monialium monasteria. Verum tamen est, quod licet non requiratur in scriptis ad formam actus, requiritur ad probationem actus, pro-

ter

ferim quia ex lapſu plurium annorum non præſumitur, ut dixit Rota in Romana ſideicom miſſ. 14. Novemb. 1624. coram Remboldo. Ita omnes cum Paſqual. in France. p. 2. qu. 42. ubi notat, licentiam non ſolum debere eſſe petitam, ſed etiam obtentam, quia licentia non dicitur ad eſſe, ſed tantum eſt petita. Nec ſufficit ſubſequi, ſed debet præcedere renunciacionem; cum enim requiratur ad validitatem renunciacionis tanquam forma, eò quòd Concilium irritat renunciacionem factã ſine tali licentia, ipſa deſiciente actus redditur nullus. Ex quo fit, quòd ſi renunciatio ſit conditionalis, ſi nempe acceſſerit conſenſus Episcopii, tunc ſolum incipit valere, quando talis conſenſus accedit, quia tunc ſolum habetur forma validitatis.

Quæ. 21. An decretum Concilii requirens in renunciacione prædictas condiciones intelligatur de omnibus novitiis, an de ſolis minoribus ſexdecim annis.

Reſp. Exiſtimat Menochius de arbit. iudic. lib. 2. cent. 5. c. 1. n. 23. u. 8. intelligi de ſolis minoribus ſexdecim annis, atque adeò novitiis ætatem hanc excedentes poſſe quandoque liberè de ſuis bonis diſponere. Sed contrarium eſt verum, & ſervatur in praxi. Mens enim Concilii fuit comulere novitiarum libertati, ne ſcilicet cogantur in religione permanere, quia egrediendo nequeunt donata recuperare, quæ ratio æque militat in maioribus ſexdecim annis, unde ſtante paritate rationis, par quoque debet eſſe diſpoſitio: ita Doctores, quos reſert, & ſequitur Sanchez. in decal. lib. 7. cap. 5. n. 7.

§. V.

§. V.

De dote ante Monialium Profeſſionem ſolvenda.

Quæ. 1. AN, & quo titulo recipi poſſit dos pro admiffione monialis ad profeſſionem religioſam abſque labe ſimoniz.

Reſp. Poſſe. Sicut enim in matrimonio carnali non eſt ſimoniz receptio dotis, quia recipitur, non quatenus matrimonium ſtat ſub qualitate Sacramenti, ſed quatenus induit rationem contractus, ſub qua ratione, quia habet annexa onera, quæ non poſſunt ſine temporalibus bonis ſuſtentari, licitum eſt, ut uterque contrax a liquid ad hoc conferat; ita nec erit ſimoniz receptio in matrimonio ſpirituali, ſi conſideretur, non quatenus dicit quoddam genus conſecrationis talis perſonæ ad cultum Dei, ſed quatenus importat rationem contractus, ex vi cuius monaſterium ſuſcipit in ſe omnia onera temporalia, quæ ad ſuſtentationem profitentis ſunt neceſſaria. Quare, licet ſtatus religioſus, quatenus ſpiritualis eſt, vendi non poſſit, nec aliqua re temporali compenſari, tamen quatenus eſt contractus, omnia illud indiget ſubſidio temporali, ac proinde non eſt contrarium, neque diſſonum rationi naturali, quòd puella, quæ religionem ingreditur, temporale aliquod ſubſidium ſecum afferat, quo ad eam ſuſtentandam religio juvetur; & proinde Cajetanus in 2. 2. qu. 100. art. 3. ait hoc eſſe ius naturale.

Quæ. 22. An ſi monaſterium ſit dives, poſſit ſine labe ſimoniz dotem recipere.

G.

Reſp.

Resp. Sacra Congreg. super Episcop. & Regular. Summis Pontificibus approbantibus, statuisse, ut dotales elemosynæ a monialibus numerariis persolverentur, tametsi numerus esset taxatus ad mensuram reddituum monasterii. Animadvertit enim Sancti monialium monasteria sine dotium subsidio diu sustineri non posse, & propter ingentes necessitates, ac casus inopinatos plerumque ad inopiam redigi: ideo hujusmodi casibus occurrere volens, fancivit, ut etiam opulentiores conventus possent elemosynas dotales recipere, ut sic reddantur de proveniuntibus feceriores.

Quar. 3. Ad quem spectet dote monialium taxare.

Resp. Quod, sicut spectat ad principes temporales taxare dote solvendam pro puellis in matrimonio carnali copulandis, id exigente bono communi, sic & taxatio dotis solvendæ pro monialibus in spirituale matrimonium per professionem religiosam cum Christo contrahentibus, spectare debet ad ipsarum Monialium Superiores, ad Episcopum scilicet respectu subditarum, & ad Sacram Congregationem vero respectu exemptarum, ut notat Celsæd. de dote. regul. cap. 23. dub. 330. num. 5.

In hac autem dote constituenda servanda est moderata monasterii consuetudo, & in minoriquantitate, quam ubi mulieres pubere terrestris sponsis, ut observant Anna Hug. 11. Rimald. Vincentius Franc. & Rota in Romana dote 12. Martii 1635. coram Merlino impressa per Tamburinum, quæ tria advertit. Primum, posse Superiores Monialium in aliquibus casibus taxam dotium limitare jussis concurrentibus causis, etiam infæcis, & contra-

traditentibus monialibus, dummodo semper sufficiens remaneat quantitas pro sustentanda moniali. Secundo, pro supra numerariis, & pro tertia sorore duplicem elemosynam, hoc est duplicatam summam ejus, quæ in receptione monialis intra numerum dari consuevit, solvi debere; & pro quarta sorore petente admitti in idem monasterium solvendæ esse triplicatam. Tertio advertit ex Sacra Congregat. 5. Septembris 1604. & 26. Augusti 1616. quod tertia, & quarta sorores careant suffragio in capitulo, quoque altera ex duabus primis fororibus moriatur.

Quar. 4. An monasterium possit pacisci de majori dote, quia puella recipienda est vilis conditionis, vel advena.

Resp. Cum Rodriguez, & aliis non posses quia juxta indulta apostolica monialibus, non permittitur quidquam recipere ultra taxam, nisi quod offertur liberaliter ab ipse pacto expresse, aut tacito, seu præsumpto, cujusmodi utique non est id, quod in tali casu solveretur nomine dotis ultra taxam, unde talis excessus reputaretur simoniacus, ut advertit idem Rodriguez, & ideo deberet restitui, ut notat Diana in opere coord. 1. 7. tract. 1. resol. 329. §. Quo ad advenas vero extat decretum Sac. Congregat. 30. Septembris, 1616. statuens in dotibus recipiendis nullam differentiam admittendam esse inter puellas terrorias, & inter advenas.

Quar. 5. Quid dicendum sit in sequenti casu. Quidam monasterio impositum fuit onus a fundatore, ut recipiatur una puella sine dote, qua defuncta, sufficiatur in ejus locum & alia, & sic deinceps, cum hac tamen conditione, quod puella eligenda sit civis. Debet

ne intelligi de civibus tantum originariis, an etiam de civibus ex privilegio?

Resp. Dispositionem cenſeri factam in favorem illarum, quæ ſunt originarie de loco, quia appellatione civium veniunt tantum originariis, ut notant Accerſi. Bald. & Bovius, & ita cenſuit Sac. Congregat. Episcop. & Regular. in *Mantuanæ Crois. die 29. Novembris 1665.*

Quæ. 6. An ſit ſimoniacæ conſuetudo quorundam monaſteriorum recipiendi præter dotem quosdam portiones pecunie, quas propinas vocant, v. g. ſingulis monialibus dantur quatuor argentei, unum linteum &c.

Resp. Excusari, ex eo quoniam dos, quæ exigitur ad ſuſtentationem monialis, non conſiſtit in indiviſibili, ſed ſicut taxari poteſt ſexcentis ducatis, ita etiam taxari poteſt ſexcentis & quinquaginta diſtributis hoc modo, ut ſexcenta applicentur communitati, & quinquaginta diſtribuantur inter moniales hogulis dando illos quatuor argenteos, unum linteum &c. ut ſuis neceſſitatibus ſubveniant. Ita Pignatell. *l. 7. conſul. 90. n. 13.* Advertit tamen Suar. *l. 1. de Reſol. l. 4. de Simon. c. 17. n. 18.* ut in his moderatè adhibetur, ut ſaltem ſi propter conſuetudinem recipiuntur, iſis non ſoluitis, non negentur ſpiritalia, ſed ſervetur modus petendi illa præſcriptus in *cap. ad Apoſtolicum de Simon.*

Quæ. 7. An legatum dotis pro maritandis puellis poſſit dari virginibus ad profeſſionem admittendis.

Resp. Poſſe, quia quod datur monaſterio puella ingredienti cenſetur datum titulo dotis, ut conſtat ex communi uſu loquendi, qui attendi debet. Cum ergo conditio dotis, &

ver-

verba teſtatoris verificentur in ingrediente religionem, habebit quoque locum ipſius diſpoſitio, præſertim quia tumus in cauſa magis pia, & favorabili. Bald. Natra, Boer. aliique, quos reſert, & ſequitur Diana in *Coord. l. 6. traſſ. 8. reſol. 43.* qui ex Ocagavia teſtatur hæc ſententiam ſervari etiam in foris contentioſis; & ita sæpè etiam cenſuit Sac. Congreg. præcipue in *Palaſtina. 26. Auguſti 1616. & Macerata. 29. Junii 1649.* Eſt contra Sanch. *de matrimo. lib. 1. diſp. 33. n. 32.* Prædictam ſententiam limitat Pignatell. *l. 5. conſultat. 82. n. 3.* ſi in legato pro maritandis puellis addit conditio reſtituendi dotem, calu quo proles non exiſtat, quia illa conditio ut pote mentionem faciens de prole reſtringit diſpoſitionem teſtatoris ad matrimonium carnale, & ita reſert fuiſſe declaratum a Sac. Congr. in *Navarræ ſubſidiis dotalis 25. Octobris 1664.*

Quæ. 8. An puella, cui Pater reliquit centum, ſi fiat monialis mille verb ſi nubat, poſſit adhuc conſequi mille, ſi monaſterium ingrediatur.

Resp. Affirmative contra Covar. *lib. 1. var. reſol. cap. 19. n. 9.* quia conditio illa ſi nubat, cenſetur non ſcripta, & reſicitur favore religionis, prout expreſſè habetur, §. *ſed & hoc poſſenti Antrop. de ſan. Tit. 19. ſc.* Limita tamen Medina, Lopez, & alii, quando talis conditio non nubendi, appoſita fuiſſet a teſtatore cauſa conſervandæ familiz, quia clara, & expreſſa voluntas teſtatoris juri diſpoſitionis reſiſtit; quod tamen, aliis adductis, negat Sanch. *de matrimo. lib. 1. diſp. 33. n. 2.* qui pariter ſuſtinet *lib. 7. diſp. 91. num. 26.* viduæ ingrediendi religionem deberi legatum, & alimenta reſicta a marito ſub conditione ſi vitam vidualem ſervaverit, quia per ſpirituale cum Chriſto

C 5

122-

matrimonium non cessat vita vidualis, imo plenius satisficit voluntati testatoris cupientis in uxore superflue specialem quamdam pudicitiam, & honestatem.

Quar. 9. Quinam competat dare dotem puella religionem ingredientem.

Resp. Patrem teneri, etiam si ipso invito velit ingredi religionem, quia sicuti obligatur ad dotandam filiam carnaliter ipso invito nubentem, multo magis obligabitur in matrimonio spirituali, cum hoc sit favorabilius temporali. Et hac ratione possunt bona fidei commisso subiecta distrahi pro dote descendens a testatore volentis ingredi religionem. Sanch. de Matrim. lib. 2. disp. 26. num. 7. Quod verum est, etiam si fidei commissum institutum fuisset cum expressa alienationis prohibitione, dummodo tamen non reperiantur bona libera, pro constituenda dote sufficienti, Molin. trakt. 2. disp. 64 §. u. 1.

Quar. 10. Quinam teneantur constituere dotem moniali in defectum Patris.

Resp. Teneri illum, qui de jure teneret constitutere illi dotem ad matrimonium carnale contrahendum. Quare tenentur Mater, Patrus sive paternus, sive maternus, & Frater in defectum ascendendum. Sicut enim hi omnes tenentur alere, ita etiam in subsidium dotare, cum dos succedat loco alimentorum; ita Rota in cit. dec. Romana dotis 14. Martii 1635. coram Merlino.

Quar. 11. An liberum sit monialibus admittere puellam ad professionem absque solutione dotis debitæ, vel saltem cum solutione minori taxata.

Resp. Ex Tambur. 9. 7. nu. 1. Moniales velatas tam intra, quam supra numerum non debere admitti absque dotali elemosyna, neque

que minori taxata. Pro monialibus vero conversis recipiendis non semper spectari dotem, sed aliquando monasterii necessitatem ex declaratione Sacr. Congregat. die 26. Martii 1596.

Quar. 12. Quo tempore solvi debeat dos pro moniali ingrediente religionem.

Resp. Debere solvi in ipsa professione, non autem ante, cum id non solum prohibeatur in Concilio Tridento. sess. 25. de Regular. c. 16. sed etiam multo expressius a Sacra Congregatione, quæ declaravit, dotem monialium penes consanguineos, vel affines religiosi non debere, sed priusquam puella induatur habitu actualiter deponendam esse apud mercatorem, vel penes aliam personam fidei, & facultatibus idoneam.

Quar. 13. Quinam competat solvere dotem, si probationis novitiæ anno durante moriatur depositarius constitutus ab Episcopo, & hereditas ejus reperitur non solvendo.

Resp. Nullo modo spectare ad deponentem, quia cum tale depositum habeat vim solutionis, l. obligatione, Cod. de solut. & l. acceptum, C. de usur. sic deponendo consecutus est penam liberationem, & ideo non tenetur de casu superveniente, alioquin actio semel extincta revivisceret, contra textum in l. qui res, §. Arcam ff. de solut. Pignatell. t. 9. consult. 164. Periculum ergo vel cedit in damnum monasterii, cum verissima sit juris conclusio, quod quando debitor ritè, & redè deposuit, tunc periculum spectat ad creditorem, ut post alios firmant Arismin. Teapat. Medic. & Rota in Romana census vitalitii 29. Januarii 1627. coram Merlino. Vel saltem cedere debet in damnum Episcopi, quia debet Episcopus eligere depositarium

idoneum etiam cum hocessoribus; officiales enim publici non solent, neque debent sine fiscalioribus admitti, a Ponte de totisf. *pro-reg. tit. 3. §. 6. num. 17.* & Paris. de Puteo.

Quar. 14. An ratione damni emergentis, vel licri cessantis ex dilatione dotis provenientis possit monasterium aliquid recipere ultra dotem sibi debitam.

Resp. Possit quoad damnum emergens, si vere ex latitudine solis ipsi proveniat: ita Miranda, & Rodriguez, qui advertit, esse in hoc casu procedendum, ad tollendam avaritiae suspicionem. Non item potest recipi lucrum cessans, cum etiam religiois prohibitum sit iure ecclesiastico negotiari, ipsi vero nullum lucrum licitum cessare potest.

Quar. 15. An possit alienari dos tradita solita monasterio.

Resp. Dotes monialium supra numerum probitentium non posse alienari, praecipit eodem S. Congregatio, ut professione secuta in emptionem honorum stabiliu fructiferorum dotes illicite implicantur, ut ex Barbosa refert Lezan. *t. 3. no. 411.* Dotes vero monialium intra numerum receptorum posse in usus communes, & necessarios monasterii expendi, notat Sperel. *de lesif. d. num. 62.* ubi sicut per extensum decretum Sacrae Congregationis.

Quar. 16. An pecunia, quae, ut supra, deberet investiri, implicari possit sine debita solemnitate in adificando monasterio, aut ad emendam domum contiguam ipsi monasterio, ad eam inhabitandam.

Resp. Non posse, quia juxta decretum supra relatum pecunia debet investiri in bonis stabilibus fructiferis, in ordine ad sustentationem monialium supra numerum receptoru.

Ad

Ad hoc autem requiritur, quod fructus successivè correspondant oneri, ut possit commode sustineri, & ideo debent accrescere novi fructus, ut sicut onus est annuum, ita quoque sit annuum subsidium. Pasqual. *de sacris. nov. leg. p. 1073. n. 2.*

Quar. 17. An si monasterium sit gravatum aliquo annuo censu super propriis bonis immobilibus, & aliunde non adit, unde extinguatur, possit redimi eundem dicta pecunia investienda, Sacra Congregatione inconsulta.

Resp. Possit. Nam dum extinguatur census, accretent monasterio fructus illi, quos absorbebat census. Requiritur autem, quod non adit, unde aliunde extinguatur, quia si adesset, non haberet augmentum fructuum, nec obtineretur finis, quia etiam abique pecunia destinata pro dote adhuc extingueretur. Pasqual. *loc. cit. qu. 1069. n. 4.* qui subdit, quod talis pecunia adhiberi etiam potest pro solvendo residuo pretii alicujus pretii empti a monasterio; nam salvatur, quod pecunia investitur in re immobili fructifera, quia pars pretii, quae correspondet residuo pretii, verè est empti pecunia in dorem erogata.

Quar. 18. In quibus bonis debeat solvi dos pro moniali professura.

Resp. Debet solvi in aere, non in bonis stabilibus, cum pecunia praesens possit commodius occurrere tibus monasterii necessitatibus delervire. Ita ex declaratione S. Congr. Lezane *t. 1. Sum. c. 25. n. 39.*

Quar. 19. Utrum loco dotis in pecunia effectiva, possit fieri remissio cuiusdam debiti pecuniarii: correspondentis quantitati dotis exaratae, & solvendi a Monasterio parentibus noivtiae admittendae.

C 5

Resp.

Resp. Non posse, si novitia professa sit supra numerum; quia ex mente Sacre Congregationis dos debet tali pacto investiri, ut licet accrescit monasterio novum onus, sic accrescant pariter novi fructus. In dicto autem casu nihil acquirit de novo Monasterium, unde tantum aggravatur novo onere, nec sublevatur novo emolumento.

Quar. 20. An monialis transiens ad aliud monasterium deserat secum dotem.

Resp. Affirmant Socius, Baldus, & alii, quia dos recipitur a monasterio pro alimentis tantum, & suffragio vitæ, & proinde debet sequi monialem, sicut eam sequitur exigentia alimentorum. Verum tenendum est non deserere secum dotem traditam primo monasterio, si voluntarie transeat ad aliud, sive ejusdem, sive diversi Ordinis. Ita Pasqual. in 99. moral. juridic. qu. 32. cum aliis ab ipso relatis, & ita sensit Sacra Congreg. in una Neapolitana sub die 20. Julii 1583. Ratio est, quia monialis proficundo transfert omnia sua jura in Monasterium, ut tradunt communiter Doctores; unde etiam transeat in monasterium jus proprium, quod habet ad dotem; hæc autem juris translatio operatur, quod dos incorporatur bonis monasterii, & sic inalienabilis, sicut cætera bona ipsius. Ergo quando monialis transeat ad aliud monasterium, non est ipsi dos restituenda, non secus ac non sunt ei danda cætera bona monasterii.

Neque dici potest, monasterium acquirere dotem sub onere alendi monialem; atque adeo, hoc onere resoluta, resolvitur etiam dotis acquisitionem. Hoc, inquam, dici non potest, quia tunc solum, non impleto onere, resolvitur acquisitio, quando per acqui-

ren-

rentem fiat, quod non impletur, *i. l. qua sub conditione. §. Quoties, ver idem est, ff. de condit. instit.* Quando autem monialis voluntarie transeat ad aliud monasterium, non fiat per primum Monasterium, quod non impletur onus alendi.

Quar. 21. An Moniali, ut supra, cum ad aliud monasterium transeat, debeantur saltem usus fructus.

Resp. Non debent Pasqual. *loc. cit. num. 3.* Cum enim dos, ut diximus, transeat in proprietatem monasterii, & monialis abdicet a se omne jus ad illam per professionem, & transeat in monasterium, usus fructus quoque incorporantur bonis monasterii, nec pertinent aliquo modo ad monialem.

Quar. 22. An si secundum monasterium cogatur recipere monialem, sit ei restituenda dos a primo.

Resp. Cum distinctione. Si prius Monasterium inisset pro translatione Monialis, tenetur pro videre de dote; si posterius Monasterium nolit recipere absque dote. Quia dum primum monasterium inisset pro translatione, præsumitur, quod respiciat proprium commodum, quod percipit ex hujusmodi translatione. Cum ergo posterius monasterium non debeat pro commodum primi monasterii jacturam subire, neque debet subire jacturam alendi monialem. Si vero primum monasterium non inisset, sed ipsa monialis, vel superiores judicent expedire, quod transeat, quamvis posterius monasterium coacte recipiat, existimo, quod prius monasterium non teneatur restituere dotem. Quia Monasterium habet tantum obligationem alendi monialem, quando manet sub ipsius potestate; resolvitur autem hæc obli-

C 4 gatio,

gatio, si desinat esse sub ipsius potestate, & fiat sub potestate alterius monasterii. Neque ex eo, quod moniales coacte recipiunt, valet arguere, quod monasterium coacte recipiat, quia monasterium non representatur in monialibus tantum, sed etiam in Prælati: immo in illis tantum economicè, in his vero juridictionaliter; & ideo horum consensus sufficit, ut voluntariè dicatur accipi Monialis.

Quær. 23. An quando monialis transfertur ad aliud monasterium ad agendam poenitentiam, sive secundum monasterium coacte recipiat, sive libenter, teneatur illi primum Monasterium subministrare alimenta.

Resp. Teneri, & delinquentur ex cap. de lapsis 16. quasi. 6. & cap. 11. quia acquirit. 27. quasi. 3. Nam per hanc translationem non fit membrum posterioris monasterii, neque solvitur viculum respectu prioris, quare neque solvetur obligatio ipsam a lendi.

Quær. 24. An monasterium acquirat dotem novitiæ morientis infra annum probationis, emissa tamen professione ex indulto S. Pii V.

Resp. Non acquirere, quia illa professio valet tantum ad finem consequendi indulgentiam, non ad finem succedendi in dote, & in bonis per monasterium, ut patet ex declaratione Congregat. Concil. sub die 13. Novembris 1627. in una montis regalis. Quare Summus Pontifex illo privilegio intendit quidem bono spirituali novitiæ consulere, nunquam tamen quæsito alterius iuri derogare, neque præjudicium succedentibus ab intestato inferre. Ita Tambur. cit. disp. 4. quasi. 6. ubi alios refert, quibus adde
No.

Novariam sum. Bullar. censur. 119. num. 5. qui limitat hanc doctrinam, quando professio facta esset in articulo mortis anno probationis completo, in tali enim casu deberetur dos monasterio, & excluderetur venientes ab intestato, juxta *dec. Rovit. 4.*

§. VI.

De Monialium Professione.

Quær. 1. **Q**uam requirantur, ut professio in religione sit valida.

Resp. Præter liberum cuiusque consensum requiri ex Tridentino sess. 25. de regul. cap. 15. ut fiat post quinquedecimum, & unum probationis annum integrum, & continuum; aded ut professio aliter facta nulla sit, nullaque pariat obligationem, aut alios quoscumque effectus tam in foro externo, quam interno, ita ut non obliget ad religionem aliquam in genere, nec in specie, & in hoc correctæ sunt jura antiqua Cap. Non solum de Regular. in 6. Neque censetur valida professio facta ante tempus præfixitum a Concilio, etiam si monialis volisset religionem ingredi, & in ea permancere, & ita declaravit Sac. Congregatio, ut refert Pignatell. 2. cons. 35. num. 16. An autem si revertatur ad sæculum, ex mente hujus decreti à voto libera dicenda sit, Pignatell. ibi. n. 16. dicit, fuisse responsum, hoc decretum nihil de voto disposuisse.

Quær. 2. An aliquando valida sit professio intra probationis annum emissa.

Resp. Quod sic, scilicet quotiescumque accedit indultum Summi Pontificis, sive ex speciali privilegio à S. Pio V. monialibus S. Domini concessio, de quo participant omnes eum eodem.

eodem Ordine communicationem privilegiorum habentes, possunt novitiam in mortis periculo constituta intra probationis annum profiteri, ad lucrandas indulgentias, & alias gratias professarum, non tamen in præjudicium venientium ab intestato, ut diximus *paragraphe antecedenti, quæsto 23.* Neque in tali casu requiritur consensus Monasterii. Tum quia is non exprimitur in bulla cum aliis requisitis, tum quia illa non est simpliciter professio, quæ habeat incorporare religioni, sed ad effectum tantum, ut diximus, indulgentias consequendi, unde si novitia postea convalescit debet denuo profiteri, Bordon. in *Miscell. decis. 130.*

Quar. 30. Quibus ex causis resultet nullitas professionis.

Resp. Induci professionis nullitatem non solum ob defectum qualitatum in primo quaesito recensitarum, sed etiam ex metu cadente in constantem virum, qui respectu forme sit rationabilis, ac fundatus in vero, & probabili periculo, colligitur ex *Trident. sess. 25. cap. 19.* Et in iudicando metu consideranda est qualitas personæ patientis metum, animi nempe vel imbecillitas, vel fortitudo, ut per Fagnan. in *cap. consultationi num. 24. de sponsal. Quod verum est, etiam si metus sit reverentialis, saltem concurrentibus ad miniculis, crebris persuasionibus, minis odio, & imperii sæpius repetiti importunitate, ob quæ puella non audeat patri, vel consanguineis contradicere. Layman. in *Theol. mor. lib. 4. tract. 5. cap. 5. num. 6.* An autem sit nulla professio, si per metum cadentem in constantem virum moniales aliquam recipient, negant Suarez, & Vecchius relati a Peyrino *ro. 2. de præf. q. 3. §. 2. num. 81.* ubi oppositum sustinet,*

quia de ratione contractus utroque, citroque obligatorii, cuiusmodi est professio, est, ut par omnimoda sit utrinque libertas; unde eo ipso quod Canones irritant professionem factam metu profitentis, irritant etiam professionem factam metu recipientis.

Nulla quoque est professio, si interveniat error, dolus, & ignorantia circa substantialia religionis, ut si novitia profiteatur, putans se non obligari in perpetuum, vel regulam sui Ordinis non esse adeo asperam, & quidem asperitate vires ejus notabiliter excedente. Quia ignorantia excludi voluntatem proficendi, nihil enim voluit, quin præcognitum, Suar. de *Relig. c. 3. lib. 6. c. 5. n. 4. 5. 6.*

Vitiatur pariter valor professionis per iram, aut aliam animi perturbationem, si tales sunt, ut rationis iudicium obtenebrent ac impediant deliberationem requisitam ad peccandum, quia deficit libertas, quæ est forma contractus. Sanch. *lib. 4. cap. 1. nu. 2.* Multo magis est invalida, si monialis nullam habeat intentionem se obligandi, quia actus non obligant ultra intentionem agentis. In foro tamen externo poterit cogi ad secundam professionem, ut rectè advertit Castropal. *tract. 16. disp. 2. p. 4. n. 1.*

Nulla item redditur professio, si non serventur ea, quæ in particularibus Constitutionibus religionum cum clausula irritante præferibitur, maxime si constitutiones à Papa sint confirmatæ, ut notant Sanchez, Tambur. Rodrig. & Bordon. de *profes. cap. 3. q. 16.* Cum enim per illas tollatur potestas aliter recipiendi ad professionem, inducitur nullitas professionis alter factæ. Rota in terminis statuti prohibentis per verba *Nullus recipiatur, dec. 167. n. 5. p. 2. recent.* Bordon. Castropal. & alii.

Quar. 2. An professio simoniaca, vel ob malum finem emissa, sit valida.

Resp. Ad utrunque affirmative, primum desumitur ex cap. de Regular. c. 1. quantum ad Simon. ubi dicitur, simoniacæ professum debere detrudi in aliud Monasterium ad agendam poenitentiam, & si aliud non reperiat, debere manere, ubi emisit professionem; supponitur ergo professio valida, dum decernitur permanentia in Monasterio; & ita sentiunt Navar. & Rodriguez, quos refert, & sequitur Barthol. à S. Paulo, qui cum Azorio, & Silvestro idem asserit de professione ob malum finem emissa.

Quar. 3. An professio viri in Monialium Monasterio sit valida.

Resp. Cum communi Doctorum negative, quia ad validitatem professionis requiritur consensus profitentis, & admittentis, sed in hoc casu saltem deficit admittentis. Quare invalida quoque erit professio, si mulier erumpat in masculum, quod utique posse contingere, docent magni nominis Auctores, præcipue August. lib. 3. de Civit. Dilect. 31. Sicut enim Matrimonium carnale, etiam consummatum dirimitur, si mulier hat vir, ita etiam dirimitur Matrimonium spirituale, ut docent Navar. Sa, Enriq. quos adducit, & sequitur Sane.

Quar. 6. An in dubio de valore professionis sit valida censenda.

Resp. Quod sic, quia possessio stat pro Religione, & pro certitudine professionis, in dubio autem favendum est Religioni, & possessori. Quare ex Suarez, & Peyrino Monialis dubia de suæ professionis valore tenetur eam ratificare.

Quar. 7. An monialis certa de nullitate pro-

professionis, & omni probatione desinita tenetur illam ratificare.

Resp. Cum Sanchez lib. 7. de Matr. disp. 37. n. 3. non teneri, maxime si ex culpa sua non dedit causam nullitati. Potest ergo manere in religione expectando commodam surgendi occasionem, si hoc sine scandalo potest contingere. Ratio hujus conclusionis est, quia, cum in culpa non fuerit, ut professio sit nulla, & re vera libera sit, non est compellenda ad coactè tantum onus subeundum, quod spontaneum consensum propter magnam perfectionem maxime desiderat. Neque ad id debet cogi, quia sine titulo suffragia præstaret, & à Monasterio alimenta reciperet; nam hoc facile evitari potest. A suffragiis enim terendis ablineat, in quantum sine scandalo & sua gravi nota poterit; & quando commodè ablineare non possit, ne notetur, aut scandalo sit, serat suffragia, & etiam prælaturas admittat, quia omnia hæc ratione publicæ professionis, aut publici officii valida erunt, ad est enim titulus præsumptus, error communis, & vitium est occultum. Quod alimenta vero, quæ recipit, parùm damni infert Monasterio, si computetur ter vitia, quæ prestat, & fructus ex fundo dotali percepti, qui fructus debent computari ad rationem centus vicissim, cum capitale post mortem remaneat Monasterio. At dato etiam quòd à liquidò sumnum Monasterio resularet, non est tanti faciendus, ut debeat compensari cum assumptione oneris tam ardui, qualis est obligatio professionis; & ad sumnum sufficere, si habeat annuum retarciendi, cum fuerit solvendo.

Quar. 8. An idem dicendum sit, etiam quando monialis dedit causam nullitati.

Resp. Affirmativam sententiam Sanchez, loc. cit.

ei existimat probabiliorem. Quia licet peccaverit, cum tamen religiosus status sit tanti momenti, & tam arduus, nulla ratione, & ob nullam culpam quis ad illum est compellendus in vitus. Sicut enim debito ex delicto non tenetur in conscientia ob debiti compensationem perpetuum subire carcerem, sic neque monialis ex sua culpa nulliter professam tenetur, & damnum quod resultat monasterio, perpetuo religioni se mancipare, libertas enim est superioris ordinis, & pretiosior quocumque emolumento temporalis.

Neque tenetur ratificare professionem, quamvis non possit propter scandalum fugere, aut alio modo a religionis iugo se subtrahere, ut asserunt Castropal. & Moronus cum aliis ab ipso relatis *resp. 82. num. 150.* contra Leonardam, qui licet concedat non teneri ratificare professionem, quoad usque remanet spes fugiendi, vel aliud remedium, vult tamen teneri cessante tali spe, & sublato quocumque remedio, *l. 3. v. Professio num. 24.*

Quar. 9. An monialis sic nulliter professam tenetur servare regulam, si permaneat in monasterio.

Resp. Ex vi professionis non teneri, quia nullo vinculo astringitur religioni. Solum tenetur ratione scandalii vitandi. Quia cum reputetur vera religiosa, & pro hac parte sit legitima presumptio, scandalum aniam merito præberet regulare observantiam transgrediendo. Ex quo fit, quod in rebus occultis, in quibus scandalum omnino cessat, nec ad regulam, nec ad votorum observantiam adstringatur. *Casus. 2.2. q. 88. art. 1.*

Quar. 10. An percussus monialem nulliter professam, sed ut professam reputatam,

tam, incidat in excommunicationem.

Resp. Quod non: quia verò non percuteret monialem, sed laicam; unde sicut non incidit in excommunicationem quis occidens Cajum, putans esse Titium clericum, quia non punitur affectus, sed opus externum; ita in casu nostro philosophandum. *Moronus resp. 80.*

Quar. 11. Quid requiratur ad ratiendam professionem.

Resp. Requiritur, quod accedat liber consensus monialis, quæ scilicet professionem suam fuisse, & esse irritam, velit eam ratam habere. Neque indiget alio consensu Monasterii, etiam si acceptatio illius fuisse irrita; tum quia prior consensus præsumitur permanere; tum quia Pontifex in hoc casu pro bono pacis, & religiosarum consolatione didicim professionem tanquam caput nomine religionis acceptat. Neque in super opus est novitiatum iterare, cum post susceptum habitum plenè monialis experta sit religionem, & religio ejus mores, qui est novitiatum finis *Pezzin. l. 2. de Pral. q. 3. cap. 1. §. 5. n. 145. & 146. & alii.*

Quar. 12. An monialis sic professam possit tuta conscientia retinere locum, & cætera privilegia sibi debita ex prioris professione irrita.

Resp. Sive prior professio fuerit irrita bona fide, sive mala, si calus est occultus, non tenetur locum sibi debitum ex prioris professione dimittere. Si verò ratione antiquitatis professionis existimatur: aliquid privilegii sibi competat, quod in grave præjudicium religionis, aut aliarum monialium cedat, tunc debet seceretò pro foro conscientie impetrare dispensationem; interim verò dum procurat, vel si commodè procurare nequeat, non tenetur eum

nota

not. relaxare, nec ab actibus convenientibus se abstinere. Quod si ea, quae competunt ratione antianitatis, sint modici momenti, ut prius ferre suffragium, & alia hujusmodi, non est ad petendam dispensationem obliganda. Peregri. *ad Const. sui ord. p. 2. cap. 1. §. 5. & Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 37. n. 68.*

Quar. 13. Ad quem spectet admittere novitiam ad professionem.

Resp. Ad monasterium spectare, quod in monialibus repraesentatur, ut diximus de puellarum receptione. Est enim professio contractus utroque obligatorius, atque adeo requiritur non tantum consentus novitiae, sed etiam monialium, eum de iure communi ad illas pertinere, ne dum quando recipitur ad habitum, sed etiam quando admittitur ad professionem. *Abb. in c. Ad Apostolicam, ibique Gloss. su. de Regular. & in specie probat Sanch. in decal. lib. 5. cap. 1. num. 63. cum ibi relatis. Quod adeo verum est, ut si Episcopus, vel alius Praelatus compelleret moniales ad recipiendam novitiam, ut professam, poterat ad superiores appellare, sicuti declaravit Sacra. Congr. super Episcop. & Regular. in Colonien. 13. Maij 1652.*

Quar. 14. An novitiae obique causa capitaliter exclusio licita sit reclamatio ad superiores, quod moniales illam non admiserint ad professionem.

Resp. Licet. Ita Doctores, quos refert, & sequitur Paqual. in *Lectur. p. 2. q. 49. n. 2.* Evidens enim est, quod novitia habet notabile interese in causa, & ejus non admisso sine causa affecti ipsi notabile gravamen, atque injuriam, unde non potest rejici ejus reclamatio in causa praesertim canonica, in qua secundum jus canonicum licet a quocunque gravamine

mine appellare. Idemque Sac. Congr. Episc. & Regular. *sub die 2. Octobris 1648.* ac ubi saepius declaravit, moniales non posse rejicere a professione novitiam sine causa.

Quar. 15. An consilio de gravamine, possit Episcopus admittere ad professionem novitiam indebitam exclusam.

Resp. Afirmat Bordon. in *Consil. Regal. secl. 57. nu. 107.* Quia ad Praelatos majores spectat corrigere ea, in quibus subditi peccant, *Cap. ut sang. de sent. excom. & notat Gloss. in Cap. ex qua v. reati de off. Archid. & ideo corrigere debent determinationes capitulares injustas. Consuetudis tamen existimo, praecipere Capitulo monialium, quod indebitam gravatam recipiat. Quod si pertinaciter recusat, Moniales de eorum contumacia Sacrae Congregationem faciat certitrem, ut de opportuno remedio consilium provideri possit: ut resoluit *sub die 5. Novembris 1605.**

Quar. 16. An novitia, quae toto novitiatu anno fuit infirma, possit admitti ad professionem.

Resp. Ex Peyrino, & aliis affirmativè. Quia non tenetur novitia omnes austeritates religionis experiri in specie, sed satis est, quod probet in genere, perseverando per annum sub obedientia magistræ, & Abbatissæ. Quod si novitia detegatur infirma morbo contumaci, remittenda est ad curandum in domum suam, *Sac. Congr. 10. Febr. 1649. in Salernitana;* ex qua cumque tamen causa exiit, non potest postea recipi sine licentia Sacrae Congregationis, *29. Januarii 1601. & 15. Aprilis 1607.* Postea item validè, & licite admitti ad professionem novitiam, quæ morbo, vel senectute est impotens ad regulæ statuta servanda, sustinent Sanchez, Faustus, Navar. & Pe-

& Peregrin. in comment. ad censur. sui ordin. 2. c. 1. §. 13. Quia obligatio ad religionem essentialia, nimirum castitatem, paupertatem, & obedientiam, nullas corporales vires excoipcit, sed solum voluntatis affectum. Cetera vero religionis statuta non sunt religiosi status essentialia, sed obligant; dum iusta causa non excuset.

Quar. 17. Qualis litteratura requiratur in novitia admittenda ad professionem tamquam chorista.

Resp. Requiritur, ut saltem sciat legere; cum enim contrahat obligationem persolvendi horas canonicas, non debet esse impotens ad satisfaciendum sine obligationi. Ita fuisse decretum à Sac. Congr. in una Cirgen. 12. Januarii 1604. refert ex Barbof. Tamburin. disp. 6. §. 6. num. 3.

Quar. 18. An, & ubi fieri debeat exploratio voluntatis novitiæ, antequam proficiatur.

Resp. Ante professionem quoque ut supra diximus de puellarum receptione, voluntatem novitiæ esse explorandam ab Episcopo, vel ejus Vicario etiam in monasteriis exemptis, ut ex declaratione Sac. Congreg. testatur Pasqual. in loco cit. n. 44. Pro exploranda tamen voluntate non licet ingredi claustra monasterii, & proinde ingrediens in excommunicationem incurreret, cum id expressè prohibeatur in *Consi. 8. Pii V. 1. in Bullar.* Ex iusta nihilominus causa, ut si esset suspicio subornationis, potest professura educi à claustris monasterii ad Ecclesiam exteriorem; ut notat Tamburinus, quem refert Pasqual. loc. cit.

Quar. 19. An, & quo tempore debeat Præfecta monialium notificare Episcopo tempus professionis emittendæ,

Resp.

Resp. Ex *Concil. Trident. sess. 25. de Regular. cap. 17.* quod, ne professione tempus Episcopus ignoret, tenetur Præfecta monasterii ante mensē certiores facere; alia; quando Episcopo videtur, ea ab officio suspensa sit. Quoad monasteria verò exempta præhæritur spatium quindecim dierum à S. Pio V. in *con. Constit.* quibus elapsis in hoc se intromittere, Episcopo non liceat.

Quar. 20. An si Episcopus negligeret explorare voluntatem, postquam certior factus est à Præfecta, possit punire Abbatissam, quæ elapso termino admitteret novitiam ad habitum, vel professionem.

Resp. Si monasterium sit exemptum, nequaquam punire potest, quia juxta *Constit. cit. S. Pii V.* si per quindecim dies negligat explorare, non potest amplius se ingerere. At si monasterium non sit exemptum, neque videtur, posse punire, quia ex decreto Concilii non tenetur Præfecta nisi ante mensē certiores facere Episcopo, non autem tenetur ultra debitum tempus expedire. Delinquit ergo Episcopus, si intra tempus assignatum non exploret; quare si Præfectam puniret, negligentiam tuam in alio puniret. Pasqual. in *Laurent. n. 46.*

Quar. 21. Ad quem spectet acceptare professionem novitiæ profite ntis.

Resp. Spectare ad Episcopum, vel ejus deputatum privative quoad Abbatissam, tenet Suarez t. 2. de Relig. 2. q. 7. §. lib. 10. cap. 1. n. 1. & colligit. ex cap. statimus 20. §. 2. Quia apud Episcopum tantum est propriè iurisdiclio. Opus positum fuffinet Sanchez, & colligitur ex declaratione Sac. Congr. 22. Februarii 1625. quæ sic habet: *Professio monialium fieri debet in manibus Ordinarii principaliter, non Abbatissa, ex*

quo

que deducitur, quod in manibus Abbatissæ possit fieri de secundario. Quare servandam esse consuetudinem cuiuscumque Ordinis, & provincie, aut loci, existimant alii.

Quæ. 22. An Abbatissa cum consensu Monialium valide admittat ad professionem, contra prohibitionem Prælati.

Resp. Si Prælati simpliciter prohibeat, professio per hoc præcisè non est nulla, quia multa facta tenent, quæ fieri prohibentur; si vero prohibeat suspendendo Abbatissæ facultatem, & professando se in talem admissionem non consentire, ex rationabili causa, tunc professio est nulla ex defectu potestatis in admittente.

Ita quod neque per Vicarium potest admitti, quia, quod non via est prohibitum: non censetur alii permissum, *cap. quod una de reg. iur. in 6.* unde cum sit prohibita admissio dicte puellæ per Abbatissam, non est censenda permissa per Vicarium, aliàs frustratoria esset prohibitio. Patualq. in 22. moral. canon. cent. 4. quæ. 307.

Quæ. 23. Quænam privilegia consequatur Monialis ex emissione professionis.

Resp. In primis consequitur plenariam omnium suorum peccatorum remissionem quo ad præteritum, ita quod, si emissione professionis statim decederet, directè in cælum concitaret. Ita D. Thom. 2. 2. q. ult. art. 3. ad 3. & communitè Doctores, quorum aliqui etiam addunt, consequi huiusmodi remissionem etiam quando jam professæ de professione gaudet, eamque innovat, parata facere, si non fecisset. Dionysius Carth. & Vecchius de Novit. disp. 1. 3. art. 5. n. 7. alios citans.

Relaxatur insuper omnia vota simplicia realia, & personalia, atque mixta, & in solemnem

lemne religionis votum commutatur. Ita D. Thom. loc. cit. & ibi Cajetanus, qui quæ. ult. ar. 3. ad 3. ait, ad hanc commutationem nullam voventis intentionem exigi. Hoc tamen locum non habet in votis realibus de re, quæ cadit in utilitatem tertii, & ab alio tertio sit acceptata, quia per acceptationem acquisitum est jus illi tertie persone, atque adeo in damnum tertii commutari non potest; secus verò quando non esset acceptata promissio, quia tunc non est illi quæsitum. Ita Doctores relati à Peregrino loc. cit. Sunt & alia privilegia, quæ videri possunt, Sanch. 10. 2. lib. 5. cap. 3.

Quæ. 24. Quale peccatum sit, de emissionis professione pecciterè.

Resp. Per se mortale non est, dummodò Monialis retinet animum adimple ad promissam. A venialitatem non excuso, quia illa penitentia actus boni, licet voluntarii, advertitur directioni rationis, & summa ingratitudo est, nosse recipisse à Deo tale, ac tantum beneficium, qualis est religiosa professio. Ita Azor. Cajet. Vasquez, & alii relati, & approbati à Peyrin. 1. 2. de Prælat. 9. 3. cap. 1. §. 5. n. 155.

CAPUT III.

De Monialium Consecratione.

Quæ. 1. Quando nam voto virginitalis, aut coelibatus publico, & solemnem cum Episcopi consecratione Moniales ceperint obligari.

Resp. Sunt, qui Divum Basilium Magnum huius instituti, sive consuetudinis auctorem faciunt. Alii id sub Constantino Magno, & alii Ambrosii. Sed Ambrosius ætate factum arbitran-

D. GRAN.

que deducitur, quod in manibus Abbatissæ possit fieri de secundario. Quare servandam esse consuetudinem cuiuscumque Ordinis, & provincie, aut loci, existimant alii.

Quæ. 22. An Abbatissa cum consensu Monialium valide admittat ad professionem, contra prohibitionem Prælati.

Resp. Si Prælati simpliciter prohibeat, professio per hoc præcisè non est nulla, quia multa facta tenent, quæ fieri prohibentur; si vero prohibeat suspendendo Abbatissæ facultatem, & professando se in talem admissionem non consentire, ex rationabili causa, tunc professio est nulla ex defectu potestatis in admittente.

Ita quod neque per Vicarium potest admitti, quia, quod non via est prohibitum: non censetur alii permissum, *cap. quod una de reg. iur. in 6.* unde cum sit prohibita admissio dicte puellæ per Abbatissam, non est censenda permissa per Vicarium, aliàs frustratoria esset prohibitio. Patualq. in 22. moral. canon. cent. 4. quæ. 307.

Quæ. 23. Quænam privilegia consequatur Monialis ex emissione professionis.

Resp. In primis consequitur plenariam omnium suorum peccatorum remissionem quo ad præteritum, ita quod, si emissione professionis statim decederet, directa in cælum concideret. Ita D. Thom. 2. 2. q. ult. art. 3. ad 3. & communitè Doctores, quorum aliqui etiam addunt, consequi huiusmodi remissionem etiam quando iam professæ de professione gaudet, eamque innovat, parata facere, si non fecisset. Dionysius Carth. & Vecchius de Novit. disp. 1. 3. art. 5. n. 7. alios citans.

Relaxatur insuper omnia vota simplicia realia, & personalia, atque mixta, & in solemnem

lemne religionis votum commutatur. Ita D. Thom. loc. cit. & ibi Cajetanus, qui quæ ult. ar. 3. ad 3. ait, ad hanc commutationem nullam voventis intentionem exigi. Hoc tamen locum non habet in votis realibus de re, quæ cadit in utilitatem tertii, & ab alio tertio sit acceptata, quia per acceptationem acquisitum est jus illi tertie persone, atque adeo in damnum tertii commutari non potest; secus verò quando non esset acceptata promissio, quia tunc non est illi quæsitum. Ita Doctores relati à Peregrino loc. cit. Sunt & alia privilegia, quæ videri possunt, Sanch. 10. 2. lib. 5. cap. 3.

Quæ. 24. Quale peccatum sit, de emissionis professione pecciterè.

Resp. Per se mortale non est, dummodò Monialis retinet animum adimple ad promissam. A venialitatem non excuso, quia illa penitentia actus boni, licet voluntarii, advertitur directioni rationis, & summa ingratitudo est, nosse recipisse à Deo tale, ac tantum beneficium, qualis est religiosa professio. Ita Azor. Cajet. Vasquez, & alii relati, & approbati à Peyrin. 1. 2. de Prælat. 9. 3. cap. 1. §. 5. n. 155.

CAPUT III.

De Monialium Consecratione.

Quæ. 1. Quando nam voto virginitalis, aut coelibatus publico, & solemnem cum Episcopi consecratione Moniales ceperint obligari.

Resp. Sunt, qui Divum Basilium Magnum huius instituti, sive consuetudinis auctorem faciunt. Alii id sub Constantino Magno, & alii Ambrosii. Sed Ambrosius ætate factum arbitran-

D. GRAN.

trantur. Sed Ambrosius *l. 3. de Virgin.* conatur ex Thecla tanquam traditionem Apostolicā probare, ac tueri. Polidorus Virgilius vero consecrationes Virginum Sacrarum Pii Primi Pontificis institutum esse antumat. Habetur Pii decretum in *cau. Virgines* 20. g. 1.

Quer. 2. Ad quem spectet solemnis Monialium consecratio.

Resp. Ab initio hujus ritus tam a Sacerdotibus, quam ab Episcopis censetur abantur, ut colligitur ex Ambrosio *l. 3. de Virgin. ad Marcellinam*. In Concilio autem Carthaginiensi secundo *can. 3.* prohibitum fuit, ne consecratio puellarum a presbyteris fieret, *can. si subet nullitas* 26. g. 6. Spectat igitur ad Episcopum, cumque consecratum, quia solemnis consecratio non tam est potestas jurisdictionis, quā ordinis. Ex speciali tamen privilegio Pontificis posse Prælati inferioribus, & Superioribus Regularium committi, allerit Tamburin. *disp. 27. g. 5. n. 7. c. 8.* ubi refert, Generalem sui Ordinis, & Camaldulensis consecrare ab inmemorabili monia sibi lubiditas, idipsum approbantibus Sede Apostolica, & Sac. Rit. Congreg. *sub die 7. Julii 1607.*

Quer. 3. Quo tempore fieri debeat consecratio.

Resp. Servandum esse tempus à jure præscriptum, nisi aliud luideat necessitas, nam in tali casu quolibet die fieri potest. Tamburin. *disp. 27. g. 2. n. 3.* Quæ autem sint tempora statuta, habetur in *de can. Virgines* 29. 1. in quo hæc leguntur: *Non consecrandas esse Virgines, nec velamen eis impendendum, nisi in Epiphania, in Sabbato Pasche (alia littera habet in Aldi Paschalisibus, id est intra hebdomadam Pasche, ut Glossa exponit) & in Apostolorum natalitiis, vel mortis causa urgente.* In Concilio vero

Late-

Lateranensi sub Alexandro Tertio, prout habetur in *cap. 1. de tempor. ordin.* concessum est, ut omnibus diebus Dominicis liceat Virgines consecrare; & consuetudo hoc extendit ad alias solemnes festivitates, ut advertit Turcremat. *cap. devotiss. g. 4.* & ita in hoc consulenda est, & servanda consuetudo. Quamvis Piscara in *praxi Canon. lib. 2. cap. 7. n. 1.* non nisi in die Dominico, & intra missarum solemnia fieri debere ex Pontificali Romano, contendat.

Quer. 4. Quo loco fieri debeat.

Resp. In Ecclesia exteriori fieri posse ex Sac. Congr. Rit. 27. Julii 1637. referente Tamb. g. 6. ubi advertit, ex iusta causa, & ejusdem Sacre Congreg. refcripto inductum fuisse, quod monialis consecranda nequaquam egrediatur è claustra, sed consecratur in Ecclesia interiori a Prelato existente ad fenestellam.

Quer. 5. Quid requiratur in Moniali, ut licite consecrari possit.

Resp. Requiritur ætas annorum viginti quinque expietorum. Ita ex *c. placuit* 20. g. 1. & ita etiam sancivit Synodus Arelatenis *cap. 27.* Nec audiendi sunt, qui putant etiam ante dictam ætatem posse consecrari. Requiritur item, quod sit professa in Ordine approbato, non quocunque, sed monalico. Ita ex Sac. Congreg. 30. Septembris 1616. Insuper quod sit virgo, ut habetur in *cap. devotiss. 20. g. 1.* ubi Gelasius Papa ait, *viduus velare Pontificum nullus attentis.* Quod intelligendum est de velo consecrationis, non de velo professionis, & continentię, quod etiam ipſus competit, ex *c. vidua*, 20. g. 1.

Quer. 6. An foemina corrupta, sed communitè reputata ut virgo, possit consecrari.

D 2

Resp.

Resp. Negant aliqui cum D. Thom. in 4. dist. 21. q. 1. art. 5. ad 5. Quis ex una parte verba consecrationis virginum accommodari non possunt corruptæ sine mendacio, & ex alia neque debent mutari, quia ad vitium scandalum, non sunt varianda Ecclesie Sacramenta, vel Sacramentalia. Plect tamen affirmativa sententia, cui adheret Tamburin. dist. 27. q. 1. ad 5. Quia quamdiu res est occulta, potest femina ad vitium infamiam in exteriori forole gerere, sicut communiter reputatur, & potest sine mendacio virgo appellari, quia verbum illud verificatur in communi omnium existimatione & de virginitate putativa, quod sufficit ad tollendum mendacium. Suar. 7. 1. de Releg. tract. 9. lib. 2. c. 11. n. 9. Et hoc etiam si Prælati certo sciret esse corruptam, quia non obstant scientia illa privata, non desinit reputari ut virgo, unde Prælati formam consecrationis virginum accommodat illi secundum communem existimationem, atque adeo sine mendacio. Sicuti mentita non fuit B. Virgo, que licet sciret sponsum suum non esse Christum Patrem, et aram, quia ralis reputabatur, illum Patris nomine nuncupavit. *Actus 2. Ego, & Pater tuus dolentes quærit amicus te.*

Quæ. 7. An monialis per vim, & sine culpa sua corrupta possit consecrari.

Resp. Quod non, *excip. Actus 26. dist. 8. ex S. Leone Papa in capit. illa autem favula 32. q. 5.* Quod exponens D. Tho. dicit, quamvis virgines, quæ per violentiam corrumuntur si nullo modo consentiant, virginitatis gloriam non perdant, quia tamen valde difficile est, quod in tali delectatione aliquis complacentis motus non inlurgat, deo Ecclesie, que de interioribus non iudicat, huiusmodi sic cor-

raptas inter virgines non velat. Secus tamen dicendum est, si certa sit le nullo modo delectationi consentisse. Colligitur ex D. August. de Civit. Dei c. 13. ubi dicit tali Virgini nihil de corporis sanctitate perisse, eamque parum facit illi, *enjus integritas non obliterat ex iusta causa manus voluit explorant, iusto non inhaerit, perdidit.* Sed hæc potest velari virgo & illa, *Leisus de Just. & Jur. l. 2. c. 2. dub. 16.* Idem quoque dicendum videatur de puella, quæ in formino, amentia, & ebrietate fuit carnaliter cognita, si nullo modo consentit.

Quæ. 8. An possit consecrari monialis, cui juxta medicinarum artem ad sanitatem recuperandam fuit fractum claustrum virginalis.

Resp. Ex Tamburin. loc. cit. posse. Quia ad tollendam corporis integritatem, quæ ad consecrationem est necessaria, duo requiruntur, scilicet fractio claustrum virginalis, & actus libidiniosus, qui certe non intervenit in hoc casu. Unde ob hanc rationem potest admitti ad consecrationem monialis, quæ per voluntariam seminis effusionem est polluta, integro remanente claustrum, quia, si cet interveniat actus libidiniosus, deficit tamen alia qualitas, quæ opponitur virginitati requiritæ, scilicet fractio claustrum virginalis. Similiter consecrari poterit monialis, quæ ante annos discretionis turpem aliquem actum contra castitatem commisit, quia cum prædoleto ætatis non insit potestas terminandi, ea per nullum actum turpem amittere potest corporis integritatem, sicque adhuc remanet virgo. Ita Rosella, Tamburinus & Leisus loc. cit. n. 21. ubi addit, contrarium fortasse verius esse, si in puella ad perfectum usque rationis.

Quæ. 9. An monialis possit admitti ad

consecrationem, nondum Sacramento Confirmationis suscepto.

Resp. Possē, cum nullum jus prohibens exiter; regulariter tamen Episcopus non debet admittere virgines ad consecrationem, ante quam confirmantur. Si enim omnis fidelis confirmari debet, ut plene Christianus inveniat, a fortiori debent id facere virgines, quæ Sponso Christo desponsari debent, & consecrari.

Quær. 10. An Solemnis consecratio monialium possit iterari.

Resp. Non posse, ita Miranda 9.7. de Monialib. n.7. Quia licet sit simplex benedictio per quam nulla tribuitur potestas, adhuc tamen est quedam sanctificatio, qua monialis suo modo consecratur; quod autem semel consecratum est, remanet semper tale, unde nec benedictio nuptiarum iteratur, nec similiter benedictio sacrarum vestium.

Quær. 11. An salte sit reiteranda consecratio monialium nulliter professarum, revalidata professione.

Resp. Videri quod sic, quia professio est qualitas fundamentalis presupposita ad consecrationē. Nulla igitur existente professione, nulla quoque erit consecratio, si deficit fundamentum, non potest locum habere, quod in ipso fundatur. *In d. ar. ff. quod vi, aut clam.* atque adeo erit reiteranda. At negative resolvendū, sicut de benedictionibus nuptiarū, quando matrimonium fuit nullum, ob occultum aliquod impedimentum, testatur Sanchez de matr. l. 2. disp. 37. n. 13. Ita Sacra Congregatio, quæ rescripsit Episcopo *Parment.* 17. Apr. 1577 moniales nulliter professas non esse reconsecrandas, sed posse tolerari, solumque earū professionē esse supplendā, & cautē ratificandā.

Quær.

Quær. 12. An consecratio monialium conferat gratiam, remittatque peccata venialia.

Resp. Conferre gratiam, & remittere peccata venialia, non quidem ex opere operato, alias esset Sacramentum, est factum, sed solum remittit & per modum imperationis, quatenus alius trinitus ex meritis, & intercessione Ecclesie; talis consecratio excitat in consecrata attritionem, & dilectiam peccatorum, atque adeo remissio obtinetur ex opere operantis. Ita ex D. Thom. 3. part. quæst. 87. ar. 3. & Suarez, *loc. citat.* num. 14.

GAPUT IV.

De Voti Paupertatis obligatione.

§. 1.

De natura Voti Paupertatis.

Quær. 1. Quid sit Paupertas religiosa.

Resp. Esse voluntariam abdicationem proprietatis factam a Religioso, dum emittit professionem in Religione approbatam. Per hoc votum prohibetur non solum actus externus habendi, & contrahendi proprium, sed etiam internus, nempe voluntas habendi proprium. Quia, quando prohibetur aliquid, interdicitur etiam omne id, quo pervenitur ad prohibitum, unde quia per votum pervenitur ad actum externum, actus quoque internus censetur interdicitus. Non peccaret tamen Monialis, si haberet desiderium habendi divitias sub conditione, si non esset voto paupertatis adstricta, quia illa con-

D 4

ditio

ditio excludit propositum agendi contra votum; & solum illud desiderium potest esse peccaminosum, si exponeret mortalem periculo delinquendi contra votum.

Quæ. 2. An monialis ex vi voti paupertatis reddatur incapax testandi in morte de propriis bonis.

Resp. Cum communi affirmativè, quia ex vi voti redditur incapax habendi proprium; & hoc verum est, etiam si ad pias causas testari vellet. Hinc est, quod neque de propria Cella potest disponere, quia ius nullum habet, sed tantum usum sua morte finendum; unde adveniente morte, aut quocunque alio casu, fieri debet illius distributio monialibus anterioribus professione. Sac. Congreg. in *Antinensi* 20. *Aprilis* 1615. Vacantes cellæ debent assignari secundum antianitatem, nec Superior regularis potest aliter ordinare, in *Ferrariensi* 3. *Junii* 1597. & antianitas incipit à die professionis emissæ, non à die habitus suscepti, 3. *Julii* 1645. Idem non obstantibus Superiorum mandatis, in *Mediolanensi* 5. *Febr.* 1602. Nisi tamen in aliquo monasterio adesse consuetudo inmemorabilis, quod cellæ vacantes distribuuntur, & assignentur ad arbitrium Abbatissæ, & Directorum, in *Atinensi* 24. *Januarii* 1613. Concedi potest moniali cellam ædificare, eaque uti sua vita durante, vel alia a suis sanguineis ædificata, in *Cesariensi* 2. *Januarii* 1601. Non tamen potest illam vendere, in *Mediolanensi* 8. *Novemb.* 1625. licet vellet erogare pretium in utilitatem monasterii, nisi de licentia Sac. Congreg. & consensu monialium, in *Veneta* 3. *Maii* 1647. neque decernere, quod monialis antiana, quæ cellam optare vult, teneatur aliquid

sol-

solvere, in *Januarii* 21. *Decemb.* 1620. quod servari debet etiam in casu permutationis, ne via fraudibus aperiat, in *Neapolitana* 27. *Novemb.* 1628. Datur tamen aliquando facultas Abbatissæ, & monialibus, ut ob aliquam legitimam causam capitaliter, & per vota secreta possint cellas vacantes professione posterioribus concedere, ne moniales contra votum paupertatis abrogent sibi cellas tanquam proprias, 19. *Mayi* 1629. Nulla verò monialis cogi potest ad optandas cellas, in *Nolana* 10. *Iunii* 1616. Fuit de hac re *Pignatelli* 10. 10. *consult.* 32. Existimat nihilominus *Rosignol.* de *Resig.* 2. *præf.* 10. *nov.* 12. quod existente consuetudine, ut Moniales transmittant sua cubi- cula cum suppellectili ad suas alumnas, non peccant si transferendo. Quia ista ordinata successio semper est cum voluntate implicita Superioris dictæ consuetudini se conformantis; taliter tamen, ut si velit, possit illam possessionem remove, & successio- nem interrumpere; atque adeo in hoc nihil reperitur, quod adversetur naturæ voti paupertatis, quæ proprietatem tantum recipit, non usum ad natum Superioris revocabilem.

Quæ. 3. An monialis professæ possit testamentum ante professionem à se factum declarare.

Resp. Possè, si tunc in vera, & propria declaratione voluntatis incertæ; locus verò si declaratio recipiat dispositionem, quæ de jure est certa, & monialis velit illam declarare, quia ista non tam est declaratio, quam nova dispositio, quæ voto paupertatis repugnat. *Mantica*, *Rodrig.* *Sanch.* & *Peregrin.* ad *Const. sui ord.* p. 2. *cap.* 1. §. 36.

D 5

Quæ.

Quar. 4. An monialis peccet contra votum paupertatis, si recipiat pecunias secularium in depositum absque licentia Abbatis.

Resp. Non peccare, quia in tali casu nec dominium, nec usum, neque administrationem illius pecunie acceptat, sed hae omnia remanent apud deponentem; solo officio custodis admissio, quod voto paupertatis non videtur prohibitum. Ita cum aliis Diana *loc. cit. ref. 66.*

Quar. 5. An monialis sumens aliqua bona monasterii pertinentia ad cibum, & potum, frangat votum paupertatis.

Resp. Cum Suarez, *l. 3. de Relig. lib. 2. c. 11. n. 41.* non frangere, nisi damnificatio religionis esset nimia, & in re extraordinaria, & pretiosiore. Extra huiusmodi casum res pertinentes ad cibum, & potum reputantur levioris momenti, etiam si tractu temporis perveniant ad quantitatem notabilem; quia ista minima furta in tali materia non continuantur, neque multum damnificant. Diana *loc. cit. ref. 45.* Et quamvis Abbas hoc displiceat, non tamen ita censeri debet involuntaria, ut illam repute materiam gravem in ordine ad paupertatem; monialis enim quo ad usum huiusmodi rerum tractatur ut filia, inter parentem autem, & filiam non censetur huiusmodi actio gravis.

Quar. 6. An monialis, quae invita Abbatissa repetitis viribus surripit modicum panis, vini &c. & dat extraneis, peccet mortaliter, & ad restitutionem teneatur.

Resp. Dux extant Doctorum sententiae. Prima ait, quod peccet tantum venialiter; cum tamen valor rei surrepta pervenit ad notabilem quantitatem, tunc ultimum furtum praecedentibus accedens efficitur mortale; nisi

monia-

monialis in commissione ultimi furti habeat animum, saltem virtutem liter, restituendi minuta furta priora; quia tunc nullum sit damnum notabile. Vel nisi magnis interpositis intervallis, eiusmodi furta committat; quia superiores minus aegre ferant, quaedam sibi auferri longo intervallo, quam eandem quantitatem simul vel brevi tempore; Ita aliis relatis, Bartol. à S. Faul. *l. 3. q. 139. in suo Thesau.* Secunda opinio concordat cum prima quo ad restitutionem faciendam, negat tamen, quod illud ultimum furtum complens notabilem quantitatem fiat mortiferum virtute priorum. Quia sicuti ex peccatis venialibus quantumcumque multiplicatis non confurgit mortale; ita neque ex illis furtis, quae levia sunt, & venialia, confurgit culpa letalis. Navar. *cap. 17. n. 185.* & Vega *lib. 1. c. 4. in Conc. Trid. cap. 11. in fin.*

Quar. 7. An moniales dantes extraneis, ut supra, modicum panis, & vini incidant in excommunicationem latam ab Episcopo contra huiusmodi surripientes.

Resp. Affirmative; quia, licet admissa supradicta opinione, mortaliter non peccent, atque adeo ex hoc capite non incidant in excommunicationem, quae ferri non potest nisi in mortaliter peccantes; potest tamen ex iusta causa imponi praecipuum sub excommunicatione de re, quae alias non erat gravis, & tunc moniales non obtemperantes peccant mortaliter, non quia surripiant, sed quia ex suppositione praecipi sub excommunicatione nolunt obtemperare, & à furtivis illis abstinere, & sic excommunicationem incurrant, quia, cum monasterium per furtiola à pluribus facta patiatur grave detrimentum, adest iusta, & gravis causa ferendi talem excom-

D 6

muni-

84 De natura Voti Paupertatis.
municationem. Salmantic. in *Th. h. eccl. mor. t. 3. tr. 13. cap. 5. p. no. 3. §. 2. n. 29.*

Quer. 8. Quanam bonorum monasterii quantitas requiratur, ut, ea sine licentia Abbatis: usurpata a moniali, ad peccatum mortale pertingat.

Resp. Quot capita, tot sententiae. Rebel-
lius, Grassius, Bonacina, & alii asserunt,
eam quantitatem sufficere, quae sufficit in sa-
cularibus ad constituendam materiam peccati
mortalis furti. Rodriguez, & Aragonius pu-
tant monialem tunc committere furtum,
quando ascendit ad summam duorum aureo-
rum. Alii volunt, quantitatem notabilem in
religiosorum furtis pensandam esse in particu-
lari pro temporum, locorum, personarum, &
aliarum circumstantiarum differetia, iudicio
& arbitrio boni viri. Ita Miranda. Alii deter-
minant pro materia sufficienti ad peccatum
mortale quantitatem duorum argenteorum,
ut Mendoza: trium, Bartholomaeus à S. Faul-
lo: quatuor, Jo. de la Cruz, & Sanchez, octo
verò, aut novem in rebus, quae actu non con-
sumuntur. Ledesma. Alii tandem furtum re-
ligiosi comparant cum furto filii familias in or-
dine ad res monasterii, ita quod ea quantitas,
quae ablata à filio ex bonis paternis inducit
peccatum mortale, sufficiat etiam ad arguen-
dum religiosum de peccato mortali, si enim in
utroque par ratio, quia sicut bona paterna re-
servantur filiis, ita bona monasterii reser-
vantur religiosis ad eorum sustentationem. Ex
his placitissimè variis, quae certe inveniuntur
variis rerum circumstantiis, videat Confessari-
us, quid in unoquoque casu sit determinandum.

Quer. 11. An monialis delinquat contra vo-
tum paupertatis, si mutuet, aut commodet ex
rebus ad ipsum usum concessis.

Resp.

Cap. 4. §. 1.

85

Resp. Peccare, si id faciat absque Abbatis: licentia saltem tacita, quia monialis est merè usufructuarius, & usufructarius non potest concedere alteri usum rei permittit, ut habetur *inst. de usu, §. ubi §. 2. c. 2.* Non peccat tamen mortaliter si sit securus de restitutione rei commo-
datae, aut mutuatae, idque sine commodatum,
aut mutuum sit intra idem monasterium (quo
casu facilius praesumi potest licentia tacita)
sive extra; quia mutuum, & commodatum
non aestimantur gravis materia. Ita Layman,
Sanchez, & peyrinus, quos refert, & se-
quitur Diana *loc. cit. res. 1a.*

Quer. 10. An peccet monialis contra vo-
tum paupertatis, si sine licentia Abbatis: re-
m monasterii ad commune usum deputa-
tam immutet in aliam proprio usui applican-
dam, v. gr. ex fundone formando linteola.

Resp. Peccare, & quidem mortaliter, si
adfit gravitas materiae, quia talis immuta-
tio, & applicatio ad proprium usum im-
portant actum, quoniam non potest exerceri nisi
à domino; haec autem advertiantur voto pau-
peratis. Alphonsi. de Leone *de off. Confess. vo-
cell. 11. num. 211.*

Quer. 11. An peccet monialis, quae habens
ex peculio sibi concessio necessaria ad vesti-
tum, recipit ab Abbatis: vestem singulis
annis dari solitam.

Resp. Non peccare, quia recipiendo illam
vestem habitat jure suo, quare nemini fa-
cit injuriam, praesertim, cum illam vestem
recipiat ab Abbatis: quae praesumitur con-
suetudine concessi, unde non potest dici in-
voluntaria.

Quer. 12. An monialis eo ipso, quod de-
putatur ad officium aliquod monasterii exi-
gens multas, & graves expensas ab ipsa facien-
das.

16 De natura Voti Paupertatis.
das, possit sine licentia recipere ab amicis, & consanguineis pecunias, ad talem effectum necessarias.

Resp. Quod sic, concurrente tacita, & interpretativa voluntate Abbatis illam ad tale officium deputantis. Si enim officium existat expensas, nec pecunia subministratur ab Abbatis, eo ipso quod monialis tali officio est deputata, censetur tacite concessa licentia recipiendi ea omnia, quae pro tali munere obtinendo sunt necessaria, quia concessio uno conceduntur etiam omnia, sine quibus non pervenitur ad ipsum, *l. 2. ff. de jur. si. om.*

Quar. 13. An monialis, quae indigens aliqua summa pecuniae, quam unus superior non concederet, medietatem illius pecuniae recipit de licentia Abbatis, & aliam medietatem de licentia Praelati, peccet contra votum paupertatis.

Resp. Non peccate, verum enim semper est, quod recipit cum legitimi superioris licentia. Neque modo supradicto utitur in fraudem, sed utitur iure suo, quia si potest uterque superior cum alia tunc concedere, poterit & monialis ab utroque postulare. Difficilis forsitan Praelatus secundam licentiam concederet, si esset confisus de imperitia ab Abbatis, sed quia maior difficultas confessionis, non inducit defectum voluntatis in concedente, ut per Sanchez, *de matr. lib. 3. disp. 21. num. 21.* hinc est, quod per hoc non vitietur licentia superioris.

Quar. 14. An, & quomodo moniales dilapidantes bona sive sibi concessa ad usum, sive communia conventus, teneant restituere.

Resp. Tradunt Armilla, Rosella, & Mabiana, & Silvester, non teneri, quia restitutio debet fieri ex proprio, quo caret monialis rati-

nione

tionem voti paupertatis. Alphonsus de Leone ait, monialem, si non habeat redditus, non teneri, nisi ad inducendum eum, cui dedit, ut restituat. Placeat opinio Navari, & Fagundes, qui obligant monialem in tali casu ad restituendum, non quidem restitutione propria dicta, quae non fit, nisi ex propriis bonis, sed restitutione improprie dicta, nempe abdicando à se usum proprii peculii, si quod habet, ex tantummodo parte retenta, quae ad proprias indigentias absolute est necessaria. Non tamen tenetur magis laborare, vel sibi necessaria subtrahere, vel aliunde ab extraneis bona procurare, ex quibus debitas faciat restitutionem. Haec duriora sunt, ideoque potius consultenda, quam praecipienda.

Quar. 15. Utrum monialis satisfaciatur propriae obligationi restituendi monasterio, si ex proprio peculio emat, v. g. lampadem argenteam ad ulum Ecclesiae, eique applicet, simulando donare, sed se vera intendendo suo debito satisfacere, & hoc ad consulendum suae famae.

Resp. Videri quod sic, quia in contractibus vera, non simulata intentio inspicitur, unde si vera intentio monialis tendit ad satisfaciendum, secundum hanc est iudicanda satisfactio. Patet a pari, nam si debitor in suo ultimo testamento legat alicui centum, cui item centum debet, suae satisfacit obligationi, *l. si cum dotem, §. si pater, ff. soluto matr.* Legatum autem est species donationis, Gomez, Bortol. & communiter Doctores. Quare sicut satisfit per legatum, debet etiam posse satisfieri per donationem. Ita in testimoniis Bordonus in *decis. Miscell. decis. 271.* Verum tamen est, quod si monasterium indigeret necessariis ac monialium sustentationem, tunc puto, monialem non satisfacere, quia cum restitutio, illa fiat de

de bonis monasterii, & ad reintegrandum jus illius laicum, ea debet fieri iuxta mentem probabiliter praesumptam Abbatissae, quae administrat monasterii bona, & non aliter; postquam autem, quod monasterium indiget necessariis ad sustentationem, non potest praesumi, quod Abbatissa sit contenta, quod summa illa ad pompam expendatur.

Quaer. 16. An votum paupertatis possit per consuetudinem abrogari.

Resp. Quoad substantialia non posse, quia quoad haec votum est juris divini naturalis, contra quod non potest prevalere consuetudo; Quoad circumstantias vero, quibus votum observatur, posse abrogari non dubito, quia huiusmodi observantiae, utpote inductae iure humano, hoc est vel ab Institutibus regularium, vel a summis Pontificibus, poterunt ad instar aliarum legum per consuetudinem tolli. Ita Doctores communiter. Ad inducendam consuetudinem voti paupertatis abrogativam satis probabile est, quod sufficiat, si perseveret per decennium. Ita Suar. Mascard. Bonacina, & alii. Quamquam non improbabile sit, quod tradunt Menoch. Medina, Sotus, & alii, scilicet nullum tempus esse determinatum ad iudicandam consuetudinem, sed arbitrio prudentis id esse pensandum, qui pro negotii qualitate, & pluralitate actionum poterit tempus aut limitare, aut extendere. Praesumitur autem talis consuetudo, quando constat eam passim practicari a monialibus etiam timoratis, & alias bene observantibus, idque scientibus, & non contradicentibus Praelatis, cum facile possent contradicere.

Quaer. 17. An Episcopa possit habere locum quo ad dandum, & recipiendum sine expressa licentia Abbatissae.

Resp.

Resp. Si in aliis obligationibus admittitur, cur in obligatione voti paupertatis, cum sit par ratio, debet excludi? Facilius tamen admittitur quoad recipiendum, quia melioratur monasterium, quam quo ad dandum, quia distractio bonorum monasterii est nociva, ideoque regulariter praesumitur superioribus involuntaria, non solum ratione modi, sed etiam ratione substantiae talis actus; tantoque erit dissiliorum ista praesumptio, quanto major fuerit quantitas materiae; sicut augetur difficultas, si ea distractio fiat extra monasterium, si quidem ea inter moniales eiusdem monasterii facilius permittitur. Suarez 1. 3. de Relig. lib. 8. c. 15. n. 2. In rebus vero levioris momenti facilius potest admitti, scilicet in eculentis, poculentis, & in rebus devotionis, quia quo ad haec facilius superioris consensus potest praesumi. An autem Monialis, quae per Episcopam dedit, aut recepit rem notabilem, teneatur postea id aperire Abbatissae, negant aliqui, quia ratio, quae dedit titulum acceptioni, dat etiam titulum detentioni; quod intellige durante eadem ratione, alioquin detineret sine licentia Abbatissae, quod est prohibitum religiosis.

§. II.

De Peculio, & eius usu.

Quaer. 1. AN moniales possint habere peculium.

Resp. Possent, praesertim in iis monasteriis, in quibus sive ob nimiam paupertatem, sive ob incuriam, & negligentiam superiorum non potest observari vita commu-

nis;

nis, subministrando omnibus, & singulis monialibus ea, quæ ipsis sunt necessaria juxta decentiam status. Ratio est, quia usus talis peculii non repugnat voto paupertatis, aut juri communi, ut bene ostendit Sanchez. *lib. 7. cap. 22. n. 5.* neque Concilio Tridentino, quia *sess. 22. c. 2.* solum prohibet posse concedi peculium cum jure domini utilis, quia hoc modo moniales possideret more secularium, quod facere non potest, id interdicens voto paupertatis. Quare moniales non debent uti peculio nisi de licentia Abbatisse.

Quær. 2. An moniales ex vi voti paupertatis teneantur esse animæ paratæ ad abdicandum à se usum talis peculii ad nutum Abbatisse.

Resp. Teneri, aliàs usus ille esset propriarius, si non dependeret à superiore, & talis independentia importaret usurpationem domini contrariam voto paupertatis. Ita Lessi. Navar. Peyrin. & alii cum Suarez dicente, quod licet moniales percipientes annuos redditus de superiorum licentia debeant esse in hac præparatione, ipsi tamen superiores non debent usum peculii auferre, nisi alio modo provideant necessitatibus monialium.

Quær. 3. An moniales teneantur abdicere à se peculium, si dubitent Abbatisam non esse illarum necessitatibus provisuram.

Resp. Non teneri, nisi consuet alia ratione earum necessitatibus consultum iri. Ita Lessius, & Peyrinus, qui addit, neque teneri monialem obedire Abbatisse volenti peculium ei permissum auferre, ut sibi retineat, vel auferat illi soli, non aliis monialibus monasterii: quod tamen cum grano salis est intelligendum, potest enim aesse, immò in dubio debet præsumi iusta causa, auferendi illi

illi potius, quam alteri; qua existente, non potest monialis resistere Abbatisse; & si resistat sine vi, sive murmure, & querimoniis, peccabit contra votum paupertatis, utpote exercens actum domini independentis, & consequenter voto paupertatis religiose repugnantis, sicut ex Lessio docet Layman; quamquam, quod spectat ad resistentem murmure, & querimoniis, non ita facile talis resistens reputari debeat mortalis, nisi firmiter ferata, & notabiliter excedens iudicio prudentis.

Quær. 4. An moniales possint habere annuos census, & proventus, & expendere in licitos usus acquisita ex industria de suorum superiorum licentia.

Resp. Possit & moniales habere, & superiores concedere, ad nutum tamen revocabilia, suadetur ex jure communi *cap. fin. qui Cler.* ubi indulgetur, ut quedam mulier post professionem religionis maneat in domo sua cum omni substantia quoad usum; unde Gloss. in *cap. cum inter 1. de elect.* dicit, quod non est contra substantiam monachatus, id est, contra votum paupertatis, ut religiosus de certis redditibus vivat, cum hoc possit superior concedere. Neque quo ad hoc aliquod innovavit Concilium Tridentinum, sed tantum prohibuit, ne concedantur annui redditus tanquam proprii, & irrevocabiles; ut cum aliis citatis docet Bordon. *Consil. Regal. resol. 43. num. 51.* vel prohibuit posita reformatione, quia verba generalia intelligenda sunt, non secundum quod sonant, sed secundum subiectam materiam. Unde hanc distinctionem admittunt in præfenti casu Negal. 2. 2. *lib. 2. cap. 3. num. 7.* Sanchez, & alii.

Quær.

Quar. 5. An monialis, quæ dum erat uirginitas, sibi fecit livellum, vel eundem iam professæ relicum fuit legatum sub ea conditione, ne Abbatissa, vel alius superior se ingerat, fiat proprietaria, si illud accipiat independentem a superioris licentia.

Resp. Fieri proprietariam, & peccare mortaliter, quia intendit retinere independentem a voluntate superiorum; Grassius *par. 1. lib. 3. cap. 3. num. 42.* & alii communiter. Tendet tamen illud legatum, quia conditio illa, ne superior se intromittat, est turpis, cum repugnet voto paupertatis, ac proinde non vitiat legatum, sed viciatur, & habetur pro non acta.

Quar. 6. An Monialis possit non exigere livellum sibi ante professionem reservatum hoc modo, quod consanguinei teneantur singulis annis solvere, vita durante, viginti scutos, si videbitur petere, & exigere; aliter si non exigat, remaneant in bonis consanguineorum.

Resp. Contra Vericellum *tract. 3. quest. 36.* non posse non exigere, quia illa conditio arguit remissionem legati, quod est dare, secundum Bartol. *in l. peculium, & de pecuniis*; remittere autem, & dare sunt actus proprii, & maxime in nostro casu, in quo forma reservationis livelli excludit voluntatem superioris, unde violatur votum paupertatis non exigendo.

Quar. 7. An Monialis bona sibi relicta ex testamento, & donatione, vel suis laboribus debita possit repudiare, rogando offerentes, ut huiusmodi tradant suis consanguineis, aut alteri extraneo.

Resp. Nullo modo posse, quia in illis immediate succedit monasterium, quod potest adire

re legatum, hæreditatem &c. sine aliquo fastio monialis; immo ipsa contradicente, ut pluribus citatis notat Sanchez *lib. 7. cap. 15. à num. 35. ad 41.* Potest bene recusare elemosynas, aliasque similes donationes, quia per solam oblationem talium elemosynarum nullum jus acquiritur Monasterio; peccare tamen contra charitatem ex communi Doctorum sentit Diana.

Quar. 8. An Monialis peccet retinendo penes se peculium proprio usui concessum.

Resp. Non peccare sustineret aliqui, & colligunt ex Suarez *1. 3. de Relig. lib. 8. cap. 12. num. 9.* dummodo ablit scandalum, & alias monialis sit parata dictam peculium relinquere ad nutum Abbatissæ, vel alterius Superioris. Tunc enim animus vere non esset proprietarius; esto excedat in affectu, & modo enclitidiz contra regulam; quia illa detentio dese, præcise ab usu, dominio, & proprietate, non est contra votum paupertatis, quia est tantum actus quidam materialis, non habens formam contrariam voto. Ita Herrera, & Enrig. *in Caspend. Casu. Moral. cap. 38. nu. 42.* Oppositum tamen omnino sustinendum, maximo in monasteriis, ubi deputatur capla communis depositorum, quia talis deputatio innuit, non esse mentem Superiorum alio modo permittere peculium, quam ipsum deponendo sub custodia monialis ad hoc officium deputatæ; quare illa detentio penes se est actus proprietatis, cum sit actus omnino independentis à voluntate Abbatissæ; & quod detentio apud se sit actus proprietatis, patet ex *cap. Monachi 2.* in quo statuitur poena contra sic detinentem tanquam proprietarium.

Quar. 9. An Moniales de peculio earum tui concessio possint aliquid ludo exponere.

Resp. Possit ex causa recreationis, & otii fugiendi, est enim quid bonum animum relaxare, & superare otium, quod à religiosis positissimum est abhorrendum. Est autem necessaria ad minus præsumpta licentia, dum exponitur ludo pecunia. Ita omnes cum Major. in 4. dist. 28. q. 13. Quantitas verò debet esse moderata, scilicet, quod non excedat summam quinque aureorum in toto anno, ut volunt Sanch. Navar. Lugo, & Peyrin. de subd. q. 2. cap. 2. ubi addit, id relinquendum esse arbitrio prudentis considerantis statum religionis, quantitatem peculii, & conditionem Monialis.

Quar. 10. An moniales possint aliquid de peculio exponere negotiationi.

Resp. Neque de Superioris licentia hoc posse, cum negotiatio prohibeatur expressè omnibus Ecclesiasticis, ut videtur esse in omnibus cap. de p. 88. Hæc autem prohibitio temperari potest, ut non habeat locum, primò quando Monialis intendit sublevare proprias indigentias, dum à monasterio non adjuvatur, quia non dicitur negotiari, qui non lucri gratia, sed eo sine negotiatur, ut se alat, cum aliunde non habet, unde vivat. Farinat. in Clericis n. 169. Negotiatio ergo non est, sed industria, quando ordinatur ad propriam sustentationem; Molina, Bonacina, Barbosa, & alii. Intellege, dummodo non arceatur à divinis ministeriis. Secundo excusatur, si unum, vel alterum negotium incidenter faciat; Diana allis relatis ref. 72. de Contract. Tertio, si negotium gerat per alium, quia per hoc non arceatur à divino servitio, Ita ferè omnes cum Letho lib. 2. cap. 2. num. 6.

Quar.

Quar. 11. An liceat monialibus emere boves, eosque colonis locare, vulgo dare à ginvaticis.

Resp. Negat Molina de just. 2. tract. 3. disp. 347. n. 24. quia genus negotiationis est, atque adeò ipsillicitum. Affirmat Lugo de just. 1. 3. disp. 26. sect. 3. n. 34. emptio enim bonum animo lucrandi nihil differt ab emptione domorum, prædiorum, & aliarum rerum animo pariter lucrandi; hæc non dicitur negotiatio, ergo neque illa. Faretur tamen, si frequenter emerentur talia animalia ad cum usum, speciem aliquam negotiationis habere. Si verò semel empti diutius in eo exercitio detineantur, non agnoscit maiorem indecentiam, quam si semel domus fuisset emptæ ad lucrandum, vel grex ad vendendum ejus fructus.

Quar. 12. An monialis possit ex peculio libere à Superiore concessio fundare censum, ut ex ejus fructibus post ejus mortem celebrentur Missæ pro anima ipsius.

Resp. Non posse, quia, cum quidquid acquirit monachus, monasterio acquirit, statim ac census fundaretur, acquireretur monasterio, & non esset amplius sub dispositione monialis ut dicitur, & proinde non posset supponere oneri Missarum. Pasqual. in 99. moral. jurid. q. 159. n. 1.

Quar. 13. An talis possit tradere amico certam summam pecunie, ad effectum, ut post ejus mortem curet pro ejus anima Missas celebrari.

Resp. Pariter non posse. Quia monialis disposeret quidem vivens de tali pecunia, sed tamen causa mortis, ita ut dispositio non sortiretur effectum nisi post mortem. Hoc autem esset disponere per modum ultime voluntatis, quod est prohibitum religio-

96 De Pecunia, & eius usu.
ligiosis. Authent. Ingressi, Cod. de Sacrisanct.
Eccles.

Quar. 14. An possit dictam pecuniam proprio-
rii concedam donare alteri cum onere,
ut statim celebrentur iugulis annis aliquæ
Mille in perpetuum.

Resp. Afirmant Ludovicus Lopez lib. 2. de
contract. cap. 40. & Navar. com. 2. nu. 41. de
regul. qui volunt, posse religiosos conver-
tere in usus pios, & capallias instituendas
bona, quæ cum licentia expensere possunt
in usus proprios. Ratio est, quia hoc non vi-
detur repugnare neque ex parte donationis,
quæ absolute moniali non est prohibita, si fiat
cum debita licentia, quæ ceterò in hoc casu
est præsumenda; si enim adesset licentia con-
vertendi dictam pecuniam in usus tempora-
les, a fortiori præsumi debet, adesse conver-
tendi illam in usum pium, quia agit de fa-
vore animæ. Neque repugnat ex parte rei
donatæ, quia eo ipso, quod pecunia est di-
strahibilis, parum refert, quod in hoc, vel
aliud opus distrahatur, sive per donationem,
sive per alium contractum. Neque hoc est
disponere per modum ultimæ voluntatis, quia
eo ipso, quod disponit per donationem, dispo-
nit irrevocabiliter: de ratione autem dispo-
sitionis per modum ultimæ voluntatis est re-
vocabiliter disponere. Et licet dispositio oneris
in iuncti continetur etiam post mortem,
non per hoc dici potest dispositio per modum
ultimæ voluntatis. Cum enim onus Millarum
sit accessorium donationi, & accessori-
um sequatur naturam principalis, hinc est,
quod si hoc non est dispositio per modum ul-
timæ voluntatis donatio, neque talis erit oneris
dispositio.

Nimis laxa est hæc sententia, idèò eam non

audet admittere Molina l. 1. de iud. disp. 140.
col. 12. & absolute eam reprobat Palqu. loc. cit.
Quia non intervenit vera donatio, sed de puta-
tio dictæ pecuniæ pro celebratione Millarum
quare cum non transferatur dominium, sed
remaneat semper penes religionem, non po-
tèll subicere Millarium oneri.

Quar. 15. An monialis possit ex peculio, ut
supra, concessa alicui pauperibus largiri.

Resp. Possè de licentia suæ Abbatisse ad
minus tacita; ea enim præsumitur respectu
honorum suo usui destinatorum, cum sit
opus pium. Ita omnes cum Bordon. de Pau-
per. Relig. cap. 20. nu. 32. ubi extendit hanc fa-
cultatem ad erogandum etiam alicui de com-
munitate, scilicet panem, obsonium, vas
vini, & huius generis, maxime si neces-
sitas sit magna: Quia in his parvi momenti
Abbatissa non censetur invitæ, cum præsumat-
ur charitatem habere erga pauperes. Quòd
si necessitas esset extrema, possèt monialis
pauperi taliter laboranti succurrere, etiam si
Abbatissa licentiam denegaret, quia in ne-
cessitate omnia sunt communia. Ita D. Tho.
2. 2. q. 32. art. 8. ad 1.

Quar. 16. Utrum possit dare alicui suis con-
sanguineis pauperibus.

Resp. Possè. Quia monialis habens pecu-
lum potèll illud expendere in omnes eos usus,
qui non adversantur rectæ rationi; tunc tunc
autem consanguineis pauperibus, non solum
non ad versatur rectæ rationi, sed est opus ma-
ximæ charitatis, ut pluribus probat Bezas, Ve-
ga, Rodriq. Sanch. & Peyrin. de subd. q. 2. c. 2. §.
6. ubi dicit, quod potèll dare usque ad sum-
mam decem ducatorum, vel etiam plurimum
iuxta eorum indigentiam arbitrio prudentis
pensandam, una, & pluribus vicibus in anno.

§. III.

De licentia requisita ad licito distrahendum.

Quar. 1. Quid, & quotuplex sit licentia necessaria moniali ad effugendam violationem voti paupertatis.

Resp. Licentia est facultas faciendi aliquid licite, & valide dependenter à voluntate superioris concedentis. Dividitur in expressam, quæ verbis datur, aut scripto, & tacitam, virtuales; permissivam, aut interpretativam, quæ fundatur in praxi, vel consuetudine quatenus Superiores sciunt, subditas aliquis accipere, retinere, dare, vel consumere, & proinde dicuntur consuetudine in actionem sui subditi.

Quar. 2. Ex quibus possit monialis bene interpretari voluntatem Abbatis, & rationabiliter credere, se habere ipsius tacitam, aut interpretativam facultatem.

Resp. Ex multis signis hoc potest colligere. Primo, si Abbatis est affabilis, & benigna cum subditis, non rigida, non scrupulosa. 2. Quando monialis est aliquid auctoritatis, & benemerita de religione. 3. Si agatur de rebus levioribus, & non magni momenti. 4. Juvabit cognoscere analogiam inter Abbatissam, & subditam; nam si proficiantur particularem affectum, habebit interpretativam licentiam plurium rerum. 5. Tacita licentia facilius præsumitur in monasteriis non reformatis, quam reformatis, dum in illis peculiis usus est ex inveterata consuetudine inductus 6. erit utile examinare naturam etiam ipsius

li.

licentiar; si enim sit in utilitatem monasterii seu etiam ipsius monialis; cur veniret deneganda? Non est necesse, quod hujusmodi licentia interpretative habeat evidentiam moralis, sed sufficit opinio probabilis cum formidine contrariæ partis, cum ad bonitatem actuum moralium sufficiat probabilitas, etiam moralis. Sanchez in sum. 2. lib. 7. c. 19. n. 17. & ex eo Diana.

Quar. 3. An licentia tacita, seu præsumpta sufficiat ad evitandum vitium proprietatis.

Resp. Sufficere, quia ea leni est virtus taciti, & expressi, *Lab. co. ff. de pactis*. Et docet D. Bonavent. cum pluribus aliis relatis à Bordon. *Conf. Regal. 22. 43. num. 27.* ubi limitat resolutionem quando in monasterio ad esset constitutio, vel præceptum, ut licentia expressè peteretur, & hoc procedit in monasteriis multum reformatis circa paupertatem, quæ per licentiam præsumptam maxime relaxatur, ut docent Lopez, Rodriquez, & ex illis Sanchez *loc. cit. num. 4.* ad finem.

Quar. 4. Quas conditiones habere debeat licentia, ne monialis dicatur proprietaria.

Resp. Tres conditiones. Prima, quod sit voluntaria quia procedit à potestate, quæ non nisi libere operatur in homine; unde extorta dolo, metu, aut fraude, nullus est momenti, dum superior contra suam voluntatē facit, quod facere nollit. Ita Navar. Sanch. Castropol. & alii. Secunda, quod sit iusta, nemini enim debet esse præjudicialis. Tertia, ut detur revocabiliter, aliter esset facere monialium proprietarium, ad quem effectum non potest licentia extendere.

Quar. 5. An licentia concessa à superiore ad evitandas querelas à vitio proprietatis excuset.

E 3

Resp.

Res. Excusare; quia talis licentia licet secundum quid involuntaria, absolute tamen non desinit esse voluntaria, si enim esset de re peccaminosa, superior verè peccaret. Et ipso autem quod est voluntaria, operatur quoddam monialis excusetur a vitio proprietatis. *Pasqual. 99. mor. al. jurid. qn. 200.* Idem ob eandem rationem dicendum est de licentia precibus importunis impetrata.

Quæ. 6. An licentia debite petita, sed indebitè negata a superiore, excuset monialiam transgressionem voti paupertatis.

Res. Non excusare, quia votum paupertatis adhuc obligat, cum nondum materia illa ex defectu licentiæ, licet indebitè negata, constituta sit extra latitudinem illius. Si tamen periculum sit in mora aut imminet grave damnum, potest esse locus Episcopice, per rationabilem voluntatem superioris majoris, & si contingat, quod etiam Praelatus supremus licentiam negat, potest esse locus interpretationis, & prudenter iudicari, quod in tanto dixerimus, & cum tanto incommode lex, & potestatem non obliget. Advertit tamen Cillropal. *tr. 7. 16. al. par. 13. qn. 23. num. 9.* licentiam debitan, & negatam excusare a vitio proprietatis, si sit debita ex parte tam religiosi, quam Praelati, non item solum ex parte Praelati.

Quæ. 7. An sit tuta in conscientia monialis, quæ ex licentia Abbatis recipit, aut dat, nisi exprimeodo in petitione licentiæ a quibus recipit, vel quibus det, quos si sciret Abbatis, talem licentiam non concederet.

Res. Ex doctrina Molin. *disput. 209.* esse tutam, quia aliud est, Abbatissam esse in ea dispositione, quod si sciret causam, propter quam concedit licentiam, non concederet, aliud

aliud verò est esse in ea dispositione, quod si sciret causam, vellet concessionem nullam esse: hoc secundum, non primum facit invalidam concessionem. Quare cum licentia, ordinariè loquendo, absolute concedantur, dicendum est, quod Abbatissa concessit primo, non autem secundo modo, quia in dubio praesumendum est pro validitate actus, consequenter concessionem esse validam, & monialiam tutam.

Quæ. 8. An monialis excusetur a vitio proprietatis, si de licentia Abbatissæ retineat superflua pretiosa, qualia sunt vasa aurea, cochlearia argentea, horologia, gemmae, &c.

Res. Excusari a Silvestro, Grassio, & Bordon. quia retinet dependenter à voluntate Abbatissæ, ad cuius nutum est parata resignare. Alii damnant tanquam proprietariam, ita Navar. Major. & Sanch. quia Abbatissa est tantum bonorum monasterii administratrix, non domina, unde concedere non potest superflua, cum jus non tribuat facultatem ad illicita. Alii volunt peccare mortaliter ex avaritia, non tamen esse proprietariam. In hoc censeo, monasteriorum qualitatem esse attendendam, & secundum rigorem paupertatis in illis vigentem iudicandum.

Si autem loquamur de superfluis ordinariis, & ad idem frequenter concessis, ut si moniali sufficeret unus habitus, & haberet quatuor, si duplex tunica, & sex haberet, puto, quod nisi res superfluae sint in notabili excessu, monialis non peccat mortaliter, quia jam habet illas, ut suppono, dependenter à licentia vel expressa, vel tacita Abbatissæ: & alias esset valde difficile, & pluribus scrupulis expostum iudicare, quando esset superfluum; pluries namque res, licet simpliciter

non videantur necessarij, sunt ad meliùs, & commodiùs officium exercendum convenientes, & si pro hoc tempore non sint, pro alio erunt necessaria; amplius permittitur in monasterio, ubi non servatur vita communis, & ubi moniales sibi consulunt ex sua industria, & peculio ad proprium usum concessio, quam in monasteriis, ubi servatur vita communis. Hęc ferè omnia docent Villalob. Silvest. Garz. & Suar. & alij.

Quar. 9. An monialis, quę Abbatissę, vel Pręlato canonicę visitanti occultat aliquid de superfluis, ne sibi auferatur, sit proprietaria.

Resp. Negat D. Bonaventura in cons. de anima cap. 2. colum. 2. ad medium versic. 4. ubi ait, tunc tantum celare aliquid superiori habere proprię rationem, quando religiosus iustus virtute obedientię manifestare recusat. Oppositum sustinentium censet, etiam si rem illam antea de Superioris voluntate obtinuerit, quia eo ipso, quod abscondit, ne sibi auferatur, non est animo preparata ad reddendum; quę animi pręparatione deficiente incurrit vitium proprietatis, cum vult independentem, & ad suum libitum possidere. Ita Doctores relati à Bartol. à S. Paul. in Theol. Relig. lib. 3. quęst. 126. qui tamen excusant Monialem sic occultantem, quando credit vel res illas non fore auferendas, vel Superiorem esse quoad modum tantum, non quoad rem acceptam invitum; vel si celet ad effugiendam confusionem, aut etiam reprehensionem, quam timet, si deprehendatur cum sola licentia tacita possidere; vel ad tegendam culpam commissam accipiendõ, & retinendõ sine licentia, quam tamen intendit postea statim petere, aut sal-

tem,

tem, et non impetrata, res occultatas dimittere.

Item excusatur, si res, quas occultat Abbatissę, de proprii Pręlati licentia detinet, quia Pręlati consensu interveniente, verè possidet cum licentia, in cuius usu non dependet ab Abbatissã. Ita Jorda Lugo D. 3. de just. & jur. n. 156. ubi subdit, non excusari monialem celantem aliquid Pręlato inferiori, aut officiali subordinato, quando iussu superioris Pręlati visitaret cubiculum. Nam eo ipso quod inferior utitur facultate delegata, repręsentat personam Superioris delegantis, & nomine eiusdem procedit, l. 1. §. qui mandatum, ff. de officio eius cui man. est iuris. unde si monialis aliquid illi occultet, perinde est ac si occultet eidemmet Superiori. Sicuti neque excusatur, si Pręlato successori celet res illas, quas antea cum prędecessoris singularitate possidebat. Barthol. à S. Paul. loc. cit. n. 16.

Quar. 10. Ad quem superiorem spectet licentiam concedere moniali.

Resp. Spectare ad Episcopum, si monasterium sit illi subditum, vel ad Pręlatum Regularem, si sit exemptum, vel ad Abbatissam, nisi ex constitutionibus illius religionis, aut ex consuetudine, aut precepto superioris Pręlati ad data sit ejus facultas. Sanchez lib. 7. cap. 19. num. 24. Ratio conclusionis est, quia concessio licentię pertinet ad jurisdictionem administrationis; unde cum jurisdictione administrationis penes prædictos superiores resideat, poterunt utique licentiam concedere. Licentia negata ab Abbatissã poterit concedi Pręlato, non è contra, quia maior potestas minori prævalet. Licentia durat usque ad mortem impetrantis nisi revocetur, unde à successore non est

E 4 de-

denuò impetranda, quia dicitur gratia facta, quæ durat mortuo concedente, vel amoto ab officio, *Cap. relatum 19. Cap. Gratium 20. de off. deleg. quæ intelligit, nisi in contrarium extet statutum aliquod Religionis.*

Quæ. 11. Ad quam qualitatem possit se extendere superioris licentia.

Resp. Varios in hæc esse de more Doctores. Putant aliqui, posse superiorem licentiam concedere expendendi decem, aut quindæcim aureos singulis annis; alii duos, vel tres aureos singulis mensibus; alii totam illam summam, quam ipsemet Prælati potest expendere; alii tandem rem hæc arbitrio prudentis remittunt pro magnitudine reddituum, monasterii consuetudine, personarum, & causarum qualitate &c. Ita Sanchez *lib. 7. cap. 19. n. 42.* ubi refert aliquos sentientes, Episcopum, vel Generalem, aut Provinciam respectu monialium exemptari in posse ratione majoris dignitatis licentiam concedere ampliorum. Hoc certe attendendum puto ex eodem Sanchez *lib. 22. n. 30.* scilicet, an licentia sit ad expendendum de rebus monasterii, an de rebus traditis à consanguineis, nam in primis, quia plus hæditur monasterium, quam in secundis, minor potest concedi summa, & major exigitur causa.

§ IV.

De Munerum largitione.

Quæ. 1. An Bulla Clementis VIII. de largitione munerum sit usu recepta & obliget in conscientia.

Resp. Dubitat valde Fillius. *t. 2. 1747. 34. cap. 3. q. 11. n. 11. 81.* Non fuisse à superioribus Re-

Regularibus usu receptam, absolute nulli esse Gratian. *t. 2. dilecti forens. c. 202. n. 17. cum adherent Megal. Valer. Homop. & alii apud Dian. t. 7. in opere Coord. tr. 3. r. 1. 5.* ubi dicit, se non audere condemnare religiosum, qui senectute usum suæ Provincie, vel religionis legitime præscriptum, salvo semper &c.

Quæ. 2. An monialis, quæ non acceptat aliquod donum, sed rogat, ut alteri detur, peccet contra paupertatem.

Resp. Cum probabiliori sententia non peccare. Non enim peccat non acceptando, quia ex vi voti non jubetur acceptare, sed prohibetur acceptare sine licentia; neque peccat rogando, ut det alteri, quia ex vi ejusdem voti obligatur nihil dare, non vero obligatur non petere ab aliquo, ut ipse alteri donet. Neque valet, quòd in hoc casu Monialis donet indirectè, qui enim per alium facit, per se ipsum facere videtur. Nam ut bene notat Sanchez, & Eusebio, tunc dicitur donatio indirecta, quando ad eam tacita acceptatio, donatio enim importat abdicationem alicujus juris sibi competentis; unde cum in hoc casu nullum fuerit acquisitum dominium, quia nulla intervenit acceptatio, nulla dicitur intervenire donatio, neque indirecta.

Quæ. 3. An monialis possit cum licentia Abbatis facere amico, vel consanguineo Corporalia magni valoris, & recamaturas.

Resp. Cum Bonac. Scortia, Valer. & Dianz posse, dummodo amicus, seu consanguineus subministrat omnia necessaria; quia tunc non agitur de alienanda, seu donanda re, quæ ut monasterii, sed tantum agitur de non acquirendo, quo in casu Abbatissa potest præjudicare Monasterio, ut communiter Doctores.

Quar. 4. An monialis possit etiam donare supradicta sine licentia Abbatis?

Resp. Videri posse, dummodo, ut supra, subministrantur omnia necessaria. Ratio est, quia illæ recamaturæ non pertinent ad bona corporis, sed ad bona animi, sunt enim partus ingenii, & idcirco non comprehenduntur sub voto paupertatis, quod de sui natura abdicat solum dominium illarum rerum, quibus quis efficitur dives, quæ sunt tantum bona corporis, & quæ ordinantur ad sustentandam vitam, & splendorem ipsius, *l. i. in alimentorum, §. 1. ff. ubi pupil. educ. arb. & juxta ea, quæ tradunt Abbas, Salicet. Alexand. & Socin.* Neque valet, quod assertit Bordouus, scilicet quod labor, qui in hujusmodi artefactis impenditur, est pretio estimabilis, unde monialis dando suum laborem disponderet de re pretio estimabili, quod est contra votum paupertatis. Nam responderi potest, quod si recamaturæ, utpote bona animi, non cadunt sub jure religionis, nec etiam cadet labor in illis efformandis, quia tanquam accessorius sequitur naturam sui principalis. Tum quia ille labor non extrahit illas recamaturas à suo ordine, sed relinquit inter bona animi, atque adeo sub dominio monialis.

Quar. 5. An monialis possit sine licentia Abatis, & sine voti paupertatis violatione suam pitantiam largiri.

Resp. Posse. Quia in illis rebus, quæ unicuique consumuntur, non potest fecerit usus à domino. Ita Joannes 22. in extra, ad conditorem 9. Sed cui confertur unum, conceditur utrumque. Hanc sententiam tenent Silvester, Aragon. D. Antonia, & alii penes Dianam, qui vult intelligendum esse in ordine ad pitantiam, quæ limitatè præbetur,

tur, ut sunt ova, caro &c. non verò in ordine ad ea, quæ conceduntur moniali sine taxa, & limite, ut est panis, vinum &c. Quid si superior ex rationabili causa, ad vitandum excessum, & abusum monialium, contrarium disposuisset etiam de pitantia limitatè concessa, non debet, immò nec potest monialis de illa disporre, & hoc ratione præcepti, & boni publici.

Quar. 6. An monialis de annuis redditibus ex superioris licentia ad suum usum sine restrictione concessis, possit liberè parcè vivendo aliis donare.

Resp. Posse cum licentia saltem tacita Abbatissæ, quia Clemens VIII. in sua Bulla prohibet tantum largitiones munerum, ex quibus gravia incommoda, & mala monasteriis inferuntur, donatio autem eorum, quæ monialis parcè vivendo reservat, non assert multum damnnum monasterio, ut patet. Imò ex hac opinione dator occasio monialibus, ut liberius frugalitati, & moderato sumptui assuescant, dum sciunt, ea, quæ sibi de necessariis detrahunt, posse aliis de se benemeritis donare, & in aliis licitis operibus expendere. Ita docent Beja, Cenedo, Valer. & Peyrin, *l. 1. de subd. g. 2. cap. 2. §. 6.*

Quar. 7. An monialis donans Breviarium magoi valoris, vel quid simile alteri moniali ejusdem conventus, peccet contra votum paupertatis.

Resp. Negantem sententiam docere Rodriguez, qui assertit, & sequitur Sanchez, qui putat non esse mortale, quia, cum Breviarium illud manere debeat in eodem conventu, non videtur esse graviter in vitus Superior, parum enim extrahitur ab usu communi per illam donationem. Unde oblervat

Suarez t. 3. de Relig. lib. 2. cap. 15. n. 6. maiorem quantitatem requiri ad culpam gravem, quando aliquis dat aliis religiosis ejusdem conventus, cum res illæ maneat adhuc intra eandem communitatem.

Quær. 8. An monialis possit aliquid in remunerationem elargiri.

Resp. Possit, quia quando prohibetur donatio simpliciter, vel sub conditione, & sub modo, eo ipso non prohibetur donatio ob merita, quæ præcesserunt, nam donatio antidotalis, non est proprie, & strictè donatio, sed est quedam debiti compensatio, unde hæc de causa non debet inter simplices donationes computari. Homobon. Valer. aliique permulti penes Dian. t. 7. in opere Cond. tract. 3. resol. 47. §. 2. Immo non solum potest largiri quantum factis est satisfaciendum obsequiis, vel muneribus acceptis, sed etiam aliquid ultra, dummodo tamen non excedat valorem meritorum, & beneficiorum in quarta parte, ut tenent Barbosa ex Navarro, & probabilem hæc sententiam vocat Sanchez apud Dianam, loc. cit. quia, ut ait D. Thom. 2. 2. qn. 106. gratitudinis lex postulat, semper plus reddi, quam sit acceptum.

Quær. 9. An monialis habens ab Abbatisse licentiam generalem donandi aliquid, si illud donet ob turpem causam, peccet contra votum paupertatis, & recipiens teneatur restituere.

Resp. Negative. Quia licentia generaliter concessa in aliis materiis non censetur limitari ad solos usus, vel casus aliunde non turpes, nec illicitos, sed in iis etiam aufert malitiam, quam posset habere ex defectu talis licentiæ. Si licentia comedendi carnes in Quadragesima est indifferens ad carnes pro-

proficiuas, & nocivas, quia mens concedentis est, ut tollat omne id, quo posset violari quadragesimale jejunium. Cum ergo Abbatisa concesserit moniali licentiam generalem donandi pro libito, non est, cur præsumatur limitasse ad causam solum aliunde non turpem, sed potius voluisse auferre illud impedimentum ex parte sua, quo stante peccavisset peccato proprietatis. Ita Lugo, Diana, & plures alii, quos citat, & sequitur Bordon. de Pauper. relig. cap. 17. n. 20.

Quær. 10. An monialis causa mortis possit aliquid donare cum licentia Abbatisse.

Resp. Possit Sanch. Layman. Tapia, & Diana loc. cit. res. 65. quia potest testari, & potestas donandi causa mortis non sunt connexæ, nisi in eo, qui ex defectu naturali non valet testari. Unde filius familias, qui ne patre quidem consentiente potest condere testamentum, tamen mortis causa cum patris consentu donare potest. Ergo ex eo quod moniali interdictum sit testari, non per hoc interdicitur mortis causa donare. Adde, quod in hoc casu Abbatisa datur licentiam donat, & Monialis eligit personam, unde non dicitur proprie per donationem, sed per electionem personarum.

Quær. 11. An in casu, quo Abbatisa promittat moniali subditæ, se eius bona distribuaturam post illius mortem juxta illius donationem manifestatam, teneatur stare promissis saltem in foro conscientie.

Resp. Si promissio sit distribuendi alteri moniali subditæ, non teneri, sicut enim rem ei datam potest auferre, sic & potest non dare. Si verò promissit distribuere extraneis, tunc censetur teneri; quia sicuti potest oriri obligatio ex iustitia inter dominum, & servum, eo quod

quod dominus pacifcens cum seruo censetur
cedere juri suo, ut ex Molina, & Lessio
notat Sanchez *lib. 7. cap. 9. num. 13.* sic
ipse, eadem obligatio oriri poterit in-
ter Abbatissam, & Monialem subditam,
cum sit par ratio.

CAPUT V.

De Voto Religiosa Castitatis.

Quar. 1. **A**d quid teneantur moniales ex
vi voti Castitatis.

Resp. Teneri abstinere à conjugio, & ab
omni actu externo, & interno, qui sit contra
castitatem, ut a turpibus cogitationibus, à de-
lectatione morosa, à pollutione, ab omni actu
venereo, à turpi contactu, & ab impudico
aspectu, nec non ab aliis omnibus, quæ ali-
quo modo sunt contra virtutem castitatis.
Hinc est, quod monialis violat votum, si se
exponat periculo violandi castitatem, quia
periculum illud est actus in specie luxurie,
virtuti enim castitatis opponitur, unde mo-
nialis se exponens tali periculo; non est for-
maliter casta omnimoda castitate, atque adeo
violat votum, quod importat omnimodam
castitatem.

Quar. 2. Quænam sit regula discernendi,
quandam monialis graviter, vel leviter
peccet contra castitatis votum.

Resp. Transgressionem voti esse mortalem
in illis actibus, in quibus malitia libidinis est
in secularibus mortalis, venialis vero, in qui-
bus illa est venialis. Ratio est, quia circum-
stantia voti castitatis non immutat obligatio-
nem juris naturalis, sed solum addit circum-
stantiâ sacrilegii, quæ circumstantia sequitur

matu-

naturam actus, cui adjungitur Lessius *de just. &*
jur. lib. 4. c. 41. n. 62. Verum aliquando verba,
gestus, & tactus, quæ sunt in secularibus solum
venialia, possunt esse mortalia in monia-
li, quia secularia talia observantes in religio-
sa grave scandalum possunt concipere, maxi-
me, quia virgo Deo dicata debet esse, & ap-
parere ab hujusmodi actibus aliena. Ad majorem
tamen claritatem pro praxi sequentia
quaesita jungimus.

Quar. 3. An peccet mortaliter contra vo-
tum monialis tangens manum, faciem, bra-
chia, & pedes alicujus viri.

Resp. Ex tamburino *lib. 7. in decal. cap. 8. §. 2.*
si illi tactus fiant ex joco, levitate, & curiosi-
tate, nihil habent mali præter ipsum jocum,
quia ut sic non aliam nisi naturalem parvi
delectationem. Si fiant ob solam delectatio-
nem non libidinosam, & ea delectatio assumatur
quidem, sed non ad ullam libidinem vene-
ream, peccat venialiter, quia ex una parte non
habemus, unde ut sic sub mortali prohibita
sit, si enim esset prohibita, inde esset, quia ad
generationem, quæ sit illicita, refertur. Cum
ergo illi actus, neque delectatio non referantur
non erunt mortaliter peccaminosi; & ex
alia parte deordinatio nonnulla est, atque
adeo venialis, iis uti actibus ob meram de-
lectationem licet levem. Si vero fiant animo li-
bidinoso, clarum est peccare mortaliter.

Quar. 4. Quid dicendum sit de aspectibus.

Resp. Monialem aspicientem partes viri hone-
stas ex curiositate, levitate, aut vanitate,
non ulterius progredientem, peccare tantum
venialiter, quia in hoc non intervenit tanta in-
honestas, nec provocatio tanta ad malum, si-
cut in tactu. Trullenc. *in decal. lib. 6. c. 1. dub.*
22. p. 14. Si vero aspiciat vel hominem nudum,

vel

vel partes ejus inhonestas tantum non est dubium peccare mortaliter, quia tales aspectus multum incitant ad libidinem, & quia id valde repugnat cum honestate naturali, & multo magis cum honestate Virginis Deo dicte, & Sponsæ Christi. Diana p. 3. tract. 5. ref. 39. Unde ob hanc rationem non liberare à peccato mortali moniale aspicentem brutorum concubitum, vel eorum partes inhonestas turpiter commotas, non enim levis Christi injuria est, suam Sponsam, quam decet sanctitudo, in talibus occupari. Oppositum sentit Grando apud Dianam l. 8. in opera Corol. tract. 6. ref. 39. si fiat ex levitate, aut curiositate; sed in his cautè procedendum.

Quar. 5. An monialis turpia loquens, legens, audiens, vel canens, non gratia veneræ delectationis captandæ, sed cujusdam varri solatii, vel ob aliam vanam causam, peccet graviter contra votum.

Resp. Cum D. Antonio Navar. Grass. & aliis peccare tantum venialiter, dummodo absit scandalum, quia illa delectatio remote disponit ad venerem, nec vehementer naturam commovet. Quia tamen natura est valde corrupta sensusque postea sunt valde ad malum proni, ea veant proinde & diligenter caveant moniales. Quia, ut ait Augustinus l. 1. Confess. c. 16, per hæc turpitudinem confidentius perpetratur. De audiente turpia idem dicendum, etiam si rideat, & simulate gaudium preleterat, carens tamen delectatione veneræ, ne inurbana habeatur, ac de hypocoisis vitio notetur. Quoniam ritus ille, & gaudium, potest esse de artificio, & lepido dicendi modo, ex quo cessat ratio scandalali activi, & alia parte absint delectatio, & suis

solidumque intenditur liberari à molestia, & hypocoisis censura.

Quar. 6. An monialis scribens literas amatorias ad vanum conciliandum amorem, ob solam vanitatem, leveque delectationem, peccet mortaliter.

Resp. Sanch. de matrim. l. o. disp. 1. c. 7. non agnoscit nisi culpam venialem, quia nec delectatio, nec amor intentus eam excedunt. Acriter tamen increpent Confessarii, quia Sponsa Christi nullum, præter eum, debet admittere amatorem.

Quar. 7. An peccet monialis recipiendo munera ab eo, à quo dubitat turpiter amari.

Resp. Si certò sciret, mortaliter certè peccaret, etiam si reciperet absque ulla proliis intentione, immò cum proposito firmo non consentiendi, quia illa receptio fovet pravam voluntatem peccantis munera; si verò tantum dubitet, peccati non damnatur Tamburinus, quia cum talia munera possint miti etiam ex titulo honestæ amicitie, ex hoc potius, quam ex alio, judicare debemus fuisse missa; nemo enim presumendus est, nisi conslet, delictum velle committere. Periculosa tamen sunt hæc, unde consulo, omnimodè abstinendum.

Quar. 8. An monialis, que persuasione, vel cooperatione concurret, ut alius adeat concubinam, peccet contra suum votum castitatis.

Resp. Negant Sanch. Castro Pal. Arriaga, & Garamuc in Theol. regnl. n. 986. Quia monialis non facit contra castitatem suam, sed contra castitatem tertii. Tenetur tamen explicare statum peccantis, cui fuit occasio peccandi contra sexum. At probabilior censio contra suum castitatis votum peccare;

nam votum castitatis religioſæ, quia eſt abſolutum, continet omnimodam caſtitem, ut communiter tradunt Theologi. In omnimoda autem caſtitate continetur caſtitas, quæ avertit actus verſantes in luxuria aliena, atque adeo votum monialis, quod eſt de omnimoda caſtitate, includit actus verſantes in luxuria aliena, unde ſuaſio illa, vel cooperatio ad fornicationem eſt contra votum caſtitatis.

Quæ. 9. An monialis, quæ ſine delectatione propria ſenſuali, & ſine periculo aſſenſus in propriam delectationem (ſi hoc eſt poſſibile) tactibus alium polluit, peccet contra votum caſtitatis.

Reſp. Negant Caramuel, & Lomas, quia, ſicuti poteſt monialis cooperari, ut Joannes, v. g. reddat debitum uxori quia contra caſtitem votum procedit, quia ipſa non vovit caſtitem alterius, ſed propriam; ita eadem de cauſa poterit cooperari, ut Joannes incidat in pollutionem, quin frangat votum caſtitem, eam ipſa non voverit vitare pollutionem alterius, ſed propriam. Hæc opinio proſus rejicienda, ſicut eam rejecit, & expunxit Tribunal SS. Inquiſitionis Hiſpanicæ. Ratio eſt, quia ſi daretur caſus, quod monialis ſine propria delectatione incurreret Mæcos, adhuc tamen peccaret contra propriam caſtitem, quia abuteretur membro ſuo ad impudicitiam mortalem: eam ergo etiam in tactibus procurantibus alienam pollutionem aliqua tua parte abutatur, etiam ſi hoc ſit ſine propria delectatione, peccabit mortaliter contra caſtitem.

Quæ. 10. An monialis, quæ antequam emitteret votum ſolemne caſtitem erat dſtricta etiam ſimplici, teneatur, ſi fornicetur, utramque circumſtantiam faceri.

Reſp.

Reſp. Non teneri, quia ſolemne votum à ſimplici non diſfert ſpecie, ſed ſolùm extrinſeca, & accidentaliter differentia, extrinſeca enim tantum Eccleſie conſtitutione ſecernitur, quatenus decernit per votum ſolemne, non ſic per votum ſimplex caſtitem dirimi matrimonium Eccleſia autem rei naturam non immutat, ſed robur adjuugit. Sanchez de Matr. l. 7. diſp. 25. n. 6. & diſp. 27. n. 27. Erit tamen diverſa malitia neceſſario in confeſſione ſatenda, ſi voto additum ſit juramentum, quia diverſa ratione pertinent ad eandem virtutem. Nam votum pertinet ad virtutem religionis ob ſidem Deo ſervandam, juramentum verò, ne Deus falſo adducatur in teſtem. Sanchez, ubi ſupra num. 16.

Quæ. 11. An tactus, cogitationes, deſideria, conſabulationes, nutus, & aſpectus inhoneſti in Eccleſia habeant diverſam ſpeciem malitiam, quam debeat monialis in confeſſione aperire.

Reſp. Negativè, quia tota ſacri legii moralis deſormitas ex loci ſacri pollutione pendenda eſt; per tactus autem, & reliqua non polluitur Eccleſia, ſed tantum per injurioſam ſeminiſ effuſionem, aut ſanguinis, cap. univ. de conſecrat. Eccleſ. in 6.

Quæ. 12. An ſeminiſ occulta effuſio in Eccleſia ſortiat diverſam ſpeciem malitiam, neceſſario in confeſſione aperiendam.

Reſp. Sortiri malitiam ſacri legii in confeſſione aperiendam. Ita communiter Doctores, teſte Tamburino l. 7. c. 3. §. 1. n. 2. quia talis effuſio ex eo, quod ſit occulta, non deſinit eſſe injurioſa Eccleſiæ, per conſequens non deſinit eſſe pollutiva; nam pollutio eſt inducenda in deteſtationem talis injuriæ, unde neque deſinit eſſe ſacrilega. Sicuti furtum non

faci

sacri de facto non desinit esse injuriosum Ecclesie, quia occultum, & sic non desinit esse sacrilegum. Oppositum docet Valquez, & Pontius lib. 10, cap. 10, n. 25, citans alios, & dicens esse communem sententiam, quia per occultam seminis effusionem Ecclesia non polluitur, sed publica requiritur, nam pollutio non afficit revera Ecclesiam secundum se, quasi in se ipsa polluitur, sed tantum afficit in opinione hominum, qui apprehendunt eius sanctitatem quasi in sola castitate, juxta *Cap. Quidam 1. quæst. 1.* & notat communiter cum Glor. in *Cap. uno, de consecrat. Eccles. vel. altar. in 6.* Ergo causa pollutiva non potest inducere pollutionem nisi sub conditione publicitatis.

Quæst. 13. Quot peccata committat Monialis violans votum castitatis.

Resp. Præcisè circumstantiis personarum cum quibus violat votum, duo peccata committere, scilicet fornicationis, quia violat castitatem, & sacrilegii, quia ratione voti emissi talis actus opponitur virtuti religionis. Alii aliam agnoscunt malitiam, & voluere peccare monialibus peccato furti, quia contra deum alienum, scilicet septimam inivoto Domino, cui se totaliter obtulit in super peccato adulterii, & in eodem, quia monialis est sponsa Dei, qui est Pater noster, & consequenter est consanguinea nostra, cum omnes simus filii Dei item peccato contra naturam quia est peccatum cum religiosa, quia est mundo mortua. Hæc tamen omnia metaphorice potius, quam realiter malitias diversas specie important, unde aggravare concedo, mutare speciem non admitto.

Quæst. 14. An superfluis ornatus in moniali sit damnandus sub gravi.

Resp. Si ferretur ad hoc præcisè, ut censetur inter pulchras, & laudetur ut pulchra, mortaliter non peccare, quia id non continet gravem deordinationem, sed ad summum vanam quædam gloriam coram hominibus. Suppono, quod ornatus à similibus religiosi status non exeat, & quod ceteris omnis ratio scandalii non solum penes seculares, sed etiam penes alias sorores. Ceterum in comam nutrire, prohibuit esse monialibus, quidam volunt. Consuetudini tamen standum est. Nullatenus vero permittendum uti tortis, seu comatis capillis, aut non coopertis comis. Suarez t. de Relig. tract. 9. lib. 1. cap. 22. n. 4. & 5.

Quæst. 15. An liceat monialibus choreas inter se agere.

Resp. Non licere, quia in Clementina de statu Monachorum cap. 2. expressè ipsis prohibetur, ibi, *Non choreas, non festa secularium prestantur.* De peccato tamen mortali non videtur eas damnare Tamburinus de cast. sig. c. 3 §. n. 6. si fortè ex aliqua occasione puras choreas agant ob recreationis gratiam, non tamen publicè, & in presentia secularium, ut indicat Baldel. c. 3. D. 32. n. 16. Ob hanc quoque rationem possunt deferre larvas, dummodo cesset periculum scandalii, juxta citatos Doctores.

Quæst. 16. An moniales peccent dimittendo habitum ad aliquam honestam representationem faciendam inter ipsas in monasterio.

Resp. Mortaliter peccare docent aliqui, quos suppresso nomine refert Lezana in Sum. t. 1. c. 13. n. 5. Venialiter tantum, videntur sentire Baldel. & Pellizar. Nullo modo peccare sustinet ex Sylvestro, & Passarello Peyrin. in Comment. ad Regulem cap. 3. §. 5. n. 2. n. 3. quia non videtur neque tevis similibus, que

fit honeste recreationis causa, cū dicitur recreationes sine actus virtutis Eutrapeliæ. Hinc notat Texeda *Theol. moral.* 1. 1. lib. 2. tract. 1. ca. 6. D. 1. neque in excommunicationem incidere, etiam si coram secularibus repræsentent; quia illa habitus dimissio nec est temeraria, nec ad vagandum, nec ex contemptu legis ordinata. Sentio nihilominus cum Lexana, id propter aetate imbecillitatem, & corruptionem, semper esse periculosum.

Quæ. 17. An liceat monialibus aliquas repræsentationes facere in Ecclesiis.

Resp. Inhonestæ repræsentare in Ecclesia peccatum mortale est: vana, & secularia, non tamen multum turpia, veniale; devota, & facta, carer culpa. Ratio horum omnium est, quia in primo casu irrogant Deo, & Ecclesiæ: magna irreverentia, in secundo modica, & tertio nulla. Sanchez *opuscul.* lib. 1. ca. 1. §. 2. dub. 2. n. 18. Verùm Gayant in *Enchir. Episc.* versu repræsentationes sacram, 1. oppositum iustificat cum Barbosa etiam quo ad spiritualia, & observat quod S. Carolus in *Conc.* 1. *provinc.* prohibuit, ut Passio Salvatoris nullibi agatur: Unde Zerola in *Praxi Episc.* par. 1. verbis repræsentationes, laudat aliquorum Episcoporum Zelum, dictas repræsentationes sine expressa eorum licentia posse fieri prohibentium.

Quæ. 18. Quænam sint media apta ad tuendam castitatem.

Resp. Studeat monialis peccatorum occasiones fugere, otium omnium malorum parentem, certissimumque animarum exitium perhorrescere; virorum aspectus, & multo magis familiaritatem declinare; sensus accurate custodire, præcipue visum, & auditum, & tactum; nam de visu allerit ludorus, *Oculus*

est principium fornicationis: de auditu subdit Tertullianus, *Senus corruptissimi mores confabulationes pessimas*; & de tactu scribit Angelicus, *Tactus est altius venero cognatus, & finitimus; & modico intervallo separantur ad torrem*; Prodest insuper quam plurimum ad tuendam castitatem, mortis, & inferni iugis recordatio, carnis maceratio per ciborum abstinentiam, & cilicii gelationem, liberorum spiritualium lectio, assidua vulnerum Domini Jesu Christi recordatio; unde dicebat D. Augustinus, *Cum me pulsas aliqua turpis cogitatio, recurro ad vulnera Christi: cum me promittit caro mea, recordatione vulnerum Domini mei resurgo.*

CAPUT VI.

De Monialium subiectione erga suos Superiores ex vi Voti Obedientiæ.

§. I.

De natura Voti Obedientiæ, & obligatione ad ipso proveniente.

Quæ. 1. Quid sit votum religiosæ obedientiæ.

Resp. Esse promissionem, qua monialis propriam subiciens voluntatē Superiori se obligat ad parendum in omnibus, quæ possunt cadere sub objecto virtutis obedientiæ. Hinc est quod obligatio hujus voti se extendit tantum ad res licitas, & honestas, ita ut cum certo constat, rem præceptam esse illicitam, & malam, aut contra regulam, vel præceptum superioris.

fit honeste recreationis causa, cū dicitur recreationes sine actus virtutis Eutrapeliæ. Hinc notat Texeda *Theol. moral.* 1. 1. lib. 2. tract. 1. ca. 6. D. 1. neque in excommunicationem incidere, etiam si coram secularibus repræsentent; quia illa habitus dimissio nec est temeraria, nec ad vagandum, nec ex contemptu legis ordinata. Sentio nihilominus cum Lexana, id propter aetate imbecillitatem, & corruptionem, semper esse periculosum.

Quæ. 17. An liceat monialibus aliquas repræsentationes facere in Ecclesiis.

Resp. Inhonestæ repræsentare in Ecclesia peccatum mortale est: vana, & secularia, non tamen multum turpia, veniale; devota, & facta, carer culpa. Ratio horum omnium est, quia in primo casu irrogant Deo, & Ecclesiæ: magna irreverentia, in secundo modica, & tertio nulla. Sanchez *opuscul.* lib. 1. cap. 1. dub. 2. n. 18. Verùm Gayant in *Enchir. Episc.* versu repræsentationes sacram, 1. oppositum iustinet cum Barbosa etiam quo ad spirituality, & observat quod S. Carolus in *Conc.* 1. *provinc.* prohibuit, ut Passio Salvatoris nullibi agatur: Unde Zerola in *Praxi Episc.* par. 1. verbis repræsentationes, laudat aliquorum Episcoporum Zelum, dictas repræsentationes sine expressa eorum licentia posse fieri prohibitum.

Quæ. 18. Quænam sint media apta ad tuendam castitatem.

Resp. Studeat monialis peccatorum occasionem fugere, otium omnium malorum patientem, certissimumque animarum exitum perhorrescere; virorum aspectus, & multo magis familiaritatem declinare; sensus accurate custodire, præcipue visum, & auditum, & tactum; nam de visu allerit ludorus, *Oculus*

est principium fornicationis: de auditu subdit Tertullianus, *Senus corruptissimi mores confabulationes pessimas*; & de tactu scribit Angelicus, *Tactus est atque venero cognatus*; & *similiter*; & *modico intervallo separantur ad toricem*; Prodest insuper quam plurimum ad tuendam castitatem, mortis, & inferni iugis recordatio, carnis maceratio per ciborum abstinentiam, & cilicii gelationem, liberorum spiritualium lectio, assidua vulnerum Domini Jesu Christi recordatio; unde dicebat D. Augustinus, *Cum me pulsas aliqua turpis cogitatio, recurro ad vulnera Christi: cum me promittit caro mea, recordatione vulnerum Domini mei resurgo.*

CAPUT VI.

De Monialium subiectione erga suos Superiores ex vi Voti Obedientiæ.

§. I.

De natura Voti Obedientiæ, & obligatione ad ipso proveniente.

Quæ. 1. Quid sit votum religiøse obedientiæ.

Resp. Esse promissionem, qua monialis propriam subiciens voluntatē Superiori se obligat ad parendum in omnibus, quæ possunt cadere sub objecto virtutis obedientiæ. Hinc est quod obligatio hujus voti se extendit tantum ad res licitas, & honestas, ita ut cum certo constat, rem præceptam esse illicitam, & malam, aut contra regulam, vel præceptum superioris.

perioris altioris, nullo pacto tenetur monialis obedire, etiam si ad hoc prenis, vel censuris compellatur; quia monialis se obligat ad id tantum, quod est materia voti; cuiusmodi non est, nec esse potest res illicita. D. Tho. *quodlibet*. 10. *art.* 11. Item si superior præcipiat res tantam utilitati temporali sui, aut suorum, ut si præcipiat moniali, quod ficeret recamaturas &c. alicui consanguineo, aut amico, non tenetur obedire, cum hæc non sint secundum regulam, sicut neque tenetur obedire; si præcipiat vanæ, vel ad regulam sive expresse, sive implicite non pertinentia.

Quæst. 2. An in dubio quod res præcepta sit licita, parendum sit Superiori.

Resp. Quod sic cum communi Doctorum, quos refert Peyrin. *ca.* 1. *q.* 1. *r.* 7. desumitur ex *e.* *quodlibet*. 10. *q.* 3. & *cap. quid culpatur* 23. *q.* 7. quibus determinatur, quod in dubiis superioris parendum. Limita, nisi urgeat in præjudicium tertii, aut honoris, vel propriæ famæ; ita Rodr. in Miranda, & Peyrin. *loc. cit.* quia nemo tenetur parere cum gravi suo, vel alterius incommodo, nisi coactus, superiorem legitime præcipere, & habere auctoritatem tunc præcipiendi. Et ob hanc causam monialis dubia de honestate præcepti non tenetur statim obedire, si illi præcipiatur res valde diffucilis, & nimis molesta; sed potest rem naturæ discutere, & quousque sibi non constet de honestate rei præceptæ, executionem differre, ita ex Rodr. Peyrin. *loc. cit.*

Quæst. 3. An Moniales ex vi voti obediunt; teneantur exequi id, quod sciunt, velle superiorum, voluntas tamen illius nullo præcepto est manifesta.

Resp. Non tenentur; quia voluntas mente teneatur uti operatur. Obligantur igitur solum quan-

quando præceptum est intimum, sive occultum, sive scripto, sive alio modo.

Quæst. 4. An moniales sine Superioris licentia possint valide aliquid votare.

Resp. Negant Paludan. Angel. Rosel. & Valent. quia votum non fit sine voluntate, qua carent moniales, cum earum velle, & nolle, flante voto obedientiæ, à Superiori dependeat voluntate. Cetero nihilominus cum Cajet. Sot. Navar. & aliis posse velle, & mitorie votare ea omnia, quæ nec regulæ, nec Superioris præcepto repugnant, nec eas à debito illius obsequio avertunt. Quia votare per se est opus consilii, & aliis non est religiosis prohibitum. Quare possunt vota personalia emittere de actibus positus sui præcepto sive divino, sive Regulæ, ad magis obfirmandam voluntatem in eorum observantia; nec non de operibus supererogationis, quæ nec à regulâ prohibentur, nec precipiuntur; imò etiam si excedant obligationem regulæ, ut est transitus ad strictiorem. Nam materia huiusmodi votorum est per se honesta, & medium alloquendi perfectionem. Potest tamen Superior prohibere monialibus, ne ipso inconsulto vovent, quia hoc non est opus perfectionis impendere, sed modum, quo melius fiat, pro videre. *Suar.* 1. 2. *de relig.* l. 3. c. 6. *no.* 25. & Barc. à S. Paul. *Theaur.* rel. l. 2. *q.* 23. qui sustinet, vota contra huiusmodi prohibitionem facta valere, quia ad validitatem voti sufficit, quod materia sit deo grata, licet vovendumus illi displicat.

Quæst. 5. Quibus Superioribus teneantur moniales parere ex vi voti obedientiæ.

Resp. Iis omnibus, quibus per tale votum se subicit, sive immediatis, sive mediatis, sive regularibus, sive non. Tenetur igitur parere Abbatissæ in his, quæ spectant ad regulam, in qui

bus etiam ex vi voti tenentur parere Summo Pontifici, tanquam supremo omnium Religio- num Capiti, & cui per religionis votum omnes subduntur religiosi. Episcopo quoque tenentur parere, si sint illi subiecti, quia obligatio parendi oritur à jure subjectionis. Si verb sint exempti, tenentur parere Episcopo, in his, quibus se habet tanquam Sedes Apostolica delegatus, ut in obliervantia claustræ; in reliquis verb parere debent Prelatis sui Ordinis, & quidem eo pacto, quo tenentur ejusdem Ordinis religiosi, cum in utroque votum obedientiæ sit idem.

Quæ. 6. An monialis in spectantibus ad regimen monasterii maximis scrupulis agitata, à quibus non potest se liberare, teneatur, Superiore præcipiente, munus labire Abbatissæ.

Resp. Non teneri. Ita colligitur ex Graf. Peyrin. Rodriq. Sor. & Sanch. in decal. lib. 6. c. 2. n. 52. Quia munus Abbatissæ cum tam vehementi scrupulorum anxietate esset illi nimis onerosum, & difficilissimum, in moralibus autem, quod est valde difficile, æquiparatur impossibili, ad quod nemo tenetur. Tum quia sicuti vehemens scrupulorum agitatio in persolvendo officio divino eximit à præcepto recitandi horas canonicas, Gobatto. 2. tit. 5. cas. 23. sect. 2. nu. 712. ita vehemens scrupulorum agitatio in regimine monasterii eximet à præcepto subeundi munus Abbatissæ.

Insuper, nemo tenetur obedire cum sine animæ periculo, & aliorum detrimento, ut communiter cum D. Thoma. Utrumque sequeretur, si monialis obedire Superiori præcipienti. Primum quidem, quia stante illa scrupulorum anxietate exponeretur continuis animi agitationibus, & perplexitati- bus,

bus, consequenter probabili periculo labendi ex conscientia erronea in aliquam culpam. Secundum vero, quia, utpotè scrupulosa, esset in custodia regulæ nimis rigida, ac in delictis, & transgressionibus monialium perquirendis nimis anxiosa; atque adeo, ut ad vertit Peyrin. de Prelat. q. 2. cap. 3. §. 15. num. 145. parum prudens, & minus misericors, unde turbaretur religiosa societas, & toties monasterii concordia.

Ex quo pariter confurgit validum aliud motivum eximens in hoc casu dictam monialem ab obedientia. Si enim suo scrupuloso regimine præberet causam turbandæ pacis, & concordiæ, jam est regiminis indigna, adeoque non tenetur, imo neque potest ab- lque mortali peccato acceptare munus Abbatissæ, quia dignitas ita est de interinseca natura Prælaturæ, ut neque summus Pontifex possit dispensare, ut eligatur indigna, cū sit de jure divino naturali. Peyrin. de Jurid. q. 1. c. 10.

Quæ. 7. An Abbatissa possit præcipere monialibus in virtute obedientiæ, parendo in conscientia.

Resp. Negativa sententia traditur à Soto, & Caramuele in Theol. regul. dist. 38. ref. 5. ubi alios citat. Quia enim potestas Abbatissæ spiri- tualis non est, sed economica, domestica, & civilis, nihil imperare potest, quod monialium conscientiam valeat onerare. Nihilominus posse Abbatissam præcipere in virtute obedientiæ, & in conscientia obligare, docet Pasqual. in Laurent. p. 1. n. 765. cum undecim aliis ibi relatis. Ratio est, quia inter Abbatissam, & moniales adest ordo superioritatis, & subjectionis, auctoritatus à Summo Pontifice; unde votum obedientiæ obligat moniales tanquam subditas ad obediendum Abbatissæ, quia

ex vi talis ordinis est collata Abbatisse potestas exigendi obediētiā, quæ potestas fundatur in iure superioritatis.

Neque per hoc exercet iurisdictionem spiritualem, quia quod præcipitur, supponitur iam impositum monialibus exequendum ex vi regulæ in qua aut expresse, aut tacite continetur, & proinde præceptum est regulæ, & Abbatissa solum utitur iure acquisito ad exigendum ex vi voti obediētiæ, quod est in regulâ. Quare Abbatissa ministerialiter tantum se habet, quia tanquam ministra coniungit in tali, & tali moniali quo ad particularia regulam cum obligatione voti obediētiæ; coarctando monialem ad exercendum votum obediētiæ circa talem regulam præscriptam. Unde potest Abbatissa præcipere non solum spectantia ad economicam monasterii gubernationem, sed etiam concernentia spiritualem monialium profectum, quia hæc quoque sub obligatione regulæ continentur.

Quær. 8. An Abbatissa ex voto obediētiæ ei emissio possit præcipere monialibus ea omnia, quæ potest Prælati Regularis præcipere suis religiosis.

Resp. Non potest: quia Prælati regularis, ut potest, nullens potestate spirituali, potest imponere nova præcepta spiritualia de iis, quæ non sunt in regulâ, concernunt tamen ad conservationem regulæ; Abbatissa vero non potest præcipere in virtute obediētiæ nisi ea, quæ sunt in regulâ, ut pro adimplētionē uti possit obligatione voti obediētiæ. *Palqual. loc. cit. num. 766.*

Quær. 9. An monialis teneatur obedire Abbatissæ præcipienti revelare secretum fidei sue commissum.

Resp. Si secretum vergit in damnum mo-

na-

nasterii, aut aliquis personæ, vel Abbatissæ, aut alterius superioris, etiam præciso præcepto, tenetur, dicente lege naturali, quod bonum commune particulari bono est præferendum. Ita D. Thom. 2. 9. 70. art. 1. ad 2. S. Antonin. Reginal. Navar. & alii. Si vero secretum non vergit in damnum tertii, sed solum in damnum manifestantis, non tenetur obedire, quia iure naturæ debemus proximo fidem servare, maxime ubi adest propriæ personæ damnus, D. Thom. quodlib. 1. ar. 15. Silvest. Reginal. Scot. & alii.

Quær. 10. An Abbatissa possit cogere monialem ad acceptandum, & exercendum ali, quod munus, non obstante pacto in contrarium, & soluta monasterio dote majore soluto ad hunc effectum.

Resp. Possit cogere, quia ea conditio est turpis, cum sit contra votum obediētiæ, quod debet promitti simpliciter in ordine ad omnia quæ sunt expressa in regulâ, ut docent omnes est D. Tho. quatenus igitur turpis, est relicta; unde prædicta monialis debet obedire facti alicuiusmodi professionis, & muneris. Nec obstat maioris dotis solutio sub ea conditione, cum enim ea sit turpis, sibi imputet monialis, qui enim facit, quod non debet, recipit, quod non oportet. *J. Indiana. §. offerri, ff. de act. empt. l. ex Bardon. in misal. Decr. 236.*

Quær. 11. An Superior possit imponere monialibus præceptum obediētiæ obligans sub mortali in materia levi.

Resp. Ex communi Doctorum sententia non potest: quia potestas Superioris non se extendit ultra terminos rectæ rationis, alioquin gravaret subditos iniuste, quia gravaret absque necessitate. Recta autem ratio dicit, quod præceptum a comodetur exigen-

F 3

tue

tia materia, quare si materia est levis, non potest præcipi sub mortali. Verum tamen est, quod materia ex se levis potest esse gravis respectu communitatis, & ratione finis, & in tali casu potest præcipi sub gravi, unde confertur obligatio gravis, quia est obligatio ad mensuram exigentia finis.

Quar. 12. An si Episcopus in virtute obedientia præcipiat monialibus, ne accedant ad jannam, ad evitandum aliquod incommodum, peccet monialis accedendo, quando certo lecit in tali casu non adesse periculum, ratione cuius præceptum est impositum.

Resp. Peccare, quia esto non ad sit periculum in illo casu, ad est tamen generaliter, & ut plurimum, & hoc sufficit, quia hæc fuit causa imponendi præceptum. Et ita docet Diana cum aliis in opere *Coord. 1. 7. trañ. 1. ref. 1. 32. n. 2.*

Quar. 13. Quænam sit forma faciendi præcepta obligantia sub mortali.

Resp. Variam esse formam, prout varii sunt ordines religionum, unde in unoquoque ordine inspiciendum est, quid quoad hoc statutum sit, aut usu indutum, illudque omnino servandum. Communiores tamen, & frequentiores formæ sunt, in nomine D. N. J. C. Christi, vel in virtute Spiritus Sancti, vel in virtute obedientia.

Quar. 14. An ex verbis præcipio, jubeo, strictè præcipio, sub præcepto in jura, absolute prohibeo, colligatur obligatio parendi sub mortali.

Resp. Negativè cum Medina, Lora, Vasq. Suar. & Säch. in *decal. lib. 6. c. 2. n. 26.* quia verba illa sunt indifferencia ad obligandum sub mortali, vel sub veniali, ut præceptum non furandi, non mentiendi in materia levi. Cùm igitur talia verba ex genere suo non obligent sub

sub mortali, debent determinari vel à gravitate materiae præcepte, vel etiam à pene impositione, ita quod si aliquid præcipiatur sub pæna excommunicationis majoris ipso facto incurrendæ, violatio talis præcepti erit censenda gravis, quia additio talis pæne satis ostendit, mentem Superioris esse obligare sub gravi, ut in simili advertit Sanchez *ubi supra n. 44.* Non tamen colligitur obligatio gravis, si excommunicatio sit sententiæ ferendæ. Ita Vasq. Navar. & alii, qui addunt, observandam etiam esse consuetudinem regionis, & religionis in modo loquendi, qui ex illa factis deducitur præcipientis intentio.

§. II.

De subiectione quoad Ordinarium.

Quar. 1. AN, & quomodo moniales subijciantur potestati Ordinariorum.

Resp. De jure communi, præcisè particularibus exemptionibus, & privilegiis Apolliticis. Regulares subijci originaliter Episcopo, rum jurisdictioni, *can. qui erit in fm. 16. q. 1. c. 27. a. perennis 16. q. 1.* De quibus per Oldr. *conf. 274.* Intelligitur autem hæc subiectio quoad iura Episcopalia, iuxta *Cap. consil. de relig. domib. & quoad obedientiam cap. cum licet de prescrip.* Unde etiam moniales de jure communi subsunt Ordinarium potestati. Modò autem ferè omnes Religiosorum Ordines obtinent de jure speciali plenariam exemptionem. Monialium vero Monasteria plurima etiam nunc plenè subsunt Ordinarium jurisdictioni, & quoad personas, & quoad bona temporalia, alia subsunt gubernationi.

Prælatorum sui Ordinis, & alia sunt immediate Apostolicæ sedis subiecta, ita tamen ut Episcopus tanquam Sedes Apostolica delegatus in utrisque exercet jurisdictionem in his, quæ spectant ad custodiam clausuræ, & in his ultimis exercet jurisdictionem etiam quoad gubernium spirituale, ut per Tiridentinum *off. 25. de Regular. cap. 9.* non verò temporale, ut ex declarat. *Sacr. Congr. quam refert Pasqual. in Laur. p. 1. num. 37. Barbof. & Tamburin.*

Quæ. 2. An moniales in his, in quibus subijciuntur Ordinario loci, subijciatur etiam eius Vicario Generali, & Capitulo, sede vacante.

Resp. Subijci etiam Vicario Generali, ut potest constituti unum, & idem tribunal cum suo Episcopo. Immo Vicarius generalis potest exercere in moniales jurisdictionem competentem Ordinario tanquam Sedes Apostolicæ delegato, quia delegatus Principis potest subdelegare, *cap. Pastoralis, & cap. fin. de offic. deleg.* Hæc pariter facultas transit in Capitulum Sede vacante, etiam quoad ea, quæ competunt Episcopo jure delegationis, licet enim universaliter loquendo, Capitulum Sede vacante succedat totum in his, quæ competunt Episcopo ex jurisdictione ordinaria, non verò delegata, juxta ea, quæ per text. in *cap. Pastoralis de offic. ord.* resolvunt Abbas, Pavin, & Tusch. fallit tamen, quando iurisdic-tio ex delegatione Sedis Apostolicæ in perpetuum committitur muneris Episcopali, quia supposita perpetuitate hujus delegationis, talis iurisdic-tio competit Episcopo ex officio, & est accessoria, immo pars jurisdictionis episcopalis, & per consequens ut talis transit in Capitulum, in quod, Sede vacante, transit per viam regulæ tota episcopalis iurisdic-tio.

iurisdic-tio, ut advertit Molin. *de justit. 6. tract. 5. disp. 11. sub n. 8. §. 9.* & ex eo Bartho-lomæ de off. & potest. Episc. alleg. 133. nu. 21. ex quo Tamburin. & Castro Pal. contra Garziam, Azor. Breun. Dian. & alios relatos à Pasqual. ubi supra.

Quæ. 3. An moniales exemptæ ab Ordinario jurisdictione possint ei se subijcere,

Resp. Non posse, quia privilegium exemptionis habet implicatum justitiam, scilicet Religionis, cui subduntur, & Summi Pontificis, qui eo ipso, quod illas eximit ab Ordinario jurisdictione, eas sibi subijcit, & constituit se immediatum earum Superiorem. Non possunt igitur tali privilegio renunciare, quia per huiusmodi actum jus Religionis, & Summi Pontificis laderetur. Et hoc adeo verum est, ut neque consensus totius Religionis possint inconvalescere Summo Pontifice se subijcere, tam quia privilegium exemptionis est connexum cum iure Pontificis, tum quia, cum sit papale, ipsi sine Pape consensu renunciari non potest, *cap. cum tempore, de arbitrio. Neque de consensu, & potestate Nuntii Apostolicis, aut Legati à latere, quia exemptio est de reservatis Pape, ac proprie Apostolicæ Sedis competit, Gloss. in v. exemptio de priv. in 6. C. in d. Abbas in c. ult. n. 5. cum Apost. de consensu. ut si. vel invari.*

Quæ. 4. Quibus de causis moniales exemptæ debeant à Sede Apostolica subijci jurisdictioni Ordinarii.

Resp. Ex quacunque rationabili causa, Faber. *instit. de his qui sunt sui, vel ali. iur.* Et maxime hoc faciendum videtur, quoties apparet, Superiores adeo male tractare illas, ut reputari possit abusus jurisdictionis. Hostien. communiter approbatus in *cap. licet enim n. 9. de*

130 De subjecl. quoad Ordinarium.
fissa. Insuper quando constat, Prælatos Regulares causam præbuisse disensionibus inter moniales, & in eas se ire, Roman. cons. 37. n. 1. Vell si moniales expensis graventur, Guido Papa dec. 62. & Prælatorum administratio tendat in destructionem monasterii, cap. Venerabili, ubi Gloss. v. suspecti de off. deleg. c. 2. Item si interveniat scandalum exitumque frequenti collocazione regularium cum monialibus, que restituti scandalosa est, ita oportuno eget remedio, atque ad eod. moniales sub horum regularium cura non sunt amplius relinquendæ.

Quæ. 5. An moniales pro constructione novi Monasterii indigeant licentia Episcopi.

Resp. Indigere, & decernitur a Concilio Trident. sess. 25. cap. 7. de regular. in fin. & notant Navar. Bard. Tambur. & Cesp. Ita quod neque Vicarius generalis potest sine speciali mandato licentiam hujusmodi impertire, quia est de Majoribus, Selloius in seless. canon. c. 9. nu. 4. ubi refert decusum a Sac. Congreg. 21. Julii 1620. Vicarium verò Capitularem posse prædictam licentiam concedere, affirmat Cesp. de exempt. regul. c. 1. dub. 22. n. 5. negat Patru. in Laurent. n. 566.

Quæ. 6. An in concedenda dicta licentia debeant servari forma præscripta à Clemente VIII. & Gregorio XIII. scilicet, quòd prius vocentur, & audiantur Prælati conventuales locorum, ubi edificandum est monasterium, & alii interesse habentes.

Resp. Affirmant Donatus & Tamburin. de jure Abbatis. disp. 33. q. 1. n. 4. quia in dictis decretis præscribitur forma ad dandum consensum pro novo monasterio, sive sit virorum, sive mulierum. Negant Cesp. & Lexana, quia verba decreti loquuntur de religiosis monachis &c. non de mulieribus, Distinguit Pasqual.

qual. ubi supra num. 479. Si moniales non mendicant, non videntur comprehendi eorum monasteria sub forma dictorum decretorum, quia non possunt religiosi præexistere, ubi asserre præjudicium, neque quaritando, neque divertendo concursum ab eorum Ecclesiis. Si verò quaerunt elemosinas, quia possunt præjudicium asserre pro elemosinarum diminutionem, idè sunt cæteri religiosi audiendi.

Quæ. 7. An Episcopus, antequàm erigatur nova monasteria, debeat vocare, & audire etiam Prælatos Monialium exemptarum.

Resp. Affirmat Cesp. c. 23. dub. 353. Movetur ex verbis Constitutionis, in qua, postquam Summus Pontifex præcepit non esse erigendos conventus alii vocatis, & auditis aliorum in eisdem civitatibus, & locis existentium conventuum Prioribus seu Procuratoribus, subdit: Et alii interesse habentibus. Sed alii interesse habentes sunt etiam moniales exemptæ, præcipue quæ ex elemosinis vivunt, ergo ex vi Constitutionis etiam Superiores illarum sunt vocandi, & audiendi ab Episcopo, & hoc etiam in constructione monasterii virorum. Videtur tamen oblatre præxis, quæ omnino servanda.

Quæ. 7. An Episcopus possit indulgere monialibus, ut intra septa monasterii fervent Eucharistiam.

Resp. Non posse, siante decreto Tridentini sess. 15. de regul. c. 10. Putat nihilominus Rodriquez, quòd Concilium solum prohibeat, quòd Eucharistia fervetur intrâ claustra, & proinde possit conservari tam in Ecclesia exteriori, quam interiori ex privilegio Clement. VII. per quod conceditur monialibus Fratrum Minorum, quòd possint in Ecclesia interiori

in loco decenti habere Eucharistiam, sicut habent in exteriori. Verum hoc esse contra mentem Concilii, declarat vit Sac. Congregatio Tolosana apud Pignatel. r. 8. cons. ult. § 3. n. 6. quae sic habet; *Santissimum Eucharistia Sacramentum, non in Choro monialium, sed in Ecclesia exteriori conservetur, non absente quacumque consuetudine contraria, nec potest in vestra illius parietis, qua dirungit Chorum Monasterii ab Ecclesia, retineri, & ubi consuetudo inolevit, omnino tollenda.*

Quaer. 9. An moniales Ordinario subiectam subiaceant casibus, & censuris, quae ipse Ordinarius generaliter reservat pro tota diocesi, etiam si de ipsis Monialibus non fiat expressa mentio in Edicto reservationis.

Resp. Vitum est aliquibus, quod non, precipue Cespedes r. 4. 23. dub. 357. num. 3. Quia edictum reservationis in universali nihil operatur pro monialibus, cum enim ipsae sint communitas distincta à cæteris; & vivant secundum speciales leges, & regulas, debet Episcopus ipsis insistere in ordine ad speciale regimen iuxta emergentiam regulae ipsarum, & idem, quae facit in ordine ad dioecesim secundum universalem directionem, non se extendunt ad moniales, quae non subduntur ipsi, in ordine ad talem directionem, sed in ordine ad specialem. Unde ex eo quod ferat edictum reservationis universale, quia procedit ex generali directione, non autem ex speciali, secundum quam preest monialibus, non dat vim tali edicto in ordine ad ipsas. Adde, quod in materia stricta, & odiosa, qualis est casuum reservatio, verba, quae possunt accipi in genere, & àn specie, debent in specie accipi, ut per Seraphin dec. 83. nu. 7. Unde, licet edictum reservationis possit accipi in genere, scilicet tam

pro

pro secularibus, quam pro monialibus subiectis, nihilominus utpotè odiosam debet pro secularibus tantum accipi.

His tamen non obstantibus non est à communi sententia recedendum, quam tenentur Diana, & Bordon. in *Miscell. decif.* 419. Quia edictum, reservationis est generale. & aptum comprehendere etiam Moniales; unde succedit regula, quod, quando mens verifimilis disponentis, & subiecta materia concurrunt cum verborum indehnita generalitate, tunc veniunt omnes illi, ad quos he potest extendere dispositio, Rvin. *cons.* 227. nu. 4. Quod autem edictum reservationis sit aptum comprehendere moniales, patet, quia reservatio pertinet ad disciplinam christianam, ut fides retrahantur à peccatis, qua disciplina indigent etiam moniales, quare edictum debet illas quoque comprehendere, maxime quia si etiam ipse communicant cum cæteris sub eodem Pastore, & capite, debent etiam in obligatione generalis edicti communicare.

Quaer. 10. An etiam moniales exempti subdantur casibus Episcopo reservatis.

Resp. Afirmat Tamburin. in *expedit. moral. explicat. lib. 5. de poenit. tract. de casib. reserv. cap. 3. num. 4.* in iuxta Constitutionem Insuperabili Gregorii XV. in qua statuitur, etiam Moniales exemptas non alios quam ab Episcopo approbatos habere posse in Confessorios; unde in eert, posse Episcopum restringere dictam approbationem; & Confessorium, quem dictis monialibus concedit, limitare, ne valeat absolvere ab hoc, vel illo peccato, qua ratione iam hæ moniales subiacent reservationi Episcopi. Cum ergo hodie Episcopi semper approbent Confessorios sub restrictione, ne absolvant à reservatis, quon-

quon-

quando contrarium non exprimitur, eodem modo præsumuntur approbare hos Confessarios monialium, quamvis exemptarum.

In contrarium est communis sententia, quam amplector. Quia dispositio casuum reſervatorum non extenditur ultra territorium, juxta communem doctrinam in cap. ut animarum de consuet. in 6. Cùm ergo monasteria monialium exemptarum tam ratione sui, quam ratione personarum sint plene exempta, non secus ac si essent extra territorium, ut per Bonacin Bordon, & alios; constatque ex diversis privilegiis Summorum Pontificum, præcipue Sixti IV. B. l. 1. apud Confess. ad ipsa non potest se extendere episcopatum casuum reservatio.

Neque valet, quod possit Episcopus non approbare quoad reservata confessarios monialium exemptarum, quia potest ferre iudicium quod non sint idonei quoad illa, qua ratione prædictæ moniales subiacent reservationi Episcopi. Non valet, inquam, nam delegationem Episcopi non se extendere ad limitatè approbandum Confessarios quoad reservata suadet. Primo, quia per Constitutionem Clementis X. *Aspernas*, & Sacre Congregationis declarationes, facultas approbandi Confessarios regulares se extendit tantum ad tempus, locum, & personas, de criminibus vero nihil disponitur; & merito, eam quo ad hæc sit sufficienter proviſum per reservationem, quoad sæculares quidem per reservationem Episcopi, quoad exemptos vero per reservationem sui Prælati.

Secundò quia facultas delegata Episcopis ad cognoscendum de idoneitate Confessorum regularium non est trahenda ad subiciendas moniales quoad reservata, concessa enim

juris-

jurisdictione in certo casu, censetur in ceteris prohibita, l. cum Prætor. ff. de iudic. *Rivinald. qua. conf. 516. num. 20.* Et delegatio est stricti iuris, *Rota decis. 28. n. 1. de del. & contum. in nov.* adeoque restringenda ita ut minus, quam fieri potest, lædat exemptionem, per regulam *in qua de regul. jur. in 6.* maxime quando potest in uno casu sortiri suum effectum, *Cephal. conf. 104. num. 1. p. 1. cum adductis à Rota decis. 563. num. 1. p. 1.* prout in præsentis potest enim Episcopus cognoscere de idoneitate Confessarii, & illum approbare, si idoneum, reprobare vero, si minus idoneum repererit, absque eo quod procedat cum limitatione offensiva exemptionis monialium.

At dato etiam citra veritatis præiudicium quod possit prædictos Confessarios limitatè approbare quoad reservata, in tali casu debet hanc limitationem exprimere, scilicet exprimere debet limitationem quoad tempus, locum, & personas, quando intendit limitare quo ad illa. Et ratio est, quia limitata utpote derogativa exemptionis, atque ad eò stricti iuris, non præsumitur, *Rota decis. 23. num. 19. part. 1. recens.* Cùm nimis odiosum sit auferre exemptiones, & privilegia, quæ post concensionem non dicuntur contra jus, sed de iure, l. ff. de consuet. *Prætor. Cæsar. de Grass. decis. 1. num. 6. Gonzal. ad regul. 8. glof. 36.*

Nec sufficienter deducitur limitatio quoad reservata per hoc, quod Confessarii exemptarum approbentur sicut cæteri; atque adeo cùm cæteri Confessarii approbentur semper cum restrictione, ne absolvant à reservatis, nisi aliud exprimat, illi quoque sub eadem restrictione censentur approbati. Nam licet verum sit, quod cæteri Confessarii non possint absolvere à reservatis, nisi aliud exprimat, hæc

hæc

hæc tamen reſtrictio non provenit à limitata approbatione, ſed à lege reſervationis, quæ valde differunt inter ſe; prima enim reſpicit idoneitatem, ſecunda vero cadit ſupra juridictionem; unde ſtare poteſt à ſoluta approbatio cum reſtrictione ſacraſtralis in ordine ad reſervata, ut patet in Parochis, quia jure ſunt à ſolutè approbati; & tamen abſolvere à reſervatis non poſſunt.

Et quod cæteri diœceſis Confeſſarii non approbentur cum reſtrictione approbationis, conſtat etiam ex praxi; nam quilibet illorum virtute jubilee abſolvit à reſervatis Epifcopo aliſque nova approbatione, qua neceſſario indigeret, ſi antecederet ad jubileum non fuiſſet etiam quoad reſervata approbatus idoneus; nam privilegium jubilee requirit tanquam de forma approbationem ordinarii, atque adeo approbationem ad reſervata; non enim ſufficit qualicumque approbatio, ſed debet eſſe approbatio in ordine ad illum eſſe. Quam ad quem eligitur Confeſſarius, quod non verificaretur, ſi in antecedenti approbatione fuiſſet exclusus à reſervatis; ut fatetur idem Tamburinus *lib. cit. cap. 5. §. 2. n. 30.*

Quæſt. 11. An moniales non exemptæ incidant in calum reſervatum Epifcopo non comedendi carnes diebus prohibitis ab Eccleſia ſi in aliis diebus, in quibus ex voto, vel obſervantia prohibentur; carnem comedant.

Reſp. Non incidere, ita Sanchez & Mazzuchel. quos reſert, & loquitur Cefped. *lib. 355.* quia tunc peccant quidem contra regulam, vel contra votum; non autem contra Eccleſiæ præceptum; unde non habet locum reſervatio; quia aſſicit comellionem carniſum præcepti eccleſiaſtici violativam. Si vero moniales teneantur ex vi voti, & regulæ abſol-
ſine.

ſinere à carnis die veneris, & Feſtum Natalis Domini incidat tali die, tunc comedendo carnes incidunt in caſum reſervatum, quia adhuc viget præceptum reſpectu eorum, qui in tali die tenentur ex vi voti, vel regulæ à carnis abſolvere, ut habetur *in cap. final. de abſolv. jejun.*

Quæſt. 12. An Epifcopus ut Sedis Apoſtolicæ delegatus poſſit reſervare caſus circa clauſuram in ordine ad moniales exemptas, v. g. ne cum ſæcularibus loquantur in officio aperto &c.

Reſp. Poſſe. Ita Baucius; quia ex vi delegationis factæ Epifcopo circa clauſuram tam materialem, quam formalem; ut videbimus ſuo loco, ceſſat in illis quoad clauſuram privilegium exemptionis, atque adeo quoad hoc etiam illæ ſubduntur Epifcopo ſicut cætere Moniales, ratione igitur illius ſubjectionis poterit Epifcopus reſervare caſus ad materialem clauſuram ſpectantem, quia ſua iurisdictionis limites non excedit. Ex quo ſequitur, quod in caſu contraventionis, Moniales ſunt abſolvendæ ab Epifcopo non autem à proprio Præſbitero, idque ex decreto Clementis VIII. expreſſe prohibente omnibus Regularibus, ne abſolvant vi cujuſcumque privilegii ipſis conceſſi à ſeſibus ordinario ſpecialiter reſervatis; quod decretum, cum loquitur in deſinitè, utique comprehendit etiam reſervata Monialibus, juxta regulam generalem, Lex generaliter loquens generaliter debet intelligi Scio, Paſqualinum, quem ſequitur Diana *l. 7. in opere conſil. tract. 1. reſp. 327. num. 2.* negativa ſententiæ ad hæretic, quia putant diſti Doctores, quod delegatio conceſſa Epifcopis à Tridentino in ordine ad clauſuram monialium exemptarum ſit ſolum in foro
exter-

externo, quod probare præterdunt ex verbis ipsius Concilii. *sess. 25. de Regular.* Ego tamen à priori sententia non recedo.

Quar. 13. An moniales subdantur Episcopo quoad officialium Monasterii electionem.

Resp. Negativè, sed electionem spectare vel ad Abbatissam, vel ad Conventum, juxta ipsarum constitutiones. Constat ex Sacræ Congregationis decreto relato à Pasqual. in *Lauret. n. 770.* Officialia hujusmodi ad nutum Abbatissæ vel Conventus possunt amoveri, ut ex Concilio Trident. *sess. 25. cap. 2.* notant Bordon. Sigismund. & Donat. qui addunt posse etiam sine causa amoveri, hoc enim est esse ad nutum amovibiles, nam si requireretur causa, essent solum amovibiles ex causa, non ad nutum. Immo quod monialium procurator de triennio in triennium mutari debeat, extat speciale decretum Sac. Congreg. *sub die 31. Junii 1615.* ut refert Aldan in *comp. canon. resol. lib. 4. tit. 2. n. 10.* Precedit autem non de procuratore ad lites, sed de procuratore administrante bona monialium, nam inhæret decreto Concilii *4. sess. 25.* quod procedit tantum de administrante bona temporalia. Pasqual. *ubi supra.* Adverendum ex declaratione Sac. Congr. Episc. *sub die 22. Augusti 1605.* non posse religiosos cujuscumque gradus eligi in administratores bonorum monialium.

Quar. 14. An moniales etiam exemptæ subdantur Ordinario loci quoad bonorum suorum administrationem.

Resp. Subsistere in eo, quod potest Ordinarius ex causa rationabili monere Prælatos regulares, ut amoveant ab administratione bonorum monialium eos, qui ad tale munus deputati sunt, ipsique Prælati id facere detrectantibus, aut negligentibus, ipsemet Ordinarius

amo.

amovere potest quoties, & quando opus esse judicaverit. Subdantur etiam in eo, quod singulis annis, adhibitis etiam Prælati regulariibus, potest à præfatis administratoribus exigere rationem administrationis, & ad id eos compellere juris remediis, ac, si forte delinquentes circa administrationem reperti fuerint, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus punire. Patet expressè ex Bulla Gregorii XV. *Inscriptabilis.*

Quar. 15. An regulares concionaturi monialibus exemptis ad crates teneantur benedictionem petere ab Ordinario.

Resp. In rigore loquendo videti, quod non. Quia Concilium Trident. *sess. 5. c. 2. de reform. & sess. 22. c. 4.* & Bulla Gregorii XV. *de privilegi. exempt.* loquuntur de concionatoribus, & de prædicatione in Ecclesiis, atque adeo de publicis concionibus, seu sermonibus, quales non sunt sermones, qui fiunt apud moniales januis clausis, nam sunt potius private adhortationes, & ideo non videntur sub his dispositionibus includi. Pasqual. *ubi supra. n. 625.* qui citat Celsed. & Lezan. Quod etiam videtur sentire Bordonus in *conf. regul. res. 7. n. 33.* etià si moniales, apud quas habentur prædicti sermones, non sint exemptæ. Nihilominus potest tamen esse benedictionem ab Ordinario, si ve concio habenda sit ad crates monialium exemptarum, si ve non exemptarum, etiam januis clausis, & nullo sæcularium audiente, expressè decernitur in Constit. Clementis X. quæ incipit *Supra rosa.*

Qualiter autem moniales, etiam exemptæ, subjiciantur ordinariis quoad puellarum educandarum, & Novitiarum receptionem, professionis emissionem, Confessariarum approbationem, festorum, jejuniorum, censura-

120 De subiectione erga Prælatum Reg.
suaratum, interditi, & clausuræ observan-
tiam, suis in locis refertur,

§. III.

De Monialium subiectione erga Præ-
latum Regularem.

Quæst. 1. AN potestas Prælati Regularis in
moniales sibi subditas sit ordi-
naria, vel delegata.

Resp. Est ordinaria, quia illi compe-
tit ex officio, & est perpetua, quæ duo con-
stituunt potestatem in esse potestatis ordina-
riæ, ut notant communiter Doctores. Ex
quo fit, quod sit etiam delegabilis, ut firmat
in terminis Rodrin. r. 2. q. 27. art. 10. Illa verò,
quæ competit Prælati locali, reputatur
communiter delegata; nam ex officio com-
petit Generali, aut Provincialibus Ordinis.
Superioribus verò localibus committitur per
delegationem: ut in casibus frequentius oc-
currentibus possint oportune providere.
Unde iuxta hanc sententiam non possunt lo-
cales Prælati regulares talem facultatem al-
teri committere, quia delegatus non potest
subdelegare.

Quæst. 2. In quibus moniales exemptæ sub-
dantur suo Prælati Regulari.

Resp. Subdi ferè in omnibus, in quibus sub-
dantur Ordinatio moniales ipsi subiectæ,
unde de utrisque proportionaliter discurre-
dum. Et insuper subdantur in omnibus, in
quibus subdantur viri religiosi, quoniam tam-
en patitur conditio texus femine, & quan-
tum ad ea, quæ statui monialium esse possunt
proportionata.

Quæst. 3. An Prælati regularis habeat in
mo-

moniales subditas potestatem non solum
directivam, sed etiam coercitivam, & ju-
dicialem.

Resp. Affirmativè; patet ex usu, & sua-
detur ratione; nam omnis communitas, ut
sit ordinata, debet posse dirigi in sanam finem
per congrua media, ut Theologi communi-
ter cum D. Thom. 1. 2. q. 92. a. 2. Ergo debet
in Prælati regulari residere potestas coacti-
va, & judicialis, tanquam medium congruum,
& principale dirigendi monialium commu-
nitatem in regularem observantiam; attenda
enim humane conditionis imbecillitate, par-
rùm esset hortari moniales verbo, nisi cog-
erentur imperio. Ita Suar. 1. 2. de relig. tr. 8. l.
2. c. 9. n. 1. docens postea, quod, quamvis Præ-
latus religionis ex vi talis status habeat so-
lum potestatem coercendæ modo paterno, &
iuxta limites regulæ; ratio tamen jurisdic-
tionis ecclesiasticæ habet potestatem coerciti-
væ episcopalem, idque ex usu, & privi-
legio omnium religionum exemptarum. In
usu tamen huius jurisdictionis habenda est
ratio consuetudinis, cum vilius possit con-
tingere, quod tota jurisdicção sit in Prælati
religioso quoad omnia delicta, vel quod ali-
qua sint Episcopo reservata, vel quod in ut-
trisque sit cumulativè.

Quæst. 4. An moniales regularibus sub-
iectæ subdantur casibus in religione refer-
vatis.

Resp. Quod sic; tum quia sunt pars ejus-
dem Ordinis, & subdantur Prælati regulari
tandem capiti, sicuti subdantur cæteri reli-
giosi; tum quia moniales subijciuntur omni-
bus constitutionibus, & ordinationibus sa-
cis à Prælati regularibus, quando moniali-
bus earum materia potest accomodari. Mi-
rand.

tand. q. 3. n. 3. de Monial. Ergo etiam subji-
cuntur casuum reservationi. Ceipied. & Bor-
don. *conf. regul. ref. 37. n. 4. 3. C. 44.* ubi etiam
advertit, & probat ex decreto Clementis
VIII. & declaratione Sac. Congreg. 7. Julii
1617. quod, sicuti Prælati regulares quoad
religiosos non possunt sibi reservare casus, ne-
que censuras nisi de consensu capituli, ita ne-
que poterunt sine prædicto capitulo consensu
casum aliquem, aut censuram reservare quo-
ad moniales subditas, quia sicuti illæ eodem
modo ipsis subiciuntur ac viri, ita eodem
modo debent ligari.

Quar. 5. An Prælati regularis de bonis
monialium sibi subditarum possit disponere
in casibus aliis permisis, etiam contradi-
centibus monialibus.

Resp. In contrahibus gravioris momenti
non posse, sicuti Abbatis, cui immediate
honorum monasterii cura incumbit, indiget
in his casibus proprii capituli consensu, a for-
tiori indigebit Prælati regularis, cui mi-
nus proximè prælatorum honorum incumbit
administratio. Maxime quia huiusmodi con-
sensus inductus est favore monasterii, atque
adeo favore publico; quando autem con-
sensus respicit favorem publicum, requiritur
pro forma actus, ut tradunt communiter
scribentes in *l. si quis mihi §. i. ff. de*
acquir. hered.

Quar. 6. An Abbates habentes usum bal-
dachini possint illud erigere in Ecclesiis mo-
nialium sibi subditarum iis vicibus, quibus
conceditur.

Resp. Quod sic; nec possunt ab Episcopis
impediri; ita Ceipied. & Squillan. quos re-
tere, & sequitur Pasqualig. ubi *supra* n. 396.
Quia declaratio Sacre Congregationis habet,
quod

quod possint ut in suis Ecclesiis propriis?
Ecclesiæ autem monialium subditarum sunt
proprie ipsorum; cum ibi habeant iurisdic-
tionem; unde non extenditur jus baldachi-
ni extra locum iurisdictionis.

§. IV.

De subiectione quoad canonicam vi-
sitationem.

Quar. 1. AN Prælati monialium tenean-
tur eas visitare, & quando.

Resp. Tenent, & quidem singulis annis, pa-
tet ex Clemente. 2. *Attendentes de stat. monac.*
ubi statuitur, quod monasteria monialium
Papæ immediate subiectarum visitari debeant
ab Ordinario loci Apostolice auctoritate;
non exempta à proprio Ordinario, sed prop-
ria potestate, exempta verò à propriis Præ-
latis regularibus. Hęc facultas competit per
speciale mandatum etiam Vicario generali,
nec non capitulo, Sede vacante, quia, ut su-
perius diximus, in his, in quibus moniales
subici possunt, pariter visitari.

Quar. 2. Quid observare, quid cavere de-
beant Prælati in monialium visitatione.

Resp. Quam maxime attendere debent,
ut omnia paterna charitate fiant, suaverit
curando ipsarum vulneribus mederi, & vi-
tia omnia ab illis dulciter revelli, quod habe-
tur in *cap. licet plurimque dist. 5.* Item debent
de tempore visitationis præmonere monia-
les, ne eas imparatas invadant, nisi aliud
suadeat necessitas, vel rationabilis causa.
Jo: Andre. & Fusch. *de visit. lib. 1. cap. 4. n. 4.*
Abstineant à juramento exigendo (nisi ex
particularibus religionum statutis aliud ser-
vetur)

144 De subjectione quoad canon. Cr.
verum *cap. Romana Ecclesia* §. *Sane de caus.*
Advertant tamen Spatharius, & Resta in *di-*
rect. visitat. quòd, ubi opus fuerit, poterunt
moniales præcepto, & excommunicationis
pœna ad aperiendam veritatem compelli.
Crimina occulta nullatenus interroganda,
nisi de illis infamia aliqua, vel probabilis
suspicio præcedat. Non prohibetur tamen
de meritis, seu demeritis monialium, que
eligi possunt in Abbatissas, perquirere, etiam
nulla præcedente infamia. Caveant insuper,
ne ex his, que in hac generali inquisitione de-
feruntur, procedant ad pœnam, sed tantum
delinquentes moneant, ut corrigantur; ter-
reant minus, ut cautius agant; quia in hoc
casu Prælati non se habent tanquam iudices
ut puniant, sed tanquam Patres ut corri-
gant; & fructus visitationis est potius emen-
datio, quam pœnitio, ut notatur in *cap. in-*
quisitoribus de accus. & ex Angelo notat Lezza-
na *cap. regular. c. 1. cap. 27. n. 3.* Ingrediens
ad visitandam claustram non introducat
sæculares extra necessitatem in monasteria,
cap. ut juxta de offic. ordin. munera quantum-
vis minima nec ipsi, nec suorum quicumque
recipient, Trident. *sess. 24. de reform. cap. 3.*
à quibus abstinere etiam debent hujus visita-
tione; dum monasteriis visitatis discedunt,
Genues. *cap. 35. num. 5.*

Quæ. 3. An moniales exemptæ possint
resistere ordinario loci volenti eas quoad
claustram visitare.

Resp. Non posse, ita ex communi praxi
colligitur, & habetur ex decisione, quam ex
Gallicto adducit Barbosa *de offic. Episc. alleg.*
172. n. 7. Immo potest ordinarius non tantum
visitare moniales exemptas quoad claustram,
quoties expedire iudicaverit, sed etiam
illas

illas de spectantibus ad claustram interroga-
re, Sac. Congreg. 25. *Februarii 1563.* Nec
possunt ipsi regulares, quibus subfunt monia-
les, impedire, etiam si alias monasterium
illud nunquam fuerit visitatum, eadem, Sac.
Congr. 24. *Novembris 1637.* Ita quòd monia-
libus, aut regularibus visitationibus obstantibus
potest Episcopus resistere frangendo fores
monasterii, & vim vi repellendo, Fuscus
lib. 2. de visitat. cap. 19. Immo tamen moniales,
quam alii impedientes incidunt in excommu-
nicationem latam in *d. Clement. Attendenti.*
Ad eam tamen incurrendam requiritur præ-
sumptio, cum in textu adhibeatur verbum
presumpterint, & præcedere debet monitio ex
videlicet textus, ibi, *Nisi moniti respiciant.*
Nec sufficit, quòd dicta monitio fiat antequam
apponatur impedimentum, sed debet
ipsi antequam, Bonac. *disp. 2. de cens. particu-*
laribus, quest. 2. par. 4. num. 4. moneans *num. 2.* re-
quiri triplicem monitionem, vel unam pro tri-
plici, quia hoc est de stylo iuris canonici, nisi
aliud necessitas suadeat. Et talis monitio fieri
debet ab ipso monialium visitatore, qui ius
peditur, aut ab eius superiore, quia debet
esse iuridica, Supradicta excommunicatione af-
ficit etiam impedientes visitationem à Præ-
lati regula ribus intentatam.

Quæ. 4. An Episcopus possit visitare sæcu-
lares, seu regulares exercentes curam ani-
marum personarum sæcularium in Ecclesiis
monialium exemptarum.

Resp. Posse juxta decretum Concilii Tri-
dent. *sess. 24. de regular. cap. 13.* & Gregorii
XV. *constitut. de exempt. privil.* in iis enim, quæ
ad curam spectant animarum, vel in depen-
dentibus ab illa, subfunt Episcopo, ut docent
Campanil. & Barbosa; unde si, dum Episcopus

pus ingredi voluerit ob causam prædictæ visitationis, reuocant exempti, vel exemptæ moniales osium claudendo, licebit illi osium infringere, Innocēt. Abbas, Campanil. & Fulcus; & contra huiusmodi impedientes in actu illa. te violentiæ, nulla præmissa monitione, excommunicationem ferre, Genuen. Campanil.

Quæ. 5. An moniales in actu visitationis de regulari obseruantia à Prælato interrogatæ teneantur sub mortali respondere.

Resp. Teneri ex Texeda relato à Diana in opere coord. l. 7. tract. 2. res. 302. Quia Prælatus in visitatione tenetur sub mortali culpa in obseruantia de constitutionum obseruantia, quia tenetur sub mortali promouere bonum commune, ad quod promouendum prædicta obseruantia est maximè necessaria. Tenebuntur igitur eodem modo etiam moniales veritatem Prælato interroganti aperire, quia ad ipsas quoque spectat bonum commune promouere, cum tamquam partes teneantur bono totius cooperari.

Neque valet quod regularæ, & constitutionum transgressio est quid leve, quia ut plurimum regularæ, & constitutiones vel ad nihil obligant, vel tantum obligant ad veniale; quare moniales celando huiusmodi transgressiones Prælato, quamvis iuridicè interroganti, non peccabunt mortaliter: mentiuntur enim in re leui: Repondeo; quod licet regularæ, & constitutionum transgressiones in se sumptæ leues sint, attamen si spectentur in ordine ad bonum commune, dicendæ sunt graves, quia gravitas culpæ non semper, & absolutè à gravitate, & nobilitate materiæ metienda est, sed etiam à gravi, & necessaria exigentia finis pensanda.

Quæ. 6. In quibus casibus excusentur moniales.

nia.

niales à criminibus in visitatione generali denunciandis.

Resp. Excusari quando peccatum est emendatum, quia delictum non queritur, nisi ad delinquentis emendam, qua interveniente cessat finis denunciationis. Ex quo sequitur non esse denuntianda delicta multis annis commissa, quia ex lapsu multæ temporis, quale est spatium trium annorum ex Mascardo, præsumitur emendatio, nisi aliunde constet de reincidentia. Item excusantur, si criminum notitia sit ex auditu à leuibus personis, quia talis notitia nullam generat fidem. Neque tenentur cum proprio, vel personæ denunciandæ detrimento in casibus, in quibus lex naturalis excusat ab obedientia; neque si sciant sub secreto naturali, nisi delictum in publicam monasterii perniciem vergeret; neque si ipsis constet, vel quod Prælatus nullum apponeret remedium, quia necmo tenetur ad opus inutile, vel quod alii, à quibus audierunt delictum, denunciarent; quia cessat finis denunciationis. Neque si delictum sit occultum, & nulla præcedat vel suspicio probabilis, vel infamia, quia sicut Prælatus non potest interrogare, neque moniales tenentur denunciare, nisi velint manifestare peccatum Prælato ut Patri secretè, ad emendationem; semper tamen præmittenda est correctio fraterna, si sit opportunitas, & spes emendatæ, quia illa est de iure divino, Lezana qu. regular. 2. 1. cap. 27. num. 2.

G 2

§. V.

§. V.

De subjectione quoad penas.

Quar. 1. **A**N Moniales subiciantur penis iure communi latis contra regulares, seu religiosos ecclesiasticos.

Resp. Subiacere in materia ipsis monialibus proportionata, quia sub sexu masculino comprehenditur taminiōis, etiam in materia odiosa, & penali, ut alijs relatis probat Sanchez. in decal. lib. 6. cap. 16. §. 39. Quod si moniales sint exemptæ, subiacet etiã penis latis contra regulares ordinis, siue pœnæ latae sint iure pontificio, siue iure ordinis proprio, quia vere sunt subditæ, & membra illius. Non tamen subiacent penis latis ab ordinario, quia sunt extra spheram eiusdem iurisdictionis, nisi dictas pœnas ferat tanquam sedis Apostolicæ delegatus, & ex speciali facultate ad hunc effectum commissa.

Quar. 2. Quibus excommunicationibus, & quibus in casibus subiciantur.

Resp. Subiciuntur excommunicationi majori Pontifici servatæ appellantes ad iudices incompetentes, siue ad competentes in casu non permisso, ex Bulla Clementis VIII. in ordinis 110. Apostatantes a religione, ex specialibus ordinis privilegijs, ex Bulla S. Pii V. anno 1563. Procurantes abortum ex Constit. Sixti V. siue abortum alterius procurant, siue etiam proprium, contra Avilam, Naldum, & alios. Inducetes aliquem ad promittendam electionem sepulturæ apud ipsas, ex Clement. cupientes de penis. Petere, vel exigere quoquo modo præsumentes in novitium receptione, siue ante, siue post prandia, seu pœnas ioculias,

lia, aut alia, etiam ad usum pium deputata, vel deputanda, ex extraver. sanz de Simon. le invicem percipientes, ex can. si quis laudante diabolo 17. q. 4. idque siue sint professæ, siue novitiæ, siue couerſæ, & etiam si se ipsas iniuriōse, & ex ira percuciant, secundum aliquas, quod negat alii cum Navar. cap. 27. num. 73.

Item subduntur excommunicati noni majori, non tamen reservatæ, cogentes locum ad ingressum religionis aut ab ipso retrahentes, ex Concil. Trident. sess. 29. de regular. cap. 18. Temere habitum deponentes, ex cap. ut periculosa ne cler. vel monach. in 6. Violantes interdictum, aut cessationem à divinis, ex Clement. 1. de sent. excom. in 6. Indebite sibi usurpantes decimas earumve solutionem impediētes, ex Clement. 1. de decimis, & oppositum sentit Bonacina de censur. in part. disp. 2. q. 8. p. 12. v. 2. Post professionem matrimonium contrahentes, ex Clement. 1. de censur. c. affinit. Recipientes novos conventus sine licentia Papæ, aut receptos alienantes, ex cap. unic. de excess. prelat. in 6. Indebite alienantes bona monasterii prohibita alienari, ex Bulla Pauli II. Ambrosia. In electionibus non abſentes ab iis, quæ genere possunt discordias, ex cap. indempnitatibus de elect. in 6.

Item subduntur excommunicationi serendam vacantes negotiationi iure communi Ecclesiasticis prohibita, ex cap. secundum ne cler. vel monach. & insuper amittunt privilegium immunitatis ab oneribus in se, & bonis proprijs. exemptionem scilicet à tributis, & gabelis, ex cap. fin. de via. c. hui. cler. Quod tamen non habet locum, nisi post triennium monitionem ex Silvestro, & soltam

quandiu non desistit in negotiatione. Neque supradictis penis subiacent exercentes semel, aut iterum negotiationem, parvitate materię excusante; neque exercentes per alios, quia cessat periculum peccandi, quod est ratio prohibitionis, ex Tabiena, Armilla & aliis penes Fillincium, qui sentit oppositum, nisi paupertatis, aut necessitatis ratio excuset.

Quar. 3. An moniales subiaceant suspensionibus, & quando.

Resp. Subiacere, non quidem quibuscunque, sed illis tantum, quæ juxta conditionem status, & sexus possunt ipsis adaptari. Quare suspenduntur ab officio ad arbitrium Ordinarii Abbatis, ipsum de professione faciendam à novitia non præmonentes, ex *Concil. Trid. d. sess. 25. cap. 17.* Suspenduntur pariter ab officio Præfidentis monasterii concedentes bona conventus ad vitam dantis, aut recipientis, vel ad certum tempus, ex *Clemen. 1. de reb. eccl. non alien.* Suspenduntur ab omni actu capitulari recipientes aliquid ex pacto, & capitulariter pro professione, ex *extrav. Jani de Simon.* Item suspenduntur à receptione religiosarum in eodem Ordine admittentes ad professionem anno probationis nondum expleto, ex *cap. non solum de regul. in 6.*

Quar. 4. Quibus aliis penis subiaceant.

Resp. Subijci privationi vocis ad biennium, si contra Concilium Tridentinum delinquant circa paupertatem, ex *rod. Cone. d. sess. 25. cap. 2.* & si sint proprietarie, privantur ecclesiastica sepultura, ex *cap. ad monasterium de statu monachi.* & communione alta ris, ex *cap. monachi eodem tituli.* Subiacent privationi vocis & aliis penis, si dent expectativam loci primò vacaturi puellæ ad religionem reci-

recipiendæ, *Sac. Congregat. decreto relato à Quaranta in Bullar. part. 262.* Privantur officiis, & dignitatibus, si indebitè alienent ex *extravag. Ambitiosa.* Puniuntur item pena perpetui carceris, si post religionis professionem permittant se violari, ex *cap. im-pudicæ 27. quæst. 2.*

§. VI.

De subiectione quoad Confessarium.

Quar. 1. A Quo monialium Confessarii eligi debeant, & approbati.

Resp. Nequaquam posse eligi ab Universitate, neque ab ipsis monialibus, sed electionem, & approbationem ad Episcopum spectare; *Sacra Congreg. in Laurentana 10. Septemb. 1602. in Tusculana 25. Octobr. 1602.* Approbato debet esse specialis pro monialibus, ita quod generaliter approbati non possint vigore illius approbationis confessiones monialium audire, sed egerit specialis approbatione; & approbatus ad audiendas confessiones monialium unius monasterii non potest audire confessiones monialium alterius monasterii, *Sac. Congreg. apud Pignatell. 1. 6. conf. 35. n. 133.*

Quar. 2. A quo debeant eligi, & approbati Monialium exemptarum Confessarii.

Resp. Confessarios monialium exemptarum proponendos, & præsentandos esse à propriis Præfatis Episcopo, vel Ordinario, Tamburino. *de jur. Abbat. disp. 16. quæst. 7. n. 3.* approbandos verò esse ab eodem Episcopo, vel Ordinario, alias confessio est nulla ex *constitut. Gregorii XV. Inscrutabilis, cum declarat. Sacre Congregat. Concil. Imò quod*

neque Generalis possit confessiones monialium sui ordinis audire absque Episcopi speciali deputatione, censetur eadem Sac. Congreg. 23. *Novemb.* 1627. quae pariter interrogata à nonnullis regularium superioribus, an flante dicta constitutione Gregorii XV. Praelatus regularis, cui monialium cura commissa est, possit aliquibus ex ipsis monialibus facultatem concedere ad plures annos, seu indeterminatè duraturam, confitendi Sacramentaliter peccata sua Sacerdoti, qui ordinarius, seu extraordinarius non sit titius monasterii? Item an flante d. constitutione quilibet monialium regularibus subiecta, sentiens se non gravatam mortali culpa, possit de venialibus valdè confiteri cuiquamque Sacerdoti, etiam non approbato ab Ordinario, & hoc absque licentia, immò & renuente superiore eiusdem monialis? respondit *Non posse in utroque casu. die 9. Junii* 1657.

Quar. 3. Ad quot annos eligi debeant monialium Confessarii.

Resp. Ad triennium, quo elapso non possunt amplius audire confessiones in eodem monasterio per aliud triennium absque licentia Sacrae Congregationis, alias declarantur suspensi ab audiendis confessionibus; eadem Sac. Congreg. in *Consensu 2. Martii* 1591. in *Ragulina 2. Octob.* 1626 & *die 27. Martii* 1642. Quod habet locum etiam in confessorio conservatorum puellarum, vel aliarum quarumcumque mulierum, eadem Sac. Congreg. 18. *Martii* 1649. Confessarii verò Dominicani, vel Casinenses non possunt durare in huiusmodi officio audiendi Confessiones monialium nisi per biennium ex eorum Constitutionibus, eadem Sac. Congreg. 17. *Novemb.* 1645. Si con-

tin-

tingat, quod quis deputetur in confessorium Ordinarium monialium: ad aliquot menses per modum Supplementi, is poterit in generali deputatione confessoriarum, quae postea fiet, ab Ordinario eligi in confessorium eiusdem monasterii ad integrum triennium, quia prohibitio Sacrae Congregationis de non eligendo monialium confessorium ultra triennium, cum sit odiosa, benignè, & in incipientem partem est interpretanda, ita ut intelligatur de electione confessorii ordinaria, non autem de ea, quae fit per modum Supplementi.

Quar. 4. An, si expleto triennio confessorius ex dispensatione eligatur ad aliud triennium, possit rursus expleto secundo triennio absque alia dispensatione eligi ad tertium triennium.

Resp. Videri posse ex Diana, Naldo, Bordonio, & aliis, quia interstitium vacationis intelligendum est via ordinaria, sicut iure ordinario praescriptum est; nam statuta, & leges non comprehendunt ea, quae raro contingunt, & per accidens, & nam ad ea, ff. de *legib.* Sicque privilegium in praesenti casu intercipientis vacationem non est spectandum, sed vacatio fingitur habere suum effectum. Oppositum nihilominus sustinendum puto. Quia gratia, & privilegium concedit quidem id, quod alias confessorius non posset habere, nã ex prohibitione Sacrae Congregationis expleto triennio non potest amplius eligi in confessorium: at non alterat naturam rei concessae; & ideo cum munus confessorii, quando est expletum, requirat vacationem ab officio, dum conceditur pro tempore, in quo non possit conferri, censetur concessum absque alteratione suae naturae, & ideo cù fuerit exple-

G 5 tum,

tum, requirit; quod subsecutur vacatio. Advertendum tamen, ordinarios in aliquibus locis linere confessarios aliquorum monasteriorum durare ultra triennium, & quidem ad plures annos, necessitate id tuadente, quia valde difficile est, confessarios idoneos pro talibus monasteriis reperire.

Quar. 5. An moniales possint recusare confessorium sibi ab Episcopo, vel Prælato regulari deputatum.

Resp. Posse, juxta causam interveniente, Bordon. in miscell. decis. 166. Quia is comparatur Parocho, quem ex juxta causam populus recusare potest, arg. xorum, qua dicuntur, cap. ut circa confessiones, de elect. in 6. Causæ legitimæ repellendi esse possunt, si sint expertæ, confessorium esse nimis rigidum, pervertisse moniales, quibus ingerit diversos scrupulos, si non sinat eas confiteri suo modo, sed præcipiat; ut paucis, & præcipitanter se expediant, si sit inimicus confan. quineorum aliquorum monialium &c.

Quar. 6. Quinam prohibeantur eligi in confessorios monialium ordinarios.

Resp. Prohiberi Vicarium generalem, quia moniales de ipso non considerent, Sac. Congreg. in Sorana 23. Julii 1587. Neque Curatum, si exinde cura notabiliter pateretur, eadem Sac. Congreg. 20. Venetiarum 26. Julii 1594. & in Parmensi 7. Maji 1652. Neque Minores Conventuales, quia id prohibitum fuit à S. Pio V. eadem San. Congreg. in Ortonensi 30. Junii 1599. Neque Observantes Provinciæ reformatæ S. Antonii Lusitanicæ, quibus prohibitum fuit à Sac. Congreg. die 7. Novemb. 1653. & generaliter Regularium non solum non possunt esse confessorii ordinarii, sed neque capellani monialium Ordina-

inario subjectarum. Sac. Congreg. in Pysloviensi 16. Maji 1653.

Quar. 7. An Canonicus Pœnitentiarius possit eligi in ordinarium confessorium.

Resp. Regulariter loquendo non posse. Quia, licet remittatur arbitrio Episcopi, quo tempore interesse debeat fidelium confessionibus excipiendis, ut tradit Ugolin. de off. Episcopi. c. 33. n. 6. cum aliis; at tamen contraverti non potest, quod audiendo monialium confessiones diebus festis solemnioribus, admodum difficile, & forsitan impossibile est, posse eodem tempore confessiones audire in Ecclesia Cathedrali, dum illa multitudo confluit hora missarum, & divini officii, sicut ex suo munere tenetur, ut per Garz. de benef. p. 5. c. 4. n. 122. ubi refert declarationem Sac. Congreg. Concil. Dixi regulariter loquendo non posse eligi, secus autem si Episcopus aliter judicaverit. Nam re vera Canonicus Pœnitentiarius nullam habet prohibitionem à jure subeundi munus confessorii monialium; & propterea id solum considerandum est, an valeat utrique muneri satisfacere.

Quar. 8. Ex quo loco debeant confessorii monialium audire confessiones.

Resp. Ex sede confessionali collocata non quidem in Sacristia, aut alio simili loco, sed in ipsa Ecclesia exteriori; habetur ex declaratione Sac. Congreg. 7. Martii 1617. his verbis; Confessoria monialium in Sacristiis, & locis occultissimamoveantur, ac in exterioribus Ecclesiis collocentur. Ex necessitate tamen licitum erit audire confessiones etiam ex alio loco, ita tamen disposito, ut mutuis confessorii, & Monialis vitetur aspectus.

Quar. 9. Quale stipendium tradideat confessorii monialium.

Resp. Confessario ordinario non esse subministrandum victum dietam, nec utensilia, vel lineam supellectilem, sed tantummodo annuam provisionem, Sac. Congreg. in *Benedictio. 19. Junii 1601. in Ravenat. 19. Apr. 1624.* Quæ non excedat duos julios pro quolibet die, eadem Sac. Congregat. in *Neapolitana 27. Septemb. 1652.* Quæ merces non solvitur ex capitalibus, sed ex fructibus, in *Narnien. 27. Septemb. 1652.* Nec pro ea sequestrandi fructus omnes, sed accipienda paulatim, in *Assisien. 6. Septemb. 1652.* Ultra prædictum stipendium nihil aliud subministraretur, eadem Sac. Congreg. 29. *Novemb. 1675.* Hoc tamen decretum non videtur esse in usu, quia praxis est in contrarium. Unde *Scottia, & Diana in opere eord. r. 7. tract. 3. ref. 50.* alle- runt, quod si confessarius leryiat cum magna charitate, patientia, & assiduitate, potest illi Abbatissa aliquid ultra taxatum stipendium subministrare, quia hoc non est propriè donum, sed beneficii remuneratio, & laboris compensatio.

§. VII.

De Officio Confessarii Monialium.

Quar. 1. **Q**uomodo se gerere debeat monialium Confessarius in confessionibus excipiendis.

Resp. Omnis, quæ de hac materia tradunt *Polaccus, & Tamburinus de jur. Abbat. disp. 16. quest. 9.* quia apud ipsos videri possunt, curabit confessarius, ut in suo munere patientiæ, charitatis, mansuetudinis, & humilitatis exemplia adhibeat. Nugas, ineptas, & importuna vitabit. Omnibus idem erit nullo

nullo habito discrimine, nisi aliqua majori indigeat auxilio. Dum monialis narrat superflua, aut suas querelas, aut negotia domestica, confessarius peritè sermonem divertat. Quando aliquid grave, & reprehensione dignum occurrit, monialem non statim arguat, nec signum præbeat admirationis, antequam confessio compleatur, ne monialis turbata, aut territa, reliqua peccata vel præ rubore, vel præ confessione sileat. Si monialis abique necessitate attingat aliam graviora crimina, discretè illam moneat, ut sileat, & sua tantum peccata exponat. Si interroganda sit in materia luxuriæ, utendum verbis honestis, ac pudicis, paulatim a cogitationibus ad verba, à verbis ad actus progrediendo; ne monialis ex confessario ea peccata dicat, quæ ante ignorabat.

Quar. 2. Quomodo se gerere debeat confessarius cum moniali, quæ pridie alicujus magni diei festi, in quo omnes alie solent communicare, accedit ad confessarium onusta maximis delictis, quæ ad eundem ferè diem se perpetrasse constitetur, & nisi communicet, nullam justì impedimenti excusationem prætereundè valens, manifestam honoris iacturam incurret. Et e contra confessarius valde ambigit, an illam tunc absolvere possit, cum probabiliter existimet, illam facitè, ac illico peccata communione, in eadem delicta esse relapsuram, etiam si firmiter propouat, ac respondeat se non amplius peccare, de quo tamen etiam ipsa dubitat, attenta consuetudine, & occasione proxima.

Resp. Si concurrant aliqua requisita; scilicet vera penitudo præteritorum, verum, propositum non peccandi, cum se invenerit, in occasione e, & aliqua rationalis causa non se lo-

se separandi ab ea, potest illum absolvere, etiam tertia, & quarta vice, juxta illud *Novi septies tantum, sed & septuagies septies*. Navar. in *Manu*, cap. 3. n. 15. Sed si vicibus prædictis, nulla emendatio, neque inchoatio ejus existat, & ex concurrentibus circumstantiis nulla speretur correctio, non est absolvenda. Ita Navar. ubi supra, & Naldus *Annos præstitit, Jur. Pontif. pag. 12*. Extra occasionem proximam, loquendo de sola consuetudine peccandi inveterata, neque est absolvenda, non præcedentibus signis veræ penitentiae, & emendationis vitæ, quia Sacramentum Penitentiae esset eiusmodi Moniali non remedium, & salus, sed mors, & perditio.

Quæ. 3. An Confessarius possit absolvere monialem pertinaciter existentem in occasione proxima peccandi, si ex concurrentibus circumstantiis conciliat, illam quoad hoc esse in bona fide, quia invincibiliter credit, permanentiam in dicta occasione non esse peccaminosam, & alias idem confessarius moraliter certus sit, præfatam monialem ex propria fragilitate non recessuram a dicta occasione, si id ei præcipiat, sique se nullum emendationis fructum consecuturam ex tali admonitione, immo potius ei iniecturam laqueum novi peccati.

Resp. Dubium hoc movet Pellizar. de *Monial. cap. 10. sect. 3. num. 191*. ubi affirmativè concludit, motus doctrina Theologorum sustinentium, quòd si confessarius inveniat suam penitentem laborare ignorantia invincibili sive facti, sive juris tam humani, quam divini, aut naturalis, & aliquin prævideat, ignorantiam ablatam redundare debere in novam peccatum ipsius penitentis, qui prosequetur facere cum peccato, id quod antea licet fa-

cie-

ciebat, debet dissimulare, dummodò non introgetur, non autem asserere ei præfatam ignorantiam. Ego vero absolutè censeo, dictam monialem non esse absolvendam, quia non potest prudenter præsumi propositum efficax non peccandi cum volitione libera, & pertinaci manèdi in occasione proxima peccandi quia eo ipso quòd aliquis vult esse, vult etiam id, quod consequitur ad esse; atque adeò monialis, quæ liberè vult occasionem proximam peccandi, vult etiam peccatum, quod consequitur ad occasionem. Licet enim permanentia in occasione, utpotè conjuncta cum bona fide, & invincibili ignorantia obligationis deferendi occasionem, desinat esse in se formaliter culpabilis, non tamen desinit esse liberè volita, & per consequens non potest coniungi cum proposito non peccandi. Undè optimè ait Dicastil. de *Penit. disp. 6. Arb. 16. n. 336*, quòd vix crederet alicui quantumvis affirmanti propositum, & magnum dolorem, si simul eum posset, nolite à tanto periculo se liberare, nec dignus est cui credatur. Et ita cenent plerique docentes, eum, qui vult manere in periculo morali labendi, non censeri habere verum propositum.

Quæ. 4. Quomodò se genere debeat confessarius, qui reperit monialem in præteritis confessionibus coram ipso factis invalidè fuisse confessam.

Resp. Sive confessiones fuerint invalidæ ex defectu doloris, sive quia ex animis, sive quia a liquo peccati sacrilegè tacitum est, semper debet confessarius admonere monialem, ut eas confessiones repetat saltem in genere, ita quòd aliquam peccatorum cognitionem habere possit; cum enim confessarius sit iudex, qui penam injungere debet pro peccatis invalida-

rum

rum confessionum & iudicium ferre de illis in hac posteriori confessione, quia illae priores fuerunt nullae, debet habere illatum notitiam saltem confusam, ut rectum iudicium formare possit. Ita Paludan. Divus Antonius. & alii, quos citat Faulhus de Sac. *Parit. 1. 2. 1. 2. 9. 22.* Quod si Confessarius notitiam aliquam habeat in confuso, sufficit, quod monialis dicat. acculo me de peccatis in illis prioribus confessionibus recentis; suppleudo defectum contritionis, v. g. vel acculando se de peccato voluntarie omisso. Ratio est, quia iam confessor hoc modo resumere potest distinctam cognitionem status penitentis, & ex vi hujus distinctae cognitionis iam factae sacramentum absolvere.

Non desinam adnotare, quod Diana *par. 4. tract. 14. res. 51.* probabilem putat sententiam Grandi asserentis, latis esse, monialiam in tali casu lae aenclare generatim de peccatis eidem confessario alius confessis, & de sacrilegiis commissis in confessionibus in validis, & tunc confessarium valide, & licite illam absolvere posse, quamvis nec confusam notitiam habeat, nec penitentiae recordetur. Ratio est, quia nulla ratio nos cogit ad imponendum tam grave onus moniali in materia adeo difficili, qualis est ad confessionem accessus, qui, quantum fieri potest, facilis reddi debet. Patet assumptum, quia illa repetitio in specio non requiritur ad hoc, ut verum sit; monialem omnia peccata confessam esse; nam supponitur jam confessa in praeteritis confessionibus, ex quibus, quamvis invalidis, confessarius habuit illorum notitiam. Neque requiritur, ut confessarius penitentiam proportionatam injungat, quia penitentia non est cum tanto rigore proportionanda

pecc-

peccatis, ut non possit ratiocinabiliter minui, ut certe luadet ratio in hoc casu, ne confessio reddatur tam onerosa; maxime quia penitentiae improprio pro consecutionem aliquam Indulgentiae plenariae suppleri potest. An haec sententia sit tuta, videant alii.

Quaer. 5. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali, quae aliam contumeliam affecit.

Resp. Examine dignitatem personae conviciantis, & conviciatae, aetate & qualitate contumeliae. Quia licet contumelia ex suo genere peccatum mortale sit, eo quod honorem intendit deprimeret, nihilominus ex circumstantiis potest esse tantum veniale, & sic tale erit quandoque ex levitate materiae se tenentis ex parte honoris, si non intendat nisi parum inhonorare, & modicum credit, aliam contristandam; aliquando ex parte intentionis, ut si ex nimia loquacitate aut ira prorumpit in verbum contumeliosum, non ex intentione, & consensu de honorandi; aliquando ex dignitate personae conviciantis; si enim Abbatissa appellet monialem obstinatam, duram, torvam &c. non multum illam laedit; non enim intendit illam dehonorare, sed capere.

E contra levis contumelia potest fieri gravis ratione personae offensae; ut si tendat ad inhonorandam Abbatissam, vel alium Superiorem; & in tali casu induit etiam novam malitiae speciem contra virtutem obedientiae Superioribus debita. Ad inducendam tamen novam speciem requiritur non quaecunque gravis culpa, sed illa quae fit contra Superiorem, ut Superior est Tamburin. *Method. Confess. lib. 2. c. 6. §. 2. n. 11.*

His prudenter examinatis, Confessarius obligabit monialem ad reparandum honorem

per

per contumelias ablatum, quod ex Doctoribus potest pluribus modis præstari; nempe per reverentiam exhibitionem, extraordinarie benevolentiam ostensionem, honorabilem salutationem, vel per veniam petitionem; hic tamen modus necessarius non est, nisi quando aliter non potest fieri compensatio; ita Ledema, Gajet. Les. Bonac. & alii, qui omnes afferunt non esse obligandam Abbatissam; quæ contumelias subditas affectit, ad veniam illis petendam; idem dicendum de magistris respectu disciplinarum; & de monialibus velatis respectu converfarum; quia alio modo ex supra enumeratis arbitrio prudentis Confessarii possunt suæ satisfacere obligationi.

Potest tamen contingere, quod moniales excusentur ab honoris læsi, vel etiam famæ reparatione; ut, si duæ se invicem conviciis affecterunt, vel infamarunt; quia quando jura sunt æqualia, censetur utraque pars satisfacta, & tacite se invicem compensasse. Les. Silvest. & Malder. apud Diaz. par. 3. tit. 5. resol. 30. Altera tamen restituente, tenetur altera restituere, & si infamie fuerunt inæquales notabiliter, excusatus debet ab altera eodem modo, quo potest, compensari.

Quæ. 4. An Confessarius possit absolvere monialem, quæ injuriam passa ab alia consore illam recusat salutare, dum omnes sibi occurrentes salutat.

Resp. Negant ferè omnes Doctores, quia talis omisso est lethali peccaminosa, cum saluatio sit signum aliquo commune charitatis, quod tuta conscientia negari non potest. Ita Silvest. in sum. v. Charitas q. 6. Palliuc. Azor. & alii, qui à fortiori tradunt; teneri in conscientia ad versariam resutare, si ab hac in salutatione præveniatur. Nam non resultando

ad-

ad versariam, præbet occasionem existimandi, velle illam contemnere, ac gravi injuria afficere, præcipue spectata circumstantia temporis, loci, ac personarum; adeoque mortaliter peccat, cum ex hoc regulariter sequi solet grave scandalum.

Oppositum sustinet Lorca, Valer. & alii relati à Diana in opr. coord. t. 7. tract. 5. ref. 31. Quia ommissa salutationibus, aut resalutationibus, etià debitis titulo honoris per se seculoso odio, & contemptu formali, non est regulariter peccatum mortale, cum opponatur affabilitati, quæ non est tantæ obligationis, nisi forte ex circumstantia personæ, & aliis cederet in magnam injuriam, vel propter scandalum; quod tamen raro fit, quia non tam de facili suspicandum est inter personas religiosas odia foveri. Tum quia talis omisso fieri potest non in odium, sed in significationem proprii gravaminis, & injuriæ, quod non est lethale.

Poterit igitur Confessarius impendere absolutionem moniali salutationem, aut resalutationem exhibere recusanti, dum modo agnoscat, nullam ex tali omissione foveri causam odii ex parte offensæ, nullamque præberi occasionem inflammationis odii ex parte adversariæ, & cessare præterea in consorioribus rationem scandali; Reginal. in pract. 17. n. 125. Ubi etiam notat, posse Abbatissam in poenam monialis delinquentis, & in exemplum aliarum, illam non alloqui quantum temporis iuxta concurrentes circumstantias videtur expedire. Non tamen per hoc potest hujusmodi poenam quantum voluerit extendere; & si ex nimia austeritate nimio temporis spatio alloqui nollet, non esset absolvenda, quia cum aliarum scandalo præberet motivum suspicandi, odium, rancoreque fovere.

Quæ.

Quar. 7. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali, quam deprehendit scripsisse superioribus contra aliquem literas cæcæ.

Resp. Interroget monialem contra quem literas scripserit, quia si fuerint scriptæ contra Abbatissam, nova inducitur species inlicitæ contra virtutem oblectantia, ut diximus supra. Item an illas malo animo scripserit, & dicitur malus animus, quando directe animo infamandi fecit, vel quando advertit id, quod scribit, tenere in alterius infamia, & nihilominus non desistit. *Sot. l. 3. de iust. & iur. q. 10. ar. 2.* Rursum an vera scripserit, an falsa; & hoc ratione reservationis, que huiusmodi litterarum scriptio in aliquibus diecesibus solet esse annexa, quando continent falsa crimina.

Licet monialis prædicta graviter peccaverit, non videtur tamen ad restitutionem famæ obliganda. Quia tam ex Doctorum sententia, quam ex iure civili, & canonico in c. *Ignis*, §. *Ad hoc accus.* nec nos ex illo Romanæ Curie, de quo testatur Peyrin. *Formal. Pra. l. 1. Pa. ap. 16. n. 19.* nulla fides talibus literis est adhibenda. Cum igitur literæ huiusmodi tales sint, ut nullo modo reputentur idoneæ fidem facere, nullas omnino confurgit ex his effectus infamie, ut habetur expressè in *L. unica in fin. C. de lib. fam. c. fin. in fin. §. 1.* ubi Geminius adest tales literas nullam lædere opinionem eorum, contra quos sunt. Si ergo nulla oritur infamia, nulla quoque oritur restitutio ad famam obligatio, ut de infamator nullius fidei communiter fatentur Doctores.

Et hoc verum est, etiam si monialis malo animo eas scripserit, quia restitutionis obligatio oritur ex facto, non ex nocendi intentione; sicut sur non tenetur ad restitutionem, quantum-

tuncumque conetur ad furtum, nisi de factis loquatur. Quod si forte alie superior fidem aliquam adhibuerit, adhuc monialis a restitutione videtur libera, quia causa infamie non fuit litera cæca, sed imprudens Superioris credulitas, & iniusta. *Les. & Tambur. in decl. l. 9. c. 2. §. 2. n. 5.* & quidem quatenus maior imprudentia, & iniustitia, quam fidem utcumque minimam præstare talium litterarum scriptoribus, qui infames reputantur, & interstabilis per *lex. & gloss. in cap. 1. §. 9. 1.*

At non possum dictam monialem a famæ restitutione excusare, si Superior fidem adhibuit literæ cæcæ. Licet enim læsio ortum habuerit a superioris credulitate; non per hoc tollitur, quod litera cæca non dederit causam huiusmodi imprudentiæ, atque adeo læsionis famæ: ex ipsa secute, quidquid enim est causa causæ, est causa causati; *L. manumissiones. ff. de iust. & iur.* Maxime quia talis læsio fuit directe, & ex proposito intenta, cum ad hunc finem ordinata fuerit litera cæca. Tenetur ergo restituere, quod præstare debet, scribendo aliam litteram prioris retractativam. Ita ex Silvest. Grassius de casib. *refer. lib. 1. c. 19. n. 30.* & quidem eodem characterè conscriptam, ut Superior ex characteris identitate possit se certificare, quod idè fuerit detractor, & retractor detractoris.

Quar. 8. Quomodo se gerere debeat Confessarius, qui ex aliarum monialium confessionibus novit, aliquam monialem tale crimen perpetrasse, ipsa autem interrogata negat, habenda ne erit fides alii, vel moniali penitenti.

Resp. Habendam esse fidem moniali, quia in hoc iudicio creditur penitenti pro se, & contra se. Quod si aliunde constaret eviden-

Resp. Bis, vel ter in hebdomada, & etiam frequentius iuxta devotionis menturam. Favet Concilium Trid. *sess. 22. de sacrif. Missæ cap. 6.* Consonat textus in *cap. quotidie de consecrat. Miss. 1. 0. cap. non iste, de consecrat. dist. 2.* Hortatur Sancti Patres videndi apud Nogueiram *disp. 1. de Sacram. 7. 4.* Et suadet ratio. Nam laici curis secularibus implicati possunt octavo quoque die ad communionem admitti, ex communi Theologorum apud Dianam *2. 2. in opere cord. tract. 2. res. 37.* Ergo monialibus à mundo secundis, & Deo sacris poterit frequentius, & sic bis, vel ter in hebdomada Eucharistia indulgeri. Si enim Sacræ Virgines ratione sui status tenentur tendere in ultimum finem specialem modo, indigent pariter frequentius quam laici hujus cibi spiritualis auxilio, quia per ipsam nutrita anima augmento gratiæ magis in suum finem elevatur, sicut enim gratia est promotio, & elevatio in finem supernaturalem, ita gratiæ augmentum est major promotio, & elevatio.

§. VIII.

De Confessario quoad absolutivum à reservatis.

Quæ. 1. AN Monialium confessorius possit casu potestatis perpetuo impediri à casibus Pape reservatis absolvi?

Resp. Affirmativam sententiam tradit ab Henriquez, Soto, & aliis relatis, & approbatis à Pasqualig. in *Lauræ. n. 1468.* & in terminis de monialibus Layman *lib. 3. tract. 6. cap. 12. n. 13.* Quia in jure impedimentum perpetuum & articulus mortis æquiparantur, textus est in *ca. nos de sent. excom. in 6.* & tradunt Dica-

till.

sii Bertrand Loth. & alii. Negativæ tamen sententiæ adhaere cum Ugolino, Vaisq. Bonacina, & Durdo. Quia in decreto Clementis VIII. *de casib. reserv.* expresse statuitur, quod Sacerdotes inferiores non possint absolvi. Nullo casu etiam necessitati, vel impedimenti, nisi in articulo mortis. Et Doctores pro affirmativa adduci contendunt, Decretum Clementis procedere de absoluteione absoluta, qua tollitur omnis obligatio, quæ consurgit ex reservatione; non autem de sola absoluteione à peccato, relicta obligatione compendiendi nihilominus quia verba Decreti sunt clara, & absoluta, non est recedendum à sententiæ negativæ.

Quæ. 2. A quo in prædictis casibus debeat confessorius impetrare facultatem absolviendi Moniales.

Resp. Communiter Doctores, quorum triginta enumerat Verricel. *de Missio. tract. 9. qu. 146.* affirmant, absolvi posse impeditos, atque adeo moniales, à casibus Pontifici reservatis absolvi per Episcopum, etiam si Episcopus sit tantum electus, & confirmatus, quamvis non consecratus, neque Sacerdos, Diana *par. 7. tract. 2. res. 1.* Rascius *de panit. cap. 7. num. 22.* quia Episcopus non consecratus, neque Sacerdos dicitur verus Episcopus, quoad omnia, quæ pertinent ad potestatem iurisd. Atonis. Et hoc potest præstare, licet ad sit Nuntius, vel alias polleat saculitate absolviendi, quia existente impedimento recurrendi ad Pontif. restituitur Episcopo ordinaria potestas, quæ ex Sanch. in *decal. lib. 2. cap. 11. num. 4.* transit etiam in Capitulum Sede vacante, quia hæc competit Episcopus ex generali facultate à iure ipsa concessa, ut colligitur ex *cap. in nos, cap. quod*

H. quod

170 De Confess. quoad absolut. à re. c. 10.
quod de his de sent. excom. in 6. & tradunt com-
muniter Doctores.

Quer. 3. An moniales ratione perpetui im-
pedimenti possint etiam à casibus Bullæ cœnæ
per Episcopum absolvi.

Resp. Poss. Non quidem ex vi Tridentini
sess. 24. de reformat. cap. 6. cum tali privile-
gio per dictam Bullam ut derogatum, sed
ex facultate Episcopis competente ex vi ju-
ris communis per textus supra citatos, qui
à pluribus Doctores, teste Gobat. t. 1.
traff. 7. num. 325. extenduntur etiam ad ca-
sus contentos in Bulla cœnæ, quia jura ob
identitatem rationis, præsertim quando con-
tinent favorem, trahuntur ad casus similes,
in quibus militat eadem ratio, cap. cum dile-
ctis, ubi Abbas, & Decius, de confirmat.
nulli, vel inutili. Neque repugnat, quod facul-
tas una via negata, altera concedatur, quan-
do oritur à diversa causa, ut in casu nostro;
nam facultas concessa per jus commune ra-
tione perpetui impedimenti oritur à neces-
sitate, ne quis perpetuo in excommunicatione
permaneat, & contingat in absolutum de-
cedere. Facultas vero concessa per Tridenti-
num non datur ex necessitate, sed ex privile-
gio dignitatis Episcopalis, vel quia delictum
mitiori poena censetur dignum.

Quer. 4. An Episcopus in vim supradictæ
facultatis possit absolvere moniales etiam à
hæresi occulta.

Resp. Absolutè non poss. contra Mallet.
Pellicion & Verricel. & hoc propter hære-
sis gravitatem, & rigorosam ipsius reserva-
tionem. Unde non venit in generali conces-
sione absolvendi omnes casus contentos in
Bulla cœnæ, quia est speciali nota digna
ut docent viginti Doctores relati à Diana
t. 9.

t. 9. in opere coord. traff. 7. ref. 158. & tollitur
annis dubitatio per declarationes Gregorii
XVIII. Clementis VIII. & Urbani VIII. ac
Innocentii X. qui omnes declaraverunt, in
Jubilæis, concessa facultate in omnes casus
Bullæ cœnæ, non censeri comprehensam facul-
tatem absolventià crimine hæresis, nisi
expressè, & specificè declaratur.

Quer. 5. An moniales regularibus subje-
ctæ possint per suos Prælatos absolvi à
casibus occultis, contentis in Bulla cœ-
næ.

Resp. Negativè cum Sigismundo à Bomo-
nia, Tamburino, Naldo, & aliis relatis à
Dianat. 7. traff. 1. ref. 299. contra Suarez, Ro-
driq. Peyrin. Pontel. Vega. & alios. Ratio
est, quia fundamentum tententiæ affirmati-
væ innititur privilegio S. Pii V. tribuenti Priori-
bus Dominicæ, ac proinde omnium religio-
rum Prælati erga suos subditos in foro con-
scientiæ tantum, & per se ipsos omnem facul-
tatem absolvendi, & dispensandi, quam ha-
bent Episcopi vigore Tridentini; Cum ergo
Episcopi, ut vidimus supra, nullam habeant
facultatem in casibus Bullæ cœnæ erga suos
subditos, nullam prorsus habebunt Prælati re-
gulares in prædictis casibus erga suos. Quod
modo tamquam indubitatum tenet Diana par
8. traff. 7. ref. 50. stante Decreto Sac. Congreg.
sub die 17. Novembris 1628. Urbano VIII. ap-
probante, in quo revocantur in ampla forma
omnium regularium privilegia absolvendi à
casibus Bullæ cœnæ. Et licet contendat Bor-
donus ex Peyrino decretum loqui tantum
de regularibus in ordine ad poenitentes sæ-
culares, hoc tamen est falsum, attenda gene-
ralitate verborum ipsius decreti, quod ita
habet: *Ne intra, nec extra Italiam etc.*

pōtō quemquam absolvere absidem eiusdem Bullae causa. Virtus enim dictionis *quemquam* est universalis omnia comprehendens, etiam quae alias non venient, *Aymo in conf.* 292. num. 1. & ideo in praesenti casu facit, ut comprehendantur sub prohibitione etiam subditi religiosi. Quare facultas absolvendi moniales ab aliquo ex dictis criminibus, erit impetranda vel à SACRA Penitentiaria, ut vult *Theobaldus de panis p. 1. cap. 24. amplias. 3.* vel à Legato, aut ab Episcopo, ut tradunt *Sanchez & alii apud Dianam.*

Quar. 6. An Moniales fruuntur aliquo privilegio quoad absolutionem à reservatis Papae.

Resp. Si moniales subint immediatè jurisdictioni Praelatorum regularium Ordinis, tunc possunt absolvi ab omnibus iis reservatis à quibus possunt viri religiosi eiusdem Ordinis vigore suorum privilegiorum. Quare poterunt praecipue absolvi à quinque casibus specialiter reservatis à Clemente VIII. in decreto edito 9. Januarii 1601. si vera est declaratio illa Sac. Congr. quam admittunt *Bordon. Vecchius & Naidus in Sum. de reservatis.* scilicet, quod per supradictum decretum adimatur facultas regularibus respectu saecularium penitentium tantum, non regularium in quinque casibus supradictis. Si verò subsint immediatè Ordinario, & immediatè constituteantur apud Sacerd. ob regulares, inspicendum est an concessio privilegiativa sit facta regularibus tanquam penitentibus vel tanquam confessariis: si primo modo, possunt absolvi à quocunque ad eam confessiones deputato, secus autem si secundo modo. Nullatenus tamen moniales sive exemptae sint, sive non, uti possunt quoad absolutionem à reservatis privilegio Bullae

Cra-

Criticatae, ut constat ex variis summorum Pontificum declarationibus adductis à *Pasquali in Lauret. num. 1456.* & praecipue ex motu proprio Urbani VIII. *dit. 19. Julii 1630.*

Quar. 7. An moniales, utpotè impeditae adire Episcopum, possint per proprios confessarios absolvi à casibus Episcopo reservatis, non impetrata ad id peculiari facultate.

Resp. Afferunt plures, & quidem graves Doctores, quos refert, & sequitur *Pasqual. ubi supra n. 1466.* & tanquam probabile admittit *Dicastil, & Diana.* Quia si ratione impedimenti ad eundem Pontificem pro absolutione, descendit facultas absolvendi in inferiores, scilicet in Episcopos, ratione pariter impedimenti ad eundem Episcopum pro absolutione descendit facultas absolvendi à reservatis Episcopo in inferiores, scilicet in monialium confessarios. Nō enim debet strictius obligare Episcopus in suis reservationibus, eum debeat conformari intentioni Ecclesiae, quae non intendit obligare ad moraliter impossibile, ut constat ex rationibus, ob quas conceditur, impeditis absolvi posse ab Episcopo. Neque tenuerunt mitere confessarios pro impetranda facultate, quia, ut notant *Sanchez, Castro Palao & Tamburinus in Meth. expedit. causel. lib. 3. cap. 9. §. 4. num. 17.* reservatio est onus penitentis, non confessarii. Unde *Tiddentium sess. 14. c. 17.* admonet Sacerdotes, ut id unum persuadere nitantur, ut ad Superiorem, & legitimos Iudices pro beneficio absolutionis accedant. Non dicit, quod confessarii accedant Superiorem pro facultate, sed quod suadent penitentibus accessum pro absolutione. Tum quia irretitus aliquo crimine Pontifici refer-

H 3

vato

vato non tenetur mittere nuncium, vel Epistolam pro impetranda facultate, ut observant Navar. Enriquez, & Ugolini. & alii, quia impedimentum restituit Episcopo jurisdictionem, quae fuerat per reservationem ablata: ergo ne, quae moniales tenebuntur mittere confessarium, sed impedimentum etiam ipsi confessario restituet facultatem, quae fuerat per reservationem adempta.

Ceterum opposita sententia tanquam turior, & probabilior in praxi est sequenda cum Aliterio, Filliucio, & Vasquez, quos adducit, sed non sequitur Pasqual. *lib. 2. c. 1.* Etenim Concilium Tridentinum *sess. 24. cap. 7.* statuit, Sacerdotes inferiores extra mortis articulum nihil posse in reservata, exceptio autem firmat regulam in aliis casibus. Neque est eadem ratio de reservatis Papae, quia de his sunt iura concedentis hanc facultatem Episcopis, cum non potest Pontifex adiri; quod in casibus Episcopo reservatis non invenitur, cum recursus ad Episcopum sit facilior, quam ad Pontificem. Erig igitur omnes confessarii obtinere à Superiore facultatem, cum enim sit monialium Parochus, tenetur ex officio earum spiritibus indigentibus providere, atque adeo pro facultate ad recte summi munus exequendum necessaria Superiorem adire, Sicuti casu denunciationis occurrente, tenetur ipse huiusmodi oneri se subicere.

Quer. 8. An Confessarius possit à reservatis absolvere monialem ignaram reservationis.

Resp. Affirmant plures Doctores, relati, & approbati à Philippino de *Privil. ignor. num. 158.* quia omnis reservatio est poena, ut asserit alius relatus Diana *par. 6. ref. 52.* & odiosam illam vocat Sanchez *in Sum. l. 1. c. 10. n. 74.* Nulla autem

autem poena incurritur ab ignorantibus. Navar. Silvest. & alii apud Sanchez *de matrim. lib. 9. dist. 32. nu. 20.* Quare exculari etiam à reservatione invincibiliter inadverentem ad reservationem tradit Quarti *de cas. reserv. sess. 2. cap. 3. q. 6. vers. Collegitur 1.* cum ignorantia, & inadverentia æquiparentur in iure. At resolvendum censeo, nullatenus ignorantiam aut inadverentiam à reservatione exculare. Nam reservatio non est poena poenitentis, sed limitatio jurisdictionis, quod patet, quia reservatio est talis naturae, ut resistat absolutioni non solum subditi illius Superioris per quem est inducta, sed etiam adveniens, sic ex presc. habetur ex Constitutione Clementis X. *Superna.* Non potest autem resistere absolutioni quatenus poena poenitentis, quia sub hac ratione non potest aspicere ad veniam, lex enim non afficit nisi subditos, *cap. de nobis de sent. excommunic.* Resistit ergo absolutioni quatenus limitatio jurisdictionis, cum sub hac tantum ratione afficit subditum, ipsum scilicet Confessarium.

Imò dato etiam, quod reservatio esset poena, vel medicina poenitentis, adhuc assereret ignorantem. Quia ex allegata Constitutione reservatio diocesis, in qua Confessarius debet impendere absolutionem, ligat etiam confluentes ex alia diocesi, & tamen ipsis non innotescit, cum ipsis non fuerit promulgata. Ergo ex mente Pontificis reservatio quocunque modo sumpta semper afficit ignorantem. Et ideo hanc sententiam tenent communiter Doctores quos refert Gobat, *to. 1. de Sacram. nr. 7. n. 360.* ubi admittit ignorantiam solos illos casus à reservatione exculare, qui annexam habent reservatam excommunicationem; quia, dicit ipse, tunc intelligitur,

176 De Confessione ad absolutam. à refero.
tur, reservationem in penam delicti esse im-
positam.

Quar. 9. An Confessarius dubius de refer-
vatione peccati, vel censurae possit monia-
lem absolvere.

Resp. Possè; quia reservatio est odiosa, at-
que adeo ad casus, & censuras certas tan-
tùm restringenda. Ita Sanch. Trullenc. &
alii, quibus subscribit Anton. à Spiritu San-
cto doctor. Conf. tom. 1. tract. 5. disp. 15. sect. 7. n.
943. qui pariter sect. 8. n. 46. cum Leandro,
Lugo, & Dica. sili. docet, monialem cum du-
bio supradicto à Confessario absolutam, si po-
tèst deprehendat, peccatum illud certò fuisse
relevariam, non teneri iterum subdere
Sacerdoti habenti facultatem circa reservata
Quia si ante tunc tali debito fuit directè per
Confessarium absoluta; nam dubium refer-
vationis non admittit jurisdictionem absolven-
di, cum reservatio, ut diximus, solum ad
casus, & censturas certas extendatur.

Quar. 10. An in aliquo casu possit validè,
& licitè confessarius Monialem absolvere à
relevaris.

Resp. Quando concurrat necessitas com-
municandi, ita ut absque nota infamiae, &
gravi periculo scandali communio non possit
omitti, tunc confessarius non solum potest,
sed etiam debet absolvere, directè quidem à
non relevaris, indirectè verò à relevaris;
Quia positiva lex de confessionis integritate
cedit juri naturali tuendi famam propriam, &
præcepto charitatis vitandi scandalum. Ita
Doctores ad iudicium Layman. li. 5. tract. 6. c. 12.
nu. 10. ubi addit, idem esse dicendum, etiam
si excommunicatio sit annexa reservationi.
Et num. 12. ampliat conclusionem, asserens,
quòd confessarius ingressus ad audiendam
con,

confessionem monialis infirmæ, si inveniat il-
lam reservato erimine irretitam, poterit su-
pradicto modo absolvere, quamvis in proba-
bili mortis periculo non existat; partim quia
aqualis urget necessitas, si quidem monialis
egro animo terret privationem absolutionis,
cum ex sua parte bene sit disposita; partim
quia graves Doctores absolute docent, quòd
Sacerdos penitentem, qui peccata reservata
habet, absolvere possit citò, ut ea sola Su-
periori postea consistatur, & ab aliis directè
absolvatur. Interim tamen debet confessarius
in supradictis casibus procurare facultatem
reservatorum à legitimo Superiore, ut viso-
re illius monialem modo dicto absolutam, di-
rectè à relevaris absolvat.

Quar. 11. An confessarius obtinens licen-
tiam absolventi certam monialem à refer-
vato, possit uti pro alia.

Resp. Negativè cum Bordon. in Miscell.
decis. 146. & Bea. par. 3. c. 11. 10. contra Moro-
num. Quia Superior licentiam concedens
intendit gratiam facere juxta petitionem,
nam Princeps, aut Superior solet se accom-
modare precibus porrectis, *sanctus illis* §.
et perno de sit. instrument. ubi Glor. v. *petiti*
ait, responsum non conformari petitioni. Cum ergo
petitio fuerit pro una moniali præcisè de-
terminata, pro illa tantùm censetur concessa.
Sed quid dicendum, si monialis pro qua obten-
ta fuit facultas absolventi illam à reservato,
& fuit ab alio absoluta, si, inquam, iterum
incidat in illum casum, absolvi ne poterit
virtute illius prioris facultatis, qua pro illa u-
sus non fuit confessarius in prima vice? Non
potest, quia facultas illa ex mente conce-
ditis, & intentione petentis emanavit limita-
te pro casu incursio, non incurrendo.

H 5 Quar.

Quar. 12. An, quo jure, & quando moniales possint absolvi à reservatis etiam non obtenta, immò negata facultate à proprio eorum Prælato.

Resp. Si moniales sunt exemptæ, & subduntur Prælato regulari, possunt absolvi licentia non obtenta, dummodo tamen fuerit petita, idque ex indulto Clementis VIII. Regularibus facta, & per Urbanum VIII. postea innovato, quod sic habet: *Quod si regularium confessorius casus alicujus facultatem parentibus Superior dare noluert, possint nihilominus confessorii illa vice penitentes regulares absolvi, etiam non obtenta à Superiore facultate.* Ubi duo notanda: primò, quod possint absolvi, etiam si licentia fuerit justè negata, quia Pontifex loquitur universaliter, nec distinguit de negatione licentiæ justa, vel injusta. Juniper. à Drepano p. 1. disp. 7. q. 8. c. 2. n. 10. Secundò, quod *si illa vice non facit sensum, quodd semel tantum possint absolvere, nam non esset sufficienter religiosorum conscientias provilum, cum sæpius in eadem peccata probari possint, sed facit sensum, quod facultas absolvendi transeat in confessorius limitatè, & pro illa tantum vice, ita ut, concurrente iterum casu, non possit in vim primæ petitionis negatè absolvere, sed debeat iterum petere, quod si fuerit quoque negata facultas, poterit etiam pro illa secunda tantum vice absolvere, & sic deinceps. Colligitur hæc doctrina ex iis, quæ tradunt Alphonsus de Leone, Diana, & Naldus, v. Indulgentia n. 4.*

Si verò moniales subdantur immediatè Episcopo, non possunt absolvi, licentia non obtenta; quia prædictum decretum, ut potè emanatum occasione casuum à Superioribus regularibus reservatorum, declarat, de quibus

bus Superioribus Pontifex loquitur, & proinde coarctat usum talis privilegii ad casum, in quo licentia fuerit negata à Superiore regulari, juxta doctrinam Surdi doc. 124. n. 3. Unde non est extendenda concessio ad casum facultatis negatæ ab Episcopo, quia juri Episcopali præjudicaret, & gratia Papæ semper ita est intelligenda, ut alteri præjudicium non inferat; ut communiter Doctores.

§. IX.

De Confessorio monialium quoad Sigillum Confessionis.

Quar. 1. Quam diligentia debeat confessio, nis sigillum à monialium Confessorio custodiri.

Resp. In sigilli custodia major à monialium Confessorio diligentia, quam in secularium confessionibus excipiendis, est adhibenda; cum venim moniales sint ex se minus fragilitate suspicabilissimæ, & ob familiaritatem, ac diuturnam inter se ipsas consuetudinem cuiusque genium, mores, & defectus agnoscant, facillimè ex minimo etiam nutu, gestu, aut verbo, quæ inter seculares essent indifferentiæ, possunt peccata ab aliis confessa deprehendere. Confessorius igitur sedulo, ac diligenter advertat, ne suo dicto, aut factu offendant aliquid, ex quo sive directè, sive indirectè possit contingere fractio sigilli.

Quar. 2. Quænam cadant sub sigillo.

Resp. Cadere ea omnia, ex quorum revelatione potest reddi onerosum, & odiosum Sacramentum. Quare celari debent hoc sigillo non tantum mortalia, sed etiam venialia; cum hæc tamen differentia, quod mor-

talia nec in genere, nec in particulari sunt manifestanda; venialia verò, licet in particulari manifestari non possint, ne unum quidem quantumvis minimum, quia ex communi Doctorum sententia materia hujus sigilli parvitatem non admittit: possunt tamen in genere; & sic non frangit sigillum Confessarius, si dicat talem monialem confessam esse venialia, nam sine his non potest impertiri absolutio. Secus si dicat, monialem plura, vel gravia peccata venialia fuisse confessam, quia occultum est, illam plura, vel gravia venialia perpetrasset. Hurtad. de penit. disput. 12. diff. 4. Malder. de sigl. cap. 12.

Cadunt pariter sub sigillo non solum peccatorum circumstantiis, & quae utilia sunt, & conducunt ad explicanda peccata, verum etiam ea, quae nec utilia sunt, nec necessaria, ut sunt defectus, qui ad famam penitentis pertinent, ut se esse illegitimam, rudem, habetis ingenii &c. dummodò a penitente ad peccata explicanda ordinantur. Diana part. 5. tract. 13. ref. 5. Imò etiam si non ordinentur, sed referantur iocunde. Grand. & Malder. Quod non admittit Hurt. loc. cit. quamvis consular ab illarum manifestatione abstinere: nisi sint hujusmodi defectus passim noti.

Item cadit sub sigillo penitentia imposita, si illa sit ligatum culpa mortalis certe, aut dubia; aut peccatorum venialium specialium quoad numerum, vel quoad speciem. Secus si penitentia sit ita levis, ut ex illa colliginequeat, nisi penitens confessus sit venialia. Grand. 2. 2. contr. 7. tract. 11. disp. 6. num. 5.

Dona verò, & virtutes alicujus monialis, sicuti etiam propositum alicujus puellae educandae de religione capienda, vel matrimonio intendo, non spectare ad religionem sigilli docet

docet Malderus; quia quasi nunquam manifestantur ad explicationem peccati; potest tamen penitens ad haec celanda sub naturali sigillo Confessarium obligare.

Quaer. 3. Quibus locutionibus possit frangi sigillum.

Resp. Frangi si Confessarius dicat, se audivisse in monasterio peccatum grave, etiam si non nominet monialem, vel saepe recurrere ad Superiorem pro reservatorum facultate. Diana loc. cit. ref. 35. Item si dicat non absolvisse monialem aliquam, nihil addendo. Imò etiam si addat non absolvisse ob confessionem nondum perfectam propter superveniens impedimentum; Grand. Fagund. & alii relati à Diana loc. cit. Nam tales locutiones statim offendunt audientium aures, & malam opinionem de statu monialis ingerunt, nisi aliqui probatae ac perfectae virtutis esset, & conscientiae.

Item frangit sigillum si dicat non absolvisse monialem de peccato certe cognito ab illis cum quibus loquitur, quia obligatio sigilli est per se, scientia verò aliarum est per accidens; quod à fortiori dicendum est si addat non absolvisse de peccato publico, & notorio, quia scandalo publico non satisfecit. Quis peccatus quidem publicum est, sed quod accesserit ad confessionem sine vera penitentia, quod certe indicatum factum negat, & absolutionem a illis non innovat. Dian. ubi sup. ref. 42. Hinc fit, quod Confessarius, dum audivit confessionem alicujus monialis, cui non debuit absolutionem impertiri, si interrogetur à Sacrillano, utrum preparare debeat feneestellam pro illius communione, debet respondere, quod interroget penitentem, an debeat communicare. Henricus, & Trullenc. in praxi Sacram. lib. 4. c. 3. dub. 4. n. 9.

Frangit insuper sigillum dicendo tale ma-

nialem sibi occulte, & extemporaneè fuisse confessam, quia clandestina, & extemporanea confessio ingerit grauioris criminis suspicionem Reginal. Navar. & Mercer. apud Dianam *loc. cit.* qui pariter asserit cum Lugo, Granada, & aliis, frangi sigillum si dicat, monialem suis impertinentiis, & nanius sibi caput obtundere, vel esse scrupulosam, simplicem, irresolutam, obliuiscam &c. si huiusmodi defectus solum cognouit ex confessione. Potest enim hæc manifestatio Confessarii moniali displicere, & aliquando obesse, ne eligatur in Prælatam, vel ad alia officia, ut optime advertit Tamburinus.

Quæ. 4. An per omissionem possit frangi sigillum confessionis.

Resp. Affirmatiuè ex Sanctio, Basizo, & Antonio à Spiritu Sancto de Sacram. Pœnit. *trakt. 5. disp. 19. sect. 6. n. 1646.* Nam in aliquibus circumstantiis ex omissione dicta licuitus, vel facti potest oriri vel suspicio de mala conscientia penitentis, vel ipsius confusio, aut verecundia. Unde fragit sigillum Confessarii si interrogatus, an abolerit monialem criminiosam, non respondeat: an monialis aliquæ sit honeste vitæ & digna quæ eligatur in Abbatissâ, & taceat. Quia ex taciturnitate Confessarii arguitur in primo casu eam non aboluisse, adeoque modo quodam confuso datur intelligi statusdictæ monialis; in secundo vero ingeritur gravis suspicio de illius honestate, ac probitate. Ita Doctor. citati. Item frangit, si ex pluribus monialibus suis confessis alias laudet de bona conscientia, alias verbò non. Præbet enim occasionem suspicandi, illis tam bonam conscientiam non habuisse, Perez *disp. 4. sect. 4. num. 3.* Tamburin. *method. expedit. confes. lib. 5. cap. 3. §. 1. num. 2.* Secus dicendum.

dum si de aliquibus seorim loquatur, quia tunc nulla videtur fieri comparatio aut exclusio aliarum, de quibus non occurrit tunc occasio loquendi. Tancredi *trakt. 1. disp. 4. §. 11.* Antonio à Spir. Sancto *loc. cit. n. 1522.* qui pariter susinet n. 1574. frangi sigillum, si Confessarius, qui semel, aut iterum monialem inabsolutam dimisit, vocatus tertio ire nolit, ne ultra tempus cum illa infumatur, dummodò tamen penitens ad priores confessiones accesserit animo confitendi peccata, licet indisposita, quia v. gr. ab occasione proxima, quam tenetur, & potest dimittere, non vult abstinere. Si verò priores confessiones instituit animo tantum simulandi, ut satisfaceret præcepto Prælati, vel ad removendum scandalum, non frangitur sigillum, quia ex illis confessionibus non fuit orta obligatio sigilli, cum neutra illarum confessio fuerit, sed confessionis simulatio, cui Confessarius cooperari non debet. Hinc neque fractio sigilli dicitur esse si vocatus, non pergat ad audiendam monialem, quæ in priori confessione eum sollicitavit ad turpia, quia provocatio illa ad malum non est sub sigillo, cum non sit peccatum, quod penitens confitetur, sed quod committit in illa confessione. Lugo *disp. 23. n. 116.* Perez *disp. 54. sect. 13. n. 11.* Dicaill. *disp. 12. n. 171.* docens, Confessarium delinquere contra sigillum, si omittat consueta humanitatis, & charitatis officia erga monialem, quæ illi confessio est murmurationem aliquam contra ipsum, multo magis si se duriorum, & asperiorum exhibeat, quia in utroque casu sequeretur confusio, & displicentia penitentis, Graf. Reginald. Trullenc. & alii relatis à Christophoro à S. Ioseph. v. Confessio in append. ad 3. part. de sigil. dub. 5. n. 14.

Quar. 5. An sine fractione sigilli possit Confessarius extra confessionem cum moniali loqui de errore in confessione commisso.

Resp. De penitentis licentia posse, sine licentia non posse. Ita communiter Doctores, quorum aliqui limitando fuisse, licentiam non requiri, quando Confessarius advertit errorem statim post impertitam absolutionem, antequam monialis surgat, confertur enim moraliter per se veritate eadem confessio, dum adhuc monialis est geniflexa. Dicastil. *cit. disp. n. 95*, qui addit, in sequenti etiam confessione de errore in precedenti commisso posse loqui sine licentia, necessarium enim est ad meliorem instructionem, nec penitens conqueti potest, cum locutus sit intra idem Sacramentum, & sub eodem sigillo.

In cæteris casibus ad loquendum sive cum penitente, sive cum alio semper requiritur licentia, quæ debet esse formalis, & expressa, nam præsumpta, tacita, interpretativa, aut virtualis, etiam in bonum ipsius penitentis, non sufficit Fagund. *par. 2. lib. 6*. Sicuti neque sufficit, quod sit quocunque modo obtenta, sed requiritur libera, ac spontanea, non vi, dolo, iniuria, vel per preces importunas, aut metum reverentialem ipsius Confessarii extorta, Henric. & Fagund. *loc. cit.* Non est opus quoddam semper ea licentia detur verbo, sed sufficit, quod detur facto, v.g. quoddam penitens extra confessionem incipiat loqui cum Confessario de dictis in confessione, tunc enim Confessarius potest prosequi, quia facta & qui valet expressæ concessionis. Aversa, Trullene, & Tamburinus admontens cum Vasquez contra Suarez, licentiam penitentis ad loquendum cum alio extra confessionem non se extendere ad corripiendum complicem, quamvis

ad

ad hunc effectum iussit expressè concessa; quia sigillum non tam est in favorem penitentis, quam complicis, & sic universa causa, quæ examinatur in confessionis tribunali, est strictissimo sigillo absolventa. Neque confessio est instituta ad redargutionem complicis, sed ad correctionem penitentis.

Quar. 6. Utrum Confessarius uti possit scientia habita in confessione ad bonum finem.

Resp. Negative, quoties periculum est revelationis directæ, vel indirectæ, tam alicujus peccati in confessione auditum, quam eorum, ex quibus pudor, aut damnum penitentis resulcet. Ita Doctores, quos plena manu congerit Anton. à Spir. Sancto, *loc. cit. num. 158*. Si enim hoc intelligeretur esse possibile, redderetur penitentis Sacramentum omnibus formidabile, & daretur animabus occasio amittendi spiritale solatium, minus fidenter, ac frequentius ad confessioem accedendo. Hinc sequitur, non posse monialium Confessarium ex scientia confessionis dicere, monialem aliquam pro tali officio non esse aptam, nec puellam pro admissione ad habitum, nec Novitiam pro professione. Neque monero Prælatum, aut Abbatissam, ut mutet claves, attollat muros, fenestras claudat, ad crates invigilet &c. etiam si hoc esset in bonum penitentis, quatenus scilicet ex clavium mutatione, & parietis elevatione tolleretur ipsi occasio ruiting spiritualis. Fagund. *p. 3. lib. 6. c. 3. n. 9*. Neque suggerere Concionatori, ut vitium aliquod in particulari reprehendat, multo minus ipse in exercitiis spiritualibus reprehendere. Malder. *de sigil. cap. 24*. Neque colloqui cum Confessario extraordinario de peccatis alicujus monialis, quæ utcumque ex confessione cognovit, etiam si hoc ordinaretur ad bonum

gimeo

gimen animæ monialis prædictæ. Bassianus, *concessio*, 7. n. 20. Ratio horum omnium est, quia huiusmodi locutionibus coniceretur, eum loqui ex noticia confessionis; quod est contra sigillum.

Hoc tamen non violareur, si Confessarius speciali humanitate, & solertiori cura adjuvaret monialem, quam ex scientia in confessione habita deprehendit, rancisse peccatum aliquod in præteritis confessionibus propter ruborem, & pusillanimitatem. Quia præcipua ratio sigilli est, ne confessio discedat, & gravior reddatur penitenti, quod non accidit in hoc casu; nam monialis agrè ferre non potest, quòd humaniter excipitur. Perez *supra* n. 7. Trullenc, Lugo, Bassianus, & alii.

Quer. 7. An penitens teneatur ad sigillum. *Resp.* Negative, sed tantum teneri sub secreto naturali non revelare aliquid de confessione, quo se sine iusta causa infamet, vel Confessarii bonæ existimationi detrahat, vel aliud damnum accidat. Anton. à Spirit. Sanct. *loc. cit.* n. 15: 7. Unde non licet moniali dicere suo amato, sibi à Confessario interdiciam fuisse cum eo amicitiam, & familiaritatem, quando Sacerdoti inde crearetur periculum. Hinc quando est periculum alicuius talis incommodi ex parte monialis, potest ab illa Confessarius exigere secretum, ut cum ipsa in negotiis suæ conscientiæ liberis valeat tractare. Ita cum Maldero, Fagandez, Silvest. & aliis Bassianus *sup.* n. 11. ubi cum Suario, Soto, & Henriquez contra Palud. & Navar. docet teneri tantum sub secreto naturali observare ea, quæ Confessarius sub tali secreto ei aperuit.

§. X.

De Confessario quoad sollicitationem.

Quer. 1. AN monialis teneatur, confessarium sollicitantem Episcopo, vel Inquisitori denunciare.

Resp. Teneri ex Constit. Gregorii XV. quæ incipit *Uniceph.* etiam si sollicitationi consenserit: ita tamen, ut sollicitationem, ac verba, & actus turpes confessarii denunciaret, taceat verò suum consensum, quem non tenetur propalare, neque respondere, licet super hoc esset ab Episcopo, vel Inquisitore interrogatus. Quòd si dubitet, consensum posse propalari, monenda est, confessorem de hoc interrogari non posse; sicque id ex se fateatur, nullatenus esse scribendum.

Quer. 2. An monialis sollicitata satisfaciat denunciando per epistolam ad Episcopum, vel Inquisitorem missam.

Resp. Videri quòd sic; quia cum sit impedita personaliter adire, denunciando per epistolam, facit quantum in se est. Nihilominus cum comunius Doctorum oppositum tenendum est, ex declaratione Urbani VIII. in litteris ad Cardinalem Borromæum datis 27. Septemb. 1624. in quibus traditur forma servanda, scilicet quòd denunciaret per confessarium, qui de licentia, & iudicia commissionis Ordinarii, vel Inquisitoris extra confessionem medio iuramento iudicè recipiet in scriptis talem denunciationem, expresso nomine, & cognomine tam persone sollicitatæ, quam confessarii sollicitantis, & eam mittet ad iudicem, à quo prius licentiam recipiendi talem denunciationem obtinuerat. Hodie ta-

in similibus casibus consultit Sac. Congr. Generalis Inquisitionis, quæ licentiam concedit recipiendi prædictam denunciationem sine Notario: ita videtur observatum in præxi. Instructio confessarii pro recipiendis huiusmodi denunciationibus exhibetur à Pignat. *tel. 7. 1. consultat. 102.*

Quar. 3. Quomodo se gerere debeat confessarius cum moniali recusante denunciare.

Resp. Admodum de obligatione, quæ illi incumbit, denunciandi, & quidem sub mortali, nec non de maiori excommunicatione, in quam incidit omitendo denunciationem, immò quod toties in idem peccatum mortale, eandemque incidit excommunicatione, quoties moraliter potens, negligit denunciare. Lupus ex Bonacina. Ante oculos exhibeat grave animæ periculum, in quo versatur, & explicet, quibus, & quot bonis privetur innotata excommunicatione. Ostendat Inquisitionum prudentiam, & dexteritatem in excipiendo denunciationem, sigillum secreti in recipiendo denunciante, & benignitatem in puniendo denunciatum. Suggestat, quod denunciationis finis nihil aliud est, quam salus ipsius delinquentis, & zelus catholice Religionis, pro qua tenenda non tantum ruborem, humanæque respectus teneatur vincere, quam sanguinem ipsum, si opus sit, effundere. Hæc, & his similia suggerat confessarius, prout muneris sui partes, monialis imbecillitas, & charitatis ratio videbuntur postulare.

Quar. 4. An supradictæ monialis denunciarum recusanti possit confessarius protrahere terminum ultra tempus vi edicti præfixum ad denunciandum.

Resp. Non posse quia nullam habet jurisdictionem super legem Superiorum, ad quorum

rum prudentiam spectat examinare protractionis necessitatem. Putant tamen Sayrus, Freitas, Achuna, & alii apud Diamam p. 1. tract. 4. ref. 27. solummodo posse concedi tempus consulendi peritiores, quod tamen præstetur absque longa temporis dilatione, & interim, data fide denunciandi, absolvi posse, sicuti enim qui ob legitimam causam differt restituere, aut se iudici præsentare, potest pro illa saltem vice absolvi, supposito firmo proposito restituendi, vel se præsentandi, ut primum poterit: ita a pari dicurrunt citati Doctores.

Quar. 5. An confessarius sollicitatus à moniali sit denunciandus, si in sollicitatione consentiat.

Resp. Negant Peyr in Bonac. Portel. Castropal. Hürtad. & alii apud Leandr. *trull. 5. de poenit. disp. 13. g. 20.* quibus assentitur Bord. Boss. Delben, & probabile putat Diana *part. 1. trull. 4. ref. 10.* Primo, quia Constitutiones Pontificum loquuntur de Confessariis sollicitantibus, unde tanquam odiose non sunt extendendæ ad eorum Confessarii sollicitati. Secundo, quia in presenti dicitur Constitutio, in qua sunt iuncturæ dicitur Constitutiones, scilicet quod Confessarius male sentiat de fide, cum enim mulieris activa sollicitatio efficacissima sit ad inducendum in lapsum, ex facto ipso consurgit evidens argumentum, quod ex fragilitate potius, quam ex mala credentia consenserit. Tertio, quia cum raro contingat casus mulieris sollicitantis, de hoc non censetur à Pontificibus dispositum, quia leges humanæ de his, quæ frequenter accidunt, tantum disponunt.

Neque dici potest de hoc esse apertè dispositum in Constitutione Gregorii XV. per illa clau-

clanulam, aut cum eis illicitis, & inhonestis sermonibus sive tractatus habuerint. Confessarius enim consentiens sollicitationi, proprie dicitur habere inhonestos sermones, seu tractatus prætextu confessionis. Nam responderi potest, quòd, cum verba illa, aut cum eis illicitis sermonibus sive tractatus habuerint, subsequantur immediate ad verba sollicitare vel provocare tentaverint, ab his debent recipere interpretationem, s. Hæres palam, §. sed si metiam. ff. de testam. & notant Glos. Bortol. Sard. & Mantie. quos refert, & sequitur Paqual. in q. moral. jurid. q. 217. n. 3. Cum igitur verba illa sollicitare & provocare importent inductionem, & provocationem activam, verba quoque subsequentia, scilicet sermones, & tractatus inhonesti debent intelligi cum inductione, & provocatione activa, unde non possunt adaptari ad casum Confessarii sollicitati, & potius fuerant addita ad majorem explicationem, quam ad diversificandam dispositionem, quia dictio alternativa aut posita post genus, non inducit dispositionem diversam à priori, sed resolvitur in expositivam, seu declarativam. Rota part. 1. decis. 300. num. 26. recitat.

Histamen non obstantibus sentio cum Leonardo loc. cit. Fagundez, & aliis dictum Confessarium esse denunciandum tanquam expresse comprehensum sub clausula illa, aut cum eis illicitis, & inhonestis sermonibus sive tractatus habuerint: Ita interpretantur consuetudine, & praxi Tribunalis S. Inquisitionis punientis huiusmodi Confessarios, cui interpretatio standum est, quia interpretatio ex subsecuta obliervantia magis attenditur quàm quilibet alia, sicuti pluries firmavit Rota apud Pignatol. tom. 1. canon. lib. 22. num. 16. Ita

pari-

pariter suadente ratione, nam consensus ille expressus illicitus est, & inhonesti tractatus complementum.

Quer. 6. An in prædicto casu sit denunciandus Confessarius, si ad Monialis sollicitationem nihil respondeat.

Resp. Si nullum signum approbationis exhibeat non esse denunciandum, quia tacens neque assentiri, neque dissentiri videtur. ex regul. jur. 22. in 6. Imò in odiosis, & prejudicialibus taciturnitas habetur pro dissentio. Flor. Institutum de ser. verb. trad. Sicul. in c. cura de jur. par. Neque potest inferri consensus per hoc, quòd ex officio, & ex circumstantiis loci, & actus Sacramentalis, quem exercet, teneatur monialem reprehendere, non vero tacere. Nà illa taciturnitas potest oriri vel à timore, vel à pusillanimitate, vel ab horrore, vel à confusione, quòd sufficit ad excludendam præsumptionem consensus in sollicitatione, quia in consilio boni & mali lex favet exclusioni delicti, & in dubio possibilis honesti, & possibilis inhonesti, semper capienda est interpretatio possibilis honesti, per tradita à Sperel. decis. 175. n. 1. decis. 174. n. 26.

Eoque magis cessat in moniali obligatio denunciandi, quia pernecesse cogeretur suam turpitudinem detegere. Cum enim, ad hoc ut iudex possit iudicium suum efformare, debeat monialis allegare in denunciatione dictum aliquod, vel factum, aut signum inductivum sollicitationis, in presenti nihil aliud esset allegabile nisi sola taciturnitas Confessarii. Hæc autem non potest inducere sollicitationem, aut aliquod inhonestum prædicere, & de per se considerata, cum sit indifferens, sed tantum ut conjuncta cum prævia monialis sollicitatione, unde ad effectum procedendi contra

Con-

Confessarium deponi deberet cum hac qualitate, quia sub hac tantum ratione esset criminosa. Ad hoc autem non tenetur monialis, quia non tenetur de ipsam procedere, *cap. cum descat. de elect. in 6.* & Doctores communiter.

Quar. 7. An monialis monasterii regularibus subiecti teneatur denunciare suum Generalem, si ab ipso fuerit sollicitata.

Resp. Videri, quod non, quia in delictis inferentibus suspicionem hæresis non tenetur filius patrem denunciare. *Bordonus in manual. Confultor. sect. 13. n. 40.* alios referens. Ergo neque monialis suam Generalem, qui patri equiparatur in iure; & ideo patri punitur pena subditus delinquens in proprium Superiorem, ac filius delinquens in patrem naturalem; *authent. ut cum de appellat. c. omnes. §. causas autem voss. vna parentum.* Quare optime procedit argumentum a patre ad Superiorem, per ea quæ tradit Gratianus. *dist. 4. 36. n. 2.* Imò fortius urget, quia parentes spirituales magis veniendi sunt quæm carnales. *cap. ita diligere, & c. Patricius 30. q. 3. ubi Glaf. versa multa magis.* Rursus cessat in conjuncto obligatio denunciandi conjunctum suspectum de hæresi, si exinde notabile familie damnum vel in bonis, vel in honore timeretur. Ita citati à Carena *p. 2. tit. 9. n. 12.* Cessabit igitur etiam in moniali, quia denunciatio cederet in gravissimum dedecus non unius tantum familiaris, sed universi Ordinis, cujus monialis est membrum, si caput ejusdem detogeretur tale crimen perpetrasset.

Hæc tamen futile, & inanes rationes facile corrumpunt, si attendatur Constitutio Gregoriana XV. & Alexandri VII. in quarum prima expresse disponitur esse denunciandus *Rogularis cuiuscunque dignitatis, & præsencia,*

aut

aut quibus privilegio munitis. In secunda verò statuit, religiosis teneri, & obligatos esse accedere ad denunciandum Ordinaris, vel inquisitoribus locorum quoscunque, etiam Confessariis, ac Superioribus, etiam primariis suis vsusdem ordinis, & religionis, quos noverint esse de fide quomodo libet etiam leviter suspectos. Unde monialis prædicta ad suum Generalem denunciandum absolutè est obliganda.

Solum à Doctoribus controvertitur à quo iudice sit procedendum in causa. *Bordonus in Sac. Tribun. c. 27. n. 27.* innixus dispositioni *Cap. Inquisitores 16. in 6.* iustinet, accepta denunciatione non posse Inquisitores ad ulteriora procedere, sed admonita Apostolica Sede expectandum esse quid decernat. Possè verò absolute procedere docent alii cum Freita, & colligunt ex *Constit. Gregoriana XV. Media via* incedit Diana, concedit posse, sed non debere nisi Supremo Tribunali prius consulto.

Quar. 8. An sit denunciandus Confessarius, qui confessionibus prætextu intra clamuram vocatus à moniali se infirmam simulante, & provocatus ad curpia sollicitationi resistit, & sollicitantem oburgavit; sed quia monialis minata fuit te exclamaturam vim sibi inferri, nisi consentiret, infamiae metu consentit.

Resp. Affermat Carena *part. 2. tit. 7. §. 19. n. 24.* Quia verè habuit tractatus in honestos occasione confessionis; neque considerandus est timor, quia levis est, utpotè illatus à femina. Negant absolutè Sancius, Aengna, Peyrin, Trullenc, Freit, quos refert, & sequitur Leander. *loc. cit. quest. 23.* quibus subscribit Janu. *de cas. refer. ref. 34.* Ratio est, quia consensus ad inhoella non fit voluntarius, sed infamia: metu extortus, hic autem

I

metus

metus gravis est, nam viro probogravior est ipsa morte honoris jaetura, ex allegatis à Sanchez lib. 4. de matrim. disp. 15. n. 11. & cedit in constantem virum, licet sit illatus à fornicaria, quia quando agitur de minis exequendis per verba, mulier promptior, & efficacior est ipso viro, Bordon. *loc. cit.* n. 245. Neque obstat, quod sicut metus non excusat à peccato, ita nec à poena; ut habetur in *cap. sacris de iis, qua sunt motus sui causa*. Nam hoc procedit in foro poli, in quo quis necem potius tenetur subire, quam peccatum admittere, ut per Glos. & Doctores in *tit. cap. Sacris*. Si eius autem est in foro fori, & respectu poenae temporalis, ut distinguendo advertit Menoch. *de arbit. iud. causa* 354. n. 18. & 21.

Conleonihilominus cum Diana *par. 10. tracl. 24. res. 40.* denunciandum esse, sed absque abjuratone dimittendum, extraordinaria poena inposita, quia metus attenuat quidem culpam, sed non propterea excludit, ut in *d. cap. Sacris*, adeoque licet excuset à quota poena, non excusat tamen à Tota, Thefaur. *gg. forens. lib. 3. q. 46. n. 4.*

Quar. 9. An confessarius sollicitans monialem in confessionario, sed extra confessionem, neque occasione confessionis, & sine praetextu, aut simulatione confessionis, sit denunciandus.

Resp. Divisos esse de more in hac difficultate Doctores. Negant Lupus, Bonacina, Lezana, & Bordon. in *Miscel. decif. 422.* quia extra occasionem confessionis in quovis loco, ut confessarius sit denunciandus, necessaria est simulatio confessionis, ut colligitur ex verbis Bullae Gregorianae ibi. *Sive extra occasionem confessionis in confessionario, aut in loco quocumque, ubi sacramentaliter confessiones audi-*

untur,

untur, seu ad confessionem audientiam electis, simulantes ibidem confessiones audire. Nam haec ultima clausula simulantes ibidem confessiones audire refertur ad quemcumque locum, sive sit confessionale ordinarium, sive deputatum, aut electum pro confessione, ut probatur ex generali regula, quod clausula ultimo loco posita refertur ad omnia praecedentia, *cap. inquisitioni 7. de appellat.* Maxime quia si clausulae praecedentes regulantur ab eodem verbo audire, debent quoque cadere sub eadem dispositione simulationis. Affirmant alii, precipue del Bene *de off. Inquisit. dub. 137. sect. 11.* in *Petit. num. 5.* Bordonus in *Manual. Consult. sect. 25. nu. 49.* ubi priorem sententiam retractavit, & Naldus in *Summa v. sollicitatio in fo.* ubi testatur sic servari in sanctissima Generali Urbis Inquisitione. Alii verò media via procedentes distinguunt. Si confessionale indifferens sit tam ad urbanè loquendum, & de aliis tractandum, quam ad excipiendas confessiones, ut moris est in pluribus monasteriis, tunc confessarius sollicitans in tali loco indifferenter non est denunciandus ob rationes prioris sententiae, dummodò tamen ab sit confessionis simulatio. Si verò confessionale nullatenus, nisi ad confessionis finem aperiatur, vel si etiam ob alium finem solet aperi, sollicitatio tamen fiat in diebus pro confessione designatis, tunc est denunciandus, quia semper ex circumstantiis intervenit confessionis simulatio, licet in confessario desit animus simulandi. Ita Sancius in *solell. disp. 11. n. 66. in fine.*

Nihilominus à secunda sententia non est recedendum, stante Sacrae Congregationis decreto de mandato Pauli V. emanato 10. Julii 1614. quod ita habet: *Facta relatione, quod multi Confessarii tractant cum mulieribus*

12

in

in confessionali extra occasionem confessionis de rebus inhonestis, decrevit, ut contra huiusmodi confessarios procedatur in sancto officio. Neque valet, quod ait Bonacina de matrim. q. 4. punct. 16. prop. 5. scilicet, decretum intelligendum esse ex presumptione fori externi prelatum ex huius circumstantia sollicitatione factam confessionario confessionum audiendarum occasione; neque quod prædictum decretum utpote ante constitutionem Gregorii emanatum explicari debeat juxta terminos ejusdem constitutionis, requirentis simulationem confessionis, decretum absolute loquitur, & ideo absolute intelligendum, & quatenus etiam verisimur in dubio, posse esse stat pro decreto. Præter quam quod etiam Constitutio Gregorii comprehendit huiusmodi casum, ut advertit Bordon, in Manual. loc. cit. Advertit tamen ex Eminentissimo Albitio Dandius de suspens. de her. s. 3. sect. 3. sub sect. 5. n. 5. quod ex sollicitatione in confessionario, vel alio loco ad confessiones audiendas deputato, extra occasionem, & simulationem confessionis, non oritur, nisi suspensio de levi, etiam attempta praxi Sanctæ Romanæ inquisitionis, quia in huiusmodi non intervenit veri Sacramenti abusus, ut notat Hurtad. resol. moral. tract. 4. cap. 3. tit. 34.

§. XI.

De Confessario quoad Moniales scrupulosas.

Quæst. 1. Quid generaliter observare debeat confessorius cum monialibus scrupulosis.

Resp. Alsuetudine illas, ut sibi tanquam directiores pareant obedientia cæca, & firmiter cre-

credant, etiam contra gravissima, que habere possunt, argumenta peccandi. Sit unica eorum ratio auctoritas confessorii docentis. Nec est necesse conscientiam scrupulosam deponere, cum conscientia proprie non sit, sed vana quedam apprehensio: sed satis est quod patens, se, etiam stante suo iudicio, non peccare; & certe de facto coram Deo non peccant, quia sequentes sui confessorii dictamen, quod probabile est, sequuntur, atque adeo prudenter operantur. Vasquez, Less. Coniuc. & alii.

Dubitationes illarum in mitiorem partem semper interpretentur. Interrogationes minutiores, & fortasse necessarias pro aliis ad cognoscendas species peccatorum, non inculcet. Unde expedit aliquando, cum illis confessorium pactum inire, ut nihil ex se confiteantur, sed tantum respondeant in interrogationibus faciendis ab ipso confessorio, quæ eas interrogare poterit de his, in quibus secundum earum statum potuerunt peccare, & ipsæ moniales per se vel non est respondere.

Non permittat suos scrupulos tanquam peccata coniteri, neque confessiones generales insinuere, nisi certissime constet de necessitate, quia experientia compertum est hoc esse mentem potius turbare, quam conscientie fluxus componere. Quare suadeat, ut à peccatorum præteritorum memoria perinde ac à demonum suggestionibus abhorreat. Si aliquando quosdam scrupulos audire velit confessorius, iudicans id ad curationem, & illarum consolationem conferre, id faciat protestando tamen se non ad confessionem, sed ad consilium adire.

Consulat, ut nihil iudicet esse mortale, nisi manifeste, & absque formidine cognoscat, &

aliquando etiam nisi jurare possit esse mortale. Valsq. p. 2. disp. 67. c. 72. n. 8. & alii; Immo hæc regula fallit in aliquibus ita scrupulosis, ut quidquid eis in mentem venit, etiam medio juramento iudicent admittisse. Unde efficacie medicina erit, secundum aliquos Neotericos apud Balsæum v. conscientia n. 32. nulla peccata interiora habenda esse à scrupulosis ut talia, nisi quando procedunt in actum externum, cum pro illis favorabilis est præsumptio, ipsas cogitare in crimen consentisse, cum longe à committendo distabant.

Quar. 2. Quas Doctorum opiniones ad sedandam conscientiam scrupulosam possit eligere.

Resp. Ex Navar. Man. cap. 27. nu. 287. Meroll. t. 1. disp. 3. cap. 3. n. 385. posse eligere quamcumque opinionem probabilem benigniorem, & favorabiliorem; Exempli gratia, Vota dubia an sint emissæ, & præcepta an sint imposita non obligare, quamvis major sit in obligationis partem propensio. Sauch. Rebel. Castro Pal. Confessiones absque dolore sufficienti non ex industria factas, vel dimidiatas, non esse repetendas, Merol. loc. cit. Non peccare eum, qui legem observat juxta communem sensum bonorum, hæc est sententia laxior videatur. Leges civiles de facto, vel raro, vel certe non frequenter obligare sub mortali; ecclesiasticas item nec multo frequenter. Non enim debet exilimari legislator tam rigidus, ut hominibus bonæ voluntatis peccata adscribat penamve decernat, neque Deum aut Ecclesiam suis præceptis efficere velle, ut homo in ultitiam cadat, quod scrupulosis facile contingere potest. Ita ex S. Antonin. Layman. lib. 1. tract. 1. c. 6. §. 4. Peccata dubia pro scrupulosis centenda non esse peccata

Lu*

Lugo de Passio. atque adeo non esse sub obligatione confessarii aperienda, multo minus numeram dubium, vel dubias circumstantias, Saar. & Granado.

Quar. 3. Quo modo se gerere debeat confessarius cum moniali scrupulosa dubitante præteritis confessioes integras non fuisse.

Resp. Prohibeat omnino ne confiteatur peccata ante ultimam confessionem commissa, quia scrupulosus hoc illi ingerit, & presumendum est, omnia peccata fuisse confessam; eum quia, ne ipsius scrupuli foveantur, à tali confessione est excusanda, ut post Gerlon. Tamburin. & Reginald. lib. 2. n. 128. de qua re iterum n. 131. ubi advertit, debere confessarium in hoc insistere, ut dictam scrupulosam capaeem reddat, quod sufficit mediocri diligentia in conscientia examinanda, qua adhibita, non debet aliud metueret, cum in diligentiori examine ad sit periculum faciendi odiosam confessionem, tum periculum damni ipsius peccantis, tum summa difficultas, quæ est moralis impossibilitas; unde præstat, aliqua potius omitti, quam intolerabilia hæc damna subire, Tamburin. in Method. exped. confess. lib. 2. cap. 10. §. 1. nu. 22. Immo, si sæpe solet confiteri, debet injungere, ut nullam conscientiam examinet præmittat, tum quia, si peccasset realiter, ob oculos certè peccatum semper haberet, tum quia tota scrupulosa, tum vita conscientiam examen est. Molina tract. 4. disp. in fin.

Quar. 4. Quomodo se gerere debeat confessarius cum moniali scrupulosa, que semper hæsit, an in præcedentibus confessionibus, vel in præsentibus habuerit verum dolorem, firmiterque propositum non peccandi.

Resp. Suadeat, dolorem sufficientem in

I 4

in-

instanti haberi posse. Lyman, lib. 5. tr. 4. cap. 4. & satis esse in quolibet gradu, etiam remisso. Suar. & Layman, ibidem, nec requiri cordis quamdam teneritudinem, aut lacrymarum compunctionem, vel dolorem alium sensibilem. Gerson, quem sequitur Reginaldus loc. cit. n. 127. Item fuitcere in scrupulis desiderium doloris, vel dolorem de non habendo dolorem; quia in illius desiderium intentionis doloris est indicium veri doloris. Layman, loc. cit. Quoad propositum vero ad moneat, non necessarium requiri explicitum, sed implicitum satis esse, hoc est illud, quod involvitur in ipso actu detestationis, & displicentiae; non enim quis vult committere, quod ipsi displicet. At quia etiam scrupulis angipotes, an hoc propositum habeat, quia praevidet, immo certo sibi persuadet, se propter fragilitatem suam relapsuram, minus confessati erit animum illius erigere, ostendendo, quod potest consistere dubium, ac praevidentia relapsus in peccatum cum firmo proposito non peccandi; quia illud est actus intellectus, hoc autem potestius est voluntatis. Silveh. v. confes. 1. q. 21. Insuper, ut quantum fieri potest omnis scrupuli occasio tollatur, quando praedicta monialis non habet mortalia, eam in absolutam dimittat, & communionis summptionem praecipiat.

Quar. 5. Quomodo se gerere debeat confessarius cum moniali in delicti, & blasphemiae scrupulis vexata.

Resp. Scrupulos huiusmodi minus esse metuendos, magisque contemnendos, Grana. 1. 2. tract. 12. disp. 5. n. 8. quia malum illud, in quod prolapsi dilamus, minus timoris incutere consuevit. Unde infidelitas, & blasphemiae, sicuti utpote spiritum respi-

sientes non tantum delectant, ita minus periculi ingerunt. Moniale igitur scrupulis huiusmodi vexatam exprobrare expedit, quod parum fidat, divinam potentiam praesse omnibus volentibus hanc deserere. Moneat, quod tantum abest, ut ex rebus divinis dubitationem nec minimam concipiat, quin potius ex angore animi, & voluntatis reluctantis afflictione desumatur violenta praesumptionis hinc in ipsa.

Quar. 6. Quomodo se gerere debeat confessarius cum moniali scrupulosa, quae dubitat, consensum cogitationibus inhonestis praestitisse.

Resp. Suae deat, ut cum talibus cogitationibus non dispudet, nihil illis respondeat illaque despiciat, horror enim erga illas, & displicentia sunt sufficientes argumentum, consensum non praestitisse. Quare non sine monialem nimis descendere ad particularia, neque permittat de illis cogitationibus consisti, nisi ut supra diximus, ad eod certat de consensu, ut etiam iurare possit. Caveat confessarius moniali huiusmodi imponere, ut, quando ad dictas cogitationibus agitur, signo crucis in corde, capitis agitatione, tuncione pectoris, vel alio corporis gestu illas conetur depellere, quia experientia docuit, talium actuum frequentiam plurimas ad insaniam, nullas vero ad conscientiae tranquillitatem adduxisse. Unde consulens erit, ut diximus, quod parvipendat. Ad quod obtinendum juvabit, modo asperis, modo blandis verbis suadere monialem, ut firmiter credat, quod confessarius, quirationem de ea reddere debet, non parvipenderet, si illas gravia esse peccata cognosceret.

Quar. 7. Quomodo se gerere debeat confessorius cum moniali scrupulosa in horarum canonicarum recitatione.

Resp. Subeat absolute, ut abstineat à reiteratione officii, vel aliquam ejus partem, quam reliquisse putat, etiam si hic scrupulus obrepit, cum recitat officium, sed audacter ad sequentia pergat, Navar. & Reginal. quia semper minor illi tranquillitas ex secunda, & tertia recitatione, quam ex prima. Suggestat, ne sit nimis circa attentionem sollicita quia ipsa attentio ad distractionem vitandam, distractionem parit. Nam ut optime ad vertit Cajet. 2. 2. q. 83. art. 17. dum scrupulosa volunt esse attentae, habent potius attentionem ad intentionem habendam, taliter quod intentio sit objectum tantam suae attentionis, quam ad verba distincte, & reverenter dicenda. Doceat itaque attentionem externam latis esse, unde & posse voluntarie distrahi. Coniach. Layman, Hurtad. & alii. Quod si ista non juvant, sed adhuc scrupulis, & anxietatibus premitur, potest confessorius praecipere, ut ab officii recitatione totus se suspendat, donec à suis anxietatibus sit libera; Gobat. tr. 1. tr. 11. 5. c. 1. 2. 3. sect. 2. num. 714. Quia graves scrupuli juncti magnis anxietatibus sunt revera magnum malum, tam animi, quam corporis, & vere majus quam nonnulla ex iis inhumanitas, quas magi nominis Doctores admittunt pro excusantibus.

Quar. 8. Quomodo se gerere debeat confessorius cum moniali scrupulosa reconfitente peccata venialia.

Resp. Ex Gerson. & Rodriq. optimum remedium esse, quod non curet, peccata hæc saltem particulatim confiteri, nisi aliqua

quæ videntur graviora, reliqua omnia breviter, & succincte in confessione aperiat. Nimia enim talium peccatorum sollicitudo animam turbat, non sedat, ideo melius est dimittere conscientiam suam in pace super his, recogitando, quod in præfenti statu naturæ lapsæ, secundum communem Theologorum sententiam, moraliter impossibile est, sine speciali gratiæ privilegio omnia peccata venialia vitare. Prædicta igitur monialis bono animo sit; attendat suam vilitatem, & misericordiam, attendat simul & pietatem Dei, atque immentiam misericordiam, quæ animæ verè penitenti, & ab omni peccato plene avertæ non potest non succurrere, atque ignoscere.

Quar. 9. Quomodo se gerere debeat Confessorius cum moniali scrupulosa pluries ad ipsum revertente priusquam ad communionem accedat.

Resp. Moneat quod tam anxie sollicitudo velutia diaboli est, qui dum suggerit tacitus reverti, distrahit animam a devotione, & sub majoris munditiæ pretextu furripit tempus illud, quod ad tanti Sacramenti præparationem deberet impendi. Quare talis anxietas, & inquietudo, ne dum non juvat, sed impedit Dei in nobis operationem per suam gratiam; nam ut rectè notat Gerson in tr. de divers. diab. tentat. 1. B. immoderata illa puritatis cura, ac peccati nimis timor ei non placet, quia quæ diu Deum ita timemus, non videmur eum latis diligere, habentes illum de nimia severitate suspectum. Unde fit, ut inani metu concepto minuatur fiducia accedendi ad communionem nobis tantopere necessariam.

Ostendat igitur moniali, majorem pro Eucharistia suscipienda dispositionem oriri mandatis confessorii obediendo, quam in scrupulosa

loia suae conscientiae repurgatione immorandum. Nemo enim per suam diligentiam quantumvis summam absque specialis Dei revelatione potest ed pertinere, ut certo sciat quod sit in gratia. Unde ad Sacramentum illud omni veneratione dignissimum fructuose lumendum sufficit certitudo moralis, seu quod tantam diligentiam impenderit in repurganda conscientia, quantum adhibuisset in opere faciendum, ex quo maximam lucrum speraret. Item exponat, quid ex repetito ad Confessarium accessus non solum non sit animus peritior, sed ut ipsa experitur, magis, ac magis perturbatur.

Quare Confessarius monialem hanc graviter arguat, & reverentem expellet, & si forte asserat peccata venialia habere, quae clavibus subdat, salutare erit proponere, quod ex Cde. *Trid. sess. 14. cap. 5.* venialia taceri possunt in confessione sine culpa, neque impediunt effectum gratiae Sacramentalis, ut testantur plures cum D. Tho. 3. p. quae. 79. art. 3. Praeterea quod possunt multis alii modis extra confessionem delori, nempe digna Eucharistiae sumptione, aquae benedictionis asperzione, orationis Dominicae recitatione, & devota pectoris tunctione. Hostien. in sum. tit. de Parris. & remiss. §. de quibus peccatis.

Quar. 10. Quomodo se gerere debeat confessarius cum moniali dubitante de sua salute quia se carere dulcedine spirituali in omnibus actibus experitur.

Resp. Ostendat confessarius, quod dulcedo spiritualis, & sensibilis cordis mollietates non sunt essentiae, & infallibilia signa charitatis, utque reddunt hominem perfectiorem. Multoties motus naturae sunt, & proinde etiam in peccatoribus reperitur. Neque contra ariditatem signum peccati

cati est, aut reprobationis argumentum. Item, quamvis dulcedo illa, sensibilique devotio juvent ad bonum, & perfectionem; tamen propter nostram fragilitatem saepe sunt occasiones periculi, & praesumptionis; ariditas vero animam collocando in spiritu humilitatis, Deo, qui humilia respicit, magis approximat. Immo gratior est illi anima in tali desolatione, quam si magna devotione afflueret, quia in pressura non ita facile quis se ipsum, vel sua querere potest, sicut in sensibili devotione. In hac namque saepe se natura immittit, & dum inmodice anima delectatur, maculam contrahit.

§. XII

De Confessario quoad maniales habentes Visiones, revelationes, & approbationes supernaturales.

Quar. 1. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali dictos favores experiente.

Resp. Benigne illam excipiat, ne austeritate occasionem taceandi praebet, patienter audiat, & soletter interroget, ut bene, & exacte spiritum illius, omnesque cordis affectus valeat penetrare. Non per hoc quod videt in illa aliquam imperfectionem, statim eam de malo spiritu condemnet, ut advertunt S. Theresia *man. 6. c. 1.* & Planes in *exa. 2. revelat. lib. 3. c. 23. §. 1.* Neque tamen revelationes, aut visiones statim approbet. Jubeat potius, quod de talibus favoribus non curet; ostendendo illi, quod virtus in his non consistit, sed in operibus bonis, & in augmento gratiae, & charitatis. Quia

revelatio aliquando facta est malis hominibus, ut Balaam, Caiphe, & aliis; augmentum vero gratiæ solis iustis conceditur.

Quare ostendere debet se propter tales fa-vores illam non aestimare, nec reputare ut Sanctam; imò potius ex quacunque levi occasione eam reprehendat, & humiliet, ad eam ut concipiat directorem illam parvi pendere, & de suo spiritu dubitare. *Pianes loc. cit. §. 5.* Prudentem tamen in hoc se gerat Confessarius, ne nimiam afflictionem moniali ingeneret, & ne ad desperationem adducat, juxta monitum Pauli ad Thesalonic. 5. *Spiritus nolite extinguere, prophetias nolite spernere, quod bonum est tenete.*

Quar. 2. Quomodo possit distinguere revelationes, & visiones veras à falsis.

Resp. Ad orationem recurat, & fidenter gratiam discretionis spirituum à Deo perat, qui maxime solet illam concedere his, quibus ex officii, & dignitatis ratione animarum incumbit cura, *Delrius disp. magie. lib. 4. qu. 3. sect. 2. litt. E.* A fidus precibus piam diligentemque Sacra Scripturæ considerationem adjungat, ex illa enim assuetudo cognitio discernendi à falsis veras visiones, & prophetias, Sanctorum Patrum quoque, & historiarum ecclesiasticæ lectio plurimum conferet. Humilitas præ omnibus directrix est necessaria, quia Deus abscondit hæc à sapientibus, & prudentibus, & revelat ea parvulis. Denique prudenti, & multiplici mentis scrutatio res tota examinanda. Ad quod juvabit sequentia perpendere, scilicet, personam revelantem; qualitates monialis, cui sunt revelationes, & visiones; res revelatas; & effectus ex revelationibus, & visionibus resultantibus.

Quar. 3. Quid examinare debeat ex parte personæ revelantis;

Resp.

Resp. Examine quos motus causet in anima, quia bonus Angelus in principio hortatur ab bona, & perseverat in eis; sed malus in principio tendit in bonum, sed postea infligat ad malum; ita D. Thom. ad 2. *Epist. D. Pauli ad Corinth. cap. 12.* Item bonus Angelus quavis in principio terreat, statim consolatur, & confortat, malus autem stupescit, & delolatum relinquit. Perpendat in superan qua figura appareat; quia si se exhibet in forma bestiarum, & inoffensiva, vel si apparet in forma humana aliqua tamen præterit vel curiosa vel deformia, ut si corpus sit atrum, setens, gibbosum, nares simæ; aut nimium aquilinæ; oculi inflammantes, & similia, tunc Angelus malus est judicandus.

Quar. 4. Quid examinare debeat ex parte monialis, cui fiunt revelationes, vel visiones.

Resp. Examinandam esse corporis constitutionem, an redundet atra bili, vel melancholia, quia talibus humoribus laborantes solent vehementer esse imaginativa; atque adeo eorum mentes multis, & fixis phantasmatibus figillantur. Considerandum quoque an valetudine gaudeat, an corporis habitus sit plus equo inedia difformatus, an cerebrum læsa, an imaginationis turbida, quia similes ex nativitate, vel ab extrinseco accidenti huiusmodi visa experiri possunt, quod solet phreneticis, & epilepticis accidere; ætatis quoque consideratio habenda, nam si tenex, suspicari possumus à capitis debilitate delirium, si juvenis, à cordis levitate periculum.

Juvabit etiam inclinationem bene scrutari quia, ut ait S. Leo, *diaboli in causis quæritur movendi, ubi quomque videtur occupari.* Unde si monialis, cui accidunt huiusmodi visiones;

aff-

affecta sit ad has apprehensiones, regulariter procedunt vel à se ipsa, vel à dæmone; quod ut dignoscatur, debet Confessarius ei præcipere, ut de talibus non curet, nam si hoc mandato trahatur, & in Confessarium invehitur, signum est vel à se ipsa, vel à dæmone visiones huiusmodi esse confusas, qui enim Spiritu Dei aguntur, non trahuntur ex Directoris mandato, sed conformantur.

Refert insuper considerare qualis sit, ac fuerit disciplina monialis, qualiter erudita, quibus assueta, cum quibus conversata, quibus delectata; an singularia quædam affecter penitentia, ac devotionis signa, per Superiores ecclesiasticos non approbata, utrum sit in spirituali exercitatione veterana, an verò novitia tantum; quia, ut ait Gerson, novitius ser vor citò fallitur, si caruerit regente, præsertim in adolescentibus, & feminis, quorum est ardor nimis avidus, varius, effræus, idæque suspectus. Unde attendendum est, an si adhuc imperfecta & adhuc in via purgativa, præcipites se per unitivam, aut statim ac orare incipit, sine præparatione idonea præsumat se habere tantum passivè, nihilque ex sua parte operans influxum divinum expectet.

Observandum præcipue an obediens sit suo Superiori, Confessario, ac Directori; si enim in hoc deficit, exponit se manifesto periculo errandi, quia separat se à gubernio capitis sui, & impedit medium, per quod Deus vult suam lucem communicare. Item an suis revelationes aliaque dona revelet pluribus, an suo Confessario tantum intra Sacramenti confessionis, nam si eas divulgat, signum est non dari ibi Spiritum Dei, sed spiritum vanitatis, & superbiæ. Planes *lib. 3. c. 16. §. 1.* Item si cum Confessario, vel Direttore continuis colloquutionibus

nibus intèdat sub pretextu nunc crebre confessionis, nunc longæ narrationis visionum, & apprehensionum suarum, nunc alterius cuiuslibet confabulationis. Expertis credere, nominatim Augustino, & Bonaventura, inquit Gerson, vix est altera pellis vel efficacior ad nocendum, vel insanabilior.

Quæst. 5. Quid examinare debeat ex parte ipsius revelationis.

Resp. Examinare debet primò an aliquid contineat falsitatis; si enim aliquid habuerit quantumvis minimum, non est Dei revelatio, sed demonis, vel à propria imaginatione conficta. Quia in Spiritu veritatis non datur locus alicui, etiam minimæ falsitati. Ad cognoscendum autem, an veritas integra in revelatione reluceat, videndum est, an sit conformis Sacrae Scripturae, an contineat aliquid contra fidem, aut bonos mores, & veram Theologiam, traditiones Ecclesie, & doctrinam communem Sanctorum Patrum. Nè si in aliquo ex his contraverit, talis revelatio falsa, & illusio. Plan, *cid. cap. 10. §. 7.* Secundò ponderandum, an talis revelatio sit necessaria, & de materia gravi; quia revelationes quæ docent res inutilis, leves, & quæ non sunt ad rem, sunt illusiones. Debet etiam adverti, an afferat verba adulationis, quia Spiritus Dei adulator non est. Tertio revelatio quæ detegit culpas, & peccata proximi est valde suspecta, præcipue si aliqua vox sine interiori, sive exteriori prædicta peccata propalans audiat: quæ jubet reprehendere delinquentem, si inde persona, cui fit revelatio, concipiat despectum illius de qua facta est revelatio, maxime si reprehensio fieri debeat alicui Prælato, vel Sacerdoti, aut personæ, cui specialis debetur reverentia. Planes *l. 3. c. 12.*

qui

qui pariter valde suspectam reputat revelationem, quæ exhortatur ad rem aliquam in se quidem bona, sed singularem, ut si suaderet monialem ad quotidie in communitate ieiunandum in pane, & aqua; singularitas enim illa non posset transire sine scandalo; nisi tamen accederet Superioris, aut Confessarii approbatio. Idem asserit de revelatione suadente opus bonum, quod esset alterius melioris boni impedivum.

Quar. 4. Quid observare debeat Confessarius ex parte effectuum resultantium ex ipsius visionibus, & revelationibus.

Resp. Inspiciat an huiusmodi communicationes excitent in anima facilitatem ad virtutem, & bona opera, desiderium efficacius, & determinationem patienti pro Christo, propositum dimittendi consolationes seculi, contemptum sui, & cognitionem propriæ miserie. Quando enim Deus alicui communicatur, magis homo cognoscit suam nihilitatem, & miseriam. Quamvis etiam aliquando diabolus falsam inspiret humilitatem, & aliquando lacrymas excitet sensibilibus devotionis, ut pollea suos imprimat perniciosos effectus, qui certe dignosci possunt si moveant voluntatem ad huiusmodi internas communicationes plati mi giliandas, eis tenaciter adherendo.

Item, an relinquunt pacem, lucem, & certitudinem; nam malus spiritus licet à principio caulet certitudinem, hæc statim perit, & intrat turbatio. An post huiusmodi favores Dei amorem cum summa ipsius reverentia experiat. Si enim hæc in se sentit, signum est esse à Deo, secus si anima inveniat arida, & ad vanitatem propensa. Discutiat insuper an hæc dona sint cum cruce, & mortificatione

con.

coniuncta, vel antecederent, vel concomitantes, vel consequentes. Nam donatur ad manifestationem fidei, & utilitatem Ecclesie; fides autem manifestatur in mortificatione, & patientia christiana, his enim crescit maxime christiana religio.

Denique inspiciat an occupet animam magnus De timor, & tremor, quo mediante roboretur, ne in aliquo etiam minimo delinquat, & fiat cautior, & vigilantior circa proprias obligationes, ne Deo displiceat. Hic optimus effectus est, quia conformis illi monito Apostoli ad Philip. 2. *In timore, & tremore salutem vestram operamini.* E contra verò si conflurat magna fiducia, & facilitas absque circumspectione, & timore, à malo spiritu est operatio; malus enim spiritus aufert ab anima timorem Dei, ut ad peccatum inducat, prout egit cum Eva illis verbis; *Nona quævis morte mereremini.*

Quar. 7. An ad experiendum prædictæ monialis spiritum possit Confessarius illam Eucharistiam petentem; decipere, porrigendo hostiam non consecratam pro consecrata.

Resp. Negativè per tradita à Suarez, Pace Jord. Regin. & aliis apud Dian. in opere coord. 2. 2. tract. 2. ref. 31. & delimitur ex c. de homine de celebrat. missar. ubi Pontifex loquens de Presbytero ad evitandum scandalum celebrante, & sicte consecrante, decernit, *falsa esse abjicienda remedia, quæ vixit sunt periculis graviora.* Et quidem in nostro casu fieret periculum idololatriæ; si enim monialis esset fortasse bono spiritu destituta, crederet hostiam sibi porrigi consecratam, ad eoque panis puro exhiberet cultum debitum soli Deo. Et quamvis respektu monialis, ratione ignorantiæ, idololatria illa esset materialis, respectu tamen

tamen Confessarii esset formalis, quia praevisa, & voluntaria, sicuti esset formale, & culpabile homicidium respectu aliquem inebriantis, si praevidisset ebrium exponendum esse probabili periculo illud perpetrandi, quamvis ex parte ipsius ebrii esset tantum materia le. Quare praedictam fictionem non esse licitam, absolute sustinendum, maxime stante Decreto Innocentii XI. damnantis in propositione quinquagesima simulatam Sacramentorum administrationem, adeoque simulationem in administratione Sacramenti Eucharistiae, prout advertit Cardenas ad prop. 30. differt. 20. cap. 3. n. 27.

§. XIII.

De Confessariis Monialium extraordinariis.

Figur. 1. **A** Quo eligi, & approbati debeat confessarius extraordinarius monialium, etiam regularibus subiectarum.

Resp. Confessarius extraordinarius pro monialibus Episcopo subiectis, ab eodem Episcopo eligitur, & approbatur. Et toties approbatur, quoties deputatur, nec sufficit, quod sit semel approbatus, nisi pro iis, quae obtineant indulgentiam S. Penitentiae eligendi ex approbatis pro monialibus semel tantum. Pro monialibus vero regularibus subiectis approbatur ab Ordinario iuxta resolutiones dubiorum S. Congreg. super constitutione Gregorii XV. attamen deputatio, regulariter loquendo, debet fieri a superiore regulari; nam Tridentinum *sess. 15. c. 10. de regul.* statuit deputandos esse ab Episcopo, & aliis superioribus

ribus respective ad monasteria sibi subiecta. Nec per Constitutionem Gregorii XV. aut aliunde est ipsis talis facultas adempta; & ideo si Episcopus a aliqua iusta causa non approbaret, peccaret mortaliter. Pasqual. in *Lan. rot. n. 39.* Quia indirecte jurisdictionem regularium impediret. Non per hoc tamen confessarius sic iniuste reprobatus posset confessiones monialium audire, ut habetur ex propositione 23. in ordine inter damnatas ab Alexand. VII.

Dixi deputatione in monasteriis exemptis feridebere a superiore regulari regulariter loquendo quia in aliquibus casibus potest Episcopus deputare confessarium secularem, & regularem, etiam alterius religionis, monialibus exemptis; quando scilicet nulla ratione induci possunt, ut peccata sua regularibus confiteantur, Sac. Congreg. in *Regien. apud Pignat. r. S. consult. 53. n. 5.* vel iniuste denegatur confessarius a proprio Praelato regulari, eadem Sac. Congreg. ex Naldo, v. *Episcopus n. 17.* Verum advertit Pignat. *loc. cit.* debere Episcopum uti praedicta facultate cum magna discretionem, & ubi de animarum periculo agitur, ne detur causa monialibus liberius agendi contra suos superiores.

Quaer. 2. Quot vicibus in anno debet concedi monialibus confessarius extraordinarius.

Resp. Ex Trident. *loc. cit.* bis, aut ter in anno debet offerri. Et hoc etiam si occasione alicuius Jubilei fuerit alia vice concessus, quia privilegium, & gratia principis debet aliquid operari; nihil autem opera retur, si in illis tribus vicibus computaretur concessio facta virtute Jubilei. Neque Praelatus in alicuius criminis penam potest pro praedictis tribus vicibus confessarium denegare, cum hoc illis competat virtute Tridentini; privilegium autem a

superiore concessum non potest per inferiorem neque tolli, neque restringi, nisi de ipsius superioris interpretativa voluntate, quæ in presenti casu non potest præsumi, tum quia non desunt aliæ penæ, quibus monialium delicta corrigantur, tum quia ordinariè loquendo, non omnes solent esse in delicto participes, atque adeò delinquentiam penam portante non debent infantes.

Quæst. 3. An Episcopus possit per plures vi-ces, quam ter in anno, confessarium extraordinarium Monialibus concedere.

Resp. Ex Bordon. & Diana p. 7. *tratt. 8. ref. 28.* posse. Quia omne id censetur concessum, quod non reperitur expresse prohibitum, maxime quando versamur in materia animæ favorabilis, *cap. consulti*, 2. q. 3. Neque Tridentinum statuendo quod bis, vel ter in anno offeratur confessarius extraordinarius, limitat ad tres vires tantum Superioris facultates, sed tantum indicat, quod per pauciores non possit.

Quæst. 4. An Episcopus possit deputare confessarium extraordinarium pro moniali particulari.

Resp. Universaliter loquendo non posse. Sac. Congr. Episc. in *Panormitana* 27. *Maii* 1603. Neque perpetuum, neque ad tempus, eadem Sac. Congreg. in *Januensi*, 27. *Aprilis* 1657. Nisi per Sacram Penitentiarum pro una vice tantum, vel de licentia Sac. Congr. ut declaravit die 1. *Septembris* 1645. Verùm Bordonus in *Miscel. decis.* 154. sustinet, debere quandoque Episcopum concedere certæ moniali peticum confessarium, ut liberius sue conscientie possit consulere, maxime si monialis rarissime illum petit, & petitus confessarius illi vitæ spectatæ. Censetur enim iusta causa

causa expurgatio propriæ conscientie cum majori libertate, quod præcipue attendendum est respectu monialium, quæ ex verecundia solent sæpè ea peccata recitare, quæ sine verecundia committunt. Hinc colligit idem Bordon. *dec. 27.* posse a fortiori concedere specialem confessarium moniali laboranti in extremis, quia, cum in tali periculo animarum salutis omnibus mediis sit succurrendum, talis ingressus est rationabilis, juxta exigentiam c. *uni de statu Regul. in 6.* & necessarius, juxta Trident. *sess. 25. c. 5.* Immo potest concedere, etiam si monialis illum petat, non pro peccatorum confessione, sed pro animæ solatio, quia tale periculum consolatione indiget.

Quæst. 5. An Moniales possint recitare confessarium extraordinarium à Superiore oblatum.

Resp. Si loco ipsius alium petant, non possunt recusare, nisi allegata causa recusationis, ut diximus, cum de confessario ordinario; Si verò illum reculent nullum alium loco ipsius petendo, possunt sine causa recusare, quia confessarius extraordinarius inductus est in eorum favorem, quisque autem iuri suo potest sine causa renunciare. Bordon. *nisi supra dec. 166.* Hinc sequitur, non teneri singulas moniales eidem confiteri, cum verba illa Concilii, *qui omnium confessiones audire debeant*, non imponant obligationem; nam verbum *debet*, quando respicit personam, de cuius favore agitur, non importat necessitatem, ut notant Felin. & Tusc. relati à Pasqual. *loc. cit.* solummodo prædicta verba innunt, quod extraordinarius non possit deputari pro aliquibus, & non pro cæteris, sed pro omnibus sit deputandus, ita ut omnes, si velint, possint confiteri. Ex præcepto tamen Sac. Congr.

216 De Confessione extraordinario
greg. Episc. tenentur omnes coram confes-
sario extraordinario se præsentare, ne discer-
ni possit, quænam sint, quæ ipsi indigent, &
quæ non.

Quæ. 6. An moniales tempore Jubilæi pos-
sint eligere in confessarium Sacerdotem non
approbatum in specie ad audiendas monia-
lium confessiones.

Resp. Non posse, firmiter Mosseus, Al-
phont, de Leon, Faulus, & Polac. quos re-
fert, sed non sequitur Bordon. *Met. dec. 21*.
Ratio est, quia vigore Jubilæi non possunt
eligi ad confessiones monialium, nisi approbati
ab ordinario; sed qui generaliter approbati
sunt ad confessiones secularium, nequaquam
censentur approbati ab Ordinario ad confes-
sionem monialium, ut expressè statuitur in
Constit. Clementis X. que incipit, *Superna*. E-
go qui generaliter sunt approbati ad confes-
siones secularium, non possunt virtute Jubi-
læi eligi ob confessiones monialium, quod pa-
teat etiam ex declaratione Sac. Congr. missa ad
Episcopum Abulensem anno 1593. & relata
ab Arauxo in *select. tract. 1. q. 8. sect. 3. n. 15*.
in qua habetur, quod approbatus ad audien-
das confessiones certi generis personarum, vel
in certa Ecclesia, non censetur approbatus
simpliciter, ac proinde quod non potest vir-
tute Jubilæi eligi ad audiendas confessiones sa-
cularium personarum, aut extra ecclesiam ipsi
designatas.

Quæ. 7. An monialibus, quæ ratione in-
firmitatis confessarium extraordinarium adire
non potuerunt, ubi convaluerint, teneatur
Episcopus confessarium extraordinarium
concedere.

Resp. Non teneri, contra Pellizarium, quia
Concilium nihil aliud disponit, nisi quod con-
fess.

confessarius extraordinarius omnibus offeratur:
quotiescumque autem ex hibetur communi-
tati, quæ omnes moniales representat, pro om-
nibus exhibetur. Neque obstat, quod prædi-
cta dispositio non possit sortiri suum effectum
quoad infirmas; ut potest adire confessarium
impeditas. Nam finis Concilii fuit consulere
quidem singulis monialibus, sed non uti sin-
gulis, & divisivè, sed ut unum corpus confi-
ruentibus, & collectivè. Cùm enim verba
illa, *qui omnium confessarii, audire debent*, ita
debeant accipi, ut confessarius sit deputan-
dus pro omnibus, non pro singulis, ut ex Pas-
qualigo supra retulimus, clarè patet, quod
mens Concilii fuit providere pro omnibus
collectivè, non divisivè. Quod etiam declara-
tur ex praxi, nullibi enim, quod ego viderim,
pro huiusmodi monialibus, ubi convaluerint,
confessarius extraordinarius deputatur, pra-
xis autem est optima cuiusvis dispositionis in-
terpres. *Si de interpretatione, ff. de legib. Man-
tica*, & alii apud Gonzalez *super Regul. Can-
cell. §. 1. n. 40*. Præterquam quod dispositio
potest sortiri suum effectum etiam quoad in-
firmas, quia infirmitas impedimentum, est
rationabilis, & necessaria causa concedendi
confessario ingressum in clausuram.

Quæ. 8. Quibus temporibus, & ad quos
dies Prælati monialium debeant confes-
sarium extraordinarium deputare.

Resp. Cùm Tridentin. nihil determinet ne-
que circa tempora, in quibus fieri debet depu-
tatio, neque circa dies pro audiendis confes-
sionibus concedendis, utrumque a Prælatorum
pendet arbitrio. Praxis tamen serè communis
quoad primum est, ut dicta deputatio fiat in
unoquoque quadrimestri, quæ cuiusque die-
bus servanda consuetudo, cù hæc vim habeat

legis. Ex quo fit, quod si moniales tribus primis mensibus anni peterent confessarium extraordinarium pro illis vicibus, quibus conceditur à Concilio, non tenentur Prelati illarum annuere petitioni. Quoad secundum verò non una in omnibus diebus servatur regula, nam alicubi determinantur quindecim dies, alibi laxior dierum indulgetur mensura, & aliquibus in locis nulla fit temporis præscriptio. In hoc, crederem, monasteriorum habendam esse rationem, & iuxta perfectionem, & regularum observantiam, nec non majorem, vel minorem monialium numerum, tempus esse indulgendum, ad hoc ut confessarius majori diligentia, & monialium utilitate possit suum munus obire.

Quar. 9. An tempus, v. g. quindecim dierum concessum ad audiendas monialium confessiones incipiat currere à die expedite licentiæ, vel à die incepti exercitii confessionum; & an illi quindecim dies debeant esse continui, vel possint sumi interpolati.

Resp. Quando non obstat vel consuetudo, vel statutum aliquod particulare, incipere à die incepti exercitii. Quia tempus respiciens actum incipit cum ipso actu, ut tradunt Glossæ, *Anteriram in iur.* c. 2. §. 6. Imola, Baldus, & alii. Unde cum tempus quindecim dierum respiciat exercitium confessionum, debet incipere ab ipso exercitio. Non tamen per hoc quindecim dies debeant sumi interpolati, sed continui, quia, licet confessio sit facta quoad exercitium, attamen quo ad durationem coartatur exercitium tali tempore; unde exercitium semel inchoatum sequitur naturam temporis, tempus autem de sui natura dicitur continuitatem præcipuè quando est determinatum à lege, vel sacro, l. *Genere, ff. de his, qui us. infam.*

infra. & observant Lupus, Albert. Vela, & Bordon. Verum quidem est, quod tempus quod decem dierum non est ita strictè sumendum, ut ad decem, & septem non possit extendi, ob regulam illam juris communiter receptam, dies termini non computantur in termino, quæ in præsentî materia, utpotè favorabili animæ, est admittenda.

Quar. 10. An confessarius extraordinarius elapso termino possit abique nova licentiâ audire monialis confessionem tempore habili inceptam, quæ vel ratione alicujus casus refervati, vel ratione majoris discussionis, non potuit intra præfixum tempus compleri.

Resp. Posse, & ita tenere debent Henric. Rodrig. Sauch. Bossius, & alii relati à Paquali de Junij de. 160. num. 5. quatenus asserunt, quod, quando durante Jubilæo confessio Sacramentalis est incepta, si confessarius non potuit absolvere penitentem, quia habet casus indigentes discussione, potest absolvere à refervatis elapso Jubilæo, etiam si prius non absoluerit reservationem, quia, quando causa est incepta, partes acquirunt jus ad terminationem ipsius, non obstante, quod deberet expirare jurisdictione delegati, cap. *licet undique, cap. gratum, cap. solutum, de offic. de leg.* & notat Sanctarel. de Jubil. cap. 8. dub. 7. alios citans. Cum igitur etiam in nostro casu acquiritur sit jus ad confessionem complendam, eo ipso, quod est incepta debito tempore, poterit compleri, quia censetur prorogari tempus, donec confessio compleatur. Quod etiam potest presumi ex benigna Superioris voluntate.

Quar. 9. An Confessarius extraordinarius possit abique speciali licentiâ celebrare in Ecclesia monialium, ad quarum confessiones au-

d'endas est deputatus. Immo & iis ministrare Eucharistiam, & concionari, durante facultate ad confessiones.

Resp. Videri, quod sic: quia cum confessarius ordinarius monialium sit illarum Parochus, & earum Ecclesia dicatur quasi parochialis; Bordon. *M'etel. dec.* 129. confessarius quoque extraordinarius, durante illius mune, re, censendus erit pro illo tempore Parochus, cum succedat in locum, & jurisdictionem Ordinarii. Unde poterit in Monialium Ecclesia, tanquam in sua parochiali, celebrare Eucharistiam ministrare, nec non coram illis concionem habere, cum hæc omnia ad munus pastorale pertineant. Nihilominus, nisi consentiat consuetudo, & ex circumstantiis possit præsumi voluntas Superioris, oppositum sustinendum puto, quia celebrationis, communionis, & concionis actus sunt diversi ab exercitio confessionis; ad diversa autem non fit illatio. Et hoc præcipue attendi debet quoad actum concionandi, ut optime advertit Tansburin. *de iur. Abbat. disp.* 26. §. 9. n. 1. Tum quia praxis communis est in contrarium, tum quia ex reprehensione facta alicui defectus inter concionandum, alicui moniali minus prudenti, & plus æquo suspicari potest suspensionem ingerere, se loqui ex notitia habita in confessione, cuius rei cavenda est etiam quælibet remotissima suspicio, ne moniales neque in miram possint esse fidere de sigillo. Vide Pignatell. *l. 8. cons. iul. 62. n. 33.*

CAPUT VII.

De Monialium obligatione
quoad Clausuram.

§. I.

De Clausura in communi.

Quar. 1. Quid veniat appellatione clausuræ.

Resp. Venire totum illud spatium monasterii, ad quod liber est accessus ipsis monialibus, & non secularibus personis. Clausura consistit in indivisibili, quare si monialis ad unum, vel duos pedes exeat, quamvis statim regrediatur, clausuram violat. Item si ambobus pedibus se transferat extra iantum limites clausuræ terminantem, etiam si sit intra illius spatium, quod est intra monasterii portam clausam, & inter aliam secularibus pateat. Ita Rodrin. & Sanchez. *in Sum. c. 15. n. 7. l. 6.* Item si appento sunt ex liminari usque clausuræ monasterii, etque manibus apprensas se toto corpore à terra elevatam agitet motu reciproco modo intra clausuram, modo extra. Item si ascendat arborem positam in horto monasterii, & procedat ad ramiem omnino prominentem extra murum clausuræ. Neque excusari potest præfata monialis ratione parvitatatis materiæ, quia clausura, ut diximus, certis terminis definitur, quos nequæ excedit is, qui à monasterio longe recedit, ac qui ad duos pedes egreditur. Ita Bonac. *tratt. de Claus. q. 1. punct. 4. n. 2.* Contrarium docent Naldus, v. *clausura*, n. 1. Grassus, &

d'endas est deputatus. Immo & iis ministrare Eucharistiam, & concionari, durante facultate ad confessiones.

Resp. Videri, quod sic: quia cum confessarius ordinarius monialium sit illarum Parochus, & earum Ecclesia dicatur quasi parochialis; Bordon. *M'etel. dec.* 129. confessarius quoque extraordinarius, durante illius mune, re, censendus erit pro illo tempore Parochus, cum succedat in locum, & jurisdictionem Ordinarii. Unde poterit in Monialium Ecclesia, tanquam in sua parochiali, celebrare Eucharistiam ministrare, nec non coram illis concionem habere, cum hæc omnia ad munus pastorale pertineant. Nihilominus, nisi consentiat consuetudo, & ex circumstantiis possit præsumi voluntas Superioris, oppositum sustinendum puto, quia celebrationis, & concionis actus sunt diversi ab exercitio confessionis; ad diversa autem non fit illatio. Et hoc præcipue attendi debet quoad actum concionandi, ut optime advertit Tansburin. *de iur. Abbat. disp.* 16. §. 9. n. 1. Tum quia praxis communis est in contrarium, tum quia ex reprehensione facta alicui defectus inter concionandum, alicui moniali minus prudenti, & plus æquo suspicari potest suspicionem ingerere, se loqui ex notitia habita in confessione, cujus rei cavenda est etiam quælibet remotissima suspicio, ne moniales neque in miram possint esse fidere de sigillo. Vide Pignatell. *l. 8. cons. ult. 62. n. 33.*

CAPUT VII.

De Monialium obligatione
quoad Clausuram.

§. I.

De Clausura in communi.

Quar. 1. Quid veniat appellatione clausuræ.

Resp. Venire totum illud spatium monasterii, ad quod liber est accessus ipsis monialibus, & non secularibus personis. Clausura consistit in indivisibili, quare si monialis ad unum, vel duos pedes exeat, quamvis statim regrediatur, clausuram violat. Item si ambobus pedibus se transferat extra iantum limites clausuræ terminantem, etiam si sit intra illius spatium, quod est intra monasterii portam clausam, & inter aliam secularibus pateat. Ita Rodrin. & Sanchez. *in Sum. c. 15. n. 7. l. 6.* Item si appento sunt ex liminari usque clausuræ monasterii, etque manibus apprensas se toto corpore à terra elevatam agitet motu reciproco modo intra clausuram, modo extra. Item si ascendat arborem positam in horto monasterii, & procedat ad ramiem omnino prominentem extra murum clausuræ. Neque exulari potest præfata monialis ratione parvitatatis materiæ, quia clausura, ut diximus, certis terminis definitur, quos nequæ excedit is, qui à monasterio longe recedit, ac qui ad duos pedes egreditur. Ita Bonac. *tratt. de Claus. q. 1. punct. 4. n. 2.* Contrarium docent Naldus, *v. clausura, n. 1.* Grassus, &

Merolla quod non admittit Sanch. *lib. 6. c. 16. n. 30.* ubi tantum concedit materię parvitatem in ingressu, vel egressu semipieno, nempe quando pars corporis est intra, pars extra, ita ut non referat, si major pars sit intra, aut extra; nam cum totum corpus non est intra, aut extra, perfectus egressus, aut ingressus non datur. Quare non violat clausuram monialis, si ascendat murum Monasterii, eique virili more quasi equitans insidat.

Quer. 2. An limen ostii sit intra, vel extra clausuram.

Resp. Afferunt aliqui apud Sanch. *loc. cit. esse intra clausuram.* Negant alii, quia limen ostii partim est intra, partim extra clausuram. Distinguit alii, si clauso ostio limen remaneat intra, erit comprehensum in clausura, si verò extra remaneat, dicitur extra clausuram, ut per Bortol. in *l. 1. ff. de cloni. dec. 402. n. 11.* Eodem modo aliqui discurrunt de Rota; unde Monialem, quę se ponens in rota eam volvit ad partem exteriorem, ad quam accedunt seculares, non tamen egrediens è rota, alii absolunt, alii condemnant, præcipuè Comitulus apud Bonacina. *loc. cit.* ubi advertit, quòd Monialis fortè graviter peccat ratione alicuius periculi moralis.

Quer. 3. An tectum sit extra clausuram.

Resp. Negat Diana, & cum illo plures alii *p. 5. tr. 13. re. 88.* At affirmative respondit Sac. Congreg. dum mandavit absolvi cum penitentis salutaribus quasdam moniales, quę bona fide ascenderant supra tectum ad siccanda frumenta, & passas ab ipsis elaboratas, sive ad videndum quoddam festum, cum speciali prohibitione illuc ultra ascendendi propter quoscunque causam. Ita in *Comen. 18. Septemb. 1609* & in *Lycien. 16. Septemb. eiusd. anni.* Bonacina verò

verò, & Sanch. *loc. cit.* distinguendo sufficienter, quòd si tectum monasterii correspondeat spatio extra clausuram, censetur extra clausuram, secus verò si spatio intra clausuram correspondeat; quia tunc reputatur quędam pars Monasterii.

Quer. 4. An monialis urbanitatis, vel curiositatis gratia egrediens è proprio monasterio, & in aliud contiguum ingrediens, violat clausuram.

Resp. Non videtur violare formaliter, sed tantum materialiter; clausura enim est locus ille qui janua clausa continetur, ad quem secularibus non patet accessus, ut ex Gregori XIII. Constitutione colligit Sanch. in *decal. lib. 6. cap. 15. n. 6.* Donat. *l. 3. tr. 3. q. 1. n. 5.* & Mendo *v. monasterium n. 3.* Unde clausura duo dicitur de suo formali, nempe quòd sit locus, qui janua clausa continetur, & quòd sit locus, ad quem secularibus non patet accessus; adeoque violatio formalis, & perfecta est egressus è loco, qui janua clausa continetur, ad locum, ad quem secularibus patet accessus. Huiusmodi autem non est egressus monialis ad monasterium immediate contiguum, quia est egressus de clausura ad clausuram. At violatio formaliter clausuram censetur cum Pellicario, & Bordon. quia monialis non proficere clausuram in communi, sed propriam sui monasterii. Tum quia sicut unum monasterium constituit diversam communiatem ab alio, nec cum alio communicat in regimine, sic etiam constituit diversum locum, iuxta ea, quę notant Abbas in *cap. nimis de iure jur.* Cardin. in *Clement. 2. §. 1. qu. 4.* & consequenter cum alio non communicat in clausura. Quare monialis prædicta est rea violatè formaliter clausurę, & quidem dupliciter, sunt enim duo

324 De Clauſura in generali.
actus, egressus videlicet, & ingressus, unde
etiam duplicem contrahit excommunicationem,
prout reſcripſit Sac. Congreg. Archie-
piſcopo Panormitano 21. Auguſti 1699. & 14.
Septemb. 1699.

Quæ. 5. An Clauſura fit iuris, naturalis, di-
uini, vel humani poſitiui.

Reſp. Eſſe iuris humani poſitiui, conſtat ex
pluribus decretis, & conſtitutionibus ſummo-
rum Pontificum, ut videre eſt apud Nald. v.
clauſur. n. 4. & Cherubin. Et expreſſe clauſu-
ram iſtam impoſuit Tridentinum ſeſſ. 25. c. 5.
de regular. Cum igitur clauſura fit iuris hu-
mani poſitiui, ſequitur, quod à clauſuræ legi-
bus excuſantur moniales in iis locis, ubi
præcepta clauſuram indigentia non ſunt re-
cepta, vel ubi contraria conſuetudine ſunt le-
gitime abrogata, Azor. & Sanchez, quos re-
fert, & ſequitur Bonac. 9. 1. p. 1. 3. n. 2. Quod
tamen non procedit quoad illas moniales, quæ
ſub expreſſo voto ſe obligant ad clauſuram.

Quæ. 6. Quibusnam competat monialium
clauſuram tam formalem, quam materiale
cuſtodire.

Reſp. Jus cogendi moniales Epifcopo ſubie-
ctas ad obſeruantiam clauſuræ ſpedare ad
ipſum Epifcopum auctoritate ordinaria. In
monaſteris verò ſedi Apoſtolice immediate
ſubiectis ſpedare ad Epifcopum auctoritate
delegata. Quoad Moniales autem regulari-
bus ſubiectas, certum eſt, Epifcopum nullum
jus habere auctoritate ordinaria, id eodem enim
vocatur exemptæ, quia non ſubiacent iuriſ-
dictioni Epifcoporum ordinariæ.

Quæ. 7. An ſaltem competat Epifcopo cu-
ſtodire clauſuram in Monafteriis exemptis au-
toritate delegata.

Reſp. Auctores Regulares rationibus, &
aucto-

auctoritatis Doctorum ducti mordicus ſi-
ſtinent, nullam Epifcopis eſſe delegatam iu-
riſdictionem ſuper moniales exemptas etiam
in ordine ad clauſuram. Ita Navar. Sanchez.
Tamburin. Miranda, Pellizar. & alii, & hanc
ſententiam probabilem putat Thom. Del Bene
de Immunit. c. 12. dub. 22. nu. 20. Nihilomi-
nus certiffimè tenendum eſt, competere Epi-
ſcopis auctoritate delegata monialium exem-
ptarum clauſuram tam materiale, quam for-
male cuſtodire, Clarè habetur ex conſtitu-
tione Gregorii XV. quæ incipit Inſcrutabili, &
Secra Congreg. pluries conſluit, licet Epifcopo
quoties opus eſſe iudicauerit, monaſteria Mo-
nialium Regularibus ſubiectarum quoad clauſu-
ram viſitare, monialesque ipſas in his, quæ ad
clauſuram pertinent, alloqui, & examini ſubij-
cere abſque Regularium interuentu, & ipſe
inconfuſis, & ſcribens Archiepifcopo Medio-
lanceoſi dixit; Epifcopus viſitans clauſuram mo-
nialium Regularibus ſubiectarum poſeſt ipſas
examinare in his, quæ pertinent ad clauſuram,
& poſeſt etiam ſermones habere ad Moniales
iſtra, vel extra ad crates, & Sacramenta mi-
niſtrare, die 23. Martii 1578. & die 23. Apr-
ilis 1579.

Quod autem cuſtodia clauſuræ in monaſte-
riis exemptis demandata ſit etiam formaliter,
habetur ex Sac. Congreg. Epifc. & Regular.
quæ conſuit, quod Moniales Regularibus licet
ſubiectis alloqui neceſſo poſſit abſque licentia Epifco-
pi vel ſui deputati, die 24. Auguſti 1594. quod
conſuit etiam in Urbinate, die 13. Martii 1663.
Cum enim quaeretur, an in edito, quia
nemo ingrediatur monaſteria Monialium,
vel tam ipſe loquatur ſine licentia Archie-
ſcopi, poſſint comprehendi Moniales Sancti-
Clara exempta à iuriſdictione Archiepiſcopali

Sacra *Œ.* respondit affirmativè. Demum hoc declaravit Sacra Congregat. Concil. approbante Clemente IX. die 11. Maji 1669. quod Decretum confirmatum etiam fuit ab Innocentio XI.

Quar. 8. An predicta facultas competat locorum Ordinariis cumulativè quoad Superiores Regulares, vel privativè.

Resp. Spectare cumulativè. Ita Sac. Congreg. Episc. in *Fossano* 31. Augusti 1658. independentè tamen à Superioribus Regularibus. Ita quòd Superior Regularis non possit prætereire visitare velle clausuram monialium sibi subjectarum simul cum Episcopo, vel assistere ejus visitationi, eadem Sac. Congreg. in *Fulginate* 10. Januarii 1648.

Quar. 9. An, si aliquod monasterium habeat privilegium, quòd non possit nisi semel ab Episcopo visitari, hoc tamen non obstantè visitari possit, si occurrat aliquod fortuitum, ratione cujus probabiliter timeri possit, quòd clausura passa sit aliquod detrimentum.

Resp. Possit visitari. Ita Pasqual. in *Lauret. num. 29.* Quia privilegium, quòd possit tantum semel visitari, non excludit casus extraordinarios, pro quibus visitatio clausuræ est moraliter necessaria. Cùm enim valde interest monasterio, & utilitati singularum monialium perfecta observantia clausuræ, vergeret in detrimentum Monasterii, si non posset applicari remedium, quòd à Concilio institutum est pro tali observantia, & idè talis applicatio non excluditur à privilegio, quòd cùm sit concessum in commodum, & favore Monasterii, non debet effectum contrarium operari, juxta regulam juris *l. Nulla juris d. de legib.*

Quar.

Quar. 10. Quomodo Monialium clausura debeat custodiri.

Resp. Monialium clausura ita debet custodiri, ut sit circumseptæ altis mœnis, ne à vicinis, quicunque isti sint, & ex eorum aedibus monasteria inspiciantur. Et idè pro opportuno remedio potest Episcopus extollere murum viridarii Regularium, sumptibus, cui de jure, Sac. Congreg. Concil. in *Verbanen.* 10. Martii 1663. & claudere fenestras saltem vitreis speculis, si non respondeant in clausuram, ita ut non possint aperiri. Ita etiam fenestræ omnès, quævis, & quævis alia foramina regularium respicientia in hortum, & clausuram monialium, omninò claudenda sunt, Sac. Congregat. Episc. in *America* 23. Decemb. 1603. nulloque modo debet esse prospectus in monasteria monialium, & è contra, ne quidem à fenestris turris campanarie alicujus Ecclesie vicinæ, ut in *Portogalen.* 16. Aprilis 1605. sed pleno muro fenestræ debent obstrui, ut in *Aquilana* 21. Julii 1612. etiam illæ, quæ sunt in monasterio monialium per quas videre possunt, ac videri, ut in *Parmensi* 28. Novembris 1636. Quinimò prohibetur monialibus sub gravibus poenis usus telescopi, seu conficilli tabulari longioris, ut in *Anconitana* 1. Octobris 1647. Nec alicui debet permitti ædificium tollere, si per illud habeatur prospectus in Monasterium, ut in *Interamneni* 15. Maii 1612. suntque demolendæ mansiones constructæ in vinculo intermedio, & claudendum est ambulacrum, quòd à tecto monasterii imminet, eique prædominat, ut in *Afflioni.* 11. Junii 1657. non obstantè qualibet appellatione, vel recurrit, ut in *Conversanen.* 3. Augusti 1653.

K 6

Quar.

Quæ. 9. Quenam veniant nomine Monialium, quæ clausuram servare debeant.

Resp. Venire omnes illas feminas, quæ professionem emittunt in religione approbata, & in congregatione vivunt, cujuscuque Ordinis sint. Unde si aliqua femina solemnem professionem faceret hac conditione, ut in domo propria manerent, non tenerentur ad clausuram, quia jura obligant ad clausuram moniales in congregatione viventes. Contrarium dicendum est de illis, quæ in Congregatione vivunt, quamvis tempore professionis habuerint animum non se obligandi ad clausuram, cum onus clausuræ non oriatur a voluntate monialium, sed ex dispositione summorum Pontificum moniales professas ad clausuram obligantium. Videatur *Miranda tract. de monial. q. 1. ar. 4. concl. 5.* Feminae vero, quæ non sunt vere moniales, quamvis aliqua vota simplicia emittant, clausuræ legibus non ligantur, etiam si vivant collegialiter, atque sub obedientia vel spontanea, vel etiam privato voto, aut pacto promissa, nisi tamen habuerint statum ab Ecclesia pro religioso approbatum, & in eo tria vota substantialia emiserint. Solummodo tenentur ad observantiam Constitutionis S. Pii V.

§. II.

De Licentia ad ingrediendam clausuram requisita.

Quæ. 1. **C**uinam competat concedere licentiam ad ingrediendam clausuram.

Resp. Soli Episcopo competere jus concedendi licentiam ad ingressum auctoritate quæ-

quidem propria in Monasteria sibi subiecta, auctoritate vero delegata in illis, quæ Romano Pontifici immediate subsunt. Quoad monasteria verò exempta, & Regularibus subiecta, licet Franciscus Leo, Quaranta, & alii, immo & Sac. Congreg. Concil. antiquitus tenuerint ad Superiores Regulares spectare licentiam hujusmodi concedere, nihilominus eadē Sac. Congreg. sub die 13. Novemb. 1610. statuit, & decrevit, ut deinceps intra hujusmodi septa nemini ingredi, nec alloquiliat, nisi licentia concedenda in casibus necessariis, qua moniales respiciant, ne dum à Superioribus Regularibus ditionum Monasteriorum, sed etiam à locorum ordinariis absentia fuerint, non obstantibus quibuscuque contrariis, legibus, statutis, & consuetudinibus immemorabilibus, Immo eadem Sac. Congreg. sub die 21. Maji 1630. Urbano VIII. approbante, statuit, & decrevit, in illis locis, in quibus adesset consuetudo, ut licentia hujusmodi ab Episcopis tantum concedantur, talem consuetudinem esse observandam, & ipsorum Episcoporum tantummodo licentias sufficere etiam privative quoad ipsos Regulares. Idem fuit resolutum à Auximano die 13. Julii, & in Brasilia die 12. Augusti 1645.

Quæ. 2. Quinam aliis possint prædictam licentiam concedere.

Resp. Possit Vicarium Generalem, si ad hoc habeat speciale mandatum, non enim sufficit generalis facultas, ut declaravit Sac. Congreg. teste Suarez. de Relig. l. 4. tract. 8. lib. 1. cap. 10. num. 11. Capitulum quoque, Sede vacante, ejusque Vicarium etiam quoad monasteria exempta, quia succedit etiam in jurisdictione delegata, quando hæc est in perpetuum commissa. muneri episcopali, ut diximus.

ximus *cap. 6. §. 2. quæst. 2.* Item Episcopum eledum, & confirmatum, quamvis non consecratum, cum possit jurisdictionem exercere, *cap. transmissam de elect.* tum Abbates sacculares, tum similes Abbates inferiores habentes jurisdictionem quasi Episcopalem, si habeant monasteria sibi subiecta, *Castian. 2. S. Elia 7. Clausura n. 114.* Ubi viget consuetudo, quod Superiores Regulares concedant dictam licentiam pro monialibus sibi subiectis, possent hac facultate Provinciales, quia veniunt nomine Superiorum, cum sint veluti Episcopi quoad jurisdictionem respectu suorum subditorum, non vero veniunt Prælati locales. Poterunt tamen Generales, vel Provinciales committere hanc facultatem alicui Prælato locali, qui item sit Prælati localis monialium, secus non possent committere, ut advertit *Suar. loc. cit. cap. 10. num. 14.* quia Tridentinum vult, solis Superioribus hanc facultatem competere, tales autem simpliciter dicunt illi, qui sunt in capite. Oppositum sustinet *Paqual. in Laur. et. num. 31.*

Quær. 3. An Abbatissa possit dictam licentiam concedere.

Resp. De jure ordinario non potest. Ita *Mönach. cap. periculof. num. 1. & 2. de statu regular. in 6. Dominic. num. 10. Franc. num. 5.* & alii, quia illius est licentiam dare, cujus est clausuram indicere, potest tamen ei competere per delegationem Superioris, *ex cap. 1. de stat. regular. in 6.* & tradunt *Navar. Grassi. & Manuel*, quos refert, & sequitur *Sanchez loc. cit.* Nunquam tamen ex natura rei excluditur Abbatissa, aut monasterii consensus ultra Superioris facultatem ad ingrediendam clausuram quamvis sit dabilis casus, quod Prælati possit licentiam concedere, ac cogere,

ne

ne moniales ingressum impediant, & hoc pendet ex modo jurisdictionis, & cause hie. & nunc occurrentis. *Castian. sup. n. 105.*

Quær. 4. An licentia ingrediendi monasteria monialium debeat esse in scriptis.

Resp. Affirmative. Constat ex illis verbis Concilii, *Licentia in scriptis obtenta.* Et proinde deficiente scriptura, licentia erit nulla, quia non servabitur forma in concessione à Concilio præscripta; blativum enim absolutum importat conditionem, *si a seipso, s. de condit. & demonst. &* notant communiter Doctores, & proinde importat etiam formam, *Bal. in Authent. Matr. & Avic. Surd. conf. 371. num. 69.* & ideo in forma specifica impleri debet; ita ut si non impleatur, actus sit nullus. *Merlin. decis. 247. num. 10.* Hinc si Superior generalis licentiam ingrediendi concedat omnibus illis, quos Abbatissa, vel Confessarius necessarium esse iudicaverit, debet in scriptis hanc concessionem facere, quia illa concessio est vera licentia pro ingressu, ita *Sanchez & Castro Pal. p. 3. disp. 4. quæst. 10. §. 2. num. 6.* Verum si quis ingrediatur canobis monialium cum licentia oretenus tantum concessa, non peccare mortaliter, nec penas incurere, sentire videtur *Sousa*, quia deficius scripturæ censetur levis. Immo *Hombonus & Bellochius*, quos refert, & non rejicit *Diana part. 3. tract. 2. n. 129.* docent absolute non requiri licentiam in scriptis, nisi quoad forum exterius, nam in interiori anime foro, in quo veritas attenditur, sufficit, ut consensus jure naturali requisitus interveniat. Quod admittit etiam *Lamas in Metodo curat in append. §. 6.* quando causa est clara, ut in ingressu Confessariorum, Medicorum, Chirurgi, & aliorum hujusmodi necessarium monialibus, quia omnes isti excipiuntur

in

232 De Licentia ad ingressum.
in cap. periculoso, juxta Gloss. v. causa de Stat.
Regular. in 6. Attamen illas excipi, negat
Sanch. ubi supra nota. 33. quia Consilium
absque ulla exceptione licentiam in scriptis
requirit.

Quar. 5. An hujusmodi licentia debeat esse specialis.

Resp. Affirmativè, ita ut non sufficiat, si facultas alicui concedatur ad quoscunque actus, quos Superior potest concedere, habetur expressè in d. cap. periculoso, nisi specialis licentia. Non tamen per hoc est invalida licentia generalis, ut omnes Medici, Chirurghi, & Julii, alique similes ingrediuntur, quia licet sit generalis quoad personas, tamen est specialis quoad licentiam ingressus. Miranda de Menial. q. 2. art. 4.

Quar. 6. An in aliquo casu possit quis ingredi claustrum sine licentia nec in scriptis, nec oratenus concessa.

Resp. Posses quoviscumque ex d. l. licentia expectatione grave damnum immineret. Non enim lex humana obligat cum eo rigore Navar. Grass. & communiter. Unde si contingat, quod aliquis Sacerdos simplex sine regularis, sive secularis vocetur ad ingrediendam claustrum, ut confessionem monialis ex inopinato casu morientis audiat, vel extremam unctionem administret, potest, & tenetur ingredi, confessionem excipere, ac extremam unctionem ministrare. Similiter in casu incendi, ruinæ monasterii, violentiæ illatæ; & similibus eventuum, licitum est monasteria ingredi absque licentia.

Quar. 7. An saltem in prædicto casu postulanda sit licentia ab Abbatisa.

Resp. Si Abbatisæ commissæ sit facultas licentiam concedendi, certum est ab Abbatisa

tissa esse expostulandam. Si verò talis facultas non sit commissæ, variant Doctores, an eius sit postulandus consensus. Affirmat Rodrie. & Sanchez, quia credendum est, Prælatum pro his casibus urgentibus, quibus consilium non potest, vires suas Abbatisæ commisisse, ut sic majori cum decencia ingressus fiat, & quoad fieri potest, lex de præmittenda licentia obviatur. Sed cur in his casibus suscipi non potest, Superiorem, imò & Papam in mediâ licentiam impertiri cuiusque alteri ad occurrendum monasterii indigentis necessario? Ideò non esse postulandam ab Abbatisa talem licentiam, docent Navar. Grass. & plures alii.

Quar. 8. An licentia absolutè, & indefinitè concedi extinguitur prima vice.

Resp. Castro Pal. loc. cit. & alii putant pro unica vice tantum valere, tum quia est dispensatio in lege, & ideo stricti juris, tum quia sermo simpliciter prolatum præsertim in odiosis intelligitur de unica vice. l. Reves, §. hoc sermo, §. de verb. significat. Contrarium sustinent alii, præsertim Janus de casibus. ref. 28. quia sermo indefinitus equivalet universali. Censet cum Pasqual. in Laurus. n. 31. §. est etiam, quod inspicienda sit causa, quæ moveat ad concedendam illam licentiam, quia accipit declarationem ab ipsa, quare si causa requirit plures actus, eandem extensionem recipiet etiam licentia. Hæc tamen doctrina non habet locum in licentiis concessis a Papa, quia ut plurimum non respiciunt indigentiam monasterii, sicuti respiciunt licentiæ concessæ ab Episcopo, vel aliis Superioribus, quæ concedi non possunt nisi ex causa necessaria, unde illæ debent strictè interpretari. Quar. si Pontifex concedat ali-

cui.

234 *De causa concedendi Licentiam.*
cui, quod tribus vicibus ingredi possit tria
monasteria, non poterit ingredi tribus vicibus
singula monasteria, sed semel tantum,
quia numerus trium respondebit numero monasteriorum. Ita declaravit Paulus V. in
Constitutione, quæ incipit *Facultatum sub die 1.
Septemb. 1605.*

§. III.

*De Causa requisita ad concedendam
dictam Licentiam.*

Quar. 1. **Q**uamnam causa requisita ad hoc,
ut dicta licentia concedi possit.
Resp. Debet esse causa necessaria, ut habet
Concilium, qua deficiente licentia erit
nulla ex defectu potestatis, quia conceditur
solum pro casibus necessariis. Ista autem ne-
cessitas, non est necessarium, quod sit abso-
luta, sed sufficit quæcumque necessitas, quæ
attentis circumstantiis, exhibeat rationabilem
causam. Quia decretum Concilii sumit decla-
rationem à iure communi, de iure autem com-
muni sufficit rationabilis causa, quæ debet
esse manifesta, ut in *eis. cap. periculis*, & ita
cum aliis notat Tamburin. *disp. 24. q. 1. n. 3.* &
Barb. *loc. cit. n. 23.* Sufficit tamen quod sit
manifesta soli Prælato, quia solius Prælati est
iustitiam causæ iudicare. Ita cum Lezana,
Bonac. & Rodríguez, Del bene de *immort. 6.
19. dub. 39. num. 3.* ubi addit sufficere quod sit
manifesta soli Prælato moraliter, id est quod
probabiliter iudicet, esse iustam, quia in moti-
vibus probabilitas sufficit ad rectè operan-
dum, secus si causa fuerit tantum dubia, Sanch.
Taburin. & Barb. *loc. cit.* ubi dicit minorem
causam requiri pro ingressu feminarum, quam
viro-

virorum, & pro ingressu diurno, quam no-
cturno, quia minus est indecens; & pro in-
gressu matris, aut fororis, vel alterius con-
sanguineæ, quam extraneæ, quia magis pie-
tatem concernit; & pro ingressu in priora re-
ceptacula, quam in officinas interiores, &
cubicula, quia minus clausuram offendit.
Hoc tamen non placet Bonac. de *claus. q. 4.
punct. 4. n. 2.* Quia monialium clausura forma-
liter violatur tam ingressu feminarum, quam
virorum, & tam ingressu ad loca propè ja-
nuam, quam ad longè remota.

Quar. 2. An necessitas, quæ requiritur ad
concedendam licentiam, debeat se tenere ex
parte Monasterii, vel sufficiat, quod se teneat
ex parte extraneorum.

Resp. Necessitatem debere se tenere ex par-
te monasterii, nullo modo sufficere, quod
sit ex parte extraneorum, Bonac. *loc. cit. n. 8.*
Quia ingressus in monasterium, tantummodo
permittitur videtur ob monasterii utilitatē, seu
necessitatem, nisi jus naturale, aut divinum
aliud suadeat. Sac. Congreg. in *Ravenatrol.
9. Septemb. 1611.* Unde non licet Episcopis licentiam concedere, vel permittere mulieribus
ex causa litium matrimonialium, vel ad-
ulteriorum, aut dissensionum inter viros, &
uxores, ut securitatis gratia sequerentur apud
monasteria monialium. Inmò ingrediētes
etiam ex tali causa, & cum huiusmodi
permissione, vel licentia incidere in excom-
municationem à Concilio impostam tradit
ex Sac. Congr. in *Salamantina Diana part. 3.
tract. 2. ref. 30.* quæ licentiam Sac. Congrega-
tio raro, & cum difficultate concedit. Pro
casibus tamen repentinis precise necessitatis
conuevit ab Ordinariis, & Legatis anticipa-
ti licentiam obtinendo pro aliquo parvo numero

meo, in *d. Ravennat.* Neque talis licentia concedi potest ad effectum collocandi monasterio virginum aliquam mulierem, ne revertatur ad vomitum, in *Mediolanens. 2. Aug. 1588.* Neque ad docendum aliquam artem, puta lexicam vel texturam, nisi cum conversia perita non poterit reperiri, in *Mediolan. 12. Martii 1586. As. alibi.* Neque regulariter ad conficiendum panem, in *Ravennaten. 15. Julii 1589. Augusti 1603.* Neque aquam aliquam gratis, ingredientium, & egredientium mulierum continua conversatio permittenda est, sed intus accommodatur cisterne, in *Alatrin. 3. Maij 1603.* Multo minus videndi comedias, vel representationes recitatas à monialibus, neque de licentia Ordinarii, in *Asconitana 4. Septemb. 1627.* Possunt tamen Ordinarii jure proprio, puellas, de quibus controversatur, in monasteriis collocare ad tempus, donec lites finiantur, Pignatell. *l. 3. cons. 47. num. 42. ex Sac. Congregat.*

Quar. 3. An qui licentiam ingrediendi obtinuit ex justa causa, que suberat tempore concessionis licentiae, sed tempore ingressus cessavit, tutus sit in conscientia ingrediendo.

Resp. Ex Bonacina *loc. cit. num. 19.* negativè, quia cessante causa dispensationis, cessat dispensatio. Neque pariter est tutus in conscientia ingrediens cum licentia ex falsa causa concessa, licet tempore ingressus justa causa superveniat, quia cum hujusmodi licentia ob defectum causae fuerit nulla, superveniente causa non validatur, quod enim ab initio nullum est, tractu temporis non convalescit. Neque licitus est ingressus, si Superior conficius nullitatis causae, nihilominus licentiam concedat. Quia ad validitatem licentiae non sufficit libera voluntas concedentis, sed vo-

luta.

luntas prudentis arbitrio accommodata, ut bene Menoch. *lib. 1. de arbit. 7. §. 10. 15. & 49.* Tum quia talis licentia est irrita, quia deficit conditio, scilicet iusta, & urgens causa, sub qua conceditur Episcopis facultas tales licentias concedendi, ut in *cit. c. periculosa.* deficiente autem conditione deficit concessio. Menoch. *conf. 124. n. 30.* Si tamen, qui licentiam obtinuit ingrediendi sine justa causa, bono fide ingressus est, excusatur à peccato, & à censuris; quia bona fides ab humanarum legum transgressione excusare solet.

Quar. 4. An qui clausuram ingressus est cum justa causa, & licentia, peccet contra obligationem clausurae; & censuris afficiatur, si finito ministerio, cuius causa ingressus est, illam non egrediatur.

Resp. Aliqui, inter quos Bordon. *ref. 76. num. 72.* Sanchez, & Zerola, docent, non violare clausuram, etiam si ibi multum immoretur, quia clausura non violatur, nisi quando quis sine debita licentia ingrediatur. Alii verò peccare censent mortaliter, quia, finito ministerio, cessat finis concessionis, & dispensationis praecepti, addunt tamen, non incurritur censuram aliquam, seu poenam, quia ista est imposta ingredientibus sine legitima licentia; & iusta causa, Miranda, Rodrig. Barbo. *loc. cit. num. 56.* & alii, qui volunt, hoc non esse ita stricte intelligendum, ut quolibet brevis mora peccatum mortale constituat; quia haec praecipua morali, & non metaphysice modo sunt intelligenda. Immo Diana *part. 3. tract. 2. ref. 51.* cum aliis excusat etiam à veniali breviter immorantem ex motivo curiositatis, aliquantisper divertendo ad invisendas officinas. Brevis autem mora censetur esse, quae non excedit quadrantem

horae.

238 De Claus. quoad ingress. Pi glat.
horæ. Sic Villalob. in sum. t. 2. tract. 35. dif.
49. num. 1.

Quar. 5. An ingrediens cum legitima licentia ex causa necessaria, sed simul habens intentionem turpiter loquendi, vel congregandi cum moniali, delinquit contra præceptum clausuræ.

Resp. Graviter quidem peccare, sed contra præceptum clausuræ non delinquere, quia prava intentio non tollit priorem causam ingrediendi, ob quam Superior licentiam concessit. Ita videntur sentire Zerola, Sanchez, & Rodriq. apud Bonacinam *loc. cit.* ubi addit, quod non improbabiler dici potest, peccare etiam contra præceptum clausuræ, quia licet ingressus non sit illicitus ex priori causa, est tamen talis ex posteriori.

§. IV.

De Clausura quoad ingressus
Prælatorum.

Quar. 1. In quibus casibus possint Episcopi, vel Superiores ingredi monialium claustrum.

Resp. Visitationis gratia, seu alterius rei necessariæ ingredi possunt monasteria monialium sibi subiectarum; similiter ut visitent officinas, dormitorium, cellas, suppellectilem, aut ad ædificium construendum, vel ruinam mirans. Et tandem in iis casibus necessariis, & urgentibus, in quibus licentiam aliis dare possunt, si enim possunt in his dispensare cum aliis, curetiam non poterunt cum se ipsis? Miranda de Monial. qu. 2. ar. 14. concl. 1. 1.

Quar. 2. An possint ingredi claustrum sub præ-

Cap. 7. §. 4.

239

prætextu interveniendi electioni Abbatissæ, aut examinandi moniales particulares.

Resp. Non posse sub pœnis à sacris Canonibus, & Constitutionibus Pontificiis latis, præsertim Greg. XIII. *const. 8. & const. 27.* incipien. *Deo Sacris.* Ratio est, quia prædicta peragere possunt ad monasteriorum crates. Sac. Congreg. Concil. in *Siracusana* 16. *Octob.* 600. Barbol. *de monialium clausura circa ingressum* n. 2. Limita tamen cum Lantula in *Theat. Regal. v. Clausura monial.* n. 1. nihil Prælati prudenter iudicent, non posse dictam electionem canonicè fieri ipsis non intrantibus, ob inquietudinem monialium, & suspicionem subornationis votorum inter ipsas subortæ, aut ob alias causas iustas à Superioribus prudenter examinandas. Ita etiam Barboza *de jur. Eccles. lib. 1. c. 44. num. 17.* ubi fatetur, Sac. Congreg. *die 13. Novemb.* 1383. decrevisse, non posse ingredi Superiores monialium monasteria sibi subiecta prætextu dandi habitum Novitiis, vel illas ad professionem recipiendi, aut Abbatissas consecrandi, vel solemniter velum concedendi monialibus. Ex quibus deducit Sanchez, non esse integrum Episcopis ingredi, ad Sacramentum Confirmationis ministrandum alicui moniali, nisi in periculo mortis.

Quar. 3. An Cardinales, & Episcopi ordinarii locorum ingredi possint claustrum monialium sibi non subditarum in eorum diebus sub aliquo prætextu etiam visitandæ clausuræ.

Resp. Non posse, quod probatur ex *cap. periculoso*, & ex Conc. Trident. *sess. 25. de reformat. cap. 5.* Et signatur de Episcopo relosvit Barbol. *de Potes. Episc. alleg. 102. n. 42.* cum ibi adductis, & Aldan. in *compens. can. resol. lib. 7. tit. 20. n. 2.* testatur sic resolutum in una
1a-

Januaria. 10. Marti 1637. Neque Cardinales Legati habent potestatem visitandi moniales, & ingrediendi claustrum, ut in *Bononian.* 30. Septemb. 1650. approbante Innocentio X. Neque Vicel-garus potest ingredi sine Episcopili-centia, ut declaravit Sac. Cong. Episc. 9. Martii 1604. Neque inquilitores, nisi ex causa S. Officii, ex *Congreg. S. Officii* 16. Februarii 1628. Neque Magistratus, & deputati ad curam monialium debent ingredi cum Episcopo, nisi eos elegerit, ex eadem Sac. Congreg. 1. Martii 1581. Nonne permittit debet Episcopus deputari a Civitatibus aliquos, qui committent Visitatores Monialium Regularibus etiam subiectarum, prout decrevit eadem Sacra Congreg. 12. Januarii 1616.

Quar. 4. Quibus in casibus Generales, Provinciales, & Visitatores possunt intrare monasteria monialium sibi subiectarum.

Resp. Extat circa hoc *Constitut.* Alexandri VII. que incipit *Religio*, in qua sic habetur. *Intra fines Italiae, & insularum adiacentium Generalibus, Provincialibus, Abbatibus, & quibuscumque aliis Superioribus Regularibus aliqui cura, & regimine monasteriorum Sanctorum monialium quovis modo incumbit, intra septem menses monasteriorum nullatenus ingredi liceat, nisi ex causa visitationis localis, & hoc semel tantum in anno, ita ut in anno, in quo unus ex memoratis Superioribus visitaverit, alius Superior à visitatione huiusmodi se omnino absteat. Quod si id claustrum, quod à Sancta Tridentina Synodo, etiam in monasteriis exceptis, curis, & vigilantiis Episcopi in primis committitur, aut ob aliam urgentem, ac necessariam causam oportuerit Superiorum Regularium eodem anno pluries ingredi septem monasterii, tunc non aliter ingredatur, quam cum presentia Epi-*

scopi Diocesani, vel alterius persona Ecclesiastica secularis boni exempli, ac matura aetatis ab ipso Episcopo ad hoc specialiter deputata. *Visitet autem Superior Regularis interiorum claustrum per se ipsum, non autem per alium etiam si fuerit legitime impeditus, quo casu deferatur visitatum aliud tempus, quo cessaverit impedimentum, & visitationem velietur & unica die, debita tantum cum diligentia absolvat, nec post occasum protrahat, neque ipse Visitator, neque epus Socii ullam sumant in monasterio relaxationem.*

Hinc clare deducitur, non posse Generalem Ministrum Fratrum Minorum ingredi monasteria monialium S. Clarae, quando ibidem celebrare voluerit, vel proponere Sororibus verbum Dei. Quod etiam adnotavit Barboia *d. delegat.* 102. num. 15. tum ex Gregorii XIII. *cit. Constit.* in qua revocantur omnia privilegia tum quia celebrationem, aut predicationem verbi Dei intra monasteria fieri non est necessarium, quidem per fenestrellam videre, & audire possunt ipsae moniales. Ingressus autem non conceditur nisi ex causa necessaria quare Superiores ingredients incurrerent poenas, de quibus in *d. Constit.*

Quar. 5. Quot personas secum possint ducere Praelati Regulares in actu visitationis monasteriorum Sanctorum monialium.

Resp. Ex *cit. Constit.* Alexandri VII. Si visitet Generalis, potest secum habere duos Socios sui ordinis, si alius à Generali, unum tantum, exclusis omnibus aliis etiam ratione officii. Qui quidem Socii assumantur exemplares, & maturae aetatis, & in actu visitationis à Visitatore nunquam separentur, sed eum aspicere, & ab ipso aspicere semper possunt. Ac praeterea Visitatori assistant quatuor

moniales ex senioribus monasterii, quæ similiter Visitatione durante nunquam separantur à Visitatione, & Sociis.

Quar. 6. Quot, & quales personas conducere debeant Episcopi, & alii monialium Prælati, quando in casibus permissis ingrediuntur clausuram.

Resp. Gregorius XIII. in sua cit. Constitut. in qua decernit, Episcopos, & Prælatos monialium debere ingredi clausuram cum comitatu, nullum verbum facit de numero personarum comitantium, sed paucos debere esse statuit, à paucis, usque senariis, ac religiosi personis comitati. Miranda ad tres socios extendit. Victorellus verò, & Bonacina quatuor, vel quinque socios seniores, & religiosos comites admittunt, & addunt, quod si ratione ædificii construendi cum Episcopo, vel alio Superiore monialium architectos, vel alios operarios ingrediatur, dictis tamen senioribus & religiosi comitibus uti debent Episcopi, vel Superiores, quia architectos, vel alios operarios non ingrediuntur tanquam comites sed ut artifices.

Quar. 7. Quinam veniant nomine personarum religiosarum, quas possunt Episcopi, & alii Superiores assumere in comites.

Resp. Non tantum venire regulares votis religionis adstrictos, sed etiam seculares religiosi moribus, & christiana pietate decoratos. Non veniunt tamen Matrones seniores christianis virtutibus insignes, licet verba personis comitati sint apta comprehendere etiam feminas; nullibi enim usu receptum est, quod motrone quamvis sanctimonia claræ in comitatu adhibeantur. Ita ex Victorello Tamburinus disp. 24. quaest. 10. num. 4. qui quest. 5. num. 6. asserit prædictos Prælatos

in casibus concessis ingredientibus, si ducant personas non religiosas, nec senes, & plures quam quinque, aut etiam si soli ingrediuntur, non affici excommunicatione lata in prædicta Gregoriana, quia pœnæ hujus Bullæ extenduntur tantum ad ingredientes in casibus non necessariis.

§. V.

De Clausura quadam Officialium, aliorumque ingressum.

Quar. 1. AN, & quando Medicus, alique Monasterio intervientes possunt ingredi clausuram.

Resp. In omnibus casibus necessariis posse ingredi, servatis servandis, juxta dicenda, cum debita Superioris licentia, quæ singulis quibusque temporibus debet renovari ex decreto Sac. Congreg. Regularium 27. Martii 1388. & in Placentina 6. Junii 1614. Medicus debet associari a duobus, vel tribus monialibus antiquioribus, debetque ingredi sine socio, aut alio Medico, nisi morbus sit valde gravis, quia in tali casu possunt etiam plures intrare ad invisendam decumbentem. Barbofi. loci cit. num. 57. Nomine medici non venit tantum gradnatus, sed quilibet peritus in arte ad effectum, ob quem ingreditur. Ita ex Miranda notat Barbofi. num. 53. quia medicus dicitur non à dignitate, sed à medendo. Unde si aliqua femina pregnans clausuram ingrediatur de licentia Prælati, poterit de licentia ejusdem ingredi obsterix, ad illam juvandam in partu. Portel. Tamburin. disp. 24. §. 1. num. 5. & alii.

Quar. 2. AN Medicus sub initium quadragesimæ

Refine possit ingredi ad cognoscendum, quae moniales possint, ac debeant dispensari super jejuniis, & est ciborum quae ragesimalium.

Quar. Nō posse cessat enim in hoc casu necessitas, quia hoc praestari potest ad crates. Possit tamen ingredi ad iuvendū Monialem decubentē in lecto, quae de propria valetudine dubitat, ut ex ista pulsus veritatem exploret, quamvis sine magno salutis damno ipsa possit ad crates descendere, tamen ex sola erubescētia hoc faciat. Bonac. Titub. 9. 6. n. 2.

Quar. 3. An medicus extraordinarius possit ad libitum monialium loco medici ordinarii ingredi clausuram.

Resp. Non posse, quia licentia limitata limitatum parit effectum: unde cum licentia Medici extraordinarii sit concessa tantum in defectum medici ordinarii, & quando simul eum ordinario est habendum collegium, cessante tali causa cessat licentia. Barchiusis *Speculo Menial.* c. 8.

Quar. 4. An & quando Chirurgus & Pharmacopola possint ingredi clausuram.

Resp. Posse Chirurgum ingredi ad minuendum sanguinem, quia est officium infirmis licet necessarium, nec illud valent moniales exercere; non debet tamen ingredi nisi cum hoc medicus opus esse iudicaverit, aut si aliqua monialis consuevit ad praecavendum morbum se aliquoties minere, quod tamen fieri debet ex consilio Praefectae, & Discretarum monasterii. Barthol. *loc. cit.* num. 54. Pharmacopola autem raro licet ingressus, cum possit potionem extra clausuram praeparare, & medicis monialibus infirmis porrigere. Si tamen aliquando opus sit moniales docere, quomodo medicamenta aliqua sint praeparanda, idque non possit extra clausuram praestari, possit clau-

clausuram ingredi, quia est moralis necessitas. Sanchez *lib. 6. c. 16. n. 59.*

Quar. 5. An Oeconomus, Factores, Syndici, & Notarii possint ingredi clausuram.

Resp. Posse, quociescumque necessitas urget, cui aliter consuli nequeat. Huiusmodi necessitas est, si quaerendum esset aliquid instrumentum sine Archivio adeo scriptoris variis pleno, ut ad crates eas deferre pro recognitione moniales non possent sine notabili incommodo, & sufficiente ad dispensandum in legem. Idem erit in casu magne necessitatis puta ad iudicandum de imminente periculo, ac ruina aedificii &c. ita Sanchez, & alii. Item si contingat Novitiam, aut puellam intra clausuram commorantem infirmam, idque vellet per testamentum de suis bonis disponere, debita obsecra licentia, poterit Notarius cum necessariis testibus ingredi. Naldus, v. *Monialis* n. 12. & Gavant. qui testatur ita declarare Sac. Congreg. de anno 1595.

Quar. 6. Quid dicendum de aliis operariis ad monialium servitium necessariis.

Resp. De legitimi Superioris licentia possunt ingredi clausuram ad exercenda suae artis opera, quae commodè extra monasterium exerceri non possunt. Sic possunt ingredi fabricatores, hortulani, fabri lignarii, putearii, paratores, molitores, & similes artifices. Advertendum tamen cum Tamburino *cir. 79. c. 11. n. 9.* habentem licentiam ingredi pro uno servitio, non posse ingredi ad aliud servitium praestandum; cum licentia non se extendat ultra opera suae artis. Item ingredi possunt rustici ad defendenda ea, quae ferri non possunt a monialibus. Item pictor ad pingendam scenam in monasterio constructam, cum enim ex consuetudine permittantur

monialibus alique piæ representationes, consequenter debent etiam concedi ea, quæ ad illas sunt necessaria, ut est in præsentî casu opera pictoris, supposita scena jam constructa; alias posset scena per partes pingi extra clausuram, antequam simul componatur. & ita debet communiter observari. Cassianus v. *Clausura* n. 80. Marchet. in *Prax. Vic. Capit.* p. 2. tit. 16. num. 24. & 25. De Sutoribus, & Sartoribus dubitant Doctores an possint ingredi clausuram; communis opinio iustinet, non posse, quia sicut artis opera commode ad monasterii januam valent præstare. Hoc non approbat Sanchez *loc. cit.* n. 3. quoad Sartores, quia putat moniali vestes commode aptari non posse, nisi immediate corpus dimittantur, quod extra clausuram æquè bene præstari nequit; que opinio non improbabilis videtur. Cassianus *loc. cit.* si talis sit usus, sciente, & consentiente Superiore; quod tamen nullatenus placet Castro Pal. *disp.* 4. par. 3. num. 10. §. 3. n. 11.

Quar. 7. An loco bajuli deputati ad ferenda onera, quæ ad monialibus gestari nequeunt, possit alius intrare Monasterium.

Resp. Juxta Tamburini, Barchii, & Polacchi sententiam non posse; oppositum tamen deducitur ex Sanchez *cap. 16. num. 16.* casu quo in licentia datur, ut bajulus ingredi possit; hic aut ille bajulus non exprimitur. Ratio est quia licentia indeterminata quoad personas, & determinata quoad ministerium, non afficit personas, sed ministerium, quia conceditur ob causam; que militat in tali ministerio, unde exercentes tale ministerium ut qualificatum tali licentia, trahunt etiam talem licentiam; sicuti inhabitantes locum qualificatum aliquo privilegio, trahunt

hunt etiam ipsi illud privilegium. Unde Sanchez *loc. cit.* excusat feminam, quæ cum sit nobilis, nihilominus cum licentia ingreditur ad exercenda ea, quæ sunt propria vilioris famulæ, sed monialibus necessaria, & re ipsa occupatur in illis, ut sic videre possit curiose monasterium. Si verb talem prætextum assumeret sine animo exequendi dictum officium, nec de facto intenderet illud præstare, illicite ingrederetur, & violaret præceptum, quia sic non haberet justam causam à jure petitam, sed in fraudem faceret dicti præcepti.

Quar. 8. An si Artifici concedatur licentia ingrediendi cum famulo, iste intrare possit sine domino.

Resp. Negative, quia famulus participat licentiam dependentem à domino, & ratione attinentiæ ad illum. Ita Barch. in *Speculo*, *cap. 8.* qui limitat, quando ex impedimento occurrente dominus non potest ingredi, aut ingressus cogereur egredi, dummodò non omnino deserat opus assumptum, aut abesse non debeat pro majori parte diei. Opposita sententia, quam refert, nec reficit Cassianus *loc. cit.* num. 76. non improbabilis videtur; nam dictio illa *cum* posita in tenore licentiæ, æquivaleret dictioni, & Bartol. in *l. si quis Attio de usufru. nec. & not. in l. triticum de verb. sign.* Dicitio autem, & facit copulatos æqualiter admitti ad participationem licentiæ; juxta ea, quæ notant per text. *l. res q. cum in alibus ff. de duobus reis.* Gomez. *var. resol. cas. 11. num. 19. t. 2.* Gonzalez ad *regul. 8. Cancell. glos. 3. num. 16.* Gened. *Singul. 50. num. 20.* Et ideò dominus, & famulus tanquam æqualiter participantes porerunt uti licentia absque dependentia ad invicem,

& solum erit discrimen, quod dominus participabit licentiam independentem à famulo tam quoad concessionem, quam quoad usum, famulus verò participabit dependenter à domino quoad concessionem, independentem verò quoad usum.

Quar. 9. An si debeat, qui habet licentiã dederedi onora intra clausuram, & dictorum onerum gestatio non possit equè bene differri, liceat absque superioris venia alii substituere.

Resp. Non licere, quia ex una parte sumus in materia zelosa, periculosa, & delicata. & ex alia parte non videtur subsesse iusta causa utendi Epicheia, præsertim in re, ad quam iura requirunt licentiam in scriptis.

Quar. 9. An ad expellendum malefactorem possit iudex, & quilibet alter ingredi clausuram.

Resp. Posse; dedecet enim, illum in virginum locietate manere, & ex alia parte monialibus non suppetunt vires ad expellendum. Ita Sanchez, Tambur. & Bonac. cum Rodriq. qui addit, quod si periculum sit in mora, non erit in tali casu neesse recurrere ad Superiorem longe absentem, sed Abbatissã. & Discretarum consensus sufficere, Advertit tamen Tamburinus, quod si prælati reus extractus à monasterio gaudeat immunitate, reponendus erit in Ecclesia, neque spoliandus suo iure.

Quar. 11. An infantes nondum doli capaces & amentes possint admitti in clausuram.

Resp. Quoad infantes affirmat Barbol. *Allegat. 102. n. 32.* ubi quindecim alios Doctores adducit pro sua sententia. Ratio est, quia prohibitio monialibus facta est accessoria prohibitioni ingrediendum, ut manifestè colligitur ex Tridentino dicente, nemini licere intra septa

septæ monasterii ingredi. Cum ergo hi infantes nulla ingrediã afficiantur prohibitione quia nullius præcepti sunt capaces, neque moniales tenentur eos non admittere. Nihilominus moniales introducentes infantes cuiusvis sexus, vel ætatis incurrere in censuras violatæ clausuræ sæpulis declaravit Sac. Congreg. præcipuè in *Tudertina 7. Aprilis 1679. in Neapolitana 22. Maji 1780. in Taurinensi 10. Junii 1650.* Unde tolerari non debet, quod puella licet parvulæ ingrediatur, & egrediantur ad sibiitum, in *Pistorien. 24. Februarii 1579.* Et Abbatissa, quæ hoc permittit privatorum officio, voceque passiva, s. *Severi 2. Maji 1595.* Amentes verò nullatenus sunt admittendi, quia ad peccatum inovere possunt, unde in *cap. periculoso* dictum est, nulli inhonestæ, vel honestæ personæ ingressus patet, ut licet non tam libere ingrediantur, quam etiam permittentes ingressum comprehenduntur, & quidem manifestum est, sub personâ honestâ, vel inhonestâ hos amentes intelligi, qui & monasteria perturbare possunt, & vanis locutionibus ad malum provocare. Ita Navar. Barbol. *loc. cit. Rodriq. & alii.*

§. VI.

De Clausura quoad ingressum
Confessarii.

Quar. 1. In quibus casibus possit Confessarius ingredi clausuram.

Resp. In pluribus, quorum aliquos in hoc paragrafo recenserebimus. Poterit igitur ingredi, si moniali ægotanti ministrandum est Sacramentum Confessionis, Euchariistiæ, vel extremæ Unctionis. Et quidem si est pe-

riculum mortis, nemini est dubium, licere ingredi etiam de nocte, imò Superiorum ad eum ingressum obligari, si non posset aliter ea Sacramenta subditis Monialibus ministrare. Secluta verò hac extrema necessitate licitus est ingressus ob ministrandum infirmæ Sacramentum Confessionis, & Eucharistiæ, quoties ex præscripto regulæ aliis monialibus ministratur, quia ob infirmitatem deterioris conditionis esse non debet, cum eo tempore magis indigeat. Item illis temporibus, quibus solita erat, Sacramenta supradicta frequentare, quia æquum non est, eo subsidio tempore majoris necessitatis privari. Sic Rodrij. Miranda, Sanch. & Barbosa *loc. cit.* 29. Sac. Congreg. Concil. 13. *Septemb.* 1583.

Quar. 2. Quid observare debeat Confessarius ingrediens in supradictis casibus claustram.

Resp. Debet ingredi superpelliceo, & stola indutus, & ita debet ibi morari. *Barbot. loc. cit.* Abique diverticulo eat, & redeat, nec ad alia monasterii partem divageat, etiam occasione visitandis aliis infirmis, quibus Sacramentorum administratio minime est necessaria. Sine locio ingrediat tam in administratione Sacramenti penitentiæ, quam Eucharistiæ, & extremæ Unctionis. Ita Sac. Congregatione Pignatellus *l. 6. c. 5. num. 231.* At oppositum de Confessario regulari statuit Alexander VII. in cit. Constit. ubi habet. *Nunquam ingrediatur nisi cum Sacerdote, qui sit probatus, & matura ætatis, semperque manserit in ea parte Monasterii, qua Confessorem videre, & ab eo videri semper possit.* Quod præstare etiam debent Comitriciæ. Unde dum Confessarius audit infirmarum confessiones, collæjuncta remanere debet aperta, & ambæ Comitri-

triciæ ad eandem cellam januam; ita ut ibi manentes Confessarius, & infirmam commodè cernere possint, audire tamen non possint. Si infirma ad confessionem Ecclesiæ accedere commodè potest, nullo modo audeat Confessarius monasterium ingredi, ut ei Sacramentum Penitentiæ administret. Sacra Congreg. 13. *Septemb.* 1583.

Quar. 3. An possit ingredi ad assistendum morienti ejusque animam ritè Deo commendandam.

Resp. Possit. Tanta est enim necessitas existentium in articulo mortis, ut ei nulla diligentia par esse possit, Sac. Congreg. Episc. in *Lucen. 29. Martii* 1589. & 22. *Decemb.* 1620. Ad quem effectum, cum aliqua monialis laborat in extremis, conceditur Confessario pernoctatio in sua solita mansione extra-claustram, ut ingruente necessitate illic præsto esse possit, eadem Sac. Congreg. 22. *Decem.* 1597. Potest sæpius ingredi, si moniali superveniant plura symptomata, per quæ probabiliter creditur mox moritura, & iis cessantibus tempus agonizantius protrahatur, & potest diuturniori tempore continuato, etiam per integram noctem assistere, si iudicio medici creditur brevi moritura.

Quar. 4. An Confessarius ad exequias peragendas possit ingredi claustram.

Resp. Hanc esse justam causam ingressus, docent Sanch. Portel. Tamburin. *disp. 24. qu. 5.* Attamen Pignatell. *l. 6. c. 5. ult. §. 5. num. 234.* retort. Sac. Congregat. declarasse, non licere Confessario, neque Regularibus ingredi Monasterium sub prætextu tradendi sepultura cadaver alicujus monialis, aut officia fueralia peragendi; sed hoc officium, si intra claustram peragendum est, ab aliis mo-

nialibus, vel à duobus operariis ab Ordinario approbandis peragi debere, vel si in exteriori Ecclesia humanda sit, cadaver ad portam clausuræ esse deferendum, receptaque à Regularibus ibi sepeliendum. Quod si in aliquibus locis inducitur est consuetudo, sci-entibus, & contententibus Ordinariis, ut Confessarius ingrediatur, censet Tamburino. *loc. cit.* esse servandam, quia habet vim legis, & est maxime rationalis, & hæc consuetudo attendi debet etiam quoad secum ducentium socium, vel pures alios. Et hoc praticari in Gallia, & Portugalia tradunt Portell. & Victorellus.

Quæ. 5. An Confessarius possit ingredi clausuram ad effectum exorcizandi monialem energumenam.

Resp. Sacram Congreg. sub die 10. Novembris 1582. rescriptisse Episcopo Viterbieno, quod Sacerdos timoratae conscientie, & probatae vitæ possit ingredi clausuram ad hunc effectum præcisè exorcizandi monialem. Postea sub die 1. Julii 1606. statuit, quod nulla monialis energumena intra monasterii septa à quocunque presbytero saculari, vel Regulari, etiam Confessario, exorcizetur sed ad Ecclesiam exteriorem eiusdem monasterii (obtentâ prius à Sac. Congreg. licentia) ea de causa deducatur, vel transferatur. In translatione autem huiusmodi, sicut & in actu exorcizationis, honestæ personæ consanguineæ, vel aliæ mulieres provechæ ætatis, ac probæ conversationis energumenam comitentur. Exorcista sit ad actum huiusmodi ab Ordinario approbatus. Exorcizatio minori, quo fieri potest, fiat strepitu. Ecclesiæ janua occlusa remaneat, quouique exorcizatione completa, ad Monasterium Energume-

gumena reducatur, Cæterum tam in reditu, quam in accessu ad Ecclesiam, & monasterium respectivè recta, & sine diverticulo tendatur.

Quæ. 6. An Confessarius possit ingredi clausuram, ad ibi celebrandum coram infirmis, aut convalescentibus.

Resp. Afirmant Rodriquez, Mirand. & Bonac. q. 4. de claus. p. 4. num. 4. saltem iis diebus, in quibus tenentur ex præcepto audire Missam quod præcipue habet locum, ut notat Barbo. *loc. cit. num. 49.* in illis festivitatis, in quibus moniales ex regula tenentur communicare; major enim refulat decencia, & reverentia Eucharistiæ, dum Sacerdos celebrans eodem loco communicat infirmas, quam si ex alio loco delumat, & clausuram associatus, ut de-ccet, ingrediatur. In tali casu debere ingredi cum socio, tenet Bonac. *loc. cit.* quia non de-ccet feminam ad altare accedere, & celebranti intersire. At non posse Confessarium ob Missam celebrandam ingredi clausuram, Sac. Congreg. pluries declaravit, præcipue in Lan-tianensi, & Sifflorienti 16. Julii 1585. & in Bova-niensi 2. Januarii 1601. Et in hoc Sac. Congreg. regulariter dispensare non solet, in Mantuana 23. Iunii 1591.

Quæ. 7. An Confessarius possit ingredi clausuram ad sumendam particulam consecratam, ipsi in actu communicandi moniales in Ecclesia interrorem, elapsam.

Resp. Tradit negativam sententiam Biffus in Hierurg. Sac. 1. 2. v. particulari num. 45. §. 12. qui vult particulam esse colligendam a Moniali-bus, vel Abbatissa, & Sacerdoti porrigendam. Idem tradit Castaldus, cui adhæret Quartus in Rubr. Missal. p. 2. tit. 10. sess. 3. dub. 3. Aff. 14. hac ratione ductus, quod ingressus

in monasterium strictius prohibetur, quam tunc hodie consecratae in casu necessitatis. Nihilominus oppositam sententiam docent alii, inter quos novissimè Clericatus de *Eu-ch. Sacram. decis. 44*. Quia strictius obligat reverentia erga Sanctissimum hoc Sacramentum, quam clausura; hæc enim habetur ex præcepto Ecclesiastico, illa verò ex præcepto divino, ut ex D. Tho. 3. q. 9. 33. art. 3. Tum quia si feminæ excluduntur a servitio sacrificii, ut tradunt communiter Doctores, multò magis excludetur a contactu Corporis Christi, quod offertur in Sacrificio. Hoc solum admitti posset cum dicto Clericato, & Quarto *loc. cit.* quòd si unica particula caderet in terrâ intra clausuram, & præsens esset monialis communicanda, posset ipsa genuflexere, ac reverenter eam sumere, & sic communicare.

Quar. 8. An Confessarius ingredi possit ad benedicendum monasterium a spiribus infestatum.

Resp. Possè, obtenta tamen ad hoc speciali facultate, cum non comprehendatur hic casus in generali licentia. Si enim potest quilibet ingredi ad expellendum malefactorem, qui virgines sacraturbare potest, cur non censebitur licitus, & rationalis ingressus ad expellendos generis humani hódies, & quietem monialium perturbantes? Non est tamen iusta causa ingressus ad aspergendum monasterium aqua intrasi in Sabbato Sancto, ex Sacrae Congregat. decreto 4. *Septembris* 1596. teste Gavanto, & Naldo, v. *Clausura*.

Quar. 9. An Confessarius ingressus clausuram ad excipiendam monialis infirmæ confessionem, possit ea occasione ibi præstare aliquod minus, pro quo præcisè exercendo ingredi non potuisset.

Resp.

Resp. Affirmative, & sic posse benedicere ædificium recens constructum, deferre moniali infirmæ iniquam reliquiam alicujus Sacri, quam summa devotione protegitur, & his similia, quia sicuti ex Superius dictis, & Doctoribus ibi citatis, potest quis expleto opere, ad quod ex iusta causa est ingressus, brevi tempore immorari invisendo officinas ob curiositatem; à fortiori poterit Confessarius expleto suo munere ibi quantisper insilire ad opus pium, licet minus necessarium, exequendum. Immo poterit monialis ad hunc effectum ad vocare confessorium suum prætextu confessionis faciendæ, etiam si alias non faceret, dummodo tamen verè confiteatur. Quia monialis habet jus faciendi confessionem, & sic vocandi ad talem effectum confessorium. Neque hoc est in fraudem legis, quia non dicitur operari in fraudem, qui utitur jure suo. Unde ob hanc rationem potest modo dicto advocare confessorium etiam animo tractandi cum eo de aliquo negotio temporali, dummodo verè intendat confiteri.

Quar. 10. An Confessarius extraordinarius ingressus monasterium cum licentia pro una vice ad audiendam confessionem monialis infirmæ, possit absque nova licentia iterum ingredi, si prima vice reperit monialem morbi vehementia ex improviso ita correptam, ut non potuerit pro tunc ullo modo confiteri.

Resp. Negant aliqui contra Polliz, cap. 10. n. 264. Quia Confessarius extraordinarius non indiget speciali facultate audiendi confessionem monialis infirmæ, cum enim sit deputatus in extraordinarium totius monasterii, est approbatus pro omnibus monialibus, & consequenter etiam pro infirmis, & ideo, si ingre-

dit.

tur cum licentia ad audiendam confessionem unius monialis infirmæ, potest aliam quoque monialem infirmam audire. Indiget ergo tantum licentia pro ingressu clausuræ ad effectum remouendi impedimentum, quod obstat exercitio prædictæ facultatis respectu monialis infirmæ. Cùm igitur licentia sit ad unicum vice limitata, per primum ingressum est adimpleta, & consumpta. Præsertim quia talis licentia, tanquam legis vulnerativa, est strictè interpretanda, ut tradunt communiter Doctores. Et sic Confessarius remanet in eo statu, in quo erat ante prædictam licentiam. Ad eod quæ sicut in priori illo statu ad exercitium suæ facultatis pro moniali infirma indigebat licentia ad ingressum, indigebit etiam in posteriori. Secus tamen dicendum si licentia fuisset concessa copulatiue quoad ingressum, & quo ad facultatem audiendi confessionem, quia in tali casu non esset plene consumpta.

Alii nihilominus absolute affirmant. Quia causa motiua Superioris ad concedendum ingressum in claurum, fuit confessio instituenta a moniali infirma, hæc autem causa non cessauit, quia confessio non fuit effectum sortita, ergo neque cessauit licentia; subsistente enim causa motiua, licentia quoque censetur subsistere, & in suo robore perseverare. *Gloss. in cap. decret. 2. debeat de reg. iur. in 6. Dnus, & Roland. alios citans cons. 52. n. 55. vol. 2.*

Hinc deducunt, quod, si monialis infirma, cepta iam confessione cogatur, nilam ex morbi vehementia interrumpere, vel si iustitiat confessionem generalem, quam uniuersa vice non potest absolueri, aut si Confessarius, ubi cepit audire confessionem ex urgentissima causa reuocetur extra monasterium, potest in his casibus sine noua licentia iterum ingredi ad per-

perficiendam confessionem. Idem asserunt, si monialis confessa, & absoluta statim reuocet Confessarium iam egressum & clausuræ, ad manifestandum ei peccatum oblitum, quia illud peccatum spectat ad complementum prioris iudicii, & cùm hoc fiat incontinenti, moraliter reputatur uerus ingressus.

§. VII.

De Clausura quoad Mulierum ingressum.

Quar. 1. **A** N si monasterium careat monialibus conuersis, possint intro-mitti feminæ, quæ monialibus inferviant.

Resp. Affirmat contra Suar. Bonac. de claus. q. 3. punct. 2. n. 10. quia moniales e choro deputatæ, si ad huiusmodi famularum adstringerentur, ad durum onus, & ab earum professione alienum obligarentur, ex quo confurgit iusta causa dictas feminas introducendi. Verùm pluries Sac. Congregat. præcipue sub die 22. Augusti 1605. censuit loco ancillarum secularium potius intus introducendas esse conuersas; nec posse Ordinarium concedere, ut mulieres seculares inferviant intra dicta monasteria; immò Sedem Apostolicam talem licentiam denegare, testatur Nicolaus in *Fleusul. v. Ancilla nua*, 2. docens postea num. 6. ex aliis decretis, posse concedi Ancillam Moniali seni, & infirmæ, si una ex conuersis Monasterii applicari non posset. Non conceditur tamen per Ordinarium sed per Sac. Congregat. quæ in *Analen*, 20. *Februarii*, decreuit, dictis ancillis, durante seruitio, pro libito suo ingredi, & egredi non licere.

Quar. 2. An, si Sac. Congregatio concedat

cedat nobili femine ingressum monasterium monialium, & ibi degat cum uua famula, & ista semel electa velit post tempus exire, posse domina aliam loco primæ cum iisdem qualitatibus substituere.

Resp. Posse, dummodò licentia non fuerit limitata ad certam numero personam, & hoc procedit, etiam si talis famula dimittatur inuita, eo quod minus bene munus suum impleat; & hoc toties, quoties oportuerit, secluso tamen quocunque dolo. Ratio est, quia sic præsumi potest de mente Sac. Congregationis, dum illimitate concessit unam famulam, cum huiusmodi famulæ mercenariæ soleant mutare uoluntatem, & resiliere, quod utriusque censetur non ignorasse Sac. Congregationem. Nec obstat, quod licentia indèmitè concessa extinguitur prima uice, quia, scilicet hæc regula, quando ex primo actu non est satisfactum menti disponentis, ut in casu nostro Cassian. *loc. cit. num. 81.* ubi addit, dictas famulas quoadusque perseverant in famulatu teneri e monasterio non egredi, & si egrediantur non posse absque noua Superioris licentia introire.

Quær. 3. An Regina & Imperatrices possint monialium ingredi Monasteria.

Resp. Negat Bonacina *loc. cit. num. 4.* quia *Cap. periculofo*, & Tridentinum generaliter, & absolute loquuntur de personis cuiuslibet generis, & conditionis. Sed posse Reginas, & Reges, Imperatrices, & Imperatores eorumque filias, & filios ingredi monialium monasteria, docent Sanch. Rodriq. & Bordon. *variar. res. p. 2. ref. 26. n. 35.* eo quia huiusmodi personæ ratione excellentiæ, & dignitatis non comprehenduntur in dispositionibus odiosis, nisi capriuantur, & idem est de illarum filiis.

Quær.

Quær. 6. An Fundatrices possint monialium ingredi monasteria.

Resp. Afirmat Giballin. *de claus. disp. 1. cap. 3. §. 2.* & probat, quia si ex probabili sententia licet Fundatricibus, per hoc quod fundatrices sunt, ingredi monasteria uirorum, licebit pariter & mulierum; cum enim in utroque casu reperiat eadem qualitas privilegiatiua, debet in utroque casu eundem effectum operari. Tum quia nusquam talis ingressus reperitur Fundatricibus prohibitus. Tum etiã quia monasteria ab ipsis erecta sortiuntur quodammodo naturam iurispatronatus, quod est maxime privilegiatum in iure, & Fundatrices sunt quasi Domine, unde ratione istius prerogatiue, & excellentiæ sunt speciali nota dignæ, atque adeo sub prohibitione generali non comprehensæ, sicuti de feminis regie stirpis ob eandem rationem diximus supra.

His non obstantibus, censetur non posse ingredi; nam, ut notat Manuel, relatus, & approbatus à Sanch. *in sum. lib. 6. c. 17. n. 7.* ideò S. Pius V. in prohibitione signanter expressit Ducissas, & similes, quia hæc solent esse fundatrices. Unde Pontifex arcendo Ducissas ab ingressu claustræ ex eo præsertim respectu, quod soleant esse fundatrices, aperte prohibuit, ne sub titulo fundationis prætendi possit facultas ingrediendi.

Neque urgent rationes oppositæ; nam quoad primam, admissa etiam opinione, quod Fundatrices possint uirorum ingredi monasteria, non tenet illatio; quia cum uersemur in materia relaxandæ claustræ, quæ est strictæ obligationis, cum sit odiosa, non fit extensio de casu ad casum, neque ob maioritatem rationis, Siluest. Caputaq. & Suro, *dec. 267. n. 20.* ubi alios cumulat. Tum etiam quia strictius pro-

prohibetur ingressus in monialium monasteria quam in vitiorum cenobio; in hec enim ex leuioribus causis permittitur, scilicet causa processionis, Missæ, funeris defuncti, vel alterius officii, Sanch. loc. cit. n. 22. Secus autem in priora, ad quorum ingressum causa requiritur rationabilis, & necessaria. Ad secundam, & tertiam rationem patet responsio, diximus enim, Fundatrices in motu proprio S. Pii V. venire sub nomine Ducissarum, & similiarum appellatione, unde, quatenus etiam essent specialiter nota dignæ, per prædictam clausulam significanter, & non generaliter sub prohibitione dicuntur comprehensæ.

Quær. 5. Au aliæ nobiles femine possint admitti intra monasteria monialium ad conuersandum, immo etiam pro certis vicibus ad refectionem corporalem sumendam.

Resp. Posse, sed de licentia Papæ, & non alterius, quam ille non solet concedere nisi cum certis limitationibus; uidelicet quod femina licentiata non ingrediatur nisi associata a tribus modeste, ac decenti habitu indutis, quas semel electas, nec variare, nec mutare possit, nisi alicujus earum obitu eueniente. Requiritur insuper consensus Monialium capitulatis, & per secretæ suffragia præstandus, & pariter Superiorium. Prohibetur ingredi festiuis, aut viliariis diebus, Quadragesimæ, vel Aduentus temporibus, uisitare monialium cellas, præter eas, quarum causa monasterium ingreditur, nec non ibi pernoctare.

Quær. 4. Circa prædictæ concessionis intelligentiam, an femina modo supra dicto licentiata possit matronas semel electas mutare.

Resp. Non posse, quia uerba privilegii calum mortis tantum exprimunt, unde alii excluduntur; maxime quia casus mortis inducit

inducit necessitate mutationis, quod non faciunt alii casus. Ita Bordon. in Miscell. decif. 25. & Diana in opere coord. l. 7. tract. 1. ref. 30. l. 9. 3. Oppositum tradit Peyrin. in Formul. lat. M. cap. 3. num. 4. ubi docet, heri posse mutationem, quando aliqua ex electis est absens, aut ægrotans, aut nolens, quia privilegium favorabile est late interpretandum, ac proinde excluditur tantum mutatio uoluntaria, non necessaria, per quam dicendum est potius loco alicujus ex sociabus aliam supplere, quam mutari.

Quær. 7. An femina supra dicta possit cum duabus tantum matronis ingredi.

Resp. Non posse, quia rescriptum exprimit tres matronas de necessitate assumendas, aliter non seruat illius forma ingressus est malitiosus, & femina sic ingreduens incurrit penas contra ingredientes clausuram monialium sine licentia; cum rescriptum non seruat forma sit nullum, quia fines mandati, & rescripti sunt diligenter observandi, aliter factum non tenet. Cap. cum dilecta 22. de rescrip. & tradit Bordon. in Miscell. dec. 87.

Quær. 8. An monialis, quæ ex uno ad aliud monasterium transferatur, si in via accedat ad locum in quo existit monialium monasterium, possit ibi hospitio recipi.

Resp. Affirmat Lamas in Method. curat. in append. §. 11. in fine, quia sic ingreduens seruat clausuram eo modo, quo potest, & recipientes solum hanc observationem; neque credendum est, Pontificem hunc ingressum ita honestati monialis convenientem interdixisse. Distinguit Sanchez lib. 6. sum. cap. 6. num. 10. posse ingredi, si monasterium sit ejusdem Ordinis, & habitus, secus si diversi, quia lex clausuræ excludit extraneam, monialis autem

eiusdem Ordinis, & habitus non est extranea à conventu, sed moraliter propria illius. Negat absolute Castro Pal. p. 3. dist. 4. p. 10. n. 4. siue monasterium sit eiusdem ordinis, siue diversum, quia unum monasterium non comunicatur cum alio in clausura. Quod est de mente Sac. Congreg. quæ conuicta, in moniales aduenire essent admittendæ intra clausuram, respondit negatiuè in *Distorem* 16. Julii 1555. Concedit tamen citatus Castro Pal. de Superioris licentia posse ingredi, si in eo loco non adsit hospitium, in quo commode noctem ducere possit, quia eo casu honestati monialis, & decencie religio si habitus consulatur, ac proinde confurgit legitima causa concedendi.

Quæst. 9. An videtur ingredi possint monasterium, ut ibi vitam degant honestam, & a secularibus separatam.

Res. De Episcopi, vel Praelati Monasterii licentia tantum non posse, sed requiri Pontificis concessionem. Quia casus hic non necessitatis est, sed utilitatis, & proinde sub potestate Episcopi, vel monasterii non cadit. Ita referunt decimum à Sac. Congreg. Miranda, Campan. Homobon. & Barbof. alleg. 102. num. 67. Si uti pariter didi Doctores referunt decimum ab eadem Sac. Congreg. non posse matribus concessa licentiam ingrediendi clausuram, ad inuicendas proprias filias mortui proximas, quia talis ingressus non est medium adeo necessarium ad inuicendum ægrotantibus filiabus, quibus matrum presentia præ amoris teneritudine possit esse nociva.

§. VIII.

§. VIII.

De Clausura quoad Puellas in educationem recipiendas.

Quæst. 1. An puellæ educationis causa possint recipi in Monialium monasteria.

Res. Admitti posse, ut censuit Sac. Regularium Congregatio, sed cum his legibus, videlicet, quod accedat Superioris, nec non Monialium consensus capitulariter præstendus & insuper eiusdem Sac. Congregationis licentia reponenda in registris Cancellariæ Episcopalis, alias in valida redderetur. Ita eadem Sac. Congregat. 27. Martii 1603. Quod Monasterium soleat huiusmodi educandas habere, quare Monasteria mulierum penitentium, vulgo Cōvertitarum, puellas ad educationem recipere neque solent, neque possunt, Sac. Congreg. 12. Martii 1619. Puella ingrediatur sola abique ulla facultate, sit major septem annis, minor vero viginquinque, habitus, cultusque utatur modesto, sine scabulis, auro, vel serico, seruet locutorium, & clausuræ leges, & quid quid pro suis sumptibus monasterio erogandum erit, principio cuius libet semestris elargiatur, & pro tali solutione debet idonea securitas constitui, Sanch. & Barbof. nec debet permitti, viduum dietam à parentibus vel consanguineis subministrari. Sit in novitiatu cellula pro ea vacua, & numerus puellarum in eo monasterio educandarum non sit expletus, à quo monasterio puella ipsa nunquam exeat animo revertendi, nisi habitum monachalem ibi susceptura.

Quæst. 2. An sit peccatum cogere puellas

ad ingressum monasterii causa solius educationis.

Resp. Si coactio est illata puellis à non habentibus in illis potestate dominativam, certè est peccatum lethale, quia graviter iniuriosa, *Suar. r. 3. de relig. lib. 3. cap. 6. n. 4.* Si verò sit illata à parentibus, vel tutoribus, & puellæ sint impuberes, nullum est peccatum, quia utuntur jure quod habent in filias in illa ætate. Si verò sint puberes, talem coactionem à peccato non excusat cum aliis Diana *p. 2. tract. 13. ref. 56.* Quia ut observat *Suar. loc. cit. cum puellæ majoris ætatis sint sui juris in omnibus his, quæ pertinent ad statum animæ suæ, non possunt licitè, & sine peccato à parentibus cogi ad tam arctam custodiam, & rigidam clausuram, etiam temporalem. Secus si ad aliquod tempus talis ingressus censeatur moraliter necessarius ad decentiam, & custodiam ipsarum.*

Quar. 3. An prædicta coactio, quando est peccaminosa, inducat excommunicationem latam à Concilio Trident. *sess. 25. c. 28.*

Resp. Affirmant plures, & graves Doctores relati, & approbati à Diana *loc. cit.* Quia Concilium anathematizandum congenitas aliquam Virginem ad ingrediendum monasterium, vel ad suscipiendum habitum, vel ad emittendam professionem, tres prohibet coactiones, unam scilicet ad ingressum, alteram ad susceptionem professionis; & quidem inter se distinctas, prout declarat dictio illa, *vel, quæ* stat alternativè, & disjungit sensum, & verba. *Bartol. in l. si r. qui ducunt a. 2. ff. de reb. dub. Nat. conf. 625. vol. 4. Paris. 91. num. 29. lib. 2.* Adeoque ad contrahendam prædictam excommunicationem sufficit sola coactio ad ingressum, quia in alternativis insinuat alteri ad impleri, *cap. in al-*

ter-

ternativis de regul. jur. in 6. Rota dec. 569. num. 2. p. 1. recent.

Cum distinctione procedit Sanchez *in sum. lib. 4. c. 4. n. 12.* Concedit contra hæc excommunicationem, si coactio ad ingressum ordinetur ad susceptionem habitus, & professionis emissionem; nam cum tali tantum qualitate derogat libertati, quam Concilium intendit conservare in puellis ad religionem admittendis. Negat verò si ordinetur tantum ad educationem, donec nuptii tradantur.

Quar. 4. An induci dicitur puellarum ad ingressum monasterii educationis gratia, ut postea suscipiant habitum, subiacet excommunicationi, si fiat ex metu reverentiali.

Resp. Cum distinctione superius allata. *2. §. 2. q. 9.* Quamvis cù Ricciò Portellus *in add. ad dub. regular. & moniales n. 31.* absolute docet, taliter inducentes non affici excommunicatione, etiam si manifestent puellis statum monachalem illis convenire, eò quòd non habeant dotem pro matrimonio; vel eò quòd non illis securum erit, ubique matrimonio, & monachatu permanere in seculo. Et addi hanc esse praxim in tota fere Ecclesia, juxta quam facientes parentes nemo credit illos excommunicatos; & idem asserit de suadentibus ad ingressum per preces importunas, quia suo importuna non est coactio. Verius tamen est preces importunas haberi loco coactionis, & compulsionis; ut ex crebriori sententia testatur *Sperel. dec. 150. n. 26.*

Nilominus sententiam Portel. credit etiam Villal. *in sum. p. 1. r. 17. dub. 31. n. 11.* Ubi pariter observat, Cardinalium Congr. declarasse, non incurere hæc censuram illum, qui filiam instituit hæredem cum pacto, ut aliquod monasteriù ingrediatur, quod si tenuerit

M

ipsum

ipsum monasterium heredem reliquit, & filie solum assignata alimenta necessaria. Quia illa non est coactio, nec induitio per vim, sed potius per modum concupiscentia.

Quær. 5. An Puella educanda exiens è monasterio absque Superioris licentia, incidat in excommunicationem.

Resp. Non incidere, quia Bulla S. Pii V. loquitur de professis. Ita Lugo, & Giballinus de claus. disp. 1. cap. 8. num. 4. qui debent intelligi de excommunicatione Papali, secus de impolita ab Episcopo, inquam profectio incidit, si exeat absque licentia: in hoc sensu, ut advertit Clericus de Sacram. Eucharist. dee. 18. num. 25. intelligendi sunt Pollac. & Tamburino, docentes: supradictas puellas egredientes absque licentia è monasterio excommunicationem incurrere. Si tamen educationis gratia idem, vel aliud monasterium ingredi cupiat, licentiam novam à Sacra Congregatione petere debet, exprimendo se prius exitisse in eodem, vel alio monasterio eadem educationis causa; quia pariter licentia indiget quolibet alia, que valetudinis gratia ad balnea egressa reverti velit in clausuram, teste Tamburino, disp. 1. q. 2. num. 15.

Quær. 6. An annis septimus requiritur in puella ad educationem recipienda, debeat esse completus.

Resp. Quod sic, quia in licentia à Sac. Congregatione pro puellarum educandarum receptione expediti solitis prescribitur, quod puella sit major septem annis: hic autem modus loquendi requirit excessum supra annum septimum, qui proinde debet necessariò esse completus. Neque in hoc possunt dispensare locorū Ordinarii, quia nullus inferior in lege Superioris quidquam potest. Sicuti ob eandem

cau-

causam neque possunt dispensare, quòd puella commoretur ultra aetatem vigesimum quintum completum intra monasterium, licet agatur non de ingrediendo, sed de permanendo post ingressum, sed debent constituere præfixum terminum, sive ad exendum à monasterio, sive ad religiosum habitum suscipiendum. Qualis autem debeat esse hic terminus, arbitrio Ordinariorum relinquitur ex æquo, & bono secundum subjectam materiam. Gloss. in cap. quicumque v. statim, d. 77. Per hoc tamen quòd puella non statim egreditur, non incurrit excommunicationem commorando intra clausuram, sicut nec eam incurrit Abbatisse monasteriorum illam post dictum tempus retinens, quia excommunicatione ligat illicitè ingredientem, aut detinentem illicitè ingressam.

Quær. 7. An dictæ puellæ manentes in monasteriis exemptis subiaceant Episcopo.

Resp. Negativam sententiam docet Gespedes cum aliis ab ipso relatius de dub. Regul. cap. 33. dub. 337, exceptis tamen casibus, in quibus moniales exemptæ subdantur Episcopo. Ratio fundamentalis est, quia locus exemptus, & extra diocesim æquiparantur; Gloss. in Clement. 1. de foro comper. Et iuxta hanc doctrinam suscipiunt prædicti Doctores, non subiacere casibus reservatis Ordinario: quod desumitur etiam ex cap. 1. de privilegiis. in 6. ubi delictum in loco exempto commissum supponitur extra jurisdictionem Ordinarii. Attamen absolute suscipiunt dictas puellas quoad casus reservatos subiectas esse Episcopo loci, ubi habitant. Colligitur ex Diana part. 7. res. 12. res. 14. & tenet in terminis Nogueira quæst. singular. disp. 1. q. 3. n. 8. cujus fundamentum est, quis non subiacent ma-

M 2 nia-

nialium reservatis, cum non sint Religiosæ, nec cum approbatis tantum à Superiore Regulari confiteri possunt, nec sunt personaliter privilegiatæ, quia non sunt propriè commensales, cum ex suis vivant, ut rectè docet Diana loc. cit.

Quær. 8. An saltem si aliqua ex his puellis sit capitulariter admissa, & de proximo in monasterium exemptum ingressura possit per Prælatos sui Ordinis à reservatis Episcopo absolvi.

Resp. Affirmat Vecchius Peyrin. Diana, & Lezana in mari magno *Minorum* n. 36. ubi addit ita declarasse Clement. 4. Allentitur cum Delbene Antonius à Spiritu S. in *Directi. regul. ar. 2. sect. 5. n. 226.* Quia cum parata existat ad ingressum, reputari debet tanquam ingressa, *argum. leg. p. anal. de milit. testam.* Ubi proximè accingendus habetur per accingo. Negantem sententiam viciorem censeo, quia puella de proximo ingressura adhuc dicitur secularis, neque per solam acceptationem ad religionem dici potest Deo dicata, quia per solam acceptationem non constituitur cum effectu neque proximè in via ad religionem, cum non constituitur in anno probationis, qui ducit proximè ad religionem, & ratione cuius novitiæ dicuntur proximè in via, Pasqualig. in *dec. moral. dec. 424. num. 5.* Quod confirmatur ex eo, quod puella de proximo ingressura, non gaudet privilegio canonis, licet versemur in materia favorabili, non alia ratione, nisi quia habitu religionis nondum assumpto, nec anno probationis inchoato non dicitur religiosa, sed secularis per *cap. religioso de sent. excomm. in 6.* Ergo ob eandem rationem neque gaudebit privilegio solutionis à reservatis.

N:

Neque in præsentem locum habet ratio deducta ex l. *penult. ff. de milit. testam.* quia innititur duplici fictioni, quarum prima est, quod actualiter ingressæ fruantur monialium privilegiis non iure proprio, cum non sint verè religiosæ, ut ex *ca. cap. religiosi*, sed iure alieno, & per quamdam extensionem, quatenus scilicet per fictionem juris, cum sint de proximo professuræ, habentur ut professæ. Secundo verò, quod puella capitulariter admissa trahitur ad participationem eorumdem privilegiorum, quia per fictionem pariter juris cum sit parata ad ingressum habetur pro ingressa. Et una quidem ex his duabus fictionibus fundatur in alia, quia fictio quod puella parata ad ingressum habeatur pro ingressa ad effectum gaudendi monialium privilegiis, fundatur in fictione, quod actualiter ingressæ in ordine ad eundem effectum habeantur ut professæ. Cœcursus autè duarum fictionum ita ut una tandeat in alia, non permittitur in iure, *l. c. de det. penult.* ubi Bald. & ceteri Doctores.

Quær. 9. An Puella quo ad ulque causa educationis moratur in monasteriis gaudeant privilegio fori.

Resp. Non gaudere neque ratione personæ cum non sint Deo dicatæ, juxta *cap. quis quis 27. q. 4.* neque ratione familiaritatis, aut communitatis, quia ut diximus vivunt ex propriis. Non per hoc tamen, si delinquant puniri debent a iudice laico, sed ab Episcopo. Quoniam explorati juris est, delinquentes puniendos esse ab Ordinario illius loci, in quo delictum fuit commissum *c. 1. in ff. 37. 6. l. si cui 6. Imperator. Rota Avenionens. dec. 114. n. 2. Menoch. c. 6. 466. n. 17.* An autè, si delictum sit atrox, possint extrahi à monasterio non obstante immunitatis privilegio, videbimus infra, *c. 10. q. 12.*

Quær.

M 3

Quar. 10. An dicte puellæ, quæ in monaſteriis exemptis educationis gratia degunt, ſi contingat eas mori, nulla electa ſepultura, debeant in Eccleſia Monialium, an in Parochia, in qua domicilium retinent, ſepeliri.

Reſp. Eſſe in monaſterium Eccleſia ſepeliendas, ſuſtinet acriter Bordon. in *Miſcell. dec.* 222. Tum quia partes ſunt ejuſdem corporis monaſtici, licet imperfectæ, conſequenter eodem jure cenſendæ ſunt; tum quia id colligitur ex *Trid. ſeſſ. 24. c. 11. & ſeſſ. 25. c. 11.* in quibus locis perſonæ commenſalæ actu Regularium, apud quos domicilium, & habitationem contraxerunt, gaudent eorum iuribus, & privilegiis. Immo addit idem Bordonus, quod ſi dicte puellæ eligerent in aliæ Eccleſia ſepulturam, finis eſſet ducendum à Confeſſario, non à Parocho, quia ad illum ſpectat finis perſicere, ad quem pertinet ejuſdem funeris inchoatio; ad ſolum autem Confeſſarium ſpectat initium funeris, & cada veris levatio ex monaſterio, quia nemo præter ipſum ibi jus habet, cum locus ſit omnino exemptus à jure parochiali. Quare Confeſſario etiam debetur quarta funeralis, quæ datur propter onus, quod ſuſtinetur in adminiſtratione Sacramentorum ex officio, c. 2. *Relatum cap. de hiis de ſepultis.* Unde cum Confeſſarius non minus adminiſtret Sacramenta ſuis Monialibus, mulieribus, & puellis exiſtentibus intra clauſuram, ac faciat Parochus quivis reſpectu ſuorum ovium, eidem pari ratione debetur quarta funeralium.

Oppoſitam ſententiam tuetur mordicus Pignatellus l. 7. *conſult. 65.* Probat, quia puellæ, quæ ad tempus cauſa educationis ſunt hoſpites in monaſterio, dicuntur peregrinantes, deſumitur ex l. 11. §. *loc. autem de hiis, qui deſecerint,*

ceriat ibi: Tantum autem intereſt inter habitatorem, & hoſitem, quantum intereſt inter habitatorem, & peregrinantem. Si igitur ſunt peregrinantes, non amittunt parochiam, & ideo ſi contingat eas mori in monaſterio, non electa vel à ſe ipſis, vel à parentibus ſepultura, debeant in propria Eccleſia parochiali ſepeliri. Immo ſi dicte puellæ nullum in aliqua parochia retinent domicilium, in ſepultura ſpectat ad Parochum illius parochiæ, in qua ſitum eſt monaſterium; quia ſi contingat celebrari illarum puellarum matrimonia, Parochus dicte parochiæ intereſt illorum celebrationi, ergo intereſſe debet & ſancti, quia juſ illius funerandi competit ei eodem jure, quo ei competit juſ celebrandi matrimonia, utrunque enim eſt juſ parochiale.

§. IX.

De Clauſura quoad Monialium, egreſſum.

Quar. 1. Ob quas cauſas poſſint Moniales egredi è Monaſterio.

Reſp. Cauſas legitimas, ob quas moniales exire poſſunt, declaravit S. Pius V. & ad tres reduxit in ſua conſtit. quæ incipit, *Decretis, ſub d. Kal. Februarii 1569.* nempe grave incendium, lepram, & epidemiam. Nomine magni incendii communiter Doctores intelligant incendium, cui ſuccurri non poteſt abſque periculo pereundis moniales, ſi intra clauſuram commoretur. Caſus incendii non reſpicit tantum communitatem, ut communitas eſt, ſed etiam omnes eius perſonas ut ſingulas, atque adeo ſi una tantum periclitetur, cui aliter ſuccurri non poſſit, erit licitus egreſſus à clau-

272 *In Claus. quoad Monial. 1665.*
clausura. Ita Suar. s. 4. de relig. tract. 5. l. 1. c. 9. n. 12. Sub lepræ nomine venit infirmitas contagiosa, ob quam ea infelicta à communi omnium consortio separatur. Non erit tamen legitima causa exeundi, si monasterium sit ita capax, ac ea sit medendi eidem infirmitati commoditas, ut nullum imminet aliis monialibus periculum. Quia in hoc casu cessat exeundi necessitas, quæ hujus concessionis est causa, ut cum aliis notat Sanchez, lib. 6. cap. 15. n. 32. Nomine epidemix non venit morbus popularis de facili sanabilis, sed infectio pestilentialis malignam qualitatem præferens, quæ facit ad alios disfunditur cum manifesto mortis periculo. Zachias lib. 2. tit. 3. g. 1. n. 7. & segg. & Doctores apud Navar. in Summa Bullar. p. 2. com. 37.

Quæ. 2. An possint Moniales exire ob alias causas similes expressas à S. Pio V.

Resp. Affirmant sexdecim Doctores, quos refert, & approbat, Pasqual. in Laurent. n. 30. Quia licet Pontifex utatur dictione *Nisi*, quæ videtur excludere omnes alias causas, verum hæc dicitio non excludit casus similes, ut sal. si mora v. dumtaxat ff. solus marit. ubi Castellan. n. 9. la ion. n. 5. & alii, ideo nec etiam in præsentis casu excludit. Neque obstat quedam declaratio Sac. Congr. quæ habet, *nominis epidemix eam tantam epidemiam intelligere, quæ est vera, & realis pestis, ita ut ob alias infirmitates huic aliquo pacto consimiles, sed tamen benigniores, etiam si epidemix nomine nunciantur, nulla pacto monialibus profectis ex monasterio exire liceat.* In qua declaratione notandum est, quod non dicit absolute similes, sed aliquo pacto consimiles, quod est valde diverſum, & proinde dum declarat, quod Constit. S. Pii V. non se extendit ad infirmitates aliquo

Cap. 7. §. 9. 273
aliquo pacto similes, non legitur, quod non se extendat ad similes, in similibus enim militat ratio finalis legis, & ideo ipsa quoque lex locum habet. At in aliquo pacto similibus non militat absolute ratio legis, quia non sufficit aliqualis similitudo ad trahendam rationem legis. Ad casus formaliter similes reducuntur imminens bellum, fluminis inundatio, ædificiorum ruina. Navar. Barbof. Bonac. relati à Pasqual.

Quæ. 3. An sit licitus egressus à Monasterio, si monialis labore morbo ita periculoso, ut desperetur ipsius salus, nisi è monasterio egrediatur.

Resp. Affirmant aliqui penes Pasqual. loc. cit. Tum quia casus iste est urgentior expressis in Constitutione Piana; tum quia lex ecclesiastica, quæ sit hæc de monialium clausura, cum periculo vitæ non obligat. Negant alii; quia hic casus est valde dissimilis illis tribus expressis in dicta Constitutione, lo illis enim solum communis boni aliarum monialium ratio habetur, præsens autem casus solum respicit utilitatem monialis particularis, atque adeo casus excepti in dicta constitutione cum dictione taxativa ratione boni communis non sunt extendendi ad casum utilitatis privatæ. Ita Sanchez, Guttier. Barbof. & alii relati à Pignatel. t. 9. cons. 190. n. 10. ubi etiam n. 5. addit, quod cum in Sac. Congr. Conci. esset dubitatum, an monasterium situm in loco paludoso, propter quem aer sit insalubris, & periculosa infirmitates moniales invadant, comprehenderatur in Constit. S. Pii V. adeo ut moniales exire non possint ad curandas dictas infirmitates, Sac. Congr. censuit comprehendi, casum tamen esse dignum provisione speciali.

M 5 *Quæ.*

Quer. 4. An in prædictis casibus requiratur ad egrediendum licentia Superioris, & cuius.

Resp. Requirit, & patet ex Concil. sess. 25. de Regular. c. 6. & ex superius citata constit. 3. Pii V. Probatio causæ, & licentiæ concessio spectat ad Episcopum in Monasteriis sibi subiectis; in Monasteriis verò sub Regularium cura debent causæ probari, & licentia concedi ab Episcopo, & Monialium Superioribus coniunctim, ut constat ex dictione illa & simul posita in citata Constit. ita enim habet, *Siquæ causa hoc cognita, probata, atque etiam in scripturis expressa per Superiores, & simul per Ordinarium.* Hæc enim dictionim. portat simultatem, & coniunctionem, iuxta eaque habent Bald. & Rolland. & ideo, si aut Superiores, aut Ordinarius dissentiant, nec poterit causam sufficientem, non poterit concedi licentia, quæ debet esse in scriptis, ut ex cit. Constit. in scriptis expressa. Nomine Episcopi, qui approbare causam debet, venit Vicarius generalis, non verò Foraneus, quia non hic, sed ille est verè Ordinarius, & unum cum Episcopo tribunal constituit. Barbosa. cit. allegat. nu. 29. Sanch. & Bonac. qui etiam extendunt ad Vicarium Capitularem Sede vacante, si ei a Capitulo expressè hæc potestas sit demandata, etiam quoad monasteria exempta, ut superius diximus cap. 6. §. 2. q. 2.

Quer. 5. An stante causa legitima egressus, possit monialis absque licentia exire, si nolit Episcopus, vel Prælatas eam licentiam concedere.

Resp. Possit, si constet evidenter de causa legitimitate, sive teneatur ad clausuram ex sola lege ecclesiastica, sive ex voto, quia neque

lex

lex ecclesiastica, neque votum, quod ejus obligationem imitatur, censetur per se obligare cum gravi detrimento propriæ vitæ, & boni communis. Sanch. lib. 6. cap. 15. num. 51. & Layman. Si verò legitimis causis sit dubia, Superioris iudicio standum est, atque a deo exire non poterit; quod pariter asserendum casu, quo ex egressu orientur scandalum, & religio in infamia, ut frequenter contingit ex resistentia Prælati facta. Suar. t. 4. de Relig. tract. 2. lib. 1. c. 9. n. 12.

Quer. 6. An dentur aliæ causæ, ob quas moniales possint absque licentia egredi & clausura.

Resp. Quod sic; scilicet, si monialis esset iniuste damnata ad perpetuum carcerem; seclusus verò si esset iuste detenta, nam tunc teneretur proprii delicti subire poenam, nisi forte ad eam male tractaretur a custode, ut denegaretur cibus, vestitus aut ignis, seu necessaria ad vitam sustentandam. Ita Doctores citati à Sanch. l. 6. r. §. n. 12. Vel nisi ageretur de vitanda mutilatione, aut morte violenta infligenda vel per iudicis sententiam mot de seculari asserunt Lessius, & alii cum D. Thoma vel per injustam hostis aggressionem, ut in puncto firmant Sanch. & Tamb. disp. 20. q. 7. n. 2. qui pariter docet disp. 19. q. 5. ad 2. esse licitum egressum, si periculum vitæ certò imminet Moniali ob graves molestias, & vexationes, quas iniuste patitur, & habere non potest Episcopum, aut Superiorem, a quo luberetur, quia hoc est veluti ab extrinseco occidi; & hoc extendit etiam ad casum, in quo monialis esse cæca prævida timeret cum famæ propriæ, ac monasterii, etiam vitæ iacturam. Ratio in omnibus prædictis casibus est, quia jus naturæ cunque competens ad conservandâ

M 6 vitam,

vitam in illo religiosorum voto abdicatur. Hinc doctrinæ subscribit etiam Del bene de Immunit. Eccles. l. 2. c. 19. dub. 17. ubi n. 7. assignat iherimeo, quare licitus sit egressus, quando periculum vitæ est ab extrinseco, non autem ab intrinseco; nam in primo casu periculum facile vitatur per fugam, non sic in secundo; cum enim sit intrinsecum, comitatur ipsam monialem, & sic per fugam non cessat, unde vitæ semper obligatio certa de clausura.

Quar. 7. An monialis possit egredi ad habendam curam nepotum omni auxilio carentium.

Resp. Non posse, nisi summi Pontificis licentia interveniente. Sac. Congr. apud Armend. in Addit. lib. 2. tit. 20. lib. 7. de Relig. n. 165. Neque ad habendam curam consanguineorum inferiorum, Tamb. & Bonac. ubi supra. Neque ad succurrendum in extrema necessitate parentibus, aut filiis, & si alii contrarium sentiant, cum in tali casu quam maxime urgeat jus naturæ, & obligatio charitatis. Ita del Bene loc. cit. dub. 21. advertit, quod in casibus monialis egreditur sine licentia, tenetur postea id Superiorem significare. Quod intelligi, si possit, & duret egressus, quia egressu adhuc durante, potest Superior illum commendare, si causam, cujus cognitio pertinet ad ipsum, non approbat. At non tenetur, si iam egressus cessavit. Vide Bonac. de claus. q. 1. punct. 8. ubi potest, monialem ad tempus legitime egressam teneri statim redire in conventum, ad quod exiit, quia cessante causa concessionis egressus, cessat concessio. Hoc autem præceptum de statim redeundo, cum sumus in moralibus, moraliter est intelligendum, ita ut monialis illud non violat, si per unum, vel alterum diem alicubi moretur, vel ad clau-

ela usuram rediens in itinere alibi diverstat ad visendam imaginem sacram, cognatam; vel amicam. Ita del Bene loc. cit. dub. 20. n. 4. alios citans.

Quar. 8. An monialis possit egredi, ut sit Abbatissa alicujus monasterii, & ob alias similes causas.

Resp. Ex communi Doctorum affirmativè; discrepat tamen in hoc, quod eorum aliqui censent licitum esse egressum cum sola Ordinarii, & Prælati Regularis approbatione, & consensu, nulla Sedis Apostolicæ, & Sac. Congregationis interveniente facultate, quia hic etiam, sicut in casibus in cit. Constit. S. Pii V. expressis, militat ratio boni communis Religionis, ad quam spectat bonam Prælatam præbere. Requiritur tamen, quod iste transitus fiat ad monasterium ejusdem ordinis, & habitus. Et ita tenent decem & septem Doctores apud del Bene loc. cit. dub. 14. qui ad eandem rationem asserturum posse concedi moniali egressum, ut sit Magistra Novitiarum, quin, & ut præsit portæ, vel rotæ in alio monasterio similiter ejusdem ordinis, & habitus; immo ad novum monasterium ejusdem ordinis fundandum, vel etiam reformandum. Alii verò sustinent in supradictis casibus non licere egressum absque Sedis Apostolicæ, vel Sac. Congregationis licentia; & ita docent Savar, Zerola, Barbo, Tamburin. & Diana ex pluribus Sac. Congregat. declarationibus, & ita absolute est observandum præcipue ex Decreto Pauli V. sub die 27. Decembris 1617, publicato, & generalibus Ordinum Procuratoribus intimato. Unde neque causa correctionis sine tali licentia possunt transferri de uno monasterio ad aliud.

aliud, quamvis in primo corrigi non possint cognatorum timore, vel alia simili causa. Quod si aliqua monialis sit ad eum corrigibilis ut in nullo monasterio correctio sperari possit, non per hoc erit elicienda, saltem in consilio Pontifice, ut potest quid novum, & inusitatum, atque adeo scandalum generans; quapropter in tali casu caeteri potius, ne alius inficiat, includi debet, quam cum tanto scandalo, & prejudicio boni communis monasterii expelli, idque ex Sac. Congregat. in una Redoven, 1617. & Altera 1603. sentiunt Barbol. Gavaut. Lezan. & Ricciul. qui advertunt, quod monialis, causa foundationis, reformationis &c. egressa possit de consensu utriusque monasterii finito negotio ad primum monasterium redire, etiam si loca, cum qua egressa fuit, redire nolit.

Quer. 9. An moniali concedi possit egressus ad strictius monasterium.

Res. Poss. & hoc ex declarationibus Sac. Congreg. quæ in una Nanaten, 1613. & in una Redoven, 1617. expressè decernit, quod non obstante rigorosa clausura monialium, possit adhuc monialis, servatis servandis, transire de una religione ad aliam, at in casu, quo transeat, debet in Religione ad quam transit, Novitiatum facere, & professionem emitte. Ad talem egressum requiritur Ordinarii, & Superiorum licentia, quæ sufficit si sit petita; licet non obtenta, sicuti de religiosis viris dicitur; ita Dei Bene ubi supra dub. 19. num. 7. Quod tamen non videtur admittendum, quia hic non agitur de egressu simpliciter, sed de egressu qualificato obligatione clausuræ, ad quam requiritur dispensatio, & licentia, quæ licet possit concedi ab Episcopo, consultius tamen est, ut petatur à Sac. Con-

gre-

gregat. ut advertit Barbol. de jur. Eccles. lib. 1. cap. 44. num. 76.

In huiusmodi translatione sequentes sunt observandæ conditiones, videlicet quod antequam monialis de primo monasterio egrediat, aliud sit paratum, in quo benevolens habeat receptrices, & etiam capitulariter, & per secreta suffragia recipiatur, deinde ut doctem solitam ab aliis prelaris solvat, & spes illi auferatur ad primum monasterium redendum; insuper quod translatio fiat comitantibus matronis consanguineis gravibus ab uno ad aliud monasterium; recta via, absque diverticulo, ac nullibi pernoctetur, nisi causa hospitii, idque nonnulli apud honestas personas, ut plures fuit observatum ab eadem Sac. Congr. & præcipue in una Nanaten, 16. Januarii 1615.

Quer. 10. An monialis, quæ à monasterio aufugit, timens iustè, ac probabilitèr monialibus sui monasterii mortem sibi veneno inferendam, possit transire ad aliud monasterium diversæ regulæ, etiam laxioris.

Res. Affirmative. Nam cum in præfato monasterio tutè manere non possit propter odia, & persecutiones, neque minus monasteriis ejusdem Ordinis absque modestia vivere queat propter infamiam, & pudorem, quo continuo suffunderetur, cumque in aliis monasteriis diversis Ordinis tranquillam cum ingenti bono, & augmento spiritali vitam absque animi sollicitudine ducere possit, utique licita est translatio etiam ad Ordinem laxiorem, ob majus boni spiritalis, quod præcipue attendi debet. Ita D. Thom. 2. 2. q. 1. 29. ar. 8. & cum eo Suarez. Quare injuncta prius moniali penitentia salutari, cum obligatione relinquendi doctem priori monasterio, & solvendi novam secundo, huiusmodi translatio indulgen-

da

280 De Claus. quoad Monial. egres.
da videtur. Atque ita resoluit Sac Congregat
Episc. in una Messanen die 29. Aprilis 1603. Et in
una Gesaraniana transmissis 1636. teste Pigna-
tel. 2. 1. consil. 120.

Quar. 12. An casu quo totum aliquid monasterium de novo constructum, talis translatio fieri possit in consulti Sede Apostolica.

Resp. Non posse, & hoc ex praxi Sacre Congregationis, quæ in hujusmodi casibus solet ex preesse hanc facultate concedere, ut cum aliis observat Cassianus v. Clausuram. 197. Nihilominus non desunt oppositi sentientes ex Barbosa. alleg. 102. n. 27. c. ubi relatis, & colligunt ex qua declaratione Sac. Congregata 17. Julii 1615. in qua habetur, quod auctoritas Sedis Apostolicæ requiritur tantum ad constructionem novi monasterii, non vero in monasterii translatione; unde eo ipso quod intervenit in constructione, non est opus alia facultate in translatione, quia hæc consequitur ad constructionem, quare subintrat regula, quod concessio principali, conceduntur ea omnia, quæ veniunt in consequentiam ad ipsum. Cap. prudentiam. §. si vero de off. de leg. Hoc autem est conforme dispositioni Concilii sess. 2. de Regulis. cap. 5. ubi statuit, quod monasteria sancti monachi extra moenia urbis, vel oppidi, eurent Episcopi, vel alii Superiores, si tamen videbitur expedire, ut ad nova vel antiqua monasteria intra urbes, vel oppida reducantur. Hæc autem translatio, nisi nova monasteria erigantur, fieri debet ad monasteria ejusdem ordinis, applicatis ipsis redditibus monasterii translatis, ut refert decilum Zerola part. 1. Practicæ, v. Monialis. An autem Episcopi possint monasteria exempta transferre, affirmat Vveims, consil. 25. num. 47. quia etiam ipsa quoad clausuram sub-

subdantur Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ delegato.

Quar. 12. An monialis cum licentia egressa ad curandam infirmitatem, & intra domum privatam inclusa, violet clausuram, si huc, & illuc vagetur.

Resp. Non violare. Ita Navar, Sanch. & Tambur, quia monialis non ligatur lege clausuræ nisi intra proprium monasterium, & cum obli-gatio clausuræ sit odiosa, ultra limites monasterii non est extendenda. Si tamen Superior monialis in domo privata commoranti præscribat clausuram, tunc eam tenetur etiam in privata domo servare, quia tale præceptum est à Superiore potente clausuram indicare.

Quar. 13. An liceat mittere extra clausuram moniales converlas ad quaritandas elemosynas.

Resp. Doctorum aliquos concedere, alios negare, ut videre est apud Donatum res. Regular. 1. a str. n. 3. qu. 18. Consuetudini standum esse non dubito, observatis tamen conditionibus per Sac Congregationem præscriptis, mirum. Quod Converterte extra casum quælibet odij non egrediantur, necque ad alia monasterii negotia peragenda. Sicut enim simul incedat, sint etatis non minus annorum quadraginta, & vitæ exemplaris bonæ; & dicationis. Extra monasterium nullo modo pernoscant, neque extra Civitatem, terras, & loca in quibus monasteria consistunt, egrediantur, nisi ex loci angustia, & paupertate secus Episcopo vel ministro provinciali, vilium fuerit esse necessarium. Quod si hæc de causa necesse eis fuerit extra monasterium pernoscant, non nisi in domibus personarum probatæ vitæ, & famæ hospitentur.

S. X.

De Clausura quoad accessum
Extraneorum.

Quar. 1. **Q**uid importet de suo formalis accessus ad monasteria interdictus.

Resp. Duo copulativè importare, videlicet locum, ad quem fit accessus, & locutionem. Ita ex Januario *de casib. reserv. res. 29. num. 15.* & Pace Jordano *tom. 2. lib. 7. tit. 12. num. 57.* & desumitur ex Sac. Congregationis decretis editis iussu Sixti V. anno 1590. & Urbani VIII. anno 1623. in quibus de accessu, & colloquio semper copulativè fit mentio. Neque valet, quòd accessus ad monasteria non prohibetur per se, sed tantum ut medium ad locutionem, unde tota ratio prohibitionis consistit formaliter in sola locutione, atque adeò, id, quòd formalitèr prohibetur, est sola locutio. Nam falsum est, quòd accessus ad monasteria non prohibetur per se, sed tantum ut medium, quia non tam ex accessu possunt oriri verba turpia, quæ spectant ad locutionem, quam ex colloquio factus in honesti, qui pertinet ad accessum. Cum igitur finis Sac. Congregationis fuerit utrumque præcere, dicendum est, utrumque per se prohibibile; sed quia prohibuit copulativè, idèò utrumque ad violandam legem, ut pote penalem, necesse est intervenire.

Hinc est, quòd qui tantum accedit, sed non loquitur, vel tantum loquitur sine accessu non facit contra legem, nec pœnas incurrit, quia ad has contrahendas debent concurrere omnes qualitates à decretis requisitæ, *cap. 1.*

At

de homicidio in 6. & notant Jo. Andreas *ibid.* per illum textum, Jul. Clar. *lib. 3. §. fin. qu. 83. num. 9.* Quare locutio cum monialibus in domibus propinquis non comprehenditur sub prohibitione. Diana *part. 3. tract. 2. res. 48.* Tamburin. Lezana, Januar. contra Merol. & Pasqual. in *Lanuet. num. 1124.* Neque vi dictæ prohibitionis est interdictum scribere monialibus, non quia scribere non fit formalitèr loqui, sed quia deficit ratio accessus. Ita Riccius, Barbosa, Januar. Tamburin. & alii. E contra verò contra prohibitionem facit, qui loquitur per nutus, & signa; quia ex una parte adest ratio accessus, & ex alia intervenit etiam locutio, nam verè explicat moniali suos internos conceptus, in qua manifestatione consistit formalitèr locutio in nullo refragante, quòd talis manifestatio fiat per nutus, non verò per verba, quia differentia se tenet penes modum, non penes substantiam. Ita Grassius, & plures alii, quos refert, & loquitur Philippin. *de Privilegiis in Append. ad cap. 4. num. 224.*

Rursum non facit contra prohibitionem, qui loquitur cum moniali idiomate ad ipsa non percepto, quia deficit colloquio; non enim dicitur loqui cum moniali, sed loqui coram ipsa, nam locutio, ut sit completa, debet transmittere conceptus loquentis ad audientem, & eos illi communicare, quo secluso, non habetur formalitèr locutio. Ita Merol. Pasqual. *n. 1120.* & Januar. qui addit, quòd si quis loquatur per intermediam personam, non facit contra prohibitionem, nam tunc explicat suos conceptus alteri, & hic moniali. Hoc tamen non approbat idem Pasqualig. quia si locutio esset directæ ad monialem, verè ipsam alloqueretur, & finis ipsius esset communicare

suis

suos sensus moniali, & solum esset facere fraudem legis, & proinde legem violare. Ita Grassi & Lexana in *Sum. v. Annullus* 20. Quod pariter dicendum est de eo, qui loqueretur cum moniali, ipsa nihil respondente, quia finis legis est tollere commercium locutionis, quod habetur, siue monialis respondeat, siue non. scilicet dicendum, si monialis loqueretur, religiosus vero nihil responderet, quia non est prohibita auditio, sed locutio. Pasqual. *loc. cit. num. 1123.*

Quar. 2. An alloquens cum Monialibus sine licentia peccet mortaliter.

Resp. Attentis tantum antiquis iuribus, de quibus infra 9. 2. & præcisè particulari Episcopi prohibitione, Clericos, & Laicos sine iusta causa, & legitima licentia semel aut iterum accedentes ad colloquendum peccare venialiter, docent Llamas, Manuel, & Navar. & Sanch. in *sum. lib. 6. cap. 16. n. 119.* mortaliter vero si frequentent, dummodo tamen præcesserit monito Episcopi præceptiva, qua deficiente, sicut cessat contumacia, ita deficit etiam peccatum, nisi ex tali frequentia consurgat scandalum, aut finis aliquis turpis admisceatur, quæ circumstantiæ difficillimè possunt à frequentia separari. Et idem frequentem colloquationem adolescentis cum moniali raro à mortali excusat Castropal. p. 3. de *vet. relig. obed. disp. 2. qum. 11. n. 9.*

Verùm tam Clericos, quam laicos mortaliter peccare absoluit, & sine ulla distinctione sustinent Rodriq. Miranda Bonac. *part. 3. n. 1. qum. 3. de claus.* & alii. Qui à fortiori idem asserunt de Regularibus contra Bordon. in *Conf. Regul. ref. 7. num. 81.* Delbene. *t. 2. de immunit. cap. 14. dub. 5. n. 25.* Siquidem Sac. Congreg. prohibet tanquam aliquid grave, & imponit

transf.

transgressoribus poenam valde gravem quæ non solet imponi nisi pro peccato mortali, ut notat eodem modo Doctores. Unde hanc sententiam sustinent Merol. Coriolan. Naid. & alii penes Pasqual. *loc. cit. n. 1127.* Quod etiam declaravit Sac. Cong. *sub die 1. Julii 1666.* teste Duardo *lib. 3. in Bulla Coenæ §. 8. q. 2. n. 27.* Et hoc habet locum etiam si locutio sit de rebus indifferentibus, quia finis legis est tollere commercium præsentiale propter periculum, quæ inde oriri possunt, hoc autem commercium exercetur in quacunque locutione, de quacunque materia sit, & proinde militat semper eadem ratio finalis. Neque valet quòd lex ista, ut potest fundata in præsumptione colloqui ad malum finem, & in periculis annexis tali colloquationi, cesset obligare, cessantibus periculis, & prædicta præsumptione. Lex enim semper obligat, quamvis in aliquo casu non adsit periculum, quod intendit vitare, quia non cessat finis ad æquatus ipsius. Unde matrimonium clandestinum semper est invalidum, quia in modo illo contra hendi præsumitur, seu iudicatur periculum esse fraudis, est quod in hoc, vel illo casu particulari nullum sit huiusmodi periculum, semper enim verum est dicere, talem contractum sic factum esse periculosum.

Quar. 3. An detur parvitas materiæ, seu colloquio ad breve tempus excusans à peccato mortali.

Resp. Quamplures Doctores parti affirmativæ adherere, inter quos Grassi, & Diana. Siquidem non magis obligat lex humana, quam obliget lex divina; si igitur in transgressione legis divinæ datur parvitas materiæ excusans à mortali, debet etiam admitti in transgressione legis humanæ. Discrepant

12-

tamen in assignando, quam in hoc casu censenda sit parva materia. Graßius putat, transeunter monialem salutare, & parum colloqui esse parvitatem materię. Quartus quadrantem horę, Diana spatium unius Miserere in materia parva constituit. Hęc tamen sententia de parvitate materię omnino est rejicienda, sicut eam rejecit Speciali suo decreto Sac. Congregatio Concilii, Clemente IX. approbante, &que sequentia.

Die 1. Maij 1689. Sacra Congregatio Eminentiſſimorum Sanctę Romane Ecclesię Cardinalium Concilii Tridentini interpretum, Habita notitia, quod nonnulli Regularis absque licentia crates monasteriorum Monialium adire, & frequentare non dubitent, pretendentes non esse interdictum per breve tempus, etiam usque ad quadrantem horę cum dimidio, quod horologio arario aliquando merentur, materiales, aliasque personas intra clausuram existentes alloqui, & hanc opinionem tanquam iuram affirmant, dissimulant, & fœsus etiam evolvant, proprias graviter illaqueantes conscientias, scandala conferentes, ad huiusmodi perniciosos errores eliminandos, opinionem prædictam improbandam, rejiciendam, ac damnandam declaravit. Regulares enjusque ordines, militia, Societatis, Congregationis, & Instituti, etiam de quibus specialis mentio fuerit habenda, que ad monasteria monialium, quantum ad Ordinarium jurisdictione quomodolibet exempta, & etiam ipsi Regularibus subjecta, vel alias specialiter mentione digna, absque legitima facultate accedant, colloquendo etiam per quodcumque modicum temporis spatium cum monialibus, aut aliis intra clausuram degentibus, peccant mortaliter, et que sub excommunicationis, privationis vocis aſſive, & pœnitentię, aliisque contra Regulares accedentes sone li-

cen-

centia ad monasteria monialium, statuti panis, posse ab Ordinario, tanquam Sedis Apostolice delegato coerceri. Et die 7. Junij ejusdem anni fuit relatione SS. Domino Noſtre, Sanctiſſimę suę presentem declarationem approbata, ac typis latis, servarique iussit.

Non desunt tamen Doctores aliqui recentiores, inter quos Amœnus, oppositum docentes etiam post dictam declarationem, moti hac ratione, quod, cum finis legis colloquium prohibens sit pericula, & scandala præcavere, ut clarè desumitur ex illis verbis scandala conferentes, tunc solummodo colloquium, etiam intra modicum temporis spatium, erit prohibitum sub gravi, quando graviter ad verbiatur fini intento à lege, atque adeò tunc solummodo erit peccatum mortale quando connectitur cum periculis, & scandalis, que ex ipso etiam intra modicum tempus, possunt oriri.

Totum hoc confirmant paritate rationis. Nam quando lex prohibet incedere noctu cum armis per civitatem: non prohibetur ingressio nocti præcisè, sed ingressio cum armorum delatione conjuncta, quia sub illa tantum ratione ad verbiatur fini intento à lege. Ergo pariter quando prohibetur colloquium etiam ad modicum tempus, non prohibetur colloquium præcisè, sed quatenus connectitur cum periculis, & scandalis, quia sub hac tantum ratione ad verbiatur graviter fini legis.

At prædicti Doctores nullatenus sunt audiendi. Cum enim Sac. Congregatio in aliis declarationibus, præcipue in declaratione infra referenda, declaraverit, Regularibus pro munere predicationis obeundo missis ad crates prohibitum esse sub mortali, nec non cœtus, & pœnis, iamediè post cum moniali-

bus

bis immiscere sermones cum quæstionibus, & dubiis spiritalibus, aut materiis ipsius cognitionis, in quibus nulla ratio scandalii, aut periculi reperitur, signum est, quod collocutio non est prohibita tantummodo ex suppositione periculi, vel scandalii, sed absolute, quia lex intendit omnino tollere commercio præsentiale, quod per quamcumque colloctionem etiam ad modicum temporis spatium exercetur. Tam quia non spectatur, quale scandalum, aut periculum loquatur, uno contraventione, sed quale sit a multis, & communiter fiat. *Sanch. in Sum. lib. 1. cap. 2. n. 3.*

Quæ. 4. Quomodo sive secularibus, sive Regularibus prohibetur accessus ad monasteria monialium.

Resp. Esse prohibitum iure antiquo. *Cap. Monasteria de vita, & bonis. Claric. & Cap. periculoso de statu Regularium. in 6. Idem specialiter prohibetur Religiosis. Cap. de hereticis. 18. q. 2. & exant quo decreta, unum sub Sixto V. *Domus Anni 1590. alterum sub Urbano VIII. duodecimo Kal. Decemb. 1623.* Advertendum tamen est, quod prohibitio colloquendi moniales non solet comprehendere seculares conjunctos in primo, vel secundo gradu, *Regula 18. Januarii 1613. Metropolitana 6. Maii 1623.* excepto casu, in quo ex constitutionibus Monasterii, vel speciali Episcopi decreto prohiberentur etiam conjuncti in primo gradu moniales alloqui sine licentia, que tamen, nisi aliud obstat, ipsi concedi debet ad annum pro alloquendis monialibus sibi conjunctis semel in mense. *Verolana 10. Februarii 1599.* Concessa licentia semel in mense, non est necesse, quod inter unam, & aliam visitationem transeat mensis integer, sed poterit accedere v. gr. die 27. Aprilis, deinde die secunda Maii dummodo*

modo nec in Aprilis, nec in Maio, alia vice accedat. *Sanchez.*

Quæ. 5. An prohibitio alloquendi moniales extendatur ad Abbatissam.

Resp. Doctores aliquos negare. Ita *Lezana, Tambur. Januar. & Zambel.* penes Pasqual. *loc. cit.* Cum enim sit lex odiosa, nominum monialium non venit Abbatissa, & quide rationabiliter, quia, cum Abbatissa sit persona gravis, provectæ ætatis, & probatæ, vitæ, cessant quoad ipsam illa pericula, propter quæ est facta prohibitio. Oppositum tamen tenendū cum *Merol. Mezilio, & Squilant.* præcipue ob decretum Iuripræciturum Sixti V. in quo prohibetur allocutio non solum cum monialibus, sed etiam cum qualibet alia persona intra claustra degente, dictio qualibet est universalis, & omnes comprehendit, etiam illos qui alias non comprehendereatur, ut per *Seraph. decis. 980. n. 8. & censuit Rota de veris. decis. 791. n. 10. p. 1.* etiam in materia odiosa, & strictè interpretanda, *Calderin. cons. 1. de consuetudin. & consuet. Aym. cons. 118. n. 12. Rota de veris. decis. 223. n. 9. & 28. part. 1.* Consequenter comprehenditur etiam Abbatissa. Quod expressius habetur ex Constitutione Alexandri VII. *Sacrosancti,* in qua aperte declaratur, quod sub nomine monialium in hac materia locutionis veniunt Abbatissa, priorissa, aut officiales monasterii.

Nec subhinc responsio *Potellæ.* in *exam. consel. 1. 1. p. 2. n. 1477.* scilicet quod dicta Constitutio utpote edita pro quiete monialium Urbis, prohibet tantum allocutionem cum Abbatissis, Priorissis, & officialibus monasteriorum eisdem Urbis, extra quam non est extendenda, cum sit odiosa. Nam respondetur, quod, licet specialiter dispo-

nat de monialibus Urbis, et tamen, quia materia de qua, scilicet collocutio, & hinc est quem disponit, scilicet quies monialium est communis tam monialibus Urbis, quam extra Urbem, utraque comprehendit. Nam communitas materiae, & ratio legis facit, quod dispositio specialis efficiatur generalis, l. regula. §. si quis, ff. de iur. & fac. ignor. & notant Bart. *ibid.* Alex. in l. si pupil. ff. de verb. obligat. Decius *conf.* 491. in fin. Cravet. *conf.* 273. num. 3. Surd. *conf.* 53. num. 6. etiam in odiosis, & penalibus per extensionem comprehenduntur, ut docent Inol. in cap. 1. de temp. ord. in 6. Gemin. *ibid.* Panorm. in c. fin. num. 10. de rescript. & alii apud Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 42. num. 4.

Quar. 6. An dicta prohibitio efficiat Episcopos extra suam diocesim commorantes.

Resp. Si loquamur de prohibitione facta in Constit. Bonifacii VIII. relata in cap. periculis. §. & innovata per Concil. Trident. sess. 25. de Regim. cap. 5. dicendum est afficere etiam Episcopos, & Praelatos, immo etiam Cardinales, extra diocesim commorantes, ut probat Donatus in Praxi 1. 4. tract. 5. qu. 21. c. 24. ubi tamen subdit, quod praedicti loquendo cum monialibus sine licentia, ex tertia, seu praesumpta licentia Ordinarii scientis, & non contradicentis, possunt excusari. Si vero loquamur de prohibitione Ordinarii contra alloquentes cum monialibus subiectis, non subijci tali prohibitioni, neque poenis in ipsa contentis, defendunt Grass. & Diana, quia dicti Episcopi, & Praelati sunt exempti ab omni iurisdictione Episcopi loci, ad quem divertunt. Nihilominus probabilis est oppositum, tutius in conscientia, & in praxi servandum. Ita Doctores relati, & appro-

approbati à Philippo. de Privil. ignor. in append. cap. 4. o. 269. Quia Episcopus, & Archiepiscopus in alieno territorio censentur ut privatae personae, ex Panormit. Ancharan. Hostien. & aliis; unde tenentur, sicut quilibet alia persona, locorum leges servare, & sic tenentur ad iuniora, ac felices, aliaque omnia pro bono communi, & salute animarum ab aliis Episcopis in eorum diocesisbus indistincta. Praeter quam quod Episcopus diocesanus in casibus concernentibus monialium claustram quoad personas exemptas procedit ut Sedis Apostolicae delegatus, unde eius auctoritas extenditur ad omnes personas quovis titulo in sua diocesi reperitas. Quod authenticè fuit declaratum a Sac. Congreg. in Baren. 20. Maii 1619. quae declarationem per extensum refert Navar. Sum. bull. p. 1. tom. 43. n. 10.

Quar. 7. An Praelati regulares tuta conscientia possint accedere ad loquendum cum monialibus, etiam non subditis.

Resp. Affirmativam sententiam sustineri ab Antonio à Spiritu Sancti. in direct. regul. tract. 4. disp. 14. sess. 2. n. 20. hac ratione, quod talis accessus nullibi est prohibitus Praelatis regularibus; nam neque cap. periculis de statu regul. in 6. neque Tridentin. sess. 25. c. 5. de reg. neque Decretum Sixti V. loquuntur de Praelatis, sed de religiosis particularibus. Et cap. Monasterium de vita & honestate Clericorum loquitur de Clericis, quorum nomine in odiosis non veniunt Praelati. Negativè tamen retolvendum, quia Praelati regulares respectu monialium sibi non subditarum censentur, ut privatae personae, sicut de Episcopis, & Archiepiscopis in alieno territorio supra notavimus: cadunt ergo sub prohibitione generali sicut quilibet religiosus privatus.

Quar. 8. An Ecclesie Cathedralis Canonici cum monialibus colloquentes afficiantur censuris, & aliis penis latis ab Episcopo, si illi in dicto non sint specialiter expressi.

Resp. Videtur quod non; quia Canonici Ecclesie Cathedralis sunt personæ specialiter nota dignæ, vocantur enim Clerici primæ gradus. Innocen. in cap. sedes vacat. 2. de re scripto. & dicuntur pars corporis Episcopi, & Ecclesie, cap. novit, & cap. quanto de his que sunt à bral. sine consue. Et in pluribus æquiparantur dignitatibus obtinentibus, ut in c. factum in prime. de re scripto, in 6. Neque carent honore, & præminentia, c. quatuor, §. quamquam de prob. lib. 6. Et proinde non comprehenduntur sub prohibitione, nisi in specie exprimentur.

Quoad fortiori procedit in Canonici Capituli exempti, ut ex Marco Vidal in Arca vital. de monial. inquisit. 2. n. 29. ubi ex alio capite illos liberat à secularium incurfu, videlicet ratione exemptionis à jurisdictione coercitiva Episcopi. Nam ex Trident. sess. 25. cap. 6. de reform. 2. Episcopus sine Capitulibus adjunctis non potest juridicè procedere contra Canonicos exemptos quoad penas propter delicta infligendas.

At teligendum affirmativè, quia Canonici uti singuli sunt personæ privatæ, nec dici possunt in dignitate constituti, ut tradit Bald. in cap. pastoralis subn. 3. versic. canonici autem de offi. deleg. cum aliis adductis per Pacia de probat. lib. 3. cap. 27. num. 101. atque adeo non sunt specialiter nota digni. Et quatenus etiam tales essent, & proinde fruerentur privilegio, ut non comprehenderentur sub clausulis generalibus quantum ad odia, & rigores, adhuc in præsentia dicerentur comprehensibili.

hens, ut in terminis allocutionis firmat Sperel. decis. 21. num. 58. Quia, quoties agitur de animarum præiudicio, etiam in penalibus, & odiosis admittitur extensio. Panor. in cap. extensor num. 6. Jason. Cravet. Roda, Quaraota, & alii relati à Sperel. loc. cit. Et quia Episcopus, ut supra innumis, in hac materia procedit ut Sedis Apostolicæ delegatus, omnes sibi subijcit, etiam privilegiatos, & exemptos.

Quar. 9. An in illis direcessibus, in quibus collocutio prohibetur sub excommunicatione Ordinario reservata, pueri, & puellæ impuberes tali pena afficiantur.

Resp. Affirmat Grassius, dummodò sint doli capaces, quia sicut possunt mortaliter peccare, sic etiam possunt censura puniri, que fertur in poenitentia delicti. Negant probabilis Bonacini, Diana, & alii, quia respectu eorum, qui annos pubertatis nondum attingerunt, cessat causa finalis prohibitionis, quæ est, ut vitetur occasio luxuriandi, quod non potest haberi locum in impubribus, ut expressè colligitur ex cap. Pueri 2. de delictis pueror. An autem pueri in dubio, an etatem expleverint, peccent colloquendo cum monialibus, & excommunicatione ligentur, negant Diana, & Quartus, quia in dubio melior est possidentis conditio, pro libertate autem pueri stat possessio.

Quar. 10. An Advenæ, & Peregrini ligentur excommunicatione lata ab Ordinario contra huiusmodi alloquentes.

Resp. Negant Diana, Januarius, & Delbene, quia Peregrini, & Advenæ non subijciuntur jurisdictioni, & legibus loci, in quo obiter reperiantur, & per quem transiunt, quod patet ex Cap. à Nobis 1. de sent. excomm.

ubi habetur, exterius firantes in diocesi, in sua furtum est prohibitum sub poena excommunicationis ipso facto &c. in hanc non incidere, cum non sint de iurisdictione Episcopi excommunicantis. Distinguit Donatus in *Praxi tom. 4. tit. de Accessu ad Monial. traft. 6. §. 22. n. 2.* & admittit hanc opinionem quoad monasteria immediatè Episcopo subiecta, non verò quoad exempta, quia in quoad prima Episcopus procedit potestate ordinaria, cui non subduntur Advenas, & Peregrini; quoad secunda verò procedit auctoritate Apostolica delegata, secundum quam sibi subijcit etiam Advenas, & Peregrinos, quia edicta condita ab Episcopo cù tali facultate censentur condita ab ipso Pontifice, cui omnes Christi fideles in his, quae spectant ad bonum animarum, tenentur ubique obedire. Ego absolvo, & sine limitatione censio Advenas, & Peregrinos ligari excommunicatione lata ab Ordinario contra huiusmodi alloquentes, sive in monasteriis exemptis, ob rationes adductas à Donato, sive in immediatè subiectis, quia Episcopus non tantum procedit auctoritate Apostolica delegata quoad loca, sed etiam quoad personas; ut patet ex declarat. Sac. Congregat. in *Baren. 20. Maii*, superius adducta. Unde ratione talis potestatis subijcit sibi personis independentes à loco, & per consequens ligantur excommunicatione. Adde, quòd etiam si non recurratur ad potestatem delegatam, Peregrini, & Advena subduntur legitimi loci, ut habetur in *cap. consilium de observat. Jejuniorum* & Gloss. *ibi*, & docent Pontius, Meroll. Moltesius, aliiq; permulti.

Quer. 11. An afficiantur supradicta excommunicatione saeculares colloquentes cum monialibus exemptis,

Resp.

Resp. Visum est aliquibus, non affici, quia locus exemptus, & locus extra diocesim equiparantur. Nihilominus oppositum asserendum; sive in edicto fiat mentio de monasteriis exemptis, ut tenent Rolland. Gouen. & Belloch. sive nulla fiat mentio, ut tenet Barjola. Quia, ut diximus in superiori responsione, Episcopus in ordine ad claustram exemptarum procedit ut Sedis Apostolicæ delegatus. Vide Dianamp. *to. traft. 14. ref. 30.* ubi utramque sententiam vocat probabilem, at verior est secunda, quod novissime declaravit Sac. Congreg. in *Urbanian. die 10. Maii 1663. in Viterbion.* quam referemus in responsione sequenti.

Quer. 12. An Regulares, & moniales exempti, si de ipsis mentio fiat, afficiantur censuris, & penis ab Episcopo indictis contra alloquentes sine licentia.

Resp. Affici; habetur in *Viterbion. die 26. Junii 1627.* his verbis: *Sacra Congregatio &c. sequens censuit, Episcopum ad claustram cuiuslibet tam etiam in monasteriis Regularibus subiectis posse excommunicationem lata, sententiam quam sibi reservata imponere circa aperiendum esse claustrum extra casus indigentis, nec non circa accessus & colloquia cum monialibus; ne dictam excommunicationem ligare non debent Regulares accedentes, verum etiam moniales; si de ipsis mentio fiat, adeo ut Superior Regularis ab eadem excommunicatione absolvere nequeat. Cap. Monasteria de vita, & honestate cler. Limitant hanc responsionem Sanchez, Barbof. & Tamburin. *disp. 25. quest. 9.* & volunt, affici Regulares exemptos; sed non privilegiatos; non verò exemptos simul, & privilegiatos; & pro huius distinctionis fundamento asserunt quaedam declarationem Sac. Congr.*

N 4

6. April.

9. Aprilis 1583. quæ sic habet; *Regulares ad-
nate monasteria monialium sine licentia Episcopi
incidunt in penam excommunicationis, quam
Episcopus suo edicto proposuit, nisi Regulares illi
habeant ex privilegio, quod non possunt excom-
municari, & tunc debent puniri à Superi-
bus alia pena.*

*Quar. 13. An eadem censura afficiatur,
qui consultit, vel cooperatur, aut iuberet
aliter accessum.*

*Resp. Negativè, quia pena lata est con-
tra accedentes, & cum sit in odiosis, non
est extendenda ad consulentes &c. Famulus
tamen missus, qui propriè accedit, censo-
ram incurrit, nisi forte ipsi imminet grave
dammum, si non obtemperet domino præci-
pienti, quia in tali casu ratione metus cade-
ntis in constantem virum non incidere in ex-
communicationem, quia leges ecclesiasticæ
non obligant cum tanto rigore: non tamen
excusaretur à culpa contra suæ naturæ. Ita
Diana, & Delbene 2. 2. cap. 14. dub. 5. §. 3.
¶ 4. ubi concludit, quod fortasse esset ab-
solvendus ad cautelam.*

*Quar. 14. An dicta censura afficiatur pau-
peres ositiam medicantes accedentes ad mo-
niales causa quærendi elemosinam.*

*Resp. Non affici, quia rationabiliter præ-
sumi potest Ordinariorum licentia, cum in
tali casu non militent rationes, ob quas indi-
cta est præfata prohibitio. Et ob hanc ratio-
nem excusati fortasse possunt famuli, & si-
mula accedentes ad moniales, ut ipsis dese-
rant consanguineorum munificencia, maxime
quoad illa monasteria, in quibus non perfe-
ctè servatur vita communis, cum enim dic-
ta moniales multis indigeant, opus illis est
extra quærere, & recipere, quod tam frequen-*

quenter habere non possunt per proprios in-
servientes; unde præsumendum est, Præ-
latos tacite consentire, quod per exteros
hoc præstetur. Attamen impicienda est
cujuscunque loci consuetudo, & servanda.
*Quar. 15. Ad quem spectet concedere li-
centiam accedendi ad moniales tam exem-
ptas, quam non exemptas.*

*Resp. Videantur quæ diximus supra hoc
capite §. 2. q. 1. ubi etiam differuimus, an
licentia indefinitè concessa extingatur pri-
ma vice §. 8. Non esse hanc licentiam allo-
quendi de necessitate in scriptis conceden-
dam; asserunt Doctores, quos citat, & se-
quitur Diana p. 3. tract. 5. res. 129. oppositum
sentiunt Suarez, & Sanchez.*

*Quar. 16. An Episcopi possint prædictam
licentiam Regularibus concedere.*

*Resp. Possit Episcopus concedere Regula-
ribus, ut quater ad iummum in anno allo-
qui possint moniales consanguineas in pri-
mo, & secundo tantum gradu. Sac. Con-
gregat. anno 1623. Urbano VII. annuente,
cum his tamen limitationibus, scilicet,
quod non alloquantur in Festis, Adventu,
Quadragesima, Feria sexta, Sabbato, & Vi-
gilis, ac presente Conclavio, dataque licen-
tia pro die, & hora, quæ in libris Episcopi
noventur. Nominè festivorum dierum veniunt
Dominicæ, & alia festa ex præcepto absti-
nendi servilibus, & non alia. Sub nomine
Vigiliarum veniunt etiam quatuor tempora,
ita Diana contra Bordon. Sub nomine Adven-
tus venit Romanus, non Ambrosianus. Qua-
dragesima verò incipit à die cinerum. Sub no-
mine Religiosi, cui Episcopus non potest con-
cedere facultatem alloquendi nisi quater in
anno; non venit Novitius, quia in odiosis*

298 *De Clauis quoad accessum Extrar.*
habetur ad instar secularis. Portel. & Squil-
lante apud Gallian. ut *Colloquiu. 13.*

Quæ. 17. An Episcopus denegare possit
licentiam, quam concedere potest Regulari-
bus iuxta formam lupradicti decreti.

Resp. Possit, ex Bordon. in *Miscel. decisi.*
222. Ducitur, quia in dicto decreto dicitur,
quod Episcopi possint, non verò quod de-
beant. Verbum autem possint importat a-
ctum voluntarium, non necessitatis, Bar-
tol. in 1. *Gallian. ff. de liber. & post. num.*
2. Negat Pasqual. *loc. cit. n. 1134.* posse
Episcopum licentiam sine causa denegare,
quia agitur de gratia solita concedi, gra-
tia autem concedi solita non potest sine iu-
ria denegari, *arg. ex l. 1. §. penult. de aqua*
quod. & notant Bart. Gabriel. & Puteus.
Concludit tamen ex causa rationabili posse
denegare, & subdit ex Bordon. cit. quòd si
urgat aliqua necessitas alloquendi monia-
li, nullo gradu consensum, ut esset cele-
bratio alicujus contractus, aut alia similis,
potest Ordinarius concedere licentiam toties,
quoties necessitas urgebit, quia non
prohibetur collocutio necessaria, sed tan-
tum vitiosa, ut colligitur *ex cap. Monast. de*
benef. Cler.

Quæ. 18. An Regularis habens licentiam
alloquendi in officium pro certa die, si allo-
quatur alia die à præscripta, peccet morta-
liter, & incidat in penas decreti.

Resp. Bordon. Pasqualig. & Dianam 1. 9.
tract. 7. ref. 33. excusare à peccato, quia
manet licentia quoad substantiam, & varia-
tur tantum quoad modum. Hinc infert
idem Diana *loc. cit. ref. 34.* neque pecca-
re, si colloquatur absentibus Auleciatrici-
bus, & Confessario, quia hæc circumstantiæ
sunt

sunt extrinsecæ, & secundum has non vide-
tur decretum Urbani usu receptum. Ubi ta-
men hæc laudabilis viget consuetudo, omni-
mode seruanda.

Quæ. 19. An Regularibus ex Prælati li-
centia missis ad crates monialium, pro mu-
nere prædicationis obeundo, prohibuit sic
sub peccato mortali, censuris, & penis,
immediate post cum ipsis monialibus, abs-
que expressa licentia ad colloquendam,
immiscere sermones, cum quæstionibus, vel
dubis spiritualibus, aut materiis ipsius con-
cionis.

Resp. Sac. Congreg. Concil. die 21. Maii
1673. respondit affirmativè, tam de colloca-
tione cum aliquibus monialibus, quam cum
iuxta tantum (omnibus tamen audientibus)
immediate post concionem.

Quæ. 20. An licentia concessa Regulari
ad colloquendum, extendatur ad socium.

Resp. Cum Diana, del Bene, & aliis ne-
gativè, contra Ricciom, Tamburin. &
Peyrin. qui partem affirmativam defendunt
hac ratione, quia nimirum in connexis idem
est iudicium, & sic quod conceditur Regu-
lari, concessum censetur etiam socio. Sed
saliuntur, quia illud principium de connexis
desumptum *ex cap. translato*, locum habet,
si connexi se habeant inseparabiliter, non
sic si separabiliter. Ita communiter Docto-
res. Regularis autem, & socius non sunt
connexi in ordine ad locutionem, si qui-
dem unus loqui potest, altero nihil loquente.

§. X.

De Pœnis, quibus subijciuntur violantes Clausuram.

Quæ. 1. QUAS pœnas incurrant Prælati ingredientibus monasteria monialium ultra casus necessitatis.

Resp. Prælati secularis Pontificis dignitate prædicti pro prima vice incurrunnt interdictum ab ingressu Ecclesiæ; pro secunda contrahunt suspensionem à munere Pontificali, & à divitiis; pro tertia verò vicè, & deinceps afficiuntur excommunicatione nemini reservata. Prælati Regulares incurrunnt excommunicationem, & simul privationem omnium officii, & ministerii, & quidem toties, quoties ultra casus necesse sitatis ingrediuntur, ut notat Sanchez ex motu Gregorii XIII. sub die 23. Decemb. 1581. juxta Constitutionem verò Alexandri VII. quæ incipit *Sacrarum Virginum* ipsos factos pœnam excommunicationis, & privationis omnium officiorum, quæ obviunt, ac perpetuè inhabilitatis ad illa, vel alia imperpetuum obtinenda, vocisque activa, & passiva absque alia declaratione incurrunnt, & ab Episcopo loci tanquam ad hoc Sedis Apostolicæ delegato, quando, & quoties opus fuerit corrigi, & puniri valent.

Quæ. 2. QUAM pœnam imponit hæc ingredientibus clausuram sine licentia.

Resp. Per Concilium Tridentinum imposita est excommunicatio ingredientibus sine licentia in scriptis: idem dicendum de ingredientibus cum licentia vi, dolo, aut ex falsa causa impetrata. Excommunicatio hæc nemini reservatur, nisi hæc ad spælum finem; nam

in

in hoc casu reservatur Pontifici, & nemo vir-tute privilegiorum potest absolvere, prout declaravit Sac. Congregatio. Alia excommunicatio Papæ reservata lata est à Gregor. XIII. in sua Constit. quæ incipit *Ubi gratia*, contra quascunque personas, etiam Comitissas, Marchionissas, aut Comites, Marchiones, Duces ingredientibus clausuram monialium prætextu facultatum ibi revocatarum, sive tales facultates concessæ fuerint ab ipso Pontifice sive à Legatis, sive ab Episcopis, vel aliis. Excommunicatio quoque simili tenore lata est à Paulo V. & licet hæc Constitutiones videantur loqui de ingredientibus tantum prætextu dictarum facultatum, tamen ex fisco Curie intelliguntur generaliter etiam de intrantibus sine tali prætextu. Ita Navar. Beja, Villagut. Azorius & Grassi, etiam contrarium sentiant Suar. Sayrus, & Sanchez.

Unde in Excommunicatione Papæ reservatam incidunt, qui sine necessaria licentia intrant in clausuram licet id faciant propria auctoritate, & sine prætextu privilegiorum, ut declaravit Sac. Congr. Episc. in *Crem.* 15. Septemb. 1572. & in *Mediolanen.* 19. Maii 1579. & etiam cum licentia in calibus non necessariis, puta ad visitandas moniales consanguineas, etiam infirmas, & illas mulieres seu viri, qui cum uno saxo, vel ligno, vel qualibet alia se intrant sub prætextu deferendi necessaria pro fabrica, & moniales, quæ tales introducunt, 11. Junii 1583. & qui licentiam habent ingrediendi pro uno servitio, si postea intret pro alio 6. Augusti 1601. & 14. Junii 1630. Puella verò, vel vidua, quæ temere ingreditur ad suscipiendum habitum, & Abbatissa recipiens incidunt in censuras. Hæcque debet graviter puniri, illa expelli, nec amplius admitti sine licens.

licentia speciali Sacræ Congregationis, 4. *Novemb.* 1601. & 5. *Februarii* 1649. Si tamen ingressa fuit non ad malum finem, postquam exiit, absolvitur cum penitentia salutari absque ulla pœna pecuniaria, 20. *Novemb.* 1654. Ingredientes peculiariter monasteria monialium contrahunt etiam alias a iniquiores excommunicationes, scilicet Gregorii IX. & Eugenii IV. præsumentes ingredi monasteria S. Clare; Bonificii IX. præsumentes ingredi monasteria ordinis Prædicatorum, & Iulii II. ingredientes monasteria Conceptionis.

Quæ. 3. Quibus pœnis afficiantur moniales, seu alii exterum introductores, vel intrare permittentis in clausuram sine licentia legitima.

Resp. Nullam incurrunt excommunicationem ex vi decreti Concilii Tridentini, quia de his nulla est facta mentio; sed tantum de intrantibus. Verùm ex Bullâ Gregorii VIII. *Idi gratia* fertur excommunicatio Pape reservata, & pœna privationis dignitatum, beneficiorum, officiorum, & inhabilitatis ad huiusmodi contra Abbatissas, Abbates, Conventus, & alios Superiores utriusque sexus monasteriorum, & personas quocunque nomine vocentur, si quemquam prætextu licentiarum, quas ibi revocaverat Papa, ingredi faciant, vel permittant; & omnes istæ pœnæ sunt latæ sententiæ. Item ex Bullâ Pauli V. *Monialium* fertur excommunicatio Pape reservata, & privatio officiorum, ac inhabilitas contra monialium Abbatissas, Priorissas, & Superiores alias, si quemquam prætextu licentiarum ibi revocatarum, introducere, admittere, vel admissum quocunque modo detinere ausæ fuerint, aut præsumperint.

Quæ.

Quæ. 4. An dictas pœnæ incurrant solum Superiores viri, vel feminæ introductores, an alie etiam personæ religiosæ particulares, masculi, aut femine.

Resp. Superiores tantum non verò privatæ personas alicui dictis pœnis, allerunt Sanchez, Miranda, Rodriq. & Dian. t. 1. *rel.* 33. & 34. quia illam particulam *Personas quocunque nomine vocentur* in Bullâ Gregorii positam, putant, intelligi de personis eorum Superiorum; in Bullâ verò Pauli solum superiores femine exprimuntur. Nihilominus tenendum est, etiam moniales particulares subdi prædictis pœnis extraneis admittendo in clausuram, patet ex motu Gregorii, nam clausula illa *Personas quocunque nomine vocentur* utpote universalis comprehendit etiam moniales particulares, maxime quia Pontifex in antecedentibus de superioribus sufficienter disposuerat. Et ita tenent Llamas apud Sanchez, & Filiolius, quam sententiam videtur sequi S. Congr. in *Afflicta* 4. Augusti 1602. & in *Cremone* 17. Septembris eiusdem anni.

Quæ. 5. Quid veniat nomine admissionis in monasteria, ut moniales admittente præsumentes, dicantur incidere in pœnas in prædicto motu Gregorii inflatas.

Resp. Venire cooperationem tantum sive directam, sive indirectam ad ingressum; quatenus scilicet exercet actionem positivam, vel negativè se habet ad ingressum, quem impedire tenentur ex officio, quia alicui modo tantum censetur admittere ad ingressum. Suarez; Miranda; Coriolanus; Bonacina; & alii. Ita ut monialis, si ad ipsam non spectet impedire ex officio, v. g. non sit Prælatra monasterii, nec præsit portæ, non incurrat dictas pœnas non im-

diens,

diens, etiam impedire cum possit; quia in tali casu nec directè, nec indirectè censetur cooperari ad ingressum. Ita Delbene *1. 2. de in monast. c. 19. dub. 67* ubi *n. 5.* addit, monialem confabulantem, vel concomitantem personas illicitè ingressas, non affici diuitis pœnis, etiam si colloquendo sit causa, quod ille diuitis immoretur; quod sustinet etiam Sanchez, quia verè non dicitur admittere ad ingressum, cùm iam sint ingressæ; tam licet non subiciatur pœnis ipsa monialis, peccat contra obligationem clausuræ. Ita Bonacina, qui cenlet, Prælatam, vel aliam, cui incumbit onus impediendi ingressum, subici præfatis pœnis, non solum si sua locutione detineat diuitis ingressum, verum etiam si non expellat, cùm possit.

Quær. 4. Quas pœnas incurrant moniales illicitè egredientes à monasterio.

Resp. Moniales clausuram violantes, siue parum, siue multum, dummodò egressus sit completus, peccatè regraviter, & ipso facto contrahere excommunicationem Pape reservatam ex Constit. S. Pii V. quæ incipit, *Decoris*, quam excommunicationem contrahunt etiam licentiam egressas quomodocumque concedentes aliter, quam in constitutione permissam est. Item lata est excommunicatio adversus concomitantes, ac illarum receptatrices personas laicas, siue ecclesiasticas, consanguineas, vel non. Insuper adversus egressas, & Superiores licentiam concedentes statuit Pontifex privationem dignitatum, officiorum, & administrationum, quæ eo tempore obtinent, redditque inhabiles ad eas, & alia in posterum obtinenda.

Quær. 7. Quinam comitatus, & receptio necessarii sint, ut comitantes, & recipientes mo-

monialem inique egressam excommunicationis censuram incurrant.

Resp. Debere esse comitatum, vel receptionem, quæ cum egressum, vel illius perleveantiam fovet; alias non est formalis comitatus, vel receptio monialis à monasterio egressæ: ita Delbene *loc. cit.* Quare pœnas non incurrunt monialem comitantes, vel recipientes post egressum illicitum, ut ejus honor, & honestati consistant; immo ob solam urbanitatem, amicitiam, aut cognationem; dummodò non faveant illicito egressui, nec perveant in illo. Lamas, Rodriq. & alii.

Quær. 8. An prædictæ pœnæ afficiant monialem legitimo titulo egressam, sed cessante egressus causa, inique extra clausura comitantem.

Resp. Negat Sanchez *lib. 6. c. 15. num. 70.* Quia Pontifex has pœnas indixit egredientibus aliter, ac ipse disposuerat; hæc autem monialis non aliter egressa est, cùm aliter post egressum commoretur. Oppositum docent Lamas, & Castropal, quia Pontifex imponens prædictas pœnas non usus est verbo *egredientes*, sed *egressas*, ut tacite innumeret spectare non physicam egressum tantum, sed etiam moralem, & continuatum.

Quær. 9. Quibus pœnis afficiantur accedentes ad colloquendum cum monialibus sine licentia.

Resp. Contra laicum, & Clericum monasterii frequentantes, & præmissa Episcopi monitione ab accessu non desistentes, in *cap. monasterii*, & *cap. ut Clerici de vita*, & *honest. Clerici* statuitur pœna. Ille debet excommunicari; ille verò non tantum excommunicari, sed etiam ab officio suspendi, & deponi. Contra utrumque procedere potest Episcopus.

Episcopus, si post præmissam monitionem semel tantum accedant, quia sunt iustissime contumaces, & semel tantum accedendo dicuntur non desistere, Bonac. *de clausi* 9. 3. 4. Per quot autem actus inducatur frequentia accessus, differant de more Doctorum. Per duas vires fulsunt in terminis Cosm. & Gratian. quibus assentitur Lamas, si fiant una die, vel duobus diebus continuis; negat tamen de toto mense. Per trinum accessum tribus diebus continuis frequentiam haberi defendunt Manuel, & Navarrus, quibus adhæret Sanchez, quæ addit, unicum etiam accessum singulis mensibus frequentiam nuncupari. Placet sententia Barboza *allegat.* 102. n. 76. hoc relinquendum esse prudentis arbitrio.

Contra Regulares vero ad monitionem monasteria accedentes imposita est pœna privationis officiorum, vocis activæ, & passivæ ipso facto incurrenda, ut patet ex decretis Sac. Congregat. jussu Sixti V. & Urbani VIII. editis, & ex Constitutionibus Gregorii XV. & Alexandri VII. Possunt quoque ab Episcopo excommunicari, ut ex Sac. Congreg. Decreto approbante Clemente IX. & etiam carcerari, ut tradunt Boer. & Guid. Pap. quos refert, sed impugnat Pasqual. *de rit.* n. 139. & prædictis pœnis subduntur Regulares etiam ob unicum accessum, quia de accedentibus, non de frequentantibus loquuntur decreta, sub quibus etiam Equites Hierosolymitani ex eisdem Sac. Congregationis declaratione comprehenduntur.

Quæ, 10. An prædictæ pœnæ obligent in conscientia ante iudicis declarationem.

Resp. Excepta excommunicatione, alias pœnas non obligare in conscientia, affirmat Suar.

Suar. 1. 4. *de relig. lib.* 1. cap. 7. in fin. qui de magis communi restatur, quamvis alii doceant, poenam in inhabilitatis obligare ante declarationem criminis commissi, quia hæc pœna est purè privativa non requirens factum hominis positivum ad sui executionem. Cajetanus, & plures alii adducit Sanchez *lib.* 2. cap. 39. n. 11. Alii vero distinguunt; Si pœna inhabilitatis apponatur simul cum aliis pœnis, quæ non obligant in conscientia ante declarationem, tunc neque hæc obligabit, alias secus, si ponatur per se, vel cum aliis merè privativis, Covar. & Filliuc. Media tamen sententia ex stylo curiæ magis recepta susinet, dictam privationis officiorum pœnam obligare in conscientia, quando casus est manifestus, quia tunc superioris acta incipiunt esse, nulla cessante; at quando privatio est occulta, non videtur obligare in conscientia, quia ejus acta ratione publici officii sunt valida manente titulo colorato.

Quæ, 11. Quinam à prædictis censuris, & pœnis possint absolvere.

Resp. Ab excommunicatione, quam incurunt ingredientis sine necessitate, & licentia in scriptis ex decreto Tridentini, eum nulli sit reservata jure ordinario Episcopi, & Prælati suos subditos, & omnes confessorii approbati suos poenitentem, *Cap. super de sent. excomm.* Ab excommunicatione vero contracta in terminis Constit. Gregorii XIII. utpote reservata Pontifici, ipse solus potest absolvere, & ejus poenitentiarum, & si casus sit occultus etiam Episcopi, & Prælati, qui habent privilegium absolventi suos subditos a casibus Papalibus occultis; Regulares quoque virtute privilegiorum suæ religionis. Limitandum tamen, nisi ingressus fuerit ad malum finem,

nem, scilicet ad malum finem luxurij: sic res, onsum Romæ, ut testatur Delbene; nam in hoc casu, licet occulto, quoad Episcopos derogatum fuisse decreto Tridentini *sess. 24. de reform. c. 6.* tradit Sanctarell. in *tract. de haeres. c. 5. dub. 1. n. 1.* ubi asserti decretum Sac. Congregat. quæ censuit approbante Gregorio XIII. Bullam S. Pii V. etiam in occultis procedere; & oppositum sentiri cum Bonacina Delbene, qui de tali declaratione asserit, autenticè, non constare. Quoad Regulares verò ex decreto Sac. Congreg. sub Clemente VIII. revocata sunt privilegia. Intelligunt tamen quoad penitentes sæculares tantum, non verò regulares; Naldus v. *reservatio*, Vecchius, & Bordonus, qui quandam Sac. Congregat. declarationem adducunt.

In reliquis autem censuris, & poenis infidelis, vel contra Prælatos illicitè monasteria ingredientes, vel contra ceteros, de quibus dictum est supra, potest, si occultæ sint, Episcopus absolvere, & respicivè dispensare, hæc enim facultas ei competit quoad suos subditos ex Trident. *sess. 24.* sicuti etiã competit superiori religionis, etiam locali, ex privilegio circa suos religiosos, cum hic quoque circa predictos jurisdictionem quasi Episcopalem exerceat. Non potest tamen in inhabilitatibus in foro externo dispensare, cum nullum circa hoc appareat privilegium, ut probabilis contra Rodriq. sentiunt Lezana, Peyrius, & Bonacina; quod à fortiori tenendum est, si fuerit iudicis sententia subsecuta. Quomodo supradicta facultas competit etiam confessoribus regularibus, qui vigore suorum privilegiorum possunt absolvere toties quoties ab omnibus casibus, & censuris, ac penis confurgentibus ex eis, præter quam à con-

à contentis in Bulla Genæ, & Decreto Clementis VIII. & à specialiter reservatis ab Ordinario, videatur Delbene *t. 2. de Immunit. c. 15. dub. 81. n. 3.*

Quæ. 12. An contraveniens edicto Episcopi in materia clausuræ possit ab excommunicatione inflicta, & Episcopo edicenti reservata absolvi à Metropolitanò, vel à quocunque alio Episcopo?

Resp. Quoad utrumque negativè, & quidem quoad Metropolitanum, quia non est iudex, aut ordinarius suorum suffraganeorum, ac proinde nec eos excommunicare, nec ab excommunicatione absolvere valet extraneum appellations, ut in *cap. Romana. C. c. Reverabilibus §. excommunicatos vero;* traditque Hostien. in *sum. l. 5. de sent. excom. num. 2.* Asteus Paludan. & alii, quos sequitur Sayr. de *censur. lib. 2. cap. 20. num. 17.* quidquid dicat Sanchez *lib. 3. cons. cap. 1. n. dub. 35.* Quoad alios Episcopos probatur ex regula generalis, quam tradunt Doctores, quòd scilicet qui excommunicationis, aut alterius censure sententiam tulit, solus ipse absolvat. Quod habetur ex *cap. prudentiam §. sexta ut off. deleg.* Alioquin destrueretur disciplina Ecclesiastica, præsertim in materia clausuræ monachum peculiariori Ordinariorum à Tridentino summopere commissarum. Et ita declaravit quo ad utrumque Sac. Congr. Concl. in *Bizantina die 13. Septemb. 1675.*

CAPUT VIII.

De præcipuis Monialium obligationibus.

§. I.

De Horarum Canoniarum obligatione.

Quæ. 1. AN moniales teneantur publice officium divinum in Choro perfolvere.

Resp. Teneri tum ex antiqua Ecclesie consuetudine, tum ex statutis ferè omnium Religionum, tum ex *Cl. mon. 1. de celebrat. Missar.* tum ex communi Doctorum, & talis obligatio est sub mortali præcipue respectu Abbatissæ, quia, quando obligatio cadit in corpus mysticum alicujus communitatis, ad caput talis corporis pertinet præcipue curare huiusmodi oneris solutionem. Obligantur quoque moniales collectivè sumptæ, quia hæc obligatio a sicut communitatem, quam ipsæ constitunt, divisivè tamen acceptæ non tenentur, nisi magnam partem officii pateretur, quia ad interessendum in choro obligantur iuxta menturæ regulæ, que ad penam tantummodo obligat, non ad culpam saltem mortalem, & est communis sententia. Immo Emanuel Rodriq. *l. 3. regul. q. 6. art. 6.* assert privilegium Leonis X. qui inuulsi, & decrevit moniales etiã sanas Sancte Clare non teneri officium divinum semper in choro perfolvere ac discretioni Abbatissarum commisit, ut, quando, & quomodo, sive cum quibus hæc remis-

missio ut toleranda, toleranter invigilent, & prudenter concedant. Nullinet, tamen Peregri. in *comment. ad consil. sui ordinis. p. 1. lit. b.* Moniales peccare mortaliter, si à choro abint ex consuetudine, etiam si privatim officium divinum perfolvant.

Quæ. 2. An moniales teneantur recitare in choro officium parvum B. Virginis, & Defunctorum, septem Psalmos Penitentiales, ac Graduales, quando à rubricis præscribuntur.

Resp. Officium parvum B. Virginis in iis Ecclesiis, quæ illud ante Breviarium S. Pii V. recitabant ex consuetudine, non debet omitti in recitatione publica, cum hæc consuetudo expresse fuerit præservata; aliis verò Ecclesiis proponitur tantum de consilio. Ad officium defunctorum singulis mensibus, Psalmos Penitentiales, & Graduales non tenentur neque ex vi regulæ, quæ, ut suppono, non obligat in conscientia, neque ex brevitate rubricis, quia Summus Pontifex admovert, sed non obligat. Suarez, Rodriq. & Bonacina. In die verò secunda Novembris, in Festo S. Marci, & Rogationibus tenentur in choro, vel, si à choro abint, privatim recitare ex præcepto Officium defunctorum, & Litanias, quia sicut pars Officii illius diei. Ita Doctores communiter, licet non desint aliqui apud Mosesium *tom. 1. tract. 5. cap. 1. num. 57.* oppositum sentientes, alii verò, quos referet, & rejicit Diana, putant, omittentem die secunda Novembris utrumque officium, defunctorum scilicet, & Octava, unicum tantum peccatum committere, cum illa duo Officia per modum unius præcipi videantur.

Quæ. 3. An Moniales canentes in Choro fatis-

facit faciant obligationi, si partem suam recipient; ad partem autem alterius chori non attendant.

Resp. Non Non satisfacere, quia in tali casu habentur ut absentes, nam praesens non dicitur, qui licet sit praesens corpore, ad aliud tamen attendit, *l. eorum Titus 209 ff. de verb. significat.* Ita Tambur. *lib. 2. in decal. c. 5. §. 2.* ubi pro opposita sententia adducit Caranuel. Fil. line. & Tancerdi. Concedunt tamen Navar. Sanchez. & Lezana, satisfacere monialem, quae dum in choro recitatur divinum officium, occupatur in aliquo necessario ad ipsum, ut providendo lectiones &c. quia, cum chorus repetatur unum corpus; quod dixit unus, censetur dictum ab alio, qui detentus fuit occupatione necessaria ad ipsum chorum; quod intellige quando ante officium talem occupationem praevenerit vel non potuit, vel non debuit. Similiter satisfacit monialis, quae quantum moraliter potest; attendit, quamvis propter culpam chori nihil percipiat ex eis, quae aliae recitant; quia hoc modo praestat id, quod potest, nec per ipsam stat, quin audiat; quare per recitationem suae partis, ad dita assistentia ad chorum; & tua attentione pro alia parte, satis sibi communitatis in re moralis facit eam chori orationem. Quod dicendum est ob eandem rationem de monialis surda, & coeca, quae possunt suam partem recitare, & eam recitare, ad aliam vero quantum possunt, attendunt. Non sic de omnino surda, quae nihil percipit, neque coeca, quae nihil recitat, dum choro assistunt. Tambur. *loc. cit.* qui docet, teneri assistentes in choro submissa voce recitare ea, quae organum, vel instrumenta musica pulsant, quia organi sola passatio non est oratio: quod negant Sanchez, & alii,

& alii, quia talis sonus habetur ab Ecclesia ut pars divini officii.

Monialis, quae ad chorum pergit hora jam cepta, potest cum aliis cantando pergere, imò debet, ne sua privata recitatione alias distrahat; postea vero, quae omnia sunt suppleat, sicut ex communi docet *Sa v. l. 6. ff. nu. 8.* Quinimò Henricus, & Major, quos sequitur Layman, probabiliter docent, nihil supplendum esse, si non multum in choro processum est, quia, sicut in missae auditione, ita in officio canonico omnis modici aestimari non solet, praesertim cum propter societatis vinculum alii cantantes unius defectum supplere teneantur.

Quar. 4. An attentio, quae diximus requiri, debeat esse interna, an verò sufficiat externa.

Resp. Externam sufficere, dummodo tamen sit cum externa reverentia conjuncta, ita ut actus religionis dici possit. Ita ex Durardo, Silvestr. Lessio. Medina, & aliis, Diana *par. 2. tract. 12. res. 2.* Ratio est, quia, licet admittatur, Ecclesiam posse precipere actus internos concomitantes, ac per consequens internam attentionem in hac recitatione, non constat tamen illam de facto praecipisse. Unde cum verlemur in materia obligationis, quae est stricti juris, minus extendenda est quam fieri potest, *l. obligationum subsistentia. §. 1. Arrinus ff. de ass. §. obligat.* & notant Bald. Fulgo. & Calderin. Quare obligatio recitandi horas canonicas cum attentione non est extendenda ad attentionem internam, praesertim quia salvatur ratio orationis in attentione externa a nobis explicata pro ut enim includit actum religionis, includit virtutem intentionis colendi Deum, ac proinde mens virtualiter elevatur in Deum, in quo

consistit vera, & formalis ratio orationis. Ita Callropal. par. 2. disp. 1. par. 7. num. 2. cum Valentia, & Suarez quit. 2. de relig. tract. 4. lib. 3. cap. 4. n. 11. neque agnoscit in hoc culpam venialem: cum enim voluntaria distractio relinquat attentionem necessariam, nec ulla adfit obligatio ponendi meliorem attentionem voluntas nolens illam ponere non est mala, quia est voluntas sciendi, quod sub nulla cadit obligatio.

Quæ. 5. An Moniales teneantur ad privatam horarum canonicarum recitationem sub mortali.

Resp. Negant duodecim Doctores relati, & approbati Philippin. de Privileg. ignorant. Append. ad cap. 4. num. 192. Ratio est, quia moniales non tenentur ad horas canonicas ex aliquo voto, neque ex vi suæ professionis, ut passim fatentur Doctores, neque ex aliquo ecclesie præcepto, neque ex vi alicujus statuti, aut regulæ, sed solum consuetudine ex communi Doctorum. De hac autem consuetudine non constat, an sit inducta animo obligandi ad culpam, potuit enim induci vel ex errore, vel ex devotione, vel ad prescriptum regulæ, vel animo obligandi tantum ad penam; unde stante hoc dubio sciendum est possessionis libertatis, quæ consuetudinem dubiam præcedit, & sic tenendum non obligare. Maxime quia moniales, sicuti non possunt condere legem ex defectu potestatis in femina, sic neque introducere consuetudinem quæ vim habeat obligandi. Ita Bartol. conf. 136. n. 12. & Roland. qui testantur de communi conf. 5. num. 74.

Contra hanc sententiam reclamant communiter Doctores, & meritis atque adeo peccare mortaliter moniales privatam horarum cano-

canonicarum recitationem omittentes, defendunt præcipue Malderus, Cavant, Belochi, & Portel. Quia cum in vetustis sciti non possit, quo sit orta consuetudo, si arbitretur. §. de prob. attendenda est observantia, quæ declarat ejusmodi consuetudinem obligatissimam potest observantia constituisse jus, & facere, quod id obliget, quod de se non obligat, si de quibus, & l. nulli. ff. quod cuiusque univers. Undelicet non constat, an consuetudo prædicta recitandi horas canonicas sit introducta animo obligandi, obligat nihilominus, quia observantia ita declarat, & decernit. Neque valet quod moniales non possint introducere consuetudinem, quia, ut notat Montescup. 2. 1. 2. disp. 23. §. 13. n. 220. quamvis verum sit, quod mulieres regulariter non possint introducere consuetudinem generalem, obligantem omnes etiam viros, sicuti regulariter non sunt habiles ad condendas leges: potest tamen per mulieres introduci consuetudo, quæ vim habeat legis obligantis ipsas, non viros, maxime acceptante, & approbante superiore, ut notat Villalob. & concedunt Suar. Callropal. Salas & alii.

Quæ. 6. An monialis egea teneatur recitare horas canonicas, memoriter illas dicendo si membra retinet.

Resp. Videtur quod non. Quia per accidens est, quod memoriter sciat, lex autem respicit non quod per accidens, sed quod contingit plurimum, l. nam ad ea ff. de legibus. Tum quia quando lex non est posita pro aliquo genere personarum, neminem obligat de illo genere licet adfit aliquis, qui alioquin posset obligari & obligaretur si esset de alio genere personarum. Pasqualig. de jejun. decif. 290. num. 2. Cum igitur lex imponens recitationem obi-

fici nō obliget cecos, quia sunt imbeciles, neque obligabit hunc, vel alterum cæcum memoriter scientem horas canonicas, habet posset obligari, & obligaretur non extante cæcitate. Ideo hanc sententiam tradunt sine ulla distinctione Tolet. lib. 2. c. 14. & Enriq. 97. tract. 1. sect. 35. q. 22. Tanquam probabilem admittunt Sotus, & alii Magistri docti, de quibus testatur Sanch. 1. 2. cons. lib. 7. c. 2. dub. 46.

Veram pro opposita communiter concludunt Doctores; quia qui memoriter scit, potest commodè implere præceptum, quod non requirit ut necessarium conditionem potestatem legendi per librum. In canno refragante accidentarium esse, quod officium memoriter teneat, quiaposito illo accidenti cessat impedimentum, quod resistit adimplectioni præcepti. Ita Diana tom. 3. tract. 6. res. 34. & alii ab ipso citati, quorum aliqui si mitando sustinet monialem cæcitas non teneri sociam adhibere, si habeat, etiam si fuisset solita recitare eū sociam, neque officium memoriter mandare, si commodè possit, neque Choro assistere, ut alternatim divinum officium persolvat, quia nulum istorum est sub præcepto, nec monialibus sub mortali, ut supponunt dicti Doctores, ex vi regulæ Choro præcipitur interesse. Ita Escobar de her. tan. g. 6. n. 38. aliis relatis. Neque teneri recitare officium quod memoriter scit, pro officio quod memoriter nescit, multò minus loco ipsius substituitur, alias preces, quia obligatio recitandi fertur in officii currentis diei. Diana loc. cit. res. 96. ubi addit, monialem cæcam, quæ scit tantum Psalmos, non verò Lectiones, Orationem, & Capitula, ad nihil teneri, quia Psalmi ut sic non sunt hora canonica, ad quam monialis est obligata. Quod tamen absolute non approbo, cum enim præceptum

ceptum ita obliget ad horas canonicas omnes, ut obliget etiam ad singulas divisivè; ita pariter obligabit ad singulas horas, ut obliget etiam ad singulos Psalmos divisivè.

Quæ. 7. An monialis, quæ non recordaturan recitaverit aliquem Psalmum, vel horam, teneatur repetere.

Resp. Non teneri, modo non meminerit se non dixisse, & conjecturam justam habeat credendi quod dixerit, qualem habere videtur si sciat communiter se non errare in tali hora; poterit a fortiori justè credere, se totum dixisse, & ultra progredi, si recordatur se incerpisse talem Psalmum, vel horam, & postea non data opera distracta invenit se in fine talis horæ, vel dicendo per librum, vel memoriter recitando ea, in quibus communiter non solet errare, Navar. Major. Angles & Sandoval, quos sequitur Sanch. loc. cit. dub. 32. admonens, non solum non teneri repetere, sed repetendo malè agere quia viam aperit scrupulis, & acquirit habitum repetendi; unde Confessarius injungat, quod a repetitione omnino abstineat.

Quæ. 8. An peccent moniales anticipando, vel retardando privatam horarum canonicarum recitationem.

Resp. Non peccate mortaliter, docent communiter, si ve totum officium recitent mane, si ve totum recitent in fine diei, qui desinit in media nocte. Venialem tantum in hoc agnoscit culpam, aliis relatis, Tancredi tract. 3. li. 4. disp. 14. nu. 1. Et quod tamen negat Caramuel in Theol. fundam. n. 1127. Quia cum nulum ex tet præceptum de tempore legendi privatim horas canonicas, nulla pariter in quacunque diei parte legantur, erit transgressio quæ nō habetur nisi per legè. Sed quidquid sic

de hac lententia, certum est, quamlibet rationabilem causam à veniali etiam excusare, Tancred. *lib. 1. ca. 7.* Scant. max. in privilegio S. Pii V. in quo Regularibus indulgetur, ut ex iusta causa, & occupatione possint recitare totum divinum officium sicuti summo mane, aut quando ipsi videbitur cum majori devotione posse perolvere. Quod quidem privilegium ita intelligendum est, ut non requirat, quod occupationes sint nimis urgentes, alioquin nihil operaretur, ut advertit Rodriq. in *Bullario fol. 456. m. 7.*

Quar. 9. An monialis propter contemplationem altissimam possit divinum officium omittere.

Resp. Negant plerimi Doctores, quia melior est obedientia, quam victima; & certè contemplatio illa voluntaria est, recitatio vero precepta; adeoque illa debet omitti, hæc adimpleri. Ita Suar. *lib. 4. c. 28. nu. 3.* S. Faul. *de hor. 2. p. 9. 247.* Escobar. & Ludovic. à S. Jo. Di. *linguit. Leand. p. 6. tract. 3. de hor. can. q. 45.* & sustinet, non posse quidem propria autoritate commutare officium in contemplationem licet altissimam, & proter hanc illud omittere, ob rationem à citatis Doctoribus adductam; posse vero hoc exercere, & occupare in contemplatione divinorum, etiam si ita ex illa in extasim rapiatur, ut postea minimè recitare queat, vel quia raptus est per totam diem vel hujus ex eo manet ita fatigata, & defessa, ut facile recitare non valeat. Quia in hoc eventu non commutat officium in contemplationem, sed assumit contemplationem exercendam tanquam gratissimam Deo, ex qua per accidens, ac præter intentionem resultat impotentia ad recitandum.

Quar. 10. An moniales utentes Breviario Mo-

Monastico possint in privata recitatione uti Romano.

Resp. Ex Soto, & Bellarm. decere, moniales etiam in privata recitatione Monasterii ritam servare; admittunt tamen alii graves Doctores, licitum esse, seclato ita in solo post habitu sui monasterii Breviario, uti Romano; sicuti etiam posse Romano uti Kalendario Episcopali, quia nulla adest in contrarium prohibitio, concedit Bordon. *cons. Regul. ref. 35. nu. 19.* qui addit *nu. 23.* occurrentibus eodem die duobus festis Sanctorum ejusdem, & aqualis ordinis, unum Breviarii Romani, seu Kalendarii Episcopalis, & alterum Religionis, de hoc esse faciendum officium, quia quilibet in domo sua, præsumitur major, Rota *coram Verispro 9. Januarii 1614.* Verum obstat Sac. Congreg. decretum *sub die 27. Septembris 1698.* in hæc verba. *Si occurrerint, vel fuerint transferenda duo festa ejusdem ritus, quæ unica die occurrerint, quorum unum sit universale, & alterum particulare alicujus diocesis, vel Religionis, prius præ de universali, deinde de particulari, nisi obstat ratio majoris dignitatis.*

Quar. 11. An Moniales possint, & teneantur recitare officia propria Sanctorum sui Ordinis.

Resp. Teneri, si immediate subiciantur Regularibus, quia ratione hujusmodi subjectionis teneantur implere ea, quæ præscribuntur à Prelatis. Verum admittit Bordon. *cons. Regular. loc. cit.* quod, si recitent ex privilegio aliqua officia intra annum, v. g. officium SS. Corporis Christi singulis quintis feriis festo novæ Lectionum non impeditur, possunt aliquando illa omittere, dicendo de simpliciter, seu de feria, quia nullus cogitur uti suo privilegio, cum

in invitum non conferatur. Si verò à potestate sui Ordinis sint exemptæ, adhuc teneri, docet Bordon. in *Miscell. dec.* 451. quia exemptio à regularium potestate est quoad regimen tantum, non quoad regulæ, & statutorum observantiam. Verius tamen est non teneri, quia exemptio tollit obligationem observandi consuetudines Ordinis, & statuta; possunt tamen recitare, cum enim proficantur Ordinis regulam & constitutiones, decet eisdem privilegiis gaudere. Unde notat ex Quintanadvena Pasqualig. de *Sacris. nov. leg.* 9. 275. n. 5. quod possunt semel in mensē celebrare officium Fundatoris Ordinis, si in eodem Ordine adfit privilegium. Dum enim Regulam talis Fundatoris proficantur, habent ipsam pro Fundatore quamvis ab aliis sint instituta.

Quar. 12. An moniales teneantur recitare extra choram officia defunctorum quæ pro benefactoribus solent recitari in choro; si tunc absint vel ex culpa, vel ex impotentia.

Resp. Non teneri etiam si dicta officia recitari debeant ex iustitia, quia obligatio hæc nõ afficit singulas moniales, uti singulas, sed ut faciunt unum corpus morale: quare plenè satisficit obligationi, si chorus adimpleat, etiam omnes non interfit. Quod pariter dicendum est de officio pro monialibus defunctis in die obitus recitari solito; sufficit enim, quod recitetur in choro: privatim nulla in rigore est obligatio nisi ex charitate, ita Perègr. in *adnotat. ad consuet. sui ordin. p. 1. cap. 10.* Idem dicitur de aliis orationibus, quæ privatim pro monialibus defunctis prescribuntur, quia obligatio hæc regulæ obligationem non transcendit. Timeant tamen moniales in hoc negligentess, ne eadem mensura remeietur eis.

§ II.

De obligatione quoad Missam.

Quar. 1. AN Moniales teneantur audire Missam frequentius, quam alii fideles.

Resp. Quod quamvis communiter in regulis, seu constitutionibus religionum prescribi solet quotidiana Missæ auditio, & maxime deceat moniales frequenter tanto sacrificio interesse, ob maximum fructum inde provenientem; nihilominus stando in iure communi non teneantur audire Missam frequentius, quam alii fideles, quia nullum apparet præceptum, à quo oriatur talis obligatio, nisi forte nimia in hoc negligentia scandalum præberet communitati.

Quar. 2. An si aliqua monialis haberet commoditatem confessorii, vel qui absolveret à reservatis, vel quo indigeret ratione doctrinæ in ordine ad directionem spiritualem, vel ad sedandos scrupulos, vel ad quid simile, posset in die festo ob conscientiam omittere auditionem Missæ.

Resp. Possè, dummodò non esset posse à habitura commoditatem eiusdem confessorii; nam in tali casu adest moralis necessitas contendendi, quia si omitteretur occasio, resuleret incommodum spirituale notabile, quod proinde magis excusare debet, quam excuset notabile incommodum temporale, quod tamen secundum communem sententiam excusatur, ita Pasqualig. de *Sacris. nov. leg.* 9. 1342. n. 5. Ubi addit, monialem quæ indiget confessione pro communione, quando solent omnes iuxta regulam sumere Eucharistiam,

posse omittere additionem Missæ, si antea non potuit præmittere confessionem; ut simul cum aliis possit communicare. Et hoc non tantum ob utilitatem spirituales, quæ percipiuntur in Eucharistiæ sumptione, sed etiam ob incommodum, quod ipsi sequeretur cavilaret enim admirationem, & proferret etiam occasionem, si in illis opinandi de se ipsa, quo incommodo stante, exculatur ab auditione Missæ.

Quæst. 3. An monialis audiens Missam in loco ad Confessiones deputato, Ecclesiæ tamen unito, satisficiat præcepto.

Resp. Partem affirmativam sponderi posse primò ex Leandro in præcept. Eccles. tract. 2. *Missæ. l. 9. no. 2.* ubi docet audientem Missam extra Ecclesiam post parietem satisficere præcepto. Secundò, quia audiens Missam, & in eadem domo, per quæ habeatur prospectus in Ecclesiam, satisficiat, licet intermediet via publica, Garzia, Lugo, Dicast, & alii satisficiat patiter & monialis audiens in confessionali, licet partes intermediet. Si enim per hoc quod est domo prospiciatur celebrans, non obstante intermedietione viæ publicæ, fundatur præsentia, & assistentia sufficiens ad satisficiendum præcepto, à fortiori, per hoc, quod in confessionali audiatur celebrans, non obstante intermedietione parietis, fundabitur præsentia, & assistentia sufficiens ad satisficiendum præcepto. Nam per viam publicam intermedietiam magis separatur domus ab Ecclesiâ, quam separatur confessionale per parietem.

Oppositæ tamen sententiæ tanquam probabiliori ad hæreo cum Lamas, & Pasqualig. de sacrif. nov. leg. q. 1303. num. 3. Quia talis locus cum sit institutus pro confessionibus, non est ordinatus ad communicandum præsentia-
li mo-

li modo cum iis, qui sunt in Ecclesiâ, & proinde neque ad exhibendam assistentiam corporalem iis, quæ sunt in Ecclesiâ; unde non est locus aptus ad fundandam præsentiam, & assistentiam moralem respectu celebrationis Missæ. Quod verum est, etiam si audiantur verba Sacerdotis, aut aliquo signo percipiatur celebratio, quia adhuc occluditur præsentia moralis necessaria ut assilens dicatur cooperari Sacrificio.

Neque valet, quod talis monialis in confessionali minus fortasse distet, quam aliqua, quæ audiret Missam in Ecclesiâ. Quia præsentia non tan attenditur distantia, quam communicatio locorum; nam qui in diversis domibus, aut cubiculis solo pariete intermedio separantur, non sunt præsentia sibi invicem, quamvis per duos, aut tres passus tantum distent.

Quæst. 4. An monialis, quæ raperetur in extasim, dum audit Missam, satisficiat præcepto.

Resp. Negant Turrian. Lugo, Aversa, & Leander, quia tunc nec habet intentionem, nec præsentiam necessariam. Affirmant Suar. Filiuc. Ledes. & Trullene; quia præcessit intentio, & ad illi præsentia necessaria, distaque intentio moraliter perseverat, & colit Deum divinorum contemplatione. Distinguit Pasqua. q. 1306. n. 3. Implet præceptum, si in extasi contempletur mysterium, quod peragitur, quia mens non abitrahitur ab oblatione Sacrificii, unde neque præsentia definit esse ordinata ad assilendum Sacrificio. Non implet autem, si ad aliorum contemplationem raperetur; nam in tali casu non intervenit neque præsentia externa, quia cessat per abractionem à sensibus, & se habet veluti mortuo modo; neque præ-

præsentia interna, quia raptus ad aliorum contemplationem destruit ordinem ad oblationem sacrificii.

Quæst. 5. An monialis possit simul recitare horas canonicas, aut penitentiam impositam, aut alias preces ex obligatione, & implere præceptum de audienda Missa.

Resp. Affirmative; licet enim recitatio, & auditio Missæ sint quid diversum, utraque tamen tenet ad eundem terminum ex motivo religionis, adeoque ad invicem se compatiuntur, & in ordine ad attentionem se habent per modum unius, cum uniantur in termino, & motivo. Unde potest monialis, & expressa attentione attendere utrique actioni, consequenter utrumque præceptum implere. Ita cum quatuoragintaquinque Doctoribus Pasqual. cit. 2. 1329. Qui in antecedenti questione idemasserit de Moniali suam conscientiam eximante, dummodo impediatur non sit ita ex fixa cogitatione, ut impediat moralem assensum reipectu sacrificii.

Quæst. 6. An moniales teneantur procurare quotidie in suis Ecclesiis Missæ conventualis celebrationem.

Resp. Affirmant Rodriq. Porrel. & Tamburin, quia in *c. cum creatura de celebr. miss.* iuxta Rub. ponitur obligatio celebrandi quotidie Missam conventualem in Ecclesiis collegiatis inter quas annumerari possunt Ecclesie monialium, quia habent Prelatum. Verùm non adesse obligationem in Ecclesiis monialium celebrandi quotidie, & multo minus Missam conventualem, testatur praxis, atque communis observantia, & sustinet Pasqual. loc. cit. 2. 872. n. 2. Desumitur ex eodem cap. cum creatura de celebrat. miss. ubi dicitur celebrant, quod non potest convenire monialibus, cum celebrare non

non possunt; neque iniungitur ullo modo procuratio celebrationis, quæ sola potest monialibus convenire.

Quæst. 7. Qualem Missam celebrare debeant Capellani monialium non utentium Breviario Romano.

Resp. Debent celebrare Missam correspondentem officio à monialibus recitato, sed cum Missali Romano. Fraxinel. Quart. Pasqual. & ita declaravit Sac. Congreg. die 20. Novemb. 1623. teste Gavanto. Quod si nulla est Missa in Missali Romano, quæ cum officio monialium concordet, ut quando recitatur de Nomine Jesu, aut de Spinea Corona in eo calu missam de Circumcisione Domini, & de Cruce, vel de Passione poterunt celebrare. Pasqual. & Gavan. qui addit, quod prima Dominica Octobris in Ecclesiis monialium celebrantur festum SS. Rosarii missa dicenda est de R. Virgine vel ut in die Nativitatis eiusdem, mutatis verbis incongruis, vel potius ut in festo ad Nives. Extendit supradictam doctrinam Leander 2. 6. in decal. 2. tract. 3. disp. 4. q. 56. & alii ad ipsum dicentes, Capellanos monialium non solum debere recitare Missas, sed etiam posse recitare officia sanctorum Ordinis, sed cum Breviario Romano. At hæc opinio non videtur admittenda nisi quoad eos, qui quasi collegialiter vivunt expensis monialium, vel quibus administratio Sacramentorum, & animarum cura est commissa. Quintanad. tract. 2. singul. 2. num. 3.

Quæst. 8. Quot Missæ possint quotidie celebrari in Ecclesiis monialium.

Resp. Sac. Congregat. in Lucana 22. Decemb. 1628. decrevit, quod Moniales singulis Missis pro singulis diebus debent esse con-

contentæ, exceptis diebus celebrationis priorum festorum, vel exequiarum alicujus monialis. Postulat etiam permitti dux in monasteriis ita numerosis, ut omnes eidem Missæ nequeant interesse. Ratio hujus prohibitionis est, ne detur ansa turbandi pacem, & quietem monialium ex quotidiana plurium Sacerdotum celebratione. Quare sancitum fuit in Constit. Clementis VIII. relata à Mosconio, quod nulla monialis, vel alia persona secularis audeat celebrare in Ecclesiis monialium privatas Missas, præter eas, quæ à Capellanis celebrari solent, sine licentia Ordinarii. Purat tamen Celspedes de exempt. Regular. dub. 341. sufficere licentiam tacitam, & implicitam, quæ circa hoc debet semper adesse, & vult hanc posse concedi à Prælo Regulari ad celebrandum in monasteriis exemptis: quod absolute non admitto, cum versetur in materia spectante ad clausuram circa quam concessio licentiæ etiam quoad exemptas pertinet ad Episcopum, ut diximus supra. Unde eadem Sac. Congr. in Placens. 9. Decem. 1651. censuit, per Episcopum fieri posse præceptum Regularibus, ne abique sua licentia accedat ad Ecclesiæ monialium pro celebrandis ibidem Missis.

§. III.

De obligatione quoad Confessionem, & Communionem.

Quar. 1. **A**N Moniales teneantur sub mortali singulis mensibus ad Confessionem, & Communionem.
 Resp. Negant quamplures, & graves Theologi apud Tamburin. quia confessio mensura & com-

& communicatio sunt tantum indita de consilio, unde dicitur, *scilicet, 3. de Regular. cap. 10. hanc in monialibus frequentiam desiderari non præcipit, sed hortatur, & sine est obligatio tota oritur ex regula, quæ ut plurimum non obligat ad peccatum, saltem mortale. Nec pro obligatione allegabilis est Clement. Ne in agro de stat. Manach. quia cum sit edita pro Monachis, & sic odiosa, non est ad moniales extendenda. Verum plures Doctores asserunt, in dicta Clement. comprehendi etiam moniales, quia in materia æquè adaptabili viris, & feminis etiam in odiosis masculinum concipit femininum, Jason cum pluribus congesti à Palqual. in Laurent. num. 660. Unde dispositum de uno, de altero quoque cœnetur dispositum. Cum ergo necessitas, & finis frequentandi Sacramenta æquè adaptentur viris, & feminis utraque debet adicere dispositio. Et ideo Moniales teneri sub mortali ad confessionem mensuram, & communionem, tradunt Casper, Navar. Diez. & alii, quos refert, & sequitur Clericus de Euchar. Sac. decis. 49. num. 14. & quidem negari non potest, ex diuturna Sacramentorum omissione maximum oriri scandalum, morum corruptelam, & disciplinæ regularis relaxationem, & religiose communitalis detrimentum, quare saltem ex hoc capite moniale notabiliter negligentem à peccato mortali non excusarem.*

Quar. 2. **A**ppropinquatio in carnali confesse reprobatur, ut in *cap. 1. de peccat. contra turba. monial. cap. 10. de contrah. confessio. neque ante confessionem permittitur.*

Resp. Non tenentur in tali, & communione per peccatum, nisi per se, sicut Gregorius, Henricus, Laurentius, Reginaldus, Propolis, Petrus Cornio, & Palqual. in Theol. moral. de Euchar. Sa-

*Sacerdos. sup. Tit. scilicet. 5. n. 18. Ceterum quod
dicitur deponere auctoritate suam, non
potest illud, nisi in casibus, quibus hoc
procedit, non potest in casibus, quibus hoc
obstante. Hęc opinio tanquam nimis laxa, &
falsa, a Doctor. communiter est rejecta, & re-
fere Calpeni fuit ab Inquisitione Hispanica re-
probata. Quia præceptum de præmittenda
ante communionem confessione non solum est
de præmittenda confessione integra formaliter,
sed etiam, ubi advertimus, materialiter, ut col-
ligitur ex communi omnium fidelium praxi, &
observantia, quæ est optima cuiuscunque, legis
interpretes, si de interpretatione. §. de legib. & t.
cum dilectus de consuet. Illam tantummodo duo-
bus in casibus, admitterem, si videretur quando
monialis magnis seruis angerecur, ut mo-
net Fabri. 1. Apol. pag. 384. & quando commu-
nicatura actu pergeret ad senescellam, ut pro-
bat Tamburin. in expedit. com. cap. 1. §. 8. n. 67.
Quar. 3. An monialibus communio quoti-
diana sit indulgenda.*

*Resp. Posse indulgeri, sed fervore spiritus
& mentis puritate bene perpenfis. Extat Sac.
Congr. decretum emanatum die 12. Febr. 1679.
in quo habetur: Videntes Moniales quotidie sacram
communione potentes admonenda erant, ut
diebus ex eorum Ordinis instituto præstitit un-
municent. Si qua vero puritate mentis, & fer-
vore spiritus ita incaluerint, ut digna frequen-
tiam Sacramenti, tamquam præceptione videri
possent, id illis in futurum non admittatur.
Nihil tamen non potest debet ad sexta
Paschalis, quod dicitur, superius rela-
to, in quo præscribitur, quod Missa rubri-
ca, & Ecclesie Romanæ, utius serventur,
Nihil autem præscribitur, quod referretur
his hebdomadæ præscribit, quod referretur*

aliquæ particule consecrata, si opus fuerit,
pro inermis; ergo non pro sanis; unde ex in-
tentione Ecclesie in illa die Eucharistia non
est sanis administranda. Ita Pasqual. de Sa-
cram. nov. leg. quæst. 357. num. 7. ubi duo alia as-
fert Sac. Congr. decreta, unum sub die 9.
Maji 1606. alterum 19. Februarii 1622.

An autem in Sabbato Sancto sit permit-
tenda communio, resolvendum est negati-
vè. Quia per Sac. Rit. Congregationis De-
cretum sub die 11. Februarii 1690. Alexan-
dro VIII. approbante, prohibentur om-
nino in Sabbato Sancto Missæ privatae etiam
post pulsationem campanarum in quacum-
que Ecclesia, aut oratorio privato. Ergo
pariter prohibetur Eucharistia perceptio. Si-
cut enim, ut notat Pasqualig. ibi. cit. num. 9
ex eo quod non potest, nisi semel in die cele-
brari, inferitur, quod non nisi semel in die
liceat communicare; ita etiam ex eo quod
in aliqua die non liceat celebrari, inferri de-
bet, quod neque in tali die liceat communi-
care. Unde pariter ex eo quod in Sabbato
Sancto prohibetur Sacerdotibus, etiam pri-
vatis, Missæ celebratio; non obstante an-
ticipatione in celebrando Dominicæ Res-
urrectionis mysterio, prohibita censenda est
in Sabbato Sancto Eucharistia perceptio.
Hanc sententiam fulscent Gavant. Coton.
Vols. Axor. Arnaud. Francol. & alii, quos
refert, sed non sequitur Clericatus de Eucha-
rist. Sacram. artic. 15. ubi pro opposita, quam
tuetur, undecim allegat Doctores.

Quar. 4. An Episcopus possit monialibus
preteribere dies, & locum recipiendi sacram
communione.

*Resp. Videri quod non quia Trident. sess. 22
cap. 6 ait: Optaret quidem Sancta Synodus, ut*

in singulis Missis fideles adstantes non solum spiri-
tuali affe^{ct}u, sed Sacramentali etiam Eucharistia
perceptione communicarent, ut ad eos sancti simi-
bus Sacramenti fructus uberius perveniret. Affir-
mative nihilominus respondendum. Habetur
discretè ex eodem Concilio *sess. 22. de observ. &*
ev. in celebr. miss. & alibi. Quibus in locis tri-
bitur Ordinariis etiam uti Sedis Apollolicæ
delegatis facultas circa Sacramentorum tum
administrationem, tum susceptionem. Quod
præcipue curandum est in Sacre Eucharistia
requæntatione, ut amulationes, & singulisti-
tates, unde certa Congregationibus imminet
ruina, evitentur, & impediuntur, dum com-
municantes non communicantibus se putant
meliores, & sanctiores, suoque exemplo alias
sæpè non debite præparatas vel amulatione,
vel alio respectu ad communicandum indignè
incitant, & quasi inducunt. Atque ita Sac.
Congreg. Concil. die 7. *Majj 1652. in una Con-
daveris* declaravit Monialibus dispositionem
Concilii *sess. 22. cap. 6.* non suffragari, Ordina-
tioneque licere præscribere illis dies, & lo-
cum accipiendi sacram communionem.

Quæ. 5. An peccet monialis pergens ad
prandium immediate post communionem.

Resp. Seculo scandalo, & contemptu mor-
taliter non peccare docent communiter cum
D. Tho. 3. p. 2. q. 80. art. 8. ad 6. Quia nullum præ-
ceptum est assignabile in oppositum; Canon
enim in *cap. Tribus gradibus 3. de celebrat. dist.*
2. per usum contrarium est adrogatus teste eo-
dem D. Tho. *loc. cit.* Neque ulla irreverentia
est, statim ingerere in stomachum alios cibos
cum speciebus Eucharistia immiscendos,
sicut nulla irreverentia est, posita Christi Do-
mini dignatione, quod Species Eucharistia
cum aliis stomachi humoribus misceantur
Hinc

Hinc nec venialiter peccare deducunt Bo-
nac. Tambur. & Quart. in rubr. *Missal. p. 2. tit.*
12. dub. 6. Eo magis quia immediatus ille ac-
cessus ad prandium cohonestatur in moniali-
bus à justa causa, nempe ab observantia regulæ
præcipientis cuique illarum primæ communi
mensæ interesse, in qua habetur sacra lectio,
servatur silentium, & debita moderatio.

Verùm ob majorem Sacramenti reveren-
tiam, & uberiorem ipsius fructum percipiend-
um, consulunt Doctores cum D. Thom. ab
aliis communibus cibis abstinentiam esse per
totum illud tempus, quo Species Sacramen-
tales durant in stomacho, nempe vel per ho-
ram, ut opinantur Verricel. & Sanctiis, vel
per dimidium, aut quadrantem, vel etiam le-
miquadrantem, ut ex aliorum sententia se-
quitur Casilian. in arbor. *op. verbo communio*,
§. 7. num. 88. Quia toto illo temporis spatio
diffundunt ampliotem gratiam ex opere ope-
rato, si anima intenta sit ad eam diffusionem
colligendam, immorans in actibus devotio-
nis, & charitatis, ut ex Gajeta non docet Ga-
net. t. 5. *disp. 8. de Euch. n. 37.*

§. IV.

De obligatione quoad jejunium, &
Eucharistiam observantiam.

Quæ. 1. AN moniales teneantur servare
jejunium in Adventu.

Resp. Olim in Adventu ab omnibus jejun-
batur, ut desumitur ex *can. 6.* Concilii Matise-
conen. primi. His temporibus nulla adest
obligatio jejunandi in Adventu, ut constat
ex praxi, & tradunt communiter Doctores.
Quare neque moniales ad hoc jejunium teneantur.

tur ex præcepto, cum teneantur tantum ad ea, ad quæ tenentur reliqui fideles, & non ad alia, nam in jure communi non reperitur ullum jejunium peculiariter regularibus injunctum. Excipiendæ tamen sunt moniales illæ, quæ ex suis constitutionibus, & statutis tenentur jejunare. Hæc tamen obligatio non est ab Ecclesia imposita, licet approbata, sed ab ipsa religione. Seclusa obligatione, regulæ, non tenentur moniales ad tale jejunium ratione consuetudinis, quia non est consuetudo servata ab ipsis ex animo se obligandi, sed ex devotione, & regulari observantia. Tamburin. de jure Abbat. disp. 12. q. 2. n. 3.

Quæ. 2. An moniales S. Claræ teneantur sub mortali ad jejunia regulæ, nempe Adventus, & ferie sextæ.

Resp. Non teneri iuxta Constitutionem Eugenii IV. quæ incipit *Ordinis tui*, ubi postquam Pontifex recensuit omnia præcepta obligantia sub mortali contenta in regula inter quæ sub capitulo tertio est jejunium, subdit. *Tenere præsentium declaramus, & volumus, quod in nullius prædictorum transgressione, præter quam eorum quatuor, quæ concernunt principalia vota, obedientia scilicet, paupertatis, castitatis, & clausuræ, & super electione Abbatis, & depositione, peccatum mortale incurrant.*

Quæ. 3. An monialis quæ vovit jejunare per annum ea die hebdomadæ, qua celebratur festum Annuntiationis B. V. si festum incidat in Dominica, teneatur die Dominica jejunare, vel possit tale jejunium in sabbato præcedenti anticipare.

Resp. Possit anticipare. Quia ex omnium sententia quilibet potest votum suum in manifestè melius commutare; at manifestè melius

hius est se conformare universali consuetudini Ecclesiæ anticipantis in sabbato præcedenti jejunium inciens in Dominica. Ita Sancti. in decal. lib. 2. c. 37. no. 18. ubi excipit sabbata illa, in quibus incidit jejunium indictum ab Ecclesia, quia non est æquè acceptum Deo jejunium illud aliunde obligans, & votum intelligitur de actu alias non obligante, nisi aliud exprimat. Sed cur etiam in hoc casu non poterit se conformare universali consuetudini Ecclesiæ reponentis vigiliam illius. Sancti occurrit feria secunda in sabbato præcedenti, etiam si in tali sabbato incidat jejunium quatuor temporum. Nam ex eodem Sanchez votum obligat ad instar præcepti Ecclesiastici.

Igitur, quod possit etiam in tali casu anticipari, docet absolute Pasqualis. de jejun. dec. 223. num. 5. Imò desic. 124. Iustinet, hoc procedere etiam si explicitè habuerit animus se obligandi in die Dominico. Nam quando habuit talem intentionem, vel advertit consuetudinem Ecclesiæ non admittentis jejunium in Dominicis, vel non advertit. Si advertit habuit animum eundi contra talem consuetudinem; qui animus continet contemptum quemdam virtutalem, & proinde votum quatenus procedit a tali animo inefficax est, si non advertit, limitatur votum, & intentio voyentis, ut non se extendat ad dies Dominicos, quia obstat consuetudo Ecclesiæ, cui prælunitur, quod se conformasset, si advertisset. Favet Decretum Sac. Congreg. Universalis Inquisit. Rom. ann. 1686. in quo præcipitur, ut nullo pacto ex devotione etiam B. Virgi. imponatur jejunium quod indifferenter amplectatur dies Dominicos, & festivos solemnnes, puta, faciendum una die hebdomada-

domadix totius anni, utpote quod sit contra usum, & praxim Ecclesie; non impedit autem, si jejuniu commutetur eo die festivo in aliam mortificationem, aut ad aliam diem transferatur. Ita ex Potell. in exam. Conf. 1. 2. part. 3. num. 252 5.

Quar. 4. An moniales teneantur ad jejunia indicta ab Episcopo.

Resp. Si sint exempti ab Ordinario non tenentur, quia tam quoad personas, quam quoad loca sunt extra territorium, si non materialiter, saltem quoad effectum jurisdictionis, & ideo statutum Episcopi non potest parere effectum aliquem circa ipsas. Ita Azor. Tamb. & alii adducti a Pasqual. de jejun. decis. 196. Si vero sint sub regimine Ordinaris, certum est teneri, si Episcopus intendat eas obligare, atque intentionem suam manifestet, quia cum ipsi subiciantur, potest eisdem imponere ea onera, quae expedire judicaverit. Quod si in edicto nulla sit de monialibus specialis mentio, neque ullum signum appareat quod Episcopus voluerit illas specialiter obligare, existimat Pasqual. loc. cit. decis. 197. ad hujusmodi jejunia non teneri, quia non militat eadem ratio de secularibus, & monialibus, nam haec habent plura onera, & jejunia ratione regulae, & exercent plura opera bona, quibus possunt satisfacere fini, pro quo imponitur jejuniu saecularibus; unde nec potest quoad ipsas adesse idem motiuum ad imponendam legem, & praecceptum.

Quar. 5. An moniales teneantur ad jejunia loci, quae ex consuetudine obligant tam laicos, quam Clericos.

Resp. Negat cit. Pasqualig. decis. 185. n. 3. non solum quoad exemptas, sed etiam quoad non exemptas. Quia licet simul cum laicis, &

Cler-

Clericis uniantur sub Episcopo tamquam capite, uniantur tamen secundum propriam regulam, atque adeo ut faciant distinctam communicatam a laicis, & Clericis. Unde quando Episcopus consentit in consuetudinem ipsorum, non consentit ut caput monialium, & proinde non retinuit consuetudinem in moniales. Immo addit citatus Doctor dec. 187. neque teneri, licet consuetudo sit universalis: quod tamen negant alii quamplures penes ipsum, etiam quoad moniales exemptas, quia tamquam communicantes cum ceteris sub eodem Pastore, & capite, debent etiam in obligatione generalis consuetudinis communicare.

Quar. 6. An moniales ante annum vigesimum primum teneantur ad jejunia lux Regulae.

Resp. Partem affirmativam approbari à vigintinovem Doctoribus relatis à Pasqual. dec. 254. quia adolescentulae profertentes possunt se obligare, & de facto profertendo suscipiunt in se obligationem regulae, & proinde manent obligatae ad servanda jejunia. Sed hoc fundamentum non est satis firmum, quia licet adolescentulae profertentes actu suscipiant obligationem, tamen suscipiunt pro ut intendit obligare, unde consistere debet, quod regula intendat obligare etiam adolescentulas. Sic adolescens conversus ad fidem suscipit in se obligationem servandi praeccepta Ecclesiae, & Ecclesiae praecceptum de jejuniis ponitur indifferenter absque exclusione alicujus, & tamen non tenetur ante annum vigesimum primum jejunare, quia non est intentio Ecclesiae obligare ante illam aetatem. Examinanda igitur est regula, & si aliquid continet, per quod ostendat specialem intentionem obligandi etiam

ado-

adolescentulas, tunc procul dubio obligantur; at si non offendat talem specialem intentionem, sed tantum in generali obliget omnes, tunc adolescentes non obligari center Pasqual. *loc. cit.* quia militat eadem ratio, ob quam posthumam eam interpretari, sicut interpretatur præceptum Ecclesiæ. Quod absolute defendunt Grassius, Medina Tamburinus, & quidam alii.

Advertit tamen Pasqual. quod sequendo opinionem asserentem adolescentulas professas obligari ad jejunia religionis, possunt in his jejunis dispensari a Prelato principaliter ab Abbatisa verò ministerialiter, ut videbitur *cap. 10. §. 1. qu. 3.* immò bene facient dispensando, & non cogendo ad omnia jejunia ut conservatis viribus melius serviant religioni; quod notavit etiam Ledetima.

Quar. 7. An moniales sexagenariæ teneantur ad jejunia regulæ.

Resp. Non liberati moniales sexagenarias, docent Ludovic. à S. Jo. & Bordonus, quia obligatio regulæ est voluntarie suscepta, Oppositum tradunt Rodriq. & Tamburin. quia præceptum regulæ obligat ad instar præcepti ecclesiastici, & per consequens ob eandem rationem, ob quam cessat lex ecclesiastica, debet etiam cessare lex religionis. Et ob eandem pariter rationem Sanchez, Bonacina, Diana, & Tamburinus eximunt à jejunio moniales sexagenarias, quæ voverant certis diebus toto vitæ suæ tempore jejunare quia nimirum vota obligant juxta mentorem præceptorum ecclesiasticorum, nisi aliter constet ex intentione voverentis.

Quar. 8. An moniales in jejunii ex præcepto regulæ, vel Ecclesiæ indictis, possint extra quadragesimam uti lactiniis in
illis

illis locis, in quibus apud sæculares viget consuetudo.

Resp. Inspeciendam esse regulam, quæ, si aliquod particulare circa hoc præscribat, erit servanda, si verò nihil decernat, poterunt juxta morem sæcularium loci consuetudine gaudere. Non tamen juxta consuetudinem universalem Ecclesiæ possunt comedere carnes & jejunium frangere in die Natalis Domini, si contingat feria sexta, vel Sab-
bato celebrari, nisi id expresse indulgetur in regula, quia in *cap. fin. de observ. jejun.* qui ex voto, vel regulari observantia sunt adstricti, signanter ab hujusmodi consuetudinibus participatione excluduntur.

Quar. 9. An moniales in diebus jejunii possint horam prandii consuetam anticipare.

Resp. Possent ex Filliuc. & Diana juxta privilegium Leonis X. Minoribus concessum, de quo moniales quoque participant. Et hoc privilegium locum habet etiam, ubi adest consuetudo comedendi ante meridiem, quia possunt simul frui loci consuetudine, & privilegio, nam Pontifex, qui hoc concessit, voluit eas posse comedere, antequàm comedant sæculares, ut notavit Pasqual. *dec. 150. n. 3.*

Quar. 10. An monialibus in jejuniiis lactinum liceat sumere amplius remissionem vel certam.

Resp. Negant Villalob. Bossius, & Diana *part. 1. tract. 9. de jejun. res. 35.* ubi hoc secularibus concedit. Asserunt nihilominus alii, quia ad illa jejunia non magis obligantur moniales, ac sæculares, cum talis obligatio oriatur in utrisque ab eodem præcepto; ab utrisque igitur poterit cum lætitia æqualiter celebrari. Ita Lalmas, Turrianus, Paquis, & Sanchez, qui hoc admittit, licet moni-
p
nia

niales teneantur etiam ex voto, vel præcepto regulæ jejunare, quia hoc est privilegium talis jejunii pro tali festo, unde ut magis dignum trahit ad se alia jejunia. Quod tamen intelligendum est, nisi aliter intellexerint se obligare, vel regula aliter disponat.

Quær. 11. An moniales, quæ tenentur ex regula sub mortali jejunare, si eodem die incidat jejunium indictum ab Ecclesia, peccent dupliciter, si ipsam non servent.

Resp. Dupliciter peccare, quia peccant contra temperantiam præceptam ab Ecclesia, & contra religionem, quia non servant regulam obligantem sub mortali, quam ex voto tenentur servare. Ita alijs relatis a Diana in *oper. cord. tom. 2. str. 6. resol. 62.* Negat Bord. in *consil. regul. res. 12. n. 13.* Quia utrumque præceptum præcipit jejunium sub ratione temperantiae, unde utriusque violatio, cum sit contra eandem virtutem, non potest consistere duplex peccatum. Sed hoc non subsistit, quia obligatio servandi regulam, quando præcipit sub mortali, etiam si non præcipiat specialiter sub obedientia, radicatur in voto, unde moniales illam non servantem faciunt contra votum, & sic peccant peccato contra religionem.

Quær. 12. An Moniales possint per proprium Confessarium dispensari in jejniis.

Resp. Confessarius, universaliter loquendo, non posse in jejniis dispensare, quia in foro exteriori caret jurisdictione, quæ necessaria est ad dispensandum. Ita Doctores communiter. De monialium tamen Confessario videtur aliter dicendum. Ille enim, licet non vocetur Parochus, in facto nihilominus talis est, quia in monialium ecclesia exercet omnia illa jura, quæ Parochus in sua
Bor-

Bordon. *decis. Miscell. decis. 129.* Cum igitur Parochus ex communi Doctorum sententia possit in jeunio dispensare suas oves, poterit & Confessarius suas moniales, pro utroque enim eadem emulant rationes. Semper tamen debet intercedere justa causa, sive Confessarius dispense in jeunio indicto ab Ecclesia, sive præscripto à regula, quia non est illi concessa facultas relaxandi legem ad libitum, sed solum relaxandi aliqua necessitate.

Quær. 13. An moniales teneantur observare festa ab Ordinario loci præscripta.

Resp. Teneri ex Trident. *sess. 25. de regular. cap. 12.* ubi licet non fiat expressa mentio de monialibus, illæ tamen in dicto decreto sub nomine regularium comprehenduntur, quod est commune tam monialibus, quam viris religiosis. Hæc obligatio se extendit etiam ad festa, quæ obligant ex consuetudine, quia eum obligent ex consensu Episcopi, ita se habent ac si essent indicta ab Episcopo, ut optime advertit Pasqualig. *ubi supra decis. 186. n. 3.* ubi notat, non improbabiler dici posse, quod cum Concilium loquatur de festis, quæ servanda præcipiuntur ab Episcopis, non tenentur regulares (idem die de monialibus) ad ea, quæ sunt ex consuetudine, quia non sunt proprie præcepta ab Episcopo, unde non comprehenduntur in Concilii decreto, quod tamquam odiosum, quia est contra exemptionem regularium, est strictè interpretandum de festis proprie præceptis. A prima tamen opinione non recedendum saltem ratione scandali, quod posset oriri.

Quær. 14. An monialibus licitum sit in die festo acu pingere, vulgò *zic amare*.

Resp. Esse licitum discendi causa, docent Sæ, Armilla, & alii quamplures; ut absolute

licitum tradit Joannes à Cruce, & probabile putat Auctor casuum conscientiae Bononiae discolorum anno 1635. *Mense Martio cas. 2.* Quia acu pingere non censetur opus servile, non solum quia à nobilibus hujusmodi exercitium solet usurpari, sed etiam quia in exercitiis propriis mulierum debent dari aliqua, quae non sint servilia, ut habeant, in quibus iuxta sexum muliebrem possint ingenio suo se exercere. Quod maxime admittunt Silvester, Margarita, Villalob. & Marebant, si fiat ad evitandum otiositatem, quia cum intendatur ad evitandum peccatum, non videtur imputandum ad peccatum. Et ob hanc rationem exulari debent Moniales conscientiae in die festo theae ex serico cum cere sancta collo gestari solitas, aliaque similia. Immo opera servilia pertinentia ad ornatum, & cultum Ecclesiarum, ut ornare Altaria, mundare &c. esse illis licita ex rationabili causa, asserunt Cajetan. Soc. Navar. & Bonacina, qui, rationabili causa cessante, esse peccatum veniale tantum, admittunt.

Quar. 15. An moniales possint in diebus festis opera servilia exercere ad sublevandam gravem monasterii necessitatem.

Resp. Possit, per ea quae tradunt quindam Doctores relati à Pasqualig. *decis.* 196. dummodo tamen sudiant Missam, vitent scandalum, & earum exercitium eo usque protrahatur, quò ulque sufficiat ad sublevandam necessitatem. Ratio autem est, quia, cum lex respiciat bonum, non obligat contra necessitatem, sed subditur exigentiae necessitatis. Cujus quidem necessitatis gratia ad hoc, ut in praesenti ab observantia legis excuset, ponderanda est habito respectu ad

ad monasterii, monialiumque statum, qui consistit in victu, & vestitu, nec non in aliis ad divinum cultum pertinentibus. Si igitur monasterium in his notabiliter patitur, tunc lex abstinendi ab opere servili non obligat, quia non obligat cum detrimento notabili proprii status. Imò si cessat obligatio ex aliis causis, quae sunt minoris momenti, ut videre est apud Doctores, à fortiori debet in praesenti cessare.

Hinc videtur inferri, quòd monialis quae privata, quae singulis profestis diebus detinetur in servitio monasterii, possit in diebus festis laborare ad lucrandum aliquid, quòd seponat, ob sublevandas proprias indigentias, quibus monasterium, ratione suae paupertatis, non potest occurrere. Nam ex una parte peculium aliquid necessarium est ad sibi comparanda, v.g. infirmitatis tempore medicamenta, quae nec à monasterio, quia paupere, nec à benefactoribus suppeditantur: ex alia vero in diebus profestis nihil potest acquirere, quia tota in monasterii muneribus detinetur. Unde solummodo suspexit, quòd in diebus festis laborando lucrum illud sibi comparet, quòd reservert.

At moniales laborantes in die festo, censeo, non esse regulariter excusandas, cum non videam, tante necessitatis causam tam de facili posse contingere. Stante praecipue Gregorii XIII. Constitutione *Deo Jactis*, in qua Pontifex volens monialium necessitatibus prospicere, praecipit, ut dimidium omnium elemosinarum à quibuscumque, ubicumque terrarum, quaecumque lege, dispositione, vel obligatione pauperibus faciendarum, detur monialium monasteriis necessitate pressis, quae sunt in locis, in quibus illae

342 *De qualitat. Abbatis eligenda.*
erogandæ sunt; idque sine alio particulari ius-
su Pontificis, vel alterius, & sine ulla petiti-
one monialium, vel quorumcumque aliorum,
dummodo duplex conditio concurrat; una,
ne illæ eleemosynæ sint in pauperes certas
erogandæ; altera, ut, licet pauperibus in-
certis erogandæ sint, non tamen sint ad usus
alios, præterquam ad pauperum sustentatio-
nem, & alimenta destinatæ.

C A P U T IX.

De obligationibus Monialium
quoad electionem Abbatis.

§. I.

De qualitatibus eligenda in Abbatissam.

Quæ. 1. **Q**uot annos ætatis, & professio-
nis, habere debeat eligenda in
Abbatissam?

Resp. Ex Trident. *sess. 25. de Regular. cap. 7.*
Abbatissa non minor eligenda est annis qua-
draginta, & quæ octo annis post emissam
professionem laudabiliter vixerit. Hæc ætas
debet esse completa de momento in momen-
tum. *Pallesc. de elect. cap. 40. num. 17.* Ita
quod super hac neque Episcopus, neque Nun-
cius Apostolicus, vel alius Superior possit dis-
pensare, quod certum ait Tamburin. Nemo
in Summo Pontifice inferior potest dispen-
sare in lege conciliari. Facilius tamen, ut no-
tat Suarez, & cum minori causa est dispensa-
bile tempus religionis, quam ætatis, quia plus
confert ad alios regendos ætatis maturitas,
quam religionis antiquitas. Non attenda-
æta-

ætatis qualitate a Concilio requisita electio
est ipso iure nulla; Tamburin. Barbof. Aldan-
asserens ita fuisse declaratum a Sac. Congr.
in Viterbien. 16. Martii 1623. & moniales aliter
eligentes privari pro illa vice facultate eligen-
di, tradunt LAVOR. & quidam alii; quod
negat Passerinus, quia non levis poena est ir-
ritatio electionis.

Quæ. 2. Quid facien-^{dam} si non ad sit in mo-
nasterio habens supr. dictam ætatem requisi-
tam a Concilio.

Resp. Ex eodem Concil. Aliquis ex alio eius-
dem Ordinis monasterio eligi potest; nulla-
tamen tamen ex alio ordine, nisi ex Summi
Pontificis in dulto, ut notat Pasqual. *in Lau-
ret. num. 690.* quia tanquam alienam regulam
professa, & a regendis diversi Ordinis monia-
les non reputatur idonea. Non est tamen ne-
cesse, quod deficiente quadragenaria, alia
eligatur ex alio monasterio, sed eligi poterit
ex eodem monasterio habens triginta annos
ætatis, & quinque professionis. Quia Con-
cilium hoc relinquit arbitrio illius, qui præest
electioni. Verum si in monasterio ad sint mo-
niales quadraginta annorum, & octo pro-
fessionis, non poterit eligi aliqua, quæ de-
ficiat a dicta ætate, aut tempore etiam per
mensem, sicut habilior censetur; aut quæ
deficiat ab ætate triginta annorum, & quin-
que professionis in concursu illius, quæ ha-
bet dictam ætatem & tempus, ut notant LA-
VOR. & Tamb. & declaravit Sac. Congr. *in Vi-
terbien. 8. Rosæ 25. Martii 1623.* Quare si una
tantum in monasterio reperitur habens æta-
tem præscriptam a Concilio, & tempus
professionis, debet eligi, nisi esset inhabi-
lis ex alio capite; quis cæteræ, quamvis
quoad prudentiam essent habiliores, essent

tamen positive inhabiles ratione impedimenti
 atatis, & temporis a professione, quia Con-
 ciliū hoc solum concedit, quando in eodem
 monasterio nulla cum praescriptis qualitati-
 bus reperitur. Unde si expediret vel ob pa-
 cem monasterii, vel ob alias causas aliam eligi,
 recurrendum esset ad Sac. Congreg. ut juxta
 indigentiam monasterii provideret.

Quar. 3. An carens debita aetate, & tempo-
 re professionis, eligi possit in Vicariam.

Resp. Non posse, si non habeat supra se
 aliam Superiorissimam, & gubernet incapite,
 qui fieret fraus legi; nam te vera eligeretur
 ad exercendum munus Abbatissae sub alio no-
 mine, & Conciliū requirit has qualitates,
 tanquam necessarias pro munere rite obe-
 undo, non pro nomine obtinendo. Ita
 Tambur. & Palqual. *loc. cit.* n. 658. ubi addit,
 quod quando ad esset aliqua difficultas, ita ut
 esset necessariū per aliquod tempus protra-
 henda electio, potest tunc pro interim eligi in
 Vicariam, quia tunc regimen monasterii trans-
 feuntur ipsi imponitur.

Quar. 4. An illegitime eligi possint in
 Abbatissas.

Resp. Quod possint eligi sine dispensatione,
 tenent Miranda, Rodriq. Portel Diana, &
 Lavor. adducens decretum Sac. Congreg. *die*
4. Octob. 1594. Communior tamen sententia
 negat. Ita Navar. Majol. Homobon. &
 Aldan. qui refert ita fuisse decisum a Sac.
 Congreg. *die 27. Aprilis 1630.* Unde haec
 declaratio, utpote posterior allegata pro pri-
 ma sententia, est tenenda. Favet quoque ra-
 tio; est enim regula, quod masculinum concipit
 feminini interveniente indentitate ratio-
 nis. Cum ergo jura arceant illegitimos intus
 tu illegitimitatis, &c. *in de sil. praescript.*
 arce-

arcebuntur etiam feminae tanquam in ma-
 sculino conceptae, quia ratio illegitimitatis
 est communis, seu potius eadem in utroque.
 Hinc neque eligi posse in Abbatissas infames
 infamia juris, vel facti, tradunt Majol. Vi-
 vald. Navar. & Barbol. Neque descendentes
 intra quartum gradū ex maculato genere, ex
 Gonlit. Pauli IV. innovata a Gregorio XIII.
 dispositio enim in utroque casu procedit etiā
 in feminis ex identitate rationis.

Quar. 5. An corrupta eligi possit in Abba-
 tissam.

Resp. Negativè cum vigintinovem Docto-
 ribus, quos refert, & sequitur Palqual. *loc.*
cit. num. 690. fundamentum delimitur ex 2.
Juvenclulis 20. q. 1. & cap. si quis omnium 2. q. 7.
 & assertur declaratio Sac. Congreg. *die 15. Julii*
1616. & in hanc sententiā videtur inclinare
 Lezana, qui tamen concludit standum esse
 consuetudini. Docent alii, posse eligi corrup-
 ptam, quando Abbatissae non impeditur be-
 neficium specialis Virginium. Ita Rodriq. Por-
 tel. Saanch. & D. Antonin. Et quidem si con-
 sideretur dispositio Concilii, non videtur ex-
 cludi corrupta, nihilominus Sac. Congreg.
 Episc. servari vult, quod non eligatur nisi
 praevia dispensatione.

Non videtur tamen obflare corruptio se-
 creta, & occulta, sed tantum publica, qua-
 lis est in viduis, de quibus tantum procedit
 declaratio Sac. Congreg. Incorruptio enim
 solum requiritur ob quamdam externam de-
 centiam, cui solum obstat corruptio publi-
 ca, & nota. Unde si aliqua eligatur, cujus
 corruptio sit secreta; non debet renunciare,
 saltem quando renunciatio posset aliquam
 corruptionis suspicionem generare. Biga-
 miam non obflare electioni Abbatissae, tenet

Rodrig. quia, sicuti foeminae sunt incapaces Ordinum, ita sunt incapaces irregularitatis ex bigamia, quae posita est tantum respectu Ordinum, ad quos inhabitat. Oppositum docent Majol. Vivald. & Tamburinus.

Quar. 6. An possit eligi in Abbatissam monialis caeca, aut surda, aut muta.

Resp. Negative; habetur quoad caecam ex cap. hinc etiam, §. caecus dist. 49. & D. Thom. in 3. p. 7. §. 2. art. 10. ad 3. quoad surdam ex cap. constitutionem de verbor. significati. in 6. & idem in iure civili surdus non potest gerere publicum officium, ut testatur Campanil. in sever. jur. can. rubr. 1. 2. c. 17. n. 37. Quo ad mutam ex Dodoribus, quos congerit Peyrin. 1. 2. q. 2. c. 4. n. 18. & segg. Ratio horum omnium est, quia, huiusmodi defectus rectae muneris executionem impediunt. Non enim potest, ut ex officio obligatione oportet, invigilare super moniales, si caecae, neque illarum necessitates, aut querelas audire, si surdae, neque illarum culpas reprehendere, si muta. Tum quia, cum moniales teneantur digniorem eligere ad id munus, credibile non est, quoddam caecae, aut surdae, aut mutae, ponderatis omnibus circumstantiis, ceteris monialibus monasterii tamquam dignior sit praefrendenda.

Quar. 7. An possit immediate eligi Soror antecedentis Abbatissae.

Resp. Posse, nisi Ordinis obissent Constitutiones. Videtur haberi ex declaratione Sac. Congreg. Episc. apud Navar. in Lucerna Regular. v. Abbatissa.

§. II.

A quibus, & quomodo eligenda sit Abbatissa.

Quar. 1. A quibus eligi debeat Abbatissa.

Resp. Eligi debet à monialibus eiusdem monasterii tacite, vel expresse professis. Inter moniales, quae admittuntur ad electionem, non enumerantur Conversae: sive hoc sit ex consuetudine, sive ex specialibus monialium constitutionibus, sive ratione status ipsarum: recipiantur enim, ut serviant, non ut honorifica jura exerceant. Ita Suae. Lezan. Tambur. Neque apud quosdam moniales admittuntur omnes charo deputatae, quamvis professae, sed solum certo tempore a professione elapso. Unde Portel. habet: statuta Franciscana Romae edita 1621. requirunt quatuor annos a professione. Moniales Ordinis Praedicatorum non habent vocem in electione Abbatissae nisi post duodecim annos elapso a professione, ut refert Castellin. Quare semper consideratae sunt statuta, constitutiones, & consuetudines Monasteriorum, quas servari jubet Trident. sess. 25. de regular. cap. 7.

Quar. 2. Quomodo debeat ferre suffragium monialis infirma, si ad locum electionis convenire non potest.

Resp. Cum ex alibi traditis, & ex declaratione Sac. Congreg. die 20. Junii 1595. non possit Praes. electionis ingredi ad lecturandum suffragium monialis infirmae, poterit, si monialis non renunciet juri suo, mittere duas moniales, quae fideliter scrutentur vo-

tum ipsius, & referant Prebidi; aut poterit ipsa mittere scriptum, & sigillo munitum suum suffragium. Neque enim debet contemni, cum jus habeat ad electionem non minus, quam cæteræ.

Quæ. 3. An Episcopus, vel Superior Regularis, aut Scrutator etiam in discordia eligentium possint ferre suffragium in electione Abbatissæ.

Resp. Negativè ex Lavorio, Castellin. Tamburin, & aliis, & ita pluries declaravit Sac. Congreg. Episc. die 5. Martii 1679. & Concilii Trident. die 23. Maii 1621. in quibus irritatur electio tanquam à non legitimis electoribus celebrata. Unde est rejiciendus Portel. in dubio regular. v. Abbatissæ. §. 9. sustinens Prælatum Ordinarium electioni præsentem posse ferre suffragium. Quod si contingat moniales non esse concordēs in eligenda Abbatissa, quia Monasterium manere non debet sine capite, Episcopus, sive alius superior præfigere debet certum tempus, in quo concordent; quod si eo elapso non conveniant in eligenda, nominabit eam, quam judicaverit magis idoneam, & deputabit in Abbatissam. Ita Sac. Congr. die 22. Octob. 1592. in una Cremonen. & die 20. Novemb. 1593. in Assisen. apud Piasec. in praxi par. 2. cap. 3. num. 57.

Hæc notandum singulare privilegium concessum à Gregorio XII. in sua Constit. 13. sub die 16. April. 1574. Visitatoribus, Abbatibus, & Prælatibus Monialium Ordinis S. Benedicthi, nempe, quod si in electione Abbatissarum pro tempore contingat, quod moniales in duobus scrutiniis non eligant, possunt proponere duas, vel tres ejusdem monasterii, quas habiliores judicaverint, & ex

pro-

propositis illa censeatur legitime electa, quæ in scrutinio plura vota habuerit, & proinde confirmanda sit. Hoc privilegio uti non possunt Episcopi quoad moniales dicti Ordinis S. Benedicthi sibi subjectas, quia talis concessio facta est Prælati religionis, nam verba antecedentia nempe *visitatores, Abbates*, declarant de quibus Prælati Pontifex loquatur, & coarctant ad Prælatos regulares, juxta doctrinam Surdi dec. 124. n. 8.

Quæ. 4. Quomodo eligi debeat Abbatissa.

Resp. Tribus modis eligi posse, scilicet per modum scrutiniis, inspirationis, & compromissis. Quamvis enim Trident. sess. 25. cap. 7. de reform. præscribat modum scrutandi vota monialium in ordine ad electionem Abbatissæ, & proinde disponat per viam scrutiniis de electione; non tamen prohibet, ne aliis modis à jure concessis eligatur Abbatissæ, ut inter alios notant Lavor. & Tamburin. Unde moniales compromittere poterunt in Superiorem præsentem electioni, seu in Confirmatorem, ut tradunt iidem Doctores. Quod si Compromissarius semel pronuntiaverit Abbatissam, quam elegit, non poterit variare discedendo ab ea, etiam si cognosceret postea se male elegisse, quia error debet corrigi ab alio, non ab ipso Compromissario, quia jam cessavit ejus facultas. cap. in litem de off. delegat. ubi Doctores communiter cum Glot.

Quæ. 5. An, quando eligitur Abbatissa per viam scrutiniis, vota debeant esse secreta.

Resp. Quod sic, ita ut eligentium nomina nunquam publicentur. Ita præcipit Concilium sess. 25. cap. 7. Et proinde electio est nulla, si vota non sint secreta, ut notat Garzias, Zerola,

Ro-

Rota coram Durano dec. 23. n. 1. Immo etiam si ex ignorantia vota non exhibeantur secreta, adhuc electio est nulla Zerola, Tamburin & Riccius referens ita resolutum fuisse à Sac. Congregatione. Per hoc tamen quod Præles electionis excipiat vota oretenus exhibita præfente Notario, & aliquibus aliis ad quatuor, aut quinque, qui audiant, non tollitur secretum, ita Garzias, qui addit, ex decreto Sac. Congreg. electiones fore secretas, & canonicam, etiam si iuxta *Cap. quia propter de electi*, exciperent vota aliquæ scrutatrices de gremio capituli.

Quar. 6. Quot suffragia requirantur pro electione Abbatisæ.

Resp. Duas partes requiri tradunt Barbosa & Tamburinus ex rescripto Sac. Congreg. die 20. *Novembr. 1586.* At sufficere majorem partem habito respectu ad totum capitulum tenent cum communi Miranda, Cuchus, & Rodriq. Quia de jure communi ad electionem canonicam sufficit major pars, *cap. quia propter de electi*, unde sufficit etiam pro electione Abbatisæ, cum nihil in jure adit in contrarium.

Quar. 7. Quo in loco fieri debeat electio Abbatisæ.

Resp. Regulariter loquendo fieri debet in tali loco, ut is, qui debet præfidere electioni, non adstringatur ingredi claustra Monasterii, habetur expresse ex Concilio *loc. cit.* Potest tamen Præles electionis introire claustra, si alias prudenter judicet, electionem non posse canonicè fieri, aut ex aliis justis causis. Causa autem debet esse valde urgens, cum debeat scire cessare dispositionem Concilii in oppositum. Quod si circa necessitatem Præles Regularis & Episcopus non conveniant, præle-

rendum esse iudicium Superioris regularis, tradit Palqual *loc. cit. n. 720.* quia ipse melius cognoscit Moniales tanquam suæ curæ subiectas, & proinde melius iudicare potest de causis, quæ exigunt ingressum.

Quar. 8. Quinam debeant præfidere electioni.

Resp. Si Monasterium sit immediatè subiectum Episcopo, aut sedi Apostolicæ, debet idem Episcopus præfidere: si verò sit exemptum, præfidet Prælati Regularis una cum Episcopo, ut ex constituto Gregorii XV. Quare Regularares ex eadem constitutione ita demum tenentur Episcopo significare diem electionis Abbatisæ, eumque usque ad præfinitum tempus expectare, si à teà expresse declaraverit, se uti velle facultate sibi hac in parte attributa, ut liceat animadvertere in Regulares, qui ante tempus significatum, aut die electionis eidem non prænuntiata, ad Abbatisæ electionem procedunt. Ita declaravit Sac. Congreg. Concilii, cujus rescriptum reperitur in 4. *par. Bul. larii* post declarationes dubiorum Constitutionis supradictæ, Attamen quamvis possit Episcopus intervenire electioni, non per hoc potest exquirere, & excipere vota eligentium, ut decrevit Sac. Congr. Concil. die 10. *Septembrii 1636.* apud Palqual. *loc. cit. nu. 688.*

Quar. 9. An Prælati habitibus jurisdictionem quasi episcopalem teneantur Regulares notificare electionem Abbatisæ faciendam.

Resp. Non teneri. Quia facultas, quæ per Constitutionem Gregorii XV. de exemptis privilegiis tribuitur Episcopo quoad Regulares exemptos, non competit talibus Prælati, ut respondit Sac. Congr. ad dubium 4. ipsi propositum super eadem Constit. Ex quo colligitur

352. Per quot annos eligi debeat Abbas.

Palg. *loc. cit. n. 227.* quod predicta facultas concessa fuerit Episcopo intuitu dignitatis atque adeo privative quoad alios, unde concludit electionem Abbatissæ non esse notificandam Vicario Capitulari Sede vacante, neque Vicario Episcopali, existente Episcopo extra dioecesim. Quia tamen Sac. Congreg. in *Aventin. 13. Decemb. 1639.* declaravit, notificandam esse electionem Abbatissæ etiam Vicario ipsi standi fuerit, si declaratio fit universalis

§. III.

Per quot annos eligi debeat Abbatissa.

Quar. 1. AN Abbatissa eligenda sit ad triennium.

Resp. Affirmative. Ita Gregorius XIII. in sua Constit. quæ incipit, *Exposuit*; & si fiat ultra triennium, est nulla etiam pro toto triennio, quia ilante decreto irritante, tota electio annullatur juxta doctrinam Romani *cons. 66.* Quamvis tamen Pontif. prohibeat eligi Abbatissam ultra triennium, non per hoc præcipit, quod eligatur per triennium, ut notant Tambur. Navar. & Lator. qui refert declarationem Sac. Congreg. *18. Novemb. 1593. in anno Ariz.* Vel poterit eligi ad triennium, sed secundum formam Constit. Leonis X. ut scilicet teneatur singulis annis in manibus Visitatorum, aut aliorum Superiorum renunciare, & quod ipsi possint novas Abbatissas ponere, eligente convento, si ita expedire judicaverint. Et ad hanc formam reduci potest electio etiam in illis monasteriis, in quibus ex consuetudine aut statuto eligitur ad triennium; dummodò id fiat per eos, ad quos spectat imponere leges pro monialibus, quia cum

Cap. 9. §. 3.

353

cum hoc spectet ad bonum regimen, potest præcipi ad habentem jurisdictionem. Pasqualig. *ubi supra n. 673.*

Quar. 2. An expleto triennio possit eadem Abbatissa sine Sedis Apostolicæ dispensatione reelegi ad aliud triennium.

Resp. Non posse, sed necessarii vacare debere per aliud triennium, ita statuente eodem Gregorio in *supra cit. Constit.* Ex quo fit, quod, si intra triennium moriatur Abbatissa, aut alio modo vacet officium, non poterit eligi in Abbatissam, quæ precessit in officio, quia non vacavit per triennium. Neque eligi potest in Vicariam, seu Priorissam, quæ gubernat monasterium in capite, per aliquod notabile tempus. Immo neque in Vicariâ nove Abbatissæ. Nam Gregorius XIII. præcipit elapso triennio sui officii ut *annus profusus servat auctoritate.* Quæ verba excludunt Vicariam, quæ in defectum Abbatissæ, quando vel ratione infirmitatis, vel ex alia causa non est præsens, fungitur munere Abbatissæ, unde non omni prorsus caret auctoritate. Hæc autem non habent locum in Abbatissis, quæ non sunt triennales, sed annuales, aut biennales; illæ enim poterunt eligi in Abbatissas, quoad usque compleverint triennium, quia triennium integrum pro tali officio conceditur *in cit. Constit.* Alia verò officia habentia annexam auctoritatem, regimen, & administrationem posse conferri Abbatissis annualibus, aut biennialibus expleto munere, tradit Pasqualig. quia *in Constit.* dispensat solum de Abbatissis triennialibus.

Quar. 3. An si expleto triennio Abbatissa ex dispensatione eligatur ad aliud triennium, possit rursus expleto secundo triennio de novo eligi absque dispensatione ad tertium triennium.

Resp.

354 Per quot annos eligi debeat Abbas.

Resp. Non posse, ob rationem quam adduximus cum de Consecratione. 6. §. 6. q. 4. Vide etiam Pasqual. *loc. cit.* n. 717.

Quar. 2. An Collegium Oblatarum teneatur eligere Præsidentem triennemem, verò posse eligere perpetuam.

Resp. Posse perpetuam eligere. Quia Gregorius XIII. Sixti V. & aliorum Pontificum constitutiones precipientes, quòd deinceps Abbatissæ, & Priorissæ eligantur triennales & non perpetuæ, loquuntur de monialibus normans, & disciplinam regularem servantibus, & non extendunt ad alias expressè. Quotiescunque autem canonica constitutio statuit aliqua nova, & à jure communi exorbitantia de monialibus, solum est intelligenda de veris religiosis, & regulam per Sanctam Sedem Apostolicam approbatam professis, & non de aliis, quantumcunque religiose, & collegialiter viventibus, nisi expressè suam legem ad illas extendat, juxta *cap. in demittatibus* §. *pen. de elect. lib. 6.* Quare de Oblatis prædictæ constitutiones non sunt intelligendæ, atque ad eò poterunt Præsidentem perpetuam eligere. Roderic. 2. q. 37. art. 5.

§. IV.

De Confirmatione, & Benedictione Abbatissæ.

Quar. 1. **A** Quo fit confirmanda Abbatissa.

Resp. Confirmationem Abbatissæ juxta dispositionem *Cap. in demittatibus de elect. in 6.* fieri debere à Superiore monasterii. Quare si monasteria subiacentur Ordinario, debent ab ipso confirmari Abbatissa electa; si subiacentur im-

me-

Cap. 9. §. 4.

355

mediatè Sedi Apostolicæ, debet confirmatio peti per procuratorem à Summo Pontifice, vel ejus Legato, juxta *cap. si Abbatem de elect. in 6.* Si verò monasteria subduntur Regularibus, confirmatio spectat ad ipsos, ita ut Prelatus pro ipsis deputatus debeat confirmare, ut delimitur *ex Cap. Monachi, & Cap. Monasterium de statu Monach. Et* quidem confirmatio spectat ad Regulares privativè quoad Episcopus, ut declarat *Reg. Sac. Congreg. in resolutione quatuordecim super Conclit. Gregorii XV. Inscrutabili, & ita etiam notat Tamburin. de jure Abbat. disp. 29. q. 1. nu. 2.* ubi advertit, electionem Abbatissæ, nisi aliud obstat, esse statim confirmandam à Superiore, qui præfuit electioni, & confirmationem esse faciendam in loco, in quo est publicata. Ad dicit tamen Miranda q. 2. *de Monialib. art. 15.* posse confirmantem ingredi claustra, si timeat aliquod periculum, aut scandalum ob moniales resistentes electioni, quia hæc est rationalis causa, & necessaria ingrediendi.

Quar. 2. An stante oppositione electio sit confirmanda.

Resp. Si electio facta sit per compromissum, & minor pars collegii, seu aliquæ tantum opponant, tunc non obstant oppositione esse confirmanda, tradunt Rodriq. & Layman *de elect. q. 2. 32.* asserentes id colligi *ex c. in demittatibus §. Tertia de elect. in 6.* Si verò electio facta sit per scrutinium, & duæ partes consenserint, aut electio a majori parte alie accedat usque ad duas partes, electio erit confirmanda, ut de cernitur *in d. c. in demittatibus.* Item si electio sit celebrata tantum à majori parte, & nulla monialium opponat, erit confirmanda, donec super objectionibus fiat inquisitio, & causa examinetur.

Quar.

Quar. An Prælati absens possit electionem confirmare.

Resp. Possit, quia nihil videtur ob stare. Nè in e. *qua fronte de appellat.* non reprehenditur Episcopus Cantuariensis, quia absens confirmaret electionem, sed quia non confirmaret in Ecclesia, aut in suo palatio, vel saltem in sua camera, sed in camera regis. Ita contra Tamburin. Paq. n. 703. qui n. 703. asserit, Prælatum posse confirmare electionem etiam extra dioccesim, si tantum necessaria sit examinatio electionis, & personæ electæ, quia hic actus exerceri potest sine strepitu, & figura iudicii; secus verò si pars opponat, quia iurisdicção contentiosa extra dioccesim non potest exerceri.

Quar. 2. An Abbatissa electa possit ante confirmationem administrare.

Resp. Non posse *ex t. Nost. p. qualiter de elect.* in 6. quia electio dat tantum iurisdicçãoem habitivalem, confirmatio verò exercitium. Excipiunt tamen aliqui casus, in quibus ante confirmationem ministrare potest. Primus est, quando est electa tantum à maiori parte, & obijcit contra electionem; tunc enim, usque dum examinantur obijctiones, administrare poterit; ex dispositione *e. iudemmitati. hui. §. si verò.* Nec poterit impediri ab administratione etiã prætextu alterius electionis subsecutæ, quia omnia subsecutæ contra eas administrationem attentæ sunt *ex d. cap. ex quo pariter habetur*, quod interim dum administrabit, non poterit aliquid alienare, nec aliquam ad habitum recipere. Secundus, si à confirmante tam longè distet, ut sine gravi incommodo non possit differri administratio; nam tunc poterit administrare, ut notant communiter Doctores. Item fallit supradicta regula,

gula, in casu, quo non sit in usu talis confirmatio, & resistat contraria consuetudo. Quamquam dici possit semper intervenite confirmationem, quia, eo ipso quod electioni non opponitur, per tacitum consensum confirmatur.

Quar. 5. An Abbatissa debeat benedici.

Resp. Affirmativè *ex Clement. Attendentes §. statimur de statu Monachor.* ubi apponitur pena amissionis muneris, & juris acquisiti contra negligentes petere benedictionem ultra annum, nisi tamen ulterius differant ex causa rationabili, quam probare ad ipsas spectabit. Nec sufficit, quod petant, sed necessarium est, quod suscipiant, quia textus habet, *Munus benedictionis suscipiant.* Hoc tamen non habet locum quoad omnes Abbatissas, sed tantum quoad illas, quæ confueverunt benedici; unde non omnes benedicendæ sunt, sed attendenda est consuetudo monasterii; ut notant Navar. Miranda, Azor. Tambu. qui advertunt, Abbatissam semel benedictam, iterùm benedici non posse.

Quar. 6. Quo die, & loco Abbatissa sit benedicenda.

Resp. Possit benedici qualibet die, ut notat *Glof. in d. Clement. Attendentes*, exceptis tamen diebus luctus ex ritu ecclesiastico, quales sunt illi, in quibus celebratur memoria Passionis Domini, quia benedictio Abbatissæ est actus lætitiæ, & solemnitatis. Benedici autem debet in Ecclesia exteriori, adhibitis iis tantum monialibus, quæ sunt necessariæ in ministerio, ita ex declaratione Sac. Congreg. Paqualigis *loc. cit. n. 713.*

Quar. 7. Ad quem spectet Abbatissarum benedictio.

Resp. De iure communi spectare ad Episcopum.

co, cum Barbof. de potest. Episc. illegat. 27. n. 57.
 Quod tamen modo procedit tantum quoad
 Abbatissas subiectas Ordinario, nam exem-
 ptæ, & immediate subiectæ Sedî Apostolicæ,
 sicut confirmandæ sunt a Summo Pontifice,
 vel eius Legato, ita etiam benedicendæ. Subie-
 ctæ verò Abbat. Regal. benedicendæ sunt ab
 ipsis, ut tradit Tamburin. de iure Abbat. r. 1. disp.
 22. q. 5. sum. 2. Extant enim privilegia hoc con-
 cedentia, quorum primum est Innocentii VIII.
 sub. die 9. Aprilis 1589. alterum Clementis VIII.
 sub. die 24. Iulii 1589. concessa Abbati mona-
 sterii Cistercii.

Quar. 8. An hæc facultas possit delegari.

Resp. Possit committi non solum Abbatibus
 benedictis, sed etiam non benedictis, quia hi
 ex concessione S. Pii V. 17. Kal. Februar. 1566
 facta Abbatibus Canoniorum Regularium
 se habent in omnibus, ac si essent benedicti.
 Immo cum hæc sit simplex benedictio, nec ex-
 cedat potestatem sacerdotalem, forte committi
 poterit simplici Sacerdoti, præsertim quia
 Clemens VIII. in privilegio præallegato con-
 cedit, quod Abbas Generalis possit deputare
 Vicarios pro hoc munere, nec requirit, quid
 sint Abbates. Pasqual. n. 713.

CAPUT X.

De Monialium Privilegiis.

Quar. 1. **A**n moniales exemptæ gaudeant
 privilegiis sui Ordinis, quibus
 gaudent Regulares exempti.

Resp. Gaudere illis privilegiis, quorum ipsæ
 sunt capaces ratione status, & sexus. Ita Ro-
 drig. D. Antonin. Paludan. & alii, quos refert,
 & co-

& sequitur Tamburin. de iure Abbat. disp. 17.
 q. 1. contra Barbof. Sanchez, & alios. Ratio est
 quia ferè omnes moniales regularibus subie-
 ctæ communicationem privilegiorum proprie
 religionis sortitæ sunt, ut videre est apud
 Tambur. loc. cit. Tum quia masculinum præ-
 cipuè in materia favorabili, & ex identitate
 rationis concipit sexum in unum in iis, quæ sex-
 uis possunt adaptari, i. ff. de verb. significat.
 & ibi communiter scribentes. Tum quia cum
 vivant sub eadem regula, sunt pars Ordinis
 ipsorum, & ideo tamquam pars gaudere de-
 bent privilegii totius.

Quar. 2. An huiusmodi privilegii gaudeant
 moniales Episcopo subiectæ.

Resp. Gaudere. Ita Castro Pal. cum relatis
 à Cespedes de exempt. Regular. cap. 23. dub.
 344. Ratio est, quia licet regantur ab Episco-
 po, non desinunt esse pars Ordinis, quia dum
 regulam talis Fundatoris profitentur, habent
 ipsum pro fundatore, quamquam ab aliis sint
 institutæ. Si igitur sunt pars, debent commu-
 nicare cum suo toto, atque a deo de privilegiis
 totius participare. Neque Moniales per hoc,
 quod vivunt privilegio exemptionis per
 subiectionem Episcopo, amittunt privilegia
 sui Ordinis, quia per mutationem non extin-
 guuntur privilegia, quæ sunt compatible cum
 statu mutato, Seraph. dec. 1414. præsertim
 cum privilegium tollens unum non tollat ali-
 ud, si demus tunc ff. de serv. præd. urban. c. cap.
 Pastoralis de precol.

Quar. 3. An moniales diversorum Ordinum
 qui simul communicant in privilegiis concessis
 unicuique ipsorum, participant per eandem
 communicationem de ipsis.

Resp. Participare. Ita Doctores relati à Pi-
 goat. 10. 10. consil. 1. n. 24. Quia Regulares, qui
 com-

communicant in privilegiis, eodem modo ipsa participant, ac si essent ipsi per se primo concessa, quia est communicatio absoluta, & perfecta, ita ut non redundet ex alio in ipsos, ut redundant privilegia religionis in familiares, & mariti in uxorem, sed possint uti ex propria persona, tanquam si nulli alteri essent concessa. Nam privilegia tali pacto communicata se habent ut privilegia ad instar, ita ut concedant omnem favorem, & effectum, quem secum habet privilegium alteri concessum, ut firmanz Doctores relati à Pignatel. *loc. cit. n. 25.* Privilegia autem immediatè concessa etiam à Monialibus participantur, ut probatum est supra. Ergo etiam de communicatis unicuique Ordini participabunt.

Quar. 2. Quomodo moniales immediatè subjectæ Ordinario possint uti, & frui privilegiis illis Regularium, ad quorum ulum requiritur ministerium Prælati, cujusmodi ver. gr. est privilegium absolvendi, dispensandi &c.

Resp. Ex Cerpedes *loc. cit.* cum distinctione: Si in tenore privilegii, & concessionis habeatur, præfata privilegia suffragari Regularibus per ministerium proprii Prælati, abstrahendo, quod Prælati sit regularis, vel non, tunc possunt uti, etiam si concessio detur ab Episcopo, & proprio Ordinario, qui est proprius Prælati monialium non exemptarum. At si in tenore concessionis, & privilegii habeatur, dicta privilegia suffragari Regularibus per concessionem solum Prælati Regularis, tunc à solo Prælati Regulari recipere possunt hoc commodum fruendi dicti privilegii.

Quar. 5. An, & quomodo moniales per Ministerium Abbatissæ possint uti, & frui illi pri-

privilegiis, ad quorum ulum requiritur factum superioris habentis potestatem spirituales, ut est privilegium dispensandi in jeuniis, officio &c.

Resp. Possit uti per ministerium Abbatissæ, quia licet defectu potestatis spiritualis non possit dispensare auctoritativo modo, potest tamè ex commissione sui Prælati, ut notat cū aliis *Lexana t. 1. gg. regular. c. 26. n. 16.* Quæ cōmissio utique prælumitur in ipsa, statim ac eligitur in Abbatissam; debet enim habere totum id, quod requiritur ad rectè, & rationaliter sum munus exequendum. Unde moniales possunt uti dictis privilegiis per ministerium Abbatissæ, quia tunc censetur dispensare ipse Prælati, & Abbatissa solum exequi dispensationem, nec uti aliqua spirituali jurisdictione. Palquig. *loc. cit. n. 749.*

Quar. 6. Quibus privilegiis gaudeant moniales tempore interdicti, & cessationis à divinis.

Resp. Gaudere illis omnibus, quibus gaudent viri religiosi sui Ordinis, iuxta superius dicta. Unde possunt moniales tempore interdicti generalis in suis Ecclesiis divina officia recitare, submissa tamen voce, jannis clausis non pulsatis campanis, & exclusis omnibus; qui causam interdicti dederunt, vel nominatim interdictis. Ita Collect. *privileg. Mendic. v. interdictum 3.* ibique Capuc. *annot. versic. tertio tempore interdicti.* Rodriq. & alii. Possunt insuper, cam præfatis Missas sive per sacerdotes seculares, sive regulares, cū de utroque sit par ratio, ita concedente Bonifacio VIII. in cap. *Alma mater de fest. excommunic. in 6.* Hæc omnia militant etiam proportionatiter tempore cessationis à divinis ex privilegio Leonis

X. concessio monachis S. Benedicti, Peyrin r. 1. de priv. Minim. in Constit. 2. Sixti V. n. 52. & alio etiam privilegio Nicolai V. de eligendis sex personis, quæ tali tempore assistant Missis, & divinis officiis, recipiantque Sacramenta positis tamen quibusdam conditionibus, Casarub. Sorb. & Lezana.

Quar. 7. An tempore interdicti gaudeant supradictis privilegiis famuli, alique monialium officiales.

Resp. Gaudere. Quare famuli, familiares, Syndici, Advocati, Procuratores, & officiales ordinarii possunt per moniales, quibus inserviunt, ad divina admitti. Rodriq. r. 2. q. 122. n. 1. & seqq. Idem de laboratoribus & aliis salario, vel gratis, sive obsequio tantum inserviuntibus; asserunt Suar. & Tamburin. de iur. Abb. n. disp. 6. q. 16. nn. 8. Nam familia gaudet privilegio domini, Zerol. in Prax. p. 3. v. Episcopi n. 11. Item puella educationis gratia, aliaque scemique titulo famulatus, aut ex iusta alia causa in monasterio degentes dicto gaudent privilegio ex concessione Eugenii IV. facta Cisterciensibus, & relata à Sayro r. 5. de censur. c. 7. n. 22.

Adnotandum tamen diligenter, ut rectè monet Lezana r. 1. q. Regular. c. 2. n. 20. an quando ponitur cessatio à divinis, vel interdictum auctoritate Apostolica, revocentur privilegia regularium, quia tunc non licet illis frui; sicuti neque quando scandalum aliquod inde exurgeret propter singularitatem; nec si talia privilegia non sint in usu; neque si solum sint vivæ vocis oracula, ut est illud Nicolai Franchi Sedis Apostolicæ Legati de admittendis quindecim personis tempore interdicti, quia sunt abrogata.

Quar. 8. An moniales tempore interdicti gene-

generalis possint aliquando publicè divina peragere.

Resp. Possè, pulsatis campanis, voce alta, & apertisque januis divina facere in festivitibus Natalis Domini, Pasche, ac Pentecostes, & Assumptionis B. Mariæ. Ita in cit. Alma Mater Sorb. in addit. ad comped. v. introd. Flum. 3. §. 3. qui etiam hoc extendit ad festum SS. Sacramenti, & per totam octavam illius per unam Extravagan. Martini V. Immo et specialibus Regularium privilegiis etiam in festo Conceptionis & Nativitatis B. Virginis & S. Jo. Baptiste, ac in festis Sanctorum, & Sanctarum, sub quorum invocationibus Ecclesiæ sunt erectæ, seu quorum corpora in ipsis Ecclesiis recondita existunt, nec non in festis Sanctorum respectivè suarum Religionum, & per octavas earundem omnium festivitatum; nec non quoties aliquam ex monialibus Monasteriis ad professionem admitti, aut in Ecclesia sepeliri contigerit. Ita Leo X. supra adductus, Peyrin. Catarub. Lezan loc. cit. & alii. Semper tamen exclusis nomioatim interdictis, aut interdicto causam præbentibus.

Quar. 9. An vigore Concilii Trident. sess. 25. de Regular. c. 12. & Constitutionis Gregorii XIII. cuius initium in causa verum, revocata sint privilegia Regularibus concessa ad celebrandum tempore interdicti januis apertis.

Resp. Non esse revocata. Ita Dòctor, quos plena manu congerit, & sequitur Peyrin. loc. cit. n. 51. contra Navar. Garziami, & Barbof. Quia mens Concilii fuit, ea tantum revocare privilegia, quæ à quibusdam vigore quorundam specialium privilegiorum prætendebantur de nullo modo interdictum servando, inter quos Milites Hierosolymitani, & Fratres Ministri. Ita Sorb. & Peyrin. loc. cit. Et per Cū

stitutionem Gregorii non revocatur nisi illa privilegia, quæ Concilio adversantur, Medina, Rodriq. & de la Cruz. Et redditur omnino certa hæc sententia saltem pro festis suorum Ordinum per Constitutionem Clementis VIII. editam die 17. Octob. anno 1595. Ita enim habet: *Prætemporibus interditi quæcumque etiam Apostolica auctoritate appositis, festi sanctorum Ordinis S. Francisci & C. solemniter celebrantur, perinde ac si interdictionum huiusmodi minime appositum esset. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis ac Vniversitatibus, & Provincialibus Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus.* Unde per hanc Constitutionem coercuit etiam declaratio Sacr. Congregat. in oppositum relata à Barbosa in Collect. Bullar. v. Privilegium.

Quæ. 10. An Moniales viæ tute suorum privilegiorum possint in propria Ecclesia exteriori admittere personas laicas ad sepulturam.

Resp. Ex Pignatelli. 4. cens. tit. 1. 77. non posse nisi huiusmodi Ecclesiæ habeant jus sepulturæ, vel ex particulari privilegio, vel ex indulgentia speciali. Desinitur ex cap. in nostra de sepult. Illudque concedere spectat ad Episcopum ex iure communi, Abbas, & alii in cap. penult. eod. cap. & resolvit Rota coram Cavalieri. dec. 16. n. 2. ubi subdit, Legatum à Latere id posse. Et in specie quod laici, sive viri, sive feminae, non queant sepeliri in Ecclesia Monialium exteriori, licet solvere vellent penam Synodalem, declaravit expressè Sac. Congregat. Episc. in Materatens. 6. Novem. 1653. Etiam essent Principes, & eorum maiores ibi tumulati fuissent, in Graven. 1. Octob. 1650. Ac nisi de scientia ejusdem Sac. Congregationis, & consensu Monialium, ut in Feretr.

na 21. Novemb. 1603. & in Vertellen. 18. Maji 1696. Quam licentiam requiri etiam pro ibi construendo sepulchro, decrevit eadem Sac. Congreg. in Ferraricensi 12. Julii 1604. illamque concedere solet personis benemeritis, & cum elemosyna competente, ut Missanen. 6. Augusti. 1601.

Neque refragatur cap. ubicumque 13. qu. 2. Concilii Triburicensis. Nam cessant modo rationes Canonis, qui loquitur de facilitate eligendi sepulturam in Ecclesiis Monialium stante necessitate temporum, vel locorum. Et secundum hanc explicationem resoluit obiectio deducta ex declaratione Gregorii XIII quam refert Marzil. & ex eo Portel. ex quo Pelizar. de Monial. s. 7. nu. 10. dicentes illum declarasse, corpora volentium sepeliri in Monasterio Monialium debere sepeliri in Ecclesia exteriori, & non intra claustra, nam talis declaratio intelligenda est juxta d. c. in nostra dummodò scilicet ex necessitate temporum, vel locorum, aut ex particulari privilegio, vel indulgentia speciali licet Ecclesiis Monialium ad Ecclesiasticam sepulturam recipere laicos, qui apud ipsas eligunt sepeliri. Tum quia dicta declaratio est revocata posterioribus decretis supradictis, per quæ decreta impeditur etiam quoad hoc Monialibus participatio privilegiorum cum Regularibus, qui habent ex privilegio jus sepulturæ, ex Clement. Dudum de sepult.

Quæ. 11. A quo debeat peragi officium super cadavera, quando ex licentia, vel privilegio in Ecclesiis monialium tumulantur.

Resp. Si moniales sunt exemptæ, à regulis est peragendum, quia, cum communicet in privilegiis cum religiosis sui Ordinis, ut

diximus, exemptæ sunt à jurisdictione Parochorum, & aliorum in materia funeralium, ut declaravit Sac. Congregatio 15. Martii 1649. Ita quod nullus in tra earum Ecclesiarum nec Canonici nec Clerus possunt peragere officia defunctorum, nec reliqua ad huiusmodi officium pertinentia, Peregr. Lezan. Belat. & Bordon. qui refert decisum à Sac. Congreg. Concil. 19. Martii 1609. Non obstant quocumque consuetudine, etiam immemorabili in contrarium. Sac. Congreg. Rituum, 8. Augusti 1629. & in aliis similibus declarationibus, quas refert Barbosa.

Si verò sub Episcopi regimine degant, censetur pariter, officium funeris esse peragendum à Confessario, Quia moniales non obstante subiectione Ordinario, adhuc fruuntur privilegiis, & exemptionibus regularium. Tum quia sicuti quo ad personas à jurisdictione Parochorum sunt plenè exemptæ, ita etiam quo ad Ecclesias; nam locus & persona, ut alibi adnotavimus cum Sperello, ambulant pari passu. Tum quia Confessarius est monialium Ecclesiarum Parochus, in illis enim exercet omnia iura parochialis, unde ad ipsum spectare debet officium funeris privative quo ad alios.

Quar. 12. An moniales delinquentes confugientes ad Ecclesiam gaudeant immunitatis privilegio, ita quod à Superiore extrahi non possint, ut puniantur.

Resp. Non gaudere, sed absolute posse extrahi; docet aliis relatis Peregrin. de immunit. c. 12. n. 3. Quia immunitas personalis, quæ monialibus competit, non impedit quin puniantur à Superiore, ergo neque impediunt immunitas localis, quæ vel minor est personalis, vel saltem non potentior, cum utraque oriatur

ex eo,

ex eo, quod tam persona, quam Ecclesia sunt Deo dicatae. Gaudere verò asserunt alli quæ plures penes eundem Peregrin. loc. cit. quia privilegium immunitatis Ecclesiarum est locale; unde illo gaudere debent quicunque ad Ecclesias confugientes, quia natura privilegii concessi loco talis est, ut omnes existentes in tali loco comprehendat. Utramque sententiam conciliat Gambacurta lib. 2. cap. 21. n. 10. & ait, posse extrahi, quando Superior procedit ad penitentias salutares ut pater, non ad ultres penas, ut iudex.

Quar. 13. An Moniales gaudeant aliquo privilegio, per quod exculentur à recitatione Officii Divini.

Resp. Clemens VII. ut in Concord. privileg. v. Moniales §. 30. indulget Monialibus Clarissis sub cura Fratrum Minorum degentibus, quod propter imperitiam, iudicio Prelatorum, Confessorum, vel Abbatissarum satisficiant dicendo Officium laicorum. Idè Clemens concessit Regularibus, qui occupantur infirmitate propria, aut infirmorum fratrum curacione, quod satisficiant pro horis canonicis, recitando certos Psalmos per superiorem eis assignandos, numero non minus septem, aut sex cum devotione, & Orationem Dominicam septies, & Symbolum Apostolicum bis. Graviter verò argotantes Orationem Dominicam septies in die recitando, septem horis canonicis pariter satisficiant. Concessit insuper Innocentius IV. per Bullam X. Monialibus Sanctæ Claræ, & consequenter etiam aliis per communicationem ut casu quo ob rationabilem causam non possint dicere horas canonicas, satisficiant, laicaram Officium recitando. Ocasio autem vel causa rationalis esse tur a desse, si monia

Q 4

lis

lis sit scrupulosa circa recitationem Officii divini, si sit fatigata ex aliquo extraordinario labore, si præ manibus habeat aliquam extraordinariam applicationem, quæ illam defatiget, vel angat, & similes. Ita Salmaticenses in *Theol. mor. tom. 4. tract. 16. c. 3. punct. 7. num. 62.*

Quar. 14. An monialis admittit ex vi privilegii Clementis VII. superius relati ad recitandas orationes laicarum, peccet mortaliter si eas omittat.

Resp. Videtur quod sic, quia orationes laicarum, cum subrogatæ sint in locum officii divini, ad quod monialis tenebatur sub mortali, trahunt secum eandem obligationem; nam subrogata res censetur eadem cum principali, & sub eadem dispositione comprehenditur. Authent. *de hered. ab intest. venien.* & notat Bald. Decian. Natra. & Rota coram Merlino *decis. 445. nu. 2.* Negant tamen Salmaticenses *loc. cit. num. 31.* Quia monialis illa per inde se habet ac monialis laica, quæ sub mortali ad talem recitationem non tenetur. Et regula illa de subrogatis non procedit quando versamur in odiosis, ut privilegii, ex traditis à Barhof. *de axiom. jur. axiom. 223. num. 4. 6. §. seqq.*

Quar. 15. An vigore privilegii Leonis X. possint Moniales satisfacere præcepto recitandi horas canonicas, si illas tantum mentaliter dicant.

Resp. Assistent sine ulla distinctione loci de la Crux, Sanctorius, Perchius, & Tamburini. *Opus. de Sacrif. Missæ lib. 2. cap. 9. §. 3.* Limitat Peyrin. *De Privileg. Minimu. ad Conf. 28. Leonis X.* quo ad scrupulosos, & secundum illam partem tantum, quæ secretè esset dicenda. Negant absolute, & merito Baldellus, Le-

zana,

zana, & Diana, quia dictum privilegium, utpotè vivæ vocis oraculo concessum, modo sublatum est per Constitutiones Gregorii XV. & Urbani VIII.

Quar. 16. An Moniales gaudeant aliquo privilegio pro supplendis defectibus in Officio divino commissis.

Resp. Innocentium VII. & Alexandrum VI. concessisse, quod, quando Regulares aliquod omittunt in divino Officio, non ex dolo, possunt supplere cum aliquo Psalmo, vel dicendo Orationem Dominicam, vel Ave Maria. Et Sixtus IV. indulgit non valentibus persolvere divinum Officium bene, ac diligenter in choro, prout tenentur, vel ex defectu vultus, aut auditus aliquod prætermiserint, non teneantur illud omisissum iterum persolvere, sed dicant unum Psalmum in fine horarum, & sufficiat. Quæ privilegia locum habent, ut advertit Navarrus, quando agitur de parte non notabili. Alia etiam privilegia ad hanc materiam spectantia refert Casarub. *in compend. 2. officium divini. p. 1. §. 6.*

Quar. 17. Quid indulgeat Leo X. per orationem illa *Sacro sancta* in fine Officii solitam recitari.

Resp. Indulgere, ut possint acquirere remissionem omnium defectuum ex umana fragilitate in divini Officii recitatione commissorum. Ad hanc autem remissionem consequendam requiritur primò, quod ille defensus contractus sit tantum culpa venialis, quia ea oratio non potest habere tantam efficaciam, ut deleat mortalia, etiam ex voluntate Papæ. Secundo requiritur, quod illam recitans non sit in peccato mortali, aliter oratio illa nihil prodesset, quia venialis non remittitur remanentibus mortalibus, ut omnes docent Theologi cum D. Thoma, Tertio requiritur, quod

Q 5

2d

ad illorum remissionem se disponat saltem per actum attritionis sufficientem ad destruendum peccatum veniale; nam hæc oratio delet prædictos defectus veniales, quatenus est sacramentale, sacramentalia autem non remittunt peccata venialia ex opere operato, quia non sunt instituta à Christo, sed ex opere operantis; qui proinde debet esse dispositus saltem per actum attritionis excitatum per sacramentalia; & hæc est communior opinio de sacramentalibus. Vide Fabrum *disp. 42. de Pœnit. num. 54.*

Quar. 18. An moniales sive exemptæ sive Ordinario subiectæ gaudent omnibus indulgentiis non solum proprii Ordinis, sed etiam aliorum Ordinum Regularium.

Resp. Gaudere. Philippin. in *Filiat. Spirit. num. 237.* cum communi, & clarè habetur ex Bulla Pauli V. §. 8. ubi ait; Volumus autem, ut omnes supraddictæ indulgentiæ, & gratiæ Religiosis Regularibus unius Ordinis jam monastici, quam mendicantis dumtaxat concessæ, etiam omnibus monialibus cuiuscumque regulæ approbatæ, & intra claustra cum tribus votis solemnibus viventibus, & perpetuam claustram servantibus, tam Ordinariis locorum, quam etiam Regularibus cuiuscumque Ordinis, regulæ, & instituti, suffragentur.

Quar. 19. An moniales immediatè Sedi Apostolicæ, aut Ordinario subiectæ possint in suis templis exponere indulgentias Ecclesiasticis Ordinis pro Sæcularibus concessas, v. g. Indulgentiam Portiunculæ, loquendo de monialibus Ordinis Minorum.

Resp. Negat Pellizar. *de monial. cap. 9. num. 40.* quia tenor concessionis præcisè loquitur de Ecclesiis Ordinis, templa autem monialium

Se-

Sedi Apostolicæ, vel Ordinario immediatè subiectarum, verè Ecclesiæ Ordinis dici non possunt, ut potè a potestate Ordinis exempta. Affirmat nihilominus Nogueira *disp. 1. g. 10. n. 14.* & suadet ratio; sicut enim moniales, ut diximus, per hoc, quod subdantur Ordinariis, non desinunt esse moniales sui Ordinis; ita neque earum Ecclesiæ per hoc, quod sunt Ordinariis subiectæ, desinent esse Ecclesiæ sui Ordinis; nam locus, & persona ambulanti pari passu; ut notat Sperel. *dec. 3. num. 4.* & ideo hanc sententiam in terminis Indulgentiæ Portiunculæ sustinet aliis relat. Gobat *7. 2. p. 2. c. 9. n. 334. §. 3.* quia Sixtus IV. hanc indulgentiam ad omnes S. Francisci Ecclesias extendit sine aliqua exceptione, ut tradunt Miranda, Emanuel, & Hieronymus Rodriq. adducti à Nogueira *loc. cit.*

Alia plura extant pro monialibus privilegiis, quorum aliqua sparsim in hoc tractatu referuntur, reliquia verò penes privilegiorum Regularium Collectores videri possunt.

CAPUT XI.

De Particularium Monialium obligationibus, & Privilegiis.

§. 1.

*De obligationibus, & Privilegiis
Abbatissæ.*

Quar. 1. AN Abbatissa teneatur sub mortali tollere transgressiones regulæ, quæ in subditis non sunt peccatum mortale.

Q 6

Resp.

ad illorum remissionem se disponat saltem per actum attritionis sufficientem ad destruendum peccatum veniale; nam hæc oratio delet prædictos defectus veniales, quatenus est sacramentale, sacramentalia autem non remittunt peccata venialia ex opere operato, quia non sunt instituta à Christo, sed ex opere operantis; qui proinde debet esse dispositus saltem per actum attritionis excitatum per sacramentalia; & hæc est communior opinio de sacramentalibus. Vide Fabrum *disp. 42. de Pœnit. num. 54.*

Quar. 18. An moniales sive exemptæ sive Ordinario subiectæ gaudent omnibus indulgentiis non solum proprii Ordinis, sed etiam aliorum Ordinum Regularium.

Resp. Gaudere. Philippin. in *Filiat. Spirit. num. 237.* cum communi, & clarè habetur ex Bulla Pauli V. §. 8. ubi ait; Volumus autem, ut omnes prædictæ indulgentiæ, & gratiæ Religiosis Regularibus unius Ordinis jam monastici, quam mendicantis dumtaxat concessæ, etiam omnibus monialibus cuiuscumque regulæ approbatæ, & intra claustra cum tribus votis solemnibus viventibus, & perpetuam claustram servantibus, tam Ordinariis locorum, quam etiam Regularibus cuiuscumque Ordinis, regulæ, & instituti, suffragentur.

Quar. 19. An moniales immediatè Sedi Apostolicæ, aut Ordinario subiectæ possint in suis templis exponere indulgentias Ecclesiasticis Ordinis pro Sæcularibus concessas, v. g. Indulgentiam Portiunculæ, loquendo de monialibus Ordinis Minorum.

Resp. Negat Pellizar. *de monial. cap. 9. num. 40.* quia tenor concessionis præcisè loquitur de Ecclesiis Ordinis, templa autem monialium

Se-

Sedi Apostolicæ, vel Ordinario immediatè subiectarum, verè Ecclesiæ Ordinis dici non possunt, ut potè a potestate Ordinis exempta. Affirmat nihilominus Nogueira *disp. 1. g. 10. n. 14.* & suadet ratio; sicut enim moniales, ut diximus, per hoc, quod subdantur Ordinariis, non desinunt esse moniales sui Ordinis; ita neque earum Ecclesiæ per hoc, quod sunt Ordinariis subiectæ, desinent esse Ecclesiæ sui Ordinis; nam locus, & persona ambulanti pari passu; ut notat Sperel. *dec. 3. num. 4.* & ideo hanc sententiam in terminis Indulgentiæ Portiunculæ sustinet alius relat. Gobat *r. 2. p. 2. c. 9. n. 334. §. 3.* quia Sixtus IV. hanc indulgentiam ad omnes S. Francisci Ecclesias extendit sine aliqua exceptione, ut tradunt Miranda, Emanuel, & Hieronymus Rodriq. adducti à Nogueira *loc. cit.*

Alia plura extant pro monialibus privilegiis, quorum aliqua sparim in hoc tractatu referuntur, reliquia verò penes privilegiorum Regularium Collectores videri possunt.

CAPUT XI.

De Particularium Monialium obligationibus, & Privilegiis.

§. 1.

*De obligationibus, & Privilegiis
Abbatissæ.*

Quar. 1. AN Abbatissa teneatur sub mortali tollere transgressiones regulæ, quæ in subditis non sunt peccatum mortale.

Q 6

Resp.

Resp. Videri quod non. Non enim potest esse urgentior obligatio vitandi, vel tollendi alienas transgressiones, quam proprias; sed ad vitandas, vel tollendas proprias transgressiones Abbatissa non tenetur sub gravi, quia regula tam stricte non obligat; ergo neque ad tollendas alienas. Ita Lorca in 2. 2. d. *Tho. dif.* 45. nu. 4. Verum opposita sententia sustinenda. Nam ad decorem, & perfectionem religionis multae observantiae instituta sunt, quae vel non obligant singulas, vel obligant tantum ad culpam venialem, ut silentium, ieiunia, &c. quae tamen si debeatent, grave detrimentum pateretur religio. Unde cum Abbatissae incumbat conservare religionis integritatem, si negligat haec instituta inviolata custodire, in re magni momenti deest suo muneri, & peccat mortaliter. Ita Trullench. & alii, quos refert, & sequitur Bartholomaeus à S. Faust. q. 252. n. 3.

Quare Abbatissa dissimulans, regulam, seu constitutionem abire in desuetudinē, & non attendens ad promovendas moniales ad perfectionem, quam postulat status, ipsa mortaliter peccat, quamvis moniales non peccet nisi venialiter. Tenetur itaque corrigere, & castigare etiam sub mortali, quando videt observantiae regularum, aut constitutioni grave damnum imminere: aliter, si ob verecundiam, timorem, aut posiblanimitatem dissimulet, erit in statu perditionis. Etiam peccata venialia frequentia monialium tenetur carpere, & corrigere, quando alias imminet periculum, ne disciplina religiosa magna ex parte minuat. Lugo, Diana, Peyrin. & alii. Aliquando tamen poterit dissimulare aliqua peccata minora, quae scilicet scandalosa non sunt, nec ab animo obstinato patrata, *cap.*

ipsa

ipsa peccat, §. verum 33. quæst. 2. Nec non dissimulare ad tempus peccata illius, quae essiceretur deterior; si peccatum relinquere compelleretur: nam minus malum quandoque sustinendum est, ut majus evitetur, *cap. duo mala dif.* 13.

Quæ. 2. An licitum sit Abbatissae, moniales errantes aliquando convinctis increpare.

Resp. Affermat ex D. Thom. Peyrin. tom. 2. de *Prælat. q. 2. cap. 3. §. 16. num. 147.* Quia si licitum est illas disciplinæ causa verberare, cur non licebit obeandem rationem illas conviciis reprehendere? Ad hoc tamen ut reprehensio contumeliosa fiat sine peccato, debet fieri cautè, modeste, & cum magna necessitate, & solum debet significari vitium, cuius emendatio prætenditur, non alia vitia iam correctæ, & emendatæ. Cavendum insuper est, ne fiat ex ira, alioquin peccaret mortaliter Abbatissa. Navar. Silvest. & Peyrin. *loc. cit. num. 148.* Sicuti pariter peccaret reprehendendo monialem coram secularibus vel etiam Novitiis (nisi fortè coram ipsis peccasset) quia monialis sic oburgat multum apud illos gravaretur.

Quæ. 3. An Abbatissa sit capax potestatis spiritualis.

Resp. Negativè. Ita communiter cum D. Thom. in 4. *dif.* 19. *quæst. 1. art. 1.* Immo esse incapacem iurisdictionis spiritualis etiam de legatæ, tradunt Sotus, Victoria, Abbas, & alii, contra Salas, Bonac. & Tamburin. Sicut enim, quia est incapax Ordinis, neque ex delegatione potest ei competere potestas Ordinis; ita quia est incapax iurisdictionis spiritualis ordinariæ, erit etiam incapax delegatæ. Hinc est, quod ex defectu potestatis spiritualis, non possit in signum superioritatis bene-

benedicere in loco publico neque aquam, neque velles in forma Ecclesie: potest tamen moniales benedicere ad modum, quo parentes suos filios benedicunt, Silvest. Mirand. Tamburin. & Pasqualig. in *Lauret. num. 723*. Nec potest docere in Ecclesia, aut concionari, neque ex Summi Pontificis dispensatione quia hoc mulieribus prohibetur divino præcepto. *Ad Timoth. 2. cap. 2.* Neque declarare Evangelia, aut super iis verba facere, neque instruere moniales super casibus conscientiarum, quare si in hoc contraveniret, mortaliter peccaret, quia in re gravi faceret contra præceptum divinum, nisi excusaretur ratione parvitatis materię; quę attendenda est quoad quantitatem sermonis, non quoad numerum quia semel usupare sibi munus prohibitum, sufficeret ad peccatum mortale. Solum igitur poterit habere hortatorios sermones ad moniales, etiam in Capitulo, ita tamen, ut non utatur testimonio Sacre Scripturę, quia tunc non pure hortaretur, sed instrueret, & doceret. Ita Pasqual. *loc. cit.*

Quar. 4. An Abbatissa possit dispensare moniales subditas quoad edendas carnes, seu lascivias, quoad ieiunia, & ceteras religionis observantias.

Resp. Non posse, quia hoc quoque dependet à iurisdictione spirituali, qua caret. Ita Heriq. Sanch. Faull. & alii. Verum, licet non possit dispensare auctoritativo modo; potest ministerialiter, & ex commissione sui Prælati, ut notant Tamburin. *Lezana 7. 2. 99. 725. cap. 26. num. 16.* & alii. Quia tunc cessat dispensare ipse Prælatus, & Abbatissa solum equei dispensationem. Rursus potest etiam declarare, quod hic, & nunc ieiunium seu aliquod præceptum cesset obligare. Et

in

in hoc sensu accipienda sunt privilegia, quę videntur concedere Abbatissę facultatem dispensandi.

Quar. 5. Quid possit Abbatissa circa monialium subditarum vota.

Resp. Ob deficientiam potestatis spiritualis neque possit in votis monialium dispensare, ut tradunt communiter Doctores. Huiusmodi tamen vota, si non sint reservata, dispensari, & commutari poterunt ab earundem Prælatis, etiam Regularibus, si ipsis subiciantur. Ita Richard. Sotus, Silvest. & alii. Ab Abbatissa verò poterunt solummodo irritari, in quo conveniunt omnes Doctores. Quia Abbatissa habet potestatem dominativam supra moniales sibi subditas, quę major est, quam sit parentum supra filios, cum monialium voluntas ratione voti obedientię sit traslata in voluntatem Abbatissę, & ideo, si parentes voluerint ratione potestatis dominativę vota filiorum irritare, poterit à fortiori monialium vota irritare, Abbatissa. Et hoc habet locum non solum quoad vota, quę versantur circa materiam supererogationis, sed etiam quoad vota de materia, quę cõcernit regulã, quia etiã in iis voluntas subditi subordinetur voluntati Superioris, & ab illa dependet. Silvest. Navar. Sot. & Tambur. quos adducit Pasqual. *loc. cit.* ubi subdit, hanc facultatem extendi etiam ad votum transeundi ad strictiorem, contra Lessium, Tambur. & Pellizar. quia huiusmodi votum ante executionem non immutat subjectionem, quam habet religiosus ex natura religionis, unde semper remanet votum voluntatis subordinatę, & proinde semper stat sub potestate dominativa Superioris.

Quar. 6. An Abbatissa possit irritare vota quęnulla cum ipsius consensu.

Resp.

Resp. Negat Richard. quia dum Praelatus consentit voto, non pender amplius ab eius potestate, nec habet amplius tacitam conditionem, si Praelatus velit. Afirmant Cajetan. Silvest. & Armilla. Quia per hoc quod Praelatus consentiat, sicuti non tollitur subjectio religiosi, sed manet in eodem statu prioris, ita etiam voluntas ipsius quoad omnes suos actus remanet dependens a voluntate Superioris, & ipsi subordinata, & proinde retinet potestatem dominativam supra voluntatem subditi, & consequenter facultatem irritandi votum. Verum tamen est, quod ad irritandum votum emissum de Superioris consensu, exigitur sufficiens causa, alioquin Abbatis, seu quis superior peccaret; ut specialiter tradunt Panor. & Tamburin. Quia, cum semel contentus sit, non potest amplius sine iusta causa recedere, irrationabiliter enim subtraheret Deo obsequium illud, quod per executionem voti resultat, & quod ipse obtulerat in voluntate subditi. Si vero Abbatis non consentit in votum, potest illud absque causa irritare, etiam si sit de materia concernente regulam, quia est satis iusta causa irritandi, quod subdita conservetur in illo statu obligationis, quam habet ratione regulae, nec eius onera augeantur. Palud. loc. cit.

Quaer. 7. An Novitiarum vota possit irritare Abbatis.

Resp. Non posse. Palud. Silvest. & Lessius. Quia cum nondum emerint votum obedientiae, earum voluntas est adhuc sui iuris. Et hoc valet tam quoad vota emissa ante ingressum, quam quoad emissa post ingressum; solummodo poterunt illa quoad executionem suspendi, si officiant probationi, ut notant Lessius, & Silvest. citati quia quod

quod non impediatur exercitium probationis est causa valde iusta differendi executionem voti. Vota vero, quae à Novitia fuerunt emissa, dum erat sub potestate parentum, poterit irritare Abbatis, quia in Ordine ad regendam Novitiam in parentum locum succedit, & proinde etiam in eorum potestatem dominativam.

Resp. 8. An Abbatis possit instituire beneficium, & capellanias conferre.

Quaer. Posse. Deducitur ex cap. dilecta de Major. & obediens. & docent Felix. Gonzal. & alii hoc enim praestat Abbatis quoad titulum, & possessionem tantum, non autem quoad potestatem, quam habet beneficiarius quoad iurisdictionem fori externi; nam hanc accipit ab eo, qui admittit, & autorizat collationem, & institutionem, ut notat alibi relictus Tamburin. de iure Abbatis, disp. 33. quest. 12. Unde tota institutio, & collatio in nominatione consistit iuxta cap. 1. de Monach. ut tradit Felix. Quare Abbatis in supra dictis actibus se habet tantum ministerialiter, & exequitur tamquam procuratrix, quae sunt iurisdictionis, ut notat Gloss. in cap. Novam de penitent. & remiss.

Quaer. 9. An Abbatis habeat ius suspendendi clericos suae iurisdictioni subiectos.

Resp. Non posse, prout suspensio est censura ecclesiastica, quia caret spirituali iurisdictione, Ex quo sequitur, quod neque à fortiori possit interdiceret; aut excommunicare, ut habetur ex cap. dilecta de Major. & obediens. & docent communiter Doctores in materia de censuris. Poterit tamen privare illos beneficiis, auferendo, quod dedit, scilicet titulum, & possessionem; nam posita hac ablatione, censetur Summus Pontifex

fer auferte jus spirituale; quia, sicuti beneficium confertur dependenter à designatione Abbatis, & collatione tituli; & possessio nis, ita etiam censetur conservari jurisdictione à Summo Pontifice dependenter ab eisdem, quibus inblatis, reliqua caduca sunt, Palqu. loc. cit. num. 741. Poterit etiam, Capellanum per Patronum monasterii presentatum impedire, si sit juvenis, vel non sit idoneus. Immo invito Patrono etiam amovere ex facilibus causis, quam amoveatur alii instituti. Feder. de Senis, cons. 95. num. 3. ubi quod amovere illum non possit, etiam cum Conventu, si dignus non sit amotione, quod si vel non admittat, vel amoveat sine causa, potest per Superiorem compelli etiam censuris Ecclesiasticis.

Quar. 10. An Abbatisa possit ab officio amovere monialem suspectam, & indiciatam tantum de aliqua culpa in ejusdem officii exercitio commissa.

Resp. Negativè cum Antonio à Spiritus Sæc. in direct. regul. tract. 4. disp. 4. sect. 4. nu. 177. Licet enim Abbatisa possit auferte à moniali illud officium, v. g. januam, Sacristiam &c. concurrente tamen tali circumstantia quod fuerit inquisita, vel suspecta magnum gravamen inferret moniali, quia videretur intruso delicti auferte, atque adeo esset confirmatio quædam delicti, quæ injusta est, dum de illo non constat. Hoc tamen intelligendum est, quando ex tali amotione monialis fama periclitaretur ita Rodric. Peyrin. Torres, quos refert, & sequitur Girag. part. 3. dub. 6. n. 66. unquamque enim tenetur bonam proximam famam non ledere; quando tamen ex tali amotione ejus fama non periclitatur, potest illam Abbatisa à tali munere amovere; in hoc tamen

men cum maxima prudentia est procedendum; ita Torres & Palau, quos refert & sequitur Girag. supra n. 67.

Quar. 11. An Abbatisa habeat liberam bonorum sui monasterii administrationem.

Resp. Habere quoad omnem, quorum totumna est capax. Ita omnes ferè Doctores in vis. cap. dilectissima, juxta Glos. Quod intelligendum est juxta Constitutiones, & statuta religionis. Sanch. in Decal. lib. 7. c. 19. n. 44. ubi addit, propterea posse Abbatisas dare monialibus sibi subditis facultatem habendi peculium, & convertendi in proprios usus, quæ labore manuum acquirunt, dummodo consuetudo, aut Constitutiones religionis non obstant. Sicuti etiam possunt suis monialibus licentiam concedere, dandi, & recipiendi, quam suis subditis dare possunt etiam Prelati, nisi jure, vel consuetudine sit illis prohibitum. Quare non possunt licentiam concedere faciendi munera immoderata, & maxime quibusdam personis ad moniales non pertinentibus, id veritate obligatione conservandi votum paupertatis.

Quar. 12. Quam summam de bonis monasterii possit expendere Abbatisa.

Resp. Possit expendere omnem illam summam, quæ in commodum, decentiam, & splendorem communitatis credit, dummodo monasterii vires, & status religiosi terminos non excedat. Salmaticen. tom. 3. tract. 13. cap. 6. punct. 7. Cum enim illi incumbat bonorum monasterii administratio, subditur loco totius communitatis, ut id faciat, expendat, commutet, emat, vendat &c. quæ communitas faceret, si prudenter se gereret. Quare potest ex bonis superfluis monasterii elemosynas largiri vel suis parentibus si indigeant, vel pro nuptiis puellarum, atque adeo pro com-

complenda dote puella pauperis in religio-
nem recipienda usque ad summam decem a u-
reorum singulis annis, vel si conventus sit di-
ves, etiam bis in anno, & hoc sine consensu
monasterii, si aliud non præscribat regula, vel
religionis consuetudo, aut Superioris prohi-
bitio. Peyrin. t. 2. quæst. 1. cap. 5. §. 1. nu. 56.
Non tamen potest in opera pia, ornatum Ec-
clesiæ, & fabricam superfluum monasterii ex-
pendere notabilem summam, si moniales pa-
tiantur necessitatem; quippe Abbatisa dis-
pensatrix est eorum honorum iuxta cuiuslibet
indigentiam, ut pote quæ toti communitati
sunt declinata. Ita alius relatis Sanchez
in sum. lib. 7. cap. 19. n. 2. 8. qui pariter n. 19. su-
stinet, quod neque potest sibi licentiam assu-
mere ad superfluum, scilicet ad ea, quæ nec ad
suos usus, nec ad conventus debitam provi-
sionem, & decentem administrationem sunt
necessaria. Imò neque quoad suos usus po-
test assumere, nisi ea, quæ alius potest concede-
re, quia non minus quam alie moniales
voto paupertatis adstrigitur.

Quar. 13. An Abbatisa teneatur bona
communitatis suis subditis dividere attenda
meritorum, & necessitatis, non verò per-
sonarum ratione.

Resp. Affirmative. Ita Lugo de iust. disp. 1.
sect. 3. t. 1. Quia subditæ iuxta proportionem
meritorum, & necessitatis exigentiã habent
ius ad omnia bona religionis, Lessius de iust.
cap. 22. dno. 3. n. 15. lib. 2. Unde Abbatisa nõ po-
test ad libitum sibi, vel alteri meliorem cellam
vestem, cibum, vel potum tribuere, sed hæc
omnia, & alia iuxta merita, & necessitates re-
gularum, & non secundum dignitates in mo-
nasteriis reformatis debet dividi, ex bonitate
communitatis nulli etiam Abbatisæ ali-
qua

qua portio assignatur, Navar. 3. commun. de rez.
n. 6. sed sunt omnia destinata indivise pro om-
nibus alendis, & sustentandis, & licet in reli-
gione aliquis ordo sit servandus; iste ordo ille
debet esse, quem necessitas exegerit. Unde si
dignior æqualiter indigeat ac inferior, tunc
præferenda est dignior, non tamen si inferior
in majori fuerit necessitate, nam ordo chari-
tatis tunc postulat, ut inferior sive in dignita-
te, sive in ætate superiori præferatur.

Imò, cum Abbatisa constituta sit non in
sui ipsius, sed subditarum utilitatem, & com-
modum, ut cum cummani docet Peyrin. de
Prælat. 9. 1. cap. 7. nu. 2. sequitur quòd non pro-
curando magis utilitatem communem, &
particularem subditarum, quam propriam pec-
cat mortaliter, quia lædit iustitiam operando
in re gravi cõtra finem Prælatiæ, Peyrin. su-
pra n. 24. Sicut pariter peccat si ad sui famu-
latum assumat plures conversas, vel utatur
actionibus aliarum monialium pro sua utilita-
te, & conservatione, utitur enim actionibus
subditarum sine iurisdictione, nam habet so-
lum iurisdictionem utendi huiusmodi actio-
nibus in bonum commune. Girag. supra n. 33.

Quar. 14. Quos contractus possit Abbatis-
sa sine Capituli consensu celebrare.

Resp. In contractibus de rebus modicis, quæ
pertinent ad victum, & vestitum monialium,
Capituli consensu non indigere, quia iurissim-
um esset, quòd quoties aliquid ad monia-
lium usum vult emere, teneretur Capitulum
convocare. In contractibus verò gravioris
momenti debet Capituli consensus interven-
nere, excepta ea noscitur, de his quæ sunt à
Prælato, quia quod omnes tangit, debet ab
omnibus approbari.

Quar. 15. An teneatur conventus stare con-

contractui facto de consensu Abbatisse, & majoris partis Capituli, si talis contractus cedat in damnum monasterii.

Resp. Affirmative. Nam delictum Prælati, & Capituli nocet Ecclesie, cap. 2. *de ordin. cognit.* I unquam cum Monasterium consenserit ut tale damnum, nulla ei facta est injuria. Quod verum esset etiam si tale monasterium haberet tantum Vicarij loco Abbatisse mortui; cum enim talis Vicaria habeat eandem potestatem jurisdictionis, ac Abbatisa, si simul cum Capitulo contrahit, valet contractus; Bordon. *resol.* 33. n. 12. ubi alios adducit.

Quer. 16. An Abbatisa nomine conventus, sed sine ejus consensu, mutuas percipiens pecunias ad usum monasterii, obliget conventum, si illa absque conventus commodo in suis usibus expendat.

Resp. Negative. Nam cum conventus commodum ex tali mutuo non reportat, neque debet incommodum reportare. Ita Tapia, & Bordon. *loc. cit.* g. 8. Imò addo, quod, si Abbatisa à Capitulo postulare consensum ad petendam dictam pecuniam mutuas, & totum Capitulum taceat, adhuc si Abbatisa eas in suam commodum expendat, conventum non manere obligatum, nam in præjudicialibus ex taciturnitate, & non resistentia consensus non inducitur, Pasqualig. c. 2. qn. 198. Aliter dicendum est si illa pecunia recepta sit nomine conventus, ad sublevandam ejus indigentiam, & conventus in tali mutuo vere consensit, licet postea ab Abbatisa male expendatur. Nam, cum acceptatio mutui legitime facta fuerit, remanet conventus obligatus, Sanch. *lib. 7. moral. cap. 31. num. 13.*

Quer. 17. An Abbatisa cum consensu Capituli possit remittere summam debitam

monasterio.

Resp. Possit ex illa causa docent Sanch. Alphons. de Leone, Lugo, & alii relati, & approbati ab Ant. à Spiritu S. *tract. 4. disp. 3. sect. 3. n. 67.* qui idem asserit *num. 398.* cum Lezana de repudiatione legati, aut hereditatis. Secus vero justa causa cessante, quia Abbatisa, utpote bonorum monasterii administratrix, non domina, illi non potest præjudicare. Quod si de facto Abbatisa repudiet legatum, aut hereditatem sine causa, peccat quidem mortaliter, quia notabiliter lædit monasterium, non tamen incidit in penas Extravagantis *Ambrosia*, quia acquisitio ad effectum incurrendi penas non dicitur alienatio. Lezana *tom. 2. cap. 19. n. 60.* ex Riccio, Gavanto, Barbosa, & aliis. At neque cum causa posse Abbatisam propria auctoritate, vel cum consensu Capituli remittere summam debitam, aut repudiare hereditatem, cesio cum Molina, Lambert. Bonac. & aliis, quia in utroque casu monasterium habet jus ad rem, cui proinde neque Abbatisa, neque Capitulum potest renunciare, ut infra videbimus.

Quer. 18. Quid possit, aut non possit Abbatisa cum Capitulo quo ad bonorum monasterii alienationes.

Resp. Non possit Abbatisam neque cum consensu Capituli disponere de rebus, quæ sunt de proprietate monasterii, si res sint mobiles prætiolæ, quæ servando servari possunt, ut sunt vasa aurea, argentea, gemmæ, calyx prætiolæ, calices, tapetes, nec non argentea, aut aurea vota magni valoris alicui sacræ imagini oblata, & similia: si res sint immobiles, inter quæ computantur non solum res corporeæ,

portat, & fixa; sed etiam actiones, jura, & redditus longi temporis, seu jus diuturnum ad illos, nec non jura, seu debita rerum immobilium, seu mobilium pretiosarum.

Hinc non potest Abbatia locare bona monasterii ultra triennium, neque transigere, aut compromittere super bonis monasterio incorporatis, vel quae ipso jure ad illud perveniunt. Ita Filius. Rebuff. & alii. Excipe nisi res sit litigiosa, vel praesidentialis, Bordon. *resol. 21. num. 59.* Neque oppignorare bona mobilia monasterii pretiosa, ex declaratione Sac. Congregationis teste *Lezana v. alienat. n. 14.* nisi maxima urgeat necessitas, ratione cujus neque Pontifex, neque Sac. Congregatio possit adiri. *Peyrin. in formular. lit. A. cap. 11. num. 3.* Consensus tamen Episcopi est expectandus. Neque imponere censum, aut servitutem super bonis monasterii, siue servitus sit per hypothecam specialem, aut generalem, ut cum Quaranta, Novario, & aliis docet *Ventriglia annotat. de alienat. §. 2. num. 7.* si ve per fideiussionem, aut contractum a securitatis, quia per hujusmodi servitutes bona monasterii remanent obligata satisfactioni. Neque recipere pecunias ad cambium cum solutione lucri cessantis, vel damni emergentis. Sac. Congreg. 21. *Mail. 1626.*

Poterit tamen alienare fructus, & alia bona quae servando servari non possunt. Ita omnes cum *Cajet. cap. 75.* Nomine autem fructuum veniunt praecipui fructus, non vero res frugiferae. Unde alienare non potest gregem ovium licet possit fructus gregis; sicuti neque boves & alia animalia ad culturam agrorum monasterii necessaria, quia ut potest agris accessoria, & addita computantur cum illis inter bona stabilia. *Suarez to. 4. de relig. tract. 8. cap. 27. num. 23.*

not. Secus si non sint addita, Panormit. in cap. nulli de reb. Eccles. non alien. Vel si affixa, versantur tamen in aliquo discrimine. Donat. Res. Regul. t. 1. p. 2. tract. 14. q. 21. n. 61. Pretium tamen debet investiri in alia, calamitate transacta.

Neque potest cadere arbores fructiferas, aut infructiferas in magna quantitate, nec etiam paucas, sed maxime telminationis. *Bona. t. 1. tract. variat. disp. 2. §. unica, punct. 2. de alien. honor. Bene tamen potest cadere illas, quae sunt nimis densae, vel caducae, vel quarum totus, aut praecipuus fructus consistit in incisione. Unde non est prohibita incisio arborum ex memoribus ad eas vendendas pro utilitate monasterii, dummodo ex tali incisione damnum notabile nemori non inferatur, *Palautr. 12. disp. unica p. 15. §. 1. n. 7.* Neque incisio arborum infructiferarum, & umbratiliu, ad hoc ut earum loco fructiferae substituantur, si alias tales arbores non servantur ad amplementum, *Peyrin. in priv. cons. 9. n. 17.* quidquid in contractum asserat *Bona. Soc. cit.* qui admittit posse cedere arbores ad reparacionem monasterii, quia haec incisio est potius localis mutatio, quam alienatio.*

Quaer. 19. An dentur alii casus, in quibus Abbatia cum assensu Capituli, & licentia Episcopi possit res monasterii alienare.

Resp. Affirmative. Primus est, quando agitur de parva re, quae sit modici valoris, scilicet quae non excedat scuta viginti quinque monetae Romanae, *Genevini. Quaranta, & alii,* & alienatio sit in evidentem utilitatem monasterii. Secundus, quando alienatio est necessaria ex praecipuo testatoris, ut ob hunc commissum. Tertius, quando est necessaria ex lege contractus, ut propter pactum de retro-

vendendo in eodem contractu incontinenti appositum, quando res fuit acquisita monasterio. Quartus quando hereditas est gravata gre alieno; tunc enim vendi vel consignari potest creditori pro tanta parte, qua illi possit satisfieri, quia hereditas secundum illam partem, quae necessaria est pro solvendis debitis; non acquiritur absolute, sed solum in ordine ad extinguenda debita, & idem est acquisitio temporanea, & ex vi ejusdem hereditarii juris resolubilis, ac proinde non incorporatur bonis monasterii; Bordon. *resol.* 27. n. 63. Pignat. l. 6. *consul.* 93. n. 36.

Item quando alienatio est necessaria jure exigente, ut si legentur bona monasterio fructifera, vel mobilia pretiosa monasterio illorum bonorum incapaci, ut docent Soncin. *reg.* 110. n. 3. Dec. *in c. in presentia de probat.* n. 271. & Quaranta n. 41. §. 6. Sicut etiam potest alienari res inutilis monasterio, ut si relinquere- tur Bibliotheca magni valoris. Quod veram etiam si ex omnia relictis essent cum conditione, ne alienarentur, Filiuc. *trac.* 24. r. 6. n. 6. cum Rosel. Rodriq. & aliis. Pretium tamen converti debet in alia mobilia monialibus convenientia.

Quar. 20. An pecunia redacta ex redemptione census, vel ex aliqua re immobili, aut mobili pretiosa, possit per Abbatissam sine solemnitatibus alienari solvendo debita monasterii.

Resp. Non posse. Ita Rodoxan. Ric. Genven. & alii relati a Delbene *1009.* 2. *dub.* 17. n. 17. Sicuti enim sine solemnitatibus non potest pro extinctione debitorum vendi res immobilis, vel mobilis pretiosa, ita neque pecunia, quae loco rei successit, *arg. ex l. ita consuetudo. ff. de jur. dor.* Imo neque pecunia relictā a testa.

testatore sine aliquo onere expendi potest in extinctionem debitorum, si auctoritate Abbatissae, & Capitali destinatur ad emendam rem immobilem, vel mobilem pretiosam, Vaquez cum aliis quos refert, & sequitur Palaus; nam cum talis pecunia jam sit destinata ad rem immobilem emendam, inter res immobiles computatur, sicut de quacumque alia pecunia ad hunc effectum destinata docet cum aliis Lezana r. 2. r. 19. n. 59. licet contrarium teneat Bordon. *loc. cit.* ubi ait pecuniam destinatam ad emenda immobilis, distrahi posse ad emenda mobilia necessaria monasterio. Possit tamen pecunia ex censu extinctione, vel mobilium pretiosorum venditione retractam implicari in extinguendo censu super bonis monasterii inconsulata Sacrae Congregationis, docet Anton. a Spiritu Sancto, *tr.* 3. *disp.* 6. *sect.* 6. n. 1169. sicut enim onerare fundum monasterii alienatio est; ita illum exonerare erit reacquisitio.

Nequaquam tamen hujusmodi pecunia converti potest in censum vitalitium, quia cum sit destinata pro rebus immobilibus, & non sit sub dispositione libera tanquam de proprietate monasterii, non potest converti nisi in bona immobilia; inter quae non computatur census vitalitium, cum sit in eorum periculo amissionis, sicuti est vita illius super qua est duraturus. Angel. *in l. non silet. ff. de per. hered. in cap. contingit de dol. & contum.* Cornel. *cons.* 173. vol. 3.

Quar. 21. An saltem Abbatissa possit licentiam concedere moniali particulari, ut constituat censum vitalitium ex pecunia illi ab extraneo concessa.

Resp. Distinguit Sanchez *lib.* 7. *moral.* *cap.* 22. n. 16. Si pecunia illi ita concessa est,

ut concedens noluerit dominium in monasterium transferri, sed omnino cedere in monialis usum, & monialis acceptantis eadem mens fuerit, potest Abbatis illam licentiam præbere, ut census vitalitius constitutur, quia nullatenus pecunia illa est monasterii. Si autem ita data sit, ut dominium in monasterium transferretur, necuit Abbatis absque consensu Capituli, & Prælati id efficere. Quia pecunia illa monasterii est, nec in constitutione census vitalitii, utpote amittendi, res monasterii utiliter capitur.

Quæst. 22. An Abbatis cum consensu Capituli possit alienare Sanctorum reliquias in sua Ecclesia asservatas.

Resp. Affirmant Bordon. Antonel. & Barbosa relati à Diana part. 10. tract. 14. resol. 27. Quia in Paulina sit tantum mentio de alienatione rerum pretio assimilabilium, cuius nature non sunt Sanctorum reliquie. Verum negativa sententia communior est, & in praxi consulenda, reliquie enim inter mobilia pretiosa communiter computantur. Hoc tamen debet intelligi cum Lezana 1. 5. v. alienatio, n. 24. de reliquiis muro clausis, vel insignibus, aut ipsarum partibus notabilibus, vel perpetue traditis sepulture. Ceterum exiguarum particularum alienatio, non videtur comprehendi sub prohibitione alienationis. Declaratum proinde fuit à Sacra Congregatione, teste Barbosa in collect. Bullar. v. reliquia, reliquam modicam jam factam alienabilem, posse donari alicui Ecclesie, vel Oratorio.

Quæst. 23. An Abbatis teneatur omnes recuperabiles reditus in elemosynâ elargiri.

Resp. Affirmant Sanch. Rodriq. Sorus, & Reginal. Verum circa præsentem questionem

pla-

placet Dianæ opinio Suar. qui ait in hoc non posse assignari regulam generalē. Regulariter tamen loquendo, necessarium non esse, neque conveniens, redditarum superabundantes in elemosynas elargiri, quia melius est, si commodè potest augere, & perficere monasterii ipsum vel quoad ea, quæ pertinent ad cultum divinum, aut habitationem, vel quoad perpetuos redditus, ut eis plures moniales sustentari possint, vel saltem perfectius vita communis conservari, quod majus Dei obsequium est, quam elemosyna, quæ tamen in aliquibus circumstantiis non tantum laudabilis est, sed etiam sub præcepto esse potest, quod pendet ex occurrentibus proximorum necessitatibus.

Quæst. 24. An Abbatis jure suo possit applicare bona opera monialium subditarum personis extraneis, iis tribuendo litteras communicationis.

Resp. Possit. Colligitur ex Navar. quem citat, & sequitur Lezana, consentit Sorbus, & in terminis tradunt Bassius v. Abbatis n. 22. & Philippinus in Filias. Spiritual. num. 199. Ratio est, quia, sicuti quilibet monialis tanquam dominus potest applicare sua bona opera communicabilia quibuscumque voluerit, ita idem poterit Abbatis, cum hæc communicatio proveniat à potestate dominativa, ex vi voti obedientie, ut habetur ex Rodriq. aliique Doctoribus relatis à Philippino. loc. cit. n. 142. quæ potestas residet penes Abbatissam, unde competit illi libera Administratio, cura, & autoritas ordinaria dispensativa bonorum spiritualium sub ipsius regimine, & propria Congregatione contentorum. Ex quo etiam fit, quod Abbatis possit indicare suis Monialibus certas preces pro beneficiis, maxime si occurrat causa, v. g. ad

R 3

im-

implendam obligationem impositam Monasterio ex iustitia. Bassæus *loc. cit.*

Quæ. 25. An Abbatissa teneatur transgressiones monialium occultas inquirere, ut corrigat.

Resp. Teneri. Ita D. Thom. 2. 2. q. 33. art. 2. ad 4. Si enim hoc negligeret, moniales facilius impunè regulam transgredereantur, cum facile ipsis esset cavere, ne in conspectu Abbatissæ facta violarent. Atque ita cum maximo boni communis detrimento omnia transgressionibus scaterent, ac vigor disciplinae omnino dissolveretur. Verùm, quamvis hæc sit Abbatissæ obligatio: tamen, ut optimè advertit Lorca, prudentiæ moderamine est temperanda, ne scilicet sit nimia sollicitudo, aut intempestiva inquisitio, quia huiusmodi excessus non solum esset inutilis, sed molestus etiam monialibus, & odibilis, posteaque detractiones fovère, passionem accendere, & fixas excitare.

Quæ. 26. An Abbatissa audiens, & non impediens monalem de altera detrahentem, peccet mortaliter.

Resp. Quòd sic; quia non oblitans damna proximi, ad quod tenetur, delinquit graviter in suo officio, & habetur expressè in *cap. facienter dist. 86.* ubi textus: *Negligere cum possit deturbare perverfos, nihil aliud est quam fovere.* Ideò hanc sententiam tradunt, D. Thom. 2. 2. q. 74. art. 4. in corp. Aragon. Salas. Sotus & alii pœnes Peyrin. *de Prælat. q. 1. c. 3. §. 12. num. 107.* Ubi pariter asserit teneri Abbatissam damnum famæ convensare, si detrahens famam detrahens non restituat, & instante parte læsæ, detrahentem ad famæ restitutionem compellere; sicut enim ex officio illi incumbit, forem alicuius rei cogere ut resti-

tuatur, multo magis raptricem famæ; cum deteriores sint qui famam, quam qui bonam nostram surripiunt, *cap. deteriores 6. q. 1.*

Quæ. 27. An Abbatissa teneatur curare, ut quotannis legantur decreta Clementis VIII. de largitione numerum in vulgarem cuiusque regionis sermonem verba.

Resp. Expedire quidem, non tamen teneri, sentit Pellizar, *de Monial. cap. 7. num. 30.* quia putat, obligationem per non usum fuisse sublatam, quod non videtur admittendum; nam ex una parte lectio annua dictorum decretorum monialibus quoque est expressè præcepta; ex alia verò per Constitutionem Urbani VIII. omnis, non usus contra huiusmodi decreta, adedque non usus non legendi ipsa quotannis tollitur, & reprobat.

Quæ. 28. An Abbatissa possit monialibus limitare, vel impedire eorum privilegii collati universo Ordini, vel licentiæ factæ à Prælato Monasterii.

Resp. Pòsse interveniente iusta causa, & nisi in concessione sit expressè denegata facultas. Ita Corduba in *reg. S. Franc. cap. 10. q. 2. p. 6.* ex quo Sanchez. *lib. 5. moral. c. 3. n. 9.* & Peyrin. *de R. 8. q. 1. c. 1. §. 6.* Ratio est, quia quilibet gratis ita est intelligenda, ut ius alterius non lædat. Abb. in *cap. nostra in usu ab. 3. de rescript. Loter. de re benef. l. 1. q. 28. n. 162.* & pluries Rota. Idque adeo verum est, ut quamvis in rescriptis non fuisset opposita clausula sine præiudicio tertii, tamen illa semper subintelligitur, Marant. *resp. 13. nu. 9.* Vivian. *de iurepatr. lib. 1. cap. 8. n. 8.* Quilibet igitur concessio privilegii collati universo Ordini, vel licentiæ factæ à Prælato moniali particulari, ita est intelligenda, ut non lædat potestatem illam dominativam, secundum

dum quæ Abbatissa sibi subiecit omnes monialium actiones ratione voti obediendi. Ad eamque ita est intelligenda, ut ejus usus taliter subordinetur voluntati Abbatissæ, ut iusta de causa possit ab ipsa vel limitari, vel suspendi. Et regula illa 17. in 6. *Indultum à jure beneficium non est alicui auferendum*, limitatur, quando auferendi intervenit causa, Peyrin. *loc. cit.*

Poterit pariter remittere, aut saltem moderari penitentiam impositam moniali subditæ à Prælato monasterii, dummodo concurrat, iusta, gravis, & rationabilis causa, nec sit facilis ad Superiorem recursus. Quia in talibus circumstantiis præsumitur relaxandi facultas à Superiore concessacum præsumatur, Superiorem commodo, & bono subditorum velle providere. Extra hujusmodi circumstantias non potest, quia inferior non potest se immiscere in iis, in quibus Superior manum appositit, ut per Doctores communiter in *cap. quod super his de majorit. & obediens. & in cap. inferior. dist. 23.*

Quæ. 19. An Abbatissa possit licentiam monialibus concedere, ut pueros suscipiant in Baptismo, aut Confirmatione.

Resp. Non posse, quia hoc monialibus est prohibuitum in *c. per vos. 1. dist. 18. q. 2. cap. non licet. & cap. Monachi dist. 4. de consecr.* Et licet in predictis locis sit tantum commemoratio de Monachis, communiter tamen à Doctoribus ad quoscunque religiosos extenditur prohibitio. Ita Ledesma, Sanch. & Barbosa de *potest. Episcop. allegat. 30. n. 56.* ubi adducit Rituale Romanum, quod de hujusmodi Patrinis agens, inquit. *Ad hoc admitti non debent Monachi, vel Sanctimoniales.* Ex quo colligit prædictus Doctor, monialem susipientem peccare mortaliter, quia violat prohibi-

hibitionem. Concedit tamen, contrahere congnationem spirituales, quia in illis textibus nullum est verbum irritans factum, & subdit, posse monialem suscipere in Confirmatione, si monialis pariter sit confirmanda. Verum moniales mortaliter non peccare suscipiendo pueros in Baptismo, aut Confirmatione, docet cum aliis Cespedes de *Execr. regul. cap. 6. dub. 134. n. 4.* quia in textibus præallegatis nulla sunt verba, quæ contineant prohibitionem strictam, & rigorosam.

§. 11.

De Vicaria, & Discretarum, seu Decanarum Obligationibus.

Quæ. 1. AN Vicaria possit dici Prælatæ.

Resp. Negative; quia instituta est tanquam coadjutrix Abbatissæ, nec ullam habet jurisdictionem; quare facere non potest, quod potest exequi Abbatissa. Lezan. *99. Regul. tom. 2. cap. 13. n. 40.* Unde non potest concedere licentiam monialibus aliquid recipiendi, expendendi &c. cum penes ipsam non residat potestas neque domicalia, neque economica, nisi hoc specialiter à Superiore illa indulgeatur. Barchius in *Specul. Religio. cap. 17.* Quod si contingat, Abbatissam decedere, parat Lexana *loc. cit. num. 41.* posse ea facere in casibus occurrentibus, quæ ipsa faceret Abbatissa, si viveret, quia eo tempore prædicta Vicaria vel est Prælatæ, vel quasi, cum non deceat, monasterium esse pro illo tempore sine capite.

Quar. 2. An Vicaria possit monialibus præcipere ex vi voti obedientiæ.

Resp. Non posse, quia, ut diximus, non est monialium Prælatæ, cui sit votum obedientiæ. Tenentur tamen moniales ipsi parere ex potestate civili, & politica, quæ utique competit Vicariæ, cum & ipsa sit Superiorissima monasterii, quamvis subordinata, quod sufficit, ut moniales obligentur ad obediendum sub peccato, etiam mortali, si res præcepta sit ex objecto gravis, & modus præcipiendi indicet intentionem præcipientis esse obligare sub gravi.

Quar. 3. An Vicaria possit eligi in Abbatissam.

Resp. Quoad Moniales Ordinis Minorum, negat Miranda *de Monial. qn. 7. art. 9. conclus. 2.* propter quamdam constitutionem Sixti V. quæ id prohibet, & etiam propter quoddam decretum Cardinalis Matthæi Protectoris Ordinis Minorum *sub die 13 Junii 1592.* At in cæteris monialibus hoc non habet locum, unde sive per sancta sit vicariatus muerere, sive in eo daret, eligi potest Vicaria in Superiorissima Conventus. Quis Constat. Gregorii XIII. solum prohibet, ne per sancta Abbatissatus muerere permanent in aliquo officio, in quo habeant auctoritatem, & regimen, aut administrationem. Non autem hoc prohibet Vicariis, cum sit diversa ratio, quia scilicet officium Vicariatus est subordinatum Abbatissæ, ad eamque ad Vicarias non est extendenda Constitutio.

Quar. 4. An Vicaria, & qualibet Discreta teneantur cum aliis interesse, quando convocantur ab Abbatissa ad consulendum, seu decernendum aliquid spectans ad bonum regimen Monasterii.

Resp.

Resp. Teneri, nisi aliquo legitimo impedimento detineantur. Ratio est, quia, quando ad Vicariæ, vel Discretæ munus eliguntur, suscipiunt in se obligationem procurandi bonum communitalis, unde quotiescumque de communitalis bono agitur, tenentur ex officio interesse, ad hoc ut possit promoveri. Ita ex Molfesio Duardus *in c. Omnis utriusque sexus 1.2. disp. 16. sect. 20. n. 4.* Et licet quilibet possit favori suo renuntiare, hoc tamen non habet locum, quando agitur de favore mixto, scilicet, quando id, quod renuntiat, non solum proprium ipsius renuntiantis, sed etiam favorem alterius, seu publicam utilitatem respicit. Felin. *in cap. si diligenti n. 16. de for. compet. Castren. Calderin. & alii.* Unde neque Vicaria, neque alia Discreta poterunt ab aliarum congressu se subtrahere, quando de monasterii sit agendum utilitate.

Quar. 5. An Vicaria, & Discreta possint sine scrupulo tacere, quando Abbatissa vult aliquid non bene determinare.

Resp. Si quod vult Abbatissa decernere, est evidenter contra monasterii utilitatem, mortaliter peccant tacendo, quia quid de collegio sunt, in his, quæ ad universale commodum pertinent, ex vi officii sui tacere non possunt, *arg. c. 1. de his, quæ sunt à majori part. cap. Nec valet dicere, quod Abbatissa, vel major discretarum pars est determinata exequi, quod decernit, & sic, quod vana foret oppositio, nam confidere debet se invidiam veritatem proferentem, alias quoque, vel etiam Abbatissam in suam sententiam adducturam; veritas enim omnia vincit, cap. consuetudo c. disp. Si vero dubium sit tantum, an Abbatissa non bene determinet, tunc, præcipue*

R 6

ma-

majori Discretarum parte in Abbatisſa placitis conſentiente, poterunt a ſe quoque iuxta conſcientia vel tacere, vel approbare, quia indubiis prudenter aliorum ſequimur conſilium. Azor. 1.2. lib. 4. cap. 3. g. 17.

Quar. 6. An Vicaria, & Discretæ poſſint ſaltem tacere, ſi prævideant, quòd contradicendo, vehementer contriſtabitur Abbatisſa, atque adeò illas torvis oculis aſpiciet.

Reſp. Non poſſe, quando agatur de rebus ad bonum commune maximè conducentibus; nam ut dici ſolet, ſcandalum potiùs permittendum eſt, quàm veritas dolerenda. Debent tamen tale medium adhibere, ut contradicendo, humaniter, & ſuaviùs procedant. Unde ſi aliqua ratione res verborum lenitate temperari valet, integra tamen, & illæſa ſemper veritate, id omni conatu debent procurare. Rodriq. 99. Regular. 1.2. q. 45. art. 4.

Quar. 7. An excuſentur tacendo, quando prævident, Abbatisſam irritandam, & magis ex contradicente in ſua ſententia obſervandam.

Reſp. Videri, quòd ſic. Quia ſicuti correctio fraternæ tunc intermittenda eſt, quando timetur, ne ob illam frater fiat deterior, juxta tradita à D. Thom. 2.2. q. 32. art. 6. Ita Vicaria, & Discretæ, quando rationabiliter ſuſpicantur, eorum conſilium potiùs obſuturum, quam proſuturum, prudenter agent, tacendo, aut in tempus opportuniùs diſſerendo. At contrarium eſt tenendum. Nam correctio duplex eſt; quædam, quæ provenit ex charitate, & tunc tantùm exercenda eſt, quando fructus ſperatur. Altera, quæ ex juſticia proficiſcitur, quæ nullo pacto eſt omittenda, etiam ſi nulla future commendationis ſpes proponatur, bono publi-

co id exigente. Unde cum in noſtro caſu conſilium, quòd à Vicaria, & Discretis præſtat ad aſum potiùs juſtitie pertineat, non videtur prætere mittendum, quamvis ex illo nullus fructus ſperetur. Ita Rodriguez, 101. cit. ar.

7. Quòd ſi prævideant bonum publicum magis periclitari loquendo, non peccant, ſi taceant, quia hoc non eſt damno communitatis cooperari, ſed iplius majus damnum avertere. Verùm diligenter attendant, ne his inanibus ſuſpicionibus, & humanæ imbecillitatis commentis ſui officii partes omittant.

Quar. 8. An Vicaria, & Discretæ peccent mortaliter de monialium transgreſſionibus Abbatisſam non admonentes.

Reſp. Peccare; quia ſi in hac parte nihil diſſimulent, religioſa obſervantia in communitate labefaſcitur: quare graviter peccant, ſicut peccaret Abbatisſa ſciens tales transgreſſiones, & non corrigens, cum pollet; nam etiam iplæ ratione muneris tenentur communitatis bono conſulere, Ita Suarez, & Egidius.

§. III.

De obligationibus Magiſtra Novitiarum.

Quar. 1. **A** Quo, per quod tempus, & cujus ætatis eligi debant Novitiarum Magiſtra.

Reſp. Inſpicienda eſſe cujuſque Religionis ſtatuta. Secundùm Regulam S. Benedicti electio Magiſtræ ſpectat ad Abbatisſam. Superior tamè ex juſtis cauſis ad le talem electionem advocare poteſt, ac decernere, ut electio paſſea facta per Abbatisſam ſit nulla. Sac. Cong. gre-

gregat. in *Florent.* 12. *Novemb.* 1603. Eligi debet ac mutari quotannis; nec consanguineæ vel aliæ moniales se ingerant in instruendis Novitiis; in *Pisan.* 13. *Julii* 1618. Sit maturioris ætatis, & quæ saltem trigessimum quintum annum expleverit, ut de Novitiorum magistro statuitur in Decreto Clementis VIII. *sub die* 19. *Maii* 1603.

Quær. 2. Ad quid teneatur Magistra, ut recte suum munus obire possit.

Resp. Tenetur experiri Novitias quoad constantiam in vocatione, quoad capacitatem ad spiritalia exercitia, & etiam ad corporales labores juxta varietatem personarum decenti modo, & unicuique accommodato, & etiam juxta statum vel Choristarum, vel laicarum, quem intendunt assumere. Illas in cultu Dei, & religionis obliantia, debet erudire, sicut precipit Concilium Provinciale Mediolanense 1. *sub* D. Carolo Borromeo *part. 2. de Monial. §. de profectis* At iduis admonitionibus ita eas instruere satagat in spiritalis, & sanctæ vitæ ratione, ut progredientes Deo adjutore, perfectæ ejus ancillæ possint evadere.

Quær. 3. Quomodo Magistra instruere Novitias debeat circa Regulam.

Resp. Debet illas instruere in his, quæ ad regulæ substantiam spectant, idest secundum significationem generalem, & simplicem verborum ejusdemque voti, obligationis, aut præcepti in regula contenti. Nam Novitiæ ad professionem admitti non possunt, nisi de regula, quam profiteri volunt, notitiam habeant, quia iuxta D. Thom. 2. 2. *q. 76. ar. 2.* communiter receptum, quisque addicere tenetur, & noscere pertinentia ad suum statum, idest leges universales status

scu

seu officii, quod assumere intendit, ut bene declarat Vasq. *Azor. & Sanch. in decl. lib. 1. c. 16. o. 35.* Cum ergo Novitiæ assumere intendant religionis statum, patet, teneri ad præstatam regulæ intelligentiam, priusquam professionem emittant; unde tenebitur magistra ex vi muneris illas instruere, cum Novitiæ sint ejusdem curæ ad hunc effectum commissæ, *Duard. de cit. disp. 16. sect. 34. n. 2.*

Quær. 4. In quibus præcipue debeat Magistra Novitias exercere.

Resp. In oratione, & meditatione, cum hæc sit medicina malorum, quibus ægrotant; in lectione librorum spiritualium, ut discant, quid agendum sit, quid vitandum; nullo modo libri prophani sunt permittendi; in Sacramentorum frequentia, quia summo opere conducitur ad comparandam animæ puritatem in ieiuniis, vigiliis, ciliciis, & disciplinis, maxime à regula præscriptis. Debent arceri à conversatione secularium, etiam consanguineorum, & non nisi valde raro, & ex causa graviori permittendus accessus, siquidem non solum dilahantur, & amore eorum, quæ reliquerunt; iterum ad mundana resiliunt, sed etiam gravissimis tentationibus exponuntur.

Quær. 5. An Magistra debeat in spiritu lenitatis, vel rigoris Novitias regere.

Resp. Cum *Rodriq. qq. Regular. tom. 3. qu. 26. ar. 10.* rigore potius, quam lenitate esse educandas. Quia *Proverbor. 10.* precipitur, *Noli subire abire à puera disciplinam: si enim præcis. seris cum virga, non morietur, tu virga percussus eum, & animam ejus de inferno liberabis.* Cautè tamen procedat, ne Novitiæ tædio religionis affectæ ad sæcularem libertatem resiliant.

Quær.

Quar. 6: An Magistra correctionis causa Novitiam percussus excommunicationem Canonis contrahat.

Resp. Titulo correctionis licitum esse Novitiarum Magistrae, illas castigatione moderata punire, prout ratio culpe, & qualitas personae exigit, ac consuetudine receptum est. Quare nullam incurrere excommunicationem tradit aliis relatis Diana t. 5. in opere cord. tract. 2. res. 12. Ubi ex Silvest. & Tolet. docet, Canonis excommunicatione affici Magistram, si percutiat prae-textu correctionis, non tamen ex fine corrigendi, sed ex odio, quia ex fine correctionis tantum est concessa facultas ad percussendum. Notat tamen Turrianus de cens. lib. 4. disp. 29. d. 2. tale odium, à quo movetur, debere aliquo signo externo manifestari, alias non potest Ecclesia eum ad id punire.

Quar. 7. An praedictam censuram incurrat Magistra excedens modum percussiois relatae ad correctionem.

Resp. Afirmat Glos. in cap. universitatis de fenset. excommunic. Negat pariter eadem. met Glos. in cap. cum voluntate eod. tit. Hanc contrarietatem conciliat Diana ex Silvestro Tolet. & Tabiena, docens, non contrahi hanc censuram, quando excessus est venialis quia sine mortali culpa non infligitur gravis poena; contrahi vero, quando excessus est gravis, quia sub gravi, & irrationabili modo non censetur concessa talis facultas.

Quar. 8. Quomodo se gerere debeat Magistra, si dubitat, an Novitia sit nec ne ad professionem admittenda.

Resp. Exponat fideliter Abbatissae, & Capitulo novitiae mores, ac qualitates, nec non defectus illos, ratione quorum habilitat,

tat, an sit vel non sit admittenda. Confessarium insuper, aut alium virum idoneum consulat. & illorum prudentiae, ac consilio acquiescat, Vech. in praxi Novit. disp. 12. dub. 3. n. 4. Ubi advertit, quod imperfectiones temporales, seu corporales, si notabilem deformitatem non afferant, neque impediunt novitiam ab obligationum regulari observantia, non sunt causa sufficientes ad ipsam expellendam, quia vera ob tale impedimentum non censetur inhabilis, nisi coniungatur cum alio defectu, qui inhabilitatem inducat.

Quoad imperfectiones spirituales, addit idem Vecchius, quod prudenter se gerere debet Magistra: eo quod fragilitas humana est charitative ferenda, eo vel maxime, quia valde difficile est habitus virtuosos brevi tempore superare. Concludit denique, facilius esse delinquere in exclusione, quam in admissione novitiae, eo quod exclusio a religione fieri nequit tuta conscientia, nisi intercedat aliqua gravis causa, quam vis necessario non debeat esse mortifera. Admissio vero licite fieri potest, si novitia ea saltem habilitate polleat, quae obligationem regulae disciplinaeque regularem observare valeat, siquae aliquo modo utilis religioni.

Quar. 9. An Magistra possit ex charitate occultare aliquod novitiae impedimentum, pro quo non potest iure secundum religionis statuta profiteri.

Resp. Non posse, quia talis occultatio cederet in grave monasterii detrimentum, quod Magistra tenetur impedire tunc ratione officii, tum ratione boni publici, quod debet privato novitiae commodo anteferri. Et hoc procedit etiam si tale impedimentum fuisset Magistrae sub secreto detectum, quia ex D. Thoma

2.2.9.70. art. 1. ad 2. custodia secreti non potest in Magistra impedire fidem, quam debet ratione muneris religioni. Peccaret igitur occultando, & novitia profertens non esset verè professa, si religionis statutum esset auctoritate Pontificis confirmatum cum clausula irritante, quia stante tali clausula, & impedimento, nulla est potestas in admitte. Säch. in sum. lib. 5. cap. 4. nu. 60. Secus autem si nullum extaret decretum irritans, quia ex parte canonico nulla aegritudo, etiam mortifera annullat professionem; imo ex eodè jure eòtrarium elicitur, nam collatio facta criminosa improbat quidem tanquam illicita, sed non reprobat, ut nulla. Felin. in cap. passul. si de rescript. Ceterum si impedimentum sit omnino occultum, & nullum ex illo imminet religioni detrimentum, celari potest, & debet. Salmaticen. tom. 3. Theol. moral. tract. 5. cap. 3. punct. 4. num. 71.

Quar. 10. An negligentia Magistræ in experiendo novitiam tempore probationis possit impedire professionem expleto anno faciendam.

Resp. Negativè. Quia non est de substantia novitatus, & talis probatio, sed satis est novitiam permanere sub obedientia in religione, & eo ad probationem necessariam expone, Suar. tom. 3. de relig. lib. 5. cap. 14. nu. 15. Vech. cit. d. 8. num. 6. Ubi docet Magistram negligentem graviter peccare, quia defectu probationis contingere potest, quod admittatur inhabilis ad terenda onera religionis, cum magna observantia regularis iactura, vel impotens ad officia exsequenda juxta statum, quem assumit, cum notabili monasterii detrimento, & cæterarum monialium incommodo.

Quar.

Quar. 11. Ad quid teneatur Magistra circa puellarum secularium educationem.

Resp. Teneri impendere totam illam diligentiam, & curam, quam præstare debent parentes. Magistra enim stat loco parentum ratione muneris, & ut advertit Coninch. dif. 28. d. 5. num. 68. acquirit conjunctionem quamdam, & quasi specialem cognationem cum puellis sue cure commissis. Quare teneatur illas in fidei articulis, præceptis Dei, & Ecclesiæ, nec non in aliis ad salutem pertinentibus instruere; ad virtutis, & orationis studium, Sacramentorumque frequentiam promovere. In manuum quoque operibus juxta cujusque statum, & conditionem exercere; delinquentes corrigere, etiam, si opus est, moderatè verberando. Nullatenus eis permittendi sunt amatores, neque ludi, aut ornamenta superflua, ut adamentur, quamvis puellæ hoc faciant, ut in uxores à juvenibus appetantur. Ideo enim à parentibus in monasterio recluduntur, ut ab amatorum aspectibus, & colloquiis separate, in Dei timore, & disciplina educerent. Unde Magistræ in supradictis notabiliter negligentem à culpa lethali non excuso, siquidem graviter deest suo muneri, ratione cujus teneatur privato puellarum sue cure commissarum bono consulere, ut communiter firmant Doctores.

Quar. 12. An Magistra possit indulgere puellis, ut ad honestam animi relaxationem ludant lacras preces.

Resp. Negat Ludov. Lopez. 2. par. instruct. cap. 32. quia putat irreverentiam esse, imò etiam simoniam, quando ludentes vellent civiliter se obligare, Sed Navar. Rebel. & Sanch. quos refert, & sequitur Diana tom. 6. tract. 4. ref. 4. hunc ludendi modum approbant,

hant, nec in eo aliquam irreverentiae speciem agnoscunt, cum potius fiat ob sacram praecum aestimationem, & sic est in usu inter religiosos, & personas devotas. Nec intervenit simonia, etiam si se obligare intendant, quia est ludus rei spiritualis pro spirituali, quod non est simonia nisi in beneficiis, ut notant in hac materia scribescentes. Eset tamen simonia, si sacras preces luderent contra rem aliquam temporalem.

ALEX. FLAMMAN VERITATIS

§. IV.

De Novitiarum obligationibus, & Privilegiis.

Quar. 1. AN Novitiis debeat conferri Sacramentum Confirmationis, antequam suscipiantur ad probationem.

Resp. Quod sic, si commode fieri potest, habetur ex decreto Sac. Congregat. apud Gavant. *Manual. Episc. v. Moniales §. Monial. recept. n. 36.* Quod si non conferatur ante ingressum, debet postea ministrari per fenestellam, per quam moniales Eucharistiam recipiunt. Nec potest Episcopus ob hanc causam ingredi clausuram, nisi monialis esset in periculo mortis, & subinde non posset ad fenestellam ibi confirmanda accedere. & periculum esset decedendi absque illo Sacramento. *Sanch. lib. 6. cap. 26. num. 74.*

Quar. 2. AN Novitiæ obligentur ad observantias regulares.

Resp. Ex iustitia non obligari, quia cum nō dum religioni sint incorporatae, illius legibus per se, & directe nō subiciuntur. Quia tamē in regularum experimento versantur, illas debent ex convenientia servare, tū ut probent,

an postea futurae sint potentes servare ex debito, qui fuit finis illarum ingressus, tum ne aliis sint scandalo. Ita Rosel. *Tab. Silv. penes Peyrin. de Pralat. g. 3. c. 1. §. 4. n. 106.*

Quar. 3. AN saltem Novitiæ voto religionis obstrictæ obligentur ad observantias regulares.

Resp. Negativè, quia votum non obligat nisi ad ingrediendum, vel ad perseverandum in religione, & sicut non tenetur ad horas canonicas, qui vovit suscipere Ordines Sacros, nisi fuerit verò ordinatus, ita neq; tenetur ad regulæ præcepta, & onera, qui vovit suscipere religionis statum, nisi illum per solemne professionem suscipiat. Ita Sotus, Thesaur. & Suar. Quod tamen locum non habet, si novicia aliqua se obligavit, ne dum ad religionis ingressum, sed etiam ad præcepta regulæ observanda, quia obligatio voti extenditur iuxta intentionem voventis. Verum si aperte non constet de tali intentione, dicendum est ad ingrediendum tantum teneri, quia in dubio possessio fiat pro libertate.

Quar. 4. AN Novitiæ teneantur tempore probationis implere vota, quibus in saeculo erant adstrictæ.

Resp. Vota personalia, quæ cum religionis operibus non sunt compatibilia, probationis tempore sunt ipso iure suspensa. Palud. *D. Anton. Silvest. & alii quos refert Vecch. disp. 10. sub. 5. n. 5.* Si operibus religionis non obstant, aggravent tamen, & reddant difficilem in religione perseverantiam, possunt suspendi per Abbatissam, *Sanch. in summa lib. 4. cap. 33. num. 33.* quia in utroque casu sunt maioris boni impeditiva. Et quia hæc ratio locum non habet in aliis votis, sive personalibus, sive realibus, quæ religionis operibus non

non advertantur, ideo ad illa tenentur novitia, nec possunt per Abbatissam suspendi. In aliquo tantum casu posset suspendi votum reale, nimirum, si novitia indigeret bonis, quae habet, ad se alendum, quia monasterium non subministrat alimentum necessaria, vel non sufficientia; tunc enim militaret ratio superius tradita, nam expensis ad novitia bonis in voti executione, redderetur multo onerosior religio, necessaria sustentatione deficiente Sanchez, loc. cit. qui advertit n. 39. quod novitia ad saeculum rediens tenetur praetata vota servare, nisi sint annexa tempori, vel illi statui, ex ipsius votantis intentione.

Quaer. 5. An Novitia regularibus subiecti suspendantur casibus in religione reservatis.

Resp. Si Praelatus reseruet eos etiam quo ad novitias, subiacere: ita Suar. Layman, Corduba, & alii penes Lezan. l. 1. c. 24. nu. 7. Quia Praelatus regularis iurisdictionem habet non solum adversus professas, sed etiam adversus novitias, quatenus sunt partes religionis ab omni alia iurisdictione exemptae. Secus vero si eos reservet pro religiosis, nulla facta de novitis mentione, quia novitiae computantur inter religiosos quo ad favores, secus autem quo ad odia. Possunt tamen per religionis Praelatum absolvi a casibus, & censuris Ordinario reservatis, aut ingressum incursum, Silvest. Tabien. & alii communiter. Verum si antequam profiteantur, a monasterio recedant, in eisdem censuris reincidere, tradit Rodriguez, quia absolutio per Superiorem impertita tacitam habet conditionem, si novitia religionem fuerit professa. Quod tamen negant Suar. Vecch. & Sandor. quos refert, & sequitur Lezan. l. 3. in maxima Minor. n. 55. Quia novitiae absolvi possunt sicut aliae pro-

sci.

fesse, ideo non absolviuntur ad reincidendum; ergo nec illae.

Quaer. 6. An si Novitia ingrediatur religionem siclo animo, & post aliquot menses, imo post expletum totum annum, mutata sententia, velit proterti, teneatur annum novitiatum repetere.

Resp. Non teneri docent Suarez, & Sanchez. si per aliquos tantum menses fuit animum retinuit, et quia rationes suas dantes de aliquibus mensibus, militavit etiam de toto anno, ideo Antonius a Spirito S. absolute sustinet non teneri. Nam novitatus opere magis perficitur, quam intentione, cum enim novitatus institutus sit, ut novitia probeat religionis austeritatem, & religio novitiae mores, id totum habetur non obstante siclo animo, unde cessat repetitionis finis. Ob quam rationem citatus Sanchez, & Portel. in dub. regal. v. Novitii num. 5. eximunt a repetitione novitiatum, si contingat ratificari professionem nullam vel defectu aetatis, aut libertatis, vel quia facta est ante completum novitiatum annum, vel ex alio impedimento. Quod absolute non placet Bordonio requirente, quod Novitiatum ratificetur a Superiore, ad hoc ut legitimus habeatur.

Quaer. 7. An Novitia capitulariter ad professionem emissam, possit ante professionem dimitti, emergente nova causa, vel veteri detecta, sed prius ignorata.

Resp. Possit, ut diximus c. 2. §. 1. q. 15. cum Peregrino, cui addo Peyrin. & Vecch. disp. 12 dub. 7. Sicut enim revocari potest consensu ab altero coniunge ante ratum matrimonium, si aliquid superveniat, quo cognito non fuissent contracta sponsalia c. quem admodum de iure iur. Ita a Coventu ante professionis emissionem pot-

possunt revocari iussu valida; valet enim argumentum de matrimonio carnali ad spirituale, *cap. inter corporalia de translat. Episcop.*
Quar. 8. Quam Novitia prius admittenda sit ad professionem, ac praece dere debeat, illa ne quae prius acceptata est ad habitum, an quae prius habitum susceperit.

Resp. Pro Novitia prius acceptata facit, quod ex admissione, & acceptatione anteriori intrat privilegium antianitatis, ratione cuius huiusmodi praecedentia deferri solet; *l. 1. ff. de alb. scribd. tempor. ff. de iur. immum. cum cunctis.* Rota apud Seraphin, *dec. 326. n. 3.* & in una Milevitana *Arsianitaris 18. Marti 1633.* coram Episcopo Urgellensi. Verum tenendum est, praecedentiam deberi novitiae, quae praevenerit in susceptione habitus; ex quo enim prius susceperit habitum, prius quoque complevit annum probationis, qui incipit ab hora susceptionis habitus. *Anan. conf. 93. numer. 6.* Bald. in *l. cum anterioribus numer. 2. C. de tempor. appellat.* Atque adeo prius est vel reiicienda vel admittenda ad professionem ex Concilio Trident. *sess. 25. de regul. cap. 16.* ubi mandat finito anno probationis novitias ad professionem admitti vel rejici. Quae ratio etiam S. Congregat. declaravit praecedentiam deberi ei, quae prius habitum susceperit. *Barbol. de iur. Ecclies. cap. 46. num. 56.*

Quar. 9. An Novitiae teneantur profiteri secundum rigorem Regulae.

Resp. Non teneri. Ideo enim regula non obligat moniales professas ad sui ipsius observantiam in suo primo rigore, quia, ex quo per contrariam consuetudinem fuit legitime mitigata, quoad hoc amittit vim obligandi. Ergo neque obligabit Novitias ad prohtendum se

cuta

cundum se ipsam in suo primo rigore, quia potentia semel extincta, nullum potest parere effectum. Ita Bordon. *de Pauper. Relig. c. 2. t. 2. n. 23. ubi n. 4. 5.* subdit, quod, ut Novitiae sint tute in conscientia, non requiritur expressa intentio proficendi secundum regulam mitigatam, sed sufficit implicita virtualiter contenta in consuetudine sic vivendi, quia eade est virtus taciti, & expressi.

Quar. 10. An Novitia frequentes stimulos, & lapsus carnis experta, possit religiosa vota emittere.

Resp. Videri, quod non. Quia votum est de meliori bono, respectu autem talis Novitiae status religionis non potest esse melius bonum, attestante Apostolo, *quod melius est habere, quam uri.* Nihilominus affirmandum cenleo cum Lugo in *resp. moral. l. 1. dub. 28.* Quia Novitia potest prudenter credere sibi expedit magis ad salutem statum religiosum, in quo transacta tentationis vehementia, facilius poterit respicere, & corrigi, cum habeat optimis Sociarum exempla, & disciplinae observantiam. Nec facile sibi potest persuadere minorem se habituram in seculo occasionem peccandi contra castitatem, quam in religione, praesertim si habere non possit iuxta status decentiam, & sine gravi incommodo.

Quar. 11. An Novitiae delicatae complexionis, quae religionis austeritates ita sanitati obesse experitur, ut medicorum iudicio vita sit notabiliter abbrevianda, teneatur deserere religionem.

Resp. Visum est aliquibus teneri religionem deserere, quia vitam sibi abbreviando directè se ipsam occidit, quod est illicitum. At posse permanere, & profiteri, sustineo cum Gobat,

5

tom.

tom. 1. tract. 5. cap. 1. num. 54. Quia præceptum de conservanda vita obligat solum ad evitanda pericula, quando non adest rationalis causa ad illa subeunda, secus autem quando adest; unde vita potest exponi pro salute spirituali proximi. Cur igitur ob tam nobilem, & rationabilem causam, qualis est spirituali propriæ salutis consulere, non poterit novitia religionis auferretas etiam cum periculo vitæ subire? Maxime quia in presenti casu periculum non est inevitabile; heri enim potest, quod tractu temporis prædictis incommodis affinescat, & vites reddantur, ad ferenda religionis observantiæ onera, promptiores.

Quar. 12. An novitia peccet egrediendo.

Resp. Si egrediatur ex minus justa causa, non peccare docet Suarez. Quia ad hunc finem institutus est annus probationis, ut religio experiatur novitiam, & novitia religionem. Si exeat ex levitate, vel religionis tegdio, peccare venialiter, affirmat Sanchez, quia cum hic egressus fiat sine honesto, atque adeo sit deordinatus, non potest excusari a veniali peccato. Si verò Novitia prius voto religionis erat adstricta, peccare mortaliter docet Peyrin. cum aliis ab ipso relatis loc. cit. Licet oppositum sustineant Gandav. Navar. & alii, & quidem probabiliter, teste Sanchez lib. 4. c. 16. n. 29. Quia votum intelligi debet juxta canones annum probationis concedentes: cum igitur canones probationis annum concedant ad experiendam religionem cum omnimoda libertate, cum eadem libertate exeundi intelligendum est votum ingrediendi religionem.

Quar. 13. An Novitia egrediens teneatur solvere expensas factas à Monasterio.

Resp.

Resp. Non teneri, tradunt communiter Doctores, quia multoties posset contingere, ut impotentia ad solvendum, libertatem tolleret ad egressum. Fallit tamen conclusio, quando intervenit pactum solvendi expensas, vel Religionis consuetudo, quæ est conformis Concilii Trident. c. 16. de regul. sess. 25. ubi præcipit omnia restitui Novitiis abeuntibus excepto vitæ, & vestitæ. Et proinde Sac. Congregat. Episcop. die 2. Martii 1635. decrevit expensas esse solvendas monasterio à consanguineis ejusdem novitiæ, qui ante professionem habitum exuerat. Lezana tom. 1. qq. Regular. c. 24. num. 3.

Quar. 14. An Novitia volens discedere, sit impedienda ex titulo, quod non solverit expensas debitas vel ex pacto, vel ex consuetudine Monasterio.

Resp. Non posse, ut notant Doctores in c. non solum, de regular. in 6. per illum textum, qui prohibet sub pena excommunicationis impediri novitias, ne redeant ad seculum; Possunt tamen repeti post diceffum, & a hio instituta est contra ipsius bona, vel eorum, ad quos spectat eas solvere. Ita Doctores relati à Pasqual. in Laurent. p. 2. q. 50. n. 4. ubi subdit, neque posse denegari professionem novitiæ volenti solvere expensas debitas ex pacto, vel consuetudine, quia non solvere expensas non detrahit de habilitate, cum sit quid extrinsecum, & habilitas attendatur secundum personalia, iudicium autem, & deliberatio de admitendo, vel non admitteudo ad professionem regulari debet secundum mensuram qualitatum personalium. Quod tamen limitandum est, nisi non solutio argueret aliquid vitium personale, quia tunc ratione talis vitii posset rejici.

S 2

Quar.

Quar. 15. An Novitiæ egredienti sit restituendus habitus factus suis expensis.

Resp. Omnes vestes esse restituendas verba illa *omnia restituantur*, quibus utitur Concil. d. c. 26. in fin. Dicitio enim *Omnia* est universalis, ut cum aliis citatis probat Barbol. de postes. Episc. allegat. 101. num. 39. ubi refert, Sac. Congregationem censuisse, habitum religiosum non esse exeunti restituendum, sed tantum ei solvendum ejus pretium, habita ratione valoris illius temporis, quo eum deponit, non quo factus est, ut notat Peyrin. loc. cit. subdens num. 108. quod si dictus habitus emptus sit non pecunia novitiæ, sed elemosynis devotorum, eo sine datis, ut religionem ingrederetur, tunc non venit ex iustitia restituendus, cum enim convenire non possit novitiæ, nisi quatenus religiose, censetur datus intuitu religionis, & per consequens religioni. Sicuti, licet legatum factum Episcopo ab eius consanguineo censetur intuitu personæ relictum, cap. *requisisti* de testament. si tamen est de re convenienti Ecclesiæ, Ecclesiæ acquiritur, quia ex qualitate rei donatæ præsumitur intuitu Ecclesiæ relictum, Sanchez. de materia. lib. 6. disp. 26. n. 15.

Quar. 16. An Novitiæ possint sibi eligere sepulturam.

Resp. Possent, quia cum nondum sint obedientiæ voto astrictæ, habent proprium vellet, & nolle; unde etiam testari possunt, & alia similia exercere, in quibus requiritur proprium vellet, & nolle. Ita Armil. Tabien. Villalob. & Diana part. 5. tract. 3. ref. 109. contra Lavor.

Quar. 17. Ubi sepelienda sit novitiæ, si debeat non electa sepultura.

Resp. Esse sepeliendam in Monasterio. Ita

Santh. Grat. Lavor. & Peyr. loc. cit. num. 130. Quamvis enim novitiæ non sit incorporata religioni, est tamen ipsi aggregata in ordine ad experiendum, & est religioni addita in ordine ad Sacramenta, etiam quæ à Parocho ministrari debent, ut Viaticum, Extrema Unctio, & Communio Paschalis. Unde cum non sit amplius subdita Parocho, sed religionis subjectione voluntaria, quoad sepulturam quoque spectabit ad Monasterium.

Quar. 18. Quid agendum, si novitiæ esset in proposito redeundi ad sæculum.

Resp. Non esse in monasterio sepeliendam, sustinet Silvester, quia ex voluntate redeundi ad sæculum resultat evidenter, quod velit in sæculo mori, & per consequens, quod eligat in sæculo sepulturam. Oppositum tamen tradit Pasgal. loc. cit. q. 57. n. 3. Nam hoc propositum non extrahit Novitiæ à statu novitiarum, sicuti neque voluntas mutandi Parochiam subtrahit à jure parochiali, sed requiritur factum solvens illum contractum, quo novitiæ se tradidit experiendam religioni, siquidem actualis reditus, non voluntas redeundi ad sæculum facit redire. Unde non sufficit in hoc vellet, sed requiritur executio, i. quidam cum filium ff. de hered. instit. ubi Imola, Bartol. & ceteri Doctores.

Quar. 19. Quibus expensis sepelienda sit novitiæ.

Resp. Ex Peyrin. Layman, Samuele, & Lezana, si ex pacto, & consuetudine tenetur novitiæ solvere expensas alimentorum, tunc manebit obligatum ejus patrimonium, seu bona ipsius ad expensas pro sepultura, quia expensæ pro sepultura sunt accessorie ad expensas alimentorum, & qui tenetur alere, tenetur etiam curare sepulturam. Si verò Novitiæ non

tenetur ad expensas alimentorum, tunc, quia Monasterium recipiens novitiam se obligat ad alendum manet etiam obligatum ad expensas sepulture.

Quar. 20. An Novitiæ possint in mortis articulo profiteri intra annum probationis.

Resp. Possè, ut supra innuimus, *cap. 2. §. 6. q. 2.* dummodo sextumdecimum ætatis annum expleverint, quia hoc expressè mandatur in privilegio. Non per hoc monasterium succedit in dote, ut pariter dictum est *cap. 2. §. 5. q. 22.* & cenit Sæc. Congregat. Concil. in una Ordinis S. Francisci Minor. observ. die 20. Martii 1649. ad cap. 15. *sej. 25. de regular.* Atque adeo non tenetur ad iussragandum animæ novitiæ defunctæ, neque ad orationes, & sacrificia, pro aliis monialibus fieri solitas, quia cum non sentiat commodum ex professione illa novitiæ, neque incommodum sentire debet. *Caram. Theol. rec. gular. num. 264.*

Quar. 21. An Novitiæ gaudeant privilegio canonis, & fori.

Resp. Gaudere; quia in favorabilibus novitiis venit appellatione monachi, & quamvis sit tantum in via ad monachatum, reputatur tamen pro persona ecclesiastica, ut tenet *Glof. in c. religioso §. quamvis defent. excom. in 6. ubi Gemini. & cæteri Canonice.* Nec refragatur quod novitiæ possint redire ad seculum, nam etiam clerici in minoribus redire possunt ad statum laicalem, & tamen quando in statu clericali vivunt, censentur personæ ecclesiasticæ. Hinc est quod Novitiæ ex receptissimo uti immunes sunt ab onere quoad personas, & quo ad bona, ut docent *Molina cum aliis relatis à Pignat. r. 4. consult. 179.*

n. 6. Ubi ex probabiliori sententia extendit in prædicta privilegia etiam ad novitias impubes, quia verè sunt Deo dicatæ, nam sunt acceptatæ ad religionem per legales, & juridicam susceptionem habitus regularis, juxta morem, & præscriptum religionis. Atque adeo, licet non sint propriæ novitiæ, quatenus non sunt intra annum probationis, sunt tamen cooptatæ ad communicandum in habitu religioso.

Quar. 22. An Novitiæ gaudeant privilegiis religionis.

Resp. Gaudere; sunt enim etiam ipsæ pars, & membrum religionis, unde debent cum suo toto communicare: & si religionis sustinent onera, æquum est, ut sentiant etiam favores, & privilegia. Ita aliis relatis *Diana p. 3. trafl. 2. resol. 73* contra *Rodriq. & Portel.* negantes gaudere privilegiis, quæ conceduntur religiosis professis, nisi ipsam in concessione exprimitur, uti de facto interdum exprimitur. Gaudere quoque religionis indulgentiis, sicut moniales professæ, tradunt *Calarub. Portel. & Rodriq.*

§. V.

De Sacriflana obligationibus, & privilegiis.

Quar. 23. AN Sacriflana peccat mortaliter, si negligat conservare lampadem accensam coram Sanctissimo.

Resp. Affirmativè; quia eadem reverentia debet Eucharistia in ciborio custodiri, ac in sacrificio offerri, eum sic idem Corpus Christi, quod custoditur in cibario, & offertur in sacrificio. Si igitur peccaret graviter,

ter, ex communi Doctorum sententia, offerens Corpus Christi sine lumine in Milla, peccabit quoque graviter custodiens illud sine lampade accensa. In utroque enim casu laeditur maxime cultus divinus, Ecclesiae consuetudo antiquissima, & lex canonica imposita in cap. sanè de celebr. Missar. Quare cum cura, & obligatio, ut lampas semper colluceat coram Sanctissimo, Sacrificiae moniali sit specialiter demandata, peccat mortaliter negligendo. Ita Quintanadven. Volpi. Gobar. & Diana 1. 2. in oper. coord. tr. 1. res. 154. Ubi tamen à peccato gravi illam excusat, si per dimidium, vel unam horam, aut etiam aliquid amplius lampas non ardeat ex negligentia.

Quar. 2. An Sacristana responderere possit in Missa, si adsit qui interserviat Sacerdoti, responderere tamen non liceat.

Resp. Ex Layman, Logo, Martinon. & Dicathil. quos refert, & sequitur Pasqualigus, de Sacrific. nov. leg. q. 343. num. 5. responderere posse de longe, quia in hoc non praestitae propriè ministerium circa altare, quod est prohibitum in cap. Sacrasaz dist. 23. & cap. inhihindum de cohabit. etc. & multo, sed se habet in respondendo tanquam populus assistens Missae.

Quar. 3. An Sacristana possit colloqui cum Capellanis, aut Concionatoribus suae Ecclesiae interservitibus.

Resp. Possit in his tantum, quae pertinent ad suum officium; concessio enim exercitio sui muneris, conceditur etiam totum id, quod pertinet ad huiusmodi muneris exercitium, l. 2. ff. de iurisd. omni. In reliquis verbò ipsi quoque est interdictum colloquium, cum nulla supet ratio, quae eam à generali pro-

h prohibitionem excludat. Unde Sac. Congregatio, ad tollendam Sacrificiae quaecumque occasionem colloquendi cum extraneis, praecipit, ut rota, seu fenestella, ex qua exponuntur sacrae vestes ad usum Sacrificii Missae, duplici clave obferetur, quarum altera sit penes Abbatissam, altera apud Confessarium. Nald. verbo monialium. ro. Tum ut clavus Fenestellae; ex qua moniales famunt Sacram Communionem, perpetuo maneat apud Confessarium, Gayant. in manual. v. monialium Ecclesiae. 7. Tum ne moniales possint habere ostium, per quod è propria clausura pateat accessus ad Ecclesiam earum exteriorem, Gregor. XIII. Constit. 8. Tum ne permittatur in earum Ecclesiis à personis secularibus cantus simplex, vel figuratus, Barbof. de iur. Eccles. lib. 1. cap. 44. num. 6. multo minus accessus secularium sub praetextu docendi eas sonum cymbalarum, vel alterius instrumenti, aut etiam musicam, vel cantum, etiam ad crates, idem lex. cit. nu. 62. Neque ut ibi instituantur Conferentiae laicorum, Sac. Congregat. 6. Novemb. 1595.

Quar. 4. An peccet mortaliter Sacristana admittens in sua Ecclesia praeter proprios Capellanos alios Sacerdotes ad celebrandum contra Superioris prohibitionem.

Resp. Si nulla sit imposita gravis poena, & alie non concurrent circumstantie, venialiter tantum peccato, quia cum simplex prohibitio sit indifferens ad obligandum sub mortali, vel sub veniali, dicendum est sub veniali tantum obligare, Sanchez aliis relatis in deval. lib. 6. cap. 4. num. 26. nam sumenda est illa interpretatio, qua efficitur, ut quis minus obligetur, ex l. si pccatum §. si quis ff. de penul. & notant Cravet. Paris. & Menoch. Si verbò

prohibitioni sit addita gravis poena, ver-
er. maior excommunicatio iplo facto incur-
renda, tunc cenfeo mortaliter peccare, quia
additio talis poenae offendit, mentem Super-
rioris esse obligare sub gravi, nam excom-
municatio maior nunquam imponitur, nisi ob
peccatum mortale. Neque excusari potest
ex eo, quod in una, vel altera admissione
nulla adsint inconvenientia, quia satis est,
quod frequenter adsint: horum namque fre-
quens periculum praetendit Superior suo pre-
cepto removere.

Quar. 5. An peccet Sacriflana admittens
Sacerdotes ad venas, & peregrinos sine litte-
ris testimonialibus ad celebrandum.

Resp. Graviter peccare, quia exponit se
periculo admittendi, qui non debet admit-
ti, & suo modo cooperatur peccato admissi,
Pasqualig. de Sacrif. nov. leg. q. 366. n. 2.
Ubi addit hoc non habere locum, dummodo
aliud non obitet, si Sacriflana cognoscat per-
sonam, & sciat talis esse conditionis, quod
non celebraret, si alias haberet aliquid im-
pedimentum.

Quar. 6. An Sacriflana Monasterii regu-
laribus subiecti peccet admittendo Sacer-
dotes advenas ad celebrandum cum litte-
ris quidem testimonialibus, sed non recog-
nitis ab Episcopo, si hoc ab ipso monialibus
etiam exemptis prohibeatur.

Resp. Non peccare, sustinere debent Do-
ctores assentes non posse Episcopum prae-
cipere regularibus, ne admittant, quia preceptu
dirigi solum potest ad subditos, & pro locis
subiectis, cap. ut animarum de censit. in 6. Re-
gulares autem exempti, & eorum Ecclesiae
non subiacentur Episcopis. Quae ratio militat
etiam pro monialibus regularibus subiectis,
cum

cum fruantur tuorum Ordinum privilegiis.
Oppositum tamen sustinendum ex S. Congreg.
in Bononiens. 2. Julii 1610. quae respondit, Non li-
cet re regularibus in suis Ecclesiis admittere pre-
sbyteros saeculares contra prohibitionem illius Ar-
chiepiscopi.

Quar. 7. An peccet Sacriflana exponendo
Capellanis celebraturis vestes sacras laceras,
aut immundas.

Resp. Peccare, & quidem mortaliter, si no-
tabiliter sint immundae, aut laeerae. Detulit
ex Stephano Papa relato in e. Vestimenta de con-
secrat. dist. 1. ibi, Vestimenta ecclesiastica, quibus
Domino ministratur, & sacra debent esse, &
honesta. In eo autem consistit honestas ipsorum
quod sint decencia pro functione, cui debent
inservire, non sint autem decencia, si sint lae-
cera, vel immunda. Quod expressius habetur
Innocentio III. in Concilio Laterano. relato in
cap. n. de custod. Euchar. ubi praecipit, vestimenta
& c. n. unda, & nitida conservari, reddens
rationem, Nimis enim videtur absurdum in sa-
cris fides negligere, quae dedecret etiam in
prophanis. Hanc sententiam sustinent Suar.
Facund. & alii.

Quar. 8. Quando nam vestes sacrae censenda
sint notabiliter lacerae, aut immundae.

Resp. Non posse certam regulam defini-
ri, sed hoc prudentis arbitrio esse relinquendum.
Censet tamen Pasqual. de Sacrif. nov.
leg. q. 135. n. 3. tunc esse notabiliter immundas,
aut laceras quando si tales essent vestes com-
munes, virum nobilem dedeceret. Et sub-
dit, quod in iudicando, quando sint, vel
non sint notabiliter lacerae, aut immundae,
habenda est ratio qualitatris Ecclesiae, pro
qua inserviunt; nam quae tales erunt respec-
tu Ecclesiae, in qua nobiliori modo tractari

solet cultus divinus, non erant tales respectu Ecclesie pauperis, respectu cuius immunditia & attritio magis conspicua esse debet. Advertit insuper, quod, quam difficile est, in hac materia mortaliter peccare, tam facile est peccare venialiter, quia quilibet indecentia, quae insurgat ex vestibus immundis, aut lacris, sufficit pro veniali peccato.

Quar. 9. An Sacristana peccet convertendo velles sacras in usus prophanos, dum retinet propriam formam.

Resp. Peccare, ex Pasqual. *loc. cit. qn. 822.* Quando enim res sacrae convertuntur in usus prophanos, suo modo violantur, & sit Deo iniuria; & ideo tanquam violatae remanent indecentes respectu cultus divini. Hinc peccati quoque est damnanda, si praedictas velles concedat pro recitatione alicujus comedie sacrae monialibus in monasterio representandae. Quia, licet comedie argumentum sit sacrum, & in loco religioso recitetur, ipsa tamen recitatio est profana, atque adeo dictarum vestium violativa, unde excluditur hujusmodi usus. Verum excusari in hoc caso a peccato docet Dicalillus *17. q. de Sacram. disp. 4. dub. 12. n. 231.*

Quar. 10. An supellectilem sacram possit convertere in usus prophanos, postquam amisit formam.

Resp. Possit, quia tota exigentia reverentiae, quae ipsi debetur, fundatur in eo, quod sit sacra, mediante benedictione: ergo cessante benedictione cessat etiam reverentiae exigentia; cessat autem benedictio, & sanctificatio, dum destruitur forma, & ideo disponi potest de materia, ac si nunquam fuisset materia rei sacrae. Nihilominus, quamvis non sit necessarium, quod velles sacrae, amil-

amissa consecratione comburantur, sed possint in prophanum usum converti, decentissimum est comburi, quia Sacri Canonibus hoc ipsum praescribitur de convenientia, Pasqual. *loc. cit. qn. 834. num. 9.*

Quar. 11. An peccet Sacristana, si velles & alias supellectiles sacras non pretiosas, dum amiserunt formam, vendat, & commutet, ut de melioribus provideat.

Resp. Ex Lopez, & Manuel, quos refert sed non sequitur Sanch. *lib. 7. cap. 19. num. 67.* non peccare, quia talis venditio, aut commutatio non habet propriam distractionis, aut consummationis rationem, cum nullam inde iacturam patiarur conventus, imo melioretur, unde potest rationabiliter supponi interpretativa Superioris licentia. Hoc tamen non admittit Bordonus in illis conventibus, in quibus practicitur licentia formalis, & expressa.

Quar. 12. An Sacristana possit tangere calices, corporalia, &c.

Resp. Possit; Quia peccatum veniale quod alias committeretur, excluditur ex necessitate officii, ratione cuius mutare debet dicta vasa, & corporalia, quod sine tactu non potest praeslare, unde confurgit tangendi rationalis causa. Ita in terminis Pasqual. *loc. cit. qn. 839. num. 9.* ubi adducit Quintanad. & Suarez. Cessatque omnis dubitatio attento Privilegio Sixti IV. Ordini S. Augustini Congregationis Lombardiae concessio, in quo indulgetur, quod omnes laici professi, dum Sacristarum officium exercent, possint tangere calices, patenas &c. Porerunt igitur & moniales, cum & ipsae gaudeant Regularium privilegiis etiam per viam communicationis, ut dictum est suo loco, licet Episc.

Episcopis sunt subiecte. Hinc est, quod etiam possunt lavare corporalia, & purificatoria, quod debet intelligi de corporalibus, & purificatoris inferventibus proprię Ecclesię quia privilegium est concessum ratione officii, & officium tale non exercetur, nisi ratione proprię Ecclesię.

Quær. 13. An peccet Sacrificana, si aquam, in qua primum lavantur corporalia, & purificatoria, non projiciat in lacinarium.

Resp. Non peccare, seculo contemptu, & dummodo in decenti loco projiciatur. Ita Ludovic. à S. Joan. in sum. q. 22. de Euchar. art. 2. dub. 2. difficul. 4. app. 1. Nam circa hoc nullū adeit præceptum, cum Canon. *Nemo per ignem tantum de consecrat. dist. 1.* quoad hanc partem lotionis sit solum directivus, & ideo solum servari debet, quod exigitur ex natura rei, nempe ut non projiciatur in loco immundo.

Quær. 14. An Sacrificana liceat in die festo lavare vasa sacra purificatoria, & alia hujusmodi pro notabili tempore alias sufficienti ad peccatum mortale.

Resp. Licere; quia quamvis lavare de se sit opus servile, dum tamen versatur circa rem factam, definit esse servile, nam pertinet ad manus personę Deo dicatę, quatenus talis est persona autem Deo dicatę, quatenus talis est non est destinata operi servili. Item potest ornare templum, vertere illud, & conficere hostias pro Missis celebrandis, quoties ex causa iusta non poterant prædicta opera præverari, Cajet. 2. 2. qu. 122. art. 4. & in sum. v. *festorum violatio*. Ubi addit, posse prædicta fieri in die festo, licet ex negligentia non fuerint facta prædicti festi, quia iam sunt necessaria in die festo. Hęc autē negligentia raro aut num-

numquam erit peccatum mortale, sed ad summum veniale, quando Sacrificana putans bona fide posse fieri in festis, relinquit ea tunc faciendā. Sanch. tom. 2. *Conf. lib. 5. cap. 2. dub. 2. §. 4.* cum aliis à se consultis.

Quær. 15. An Sacrificana pro notabilem diu ei partem vacans ornatus Ecclesię excusetur à jejunio.

Resp. Excusari. Ita Bassæus, Bonac. Trol. lenc. & Molfesius, qui expressè loquitur de religiosis part. 1. sum. tract. 10. cap. 4. nu. 42. & ratio est, quia labor, quem subit, notabilis est, nam huc, & illic discurrendo portando ornamenta, & alia hujusmodi exercendo fatigatur. Unde labor ipsius æquiparari potest labori artificiose, qui ratione officii excusatur à jejunio. Et hæc excusatio extenditur etiam ad jejunia præscripta sub mortali in regula. Nam, ut diximus cap. 8. §. 4. 9. 5 cum Doctoribus, jejunium regulę obligat in instar præcepti ecclesiastici, unde cessat obligatio ipsius ex iisdem causis, ex quibus cessat obligatio præcepti Ecclesię, & proinde etiam ratione laboris. Quod si nihilominus ieiunium velit servare, potest illi largiori colatiuncula indulgeri. Paqualig. de jejun. decis. 312. n. 2.

Quær. 16. An possit aliquid dare proprio Ordinario occasione suarum festivitatum.

Resp. Negant Berti, & Hieronymus Sorbo concedit Valerus in suis *diffus. universis. fori v. munera n. 81.* quia Bulla prohibens largitione munerum intelligit, quando darentur pro pretio rerum spiritualium, non autem si dentur in quandam remunerationem incommodi suscepti, & honoris præstiti.

Quær. 17. An non obstante prohibitionē quod nihil donetur extraneis occasione festi-

vita-

ritatum, professionis &c. posth. Sacrificia
siquid largiri Capellanis, alitque Ecclesie
inservientibus.

Resp. Quod sic, Ita Valer. *loc. cit. num. 82*
Quia hæc non tam sunt munera, quam onera
sunt enim loco competentis salarii, salaria
nimium sunt communiter tenuiora, & habito
respectu ad prædicta munera acceptantur
per Capellanos, alias sine ipsis muneribus
non acceptantur. Adde quod donatio facta
occasione festivitatum, professionis &c.
est donatio ob causam, & in remuneratio-
nem majoris laboris, quem subeunt, unde
hæc non cadit sub prohibitione, quia dona-
tio simpliciter prohibita, non prohibetur
remuneratoria, Bald. in *authent. ex testa-
mento, Cod. de collat. quem sequuntur ibi
Corn. & Rom.*

Quar. 18. An liceat Sacrificia in illis
diebus, in quibus habentur generales con-
fessiones, prandium ministrare Confessario
in Sacristia.

Resp. De Confessario regulari extrat decre-
tum Sac. Congregationis, 13. *Septembris*
1553. in quo prohibetur, quod nemo regu-
larium, quacumque de causa, comedat,
aut refectioem corporalem sumat in locis u-
bi sunt crates, vel rotæ in monasterium cor-
respondentes, vel in locis eorum vicinis, ut
videri, vel audiri possit à monialibus: neque
aote porta in clausura eadem refectio corpo-
ralis permittatur, multo minus intra clausu-
ram, etiam si Superiores Ordinum essent,
Et tunc tantummodo indulgetur refectio in
predictis diebus, quando Confessarii habi-
tatio, aut virorum domus, aut monaste-
rium in quo, à monialium, seu sororum mo-
nasterio, vel domo nimium distat. *Quar.*

omnia militant etiam quoad Confessarios sa-
culares, cum decreti finis, qui est occurrere
scandalis, quæ contingere possunt, etiam
ipsum comprehendat.

§. VI.

De Infirmarum obligationibus, & Privilegiis.

Quar. 1. AN monialis infirma teneatur
iussu medici obtemperare.

Resp. Salas de *legibus* relatus à Diana in
opere coord. t. 8. tract. 8. res. 1. n. 7. putat, teneri
sub mortali, quia quilibet infirma tenetur
ad omnia simpliciter ob conservationem suæ
salutis necessaria, cum nemo sit dominus sui
corporis, unde quidquid à medico præscri-
bitur tamquam necessarium ad salutem, tene-
tor exequi. Oppositum sustinet Durandus in
cap. omnis utriusque sexus tom. 2. disp. 25. sect. 3
num. 3. allertens, quod quamvis bonum sit
medicis fidem adhibere, quia unicuique ex-
perto in propria arte credendum est, nihil-
ominus non tenetur infirma obedire medico
ex præcepto, quoniam non est ipsius Præla-
tus. Hinc deducit, quod quamvis medi-
cus decernat secundum regulas artis necel-
sarium esse infirmæ ad conservationem vitæ
sectionem membri, si tamen ex causa talis sec-
tionis essent ingentes cruciatus tolerandi,
potest infirma sectionem recusare, et sic ex-
ejuisdem omissione credat certo se morituru-
ram; si quidem nemo tenetur cum tanto cru-
ciatu vitam suam servare, ut habetur ex Azar
Lesh, Mofes. & Diana, qui tamen id limi-
tant non procedere, quando medici iudi-
carent sectionem esse necessariam ad vitæ
conservationem, nec magnos dolores esse
per-

perferendos; in hoc casu teneretur ipsis parere non distincto precepto obedientiæ, sed tantum precepto; quo quisque adstringitur propriam vitam conservare.

Quar. 2. An monialis cancro, vel alio morbo gravissimo in verendis laborans, teneretur chirurgi curam subire.

Resp. Non teneri. Tum quia nemo teneretur admittere curationem; a qua non minus abhorret quam ab ipso morbo, vel morte. Tum quia cum pudicitia sit grande bonum, potest illam vitam preferre, licet etiam possit sine peccato curationem permittere quamvis prevideat ex contractu pravos aliquos motus suboriturus, illi enim sunt plane involuntarii, & contactus moraliter honestus, quia cum hac causa medendi, est consentaneus recte rationi. Ita Navar. Sâ, Less. & alii relati à Diana in opere coord. 1. 8. art. 2. ubi addit, quod si medicamenta possent adhiberi à feminis, tunc utique teneretur monialis illa susserre, & verenda prædictis scemio ostendere, nam cessant in hoc casu rationes pro affirmativa sententia adductæ, scilicet ratio vericundiæ, & periculum motus sensualis, qui à chirurgi contactu possent oriri.

Quar. 3. An peccet monialis, quæ respuit humanum remedium, quod facile haberi potest, sibi se Divinæ Providentiæ committens.

Resp. Peccare, quia graviter delinquit contra præceptum. *Non tentabis Dominum Deum tuum*, Deum enim tentat, qui habens quod faciat, sine ratione exponit se periculo, experiri utrum liberari possit à Deo. Ita D. Tho. 2. 2. quæst. 97. art. 1. & Caietan. ibi, limitans, quod si citra mortis periculum respiciatur medicina ad experiendos dolores, & sustinenda incommoda ob carnis mortificationem, &

Jela

Jesu Christi Passionis participationem, tunc laudabile est, & meritum.

Quar. 4. An possit respuere ad abbreviandam vitam, ut citius ab huius vitæ ærumna sit libera.

Resp. Non posse; quia presentium ærumnarum evasio non est bonum tanti momenti quod bono vitæ valeat comparari, multo minus rationabiliter anteferri. Ita Victoria, Ledesma, & alii apud Sanch. *Opusc. lib. 5. c. 3. dub. 33. num. 9.* Quousque igitur adest ipse vitæ, non potest medicamenta respuere, quia nemo est dominus suæ vitæ. Non per hoc tamen, ut bene advertit Duard. *loc. cit. n. 6.* debet monialis, plusquam par est, esse sollicita, ut advoctur insignes medici, & pharmaca subministrantur pretiosa, quia hoc esset in grave monasterii damnum, & voti paupertatis detrimentum, eo vel maxime, si monialis infirma talis esset, quæ, si moraretur in seculo, ad suas infirmitates vix ordinarium medicum adhiberet.

Quar. 5. An monialis infirma laborans siti maxima in febris accessu peccet, si bibat.

Resp. Si non advertat potum esse nocivum, vel si advertens putet, quod ex illo non eveniet nisi dolor aliquis capitis, vel molestior tantum febris, non peccat mortaliter, parvitate nocenti excusante. Ita cum Navarro, & Caietano, Sanch. *loc. cit. n. 7. & 8.* Mortaliter verò peccaret, si evidens mortis periculum confugeret, vel infirmitas per longum tempus protraheretur cum gravi monialii incommodo, & monasterii detrimento.

Quar. 6. An, & quando monialis infirma excusetur a recitatione officii.

Resp. Excusari, si ita laborat, ut non possit sine gravi incommodo, aut damno officium

ficiam recitare; locus si ægrotudo sit levis, neque ullam; aut saltem leve incommodum allatura. Ita communiter Doctores. In dubio standum est iudicio medici, non quia medicus dispenseret in obligatione, sed quia declarat morbi gravitatem, qua posita, ex se ipsa cessat obligatio. Quod si contingat, ut etiam medicus de huiusmodi gravitate sit dubius, vel simpliciter conveniri non possit, obligari ægro tam ad horas canonicas tradit Suarez, quia obligatio recitandi horas canonicas est certa, dubia autem excusatio. At ab omni onere eam liberat Bonac. de iur. can. disp. 1. q. 8. punct. 2. num. 5. quia licet sit dubium an nocitura certum sit illa recitatio, tamen periculum sit nocitura certum est. Quoniam ergo possessio quæ habet homo, non se exponendi periculo gravi, est prior præcepto recitationis Officii illa prævalet, & excusat. Sed multo tutius est in talibus consulere Abbatissem, quæ ex vi privilegii ministerialiter dispenseret.

Quar. 7. An, si infirma possit insumere, & de facto inflammat bonam diem familiariter colloquendo, aut libros recreationis causa lectitando, vel acupingendo, debeat inferri, quod etiam possit Officium recitare.

Resp. Cum Baldel. tom. 2. lib. 3. disp. 57. num. 16. negativè. Illa si quidem non requirunt serietatem, & attentionem, sed potius animum recreant, unde non possunt morbum gravare, e contra verò res seria est oratio, & recitatio, & ex sui natura animum colligit, molestiam adducit, & mentem gravat. Neque ex eo quod morbus aliquis, v. g. febris jam cessavit, statim ad horas canonicas obligari debet infirma, si potest timeri ne morbus iterum revalescat, vel adhuc remaneat.

neat virium debilitas ex precedenti morbo relicta, nam debilitas illa infirmitas quædam est, & excusat.

Quar. 8. An dolores, & ægrotudines, quæ certis temporum intervallis recurunt, & non durant tota die, ut est febris quartana, aut tertiana levis, ab horis canonicis simpliciter excusetur.

Resp. Non excusatur, quia illarum recitatio potest, immò debet anticipari, aut postponi pro aliis partibus diei, quibus ægrotudo non urget. Ita Doctores relati à Baldel. loc. cit. num. 19. Quod intelligendum semper est, dummodo anticipatio, aut postpositio nocere non possint vel accessioni superventuræ, vel debilitati à præterita febris relicte; quia in re si infirma sit dubia, medicum consulat, & quiescat.

Quar. 9. An monialis infirma, quæ non potest recitare Matutinum, & Laudes, dubitat autem, an possit reliquas horas, tenetur ad illas.

Resp. Si verè dubia sit an possit, dicendum est de parte, quod superius diximus de toto Officio. Quod si certo constat ægrotam posse sine gravi incommodo recitare aliquas horas, tenetur ad illas. Ratio est, quia materia præcepti indicentis horas canonicas est divisibilis, unde etiam præceptum ipsum est divisibile, atque adeo qui non potest implere maiorem partem præcepti, tenetur ad minorem, quam potest. Neque subsistit, quod maior pars trahit ad se minorem, & per consequens si desit potentia ad maiorem Officii partem, cessat obligatio ad reliquam, ad quam fortè est potentia. Hæc enim doctrina remanet proscripta in propositione 54. inter damnatas ab Innocentio XI.

Verum

Verum tamen est, quod si infirmitas impedit indefinitè divinum Officiū, ut est febris gravis, vel aliquid simile. non est scrupulosè inquirendum, an possit infirma unam, vel alteram horam legere, ut notat Suarez 7. 2. de Relig. tra. 7. lib. 4. cap. 28. num. 27. quia excusatio ex se indefinita æquivaleret universali, ita enim consuetudo hanc legem interpretatur, Et fortasse ratio est, quia est valde difficile in huiusmodi occasionibus artingere punctū in iudicando; quid possit homo dicere, vel non dicere sine gravi incommodo, & ideo satis esse creditur, quòd Officiū ipsum dici non possit sine notabili damno.

Quæ. 10. An infirma, quæ ex se quidem totum non potest Officiū legere, potest autem cum sociis, teneatur, vel sociam querere, vel admittere si se offerat. Ad neutrum teneri, tradit Diana in opere coord. 1. 3. tra. 6. res. 97. num. 3. Quia recitare cum sociis, privilegium, & favor est, quo non uti liberè potest aliquis, contra commune axioma, favor in gravamen verteretur.

Quæ. 11. An monialis postquam febris, aut alia infirmitas illam deseruit possit Officiū prætermittere, dum convalescit.

Resp. Possit, quia imbecillitas à morbo relicta reputatur infirmitas, & Ecclesia, quæ est quia mater, vult ægris requiem aliquam indulgere. Ita Trullen. & aliis relatis Sanchez. tom. 2. cons. lib. 7. cap. 2. dub. 43. num. 5. Per quos autem dies possit ab Officio vacare, non potest statui certa regula, nam ex maiori, vel minori morbi præteriti duratione, aut vehementia, validiori, aut graciliori complexione, ætate vivida, vel senili, potest remanere in moniali maior imbecillitas, ratione cuius debeat maior, vel minor vacatio ab

Offi -

Officii recitatione indulgeri. Unde standum est prudentis arbitrio.

Quæ. 12. An postquam convalescit possit diebus non impeditis in privata recitatione legere Officiū de Sanctis duplicibus, aut semiduplicibus tempore infirmitatis omittis.

Resp. Videti, quòd sic, per ea, quæ tradit Quintana. tra. 8. singul. 9. num. 2. Ubi licet loquatur de Officio omisso ob errore, vel oblivione, attamen, ut observat Lugo in resp. moral. lib. 5. dub. 8. nu. 8. etiam de impedimento orto ex infirmitate concludunt rationes ab ipso adductæ. Quarum prima est, quòd tunc transfertur è proprio die in alium diem non impeditum Officiū duplex, aut semiduplex, quando proprius dies est impeditus; cum igitur dies proprii Officiorum duplicium, vel semiduplicium in præsentis casu fuerint ab infirmitate impediti, poterunt eadem Officia in alios dies non impeditos transferri, atque adeo extra convalescentiam recitari. Secunda. Jure in nemo privandus est absque culpa sua, lex enim ff. de penis l. sancimus. Cod. eod. tit. cap. ad fin. de his qua sunt. C. Sed Sanctus, & recitans jus possident, ut de tali festo recitetur semel in anno, ergo hoc iure non debent privati ratione infirmitatis quæ illorum non sunt culpa. Tertia; Vulgata juris regula est, quòd impedito non cursit tempus. Cum igitur ratione infirmitatis fuerit impeditus dies festivitatis illius Sancti, perinde est ac si proprius ejus dies non pertransisset: & die non impedito poterit recitari.

Neque ex hoc sequitur, ait idem Auctor, quòd possit etiam monialis recitare Officiū Paschatis, si eo die fuisset infirma. Nam non transfertur Officiū Paschatis, sicuti transfertur Officiū de duplici, aut semiduplici, &

id est

ideo si illud non est recitatum proprio die, est omnino omittendum, & sic dicendum de Officiis aliarum solemnitarum, quæ translationi non subjacent.

Verùm oppositam sententiam absolute sustineo cum Lugo *loc. cit.* qui prædictam opinionem reicit tamquam singularem. Ratio est, quia rubrica de translatione festorum non loquitur univèrsaliter de omni impedimento, sed solum quando dies impeditur Officio Dominicæ, vel festi, aut feriæ privilegiatæ tunc occurrentis, Adeoque concedit, imò & precipit tantum hujusmodi translationem, quando impedimentum se tenet ex parte diei, non verò ex parte recitantis, pro ut in casu.

Quod pariter suadetur, quia ritus divini Officii recitandi non debet esse privatus, & proprius singulis personis, sed publicus, & communis toti communitati, vel Ecclesiæ, ad quam pertinent recitantes, atque adeo singuli debent semper Officium illud recitare, quod recitatur a tota communitate, vel Ecclesiâ, ad quam spectant, non solum in recitatione publica, sed etiam in recitatione privata, quia uti singuli sunt partes illius communitatis, vel Ecclesiæ, cui proinde debent conformari, nam turpis est pars, quæ non congruit cum suo toto, *cap. xi. dist. 8. & cap. x. de sponsal. §. partes civitatis*, & docet Navar. *cap. 2. de regul. cum. 63.*

Quær. 13. An moniales infirmæ excusentur à jeuniis tam Ecclesiæ, quam regulæ.

Resp. Excusari ex communi Doctorum sententia, ita Ecclesiæ legem, & præceptum regulæ interpretante; idque habere locum, etiam si infirmitas ex propria culpa contigerit, quacumque enim ex causa proveniat, semper corpus est tale, ut castigatio ipsius per

jeju-

jejunium semper evadat irrationabilis, & indiscrèta. Ita Major, Palud. & Sanchez. Sub nomine infirmarum veniunt etiam illæ, quæ licet nullo actuali morbo laborent, sunt tamen complexionis malè affectæ, & proinde etiam istæ à jejunio excusantur, non solum quia tenentur morbum præcavere, sed etiam quia illa prava affectio æquiparatur morbo continuo. Pasqualig. *de jejun. decis. 261. n. 7.*

Quær. 14. Quanta debeat esse infirmitas, ut teneatur cessare obligatio jejunandi.

Resp. Communiter Doctores hoc remittunt prudentis judicio. Sed hæc responsio difficultatem non tollit; semper enim dubitare potest Confessorius, an nimis laxè segerat, vel nimis rigidè; ideo tradenda regula est, secundum quam prudenter valeat judicare. Censeo itaque, tunc morbum, aut debilitatem ex convalescentia eximere à jejunio, quando impedit consuetas functiones; tunc enim morbus, aut debilitas sunt alicujus considerationis, & ideo est habenda ratio ipsorum, nec corpus ulteriori afflictione debilitandum. Hoc autem impedimentum non debet necessariò esse tale, ut absolute impediatur, sed sufficit quomodocumque impediatur. Ita Pasqual. *loc. cit. n. 5.* qui etiam tradit *decis. 236. n. 10.* quod si quæ ex aliqua infirmitate sit adeo debilitate, ut remaneat in statu simili senectuti, ita ut hac in ipsa continua virium, & roboris naturalis diminutio, libera sit ab onere jejunii; sicuti enim ex morbo status senectutis, ita etiam auticipat exemptio à jejunio.

Quær. 15. An monialis infirmæ, ob vincendas carnis tentationes ad incontinentiam graviter illâ extimulantes, teneatur jejunare, etiam si prævideat ob jejunium futu-

T

ram

ram diuturniorem infirmitatem maximo cum monasterii dispendio.

Resp. Affirmantem sententiam suaderi posse ex Fervend. in Exam. Theolog. p. 4. c. 12. §. 6. n. 1. quia iuxta charitatis ordinem docemur spiritualia corporalibus anteferre. Unde damnum, quod ex diuturniori infirmitate sequitur monasterio, sequitur per accidens, nam per se intenditur majus bonum. Contrarium tamen desinitur ex Homobono in Exam. eccles. p. 2. tit. 8. c. 7. q. 17. Quia ad vincendas tentationes alia occurrunt remedia, orationes videlicet, Sacramentorum frequentia, piæ adhortationes, & his similia. Ista igitur adhibeat, & tantæ salutæ monasterium non exponat.

Quæ. 16. An laborantes febrî tertiana, vel quartana, præcipiente medico ne cogent, ut diæta morbus vincatur, peccent contra præceptum jejuniî, si comedant.

Resp. Contra præceptum jejuniî non peccare tradit ex Sanchez Pasqual, quia morbus est talis, ut de se liberet à jejunijs, affligit enim, & debilitat corpus, & consequenter incapax efficitur obligationis jejunandi. Peccare tamen contra naturalem præceptum temperantiæ, notat Sanchez, atque a se aut venialiter, aut mortaliter juxta quantitatem damni, quod inde sequitur.

Quæ. 17. An, & quando moniales infirmæ excusentur ab audienda Missa.

Resp. Non tam facile moniales ab audienda Missa excusari, quia intra monasterium audire possunt, & proinde habent facilitatem accessum. Pasqual. de sacrif. nov. leg. q. 137. n. 5. Nihilominus non tam decumbentes in lecto, quam illas etiam, quæ adire Ecclesiâ non possunt sine probabili salutis detri-

detrimto, excusantur communiter Doctores. Quanta verò debeat esse infirmitas, ut excuset, aut quantum nocumentum, quod timeatur, videtur posse constitui hæc regula, ut nimirum, quando infirmitas impedit consuetam exercitiâ, aut egressum de cubiculo, ita ut hoc existimetur congruere in ordine ad curâ infirmitatis, & ad salutem corporalem, afficit etiam insufficientem excusationem in ordine ad audiendam Missam, attendita semper diversitate complexionis, & qualitate personæ. Hinc convalescentes, & debiles de facili possunt excusari præsertim hyemis tempore, & quando aeris intemperies nocere potest capiti; ut notant Præpositus, & alii relati a Pasqual. loc. cit. ubi idem concludit de senibus, si tales sint, ut debilibus valeant comparari. In dubio standum est judicio medici. Addunt tamen Leander, & Garzia, quod manente dubio, possunt illud præceptum depone- re, & ab auditione Missæ abstinere. Laborantes febrî tertiana aut quartana, non dubito, quoad illos dies, in quibus febrî corriguntur, excusari in reliquis verbis diebus consideranda est ipsarum complexio, & quomodo remaneant affectus ex præcedenti febrî, & secundum hoc judicandum ut supra; regulariter puto non excusari.

Quæ. 18. An liceat monialibus infirmis celebrare facere super Altari portatili in suis cellis vel devotionis gratia, vel ad satisfaciendum præcepto in diebus festis.

Resp. Affirmat Pasqual. in decis. Moral. decis. 176. n. 3. Superioris tamen, ad quem spectat, obtenta licentia pro sacerdote celebraturo ingrediendi clausuram. Fundatur in Privilegio Pii IV. Canonici Regularibus Sancti Salvatoris concessio sub die 18. Maii

anno 1665. & licet hoc limitet ad illas tantum moniales, quæ vivunt sub eodẽ ipsorum Regularium regimine, & Instituto, nihilominus *de rif. 178.* extendit etiam ad quascumque moniales subiectas Regularibus communicatibus in privilegiis. At hæc opinio est reicienda, prout postea illam reiecit idem Pasqual. in opere *de sacrif. nov. leg. q. 4. §. 10. n. 3.* Quia per Bullam Gregorii XIII. circa claustrum monialium, quæ est *28. ejusdem Pontificis, §. 2. Bullar.* statuitur, quod urgentibus tantum necessitatibus possit concedi licentia ingrediendi monasteria. Unde cum usus prædicti privilegii dependeat ex una parte a relaxatione legis claustræ; & ex alia pro celebranda Missa in cubiculis infirmarum non interveniat illa urgens necessitas, quæ requiritur à Gregorio ad concedendum ingressum, sequitur, quod non possit quoad Moniales sortiri suum effectum.

Adde, quod Regularium privilegia celebrandi super altari portatili hodie sunt omnia adempta per supremum Decretum Sac. Congregat. Concil. emanatum sub die 15. Decembris 1703. & publicatum die 8. Januarii 1704. Clemente XI. approbante. In quo decreto pariter declaratur, non licere Regularibus cupisvis Ordinis, & Instituti, seu Congregationis &c. aut aliis quibuscumque sacerdotibus, etiam si essent Episcopi, in Oratoriis privatis celebrare in diebus Palchatis Sanctissimæ Resurrectionis, Pentecostes, Nativitatis Domini nostri Jesu Christi, aliisque anni festis solemnioribus, ac diebus in Indulto exceptis. In reliquis verò diebus prædictis Regularibus, seu Sacerdotibus quibuscuque, etiam Episcopis, in præfatis Oratoriis celebrare non licere, ubi etiam unica

Missa,

Missa, quæ in Indulto conceditur, celebrata fuerit, atque illa etiam in casibus permittis celebrari nequeat post meridiem.

Quar. 19. An Monialis infirma dubitans an teneatur recitare Officium, jejunare &c. teneatur obedire Abbacissæ præcipienti ne Officium perfolvat, ne jejundet &c.

Resp. Quod sic, ex Salas, Soto, & Lezana *t. 1. §. 29. Regul. cap. 4. num. 23.* Quia in his casibus tenetur credere, quod præcipiendo illam rem dispenset ministerialiter in regula, in Officio &c. ac per consequens, quod potest dispensare, quod debeat ipsi se conformare. Idem dicendum, si esset dubia, an Abbatissa dispensaret ex justa causa. Ita Navar. *Lectus apud Legan. loc. cit.*

Quar. 20. An Moniales infirmæ, quæ non possunt Ecclesiam adire ad lucrandas indulgentias à Paulo V. Regularibus concessas, possint eas consequi in lecto.

Resp. Possit dummodo agant aliquod opus pium arbitrio Confessarii imponendum. Ita Peyrin. *de Privileg. pag. 331.* ex declaratione Pauli V. Congregationi S. M. Fulien. anno 1609. ut habetur in *compend. suorum Privileg. infirmi.*

Quar. 21. An gravamen infirmitatis excuset monialem ab integritate materialis confessionis.

Resp. Si gravamen infirmitatis tale sit, ut continuata confessione periculum imminet moniali decedendi sine Sacramento, dubium non est excusari. Quare tunc confessorius monere debet monialem, ut unum aut alterum peccatorum exponat, & absolutionem impendere, postea verò si tempus superfit, reliqua peccata audire. Si autem ad sit tempus ad faciendam integram confessionem,

T 3

tionem, sed infirma ex illius continuatione notabiliter gravetur, exculari pariter tradunt Doctores infirmitati. Quia cum hoc Sacramentum sit pro charitate institutum, non debet contra charitatem converti: converteretur autem, si exigeretur confessio integritas à moniali, dum sentit se in explicandis culpis gravari, & posset contingere, quòd stans morbi angore, & prolixæ confessionis gravamine, confessionem fallidiret, & pertæsa profequi nullo, aut, si profequeretur, absque debita dispositione continueret. Ita Silvest. Sor. Palans, & quatuordecim alii relati à Pasqual. *de caus. accur. temp. mort.* g. 134. Ubi ad veritas, detrimentum, quòd ex integra confessione potest monialis subire, considerandis esse secundum subjectam materiã, & proinde pro gravi habendum esse, quòd in se leve est, & tale esset in sanis. Ex ideo si in illis horis in quibus ingravescit morbus, infirma ostendat gravari à confessione, absolvenda est, & in aliud tempus aliorum peccatorum explicatio differenda.

Quæ. 22. An monialis periculoso morbo laborans, non tamen decumbens in lecto, neque viribus destituta teneatur adire Ecclesiam ad sumendum viaticum, vel possit illi ministrari in sua cella.

Resp. Plurimum expedire moniali accedere ad sumendum viaticum in Ecclesiam. Nam Ecclesia, ut habet Ugo Victorinus *de sacram.* lib. 2. par. 5. c. 1. est propriè locus, in quo dispensantur Sacramenta; & ex consecratione acquirit quandam virtutem spiritualem, per quam redditur apta divino cultui, ut homines ibi concepiant devotionem quandam, qua paratioris sint ad divina, ut ex D. Thom. *2. 2. q. 83. art. 3.* Unde valde

con-

conferret ad excitandam devotionem monialis infipientis viaticum, & ad uberiorum fructum percipiendum, in Ecclesia illud suscipere. Quòd etiam teneatur adire Ecclesiam, nec possit illi ministrari in sua cella videtur esse secundum mentem Sac. Congregationis, quæ, ut nota videmus supra *cap. 6. §. 6. 9. 2.* statuit, quòd Confessarius non audeat ingredi monasterium ad excipiendam confessionem monialis infirmæ, quando hæc potest commodè adire confessionale. Unde à pari neque poterit ingredi claustrum ad ministrandum viaticum dictæ moniali, quæ cum non decumbat in lecto, nec sit viribus destituta, potest commodè adire ecclesiam ad illud suscipiendum. Attamen attendendæ sunt circumstantiæ, conditio scilicet morbi, symptoma, quæ ex motu possunt oriri, & alia huiusmodi, & in tali casu iudicandum, an possit, vel non possit commodè adire.

Quæ. 23. An ad solandam devotionem monialis infirmæ, quæ ob aliquod impediamentum non potest sumere viaticum, possit ei deferri Eucharistia, ut adoretur.

Resp. Non posse, quia in sæpius repetita Gregorii XIII. Constitutione non permittitur Confessario ingressus in claustrum, nisi in casibus necessariis; in casu autem proposito nulla apparet necessitas. Quòd si tunc temporis contingeret, Confessarium ingredi ad communicandam aliam monialem, neque in tali casu posset deferri Eucharistia adoranda prædictæ moniali, ut aperte statuitur in Rituali Romano Pauli V. *tit. de comm. infirm.* ibi. *Sed alicui adorandam solum, seu devotionis, seu eunsufois rei prætextu ad ostendendum non deferatur.* Et ita tenent Riccius, Barbosa, & alii relati à Pasqual.

T 4

loc.

240 De infirmis. obligat. & Privileg.
lec. cit. g. 256. ubi fuisse decifum à Sac. Congregat. testatur: ex Zerol. in prax. Episc. p. 1. verbo Eucharistia §. 5.

Quar. 24. An Confessarius in communione monialis infirmæ per modum viatici possit omittere verba præscripta in Rituali, Accipe sacro viaticum &c. & uti verbis consuetis, Corpus Domini, &c.

Resp. Negat Tamburin. Quart. Cardinalis Brancat. & Clericæ de Euch. Sacram. decif. 29. n. 12. Ex quo enim verba illa præscripta sunt in Rituali, debent omnino servari. Nam Rituale Romanum, quod ad ea, quæ in ipso præscribuntur, facie jus. Si quidem Pontifex in Bulla eidem Rituali præfixa exhibere, quæ in ipso præscribuntur, tanquàm de jure servanda ut constat ex illis verbis *Inviolatè observentur*. Tum quia prædicta verba sunt valde proficua ex opere operantis tanquàm ordinata ab Ecclesia, movente, & docente illam Spiritu Sancto.

Verùm Tonellius in suo Enchir. tit. 1. c. 1. n. 6. iustinet ex Pasqualigo non solum posse Confessarium ea omittere, sed etiam aliquando debere, ut si monialis minus devotè, & cum magno animi maerore communionem per modum viatici sit receptura. Sufficit enim ad recipiendam communionem per modum viatici, quod morbus sit periculosus, & Eucharistiam recipiat, quia solus actus sumendi Eucharistiam cadit sub præcepto, pro quo implendo non requiritur intentio saltem æqualis, sed sufficit interpretativa, quia actus semper præsumitur gestus ex causa magis necessaria, & urgentiori, ut notant communiter Doctores.

Neque ex eo quod prædicta verba sint in Rituali præscripta, inferitur, quod sint de jure servanda. Quia, ut bene advertit Pignatell.

1.9. cõsult. 86. §. Neque, non omnia præscripta in Rituali cadunt sub præcepto, sed quedam præcipiuntur sub obligatione aliunde proveniente, quædam vero præscribuntur solummodo de decencia; nec authorizatio Summi Pontificis extrahit ea ab ordine suo, sed solum facit, quod intra ordinem suum rectè præcedant.

Quer. 25. An moniali infirmæ possit pius ministrari viaticum.

Resp. Affirmant communiter Doctores, discrepant tamen in assignanda temporis distantia, quæ inter unam, & alteram assumptionem debet intercedere. Nam posse repeti viaticum post commissum peccatum mortale, docent Tabiens, & Armilla; post triginta dies, Navarrus; post octo, aut decem, Henriquez, & Suarez; post sex, Possivius; & Filiucius; post quatuor, Pasqualigus; tertio quoque die, Ludovicus à S. Joanne cum Valquez; altero quoque die, Layman. Attendendam esse consuetudinem sustinet Calpens, & Garzia. Placet sententia docens posse ministrari singulis diebus; quia hoc nõ obstat neque ex parte juris, cum nullibi reperiat prohibitorium, neque ex parte Sacramenti, cum hoc ex natura sua sit iterabile etiam singulis diebus; è contra verò maxime prodest ægroto; & protinde, cum simus in favorabilibus animæ, amplianda est ministratio quantum fieri potest, consequenter ad singulos dies. Maxime quia, cum hoc Sacramentum sit institutum per modum cibi spirituales resocillantem animam augmento gratiæ, ad peccati pericula superanda, & ad fugandas in illo statu tentationes, necurrentes, consentaneum est, quod, sicut quotidie anima in illi periculis versatur,

tur, ita quotidie subsidio, & ope ipsius roboretur. Unde hanc sententiam amplectuntur Palaus, Martinus à S. Josepho, Dicastil, & alii, quos refert, & laudat novissimè Clericat. loc. cit. n. 11.

Quar. 26. An in eadem infirmitate variato tamen statu, possit moniali extrema Unctio pluries ministrari.

Resp. Affirmativè cum D. Thom. communiter recepto in 2. dist. 23. *quæst. 2. art. 4. quæst. 2.* Quia effectus Sacramenti non se extendit ultra statum periculosum morbi; unde cessato priori periculo, & novo superveniente potest repeti Sacramentum; nam adveniente novo periculo; nova quoque supervenit hujus Sacramenti indigentia. Neque ad hujusmodi repetitionem necesse est, vel quòd infirmitas sit diuturna, qualis est paralyfis, hydrops, aut Ethica, ut requirunt Durand. D. Antonin. & D. Bonavent. vel quòd elabatur annus, ut vult Albert. vel saltem quòd interruptio sit magna, ut Suarez; vel quòd infirma nova commiserit peccata venialia, ut Paludan. sed sufficit, quòd iuxta peritorum iudicium recedat prius periculum, & novum adveniat, sive longum, sive breve tempus intercesserit. Quia non tempus, sed imminens mortis periculum est fundamentum repetendi extremam Unctionem, ut tradunt Hugo. Huread. Gabriel. Tamburin. & alii apud Pasqual. loc. cit. *qu. 234. num. 3.* Qui tamen *qu. 435.* negant, posse repeti si durante eodem periculo, novum cuiuscumque generis superveniat, quia auxilia non dantur contra morbum corporalem, sed contra spirituales, qui non variatur ex variatione morbi corporalis, aut, si per accidens crescit, sufficiunt auxilia jam debita, quia dantur

juxta

juxta exigentiam, quæ contingit toto tempore morbi periculosi.

Quar. 27. An valeat legatum annuum relictum monialibus pro necessitatibus infirmarum, si moniales ex instituto solis elemosynis vivant.

Resp. Valere tradunt Ananias, Rodriquo. & Portel. in *duo. regul. v. legatum num. 7.* Quia legatum factum pro necessitatibus infirmarum, non monialibus propriè fit, sed loco pro infirmis deputato. Negat Sanchez in *sum. lib. 7. cap. 26. n. 47.* quia legatum hujusmodi tollit rigorosam mendicitatem quam profiteatur, cum deserviat pro necessariis infirmarum alimentis, & medicinis, quæ nomine alimentorum etiam comprehenduntur. Utramque opinionem probabilem putat Diana in *Opera moral. tom. 7. tract. 1. resol. 223.*

§. VII.

De infirmary obligationibus, & Privilegiis.

Quar. 1. **Q**ua diligentia, & cura debeat infirmary vacare suo ministerio.

Resp. Teneri vacare ea diligentia, ac cura quam ministri infirmorum passim solent adhibere; ad insolitam & extraordinariam non teneri; quia talis præsumitur ejus intentio; dum suscipit tale munus, ne alioquin nimis le gravet, libimet imponendo onera importabilia. Tum quia ubi agitur de obligatione, stricta adhibenda est interpretatio; unde etiam obligatio infirmariæ debet interpretari, ita ut obliget minus quam fieri possit, atque adeò non debet extendi nisi ad diligentiam communem, & ordinariam.

T 6

Quar.

Quar. 2. In quibus præcipue Infirmaria possit peccare.

Resp. Ex Villalob. & Castropal. peccare mortaliter, quando relictis remediis assignatis à Medico, aliis pro sua voluntate utitur, & aquam, aut viuum infirmis proponat, ut earum voluntatis satisfaciatur. Exponit enim infirmas absque ratione manifesto periculo moriendi, saltem citius. Item si tempus protradendo pharmaco, vel cibo præscriptum à medico, non seruet, aut indigentis infirmarum non provideat, vel Abbatissam de prædictis indigentis non admoneat, si inde damnum, vel incommodum aliquod notabile infirmis emergat. Barcehius in *Specul. Relig.* c. 25. Quia cum ratione muneris teneatur medico obedire, & infirmis providere, est causa indirecta damni, vel incommodi, quod confequitur ex omissione.

Quar. 3. An infirmaria teneatur cum periculo vitæ parere Abbatissæ præcipienti, ut monialibus contagioso morbo laborantibus inserviat.

Resp. Videri, quod non, ob rationem D. Tho. 2. 2. q. 104. art. 5. Quia in pertinentibus ad corporis sustentationem omnes homines natura sunt pares. Nihilominus in contrarium facit, quod Superior potest præcipere omnes illos actus exteriores, necessarios ad commune illud bonum, cuius curam gerit, & tunc subditi etiam cum periculo vitæ tenentur obedire; sicut Rex pro civitatis defensione potest subditis præcipere præstationem, quæ semper est cum periculo vitæ. Tum quia male provifum esset in Religione fraternæ charitati, si tempore contagiofe infirmitatis possent sanè se subtrahere, desertis infirmis sine remediis, & serviente.

Ita

Ita Caiet. Rodriq. Peyrin. & Sanch. in *decal. lib. 6. c. 2. n. 56.* Quod tantò certius procedit in Monialibus Oblatis, quæ inserviunt infirmis, & sine dote ad hunc effectum sunt ad Monachatum admittæ, & receptæ, ut toto vitæ suæ tempore infirmis deserviant. Tamburin. alios referens de *Jur. Abbat. disp. 12. q. 2. n. 25.* Qui tamen excipit ab hac regula moniale illam, quæ esset admodum infirmæ valetudinis, vel cuius vita esset valde utilis bono communi religionis.

Quar. 4. An Infirmaria possit licite egredi claustrum ad vocandum medicum, vel Confessarium ex repentina oborta necessitate alicuius monialis infirmæ ad extremum vitæ à morbo adductæ, & alius non adsit, qui possit vocare.

Resp. Affirmat Caspian. à S. Elia v. *claustrum. 161.* modo sit spes, medicum esse profuturum, aut probabiliter timeatur eam esse in mortali peccato. Ratio est: Quia præcepta Ecclesiæ non impediunt maius bonum, & quia ita præferunt bonum, ut si hoc bonum sit impeditum alterius boni maioris, cessat ipsum obligatio ex generali intentione eiusdem Ecclesiæ. Unde cum in præsentis casu subventio proximi extreme indigentis sit maius bonum quam observantia claustræ, illa enim provenit à virtute charitatis, hæc obedientiæ, obligatio primæ prævalere debet & secundi cessare.

Quar. 5. An, & quibus in casibus Infirmaria excusetur ab audienda Missa.

Resp. Excusari, si illius assentientia est saltem necessaria, ne infirma notabiliter tristet, nec habet, quas substituat. Ita communiter Doctores, quos approbans relert Pasqual. de *Sacrif. nov. leg. q. 1328.* qui hoc ad,

admittite etiam si assistentia non esset necessaria, si tamen bona fide putaretur necessaria cum sufficere, ut apprehendatur ut talis: nam tunc formatur recta conscientia, quod liceat omittere auditionem Missæ. Subdit insuper, idem dicendum, si infirma pro sua satisfactione vellet, Infirmariam sibi assistere, quamvis alix sublevari possent, si non obsequi illius voluntati esset causa, quod traheretur, vel indignaretur, cum excitatio harum passionum possit infirmam notabiliter nocere. Neque infirma in tali casu peccaret impediendo infirmariam pro tunc non sibi necessariæ auditione Missæ, quia complacentia illa, quæ percipit ex ipsius præsentia, affert illi aliquod solamen, sententia vero tristitiam, & ideo habere potest motum sufficiens, ut detineat ab audienda Missa.

Quæst. 6. An Infirmaria possit in diebus prohibitis comedere aliquid carnis, ut excitet in infirmis appetitum, & inducat ad comedendum.

Resp. Affirmant Navar. Sanch. & Diana p. 5. tra. 5. ref. 32. Quia stante parvitate materia non adest materia integra prohibita, atque adeo nec materia peccati mortalis: quia vero apponitur finis honestus, & quem charitas imperat, desinit etiam esse materia peccati venialis, quia ex fine apposito subtrahitur a ratione sub qua prohibetur, & constituitur in ratione honesti.

Quæst. 7. An occupatio in deservendis pluribus infirmis sit causa sufficiens excusandi Infirmariam à jejunio.

Resp. Ex Palqual. de jejun. dec. 339. n. 5. affirmative, quia tale servitium exigit continuam assistentiam, quæ secum trahit magnum laborem. Hoc autem est intelligendum de ea quæ parat cibos pro infirmis, & in cæteris servitiis necel-

necessariis ipsis ministrat, non de ea quæ solum assistit. Neque pariter tenetur ad jejunium die sequenti, si per totam præcedentem noctem, vel majorem partem assistat alicui infirmæ: talis enim assistentia, quia precivat debito somno, causat magnam debilitatem, unde superveniens jejunium est nimis onerosum. Ita ex Ledesma, & Rodriq. Palqual. loc. cit. num. 6.

Quæst. 8. An & quando infirmaria ab Officii recitatione excusetur.

Resp. Excusari, quando ita est in infirmarum servitio occupata, ut totum diem tempus, quod necessitatiibus corporis moraliter, & sine magno incommodo subtrahi potest, in earum indigentis sit infundendum. Charitatis enim præceptum urgentius, & excellentius est præcepto recitationis Officii, & proinde hoc cessare debet, ut potest impediri tum majoris boni. Ita Sotus, Sanch. 2. conf. 107. c. 2. du. 51. n. 2. & Suarez 1. 2. de relig. lib. 4. sup. 2. 8. n. 35. Ex quo pariter deducitur esse excusandam, etiam si illi quæ modica diei pars pro honesta animi relaxatione superesset. Quia sicuti ob recitandas horas canonicas non tenetur subtrahere tempus cibi, & quieti, ita neque honesta relaxationi, cum hæc non minus necessaria sit ad corporis levamen, quam refectio, & somnus, maxime si vires essent ex præcedenti occupatione defatigatæ. Quod si occupatio non sit integræ diei, tunc infirmaria debet hujusmodi occupationis tempus prævenire, vel recitationem post ponere, quia præceptum obligat pro tota die. Potest tamen excusari, quando impedimentum repentinum prævidere non potuit, vel quando ad illud non advertit, Suarez loc. cit.

§. VIII.

De Aromataria obligationibus, & Privil.

Quar. 1. **A**D quid teneatur Aromataria.

Resp. Quæ suæ artis sunt tenetur scire. Et enim lex tam naturalis, quam humana prohibet, ne quis artem, quam ignorat, exerceat, ut in cap. non est sine culpa de regul. jur. in 6. Neque sufficit, quod instructa sit quo ad artis præcepta, & regulas, sed debet etiam esse instructa quo ad practicam, cum ex istius deficientia possint plurima, & gravia infirmis otiri incommoda. Tenetur quoque debitam in conficiendis pharmacis adhibere diligentiam; quia omnibus munus aliquod exercere obligatio inest, ut illud diligenter exercent. Abb. in cap. ad aures, num. 3. 4. c. 6. de arat. q. qualis.

Quar. 2. An possit de se, & inconsulto medico pharmacum aliquod infirmis præbere.

Resp. Si habeat aliqua particularia medicamenta ad speciales morbos, nempe ad sanandas oculares fistulas, dolores dentium, & alia huiusmodi, & experta fuerit prodesse, potest utique illa præbere. In aliis casibus non potest; quia cum non habeat scientiam, & artem ad curandos morbos, manifesto vitæ periculo infirmas exponeret; imò neque potest, etiam si aliquatenus habeat experientiam, quia exponeret se periculo occidendi infirmas, & contraveniendi decajogi præcepto Non occides. Sicut de Medico asserit Silvest. in sum. v. Medicus, qu. 1.

Quar,

Quar. 3. An licitum sit Aromatarig præbere poculum moniali gravidæ ad procurandum abortum foetus inanimati, ne fama periclitetur monasterii.

Resp. Negative cum communi Doctorum, quia abortum foetus inanimi est peccatum gravius pollutione, eodem proximiùs opponatur generationi. Sicut ergo in nullo casu est licita pollutio, ita neque abortus foetus inanimati. Unde merito oppositù damnatur ab Innocentio XI. in propositione 34. sub qua tamen valde dubitat Lumbier, an prævens casus comprehendatur, quia, ait ipse, propositio proscripta loquitur quando agitur de vitanda infamia puellæ, non verò de vitanda infamia religionis cœnobii, quod valde diversum est, adeoque prohibitio, subdit idem Doctor, ad præsentem casum non videtur extendenda, quia strictè interpretationis est, ut potè odiosa. Resolvit tamen illicitum esse etiam in præsentem procurare abortum foetus inanimati, quia ad evitandam infamiam eoram sæcularibus est aliud medium, scilicet præcipiendo in virtute sanctæ obedientiæ observantiam secreti.

Contineri pariter præsentem casum sub damnatione, patet, quia præfata propositio in tantum proscriptur, in quantum asserit esse licitum procurare abortum puellæ ex periculo proveniente ab extrinseco, quale est periculum vitæ, & famæ. Cum igitur etiam periculum diffamationis monasterii sit periculus proveniens ab extrinseco, remanebit quoque damnata propositio a serens esse licitum procurare abortum monialis, ne infametur monasterium. Neque fit extensio prohibitionis ad casum, sed casus dicitur comprehensus ex identitate rationis.

Pec-

Peccat igitur Aromataria pharmacum prebens ad procurandum abortum fetus inanimis, & si est animatus contrahit etiam excommunicationem Sixti V. dummodò tamen sequatur effectus. An autem effectus non secuto incidat in casum reservatum, asserit Bellocch. Zech. & Bonac. negat alii relatis Diana in opere coord. tom. 5. tract. 4. resol. 26. ubi advertit hoc non procedere, si monasterium subdatur Regularibus, quia quo ad illos ex Decreto Clementis VIII. etiam effectus non secuto inducitur reservatio. Quòd si dubium, sit an fetus fuerit animatus, Moura, Præpositus, & Macadus putant non incidere in reservacionem, quia reservatio ad casus dubios non extenditur tanquam odiosa, nisi aliud exprimat. At in oppositum est communis sententia, quia in dubiis tutior pars est eligenda.

Quæ. 4. An Aromataria possit lucri causa vendere extraneis medicamenta.

Resp. Extare pro Urbe Romana, ejusque districtu decretum Visitationis Apostolicæ die 29. Augusti 1637. quo prohibetur tam Superioribus quorumcumque Ordinum in Urbe, ejusque districtu existentium, quam particularibus Religiosis quibuscumque, ne in posterum sive religionis nomine, sive particulari audeant, & præsumant per se, vel per alios in suis Conventibus artem aromatariam exercere: præterquam pro suis religionis, & Ecclesiasticis, pharmaca vendere etiam prætextu amicitiae, & familiaritatis, absque speciali licentia in scriptis obtinenda. Unde cum hoc decretum sit pro Urbe Roma ejusque districtu, in aliis partibus standum est juri communi uti resolvit Sac. Congregat. Episcop. & Regular. in Neapolitana 5.

677-

Offabr. 1646. Jus autem commune non videtur prohibere hujusmodi venditionem; pharmaca enim artificium honestum sunt, & non proprie negotiatio. Maxime quia in hoc non tam spectatur luerum, quam utilitas infirmarum, dum enim extraneis venduntur, frequentius renovantur medicinalia, unde monialibus infirmis subministrantur recentiora, atque adeò magis utilia. Quod etiam declaravit eadem Sac. Congregat. in Neapolitan. 26. Maji. 1602. & in una Dominicanorum 11. Offabr. 1647.

Quæ. 5. An Aromataria vendens, ut supra, medicamenta possit recipere pretium juxta taxam Aromataris secularibus factam.

Resp. Videtur quòd sic; quia taxa non statuit pretium tanquam privilegium Aromatariorum secularium, sed tanquam pretium justum medicinalium. Unde quicumque illa vendit, potest recipere juxta taxam, quia recipit pretium justum. Verùm oppositum sustinendum cum Navarra lib. 3. de rebus vic. 2. n. 40. & Reginaldo in Praxi lib. 25. num. 231. Quia in taxatione justii pretii non tam habetur respectus ad valorem medicinalium in se, & ad alias circumstantias, puta industriam, laborem &c. sed etiam ad expensas, quas subeunt Aromatarii seculares in conductione officine, solutione vectigalium, salario famulorum, &c. à quibus omnibus expensis sunt exemptæ moniales. Unde pretium, quod est justum respectu Aromatariorum secularium, injustum est respectu monialium, quia detractis illis expensis, excedit valorem medicinalium.

Quæ. 6. An possit vendere quid pro quo.

Resp.

Resp. Non posse. Tum quia e mentem decipit, dando aliam substantiam ab expectata: tum quia certum pretium recipit pro incerto medicamento: tum quia saluti infirmi non contulit, & utinam a liquidando illam non offendat, dum medicamentum illud suppositum fortasse dissimile est, quamvis non videatur dissimile. Quare conlurgit obligatio relatiendi omnia damna ex tali deceptioe, forte leuata. Solum excusari potest, si certa sit supposititas res posse eadem virtute, & fore aequè, vel quasi aequè utiles ementi. Teneatur tamen restituere excessum pretii, si forte acceptus est supra iustum pretium rei tradita: (etiam si eisdem fuerit utilitatis) vel supra pretium, quo emptor rem eandem alibi fuisset empturus.

Quar. 7. An possit Aromataria vendere pharmaca minori pretio consanguineis, vel amicis, donando illis quod ipsi deberetur ratione industriae, & laboris.

Resp. Nequit Bordonus, quia labor ille est pretio aestimabilis, unde Aromataria donando suum laborem disponeret de re pretio aestimabili, quod est contra votum paupertatis. Dissentit Ioannes de Lugo *disp. 7. de iust. num. 149.* quia religiosus sine prauidicio paupertatis potest alteri inferuire, etque gratis operam suam praestare. Distinguunt alii: vel Aromataria degit in monasterio, in quo viget praecipuum, aut consuetudo, ut moniales operas suas, & lucra inde percepta conferant in bonum commune: vel degit in monasterio concedente monialibus, ut pro se laborent, & sibi metipsis lucrentur. Non potest si in primo, quia praesumi non potest licentia Abbatisse, obstante consuetudine, vel praepcepto. Potest autem si in secundo, quia

quia Abbatisa rationabiliter non censetur invita, cum nihil damni resulet monasterio. Poterit etiam pharmacum aliquod leuioris momenti pauperibus subministrare ex praesumpta licentia Abbatisse, quae praesumitur habere erga pauperes charitatem. Imò poterit etiam, reuente Abbatisa, si pauperes versentur in extrema necessitate, alibi docuimus cum D. Thoma.

Quar. 8. An liceat Aromatariz venenum vendere.

Resp. Si venenum talis naturae sit, ut non nisi ad malum possit deservire, non licet; quia esset prebere materiam peccati, & alieno peccato cooperari. Conueniunt omnes Doctores: Si verò sit indifferens ad bonum & malum usum, & Aromataria nesciat aut tantum dubitet, an emens eo sit abusus; potest vendere ob finem iusti lucrì, & honesti, dummodo non intendat, ut emens eo male utatur. Quia quando scitio aliqua est de se indifferens, qui bono fine ad illam cooperatur, non peccat, utitur enim iure suo. Reginald. in *Praxilib. 25. num. 263.* Si autem sciat, vel saltem probabiliter credat, e mentem veneno abuturum vel ad occidendum proximum, vel ad vitam sibi adimendam, adhuc posse vendere sufficit Caietan. Angel. Navar. & Lorca, quia pravus usus ementis non est volutus directe, neque indirectè: est enim effectus per accidens, & non per se consequens, qui proinde non imputatur, etiam si sit pravus, dummodo non sit intentus, ut ex D. Thom. 2-2. *qu. 74. art. 8. & qu. 20. art. 5.* Oppositum approbo cum Armilla, Tabiena, Reginaldo loc. cit. & aliis. Quia suppeditare alteri materiã iniuriòse nocendi, vel sibi, vel proximo, est con-

tra charitatem, aut contra iustitiam, vel potius contra utrumque.

Quar. 9. An liceat Aromataria pharmaca concinere in die festo.

Resp. Negative. *Sot. lib. 2. de iust. qu. 4. art. 2. ad 3.* quia opus servile est, quod sola necessitas facit licitum in die festo. Unde ex tantum pharmaca, quæ pro præsentis diei necessitate deseruiunt, potest Aromataria componere, vel ex jam composita vendere omnibus horis, sicut qui herbas, pisces, & aves deserunt, *Sac. Congregat. Vicario Andriense. 16. August. 1593.* Neque licet rosas, violas, & alia huiusmodi laccaro condire, vulgò, *for. Consuet. Alcozer, & Sanch. tom. 2. can. lib. 5. cap. 2. dub. 18. num. 5.* neque aquam ex herbis per stillarium extrahere, quia hæc quoque servilia sunt. Excusare tamen, ut diximus, potest necessitas, quæ facillè contingere potest, si ex dilatione flores, & herbe languerent, easumque virtus deperiret. Vel si tanta esset aquarum distillandarum copia, ut intra tempus aptum tota pro usu totius anni provideri non posset. Ex prædictorum enim carentia magnum monasterio resularat incommodum, quod sicuti in aliis casibus per Doctores excusatur, debet in præsentis pariter excusare.

Quar. 10. In quibus aliis possit peccare Aromataria.

Resp. Peccare, si in componendis pharmachis non omnia apponit præscripta à medico, *Duare. in cap. utriusque sexus tom. 1. disp. 16. sect. 2.* Vel si apponit, illa tamen sunt vetusta, vel non exigitam virtutem habentia, unde medicamentum parum prodest infirmo; *D. Antonin. part. 3. tit. 8. cap. 4. §. 6.* Item si inutilia, & multo magis si nociva im-

miscet, mortaliter peccare, nisi excuset materia parvitas, communiter fatentur Doctores. Et in prædictis casibus non solum laedere charitatem, sed etiam iustitiam, adeoque teneri ad omnia damna inde secuta, traditalis citatis Homobon. *in comment. resalut. tract. 10. can. 1. §. 12.* Non peccat tamen si in concinendis medicamentis tantum aque vel alterius liquoris immisceat, quantum ad medicamentis compositionem est necessarium quamvis eodem pretio medicamenti vendat, *Trullench. in decal. tom. 2. lib. 7. cap. 10. dub. 11. num. 5.*

§. IX.

De Celleraria obligationibus, & Privilegiis.

Quar. 1. AN Celleraria, cui bonorum Monasterii incumbit administratione, possit aliquid de iisdem bonis in justam donationem, aut alienationem expendere.

Resp. Non posse, nisi id, quod ab Abbatisa illi commissum est. *D. Thom. 2. 2. q. 32. ar. 3. ad 1.* Ex quo fit, eam mortaliter contra votum paupertatis peccare, si in alios usus, præter deputatos, quantumvis illi liciti sint, & communitati deseruiant, rem expendat, absque expresse, vel præsumpta Abbatisæ voluntate quia exercet actum dominii, & sibi commissæ administrationis metas excedit. *Manuel. Sanch. & Peyrin. 1. de subd. q. 2. c. 2. §. 9.* qui tamè putat non peccare mortaliter subministrans moniali indulgenti aliquid necessarium iniuste ab Abbatisa denegatum, quia in eo casu Abbatisæ sui præter detulit.

Quar.

Quar. 2. An de præsumpta Abbatisse licentia possit remunerare merita, & obsequia ab extraneis administrationi præstita, & alias non debita.

Resp. Polle, atentis tamen viribus, & legibus suæ administrationis, nec non inspectis meritis, ac circumstantiis, non solum quando merita pariunt actionem ex iustitia, sed etiam quando eas sunt naturæ, ut hominem deceat esse gratum, ac obligent ad antidota. Ita post alios Trullench. in decal. l. 7. c. 27. dub. 8. n. 4.

Quar. 3. An peccet Celleraria contra votum paupertatis distribuendo bona Monasterii non iuxta mentem Abbatisse, sed proprio arbitratu.

Resp. Peccare saltem venialiter, si deceptura aut pauciora, meliora aut deteriora, quam sciat velle Abbatisse; quia parte enim recedit a mente Abbatisse, incurrit in vitium proprietatis, dispensando ac si esset domina, nullatenus ab alterius pendens arbitrio. Lessius lib. 2. cap. 41. num. 178. alique communiter.

Quar. 4. An peccet Celleraria, si celest Abbatisse summam aliquam notabilem pecuniæ expendendam in usus utilibus Monasterio, invita tamen Abbatisse.

Resp. Peccare si Abbatisse sit rationabiliter invita, & quidem non solum quoad modum, sed etiam quoad substantiam; quia Celleraria, cum sit administratrix bonorum monasterii dependenter a principali administratrice, quæ est Abbatisse, non potest ea administrare, nisi ex voluntate ipsius sive expressa, sive tacita; Mandatarius enim debet diligenter observare fines mandati, & diligenter se mandati. Unde si aliter administraret;

his uteretur, ac si essent propria, atque adeo secundum hoc censeretur proprietaria. Si vero Abbatisse est invita quoad modum tantum, non peccat nisi venialiter. Et si irrationabiliter sit invita, nullam culpam committit, quia tunc utiliter Monasterii negotiis gerit, & operatur ex voluntate præsumpta superioris Prælati, qui si adesset, illam expensam fieri omnino veller.

Quar. 5. An peccet, si monialibus tam sanis, quam infirmis necessaria abundantè non provideat juxta religionis statuta.

Resp. Ex Peyrino tom. 2. g. 1. cap. 5. §. 1. num. 58. Affirmative; ex quo enim Moniales per professionem religionis nomen dederunt, eique incorporate serviant juxta vocationem suam, dignæ sunt ex iustitia mercede sua, & jure naturæ sunt participes quoad necessaria bonorum temporalium, & spiritualium ipsius religionis. Excusari solum potest a necessariis ministrandis propter monasterii inopiam, & tunc communis paupertas est ab omnibus toleranda.

Quar. 6. An de Monasterii bonis possit largius distribuere amicis monialibus animo illas gratificandi, & quidem propria auctoritate.

Resp. Ex dictis non posse, & contraveniendo peccare, cum enim sit simplex bonorum Monasterii administratrix, non potest administrare bona commissa, nisi juxta voluntatem domini, qui in casu nostro est monasterium. Hinc a fortiori dicenda est peccare si ita abundantè aliquibus provideat, ut alia ex de causa graviter indigent, quia fit aliis injuria, cum communitatis bona pro indigentibus sint communia. Rodriq. & Peyria.

UNIVERSITATIS

UNIVERSITATIS

Quar. 7. An Celleraria possit sibi aliquid applicare de bonis monasterii ob laborem officii.

Resp. Non posse, quia ex vi professionis, & contractus in initio cum monasterio tenetur ex iustitia intervenire. Imò neque ob labores extraordinarios, & ultra obligationem susceptos, quia semper talis applicatio est actus domini, cuius est in capax ratio voti.

Quar. 8. An possit de bonis monasterii aliquas elemosynas erogare.

Resp. Possit facere elemosynas illas, quæ consueverunt per Cellerarias dispensari. Quia Abbatisa committens officium cenetur eo ipso committere consuetudinem in illo officio exerceri. Ita Azor. & Tamb. ex D. Thom. 2. 2. q. 32. art. 2. Imò si Celleraria facultatem habeat expendendi summam aliquam in utilitatem monasterii, poterit eam in pias elemosynas erogare, quia elemosyna cedere solet in monasterii splendorem, & decentiam, ac proinde in ipsius utilitatem, Salmat. in Theol. moral. t. 3. tract. 13. c. 6. tract. 7. q. 90. Unde poterit etiam aliis ejusdem monasterii monialibus distribuere, quia utilitas non modica monasterii est monialium indigentias sublevare, quo minus eam indigent, eo majori attentione divinis incumbunt, magisque a secularibus curis se abstant.

Quar. 9. An Celleraria que ut supra de commissione Abbatisæ potest aliquas elemosynas pauperibus distribuere, possit in monasteriis, in quibus non servatur vita communis, sibi, vel aliis monialibus illa applicare.

Resp. Videtur negativè resolvendum, quia elemosyna cum sit sublevatio alienæ miserie necessario est ad alterum. Unde si Celleraria talem pecuniam sibi, vel aliis monialibus appli-

plicaret, illa applicatio non haberet rationem elemosynæ, quia non esset ad alterum, nam dominium semper remaneret apud eundem dominum, nempe apud monasterium, cum moniales ex vi voti paupertatis nihil sibi possint acquirere.

Adde: quòd, quando Abbatisa committit Cellerario distributionem elemosynæ, censetur committere secundum id, quòd de ordinario solet predicari, vota enim mentis interpretatio desumitur à practica, Bald. in cap. 1. in princip. de send. fin. culp. non amit. de ordinario autem elemosyna distribuitur extraneis. Maxime quia, cum paupertas tanta Cellerariæ, quam aliarum monialium sit cognita Abbatisæ, si vellet elemosynas illis ipsis applicare, id exprimeret. Quare si Celleraria distribuit sibi, vel aliis, non distribuit juxta commissionem Abbatisæ. Unde peccat contra iustitiam, quia privat pauperes illa elemosyna, quæ, supposita applicatione Abbatisæ, est ipsis debita & peccat etiam contra paupertatem, quia excedit facultatem suæ commissionis, atque adeò agit nomine proprio, & ut domina, quod est directè contra votum paupertatis. Sic D. Thom. 2. 2. q. 3. art. 2. ad 1.

At oppositum etiam sustinendum videtur per ea, quæ tradunt Sanchez. in sum. t. 1. lib. 2. cap. 49. num. 62. & alii relati à Barbosa de off. & potest. Episc. par. 3. allegat. 83. num. 29. qui asserunt, quòd religiosus electus à testatore ad distribuendam pauperibus elemosynam, potest monasterio, vel sibi, vel aliis religiosis talem elemosynam dispensare; militat enim in utroque casu par ratio. Nam Cellerariæ etiam in proposito commissæ est ab Abbatisa distributio elemosynæ inter paupe-

res, unde cum verè tam ipsa, quam alie moniales sint pauperes, si sibi, vel illis distribuit, facit iuxta formam mandati, & adimplet mentem Abbatissæ.

Næque Celleraria, aut alie moniales cenferi debent exclusæ, quia presumendum est, quod Abbatissa committat dispensationem secundum exigentiam, & ordinem charitatis; ordo autem charitatis postulat, ut succurramus magis indigentibus, magisque nobis conjunctis, quales sunt moniales respectu Abbatissæ, cujus sunt filie spirituales, & versantur in majori necessitate, quia indigentia est magis in monialibus periculosa, cap. 2. de stat. regul. in 6. Et in hoc salvatur etiam quod elemosyna sit ad alterum, si non secundum jus proprietatis, quia moniales sunt incapaces proprii ratione voti, saltem secundum usum, cujus sunt capaces, Bartol. quem secutus est Abbas cons. 440. num. 1. lib. 2.

Quar. 10. An Celleraria possit sine intra, sine extra monasterium sine licentia Abbatissæ mutare, aut commodare res monasterii, etiam si sint magni valoris, quando cetera est de restitutione.

Resp. Non posse, præcipuè si ille sint per longum tempus mutandæ, aut commodandæ, quia notabiliter deteriori possunt, & frequenter has res mutare, & transferunt Superiores. Ita Graz. Lugo, Tamburin. & Ioan. de la Cruz in epist. lib. 1. cap. 3. dub. 4. Qui tamen concedit, posse Cellerariam res magni valoris commutare, inconsulta Abbatissa, quando monasterium ex hac commutatione nullum patitur detrimentum. Quia talis commutatio non habet rationem distractionis, aut consumptionis, cum

monasterium semper remaneat cum æquali valore, ac proinde non censetur Abbatissa rationabiliter invita quo ad substantiam, & sic datur ejus licentia tacita. At nequaquam posse tenent Sanch. Peyrn. & Barth. à S. Fausto, quia commutare actus domini est, cum transferat dominium rei in alium idque valide heri nequit nisi ab habente dominium rei, vel illius absolutam administrationem.

Quar. 11. An Celleraria teneatur ad restitutionem, si ex sua culpa pereant aut deteriorentur bona monasterii, sicut custodie, vel dispensationi, aut administrationi commissa.

Resp. Non teneri, si hoc contingat ex culpa levi, aut levissima. Solum enim se obligavit ad exercendum officium diligenter, & accurate, sicut solet ab aliis ejusdem conditionis, & generis communiter exerceri. Ita Sotus, Lessius, Valquez, & alii, qui solummodo illam obligant, quando intervenit lata culpa, quin periurè est, ac si dolo ea destrueret, nam lata culpa dolo æquiparatur in jure. Excusari tamen potest, si pereant, aut deteriorentur ex inconsideratione, aut oblivione inculpabili, quia nulla interveniente culpa theologica, nulla intervenit injuria, atque adeo nulla restitutionis obligatio; quæ tantum dicitur à gravi culpa.

§. X.

De Janitoria, Rotaria, & Auscultatoricum obligationibus.

Quar. 1. Quales esse debeant Præfectæ Rotæ, & Janitæ.

Resp. Debere esse irreprehensibilis vitæ, discretas, prudentes, & quæ secularium oculis bonis moribus sint spectabiles. Officia sit supra 40. annos, Sac. Congreg. in *Senonien.* 30. Junii 1617. eiusdem quoque ætatis Rotaria, nisi aliter prudentiæ Episcopi visum fuerit. Ita in edicto Visitationis Apostolicæ apud Pignatell. 26. *consult.* 35. num. 95. Neque Rotaria, neque Portinaria monialem illam ad crates, aut rotas vocare debent, nisi persona extranea habeat licentiam subscriptam ab Episcopo, vel ejus deputato; & nisi monialis collocaura licentiam pariter obtinuerit ab Abbatisa. Aliter contravenientes sunt ipso facto privata voce activa, & passiva per tres menses. Sub iisdem pœnis prohibetur eidem Rotariæ, & Portinariæ, ne mittant, aut recipiant litteras, munera, aut alia, nisi præcedente inspectione Abbatisæ, & ejus licentia. Sac. Congreg. 20. *Septemb.* 1593. apud Pignatell. *consult.* cit. n. 179.

Quar. 2. An peccent Portinaria, & Rotaria Januam, & rotam respectivè non custodientes.

Resp. Si faciant ex inadvertentiâ, certum est non peccare, immò addit *Cespedes de dub. milit. dub.* 16. *neque si advertere teneatur.* Sic nauta, cui navis gubernium commissum est, non peccat si ex inadvertentiâ omittat, licet teneatur advertere. Hoc tamen.

men non placet Zuzmel, Valent. & aliis, quia advertere, & debere advertere, sicut scire & debere scire, sunt paria. Si verò omisio custodia procedat ex negligentia, ex qua maxime moniales capient occasione colloquendi cum extraneis, & extra mittendi res prohibitas cum periculo earum spirituali, talis omissionem mortaliter peccaminosam esse non dubito, quia omnibus exercentibus aliquod officium hæc communis obligatio est, ut illud cum debita cautela, & diligentia exercent, ut habetur ex Panormit. in c. *ad aures*, n. 3. de *erat. & qual.*

Quar. 3. An Rotaria, & Portinaria, si videant ad Januam, vel ad rotam delicta aliqua in oculo a monialibus perpetrari, teneantur revelare Abbatisæ.

Resp. Si moniales delinquentes fraternè admonitæ a sua nequitia non desistant, teneantur Rotaria, & Portinaria deferre Abbatisæ, ut reipsæ, quia bonum illarum spirituale bono famam debet præponderare, Molli. *Dicalli. Bannes.* & alii. Quod à fortiori procedit, quando delicta illa vergunt in præjudicium communitatis; quia secretum non potest obligare contra iustitiam, & charitatè alteri debitam. Rotaria autem, & Portinaria ex iustitia, & charitate teneantur damna religionis præcere, à qua obligatione non sunt immunes, etiam si promississent cum juramento non revelare; quia juramentum non potest esse vinculum iniquitatis. Ita Doctor citati.

Quar. 4. An peccent Rotaria, & Portinaria videntes, & non impedites moniales, quæ recipiunt, aut mittunt litteras sine licentia Abbatisæ.

Resp. Peccare, si extet præceptum regule,

le, aut Superioris, vel vigeat constitutio Clementis VIII. prohibens, ne litteræ, seu Epistolæ ullo modo à monialibus scribantur sine licentia Superiorum, nec recipiantur, nisi prius lectæ fuerint à Præfecta monasterii. Ratio est, quia licet negative habeant, indirectè tamen, & interpretativè per voluntariam omissionem ejus, ad quod tenentur, censentur violationi præcepti, & monialium malo cooperari: & proinde delinquunt; nisi moniales essent talis conditionis, ut probabiliter iudicari possent, Abbatissam daturam facultatem, si peterent, aut saltem ratum posse habituram, si sciret. Vel nisi ex consuetudine, aut patientia Abbatissæ scientis, & dissimulantis receptum esset, ut non tam sèverè nec cum tanto onere munus obeant custodiendæ rotæ, vel portæ. *Dicasil. tract. 2. disp. 4. dub. 3. n. 165. & Rebel. lib. 2. g. 16. nu. 2.*

Quer. 5. An Rotaria, & Portinaria peccent, si occasione muneris, curiosius inquirent ab extraneis ea, quorum notitia ad ipsas nihil attinet.

Resp. Per se solum venialiter peccare; quia non est magna inordinatio, quòd appetant scire, quæ ad se non pertinent. Possunt tamen peccare lethaliter ratione circumstantiarum, nempe si esset illis graviter prohibitum in his vanis, & curiosis ad januam, vel ad rotam cum extraneis detineri; vel si vellent scire, quæ ad alias moniales spectant, cum illarum notabili displicentia, quia hoc posset rixas parere, & dissensiones. Item si collocatio esset periculosa, ut potè inductiva ad peccatum; vel si non possent scire, nisi alterum ad malum inducant, ut si vellent scire arcana alteri commissum, ma-

ximè si pateberi non posset sine alterius præjudicio, vel si appetant scire intentione utendi tali notitia in alterius damnum. Hæc omnia Lessius de just. & jor. lib. 2. cap. 4. dub. 1. num. 83. & seqq.

Quer. 6. An peccent Rotaria, & Portinaria aperientes litteras monialium ad extraneos, vel extraneorum ad moniales.

Resp. Cum communi Doctorum affirmativè. Quia unusquisque habet jus ad suum secretum scriptis mandatum, ut ipse solum scita, vel cui voluerit per epistolam revelare, unde invito secreti domino illud per litterarum aperitionem inquirere est peccatum mortale; nisi interveniat consensus saltem interpretativus mittentis litteras, aut illius ad quem mittuntur, vel nisi excuset materiam parvitas, aut curiositas absque periculo gravis damni, & injuriæ. Sanch. Navar. Azor. Trullenc. & alii; qui pariter exculant aperientem, quando rationabiliter credit, aliquid in proprium damnum in hujusmodi litteris contineri. Quia tunc jure suo utitur se indemnem servando, hoc enim pertinet ad jus propriæ defensionis. In his tamen casibus ea solum legere potest, quæ attinent ad finem ratione cuius indagatio secreti sit licita; reliqua contenta sunt transgredienda, & sub secreto servanda.

Quer. 7. An Portinaria non impediens ingredientem intra clausuram sub pretextu facultatum peccet. & incidat in excommunicationem.

Resp. Affirmativè ex Gregorii XIII. Constit. quæ incipit *Vbi gratia*. Quia cum ex officio teneatur impedire, & non impediat, indirectè cooperatur, consequenter ingredientem admittit. censetur. Bonacina de

466 De Janitoria &c. obligat.
claus. 9. punct. 6. num. 25. qui pariter sufficit
in eandem excommunicationem incidere,
quamvis nullo modo coopera verit ingressi,
sitamen personam sic ingressam vel non ex-
pellat, cum possit, vel dicitur sua locutione
detineat: idem enim est, ac si admitte-
ret, nam *admittere* in sua propria, & rigo-
rosa significatione importat etiam approbare
jam factum, ut testatur Rebuffus l. 14. §.
rem admittisse videtur ff. de verbor. signific. Ex-
communicatio hæc est Summo Pontifici re-
servata. Neque ad ipsam incurrendam requi-
ritur præsumptio, cum in præfata Gregorii
Constitutione nullum adhibeatur verbum
præsumptione importans, sicut in motu pro-
prio Pauli V. adhibetur. Bonac. loc. cit. m. 18.

Quæst. 8. An peccet, & in eandem incidat
excommunicationem admittendo, vel non
impediendo ingredientem non sub prætextu
facultatum, sed absolute sine licentia.

Resp. Quod sic. Quia Pontifex sub illdem
terminis eandem excommunicationis pen-
nam statuit contra admittentes, ac contra
ingredientes, ibi, *Sub eadem excommuni-
cationis pena*. Cum igitur excommunicatio
contra ingredientem afficiat non solum ingre-
dientem prætextu facultatum, sed etiam ingre-
dientem sine ulla præfata licentia, iuxta
style curiæ, Sac. Congregat. decretis, Docto-
rum auctoritate probavimus supra cap. 7. §.
9. 7. 2. eadem excommunicatio afficiet etiam
Portinariam non solum admittentem ingre-
dientem prætextu facultatum, sed etiam ingre-
dientem sine licentia. Immo puto eandem
excommunicationem ligari admittendo taliter
ingredientem, etiam si existimet ipsos ingre-
di cum legitima facultate. Quia cum ex offi-
cio teneatur inquirere de licentia, si omittit
tam

Cap. 11. §. 10. 467
tam est in dolo, quam si sciens sine licentia
admitteret, Cap. 50. de claudes. de solat. l. quod
te. *Idem de r. ob. credit.* & ibi Gloss. Bart. Bald.
& ceteri Doctores. Nec potest iurari à bona
fide, quia, dum omittit inquisitionem, quæ
ei incumbit ex officio, subintrat negligentia
crassa, & affectata, quæ non excusatur, sed
habetur pro scientia. *Clement. 1. v. cunctis de
confanguinit. & affin. Glof. ibidem*, Anciter. &
Tiraquel. Unde non potest excusare, nec in-
cludere bonam fidem. Pasqualig. in 97. *Moral.*
quæst. 9. 162. num. 8.

Quæst. 9. An peccet Portinaria admittens
aliquem intra septa monasterii sine licentia,
ad tuendum illum à gravi damno in vita, bonis,
aut honore.

Resp. Non peccare: quia sicut ingrediens
in dictis casibus non peccat, cum lex politi-
va de clausura non obliget ad sui observan-
tiam cum tanto rigore; ita necque Portina-
ria permittens ingredi personam illam, pe-
cabit, cum actio cooperantis bona dicatur, aut
mala iuxta bonitatem, vel malitiam actionis
eius, cui cooperatur. Duard. in cap. omnino
utriusque sexus 1. 2. disp. 16. sect. 36. num. 5. &
resumitur ex Bordon res. 76. 39. ubi habet,
quod si religiosus adu à satellitibus curiæ lai-
calis inlecutus se reciperet intra clausuram,
eumque Portinaria admitteret, ibique per
aliquot dies maneret, aliud securus refu-
gium non habens, & moniales illi ignorarent
excepta dicta Portinaria, quæ illum occultaret,
nullum peccatum committeret, tum reli-
giosus ingrediens, & manens, tum Porti-
naria recipiens: quamvis alias talis religio-
sus esset culpabilis. Ratio est, quia ad laicos
non spectat capere, aut corrigere religiosos,
sed ad suos Superiores. Necessè tamen est

268 De Imitatoria &c. obligat.
quod infectio facillimum sit actualis, & nul-
lum aliud sit effugium.

Quar. 10. An Aulculatrices propalantes,
quæ occasione sui officii audierunt, peccant
mortaliter.

Resp. Si id, quod propalant, vergat in
grave alterius detrimentum, non est dubium
peccare mortaliter, quia tam ex parte mate-
riæ, quam ratione officii ex pacto tacito
inest gravis obligatio tacendi. Si verò leve
alterius damnum sequatur ex revelatione,
dicendæ sunt mortaliter non peccare, par-
titate materiæ excusante. Si prævideant,
monialem ex revelatione etiam rei ex se
indifferentis esse contristandam, peccant
contra charitatem. Si detegant audita non
ex animo lædendi, revera tamen lædant,
peccant mortaliter, vel venialiter juxta
negligentiam, vel inconsiderationem: si
enim hæc fuit gravis, erit mortale: venia-
le verò, si levis. Basilien. 9. *secretum num.*
3. Tenentur tamen revelare Abbatisse, si que
viderint, vel audierint, religiosis moribus
dissona, & regulari observantiæ destructiva.
D. Thom. 2. 2. *qu. 70. art. 1. ad 2.* Aulcultrici-
ces enim sunt oculi Abbatisse, adeoque ex
officio tenentur explorare, & explorata re-
ferre, alioquin omittentes officio suo non sa-
tisfacerent, essentque causa indirecta scan-
dalorum, quæ ex tali omissione possent
oriri.

Quar. 11. An Aulcultrices, quando
ratione officii assistent locutionibus,
possint colloqui cum Regularibus acceden-
tibus ad alloquendum cum moniali aliqua
particulari.

Resp. Affirmat Pellizarius ex Bonaci-
na, quia præsumitur tacita Superioris li-
cen-

Cap. 11. §. 11. 429
entis ex regula connexorum, de quibus id est
est iudicium. Oppositæ tamen sententiæ
adhæreo. Quia principium illud de connexis
locum habet, quando connexa sunt insepa-
rabilia, non sic si separabilia, ut comuni-
ter scribentes. Moniales autem cum licen-
tia colloquentes, & Aulcultrices non sunt
connexæ in ordine ad locutionem, siquidem
loqui optimè possunt moniales aliæ, Aulcul-
triciibus silentibus.

§. XI.

De Conversarum obligationibus, &
Privilegiis.

Quar. 1. Quenam in Conversarum re-
ceptione sint observanda.

Resp. Tam quoad receptionem, quam
quoad professionem ea omnia esse observa-
nda, quæ supra de Novitiis choristis recipien-
dis, & admittendis sunt dicta, eadem enim
praxis in utriusque servanda, ex Sac. Con-
gregat. præter quam in constitutione dotis,
nam moniales velatæ tam intra, quam supra
numerum absque dotali elemolyina nõ de-
bent admitti, in monialibus verò Con-
versis non semper spectatur dos, sed aliquan-
do necessitas monasterii, ex declaratione
eiusdem Sac. Congreg. die 20. Martii 1596.
qua necessitate cessante, exigendum esse a
supranumerariis Conversis dotem duplica-
tam per solvi solitam, censet Tamburin. *de
iure Abbatis. disp. 5. q. 7. n. 1.* juxta decretum
Sac. Congreg. die 6. Martii 1602.

Quar. 2. An Conversæ sint veræ reli-
giosæ.

Resp. Quod sic, emittunt enim tria
reli-

religionis vota, quæ religioſi ſtatus eſſentiam conſtituunt. Quare ſunt incapaces proprii, & quidquid acquirunt, acquirunt monaſterio, ipſique eſt prohibitum tellari. Gaudent privilegio Canonis, & ſorti, quia ſunt perſonæ eccleſiaſticae, & fruuntur omnibus Religionis privilegiis, quorum ratione ſui ſtatus ſunt capaces, quia verè per profeſſionem ſunt religioni incorporatæ. *Lezana t. 2. q. 99. Regulor. cap. 3. num. 29.*

Quar. 3. An Conuerſæ teneantur ad perpetuam clauſuram.

Reſp. Teneri, ex Bonifacio VIII. *cap. periculoſo de ſtat. regular. in 6. Concil. Trident. ſeſſ. 25. de regul. 5.* & ex Conſtit. S. Pii V. quæ incipit *Cura paſtoralis*. Ita quod neque poſſunt egredi ad ornandum Altare in Eccleſia exteriore. Sac. Congreg. 27. *Octobris 1592.* Neque ad effectum claudendi, vel aperiendi ianuam monaſterii, ſed hoc minus alteri extra clauſuram degenti eſt demandandum. Eadem Sac. Congreg. apud Barboſi. *de iur. Eccleſ. lib. 1. cap. 44. num. 43.* Si tamen alicubi vigeat conſuetudo prædicta conuerſas egredi pro queſtu, poterit tolerari, ita tamen ut ceſſante monaſterii neceſſitate, ipſæ quoque ceſſent à queſtu. Sac. Congregat. 14. *April. 1615.* & ſervatis conditionibus pro egreſſu ibi præſcriptis, & à nobis ſupra relatis *cap. 7. q. 9. quæſt. 23.* quò Lectorem breuitatis gratia remitto.

Quar. 4. Utrum Conuerſæ teneantur ex præcepto recitare orationes, quæ ſunt eis per regulam præſcriptæ, ſicut moniales choriftæ horas canonicas.

Reſp. Non teneri, quia regula, uniuerſaliter loquendo, non obligat ad culpam. Neque eadem eſt ratio de monialibus choro addi-

addiſis, quia illæ non ſolum teneantur ex vi conſtitutionum recitare horas canonicas, ſed etiam ex conſuetudine uniuerſalis Eccleſiæ, quæ obligat illas ſub gravi, ut diximus, ſuo loco. Ita Peregrin. *ad Conſtit. ſui Ordinis, part. 2. cap. 5. litt. R.* Ubi ſubdit, quòd à quamvis Conuerſæ teneantur de iure Divino preces ad Deum fundere pro benefactoribus, poſſunt tamen aliis orationibus, & piis operibus ſatiſfacere. Imò ſuo modo pro benefactoribus orare cenſentur, dum monialibus orantibus inſerviunt. Barthola. S. *Faulſo lib. 6. qu. 170.*

Quar. 5. An monialis profeſſa, & choro addiſta poſſit de Superioris auctoritate ad ſtatum Conuerſarum transferri.

Reſp. Contra Navar. *in cap. quando de conſecrat. diſt. 12. quæſt. 20. nu. 20.* poſſit transferri, quia non variatur religionis ſtatus, ſed illeſus manet. Debet tamen intervenire juſta cauſa, quæ eſſe poſſet, vel punizio gravis delicti, vel inopetudo ad alia monera. Ita Sotus, Aragon. Ledel. & Barthol. à S. Faulſo *in ſuo Theſaur. lib. 6. qu. 178.* ubi addit, quòd monialis ſic translata à divini officii recitatione ſit libera. Quia hæc recitandi obligatio oritur ex conſuetudine generali, in quantum eſt deputata ad chorum; unde eo ipſo, quòd ex juſta cauſa, & Superioris auctoritate à chori obligatione eſt liberata, ab obligatione pariter Officii debet cenſeri abſoluta.

Quar. 6. An è contra monialis Conuerſa poſſit transferri ad ſtatum monialium choriftarum.

Reſp. Aſſirmat, licèt cum aliqua formidine, Pellizarius *de monial. cap. 1. num. 13.* ob rationem ſuperius adductam, ſcilicet, quia per talem translationem non variatur

tur status religionis substantialiter, sed tantum accidentaliter, cum moniales laicæ, seu conversæ, & moniales vacantes choro adstringantur iisdem votis substantialibus, imò & iisdem obligationibus, excepta obligatione recitandi horas canonicas. Ad hanc tamè translatione tria requiri, advertit Sanchez, lib. 6. moral. cap. 7. nu. 8. 1. videlicet, causa iusta, & gravis, consensus capitularis monialium, & licentia Episcopi, si moniales illi subdantur: Generalis verò, aut Provincialis, si sint exemptæ. Nullatenus sufficit superioris localis licentia, quia hæc translatio gravis est, nec censetur Prælati localibus concessa.

Negant alii posse fieri huiusmodi translationem inconulto summo Pontifice: primo, quia obstat decretum Sac. Congr. iussu Clementis VIII. editum, 19. Maji 1603. dum receptione, & educatione novitiorum, quod ita habet: *Sed qui ad conversarum habitum recepti fuerint, ad clericorum statum transferri, etiam durante tempore probationis, non possunt.* Secundo, quia sicuti sine Pontificis licentia nequit fieri transitus de archid. ad laxiorem religionem, ita neque de statu archid. ad laxiorem intra eandem religionem. Cum igitur status conversarum, ut potè ad inferiora ministeria deputatum, sit durior, & asperior, & iuxta maiorem, aut minorem austeritatem pensanda sit maior, ut per Sanchez. loc. cit. num. 21. non poterit fieri transitus monialis Conversæ ad statum chorisarum. Tertio, principalis pars voti solemnis in Conversis sunt opera tali statui annexa; ita quod ex vi suæ professionis non teneantur obedire Superiori præ-

præcipienti aliqua ad statum Chorisarum tantum spectantia, cum professæ sint obedientiam secundum regulam, & regula ipsa non obliget ad aliquid ultra proprium statum. Sicuti ergo solius Pontificis est dispensare in eo voto solemni, ita & in hac principali parte.

Omissio nihilominus an sufficiat solius Prælati licentia, an ulterius requiratur Pontificis dispensatio, censo cum Lexana n. 299. regul. cap. 8. num. 22. translationes huiusmodi non esse indulgentias. Tum ut Conversæ sequantur suam vocationem, qua vocatæ sunt; iuxta præscriptum Ap. sol. 1 ad Corinth. 7. Tum ut auferatur ansa, vel occasio ambitionis, que ut plurimum ad talem translationem desiderandam eas solet impellere. Tum denique ut evitentur offensiones, & exprobrationes prioris status, quæ de facili magno cum scandalo possunt oriri. Certum enim est, quod semper ex novitatibus mala excitantur, ac proinde tanquam perniciosas reiciendas esse, probat aliis adductis Valenz. cens. 70. n. 26. §. 199.

Quæ. 7. An eveniente casu huiusmodi translationis, debeat Conversæ probationis annum repetere.

Resp. Videri quod sit, quia Conversæ non probant in suis novitiatus omnes observantias, quas Chorisæ; unde cum transferantur, debent super his pariter experiri, & ita fuisse declaratum à Sac. Congregat. 16. 3. refert Peyrinus tom. 2. §. 3. cap. 2. §. 5. n. 148. ubi contrarium sustinet, quia novitiæ non coguntur probare omnes austeritates, & observantias religionis; sed sufficit, quod per annum permaneant sub obedientia sua.

suorum superiorum; additque, ea vidisse ob-
servatum in praxi, & decretum Sac. Congreg.
citatum, vel non esse autenticum, vel non
esse usum receptum.

Quæ. 8. An Convertæ teneantur sub mor-
tali exercere ea, quæ ex officio sunt de-
putatæ in Monasterio.

Resp. Peccare mortaliter, si notabiliter
sint negligentes, quia in professione sit con-
tractus inter religionem, & ipsas, per quem
contractum religio illis omnia necessaria ad
decentem statum promittit, ipsæ verò exhi-
bent se religioni paratas ad ea munera, ad
quæ per professionem sunt deputatæ. Quæ
ex iustitia teneantur talia manera exhibere,
alioquin peccabunt mortaliter contra ius-
ticiam. Peregrin. *loc. cit. lib. 2.* ubi advertit
non esse tam faciliter de peccato mortali da-
mnandas, vel quia ad tam gravem obligatio-
nem non advertunt, vel quia Superiores tam
rigorosè non exigunt, vel quia negligentia
non est adeo notabilis, ut censenda sit con-
suetudo lethale peccatum.

Quæ. 9. An Convertæ possint aliquid
exigere a monialibus particularibus pro
famulatu ipsi præstito de commissione Ab-
batissæ.

Resp. Negativè. Quia nequit aliquid exigi,
aut recipi pro opere alias debito ex ius-
ticia. Sorus, Covar. Medin. & Lessius *de
iust. & iur. lib. 2. cap. 14. dub. 9. num. 63.* Illud
autem famulatum monialibus teneant præ-
stare Convertæ ex vi professionis, & contra-
ctus initi cum Monasterio, ut diximus, adeo-
que pro ipso nihil possint exigere, aut recipere;
nisi fortasse eis datur in quâdam libe-
ralem remunerationem servitii præstiti,
quæ ex una parte, id quod datur ex gra-
tita-

titudine, non datur ut pretium servitii
alias debiti; ex alia verò inter religiosas
eiusdem conventus ex præsumpta volun-
tate Abbatissæ permittitur aliqua donatio,
nam quicquid acquiritur, semper conven-
tui acquiritur. Lamas, Fagandez, Peyrin.
Caramuel, & alii. Secus verò si aliquid
daretur ob timorem, quod segne essent
famulatum debitum præstaturæ. Quia non
conferetur dari sponte, sed coactè, Lessius
loc. cit. num. 64.

Quæ. 10. An peccent Convertæ negligendo
contervationem illarum rerum, quæ sunt
earum curæ committæ.

Resp. Peccare, quia teneantur ex iustitia
non solum non dissipare, sed etiam conser-
vare res, quæ earum curæ mandantur.
Tum quia contra votum paupertatis est,
bona monasterii ex negligentia dissipare;
nam ut notat Layman *lib. 4. tract. 5. cap. 7. n. 6.*
posse rem arbitrato suo destruere, est actus
proprius dominii, dominium autem repu-
gnat paupertati.

Quæ. 11. An excommunicatio lata ad
Episcopo contra moniales cum extraneis
colloquentes, vel ad januam, aut locuto-
rium accedentes, afficiat Convertas.

Resp. Videri, quod non, quia ut asserit
Tulchus *lib. 1. c. 7. Moniales, conclus. 333.*
Convertæ non sunt verè moniales,
quamvis Professionem emittant; differant
enim in multis, nempe nomine, exerci-
tio, & in aliquibus locis non servant ri-
gorosè clausuram; non habent vocem,
non teneantur ad divinas preces, & multas
differentias congerit Federicus de Senis
conf. 213. Afflic. Franc. Abb. quos refert
& sequitur Marcus Vidal. *in Arca Theolog.*

Mar. de Monialib. Inquisit. 2. num. 91. Sed oppositum omnino sustinendum. Quia secundum formalem significationem nomine Monialium veniunt etiam Converteræ, *can. ut lex 27. quæst. 1. cap. non dicitur de sentent. excommunicat.* Emitunt enim etiam religionis vota, quæ essentiam religiosi status constituunt. Neque differentia adducta extrahunt illas à formali statu monialium, quia sunt religioso statui extrinsecæ, & accidentales, atque adeo non mutant naturam rei. *Abb. cons. 62. in controversia num. 8. in fin. & num. 9. ver. de jure commun. lib. 2. c. 10. Ianuarins, & Diana in opere coord. 1. 5. tra 1. 1. ref. 38. num. 2.*

Quær. 12. An liceat Converteris per notabile tempus in die festo conficere, & coquere bellaria.

Resp. Videri quod non; opus namque fervile est, & propriè pertinens ad servos, consequenter opus prohibitum. Oppositum nihilominus sustinendum. Sicut enim ex communi Doctorum sententia cum Div. Thom. 2. 2. quæst. 12. art. 2. ad 4. licitum est in die festo parare fercula quamvis superflua, & ad oblectationem tantum interservientia, quia urget ratio aliqua necessitatis, & congruitatis, fundata in hoc, quod hujusmodi fercula non ita suavia sunt, si altera die sint præparata. Ita licebit conficere, & coquere bellaria, eum neque illa ita congruenter se habeant, si sint anticipatè præparata. Imò stante consuetudine concipiendi dicta bellaria in die festo, ex tacito saltem Superiorum consensu, refulat probabilis conjectura, quod non fuerit mens Ecclesiæ, sub recepto abstinendi à servilibus, tam ordinariis actiones com-

pre-

prehendere Tamburin. in decal. lib. 2. cap. 3. §. 2. num. 10.

Et hoc locum habere etiam si bellaria vendantur extraneis, putant Sylvest. Angel. Rosel. Nald. & Sanch. 2. 2. cons. lib. 5. cap. 2. dub. 6. num. 11. Quia lucrum non immutat operationem, ut cum aliis notat Suar. tom. 1. de relig. lib. 2. cap. 25. atque adeo non facit, ut de licita fiat illicita. Ego tamen censeo ex alio saltem capite non licere, scilicet, quia generaliter monialibus vetitum est parare, aut vendere cibos extraneis, exceptis rebus minimi momenti pro infirmis, ac consanguineis. Sac. Congregat. teste Barbosa lib. 1. jur. eccl. cap. 44. num. 58.

Quær. 13. An liceat Converteris in die festo legumina à minoribus purgantibus secerne, & diligenter emundare.

Resp. Assertivativè. Quia hoc quoque pertinet ad ciborum ulum, quos parare licet in die festo per D. Jores supercitas. Tum etiam quia modicissimè applicationis est hujusmodi occupatio, unde recreationis causa ab honestis etiam feminis excipi solet. Non licebit verò, nisi aliqua gravis necessitas urgeat, farinam à turture sub cerniculo legregare, quia magna exigit occupatione. Solum exculabit à mortali materie parvitas, quam extendunt ad tres quadrantes horæ. *Bo-mac. Reginald. Ioan. à Cruce, & alii ad horam integram Azor. Suar. Sanch. Fagund. Palans; ad duas integras horas Granad. Filiuc. Henriq. & Diana; ad tres etiam horas ampliant Marchant. & Pasqualig.* Quia octava pars respectu totius diei venisetur exigua pars. Ego tamen à secunda sententia non recedo.

Quæ.

Quæ. 14. An Conuersæ coquinæ deserui-
entes, & parantes cibos pro numerosa fa-
milia sint immunes à ieiunio.

Resp. Affirmatiuè. Quia in tali præpara-
tione trahant cacabos, & ollas magnas, de-
ferunt ligna, hauriunt aquam, huc, illucque
discurrunt, ex quibus omnibus resultat labor
valde notabilis. & licet pauca sint fercula,
quantitas nihilominus cuiuscumque ferculi
parandi pluribus modis æquualet. Quòd
si non laborant tota die, cum non habeant
parare coenam, tamen post prandium habent
parare plura pro die sequenti, & deinde suffi-
cit, quòd exercitium parandi prandium re-
quirat magnum laborem, nam debent pro
ipso conservare vires. Ita Pasqualigus de
ieiun. decis. 297. num. 4. Ubi aduertit, hoc
quoque probabiliter procedere etiam, quan-
do ieiunia sunt de præcepto regulæ, quia re-
gula, quamvis voluntariè suscepta, non obli-
gat plurquam obliget lex, & ideo ipsa pari-
ter definit obligare, quando proportionali-
ter legis definit obligatio.

Quæ. 15. An Conuersæ lavantes suppel-
lectilem lineam, vulgò, *far la becata*,
excusentur à ieiunio.

Resp. Excusari; quia huiusmodi exerci-
tium siuè consideretur in præparatione eor-
um, quæ necessaria sunt pro lavatione,
siue in actu ipso lavandi, siue in asporta-
tione suppellectilis lineæ, ut Sali expandat-
ur, & postea colligatur, inter laboriosum
est reponendum. Et quidem labor ipsius
excedit laborem nonnullarum artium, quas
communitè Doctores admittunt inter ex-
cusantes.

Neque necesse est, ut exercitium hoc sit
continuum, sed sufficit, quòd duret una,
aut

sive altera die, ad hoc ut cesset pro illis die-
bus obligatio ieiunandi, quia, sicuti obli-
gatio est annexa diei, ita quando eadem die
habet aliquid impossibile cum ieiunio,
excludit obligationem ad ipsum. Imò hoc
pariter verum est, etiam si in hoc exercitio
non infumatur tota dies, sed tantum bona
pars: nam, cum sit exercitium laboriosum,
requirit vires integras, & floridas, quod
non contingit, quando vires macerantur per
ieiunium. Ita Pasqu. loc. cit. dec. 302. Ubi
etiam excusat complicantes suppellectilem
lineam iam mundatam, quod an verum sit,
iudicent alii, ergo enim in hoc non video la-
borem sufficientem ad excusandum.

Quæ. 16. An Conuersæ interseruiens men-
sæ frangant ieiunium, si aliquid comedant
immediatè antequam interseruiant.

Resp. Non frangere, etiam si non indi-
geant ad vitandam debilitatem. Ita vigin-
ti Doctores, quos refert, & sequitur Pas-
qual. loc. cit. decis. 328. ubi addit com-
missionem illam posse esse in ea maiori quan-
titate, quæliberit; ita ut, etiam si sit suf-
ficiens ad constituendum prandium, non
per hoc impedit, quin possint rursus, com-
pleto seruitio, comedere. Ratio horum
omnium est, quia prior illa comessio est
moraliter eadem cum subsequenti; nam
seruitium illud, quod mediat, cum sit pars
illius prandii, non interrumpt moraliter
prandium, atque adeo comessio subsequens
constituit complere priorem, & constituere
unicum prandium cum ipsa. Neque requiritur
intentio anticipandi prandium, sed sufficit,
quòd opere ipso inchoetur. Imò etiam si
proposuerint non comedere amplius post ser-
uitium possunt inutare propositum, & rur-
sum.

lum comedere, quia durat id per quod moraliter continuari potest subsequens comestio cum præcedenti.

§. XII.

De Tertiariarum obligationibus, & Privilegiis.

Quar. 1. **Q**uamnam mulieres veniant nomine Tertiariarum.

Resp. Prout ad præfens nostrum institutū facit, venire mulieres illas, quæ vota essentialia non emittentes Regulæ alicujus Religionis approbare servant in propriis domibus, & quandoque etiam in comuni aliquo domo habitantes, ejusdemque Religionis habitum deferentes, quarum aliquæ iuxta proprium profitendū modum à Summis Pontificibus approbatum emittunt votum simplex castitatis, vel obedientiæ, aliæ nullum nisi forsan obedientiæ, Casarub. in *Compend. privileg. mendic. v. Tertiarii num. 25*. Non sunt veræ religiose, nec illarum vivendi modus appellari potest religio, quia tribus votis essentialibus non ligantur. Casarub. Rodriq. *Lezana 1. 2. pp. regular. cap. 1. 5. num. 7*. Atque ad hoc non possunt Appellare, si ab eo statu recedant, matrimonio se copulantes, aut habitum deferentes. Peccabant tamen in dimissione habitus, si illum per totam vitam voverunt gellare.

Quar. 2. A quibus sint admittendæ ad habitum, & professionem.

Resp. Admittendæ esse ad habitum à Superioribus Regularibus ad id privilegium habentibus, quales sunt Minores S. Francisci, Dominicani, Augustiniani, Carmelita-

itani, Servitæ, & Minimi, *Lezana loc. cit. n. 8. & seq.* Debet tamen intervenire Ordinarii loci licentia, qui non aliter eam concedet, quam si ei de qualitatibus ad id requisitis diligenti prævio examine consulerit. Sac. Congreg. 20. *Decembris 1616*. Non per hoc explorare debet earum voluntates, si domi degunt, & ibi cælibus votum emittunt, ut ex Sac. Congr. refert Barbosa in *Collect. Bullar. v. Tertiaria*. In manibus quoque alicujus Superioris eorum Ordinum, vel habentis à Superiore aliquo auctoritatem emitti debet professio, quam præcedere debet aliquod tempus probationis, cum enim facultas recipiendi Tertiarias Prælati Regularibus concessa intelligi debeat de personis idoneis, & probatis habitis, ad iudicandum de illarum idoneitate, tempus aliquod est necessarium, *Lezana loc. cit. n. 22*.

Quar. III. Quamnam qualitates in admittendis ad habitum requirantur.

Resp. Inter qualitates requisitas computandas esse illas, quas Sac. Congregatio Episcop. & Regular. 20. *Decembris 1616*. observari præcepit. Prima, quod non recipiantur ad habitum, nisi spectata vita fuerint, id est bonis moribus, seu viciibus ornata. Secunda, quod habeant de proprio, ut inde sufficienter vivere possint. Tertia, quod sint annorum saltem 20. Quarta quod non habitent cum aliis viris quam cum consanguineis, vel affinis in primo tantum gradu. Quinta, quod non recipiantur, ut diximus supra, nisi ab Ordinario loci licentia prius impetrata Sexta quod in habitu deferendo omnino abstineant à velo supra caput, quod spirituum vocant, & à peccatori vulgo stregula, & à patientia. Nullo, que modo tolerari debet, quod, licet domi

habitanter, comam nutriant, cum habitus indecentia, & scandalo populi. Sac. Congreg. in *Hydruntina* 5. *Augusti* 1625.

Quar. 4. An defectus huiusmodi qualitatum irritet receptionem, seu professionem prædiclarum mulierum.

Resp. Videri quod non, quia in decreto non apponitur clausula irritatoria, neque Sac. Congregatio utitur verbo *non possint*, aut simili, sed solum *non admittantur*; bene verò peccare mortaliter decreti huiusmodi transgressores. *Lezana loc. cit. n. 40.* Hæc tamen doctrina non est absolute admittenda, saltem quando defecerit Ordinarii loci licentia. Cum enim Sac. Congregatio utatur ablativo absoluto, ab *Ordinario loci licentia prius impetrata*, inducit conditionem, ut notant communiter Doctores, & proinde etiam formam, Bald. Surd. relati à Pasqualig. in *Laurent. n. 31.* unde si non impletur, admissio erit nulla.

Quar. 5. Quibus Prælati Tertiariæ subiciantur.

Resp. Si loquamur de Tertiariis vitam ecclielem virginalem, & castam non ducentibus ex voto, subijci Ordinario ex declaratione Sac. Congr. apud Gavane, quem refert *Lezana loc. cit. n. 35.* qui n. 21. addit subijci pariter gubernationi Superiorum Ordinum, quarum sunt Tertiariæ, quoad coram spiritalibus tantum; cum enim sint aliquo modo membra religionum, quarum deserant habitum, specialem diligentiam de salute illarum spiritali tenentur habere. Gasarub. & Mirada apud d. Lezane, illas tamen punire non possunt, nec illæ peccant non obediendo.

Si verò sermo sit de Tertiariis vitam ecclielem virginalem, & castam ducentibus ex voto, quia per declarationem Leonis X. *dic. 1. Martii*

tit. 1. 518. & decretum Sac. Congreg. ab Ordinarii jurisdictione sunt exemptæ, cõsequens est, ut Prælati tuorum Ordinum plene subiciantur, ne dicamus eas sub nullius jurisdictione esse, atque ita possint illas sicut alios religiosos corrigere, & punire. Hinc Teodorus Strarius plura deducit, scilicet, Tertiariæ huiusmodi casibus Episcopo reservatis non subiacere; posse tamen Prælatos, quibus subsunt, quoad illas, sicut quoad suos fratres, casus aliquos reservare, easque, saltem in foro conscientiæ, ab omnibus criminibus, & excessibus, ac etiam censuris, & pœnis Sedi Apostolicæ reservatis (exceptis contentis in Bulla *Cœnæ*) absolvere: nec non earum vota commutare, & cum illis in omnibus votis simplicibus, in quibus possunt Episcopi cum suis subditis, dispensare, quia hoc spectat ad potestatem jurisdictionis: & illi habent jurisdictionem quasi Episcopalem. Hæc tamen de mente Stratii sint dicta.

Quar. 6. Qualiter peccent Tertiariæ suam professionem transgredientes.

Resp. Delinquentes contra vota emissa peccare peccato sacrilegii, non est dubitandum. Transgredientes verò ea, quæ in professione promittunt, nullum peccatum committere, etiam si obligatio regulæ respectu religiosorum aliquam culpam saltem venialem inducat, tradit *Lezana loc. cit. num. 19.* Quia est in professione utantur verbo *promitto*, nulla per hoc incuitur obligatio, praxi ita interpretantur intentionem Pontificum talem modum vivendi approbantium, & Prælatorum Ordinum professionem huiusmodi suscipientium. Obligantur tamen ex Summorum Pontificum declarationibus apud *Lezan. loc. cit.* ad iubeendam pœnam, sibi ob transgressio-

484 De Tertiari. obligat. & Privileg.
nes regulæ à Superioribus suorum Ordinum
infigendam.

Quar. 7. Quibus gaudeant privilegiis.

Resp. Gaudere suorum Ordinum privilegiiis, quorum ipsæ sunt capaces, ex indulti Summorum Pontificum apud Lezan. loc. cit. num. 32. & 26. & præcipue ex decreto Sac. Congregat. tenoris sequentis, *Sacra Congregatio censuit &c. huiusmodi mulieres, si vitam virginalem, aut eamlibet simpliciter expressè voverint, etiam in conjugio, & alium suorum, aut propriis domibus, vel seorsum habitantes, privilegii Ordinis, cuius Regula habitum deserunt, exemptioneque ab Ordinis jurisdictione frui debere.* Unde gaudere privilegio fori affirmant Sylvester, Alterius, Duardus, & Pignatell. & ita declaravit Sac. Congreg. Immunit. in Afflicto. 26. Novembris 1655. & canonicus, Gratian. Casiarud. Portel. & Lezana, præsertim, quia hoc non tam est privilegium, quam ius commune competens cunctis personis Deo dicatis; ac etiam exemptione à gabelis eadem Sac. Congregat. in Tulerstina 4. Augusti 1627. Nec non indulgentiis concessis Ordini, cuius sunt Tertiariæ, ut constat ex concessione bullata Sixti IV. relata à Lezana loc. cit. num. 26. Quæ omnia intelligenda sunt concurrentibus qualitatibus iuxta declarationem Sac. Congregat. Concilii requisitis, nempe si habitum assumpserint, & virginalem, seu cœlibem, aut castam vidualem expresso voto elegerint. An autem prædictæ qualitates in huiusmodi Tertiariis concurrant, Ordinarium iudicium spectetur. Sac. Congreg. Episc. 2. Octobr. 1616.

Quar. 8. A quibus recipere debeant Sacramenta.

Resp. Licet Tertiariæ virginalem, cœlibem,

hem, aut castam vidualem vitam ex voto adcentes possint quoad Sacramentorum receptionem uti privilegiis suorum ordinum, Lezana loc. cit. n. 34. Si tamen Ordinarii, vel Parochi ius illis administrandi Sacramenta etiam tempore Paschæ, vel alias in eis jurisdictionem acquisiverint, non posse ipsas de cetero adversus Ordinarios, vel Parochos exemptionem uti, sed observandam esse consuetudinem, cœntur Sac. Congregat. apud Pignatell. 7. 4. consulti. 119. Sic ut etiam semine prædictam vitam non gerentes Eucharistiam in die Paschæ, extremam unctionem, & alia ecclesiastica Sacramenta (Sacramento penitentiæ dumtaxat excepto) à proprio Sacerdote suscipere tenentur, ita enim decernitur in prædicta Bulla Leonis X. & Concilio Lateranensi.

Quar. 9. Quo in loco sint sepeliendæ.

Resp. Tertiariæ, sepulturam, nisi voluerint, eligere valent, ut habetur in in Bulla Leonis X. & Concilio Lateranensi. Quod si de illis sint, quæ nec virginalem, cœlibem, aut castam vidualem vitam ducant ex voto, & non electa sepultura decedant, in eorum parochiis sunt sepeliendæ Parocho interveniente, qui pariter intervenire debet, etiam quando in Regularium Ecclesiis tradendæ sunt sepultura, si, dum vixerint, in ipsis elegerint tumulari. Barbosa in Collectano. 2. Tertiaria. E contra si de illis sint, quæ virginalem, cœlibem, aut castam vidualem vitam traducant, possunt in Ecclesiis suorum Ordinum sepeliri à solis Regularibus, Parocho minime requisito, imò contradicente, Sac. Congregat. Episcop. in Nepesina 11. Decembris 1615. apud Sell. in select. canon. cap. 35. num. 20.

486 De Tertiari. obliq. & Tric. c. 11. §. 12.
& Sac. Congregat. Rit. in Sphaeriana Terræ Vitis
20. Junii 1609. apud Barbol. in Collellam. v. Re-
gularis quoad sepulturam. Etiam si sine sepul-
cræ electione decellerint, quando tamen in di-
ctis Ecclesiis communis sepultura pro ipsis
reperitur, Sac. Congreg. anno 1616. Ita ut si
communis sepultura in Ecclesiis ordinum,
quorum sunt Tertiariæ, non reperitur, sepe-
liri debeant in parochiis, quando contingit,
eas sine sepulcræ electione decedere, ut ha-
betur in eodem decreto.

Quar. 10. An Tertiariæ consequi possint le-
gatum si cum pro monachata.

Resp. Poss. dummodò habeant qualitates,
ut supra in decreto Sac. Congregationis requi-
sitas. Ita Diana in opere coord. tom. 9. tract. 2. re-
sol. 175. alios citans, & ratio desumitur tum
ex §. sed hoc presenti. Authen. de Sanct. Episc. a. 11.
§. tum ex eo, quòd istæ sunt de ordine, ac mo-
do vivendi approbato a Summis Pontificibus
in Clemens. 1. juncta Glossa de relig. Dumib. &
promittunt obedientiam, ut inquit. Glossa in
4. Clemens. v. obedientiam, unde istæ sunt in ali-
quo sensu non improprio religiose. Hæc omnia
juxta brevitatis nostræ institutum hucus-
que tradita S. R. Ecclesiæ censuræ omnino
volo esse subjecta.

I N D E X

RERUM NOTABILIUM.

*Prior numerus indicat caput, secundus para-
graphum, tertius questionem.*

A

Abbatissa tenetur sub mortali tollere
transgressiones regularæ, cap. 17. §. 1. qu. 1.
Potest aliquando moniales extraneas convi-
cisci increpare, ibid. q. 2. Non est capax po-
testatis spiritualis, ibi. q. 3. Unde non potest
benedicere in loco publico neque aquam,
neque velles, ibi. Nec docere in Ecclesia,
aut cocionari, neque ex Summi Pontificis
dispensatione, ibid. Potest solùm habere
hortatorios sermones, ita tamen ut non u-
tatur testimoniis sacræ Scripturæ, ib. Non
potest dispensare moniales auctoritative,
bene tamen ministerialiter, ib. q. 4. Non po-
test dispensare circa monialium subditari-
vota, sed tantum irritare, ib. q. 5. Etiam si
sint emissa cum ipsius contentu, ib. q. 6. No-
vitium vota irritare non potest, ib. q. 7.
Quomodo possit beneficia instituire, & Ca-
pellanias conferre, ib. q. 8. An habeat jus
suspendendi Clericos sue jurisdictionis, ib.
q. 9. An habeat liberam administrationem
bonorum sui monasterii, ib. q. 11. An teneatur
de superfluis monasterii elemosynas
erogare, ib. q. 13. Potest applicare bona o-
pera monialium extraneis, ib. q. 24. Tene-
tur transgressiones occultas inquirere, ut
corrigit, ib. q. 25. An possit, & quomodo
præcipere monialibus in virtute sanctæ o-
bedientiæ, c. 6. §. 1. q. 9. v. Obedientia, Electio.

X 4 Alie-

486 De Tertiari. obliq. & Tric. c. 11. §. 12.
& Sac. Congregat. Rit. in Sphaeriana Terræ Vitis
20. Junii 1609. apud Barbol. in Collellam. v. Re-
gularis quoad sepulturam. Etiam si sine sepul-
cræ electione decellerint, quando tamen in di-
ctis Ecclesiis communis sepultura pro ipsis
reperitur, Sac. Congreg. anno 1616. Ita ut si
communis sepultura in Ecclesiis ordinum,
quorum sunt Tertiariæ, non reperitur, sepe-
liri debeant in parochiis, quando contingit,
eas sine sepulcræ electione decedere, ut ha-
betur in eodem decreto.

Quar. 10. An Tertiariæ consequi possint le-
gatum si cum pro monachata.

Resp. Possedummodo habeant qualitates,
ut supra in decreto Sac. Congregationis requi-
sitas. Ita Diana in opere coord. tom. 9. tract. 2. re-
sol. 175. alios citans, & ratio desumitur tum
ex §. sed hoc presenti. Authen. de Sanct. Episc. a. 11.
§. tum ex eo, quod istæ sunt de ordine, ac mo-
do vivendi approbato a Summis Pontificibus
in Clemens. 1. juncta Glossa de relig. Dum ibi,
& promittunt obedientiam, ut inquit. Glossa in
4. Clemens. v. obedientiam, unde istæ sunt in ali-
quo sensu non improprio religiose. Hæc omnia
juxta brevitatis nostræ institutum hucus-
que tradita S. R. Ecclesiæ censuræ omnino
volo esse subjecta.

I N D E X

RERUM NOTABILIUM.

*Prior numerus indicat caput, secundus para-
graphum, tertius questionem.*

A

Abbatissa tenetur sub mortali tollere
transgressiones regularæ, cap. 17. §. 1. qu. 1.
Potest aliquando moniales extraneas convi-
cisci increpare, ibid. q. 2. Non est capax po-
testatis spiritualis, ibi. q. 3. Unde non potest
benedicere in loco publico neque aquam,
neque velles, ibi. Nec docere in Ecclesia,
aut cocionari, neque ex Summi Pontificis
dispensatione, ibid. Potest solùm habere
hortatorios sermones, ita tamen ut non u-
tatur testimoniis sacræ Scripturæ, ibi. Non
potest dispensare moniales auctoritative,
bene tamen ministerialiter, ibi. q. 4. Non po-
test dispensare circa monialium subditarum
vota, sed tantum irritare, ibi. q. 5. Etiam si
sint emissa cum ipsius contentu, ibi. q. 6. No-
vitium vota irritare non potest, ibi. q. 7.
Quomodo possit beneficia instituire, & Ca-
pellanias conferre, ibi. q. 8. An habeat jus
suspendendi Clericos sue jurisdictionis, ibi.
q. 9. An habeat liberam administrationem
bonorum sui monasterii, ibi. q. 11. An teneatur
de superfluis monasterii elemosynas
erogare, ibi. q. 13. Potest applicare bona o-
pera monialium extraneis, ibi. q. 24. Tene-
tur transgressiones occultas inquirere, ut
corrigit, ibi. q. 25. An possit, & quomodo
præcipere monialibus in virtute sanctæ o-
bedientiæ, c. 6. §. 1. q. 9. v. Obedientia, Electio.

X 4 Alie-

Alienatio quanto, & quomodo prohibita, cap. 11. q. 18. seqq.

Annus probationis à quo tempore incipiat, c. 2. §. 3. q. 1. In qua ætate possint puellæ admitti ad annum probationis, ib. q. 2. debet esse completus, ib. q. 3. & quidem de momento in momentum, ib. q. 4. nec non continuus, ib. q. 5. Quomodo, & quando interrumpatur, ibid. quest. 6. & seqq. debet compleri à puella habitu religionis induta, ib. q. 10. potest protrahi iusta de causa, ib. q. 11. & seqq.

Aromataria ad quid teneatur, cap. 11. §. 20. 1. Non potest in consilio medico pharmacum infirmis prebere, ib. q. 2. Neque poculum moniali gravide ad procurandum abortum, ne fama periclitetur monasterium, ib. q. 3. Potest iocri causa extraneis vendere medicamenta, ib. q. 4. Non tamen iuxta taxam aromataris specularibus factam, ib. q. 5. Non potest vendere quid pro quo, ib. q. 6. Potest donare consanguineis quod illi deberetur ratione laboris, ib. q. 7. Non licet venenum vendere, ib. q. 8. Fallit in aliquo casu, ib. Noa potest pharmaca conficere in die festo nisi necessaria pro illo die, ib. q. 9. Peccat si in componendis pharmacis non apponit omnia præscripta à medico, item si vetusta, & inutilia, ib. q. 10.

Ausculatrices an peccent propalantes, quæ audierint occasione sui officii, cap. 14. §. 10. q. 11. An possint colloqui cum regularibus, ib. q. 11.

B

Benedictio. Abbatisa debet benedici c. 9. §. 4. qu. 5. quo die, & loco, ib. qu. 6. ad quem spectet impertiri benedictionem, ib. q. 7. an hæc facultas sit delegabilis, ib. q. 8.

Benedicere non potest Abbatisa in loco publico neque velles, neque aquam, benedicere tamen potest moniales, ad modum, quo parentes suos filios benedicunt, c. 11. §. 1. q. 3. Baldachinum. Abbates habentes usum baldachini possunt illud erigere in Ecclesiis monialium sibi iudicatum, c. 6. §. 3. q. 6.

C

Castitas. Ad quid teneantur moniales ex vi voti castitatis, c. 5. q. 1. quando graviter, vel leviter peccent contra votum, ib. q. 2. quando peccent per tactus, ib. q. 3. quando per alpectus, ib. q. 4. quando per verba, lectiones, cantilenas prophanas, ib. q. 5. quando litteris amatoris, ibid. q. 6. quando per munus receptionem, ib. q. 7. quando per suasionem, vel cooperationem, ib. q. 8. & seqq. quando per superfluum ornatum, ib. q. 14. quamnam media sint apta ad tuendam castitatem, ib. q. 18.

Cæca puella potest ad religionem admitti, c. 2. §. 1. q. 7. Cæca tenetur recitare horas canonicas, si illas memoriter sciat, cap. 8. §. 1. q. 4. non potest eligi in Abbatisam, cap. 9. §. 1. q. 6.

Celleraria, cui bonorum monasterii cura incumbit, an possit aliquid de iisdem bonis iustam donationem, aut alienationem ex-

pendere, c. 11. §. 9. q. 1. An remunerare merita, vel obsequia ab extraneis præstita, ib. q. 2. An peccet distribuendo bona non iuxta mentem Abbatis, sed suo arbitratu, ib. q. 3. An celando Abbatissæ summam notabilem pecuniæ expendendam in usus utilibus monasterio, ib. q. 4. Peccat negligens providere necessaria tam infirmis, quam sanis, ib. q. 5. Item si largius distribuat a micis animo illas gratias, ib. q. 6. Non potest sibi aliquid applicare ob labores officii, ib. q. 7. Potest aliquas elemosynas elargiri, ib. q. 8. Celleraria habens facultatē expendendi summam aliquam in utilitatem monasterii, potest eam in elemosynas erogare, c. 11. §. 9. q. 9. Elemosynas, quas potest distribuere, potest etiam sibi, vel aliis monialibus ejusdem monasterii applicare, ib. q. 9. Non potest comodare, aut mutare res monasterii, ib. q. 10. Tenetur ad restitutionem, si culpa sua res monasterii deteriores, ib. q. 11.

Clausura. Quid veniat appellatione clausure, c. 7. §. 1. q. 1. An veniat linnen ostii, ib. q. 2. An rectum, ib. q. 3. Clausura est juris humani, ib. q. 5. custodia illius tam materialis, quam formalis spectat ad Episcopum, ib. q. 6. etiam in monasteriis exemptis, ib. q. 7. competit Episcopo cumulative quoad Superiores regulares, ib. q. 8. quomodo debeat custodiri, ib. q. 10. à quibus servanda, ib. q. 11. licetia ingrediendi clausuram, *Licentia.*

Clausura quoad ingressum Prælatorum. In quibus casibus possint Prælati ingredi clausuram, c. 7. §. 4. q. 1. Non possunt ingredi sub prætextu interveniendi electioni, neque examini, ib. q. 2. Cardinales, & Episcopi non possunt ingredi clausuram monialium sibi non subiectarum, ib. q. 3. In quibus casibus

sibus possint Generales, Provinciales, & visitatores, ingredi clausuram monialium sibi subiectarum, ib. q. 4. Quot personas possint locum ducere Prælati regulares, ib. q. 5. Quot possint ducere Episcopi, ib. q. 6. Quænam persone esse debeant, ib. q. 7.

Clausura quoad Officialium, aliorumque ingressum. Quando medicus, alique intervenientes possint ingredi clausuram, c. 7. §. 5. q. 1. & 2. Medicus extraordinarius non potest ad libitum monialium ingredi loco medici ordinarii, ib. q. 3. Chirurgus, & Pharmacopola quando possint ingredi, ib. q. 4. An, & quando Economi, factores, Sindici, & Notarii, ib. q. 5. quid de aliis operariis ad servitium monasterii necessariis, ib. q. 6. loco basilii ad ferenda deputati quando possint alius intrare, ib. q. 7. An concessa licentia Domino intrandi cum famulo, possit hic sine illo ingredi, ib. q. 8. Ad expellendum malefactorē potest iudex ingredi clausuram, ib. q. 9. Infantēs, & amentēs nō possūt admitti, ib. q. 11.

Clausura quoad ingressum Conventus. In quibus casibus possint ingredi clausuram, c. 7. §. 6. q. 1. An ad assistendum morienti, ib. q. 3. An ad exequias peragendas, ib. q. 4. An ad effectum exorcizandi, ib. q. 5. An ad celebrandum coram infirmis, ib. q. 6. An ad sumendam particulam consecratam in Ecclesiam interiorē delapsam, ib. q. 7. An ad benedicendum monasterium spiritibus infestatum, ib. q. 8. ingressus ex iusta causa potest ea occasione ibi præstare aliquid, pro quo exercendi ingressi non potuisset, ibid. q. 9. Quid observare debeat Conventus ingrediens, ibid. q. 2.

Clausura quoad mulierum ingressum. An deficientibus monialibus conversis possint ad-

mitti in claustrum foeminae; quae monialibus interuiant. c. 7. §. 7. q. 1. An electa una famula possit mutari, & alia substitui, ib. q. 2. An Reginae, Imperatrices, & aliae nobiles foeminae possint ingredi claustrum, ib. q. 4. & 5. Debent associari a tribus matronis; ib. Cum duabus tantum non potest, ib. q. 7. Matronae semel electae non possunt mutari, ib. q. 5. An monialis transiens ad aliud monasterium, si in via accedit ad locum ubi aliquid monasterium existit, possit ingredi, & hospitari, ib. q. 8. Viduae de solius Praeiaci licentia non possunt ingredi claustra, ib. q. 9. Claustra quoad puellas educandas, v. *Puella educanda.*

Claustra quoad egressum. Ob quas causas possint moniales egredi, c. 7. §. 9. q. 1. & seqq. An licitus sit egressus ob morbum ita periculo sum, ut desperetur salus, nisi egrediat, ib. q. 7. An, & a quo debeat peti licentia, ib. q. 4. An possit sine licentia egredi, si iniuste vexetur, ib. q. 5. In quibus casibus, ib. q. 6. Non potest egredi ad habendam curam Nepotum, ib. q. 7. bene verò ut sit Abbatisa alicujus monasterii, & ob alias similes causas, ib. q. 8. Itē ad strictius monasterium, ib. q. 9. aliquando etiam ad laxius monasterium, & diverse regulas, ib. q. 10. Consultenda Sedes Apostolica, quando aliquod monasterium est transferendum, ib. q. 11. Monialis cum licentia egressa non violat claustrum, si huc, & illuc uagetur, ib. q. 12. possunt mitti Conuersae extra claustrum ad querendum, ib. q. 13.

Claustra quoad accessum extra neorū. Accessus ad monasteria interdicitur duo copulatiue importat, scilicet locū, ad quē sit accessus, & locutionē c. 7. §. 10. q. 1. Qui tantum accedit, sed non loquitur, vel tantum lo-

qui.

quitur sine accessu, non facit contra prohibitionem. ibid. quare non comprehenditur sub prohibitionē locutionis cum monialibus in domibus propinquis. ib. neque transmissio litterarum, neque locutio idiomate a moniali non percepto. ib. Neque locutio monialis altero tantum audiente. ib. Contra prohibitionem verò facit loquens per nutus, & signa. ib. Item loquens per intermedium personam. ib. Item loquens cum moniali; ipsa nihil respondente. ib. Alloquentes cum monialibus sine licentia peccant mortaliter, ib. q. 2. Nec datur paruitas materiae. ib. q. 3. Quo iure tam laicalibus, quam Regularibus sit prohibitus accessus, ib. q. 4. Prohibitio alloquendi moniales extenditur ad Abbatissam, ib. q. 5. & etiam ad Episcopos extra suam diocesim comorantes, ib. q. 6. An pueri, & puellae impuberes afficiantur excommunicatione lata contra alloquentes sine licentia, ib. q. 9. An Advenae, & Peregrini, ib. q. 10. An colloquētes cum monialibus exceptis, ib. q. 11. An Regulares & moniales exemptae afficiantur poenis ab Episcopo indictis, si de ipsis fiat mentio, ib. q. 12. An afficiantur eadem poena consulescentes, mandantes, vel cooperantes, ib. q. 13. An pauperes ostiant mendicantes, ib. q. 14. Ad quem spectet licentiam concedere accedendi ad moniales tam exemptas, quam non exemptas. ib. q. 15. v. *Licentia.*

Claustra quoad penas, quibus subiunguntur illam violantes. Praelati ultra casus necessitatis claustra ingrediētes quas penas incurrant, c. 7. §. 11. q. 1. Quae poenae aliis ingrediētib. sunt impositae, ib. q. 2. Quae accedētibus ad colloquendum. ib. q. 9. Quae monialibus exte-

exte-

exterū introductentibus, vel admittentibus sine licentia. ib. q. 3. An dictas penas incurrant solum superiores viri, vel femine, ib. q. 4. Quid veniat nomine admissionis, vel permissionis prohibita. ib. q. 5. Quas penas incurrant moniales illicite egredientes. ib. q. 6. Comitantes, & recipientes. ib. Quinam comitatus, & receptio requiratur. ib. q. 7. An pene afficiant monialem legitimo titulo egressam, si diutius immoretur. ib. q. 8. Quinam possit absolvere. ib. q. 11.

Coactio. Puellam coactam debet Episcopus ē monasterio educere. c. 2. §. 2. Dantur aliqui casus, in quibus licet cogere ad religionis ingressum. ib. q. 4. excommunicantur cogentes ad ingressum. ib. Decretum Tridentini intelligitur de coactione proprie dicta. ib. q. 5. excommunicatio contra cogentes extenditur ad dantes consilium, auxilium, consensum, aut favorem. ib. q. 6. Ad incurrendam excommunicationem requiritur effectus. ib. q. 7. Pro coactione inducenda sufficit metus, si sit gravis. ib. q. 8. etiam reverentialis, si oriatur ex declaratione voluntatis parentum. ib. q. 9. Peccant moniales scienter recipientes puellam coactam. ib. q. 12. & contrahunt excommunicationem. ib. Cogere puellas ad ingressum monasterii causa solius educationis quando sit peccatum. c. 7. §. 8. q. 2. an prædicta coactio, quando est peccaminosa, trahat excommunicationem. ib. q. 3. quid si proveniat tantum ex metu reverentiali. ib. q. 4.

Collocutio. v. *Clausura quoad accessum extraneorum.*

Collocutio. Prælati regulares non possunt colloqui sine sine licentia. c. 7. §. 10. q. 7. Neque Canonici Cathedralis. ib. q. 8.

Com-

Communio. Teneatur moniales ad communionem singulis mensibus. c. 2. §. 3. qu. 1. Potest indulgeri aliquando communio quotidiana. ib. q. 3. Potest Episcopus prescribere monialibus locum, & tempus recipiendi communionem. ib. q. 4.

Communio. Monialis peregrina ad communionem, si recordetur peccati mortalis, quid agere debeat. cap. 2. §. 3. q. 2. Non est peccatum post communionem immediate pergere ad prandium. ib. q. 5. Communio cum particula non consecrata non est licita. c. 6. §. 12. q. 7.

Confessarius monialium sive exemptarum, sive non à quo eligi debeat. c. 6. §. 6. q. 1. & 2. Ad quot annos eligi debeat. ib. q. 3. An possit monialibus reculari. ib. q. 5. Quinam prohibeantur eligi in confessarios ordinarios. ib. q. 6. & 7. Ex quo loco debeat audiri confessio. ib. q. 8. Quale stipendium tradi debeat confessario. ib. q. 9.

De officio confessarii, & quomodo se gerere debeat cum monialibus vel indispositis ad confessionem; vel versantibus in occasione proxima, vel alias malè confessis. c. 6. §. 7. per totum.

Quomodo se gerere debeat cum monialibus seculis. c. 6. §. 11. per totum.

Confessarius quomodo se gerere debeat cum moniali habente visiones, & revelationes. c. 6. §. 12. per totum.

Confessarius ingrediens clausuram. v. *Clausura quoad ingressum Confessarii.*

Confessarius extraordinarius, etiam Regularis, à quo eligi debeat, & approbari. c. 6. §. 13 q. 1. Quot vicibus debeat concedi. q. 2. & 3. An possit deputari pro moniali particulari. ib. q. 4. An oblatum ab Episcopo possit mon-

nia-

niales reculare, ib. q. 5. Antempore Jubilei possint eligere non approbatum specialiter pro ipsis. ib. q. 6. Quibus temporibus, & ad quot dies debeat deputari. ib. q. 7. Ant tempus incipiat currere. Idem expeditur licentia, vel incepti ministerii. ib. q. 9. An elapso termino possit perfecti confessio in tempore habili incepta, ib. q. 10.

Confessio singulis mensibus à monialibus fieri debet. c. 8. §. 3. q. 1.

Confirmatio Abbatisse à qua facienda. c. 9. §. 4. q. 1. An stante oppositione electio sit confirmanda. ib. q. 2. Prelatus absens potest electionem confirmare. ib. q. 3. Abbatisse electa non potest ante confirmationem ministrare. ib. q. 4. Excipiuntur aliqui casus. ib.

Confirmationis Sacramentum ministrari debet Novitiis, antequam suscipiatur ad probationem. c. 11. §. 4. q. 1. itē moniali, antequam consecratur. c. 3. q. 9. Non potest Episcopus ingredi clausuram ad illud ministrandum, sed debet ministrari ad fenestellam. c. 7. §. 4. q. 2. Non possunt moniales suscipere pueros in Confirmatione. c. 11. §. 1. q. 2. 9.

Consecratio monialium quando fuerit introducta. c. 3. q. 1. Ad quem spectet. ib. q. 2. Quo tempore fieri debeat. ib. q. 3. quo loco. ib. q. 4. in qua aetate. ib. q. 5. monialis consecranda debet esse professa, & virgo. ib. An possit consecrari corrupta, si communiter reputetur ut virgo. ib. q. 6. Quid si per vim, & sine sua culpa, vel per medicinam artem, ad sanitatem tuendam, fuerit corrupta. ib. q. 7. & 8. An debeat esse Sacramento Confirmationis munita. ib. q. 9. An consecratio possit iterari. ib. q. 10. An, & quomodo conferat gratia. ib. q. 11. Contraclus. Quos Contraclus possit celebrare Abbatisse sine consensu Capituli. cap. 11. §. 1.

q. 14. Tenetur Conventus stare contractui facti de consensu Abbatisse, & majoris partis Capituli. ib. 15. & 16. Conversæ. Quid in earum receptione sit observandum. c. 11. §. 1. q. 1. Sunt veræ religiose. ib. q. 2. tenentur ad perpetuam clausuram. ib. q. 3. Possunt aliquando egredi ad queritandum. ib. Non tenentur sub mortali recitare orationes indicatas per regulam. ib. q. 4. Chorista potest ad conversarum statum transferri. ib. q. 5. Tenentur sub mortali ad eas, ad quæ ex officio sunt deputatæ. ib. q. 6. Peccant negligendo conservationem illarum rerum, quæ sunt earum curæ commissæ. ib. q. 7. An excommunicatio lata ab Episcopo contra moniales afficiat Conversas. ib. q. 8.

D

Discretæ, seu Decanæ ad quid teneantur. c. 11. §. 2. q. 4. & seq. Debent cum aliis interesse, quando ob bonum regimen monasterii convocantur ab Abbatisse. ib. q. 4. Nec possunt sine scrupulo tacere. ib. q. 5. Etiam si prævideant, Abbatisam fore contrahendam, & magis ex contradictione in sua sententia obfirmandam. ib. q. 6. & 7. Tenentur de monialium transgressionibus Abbatisam admonere. ib. q. 8.

Dos, quo titulo accipi possit in admissione monialis. c. 2. §. 5. q. 1. potest illam monasterium recipere, etiam si sit dives. ib. q. 2. Ad quem spectet illam taxare. ib. q. 3. Non potest monasterium pacisci de majori dote, quia puella est vilis. ib. q. 4. An possit aliquid recipi ultra dotem. ib. q. 6. An legatum dotis pro virginibus martandis possit dari monacandis. ib. q. 7. Cuiusmodi competat dare dotem puellæ religionem.

nam ingredienti. ib. q. 9. & seq. Non est liberum monialibus recipere puellam sine dote. ib. q. 11. Quando debeat solvi. ib. q. 12. Si facta deposito dotis moriatur depositarius & hereditas illius non sit solvendo, cuiam competat solutio dotis. ib. q. 13. An ratione damni emergentis, vel lucri cessantis ex dilatione dotis possit monasterium aliquod amplius exigere. ib. q. 14. An possit alienari dos tradita soluta monasterio. ib. q. 15. Dos non potest investiri sine debita solemnitate in edificando monasterio. ib. q. 16. bene tamen in redemptione census, & quando. ib. q. 17. in quibus bonis debeat solvi dos. ib. q. 18. & seq. monialis transiens ad aliud monasterium non desert secum dotem secundum aliquos. ib. q. 20. neque usufructum dotis. ib. q. 21. Quid si secundum monasterium cogatur illam recipere. ib. q. 22. & seq. monasterium non acquirit dotem Novitiae morientis infra annum probationis, licet professionem emitat ex privilegio. ib. q. 24.

E

Educandæ. v. *Puella educanda.*

Electio. Quot annos ætatis, & professionis habere debeat eligenda in Abbatissam. c. 9. §. 1. q. 1. Super etate neque Episcopus, eque Nuntius potest dispensare. ib. Quid agendum si non adsit in monasterio habens requisita. ib. q. 2. Illegitima eligi non potest. ib. q. 4. Neque corrupta. ib. q. 5. non tamen oblat corruptio secreta. ib. Potest immediate eligi Soror antecedentis Abbatissæ. ib. q. 7.

A quibus eligi debeat Abbatissa c. 9. §. 2. q. 1. Quomodo debeat ferre suffragium monialis

nalis infirma. ib. q. 2. Episcopus vel Superior regularis etiam in discordia eligentium non possunt ferre suffragium. ib. q. 3. Quid agere debeat Superior, si contingat, moniales non esse concordēs in electione. ib. Quomodo eligi debeat Abbatissa. ib. q. 4. An vota debeat esse secreta. ib. q. 5. Quot suffragia requirantur. ib. q. 6. Quo in loco fieri debeat electio. ib. q. 7. Quinam debeat præsidere electioni. ib. q. 8. Regulares tenentur notificare Episcopo electionem faciendam Abbatissæ. ib. Non tamen Prælati habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem. ib. q. 9.

Ad triennium eligi debet Abbatissa. c. 9. §. 3. q. 1. Neque expleto triennio, immediate reeligi ad aliud triennium. ib. q. 2. Si expleto triennio Abbatissa ex dispensatione eligatur ad aliud triennium, non potest rursus expleto secundo triennio de novo eligi absque dispensatione ad tertium triennium. ib. q. 3. Electio a quo sit confirmanda. v. *Confirmatio.*

Egressus è Claustrum quando monialibus sit licitus. v. *Claustrum quoad egressum.*

Eleemofyna. Monialis de peculio sibi concessio potest aliquid in eleemofynam erogare pauperibus. c. 1. §. 2. q. 15. etiam consanguineis, & quam luttamam. ib. q. 16. Abbatissa de superfluis tenetur eleemofynas largiri. c. 14. §. 1. q. 23. Celleraria potest de bonis monasterii aliquas eleemofynas erogare. c. 17. §. 9. q. 3.

Epicheja potest habere locum quoad dandum, & recipiendum sine expressa licentia Abbatissæ. c. 4. §. 1. q. 17.

Exploratio voluntatis. v. *Voluntas.*

F

Festum ab Ordinario loci præceptum tenentur moniales observare. cap. 8. §. 3. quæst. 9. An in die festo sit licitum acupungere. ib. quæst. 10.

Famulæ an introducendæ intra claustra monialium pro carum obsequiis. cap. 7. §. 7. quæst. 1. debent servare clausuram. ib. Possunt introduci etiam pro obsequio particularium monialium. ib.

Fœminæ aliquando veniunt in materia odio. scilicet cum viris. c. 6. §. 5. q. 1. Possunt cum licentia Papæ aliquando ingredi clausuram. c. 7. §. 7. per totum; ubi quid debeant observare.

Fundatrices non possunt ingredi clausuram. 7. §. 7. q. 4.

G

Generales non possunt audire confessiones monialium sui Ordinis sine Episcopi approbatione. c. 6. §. 6. q. 2.

H

Hermaphroditus non potest recipi ad habitum religionis. c. 2. §. 1. q. 5.

Horæ canonice. Moniales tenentur publicè officium divinum in choro persolvere. c. 3. §. 1. q. 1. Non tamen uti singulæ. ib. An teneantur in Choro recitare officium parvum B. V. Defunctorum &c. ib. q. 2. Canentes in choro non satisfaciunt, si ad partem alterius non attendant. ib. quæst. 3. monialis, quæ ad chorum pergit hora jam cepta, debet eum aliis cantando pergere. ib. Moniales

tes tenentur ad privatam horarum canoniarum recitationem. ib. q. 5. Utentes Brevariario Monastico, an uti possint Romano. ib. q. 10. An teneantur recitare officia propria Sanctorum sui Ordinis. ib. q. 11. An extra chorum teneantur recitare officia defunctorum, quæ pro benefactoribus in choro solent recitari. ib. q. 12. An moniales gaudeant aliquo privilegio, pro quod excusentur à recitatione officii divini c. 10. quæst. 3. An possint satisfacere præcepto, horas canonicas mentaliter recitando. ib. q. 15. Gaudet privilegio pro supplicandis defunctis in officio divino commissis. ib. quæst. 16. Quid indulgeat Leo X. per orationem illam Sacrosanctus. ib. q. 17.

I

Injuria qualis esse debeat. c. 11. §. 9. quæst. 1. Quando peccet non custodiendo janam. ib. quæst. 2. peccat non impediens, vel admittens ingredientem intra clausuram sub pretextu facultatum. ib. q. 7. item ingredientem sine licentia, licet non sub pretextu facultatum. ib. q. 8. Non tamen si illum admittat ad illum tuendum à gravi damno. ib. q. 9. Peccant Janitoria & Rotaria non revelantes Abbatissæ delicta occulte ad janam, & rotam perperata. q. 3. item non impediens emissionem litterarum. quæ 4. item curiosius inquirentes, quæ ad ipsas non spectant. q. 5. item aperiendo litteras monialium. q. 6.

Jejunium. Non tenentur, regulariter loquendo, moniales sub mortali ad jejunium Adventus c. 8. §. 4. q. 1. An ad jejunia indicta ab Episcopo. ib. q. 4. An ad jejunia loci, quæ ex consuetudine obligant tam laicos, quam clericos. ib. q. 5. An teneantur ad jejunia regularia

la: ante annum vigesimum primum. ib. 90.
6. An sexagenariae. ib. quaest. 7. An in je-
juniis extra Quadragesimam possint uti la-
icis, ubi viget consuetudo apud saecu-
lares. ib. q. 8. An possint horam prandii
consuetam anticipare. ib. q. 9. An in je-
juniis laetitiae possint sumere amplio-
rem refecti-
unculam. ib. q. 10. v. *Infirmi.*

Jejunium. Moniales S. Clarae non tenentur
ab mortalitate jejunii regulae. cap. 8. §. 4. q.
2. Potest anticipari jejunium ab voto, si in-
cidit in Dominica. ib. quaest. 3. Concurrere
eodem die jejunio praeccepto a regula, &
ab Ecclesia, violatio illius est duplex pec-
ccatum. ib. q. 11. Possunt Moniales dispen-
sari in jejunio per proprii Confessarium. ib.
q. 12. A ieiunio excusatur infirmitas in ser-
vitio plurimorum infirmorum occupata. c.
11. §. 7. qu. 7.

Indulgentia. An moniales, siue exemptae, siue
non, gaudeant indulgentiis non solum prop-
rii Ordinis, sed etiam aliorum. cap. 10.
q. 18. an moniales Sedi Apostolicae, aut Or-
dinario subiectae possint in suis temporibus
ponere indulgentias Ecclesiis Ordinis pro-
secularibus concessas, v. g. indulgentiam
Portiunculae. ib. q. 19.

Infirma. Novitia quae toto anno probationis
sunt infirma, potest admitti ad professionem
c. 2. §. 6. qu. 16. monialis infirma an teneatur
iussu medici obtemperare. c. 11. §. 6. q. 1. An
in veredis teneatur chirurgi curam subire
ib. qu. 2. Peccat, si respuat humanum reme-
dium, quod facile haberi potest, soli se di-
vine providentiae committens. ib. q. 3. ite-
rum si illud respuat, ut citius ab huius vitae crui-
cibus sit libera. ib. q. 4. Item si bibat, ad vertes
potum fore notabiliter nociturum. ib. q. 5.

An,

An, & quando excusetur a recitatione of-
ficii. ib. q. 6. & seqq. An, & quando excusetur
a jejunio. ib. q. 7. & seqq. An, & quando
excusetur ab audienda missa. ibid. q. 17.
Non licet monialibus infirmis celebrare
facere in suis cellis. ib. q. 18. Infirma dubi-
tans an teneatur recitare officium, jejunare
&c. teneatur obedire Abbatissae praeci-
pienti, ne recitet, ne jejunet. ib. q. 19. An
possit acquirere in lecto indulgentias coe-
lestis visitantibus Ecclesiam. ib. q. 20. Moni-
alis infirma quomodo debeat ferre suffragi-
um in electione. c. 9. §. 2. q. 2.

Infirmaria qua diligentia debeat vacare suo
ministerio. c. 11. §. 7. q. 1. in quibus praeci-
pue possit peccare. ib. q. 2. An cum pericu-
lo vite teneatur parere Abbatissae praeci-
penti, ut monialibus contagioso morbo labo-
rantibus deserviat. ib. q. 3. An possit licite
egredi a clausura ad vocandum medicum,
vel confessarium. ib. q. 4. In quibus casibus
excusetur ab audienda missa, & a jejunio.
ib. q. 5. & 7. An in diebus prohibitis possit ali-
quid comedere carnis, ut ad excitandum
in infirmis appetitum. ib. q. 6.

Interdictum. Quibus privilegiis gaudeant mo-
niales tempore interdicti. c. 10. q. 6. An iis-
dem gaudeant famuli, alique monialium
officiales. ib. q. 7. Possunt aliquando tem-
pore interdicti generalis publice divina pera-
gere. ib. q. 8. Neque vigore Tridentini sunt
revocata privilegia. ib. q. 9.

L

L Argitio munerum. v. *Moner.*
Legatum dotis pro virginibus maritandis
an dari possit monacandis. c. 12. §. 3. q. 7.

Legs-

Legatum pro necessitatibus inhumatum non valet, si monialis ex instituto, solis electromosynis vivant. c. 11. §. 6. q. 27

Licentia Episcopi pro renuntiatione bonorum. v. *Renuntiatio*. Superioris pro expendendo peculio. v. *Peculium*, licentia petita se committendi alteri sacerdoti, & iniuste negata, non dat facultatem ad actum, c. 69. 7. q. 9.

Licentia ingrediendi clausuram a quo sit concedenda. cap. 8. §. 2. quest. 1. 2. Non potest illam concedere Abbatissa. ib. quest. 3. debet esse in scriptis. ib. q. 4. & specialis. ib. q. 7. In aliquo casu est licitus ingressus sine licentia in scriptis, vel ore tenus concessa. ib. q. 6. An in tali casu sit postulanda ab Abbatissa. ib. q. 7. Licentia absoluta & indefinito concessa extinguitur prima vice. ib. q. 8. Quamvis causa requiratur ad concedendam licentiam. ib. §. 3. q. 7. Necessitas debet se tenere ex parte monasterii. ib. q. 2. cessante iusta causa tempore ingressus, non est tutus in conscientia ingrediens, licet ad fuerit iusta causa tempore cessantis. ib. q. 3. Finito ministerio, ob quod ingressus est, peccat, si non statim egrediatur. ib. q. 4. Ingressus cum legitima licentia, & iusta causa, si fornicetur, delinquit contra preceptum clausuræ. ib. q. 5.

Ad quem spectet concedere licentia accedendi ad colloquendum cum monialibus. c. 7. §. 10. quest. 1. 3. Episcopi possunt talem licentiam Regularibus concedere. ibid. qu. 15. Ita tamen ut possint etiam denegare. ibid. qu. 17. Licentia pro una die, si quis utatur pro altera, non incidit in penas. ib. quest. 19. Licentia concessa ad concludendum non se extendit ad collo-

quendum. ib. q. 19. Licentia non se extendit ad socium, ib. q. 20.

Licentia egrediendi a quo debeat peti in casibus permittis. 7. §. 9. quest. 4. v. *Clausura quasad egressum*.

Litanias maiores, & minores, an tenentur moniales recitare sub mortali. cap. 8. §. 1. quest. 2.

M

Magistra Novitiarum a quo, per quod tempus, & cuius ætatis eligi debeat. cap. 11. §. 3. quest. 1. Ad quid teneatur, ut recte suum munus exerceas. ib. quest. 2. Quomodo debeat instruere novitias in regula. ib. quest. 3. In quibus illas exercere. ib. qu. 4. An illas debeat regere in spiritu lenitatis, virgioris. ib. quest. 5. An & quando percutiens novitias correctionis causa incidat in excommunicationem. ib. q. 6. & seq.

Malefactor. Ad expellendum malefactorem potest iudex ingredi clausuram. cap. 7. §. 5. quest. 10.

Missa. Moniales non tenentur audire missam frequentius, quam alii fideles. v. q. §. 29. 1. Possunt aliquando illa omittere. ib. q. 2. An teneantur procurare quotidie Missæ conventualis celebrationem. ib. q. 6. Qualem Missam celebrare debeant earum Capellani. ib. q. 7. Quot Missæ in Ecclesiis earum possint quotidie celebrari. ib. q. 8.

Munera. An, & quomodo muneron largitio sit monialibus prohibita. cap. 4. §. 4. per totum.

Y

Novi-

N

Novitiæ. An illis debeat conferri Sacramentum Confirmationis, antequam suscipiantur ad probationem. c. 11. §. 4. q. 1. An obligentur ad observantias regulæ. ib. q. 2. Non tenentur profiteri secundum rigorem regulæ. ib. q. 9. An Novitiæ frequentes stimulos, & lapsus carnis experta possit religiosa vota emittere. ib. q. 10. An si religio sine austeritatibus Novitiæ ita sint nocituræ, ut vita sit notabiliter abbreviata, possit profiteri. ib. q. 11. An peccet egrediendo. ib. q. 12. An egrediens teneatur ad expensas factas in monasterio. ib. q. 13. volens discedere non potest impediri ex eo quod non solverit expensas. ib. q. 14. Neque potest denegari professio, ex quo noluit solvere expensas debitas ex pacto. ib. Novitiæ egredienti est restituendus habitus factus suis expensis. ib. q. 15. Novitiæ potest sibi eligere sepulturam. ib. q. 16. Ubi sit sepelienda, si decedat non electa sepultura. ib. q. 16. quid si esset in proposito redeundi ad sæculum. ib. q. 17. Quibus expensis sepelienda. ib. q. 19. Gaudet privilegio canonis, fori. ib. q. 21. & aliis privilegiis religionis. ib. q. 22. Ex privilegio possunt profiteri intra annum probationis in articulo mortis. c. 2. §. 5. q. 23. & c. 11. §. 4. q. 29.

Novitiæ voto religionis obstrictæ non tenentur ad observantias regulares. c. 11. §. 4. q. 3. neque tenentur implere vota personalia. ib. q. 4. Ingressus religionem fido animo non tenentur novitatum repetere, si mutata sententia profiteantur. ib. q. 6. etiã post admissionem factam a Capitulo possunt dimitti

mitti nova causa emergente. ib. q. 7. Præcedere debet novitiæ prius admittenda ad professionem. ib. q. 8. Novitiæ quando subduntur casibus reservatis. ib. q. 5.

Numerus. Non possunt puellæ recipi supra numerum. c. 2. §. 1. q. 19. etiã si secum deferant dotem, ex qua valeant sustentari. ib. q. 19. & si admittantur, eorum professio est irrita. ib. q. 20. Neque potest Episcopus numerum augere, licet fructus anni augeantur. ib. quæst. 22.

O

Obedientiæ. Quid sit votum obedientiæ. c. 6. §. 1. q. 1. In dubio obediendum superiori. ib. q. 2. Quibus superioribus teneantur moniales parere. ib. q. 5. An Abbatisa possit præcipere in virtute obedientiæ. ib. q. 7. An possit præcipere omnia, quæ potest Prælati regularis suis subditis. ib. q. 8. An possit cogere monialem ad acceptandis aliquod officium, non obstante pacto in contrarium. ib. q. 10. An superior possit imponere præcepta obligantia inb. mortali in se levi. ib. q. 11. Quenam sit forma faciendi præcepta obligantia sub mortali. ib. q. 3. An verba præceptio, jubeo &c. obligent sub mortali. ib. q. 14.

Oblatæ non tenentur eligere Præsidentem trinalem, sed possunt perpetuâ. c. 9. §. 3. q. 4. Obligatio monialium erga propriam regulam. v. *Regula*. Obligatio canendi officium in choro cadit in superiores. v. *Hora canonica*. Officium Divinum. v. *Hora canonica*.

Ordinarius. An, & quomodo moniales subiciantur Ordinario. c. 6. §. 2. q. 1. An Vicario Generali, & Capitulo Sede vacante. ib. q. 2. An moniales exemptæ possint Ordina-

rio se subicere. ib. q. 3. Quando moniales exemptæ debeant subijci. ib. q. 9. An subijciantur Ordinario quo ad novi monasterii constructionem. ib. q. 5. An moniales Ordinario subiectæ subiaceant casibus, quas ipso Ordinario generaliter sibi reservat. ib. q. 9. An possit reservare casus circa clausuram in Ordine ad moniales exemptas. ib. q. 12. Quomodo moniales sive exemptæ sive non subdantur Ordinario quoad officialium electionem. ib. r. 3. & 14. An regulares conacionatûri ad crates teneantur benedictionem petere ab Ordinario. ib. q. 15.

P

Pupertas, quid sit, quos pariat effectus, quomodo, & quando violetur. c. 4. §. 1. per totum.

Peculium. Quomodo possit haberi a moniali. c. 4. §. 2. q. 1. an monialis possit aliquid de peculio ludo exponere. ib. q. 9. an negotiationi. ib. q. 19. An fundare censum pro missarum celebratione post mortem. ib. q. 12. An aliquid pauperibus largiri. ib. q. 13. etiam consanguineis, & quam summam, ib. q. 16.

Peculium non potest expendi sine licentia superioris. c. 4. §. 3. q. 1. Quotplex sit licentia. ib. Quas conditiones debebat habere. ib. q. 3. & seq. Ad quem superiorum spectet licentiam concedere. ib. q. 10. Ad quam summam possit se extendere superioris licentia. ib. q. 11.

Percutiens moniam nulliter professam, sed ut professam reputatam, non incurrit in excommunicationem. c. 2. §. 6. q. 10.

Perfectio. Ad perfectionem tenentur tendere mo-

re moniales. c. 1. §. 1. q. 1. An sub mortali ib. q. 2. Quando peccent contra hoc præceptum ib. quæst. 3.

Pena. Quibus penis, & in quibus casibus subijciantur moniales. c. 6. §. 5. per totum. Portinaria, v. *Janitoria*.

Praelatus Regularis habet in monialibus sibi subditis potestatem ordinariam. c. 6. §. q. 1. non solum directivam, sed etiam coercitivam. ib. q. 3. In quibus subdantur suo Praelato regulari. ib. q. 2. Potest quoad ipsas causas reservare. ib. q. 2. Non tamen de bonis illarum disponere ipsis in vitis, ib. q. 5. Si habet usum baldachini, potest illud erigere in ecclesiis monialium sibi subditarum. ib. q. 6.

In quibus casibus, & quo comitatu possint ingredi clausuram monialium subditarum. c. 7. §. 4. per totum.

Quando debeat illis visitare. c. 6. §. 2. q. 1. & seqq.

Privilegium. Moniales exemptæ gaudent privilegiis suorum Ordinum. c. 10. q. 1. Etiam Episcopo subiectæ. ib. q. 2. Quomodo istæ possint uti privilegiis regularium, ad quorum ulum requiritur ministerium Praelati regularis. ib. q. 4. Quomodo possint uti privilegiis, ad quorum usum requiritur auctus superioris habentis potestatem spirititualem. ib. q. 5. Quibus privilegiis gaudeant tempore interdicti. v. *Interdictum*. Quibus privilegiis in recitatione officii. v. *Hæc canonie*. Professio. Quid requiratur ad validam monialium professionem. c. 2. §. 6. q. 1. & seq. Unde oriatur nullitas professionis. ib. q. 3. & seqq. in dubio censetur valida. ib. q. 6. Monialis certa de nullitate, & desinita omni probatione non tenetur illam nullificare. ib. q. 7. etiam si dederit causam nullitati. ib. q. 8.

Quid requiratur ad ratificandam professionem. ib. q. 11. Monialis ratificans professionem potest retinere locum debitum ex priori professione. ib. q. 12. Ad quem spectet admittere novitia a professione. ib. q. 13. Potest reclamare, si iniuste fuerit exclusus. ib. q. 14. Constituto de gravamine potest Episcopus illam admittere. ib. q. 15. Ad professionem potest admitti novitia, quæ toto probationis anno fuit infirma. ib. q. 16. Qualis litteratura requiratur in Novitia. ib. q. 17. Ad quem spectet acceptare professionem Novitiæ. ib. q. 21. & sequ. quæ privilegia consequatur monialis ex emissionem professionis. ib. q. 23. Quale peccatum pariter de emissa professione. ib. q. 24.

Puellæ educandæ possunt recipi in monasteria monialium servatis certis conditionibus. c. 7. §. 8. q. 1. Si exeat a monasterio absque superioris licentia, non incedunt in excommunicationem. ib. q. 5. Annus septimus requisitus ad hoc, ut puella possit recipi, debet esse completus. ib. q. 6. Neque Ordinarius potest dispensare. ib. Neque quod permaneat in monasterio ultra annum ætatis vigesimum quintum completum. ib. Per hoc, quod Puella non statim egreditur, non incurrit excommunicationem. ib. An puellæ manentes in monasteriis exemptis subiacent Episcopo. ib. q. 7. Ubi debeant sepeliri, si contingat, eas mori, non electa sepultura. ib. q. 10.

Puellæ recipiendæ. Quæ conditiones sint attendendæ in puellis recipiendis. c. 2. §. 1. q. 1. Amantes in aliquo genere possunt admitti. ib. q. 2. Item vidue, & illicitè corruptæ. ib. q. 4. Non verò Hermiproditus. ib. q. 5. nec scandalosæ, flagitiosæ, aut excommu-

nica-

nicatæ. ib. q. 6. Conditiones præscriptæ a Sixto V. pro Novitiorum receptione, non extenduntur ad Moniales. ib. q. 9. Non possunt recipi ante annum duodecimum expletum, ib. q. 10. Requiritur monialium consensus. ib. q. 11. & etiam licentia Episcopi, & Prælati cui subsumit, ib. q. 12. requiritur licentia etiam quoad monasteria regularibus subiecta, ib. q. 13. Renunte Abbatissa postquam Moniales recipere puellam ad habitum. ib. q. 14. Non tamen Episcopus, & Prælati invitus Monialibus. ib. q. 15. nisi monasterium indigeat, ib. Peccant moniales rejicientes puellas idoneas, ib. q. 16. Puella semel ac iterum capitulariter exclusa potest admitti, ib. q. 17. & capitula rite admissa, ex justa causa potest repelli, ib. Non possunt puellæ recipi supra numerum, ib. q. 18. etiam si secum deferant dotem, ex qua valeant sustentari. ib. q. 19. & si admittantur, earum professio est irrita, q. 20. Neque potest Episcopus numerum augere, licet fructus annui augeatur. ib. q. 21.

R

Receptio puellarum, v. *Puella recipienda.*
Regula quomodo obliget, c. 1. §. 2. q. 1. Violatio regulæ ex contemptu est peccatum mortale, ib. Non est contemptus violare regulam ex consuetudine, ib. q. 2. Non tenentur moniales servare Regulam in suo primo rigore. ib. q. 3. Tenentur reformationem amplecti, ib. q. 4.
Renunciatio bonorum ante professionem quomodo faciendâ, c. 2. §. 4. q. 1. Qui contractus comprehendantur sub nomine renuntiationis, ib. q. 2. & sequ. Quænam solemnitates requirantur, ib. q. 3. & sequ. Quo tēporē

ta-

facienda sit renunciatio, ib. q. 13. Facta ante ingressum religionis valet, ib. q. 4. Potest revocari non secuta professione, ib. q. 16. Requiritur licentia Episcopi, & quinam veniant nomine Episcopi, ib. q. 17. & seqq. An requiratur in scriptis, ib. q. 20.

Repraesentationes quando possint fieri in Ecclesia, c. 5. q. 18. In repraesentationibus non peccant moniales dimittendo habitum, ib. 17.

Reservatio. An Moniales Ordinarii subiecte subiacent casibus, & censuris generaliter pro tota dioecesi reservatis, c. 6. §. 2. q. 8. & seqq. An moniales regularibus subiecte subdantur casibus in religione reservatis, c. 6. §. 3. q. 4. An Episcopus possit sibi reservare casus in ordine ad clausuram quoad moniales exemptas, c. 6. §. 2. q. 12. A quo debeant absolvi, ib. An moniales possint a proprio confessorio absolvi a casibus Papae reservatis, c. 6. §. 8. q. 1. A quo in praedictis casibus debeat impetrari facultas, ib. q. 2. Quid circa casus Bullae Genae, ib. 3. An Episcopus possit illas absolvere ab haeresi occultis, ib. q. 4. Quid de Praelatis regularibus circa moniales subditas, ib. q. 5. An moniales fruantur aliquo privilegio, quoad praedictam absolutionem, ib. q. 6. An possint absolvi per proprium confessorium a reservatis Episcopo, ib. q. 7. & in quo casu, ib. q. 8. & 12.

Revelationes, v. *Confessorius.*

Rotaria qualis esse debeat, c. 11. §. 10. q. 2. An peccet rotam non custodiens, ib. q. 2. in quibus aliis possit peccare, ib. q. 3. & seqq.

S

Sacristana peccat mortaliter negligendo conservare lampadem accensam coram Sanctissimo, c. 11. §. 5. q. 1. Item exponendo

Sa-

Sacerdotibus celebraturis vestes sacras laceratas, aut notabiliter immundas, ib. q. 7. Quando vestes censendae sint notabiliter laceratae, aut immundae, ib. q. 8. Item convertendo vestes sacras in usus profanos, si retineant propriam formam, ib. q. 9. secus vero amissa forma, ib. q. 10. Non peccat, si illas vendat, & commutat, ut de melioribus provideat, ib. q. 11. Potest tangere calices, & corporalia, ib. q. 12. Non peccat, si quamquam primum lavantur corporalia, si non projiciat in sacrarium, ib. q. 13. Potest aliquid largiri Praelato occasione suarum festivitatum, ib. q. 16. Et etiam Capellanus, ib. q. 17.

Sacristana respondere potest in missa, c. n. §. 5. q. 2. Potest colloqui cum Capellanus, ib. q. 3. Peccat admittendo Sacerdotes ad celebrandum contra superioris prohibitionem. Item si admittat ad venas sine litteris testimonialibus, ib. q. 4. & 5. etiam in monasteriis exemptis, ib. q. 6. Potest lavare corporalia, & purificatoria in die festo, & etiam ornare templum, & hostias conficere, ib. q. 14. Vacans per notabilem diei partem ornatui Ecclesiae excusatur a jejuniis, ib. q. 15. Non licet ministrare prandium Confessorio, ib. q. 18. Scrupulus. Traditur variae regule pro sanandis monialibus scrupulis, c. 6. §. 12. per totum.

Sepultura. Moniales non possunt in propria Ecclesia exteriori admittere personas laicas ad sepulturam, c. 10. q. 10.

Sigillum: Qua diligentia debeat sigillum custodiri, c. 6. §. 9. q. 1. Quenam cadant sub sigillo, ib. q. 2. Quibus locutionibus frangatur sigillum, ib. q. 3. Frangitur aliquando per omissionem, ib. q. 4. Item loquendo cum moniali extra confessionem de errore in con-

con-

confessione commisso, ib. q. 5. Item per usum scientiæ habitæ in confessione, ib. q. 6. Penitens non tenetur ad sigillum, sed tantum aliquando ad secretum naturale, ib. q. 8. Soror. Pro tertia sorore solvenda est dos duplicata, & triplicata pro quarta, c. 2. §. 5. q. 3. Soror antecedens Abbatissæ potest immediate eligi, cap. 9. §. 1. q. 7.

T.

Tertiarie, quænam dicantur, c. 11. §. 12. q. 1. A quibus ad habitum & professionem sint admittendæ, ib. q. 2. Quæ qualitates in eis requirantur, ib. q. 3. An defectus huiusmodi qualitatum irritet receptionem, aut professionem, ib. q. 4. Quibus Prælati subiciantur, ib. q. 5. Qualiter peccent suâ professionem transgressæ, ib. q. 6. Quibus gaudeant privilegiis, ib. q. 7. A quibus recipere debeant Sacramenta, ib. q. 8. Quo in loco sint sepeliendæ, ib. q. 9. An conlequi possint legatum factum pro monacatura, ib. q. 10.

V.

Vaticum. An possit moniali periculoso morbo laboranti, potenti tamen adire Ecclesiam ministrari in cella, c. 11. §. 6. q. 22. moniali non potenti sumere Viaticum non potest defertri Eucharistia, ut adoretur, ib. q. 23. In administrando Viatico possunt omitti verba illa, *Accipe Soror Viaticum* &c. ib. q. 24. Potest pluries in eadem infirmitate ministrari, ib. q. 25.

Vicaria. An carens debita ætate, & tempore professionis possit eligi in Vicariam, c. 9.

§. 1.

§. 1. q. 3. Vicaria an possit dici Prælatæ, c. 11. §. 2. q. 1. An possit monialibus præcipere ex vi voti obedientiæ, ib. q. 2. An possit eligi in Abbatissam, ib. q. 2. Tenetur cum aliis interesse, quando convocatur ab Abbatissa ad decernendum aliquid spectans ad bonum commune, ib. q. 4. Nec potest sine scrupulo tacere, ib. q. 5. etiam si prævideat, quod contradicendo contristabitur gravior Abatissa, ib. q. 6. Imo etiam si ex contradictione Abbatissa magis foret in sua sententia confirmanda, ib. q. 7. Peccat mortaliter non admonens de transgressionibus Abbatissam, ib. q. 6.

Visitatio monialium a quibus, quando, & quomodo fieri debeat, c. 6. §. 4. per totum. Moniales in visitatione interrogatæ de regulari observantia, tenentur sub mortali respondere, ib. q. 5. In quibus casibus excusentur, ib. q. 6.

Unctio extrema repeti potest in eadem infirmitate vario statu, c. 11. §. 6. q. 26.

Voluntas puellarum a quo debeat explorari, c. 2. §. 2. q. 1. Semel tantum exploranda, si alicubi sit legitime præscriptum, ib. si committatur prima, sufficit secunda, ib. Utriusque explorationis omisio est peccatum, sed non irritat professionem, ib. Ad quid sit ordinata voluntatis exploratio, ib. q. 2. Ubi fieri debeat exploratio voluntatis Novitiæ, c. 2. §. 6. q. 18. A quo tempore debeat Præfecta notificare Episcopo tempus professionis, ib. q. 19. An possit puniri Præfecta non notificans, ib. q. 20.

F I N I S.

UAN

DAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN
CIÓN GENERAL DE BIBLIOTECA